

Lëk Yam

The New Testament

Dinka Rek

Sudan

Lëk Yam

The New Testament in the Dinka Rek language of Sudan

Second Edition

© 2010 Bible League, International

First Edition

Published in 2006 by

The Diocese of Wau

in cooperation with

© Bible League, International

Illustrations on pages 7, 19, 43, 63, 99, 102, 108, 113, 116, 119, 127, 137, 148, 167, 175, 192, 199, 225, 321, 343, 366, 370 and 375 by Graham Wade
© United Bible Societies, 1989, Nairobi, Kenya.

Illustrations on pages 5, 8, 27, 69, 77, 84, 153, 195, 200, 217, 237, 245, 255, 301, 330, 346, 369, 419 and 425 by Louise Bass
© The British & Foreign Bible Society, 1994.

Illustrations on pages 39, 88, 125, 129, 176, 179, 185, 221, 238 and 279 by Darwin Dunham
© United Bible Societies, 1989, Nairobi, Kenya.

Illustrations on pages 31, 296, 319, 386, 396, 444 and 468 by Horace Knowles
© The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.

Illustrations on pages 57, 67, 171, 213 and 222 used by permission of the
© 1978 David C. Cook Publishing Co.

Illustrations on pages 16 and 101 by Horace Knowles
© The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.
Additions and amendments by Louise Bass
© The British & Foreign Bible Society, 1994.

www.ScriptureEarth.com

Creative Commons License

Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 3.0 Unported

You are free to:

Share — to copy, distribute and transmit the work

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).

Noncommercial — You may not use this work for commercial purposes.

No Derivative Works — You may not alter, transform, or build upon this work.

With the understanding that:

- Waiver — Any of the above conditions can be **waived** if you get permission from the copyright holder.
- If you copy or distribute this work, you must include the terms of this license agreement.
- Other Rights — In no way are any of the following rights affected by the license:
 - Your fair dealing or **fair use** rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
 - The author's **moral** rights;
 - Rights other persons may have either in the work itself or in how the work is used, such as **publicity** or privacy rights.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Käk tö thän

Athör ë Lëk Yam

Matheo	Mt.....	1
Marko	Mk.....	65
Luka	Lk	106
Joon	Jn	172
Luɔi Atuuc Jethu.....	Luɔi	219
Kɔc Roma	Rom.....	282
1 Korinth	1Kor.....	308
2 Korinth	2Kor	333
Galatia	Gal.....	349
Epethuth.....	Epe	358
Pilipi.....	Pili.....	367
Kolothia	Kol.....	374
1 Thethalonika	1The	381
2 Thethalonika	2The	387
1 Timothii	1Tim	391
2 Timothii	2Tim	398
Tito.....	Tit	404
Pilemon.....	Pil	407
Yëbru	Yëb	409
Jemith.....	Jem	431
1 Pîter.....	1Pît	438
2 Pîter.....	2Pît	446
1 Joon.....	1Jn	451
2 Joon.....	2Jn	459
3 Joon.....	3Jn	461
Jut.....	Jut	463
Nyuuth	Ny	466
Tët wël kök yiic athör kënë yic		495

Athör ë Lëk Thëer

Cäk	Cäk
Bën bei	B.bei
Lebï	Leb
Kuën	Kn
Löj ë rou	L.rou
Jocua	Joc
Bäny	Bäny
Ruth	Ruth
1 Thamuel	1Tha
2 Thamuel	2Tha
1 Bänyjaknhüim	1Bŋ
2 Bänyjaknhüim	2Bŋ
1 Lëk	1Lëk
2 Lëk	2Lëk
Edhara	Edha
Nemia	Nem
Ether	Ethe
Jop	Jop
Waak	Wk
Këŋ	Këŋ
Ajööm	Ajm
Waak Tholomon	Wk.Th
Ithaya	Ith
Jermia	Jer
Dhiëeu	Dh
Edhekiel	Edhe
Daniel	Dan
Yothia	Yoth
Juel	Juel
Amoth	Amo
Obadia	Obad
Jona	Jona
Maika	Mai
Nayum	Nay
Yabakuk	Yab
Dhepani	Dhep
Yagai	Yag
Dhäkaria	Dhäk
Malakei	Mal

Wël Jethu ci Matheo göt

Wët nhom

Athör Matheo è jam Wët Puoth Yam ye Jethu raan ci lueel, yen bï koc waar yiëth kärac yiic, raan yen ci käj kenhüim tiëen thïn, käk ci Nhialic thön kacke. Käkkä, aa yeku yok athör theer wël Nhialic yiic. Wët Puoth Yam kënë acie tënë koc Itharel kepëc, koc kek ke dhiëeth Jethu thïn ku dïit kamken, ee wët puoth lëk thëi ebën pinynhom.

Athör Matheo aci ñiec guir. Ee rot jooç dhiënh Jethu, ku teet miöc nhom è Jethu ku tê ci jøjrac ye them thïn. Ku wëetden yen koc lëk tê bï koc pür thïn akoldä, ku piööcdé ku tê yen koc kuony thïn Galilia. Ku è käkkä cök ciëen, Matheo aci tewäär jiël Jethu Galilia bï la Jeruthalem göt aya, cimën käk ci röt looi tënë ye wäär bï ye guo nök, ci bën la thök piëet ci ye bën piäät tim ci riü kœu. Ku jol aa jön ci yen rot bën jöt.

Athör Matheo è Jethu nyuooth ke yen raan piööc ril ñic käj apei, ke la riel yen löj Nhialic teet yic bï löony koc puöth apath, ku è piööc käk Bäany Nhialic aya. Abanjdit piööcdé yic aci Matheo tek yic dhiëc ku gët këlä,

Piööcdé göt nhom rin ñiec ciëen ku tê bï koc ye Bäany pan Nhialic këden la thïn akoldä. (cökdir 5-7)

Lëk tënë atuuuc kathiäär ku rou è luçiden bïk looi. (cökdir 10)

Këj rin Bäany pan Nhialic. (cökdir 13)

Piööc rin atuuuc. (cökdir 18)

Piööc rin thök piny, ku Bäany pan Nhialic bï bën. (cökdir 24-25)

Käk tõ thïn

Kuat Jethu ku dhiënhde	1:1-2:23
Piööc Joon raan koc muucc nhüim.....	3:1-12
Miöc nhom Jethu ku tê ci jøjrac ye them thïn.	3:13-4:11
Piööc Jethu Galilia	4:12-18:35
Jäl Jethu Galilia bï la Jeruthalem	19:1-20:34
Nin ciëen kadhorou thuñnde nhom tuej	21:1-27:66
Jön rot ku nyooth rot è Bänyda.....	28:1-20

Kuat Jethu raan cī lœc ku dœc

(Lk 3:23-38)

1 Käkkä aa rin kuat kœc ke dhiëëth Jethu thïn, kuat Bënyjakanhom Debit bö cök tënë Abaram.

² Abaram ë ye wun Ithäk.

Ithäk ë ye wun Jakop.

Yen cī Juda bën dhiëëth kek wämäthakën kök.

³ Juda ë ye wun pandieët, Peredh ku Dhara ku manden ë cœl Tamar,

Peredh ë ye wun Yedhron

ku Yedhron ë ye wun Ram.

⁴ Ram ë ye wun Aminadap,
ku Aminadap ë ye wun Nacon,
ku Nacon ë ye wun Thalmon.

⁵ Thalmon ë ye wun Boath,
ku man ë cœl Rayäp.
Boath ë ye wun Obet,
ku man ë cœl Ruth,
ku Obet ë ye wun Jethe.

⁶ Ku Jethe ë wun Bënyjakanhom Debit,
ku Debit ë ye wun Tholomon, ku man écë kaŋ aa tiŋ Uria.

⁷ Tholomon ë ye wun Raboam,
ku Raboam ë ye wun Abija,
ku Abija ë ye wun Atha.

⁸ Atha ë ye wun Jocapat,
Jocapat ë ye wun Joram,
ku Joram ë ye wun Udhia.

⁹ Udhia ë ye wun Jotham,
Jotham ë ye wun Ayath,
ku Ayath ë ye wun Yedhekia.

¹⁰ Yedhekia ë ye wun Manathe,
Manathe ë ye wun Amon,
ku Amon ë ye wun Jothia.

¹¹ Jothia ë ye wun Jekonia, ku wämäthakën kök, ku jœl ke peec ku yëth ke Babilonia.

¹² Wën cī ke yäth Babilonia aaci la dhiëëth këlä, Jekonia aci Cealtiel la dhiëëth.

Cealtiel ë ye wun Dherubabel.

¹³ Dherubabel ë ye wun Abiöt

ku Abiöt ë ye wun Eliakim.

Ku Eliakim ë ye wun Adhor.

14 Adhor ë ye wun Dhadok.

Dhadok ë ye wun Acim,

ku Acim ë ye wun Eliöt.

15 Eliöt ë ye wun Aliadhér

ku Aliadhér ë ye wun Mathan.

Ku Mathan ë ye wun Jakop.

16 Ku Jakop ë ye wun Jothep mony Maria,

ku ë yen aci Jethu col Raan ci loc ku doc bën dhiëëth.

17 Këya, kuat Jethu ë kith, ee ye yic thiäär ku ɳuan jɔɔk Abaram yeet Debit, ku ben yic aa thiäär ku ɳuan yeet tewäär ci ke pœec Babilonia, ku ben yic aa thiäär ku ɳuan jɔɔk kɔc ci dhiëëth Babilonia yet dhiënh Jethu raan ci loc ku doc.

Maria aci meth yön ke cïn moc

(Lk 2:1-7)

18 Dhiënh Jethu ë loi rot këlä. Maria ë wic Jothep bi thiaak. Tëwën këc ye gam, ke yön ke ci liëc ë manh yön tënë Wëi Nhialic. **19** Jothep, raan awën wic ye bi thiaak ë ye raan path, ku akëc wic bi Maria yöör guöp, go wic bi puöl ke cïn raan piy ye.

20 Tëwën wic yen kënë bi looi, ka atuny Nhialic nyuth rot ye nyuöth yic ku lueel, "Jothep, manh Debit, duk riöc ba Maria ci thiak, rin ë riel Wëi Nhialic yen ayök yen manh tö yeyäc. **21** Yeen abi menh moc dhiëëth, ku aba cäk ke col Jethu rin yen ë raan bi kɔc wëer bei adumuöömkens yiic."

22 Kënë aci rot looi këya, bi wët Nhialic ci raan kakkë tüj lueel yenhom tiëen. Ku wët kënë ecii lueel elä, **23** "Nyan bim abi liëc, ku abi manh moc dhiëëth ku abi col Emanuel. Ku wëtde yic, Nhialic atj kek yook."

24 Këya, Jothep aci kë ci atuny Nhialic lëk ye gam, ku yëth Maria baai.

25 Ku aa këc rëer cimën tik ke moc yet te dhiëëth Maria wënde, ku ciëk Jothep ke col Jethu.

Jethu aci nyuöth kɔc thäi

2 Tëwën ci Jethu dhiëëth gen Bethalem pan Judia, wäär ye Yërot Bëny. Ke bany kök ɳic kák Nhialic bö piny ciëen ku yëetkë Jeruthalem, **2**ku thiëckë, "Tö Bënyñaknhom kɔc Itharel puɔc dhiëëth teno? Ciëerde acuk tüj piny ciëen, yen abi yok buk bën door."

³Nawën pij Bëny Yërot ë wët kënë, ke jieth puöu, agut kocdit käk Nhialic Jeruthalem aya. ⁴Go bánydit käk Nhialic, ku koc piööc lösöj cœl ebën ku thiëec ke, “Ye tënén bï Raan cï lœc ku dœc dhiëeth thïn?”

⁵Gokë lueel, “Abi dhiëeth gen Bethalem pan Judia, cït wët cï raan käk Nhialic tij göt elä,

⁶‘Yin Bethalem pan Judia,
na cœk alon koor yin kam geethdit pan Judia,
ke yin abi bëny meç
thändiën Itharel tuöl thïn.’”

⁷Go Yërot bány wën bö ciëen cœl ë röt, ku thiëec ke aköl tij kek ciëer panden. ⁸Ku col ke aa ber Bethalem ku thon ke elä, “Lak wiëckë meth apei ku na yökkë, ke we dhuk bæk bën lëk ya, ba la aya, ba la door.”

⁹Nawën cik wët Bëny Yërot pij ë ke lööny dhöl, ku tijkë ciëer wääär cik tij ciëen panden ke wat kenhiiim, ku ler ku këec yot nhom, yön tö meth thïn, ¹⁰ku mitkë puöth apei. ¹¹Ku lek yot ku yökkë meth kek man, ku gutkë kenhio piny ku dorkë, ku liepkë joggóken thook ku juërkë miliööñthith, ku adöy njir mit tuulde ku adöy kec.

¹²Nawën ke nyuöth ku lëk ke bïk cïi dhuk tënë Yërot, gokë dhuk panden dhël dët.

Meth aci rieen Ijip

¹³Wën cï kek jäl ka atuny ë Nhialic nyuth rot Jothep ku nyuëeth elä, “Jot rot ku luucc rot wei kek meth ku man ku lak Ijip, ku rëerkë thïn yet aköl bi yen we lëk bæk dhuk, rin Yërot awic meth bi nök.”

¹⁴Go Jothep rot jot ku nyeei meth kek man ë wëer kënë, ku lek Ijip. ¹⁵Ku rëerkë thïn yet aköl thou Yërot, rin bï wët raan käk Nhialic tij, cï lueel theer elä yenhom tieen, “Yen abi Wëndie cœl Ijip.”

¹⁶Nawën tij Yërot lön cï bány ke bö ciëen ye ruëeny, ke riääk puöu. Ku col mith röör aa nök ebën Bethalem, ku bëei kök thiääk kek ye, mith ye ruönken rou, ayi mith kök këc run karou dööt, cït té ye täk ye tewäär pij yen wët tënë bány ciëen.

¹⁷Ku käk ke cï Jeremia raan käk Nhialic tij lueel theer, aaci kenhiiim tieen thïn. Ku éci lueel elä,

¹⁸“Dhiëeu éci pij gen Rama,
dhiëeu ku kieeu ë dit apei.
Koc Itharel aake dhur miëthken,
Ku aaci wëc ë puöu ye gam,
rin cï kek thou ébën.”

Ku yökkë meth kek man (2:11)

Meth aci dhuk

¹⁹Nawën ci Yerot thou, ka atuny Nhialic ben rot nyuöth Jothep pan Ijip, ²⁰ku lueel elä, “Jöt rot, ku dhuök meth kek man pan Itharel, rin koc wääär wic ye bik nök aaci thou.” ²¹Go Jothep rot jöt, ku jiël kek meth ku man, ku dhuk pan Itharel.

²²Nawën piŋ lön ye Arkelao bëny Judia nyin wun, go riööc bï la Judia, ku ben nyuääth, go mužl la Judia ku ler Galilia, ²³ku ler ku rëer gen col Nadharet. Këya, wël ke ci raan käk Nhialic tñj lueel aaci kenhiim tieen thïn, “Lön bï Jethu aa raan Nadharet.”

Piööc Joon raan koc mucoç nhiiim (Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

3 Ye nïnkä, Joon raan koc mucoç nhiiim écii piööcde jöök pan Judia, roor té ciï cen, ku lëk koc elä, ²“Pälkë luçi kärac rin Bääny Nhialic aci thiök.”

2:23 Mk 1:24; Lk 2:39; Jn 1:45 3:2 Mt 4:17; Mk 1:15

³Mony kënë, yen èci Ithaya raan käk Nhialic tij jam riënke theer wäär lueel yen ye élä,

“Raan käkkië tij abi piñ röl ke jam roor té ciï ceñ,
‘Guierkë dhél è Bëny, luçikë dhölké bïk la cök.’”

⁴Joon è ye ceñ aléth ci looi nhiëm thöröl, ku ceñ goop ye ajuum, ku müith ke ye cam, aa koryom ku kiëc. ⁵Koc Jeruthalem ku koc juëc pan Judia, ku lön Jordan èbën aací wet ténë ye, ⁶ku lekké adumuöömken, ku jol Joon ke mucc nñiim wär Jordan.

⁷Wën tij Joon koc juëc akut Parathii ku Thaduthii ke bï ténë ye bï ke bën mucc nñiim, ke lëk ke, “Awek dhiënh käpieny! Yenjë lëk we bák kat këreec bï? ⁸Luçikë käk ye nyooth lön ci wek muölkä kärac yakë ke looi. ⁹Ku duökké wepuöth tij ku luelkë yok aa mith Abaram. Alëk we, lön alëu Nhialic bï aleelkä cöl aaye mith Abaram. ¹⁰Ku èmën yep aci ther bï ke tiim yep, rin na ye tim cie luç mith path, ka yep ku cuet è mees. ¹¹Wek aa ya mucc nñiim è pii bák luç kärac puölkä, ku raan bï ciëen yacök abi we mucc nñiim è Wëi Nhialic ku mac. Yeen adit apei ténë ya, ku yen aci path na cök a warke ka cä lëu ba ke dök. ¹²Yeen acit raan muk lök è käm, ye rap kööm bï rap tek thook ke miël. Ku wiiu rap ku tööu ke. Ku ycoot miël many cie thou.”

Jethu aci mucc nhom

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³Nawën ke Jethu jiël Galilia bï la Jordan bï Joon la mucc nhom. ¹⁴Go Joon them bï Jethu yenhom waarr ku lëk ye, “Awiëc bï ya yin mucc yanhom. Yenjö bïi yin ténë ya?”

¹⁵Go Jethu dhuöök ye, “Cöl aloi rot käya. Ee téde bï rot looi këlä rin bï yok kë wic Nhialic tieej nhom.” Go Joon gam.

¹⁶Kaam wën ci Jethu mucc nhom, ke bï bei wïir ku tij nhial ke liep rot, ku tij Wëi Nhialic ke bï yenhom kecit kuur è dit. ¹⁷Ku piñ röl Nhialic nhial ke lueel, “Kënë è manhdien nhiaar, yen amit puöö ténë ye.”

Jethu aci jøyrac them

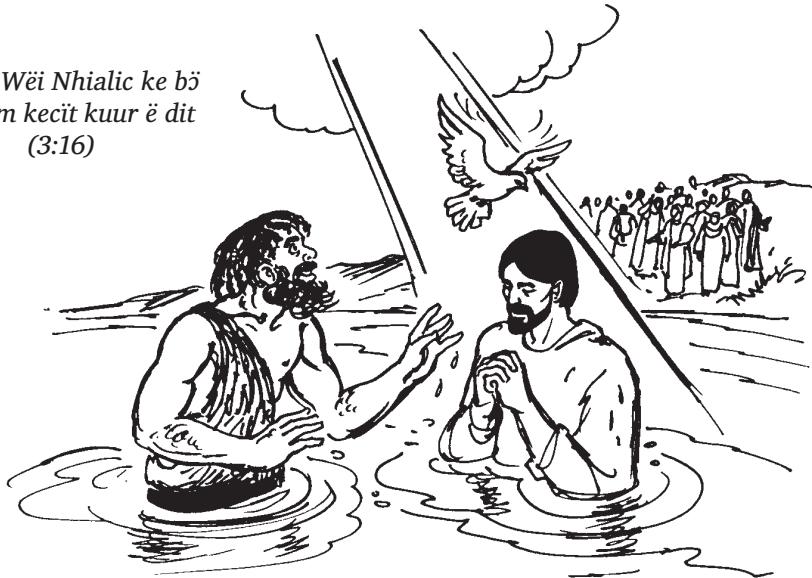
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

4 Kaam wën ke Wëi Nhialic la Jethu guöp, ku yëth roor té ciï ceñ bï jøyrac la them. ²Ku jol miëth theek nïn thiärjan, aköl ku wëér go cök nök. ³Go jøyrac rot cuöt ye ku lueel, “Na ye Wën Nhialic, ke lëk aleelkä bïk röt wel bïk ya ayuöp.” ⁴Go Jethu bëér, “Acï gët theer élä, ‘Raan acie pïr ayup è rot, ee pïr wël bën bei èbën Nhialic thok.’”

3:3 Ith 40:3 3:4 2Bj 1:8 3:7 Mt 12:34; 23:33 3:9 Jn 8:33 3:10 Mt 7:19

3:17 Cäk 22:2; Wk 2:7; Ith 42:1; Mt 12:18; 17:5; Mk 1:11; Lk 9:35 4:1 Yëb 2:18; 4:15 4:4 L.rou 8:3

*Ku tüj Wëi Nhialic ke bö
yenhom kecít kuur è dit
(3:16)*

5 Go jɔŋrac yäth gendit ku tëeu luaj Nhialic nhom, **6**ku lueel tënë ye,
“Na ye wën Nhialic, ke yi cuet rot piny, rin èci göt elä,
‘Nhialic abä atuööcke lëk bik yi muk kecin, ba yiçök cii deeny
alel.’”

7 Go Jethu lëk ye, “Acii göt elä aya, ‘Duk Nhialic Bänydu them è
path.’”

8 Go jɔŋrac ben yäth gɔn bär apei nhom, ku nyuth bëëi pinynhom
ëbën ke diëekden. **9** Ku lueel tënë ye, “Käkkä ëbën aba yiék yi të cuet yin
rot piny ku door ya.” **10** Go Jethu lëk ye, “Jälé, Jɔŋ ater, rin acii göt elä,
‘Yin abi Nhialic Bänydu door ku loi wëtde yetök!’”

11 Go jɔŋrac nyääj piny, ku bö atuuc nhial ku konykë.

Jethu acii luɔide jɔɔk Galilia

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

12 Nawën piŋ Jethu lɔn ci Joon dɔm, ke dhuk Galilia. **13** Ku jiël
Nadharet genden ku le reér Kapernaum, gen thiäák kek wär Galilia,
lɔŋ Dhebulun ku Naptali. **14** Kénè èci rot looi, bi wët ci Ithaya raan käk
Nhialic tiŋ lueel yenhom tieej,

15 “Piny è Dhebulun ku piny Naptali,
të la wiir, wär Jordan alɔjtui,
Galilia, wun thäi juëc kuc Nhialic!

4:6 Wk 91:11-12 4:7 L.rou 6:16 4:10 L.rou 6:13 4:12 Mt 14:3; Mk 6:17; Lk 3:19-20 4:13 Jn 2:12
4:15-16 Ith 9:1-2

16 Koc ke rëer muööth yic
aacü rueldit apei tüj.

Ku koc ciëj piiny muööth yic tën thou,
ruel aci bën.”

17 Ku ë nïnkä, Jethu aci piööcde jöök, ku lëk koc ëlä, “Pälkë luoi kärac,
rin Bääny Nhialic aci thiëk.”

Jethu acä amëi kajuan cœl

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

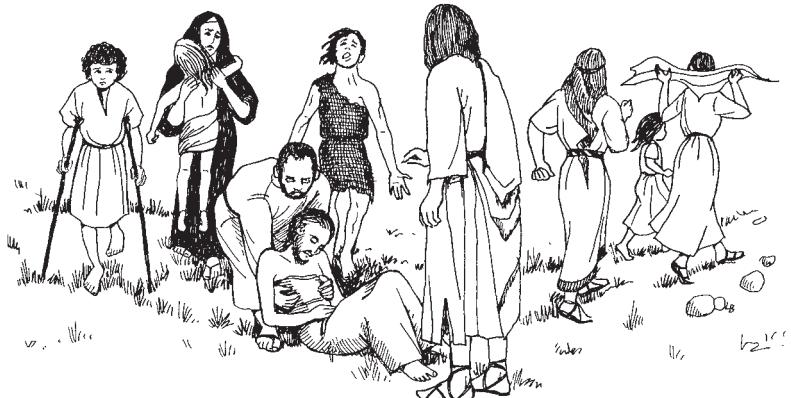
18 Tëwën kuëny Jethu wär Galilia you, ke tüj amëi karou, Thaimon, ku ë cöl Pîter aya, kek Andria wämënh ke döm rec buçi. **19** Go lëk ke, “Biathkë ya ku wek aaba piööc bæk koc aa döm.” **20** Gokë biaiken nyääj piny nyin yic ku buçthkë Jethu.

21 Wën jiël yen ë tën, ke tüj Jemith ku Joon kek wunden Dhubedü riäi yic, ke guir biaiken. Go Jethu ke cœl. **22** Gokë löony dhöl nyin yic kek ye, ku nyiëejkë wunden piny riäi yic.

Jethu ë piööc ku kony koc tuany

(Lk 6:17-19)

23 Ku jol Jethu pan Galilia kuany yic, ke ye piööc yön amat yiic, ku lëk koc Wët Puoth Yam ë Bääny Nhialic, ku kony koc kuat tuaany ëbën bik pial. **24** Go lecde thiëi piny pan Thiria ëbën, go koc ke tuany tuaeny juëc, koc ke rem gup apei, ku koc ci jakrec döm, ku koc la gup nok ku koc ci ruai, bëëi tënë ye. Goke kony bik pial. **25** Go koc juëc apei pan Galilia, ku geëth kathiäär yiic, ku Jeruthalem ku Judia ku bëëi kök løy Jordan, buçoth.

Ku kony koc kuat tuaany ëbën bik pial (4:23)

Këj miët ë puöu cï Jethu piööc
(Lk 6:20-23)

5 Wën tij Jethu koc juëc apei, go la tëthöny gòt nhom. Ku nyuuc ku mët kocken ye buçoth röt ye, ²go jam ku piööc ke elä,

³“Koc mit gup aa koc ë lej kepuöth,

rin ye Bääny pan Nhialic këden!

⁴Koc mit gup aa koc dhuöör rin bï
Nhialic ke waac puöth!

⁵Koc mit gup aa koc lir puöth,
rin bï kek kë cï Nhialic thon yök!

⁶Koc mit gup aa koc näk tuil puöñ la cök,
ku aabi kuæth yeen!

⁷Koc mit gup aa koc abiökruel,
rin bï keek kony aya!

⁸Koc mit gup aa koc yer puöth,
rin bï kek Nhialic tij!

⁹Koc mit gup aa koc ë koc döör,
rin bï keek aa cöl müth Nhialic!

¹⁰Koc mit gup aa koc ye jöör rin wët
path, rin ye pan Nhialic këden!

¹¹“Wek aa mit gup tê lëët we ku näk we, ku tör koc kök wegup wël lueth ë rienkië. ¹²Yaké puöth miët ku dalkë wepuöth, rin bï ariöpdun dít apei pan Nhialic. Yen ë tewäär jöör kek koc kák Nhialic tij thin aya.

¹³“Wek aa cüt awai pinyhom. Ku na thöök köu alëi, ke ben dhuöök thin këdë? Awan cüt kënë acie ben piath. Aye puöök wei bï ya dum koc cök. ¹⁴Wek aa mermer pinyhom ebën. Gen cï buth gòt nhom acie thiaan. ¹⁵Acin raan mermer dëëp ku kum nyin, aye tööu tén ë yen yöt mer yic thin ténë koc tõ yöt ebën. ¹⁶Këya, mermer adhil tij koc ebën, rin na tiñkë luqidun path la cök ka lec Wuurdun tõ nhial.

Piööc Jethu rin ë löj

¹⁷“Yaké tak lön cï yen bën, ba lön Mothith ayi kák ye koc kák Nhialic tij piööc bën rac? Acie tede, yen akëc bën ba ke bën rac, yen aci bën ba ke bën thäap. ¹⁸Alék we alanden, agut tê bï nhial ku piny liu, acin wët koor ayi këthiin tõ löj yic, bï kañ määr ke këc guöt nhom. ¹⁹Këya, raan dhoj löj tök köu, cök a löj thin koor, ku piööc koc kök bik lön dhoj köu

5:4 Ith 61:2 5:5 Wk 37:11 5:6 Ith 55:1-2 5:8 Wk 24:3-4 5:10 1Pit 3:14 5:11 1Pit 4:14

5:12 2Lék 36:16; Lusi 7:52 5:14 Jn 8:12; 9:5 5:15 Mk 4:21; Lk 8:16; 11:33 5:16 1Pit 2:12

5:18 Lk 16:17

aya, acin tēpeth bī yōk pan Nhialic. Ku raan thek ke, ku ye ke piōōc abi ya raandit apei pan Nhialic. ²⁰Alēk we, na ciī piathdun ku luɔidun la cōk, abi luɔi kōc piōōc lōōj Nhialic ku luɔi Parathī waan thok, ke wek aaciī la pan Nhialic alanayōn.

Lōj yam awär lōj theer

²¹“Acāk piŋ lōn cī ye lēk wārkuan dīt theer ēlā, ‘Duk raandä näk, ku na ye raan näk raan dēt ka bī luōk wei.’ ²²Ku wek aa lēk wēt kēnē, raan la puōu agōth tēnē raandä, abi luōk wei aya. Ku na ye raan lat wāmēnh, ‘Yin acin nhom!’ Ka tēm thou, ku na ye raan lat raan dēt, ‘Yin acin puōu,’ Ka bī yāth pan mac. ²³Na lō juar ariāk nhom, ku lō tak lōn cī wāmuuth puōu riääk tēnē yi, ²⁴ke yi nyiēēj kēdu ariāk lōōm ku lōr bāk kaŋ la dōōr wek wāmuuth, ku jōl dhuk ba Nhialic la juēr.

²⁵“Lōc wēt waar yic ku dōōrkē wek raan yēth yi luk yic. Na ciī lō looi kēlā, ka yēth yi luk yic tēnē bēny. Ku bēny abi yi la thōn apuruuk, ku mac yi. ²⁶Yin alēk yic, yin aciī bī kaŋ lony yet tē bī yin kēthiin köny tēnē yi kaŋ cool.

Jethu ajai ē kōr

²⁷“Acāk piŋ lōn cī ye lueel theer ēlā, ‘Duk tiŋ raandä kōr.’ ²⁸Ku alēk we, raan dōt tik ku tuiil ye, kacit raan cī tik kōr aya rin tō yen yepuōu. ²⁹Kēya, na ye nyindun cuēc yi cōl aroi awuōc, ke ljuēt bei ku cuat wei! Anjuēēn ba cōr nyien tök, tēnē lōn bī yi cuat pan mac ēbēn. ³⁰Ku na ye cindun cuēc yi cōl aroi awuōc, ke teem wei. Anjuēēn ba la cieen tök, tēnē lōn bī yin la pan mac.

Jethu ajai ē liōōi

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹“Acī lueel aya ēlā theer, ‘Raan päl tieŋde adhil athör ē liōōi gjt tēnē tik.’ ³²Ku alēk we, na ye raan cī tieŋde liōōi ke kēc wic mony dēt, ka bī ye cōl aroi adumuōōm, ku raan thiak tiŋ cī liōōi ka cā akōr looi.

Jethu ajai ē kuēēj

³³“Acāk piŋ aya lōn cī ye lēk kōckun theer ēlā, ‘Duk mēl kuēēj ē lueth, muk kuēējdun ca looi tēnē Bēny.’ ³⁴Ku alēk we, duökkē mēl kuēēj, tēdē rin pan Nhialic tēdē rin ē Bäänyde, ³⁵tēdē rin piny, rin yen ē tē mec Nhialic ku duk kuēēj Jeruthalem rin ē gen Bēnydit. ³⁶Duk kuēēj ē

5:21 B.bei 20:13; L.rou 5:17 5:27 B.bei 20:14; L.rou 5:18 5:29 Mt 18:9; Mk 9:47 5:30 Mt 18:8; Mk 9:43 5:31 L.rou 24:1-4; Mt 19:7; Mk 10:4 5:32 Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18; 1Kor 7:10-11
5:33 Leb 19:12; Kn 30:2; L.rou 23:21 5:34 Jem 5:12; Ith 66:1; Mt 23:22 5:35 Ith 66:1; Wk 48:2

cöökdu rin acie yin yi cak ye. ³⁷Jamdu è lön bi yin ye lueel amäath è path, ‘Ee käya’ ku, ‘Acie käya,’ Kë ye juak thìn, ee bën tënë jögrac.

Jethu ajai è guur
(Lk 6:29-30)

³⁸“Acäk piŋ aya ke ci lueel elä, ‘Na yup raan yi nyin ke yup nyin aya, na dhoŋ yiléc ke dhoŋ läc.’ ³⁹Ku wek alëk kënë, duk kërac col këreec dët. Na gut raan gëmdun cuëc ke wël gëm dët aya. ⁴⁰Na wic raan dët bi këdun path tuöör nyin, ke mät këdun dët puoth nhiar aya. ⁴¹Na col raan yi ba këthiek muk tënë ye, ke ruac ba yäth tëmec. ⁴²Muoc raan lim yi, ku na wic raan këdäŋ tënë yi, ke gäm ye.

Nhiar koc man yin
(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³“Acäk piŋ ke ci lueel elä, ‘Nhiar koc määth kek yi ku man koc ater.’ ⁴⁴Ku alëk we, nhiarkë koc aterdun ku röökkë rin koc jör we, ⁴⁵rin bi wek jäl ciët mith Wuurdun tö nhial, rin è piny col abak tënë koc path ku koc rec kedhie, ku col deŋ atueny tënë koc è luui käpath ku koc luui kärac aya. ⁴⁶Na nhiar ke è koc nhiar yi kepëc, ke ye rin njö bi Nhialic yi kony? Ciï koc kut ajuér ye looi kälä aya? ⁴⁷Na yeke muööth è koc määth kek yi è röt, ke la këpëth ca looi wér yin koc kök? Ciï koc cie koc Itharel këcít kënë ye looi aya? ⁴⁸Yin adhil piath cimën puoth Wuur tö nhial!

Duk nhiam è kuɔny ca gam

6 “Tietkë röt bæk käpath ciï ye looi è koc nhium rin bi we tiŋ. Na luɔikë käya, ka ciŋ ariop bæk yön tënë Wuurdun tö nhial.

²“Na le raan njöŋ ca kony, ke yi duk nhiam ba ya cath ke luel cimën koc alueth, ye looi tën amat ku dhjöl yiic, rin bi ke leec. Detkë apath, kek è kockä acin ariop dët benkë yön. ³Ku na gäm raan njöŋ këdäŋ, ku cok a mäthdu ke duk col aŋic. ⁴Rin bi këdun ci yin raandä kony ciï njic. Na loi käya, ke yin abi Nhialic cuööt, raan yen kériëec ebën njic, agut ke ci moony.

Jethu anyuth yo tē bi yön ya röök thìn
(Lk 11:2-4)

⁵“Ku tē röök yin, duk koc alueth kiiit, anhiarkë bik röök ke käac tën amat ku dhjöl yön, rin bi ke tiŋ. Ku alëk we, keek aacä ariopden yön.

5:38 B.bei 21:24; Leb 24:20; L.rou 19:21 5:43 Leb 19:18 5:48 Leb 19:2; L.rou 18:13 6:1 Mt 23:5
6:5 Lk 18:10-14

6“Të röök yin, ke yi la tedu è rot, ku röök tënë Wuur Nhialic cie tiij, rëer è tënë, ku yen Wuur daai yi, yen abi cuööt.

7“Ku të röök yin, duk wël ye ber yiic è path cimën koc kuc wët Nhialic, koc ye tak lön na luelkë wël juëc, ke yen bi Nhialic röökken piñ? **8**Duk rot loi ba ciët ke, rin Nhialic è kë tō yipuüu guç njic ke këc cak thiëec. **9**Këya, yin adhil röök elä,

‘Wädan tō nhial, bi rienu aleec,

10bi bäänydu bën yoyiic,
bi wëtdü aloozi piiny cimën nhial.

11Muç yook miëth yaköl.

12Päl wët piny tënë yook,
cimën ye yok ye puül tënë koc rec yook.

13Ku duk yook col athem kërac, ku ba yook lac waarr kërac yic.’

14“Rin na ye wët päl piny tënë koc kök, ke Nhialic abi wët päl piny tënë yi aya. **15**Ku na ciï wët ye päl piny tënë koc kök, ke Nhialic acii wët pël piny tënë yi.

Duk nyooth lön thék yin

16“Të thék yin, duk rëer yi njöy nyin cimën ye koc ruëeny ye looi. Aake nyin looi njuarar bïk nyuooth lön thék kek. Alëk we, keek aacä ariöpden yön. **17**Të thék yin, rëer è path ku duk nyooth lön nök cök yi, **18**bi ciën raan njic ye lön thék yin, ku Nhialic Aciëj yen kë ye njek looi è rot njic, yen abi yiëk ariöpdu.

Jieek cie riääk atö pan Nhialic

(Lk 12:33-34)

19“Duökkë jak käk tō pinynhom rin ye aruop ku keth ke rac, ku aaye cuër kual aya. **20**Këya, apath bi ya jieek pan Nhialic yen wic, yen acin kë bi ye rac. **21**Rin piändü abi ya rëer akolaköl tō jaakdu thin.

22“Këya, puön path acit nyin path, raan path nyin ee daai apath, acii thöj kek raan ci cör. Raan la puön yer acit raan path nyin, **23**ku raan ye njic këde è rot, ee raan col puüu cít cör cie piny è tiij!

Nhialic ku jieek

(Lk 16:13; 12:22-31)

24“Acin raan bäny karou luööji è tök, tädë ka man bäny tök ku nhieer bäny dëëtë, tädë ka thek raan tök ku dhël raan dët. Acii raan lëu bi Nhialic ku jieek nhiaar kedhie.

25“Këya, alëk we bæk ciï ye dieer kë bæk cam, ku kë bæk dek, rin bi wek rëer we pür, tädë ke we dieer käk bæk ceñ. Wëi anjuëen tënë miëth. Ku

guöp raan cii ḥuëen tēnē alëth? ²⁶Daaikë diet è pär nhial, aa cie pur, ku aa cín müith yeké ke tööu, ee Wuur tö nhial yen è díeer è ke! Na week cäk ye kädít apei tēnē ke? ²⁷Yenja kamkun na diir piérde, ke juak ruönke?

²⁸“Ku yenjö ye wek díeer kák bák ceñ? Tiëŋkë yök peth è cil roor, aa cie luui ku aa cie alëth è kooç è riënken. ²⁹Ku adhiel lëk we na cök a Bënyŋaknhom Tholomon wäär è jaakde yic, ee cii cít ke. ³⁰Ku na ye Nhialic wel tö roor col adhëej këya, wel tö thïn èmén, ku na nhiäk nïn lik ke ril wei ku took ke mac, ke yeen cii we bï kuëec nhiïim? Ye gam thiin koor njö be rëer kek we këya!

³¹“Duökkë ye díeer ku luelkë, ‘Yenjö buk cam? Yenjö buk dek? Buk kë ceñku yök têno?’ ³²(Aa koc kuc wët Nhialic kek aa kepuöth yiëk è käkkä.) Ku aŋic Wuurdun tö nhial lön wic wek käkkä ébën. ³³Yaké wepuöth wël bäänyde kek kák wic ke tēnē we, käjuëc wiëckë ke aabü yiëk we. ³⁴Këya duökkë ye díeer è nhiäk, nhiäk abi bën kek kakkë. Aköl ébën ala yic këraacde è rot.

Koŋ kakkku guiir ba raan dët jäl wëët (Lk 6:37-38, 41-42)

7 “Duk koc kök ye nyieeny kärac cik looi kák ye ke looi aya, rin bï yi cii gut nyin, ²rin tê ye luök koc kök, yen è tê bï Nhialic yi luök thïn aya. ³Yenjö, ye yin këreec dít ye looi kuc, ku ye tij këreec koor ye wämuuth looi? ⁴Ye këdë bï yin ke menhkui dök kärac ye looi, ku keek aaye looi aya? ⁵Awëéŋkui! Kaŋkë kärac yaké ke looi puöl, yen abi wek ye lëu bák miëthakun jäl wëët.

⁶“Duk jöp gëm kënë Nhialic, ku duk rot göu ba wët lëk koc cii ye bï gam, tëdë aabü kuec ku näkkë yïün.

Röök yen wic Nhialic (Lk 11:9-13)

⁷“Thiéec, ku abi gäm yi, wic ku aba yök, gut yöt thok ku abi ḥaany thok tēnë yi. ⁸Raan è thiéc, aye gäm këdänj, ku raan wic këdänj, ee kë wic yök, ku raan yöt töoj thok aye ḥäny thok ye akölaköl. ⁹Nadë le raan kamkun gëm manhde dööt tê wic yen miëth? ¹⁰Nadë, ke gëm këpiny, tê ci yen ye thiëec è rëc? ¹¹Na yaké ḥic wek koc cii path bák miëthkun aa gäm käpath wickë ke, ke Wuur tö nhial cii käjuëc path bï gäm koc ye thiëec!

Löj la cök

¹²“Loi käpath tēnë koc kök, cimën nhiëer yin ye bïk käpath looi tēnë yi aya, käkkä kek aaci lueel theer athör Nhialic yic.

Kuany dhël la pan Nhialic yic
(Lk 13:24)

¹³“Kuany dhël ye koc gum thïn yic, rin dhël ciï koc ye gum thïn, ee koc yäth pan mac, ku ë yen aye koc juëc mër thïn.” ¹⁴Ku dhël ye koc gum thïn yen ë la pan Nhialic, ku aa koc lik kek aaye kuany yic.

Tietkë röt bï week ciï wëj
(Lk 6:43-44)

¹⁵“Tietkë röt koc piööc wël ë lueth, koc bën tënë we ku luelkë wël puoth ciï la läiläi, ku kák rëer keyäac arac apei. ¹⁶Aa bák ñic tëden ye kek luui thïn. Acïn mith tim ye cam, ye bet tim dët cie ye nhom. ¹⁷Këya, tim ye miëthke cam ë luök mith path, ku tim rac ciï miëthke ye cam, acïn kë ye yok tënë ye. ¹⁸Tim pëth ye miëthke cam aciï lëu bï dhiëth mith rec, ku tim ciï miëthke ye cam acie kaŋ luök mith ye cam. ¹⁹Ku kuat tim cïn kë ye kuany tënë ye aye yep ku tok. ²⁰Aben lëk we, koc aa lueth, aa bák ñic tëden ye kek luui thïn.

Wek aa këc kaŋ ñic
(Lk 13:25-27)

²¹“Acie kuat raan ya cɔɔl, ‘Bëny, Bëny,’ Yen bï la pan Nhialic, aa koc kë wic Wä tõ nhial looi kek aabi Bääny Nhialic yok. ²²Të le aköl kënë bën, abi koc juëc lueel tënë ya, ‘Bëny, Bëny! Yok aaci wët Nhialic piööc ërienku. Ku yok aaci jakrec cuɔp wei ërienku, ku loiku käjuëc koc göi!’ ²³Ku aba lëk ke, ‘Wek aa këc kaŋ ñic. Jälkë yaljööm, koc ë luui kärac!’

Kääŋ rin koc karou ci bëëi keer
(Lk 6:47-49)

²⁴“Këya, kuat raan wëlkiën kä piŋ, ku luui ë wëlkä, abi ciët raan ñic kän ciï paande looi tëthony. ²⁵Go deŋ tueny ku bɔ aboor ku yomdiit apei. Ku paande akëc wiik rin ciï ye buth tëthony. ²⁶Ku kuat raan wëlkiën kä piŋ ku ciï lui ë ke, abi ciët raan abëël ciï paande looi tëthuth. ²⁷Go deŋ tueny apei ku bɔ aboor ku yomdiit, go baai wiik ëbén abi ciën yön töj döŋ!”

Thän awën tõ thïn aci gäi

²⁸Wën ciï Jethu wël ke wic bï keek lueel thöl, go thän awën tõ thïn gäi tẽ ciï yen ke piööc thïn, ²⁹rin Jethu aciï cít kocken piööc ë löör, rin aci piööc ke la riël Nhialic.

Jethu acä atuet cöl apuəl

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

8 Wën cï yen bën piny göt nhom, ècï koc juëc apei buçoth. **2** Go raan cï tuet bën tënë ye ku gut yenhiaal piny yenhom ku lueel, “Bëny, na wic ke yin cöl è tuen kënë adem.”

3 Go Jethu yekök riny ku góat, ku lueel, “Ee yic awiëc, Piaalë!” Go tuet guç dem nyin yic. **4** Ku lëk Jethu ye, “Muk yinhom apath duk kënë lëk raan dët, lóor ku nyuöth rot raan kák Nhialic bï caath, ku juar kaj cít të ye löj Mothith ye lueel thïn, bï koc èbën njic lón cï yin pial.”

Jethu acï raan lui pan bëny apuruuk kony

(Lk 7:1-10)

5 Wën cï yen yet Kapernaum, ke bëny mæc apuruuk juëc bö tënë ye ku lëj, **6** “Bëny, raan lui paandië atö baai ke tuany, acïn të ye yen rot cak jöt, adhël apei.”

7 Go Jethu lueel. “Yen abi la ba kony bï pial.”

8 Go bëny apuruuk bëér, “Bëny, duk rot näk cäth, rin yen acie raan path nadë ke yi bö atiëmdië yic, toc wëtdü è path ku yeen abi pial. **9** Rin yen aya, yen arëer bändyt cök, ku yen ala apuruuk rëér yacök. Ku aya lëk ñek. ‘Lóor!’ Ka la, ku lëk ñek, ‘Bääär tën!’ Ka bö. Ku lëk raan lui paandië, ‘Loi kënë! Ka looi.’

10 Kaam wën piy Jethu wël raan kënë ke gëi, ku lëk koc awën buçoth ye, “Alëk we ayic, acïn raan töj ca kaj yök Itharel ke la gamdit cít kënë.

11 Muökkë kënë nhom, koc juëc aabï bën pinynhom èbën ku nyuuckë è tök kek Abaram, ku Ithäk, ku Jakop yai yic bääny yic pan Nhialic. **12** Ku koc ke bï rëér bääny yic aabï ciëec ayeer muööth yic, të bï kek rëér thïn ke dhiau bïk kethook aa kac, ke cï nhiiim la cöt.” **13** Ku wël yethok bëny apuruuk ku lueel, “Lóor, dhuöök baai, yin acï gam, ku kënë abi looi tënë yi.”

Ku raanden luçi acï guç pial è tën awën.

Jethu acï koc tuany kony

(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 Tëwën le Jethu pan Pîter, ke yök man tiy Pîter piiny biöök yic ke ci juäi göök. **15** Go góat, go juäi jäl, ku jöt rot ku looi miëth tënë ke.

16 Nayon thëei, ke koc juëc la gup jakrec bïi tënë ye. Go jakrec cuçp wei kegup wët thok è path, ku kony koc tuany bïk pial. **17** Kënë acï rot looi rin bï wët ci Ithaya lueel theer yenhom tiëej, “Acï kuat areem ku tuaany èbën jat yeyeth.”

Raan buooth Jethu adhil puöö riël
(Lk 9:57-62)

¹⁸Nawën tüj Jethu thändit apei yelööm, ke lëk kacke bïk teem wär alçnjui. ¹⁹Go raan piööc löön bën tënë ye ku lueel, “Bänydië, yin aba biaath kuat të ler yin thän.” ²⁰Go Jethu bëer, “Luöny roor aala yöötken yekë ke wuut, ku diët pär aala yöötken, ku Manh Raan acin nhom baai pinynhom tän.”

²¹Go raan dët kam koc ye buooth lueel tënë ye, “Bëny, col ya aköj wä la thiök.” ²²Go Jethu bëer, “Buooth ya, ku päl koc cït koc cï thou bïk kacken thiök.”

Jethu aci yom col akäac
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³Go Jethu la riäi yic, ku buooth kocken ye buooth. ²⁴Kaam awën, ke yomdit ril apei jöt rot, ku loi atiaktiak rot bï riäi duër puk yic, ku Jethu ë nin. ²⁵Go kocken ye buooth la tënë ye ku puöckë ke dhiau, “Luäk yo, Bëny, yok aa drïr!” ²⁶Go lëk ke, “Wek koc koor gamdun, yenjö ye wek riööjc këlä?” Ku jöt rot ku rël yom ku atiaktiak, gokë la dil. ²⁷Go koc awën gäi ku thiëckë röt, “Ye raan la guöp njö kënë? Na cök a yom ku atiaktiak ë ke piñ wëtde!”

*Luöny roor aala yöötken yekë ke wuut
(8:20)*

Koc pan Gadara la gup jakrec
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-29)

28 W n c  Jethu yet pan Gadara t  w r al jtui, ke r m kek r r karou ke b  bei r j nh im. Ku r rk  aake la gup jakrec   ke riir nh im apei, ab  k c aa ri j c ke, ab  ci n raan t ek   dh l k n . **29** Gok  du t looi w n t j kek Jethu, “Yej  w c t n  yo W n Nhialic? Ca b n ba yo b n t m awu c ke t n awu c njoot?”

30 Ku duut d r baai   nyu th t thi k. **31** Go jakrec Jethu l j, “Na w c ba yo cu p wei   r rk  gup, ke y  cop yo   d rk  gup.” **32** Go l k ke, “Lak,” Gok  b n bei ku lek   d r gup, ku t n aw n, ke duut di er rij ag r yic ku thootkë w r ku mouk   b n. **33** Go r r ke bi k d r kat ku rijk  geeu, ku lek k  c  rot looi t n  d r ku t n  r r aw n karou la gup jakrec t t k c. **34** Go k c ju c apei geeu la b k r m kek Jethu. Naw n t jk , ke l jk  b  j l panden.

Jethu ac i raan c  ruai kony
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

9 Go Jethu dhuk ri i yic, ku teem w r, ku ler g nden Kapernaum. **2** Go k c k k mony c  ruai b ei t n  ye ke ketk , ke c  t c bi k alom yic. T w n t j Jethu gamd t t  ke ke, ke lueel t n  mony aduany, “De t y p u u manh i ! Adumu  mk  aac  p l piny.”

3 T w n pi j k c pi  c   l o j   w t k n , gok  jam kamken  l  , “Mony k n  adh l Nhialic!”

4 Go Jethu l k ke w n  ic yen k  yek  tak, “Yej  ye wek tak k rac c t k akk ? **5** Em n ye k nen pu l yic k akk  yi c, ba lueel, ‘Adumu  mk  aac  p l piny,’ T d e ke lueel, ‘J t rot ku cath ?’ **6** Ku aba nyu th we l n le Manh Raan riel p ynhom ba adumu  m p l piny.” Ku l k mony aduany, “J t rot ku kuany bi  du ku l  r baai!”

7 Go mony k n  rot j t ku dhuk baai. **8** Go th n aw n ri  c w n t j kek mony k n , ku leck  Nhialic rin c  yen ri ld it c t k n  g m raan   path.

Jethu ac i Matheo c ol
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

9 T w n ji l Jethu t n aw n, ke t j mony aju r kut c l Matheo ke r  r t den lu i, go l k ye, “Bu th ya.” Go Matheo rot j t ku bu oth.

10 T w n m th Jethu pan Matheo kek k cken ye bu oth, ke k c aju r kut, ku k c k k la gup anyon, m t r t ke b k m th   t k. **11** Naw n t j Parath    k n , ke thi c k cken ye bu oth, “Yej  ye raandun pi  c m th kek k c aju r kut ku k c k k la gup adumu  m?”

¹²Go Jethu wëlken piј ku bëer, “Aacie koc puol kek la tënë akiüm, aa koc tuany. ¹³Lak bæk wëlka la deet yiic, kë wiéc ë yer puöu, acä wic biј ya näk yök. Yen akëc bën ba koc path bën cool, aa koc la gup adumuööm.”

Wët lög thëk ë miëth

(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴Go koc Joon raan koc muucc nhiiüm bën tënë Jethu ku thiëckë, “Yook, ku koc Parathë yok aa thek buk ciï müth, ku kockun yi bucoth aacie thek, yeqjö?”

¹⁵Go Jethu löjden bëer elä, “Yakë tak lön biј koc ci bën ruääi yic rëer ke ciï müth, ku yen athieëk nhom ya rëer ke ke? Acie tëde! Aköl bi athieëk döm ku nyeei keyiic, yen aköl biј kek thek.

¹⁶“Yen aci bën ba we bën lëk, lön nadë acin raan biј abaŋ alanh ret wei alanh yam kœu biј la buööp ë dhiäth alath kœu. ¹⁷Ku acin raan biј muön abiëc ë yam puök töny theer yic, na looi käya, ke töny abi yic pät ku puök mœu wei, ku riëekkë kedhie. Muön yam adhil puök töny ë yam yic. Ku na ye muön abiëc ë yam, ka ye tääu töny ë yam yic, ku keek ebën aaci biј riääk.”

Jethu aci tik kony ku cöl meth aben pür

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸Tëwën lëk Jethu ke ë wëlka, ke bëny tën amat koc Itharel bö tënë ye ku gut yenhîl piny yenhom ku lëj, “Nyaandië apuac thou emen thiin, bäär ba yicin la tääu yenhom biј ben pür.”

¹⁹Go Jethu rot jöt kek kocken ye bucoth ku bucothkë.

²⁰Nawën ke tiј tuany, ciï thëkde kœu ye teem ruöön thiäär ku rou, bö Jethu kœu ciëen ku gœt alanhde. ²¹Rin ecii jam yepuöu elä, “Na gaat alanhde ke yen abi pial.”

²²Go Jethu yenhom wel, ku tiј ku lueel tënë ye, “Deet yipuöu nyaandië, gamdu aci cöl apuol.” Ku kaam awën ke riem kääc.

²³Tëwën ci Jethu yet pan bëny tën amat koc Itharel, ke yök koc ke näk röt ke dhiau apei, go lëk ke, ²⁴“Jälkë tën! Nyanthiin kënë akëc thou, anin!” Gokë döl guöp. ²⁵Go la yöt wën ci koc la ayeer ebën, ku döm nyanthiin cin. Go rot jöt. ²⁶Ku thiëi thoj kënë piny pan awën.

Jethu aci cöör karou kony bik daai

²⁷Wen ci Jethu jäl pan mony awën ke ber tuej, go cöör karou bucoth cök ke dhiau. “Yin anjöthku, kony yo Wén Debit.”

Ku dɔm nyanthiin cin (9:25)

28 Nawën le yet yöt, ke buccothkë thïn, goke thiëec, “Yakë gam wepuõth lɔn bï yen kënë looi?”

Gokë rek yic, “Bëny, ayeku gam!”

29 Goke gɔɔt nyin ku lueel, “Abï rot looi käya, cimën ci wek ye gam!”

30 Gokë guɔ daai nyin yic, ku thɔn ke ëlä, “Duɔkkë ë kënë lëk raan dët!”

31 Nawën lek jäl tënë Jethu, ke la jam riенke baai yic ëbën.

Jethu aci mony cie jam kony bii jam

32 Kaam wën puɔc kɔc awën karou jäl, ke mony la guɔp jɔŋrac cie jam bii tënë ye. **33** Ku kam thin ci Jethu jɔŋrac cuɔp wei yeguɔp, go guɔ jam, go kɔc gäi ëbën ku luelkë, “Yok aa këc këcít kënë kanj tiij Itharel ë tën!”

34 Go Parathï yööŋ yic ku luelkë, “Ee bëny jakrec yen ë ye yiék riel bii ke aa cuɔp wei kɔc gup.”

9:34 Mt 10:25; 12:24; Mk 3:22; Lk 11:15

Rap tem ajuēc ku kōc tem ke aa lik

35Ku jōl Jethu geeth ku baai kuany yiic ke ye piööc tēn amat kōc Itharel. Ku lēk kōc Wët Puoth Yam rin bääny Nhialic, ku kony kōc ë tueny yiic ebën. **36**Nawën tij thändiit guéér tēnë ye, ke ḥeer yic tēnë ke, rin aaci tij ke cīn raan piööc ke, kecít amël pap cīn nhüüm abiöök. **37**Ku lueel tēnë kōcken ye buɔ̄th, “Käk tem ajuēc ku kōc luɔ̄i aa lik. **38**Kéya, röökké Bëny la nhom käk tem, bï kōc luɔ̄i cōl ajuak röt.”

Atuuc kathiäär ku rou

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

10 Go Jethu kōcken ye buɔ̄th kathiäär ku rou cōl, ku yik ke riel bï kek jakrec aa cuɔ̄p wei, ku konyké kōc tuany bïk pial. **2**Rin kōc ke cī kuany aa kïk. Thaimon, cī Jethu bën cäk ke cōl Piter. Ku wämehn Andria ku wëët Dhubedï, Jemith ku Joon. **3**Pilipo ku Bartholomeo. Thomath ku Matheo raan ajuér kut. Jemith Alpawuth, Thadawuth, **4**Thaimon (raan la puju ater) ku jōl a Judath Ithkariöt raan wäär cī Jethu bën luɔ̄m bï dōm.

Luɔ̄i Atuuc kathiäär ku rou

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

5Keek kathiäär ku rou aake cī Jethu tooc ku yöök ke elä, “Duökké bëëi kōc cie kōc Itharel këc yiic, ku duökké la geeth Thamaria yiic. **6**Lakké tēnë kōc Itharel kuc Wët Puoth Yam Nhialic. **7**Të le wek ke lëkké ke, ‘Lōn cī bääny Nhialic thiöök!’ **8**Kuɔ̄nyké kōc tuany bïk pial, ku calké kōc cī thou aa ben pïr, ku calké kōc la gup tuet aa dem, ku cuɔ̄pké jakrec wei kōc gup. Duökké röt cōl aye riɔ̄p tē looi wek käkkä, rin riel ye wek ke looi ë cäk yɔ̄c. **9**Duökké muk wëeu ku duökké muk jøkgoo ye wek lim müith dhël yic. **10**Muökké alëth ku war ceŋké kepëc, ku wai tök ë path. Rin raan ë luɔ̄i aye gäm këden cī yen luui.

11“Kuat geu, ayi pan ye wek la thïn, yakë thiëc raan puoth bï we lor, ku rëérké kek ye yet aköl bï wek jäl. **12**Të ye wek la bëëi yiic, yakë kōc kaŋ tij lōn bï kek we lor ku nyuucké we. **13**Ku na lor kōc baai we, ke we rëér ku nyuöthké ke Wët Puoth Yam, ku na cik nyin la we, ka cīn wët lëkké ke. **14**Ku na ciï kōc baai, ayi kōc geu we lor ku piŋké wët ciëth wek, ke we jiël ku teŋké wecök. **15**Ku wek aa lëk kënë! Aköl luŋdit, Nhialic abi kōc rec pan Thodom ku Gomora ḥuän tēnë ë kɔckä!

9:35 Mt 4:23; Mk 1:39; Lk 4:44 9:36 Kn 27:17; 1Bŋ 22:17; 2Lék 18:16; Edhe 34:5

9:37-38 Lk 10:2 10:7-15 Lk 10:4-12 10:10 1Kor 9:14; 1Tim 5:18 10:14 Luui 13:51

10:15 Mt 11:24; Cäk 19:24-28

Acī Jethu lēk atuööcke lōn bī kek gum
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

16“Pienjé kënë! Wek aa tuɔɔc bëei yiic cimën amël la gal yiic. Këya, cökké wepuöth ku luɔiké röt bæk aa koc path ɳic kän, ɳic luui. **17**Ku alék we aya bæk ɳic lōn bī we aa dɔm ku yëth we luk yic, ku thatké we teden amat. **18**Ku wek aabi kööc bány nhiiüm è riənkië, bæk Wët Puoth Yam lēk ke ku koc cie koc Itharel. **19**Ku tē yëth kek we luk yic, duɔkké dieer tē bī wek la jieem thïn, rin wët bæk lueel abi guo bën wenhiiüm tē jieem wek. **20**Rin wël bæk lueel aacie wëlkun, aabi bën tēnë Wëi Nhialic yen bī jam wegup.

21“Raan kek wämënh aabi röt gaany bïk röt col aa näk, ku wärken mith aabi miëthken luom, ku mith aabi koc ke dhiëth ke luom bïk ke col aa näk. **22**Koc ebën aabi we maan riənkië. Ku raan bī yepuöu deet yet tē bī yen thou, abi pür akölriëec ebën. **23**Na wické bïk we nök gen ci wek la thïn, ke we rij gen dët. Ku na näkké we è gen kënë aya, ke we rij gen dëëtë. Alék we ayic, wek aci luɔidun bī thöl pan Itharel, ke Manh Raan këc bën.

24“Acin manh piööc wär raan piööc ye, ku acin alony dït tēnë bányde. **25**Këya, apath bī raan biöth ciët raanden è piööc, ku alony kecít bányde. Na ye wun baai coɔl ke Beldhebul bëny jakrec, ke kacke bī coɔl rin yündë!

Duɔkké riöc
(Lk 12:2-7)

26“Këya, duɔkké riöc ke. Rin kák ye moony èmën aa ɳot ke bī ɳic akoldä, rin acin kë ye thiaan bī ci ɳic. **27**Yaké kák ya lēk we è röt lueel koc nhiiüm ebën ke cün riööc, ku luəlké kák ye ɳääi weyith, bī koc kök ke piŋ aya. **28**Duɔkké riöc koc we nök, wëikun aa liu kecin. Ajuëen bæk riööc è Nhialic, yen la riel we col apir pinynhom ku kony wëiku è pan mac akoldä. **29**Acin këthiin koor lëu bī määr ke kuc Wuur tö nhial. Na coɔk ajinh thin koor tö baai ka ɳic. **30**Ku week aya, na coɔk a këthiin tö wegup cimën nhiiüm tö wenhiiüm, ka ɳic Wuur tö nhial. **31**Këya, duɔkké riöc, wek aa wär käkkä ebën!

32“Na ye raan wëtdié piööc ku ci ɳic guöp riöc, ke yen aci ɳic guöp riöc ye è Wä nhom nhial. **33**Ku na ye raan jei ya koc nhiiüm lōn ci ɳic yen ye raandië, ka ba jai aya è Wä nhom nhial.

34“Duɔkké ye tak lōn ci yen bën ba döör bën looi pinynhom. Yen akëc bën ba kän bën col aa puol yiic, ee gum bī raan ebën gum. **35**Rin yen aci

10:16 Lk 10:3 10:17-20 Mk 13:9-11; Lk 12:11-12; 21:12-15 10:21 Mk 13:12; Lk 21:16
 10:22 Mt 24:9, 13; Mk 13:13; Lk 21:17 10:24 Lk 6:40; Jn 13:16; 15:20 10:25 Mt 9:34; 12:24;
 Mk 3:22; Lk 11:15 10:26 Mk 4:22; Lk 8:17 10:33 2Tim 2:12 10:35-36 Mai 7:6

bën ba meth kek wun, ku nya kek man col aman röt, ku man athiéëk kek tiŋ wënde aabï röt maan aya, ³⁶koc bï raan aa maan aa kocken rëër kek ye baai.

³⁷“Raan ye nhiaar bï aa koc ke dhiëth ye kek nhieer apei tënë ya, ka cie raandië, ku na ye raan miëthke nhiaar apei tënë ya, ka cie raandië aya. ³⁸Raan cie kärac ye guum wëtdië ku looi wëtdië acie raandië. ³⁹Raan ye wiç bï wëike njec muk pinyhom ë tën, acii pîr akoldä bï yök, ku raan bï gum ë wëtdië, abi pîr akölriëec ebën yök.

⁴⁰“Raan we lor ë yen aye lor, ku koc ya lor, ee Wä raan toc ya yen ayekë lor. ⁴¹Raan atuönydië lor rin njic yen ye lön ë yen atuönydië, abi la abak ariöp bï yiëk atuuc yiic. ⁴²Muëkkë kënë na gem raan piu col nyin ë path tënë raan thiin koor kam koc ya buçoth, rin ye yen raan ya buçoth, ka bä ariöpde dhiel yök.”

Joon aci koc tucc tënë Jethu (Lk 7:18-35)

11 Wën ci Jethu wëlkä jal lëk kocken ye buçoth kathiäär ku rou, ke jiël ë tën bi la piööc ku le koc lëk geeth Galilia yiic.

²Ee nïnkä, tewen tö Joon raan koc mucc nhïim yööt ke mac, ke piñ kæk looi Jethu. Go koc abëk, kocken ye buçoth tucc tënë ye bik la thiëec wët kënë. ³“Ye yin raan yi bï bën, aye raan dët yen buk tiit?”

⁴Go Jethu bëér, “Dhuëkkë ku lëkkë Joon, kæk cäk piñ ku kæk cäk tiŋ. ⁵Cor aci ben daai ku aduany aci ya cath. Ku koc ci tuet aaci tuet jäl kegup. Ku miñ aci ya piñ ku koc ci thou aaci röt jöt. Ku Wët Puoth Yam Nhialic alëk koc ñøj nyin. ⁶Raan mit guüp ë raan cie puöü ë rou wëtdië yi!”

⁷Kaam wën jiël atuuc Joon, ke Jethu jam ku têt koc Joon, “Ye raan yïndë yen ci wek la ror ciñ cej bæk la tiŋ? Ye raan puç yic ye wel nhom ë path cimën ye yom aruöör wel nhom? Acie tede, acie yen kënë ler wek. ⁸Ye raan yïndë yen lak tiŋ? Ye mony cej alëth path? Añot cie tede, koc cej alëth dhëñ aa koc tö bëëi bany yiic! ⁹Na cie këya, ke yeqjö yen ler wek? Ye raan kæk Nhialic tiŋ? Ee yic, ku alëk we, yeen adit tënë raan kæk Nhialic tiŋ. ¹⁰Yen Joon, yen ë raan ci wël gôt ë riенke theer elä, ‘Yen abä atuönydië tucc yïnhom tuej, ku yeen abi dhël la guiir tënë yi.’

¹¹“Ku wek aba lëk yiny kënë, Joon raan koc mucc nhïim aril, acin raan kuat koc ci dhiëeth pinyhom dit tënë Joon. Ku raan koor bääny Nhialic yic adit tënë ye. ¹²Tewäär piööc Joon raan koc mucc nhïim

10:35-36 Mai 7:6 10:38 Mt 16:24; Mk 8:34; Lk 9:23

10:39 Mt 16:25; Mk 8:35; Lk 9:24; 17:33; Jn 12:25 10:40 Mk 9:37; Lk 9:48; 10:16; Jn 13:20

11:5 Ith 35:5-6; 61:1 11:10 Mal 3:1 11:12-13 Lk 16:16

agut cít akölë, bääny Nhialic ala tuej, ku aye koc rec kök la riel them bik dhuöök ciëen. ¹³Rin löj Mothith, ku koc ke kák Nhialic tijj ebën agut tē yéet yen Joon, aake ye jam rin bääny Nhialic, ¹⁴ku na töu wepuöth bæk wëtdië gam, ke yen Joon yen è Elija wäär cí bënde lëk thäi. ¹⁵Pienjke tē le wek yith!

¹⁶“Yenjö ba thöj kek riëec akölë? Aa cít mith cí kenhiiim mat laar yic lenj kegup, ye lueel elä,

¹⁷“Yok aaci waak peth ye keek ket tē looi ruäai ket,
ku wek aa këc dier!

Ku yok aaci kák ye keek looi thuçcu yic thööj,
ku wek aa këc dhiau!”

¹⁸“Rin Joon aci tuöl ku écie bëei kuany yiic ke mith ku dëk, go raan ebën lueel, ‘Joon ala guüp jöjjrac!’ ¹⁹Nawën bö Manh Raan ku ye mith ke koc ku dëk ke ke, gokë lueel, ‘Tiëjkë mony kënë! Yeen akok ku a dek määu, ku amääth kek koc ajuér kut ku koc la gup adumuööm!’ Ku luoi puoth Nhialic è rot nyuçoth kák ya looi yiic.”

Geeth këc luoi kärec puööl thïn

(Lk 10:13-15)

²⁰Tëwën, go Jethu puöö dak ku nyieeny koc geeth cí yen käjuëc jänj göj looi thïn, rin këc kek luoi kärec puööl. ²¹“Wek koc gen Koradhin! Ku Bethaida! Wek aa tiit kärac apei, rin käjuëc jänj göi cäk tijj cí looi geethkun yiic, ku ke cí looi Tire ku Thidon geeth wäär cej koc rec, nuöt koc è geethkä aaci kepuöth dhuöök ciëen theer ku pälkë luoi kärac! ²²Ku wek aa lëk kënë, aköl lunđit, Nhialic abi koc Tire ku Thidon nuääñ! ²³Ku wek koc gen Kapernaum! Yakë tak lön bï we jat nhial? Wek abi cuat pan mac. Rin kák jänj göi cí looi wenyin cäk ke tijj, ku ke cí looi Thodom, nuöt acin kë cie rac agut èmën! ²⁴Ku aben lëk we, käj aacií yiic bï riel apei ténë ke aköl lunđit, cimén tē bï kek yiic ril thïn ténë we!”

Bäk ténë ya bæk bën löj

(Lk 10:21-22)

²⁵Ku è tén awën ke lueel Jethu, “Wä, Bëny nhial ku piny! Yïn aleec rin ci yïn kák ca thiaan ténë koc njic käj cí piöc, nyuöth koc kor këc piöc. ²⁶Ee yic Wä, yen è kën yï yuum puöö.

²⁷“Kériëec ebën aci Wä gäm ya. Ku acin raan njic Wënde, ee Wun è rot, cimén cïn yen raan njic Wun, ee Wënde ku koc cí Wënde lòc bik njic.

11:12-13 Lk 16:16 11:14 Mal 4:5; Mt 17:10-13; Mk 9:11-13

11:21 Ith 23:1-18; Edhe 26:1-28:26; Juel 3:4-8; Amo 1:9-10; Dhäk 9:2-4

11:23 Ith 14:13-15; Cák 19:24-28 11:24 Mt 10:15; Lk 10:12 11:27 Jn 3:35; 1:18; 10:15

²⁸“Bäk tënë ya èbën, wek koc cï jöt yiëth käthiek bæk ke yääc, wek aba cöl aljöj. ²⁹Gamkë piööcdië bæk yith njic, rin yen acii la ruathruath, yen alir puöu, ku wek aabi wëikun pир. ³⁰Rin piööcdië acii ril, apuol yic.”

Jethu acii kuec löj aköl löj koc Itharel

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

12 Nayon akäl tök è nïnkä, Jethu è cath kek kocken ye buçoth, ke kuany dhël yic kam dum aköl löj. Ku kocken ye buçoth aake nëk cök, gokë rap lek cam dhoj. ²Nawën tüj koc akut Parathi, gokë Jethu thiëec, “Tij, kockun yi buçoth aa loi kë cie looi aköl löj!”

³Go bëer ku lueel, “Këckë kë cï Debit looi theer kaç kueen, wäär nëk cök ye ke kocken cath kek ye? ⁴Acii bën la luaj Nhialic, ku ciem ayum yath cï tööu tënë Nhialic, kek kacke. Ayum kënë ècii Debit lëu bï cam kek kacke, aa koc kák Nhialic looi kek aake ye cam è röt. ⁵Dët aya, këckë kueen löj Mothith yic lön aköl löj thok èbën, koc kák Nhialic looi luaj Nhialic aa löj aköl löj dhoj köu, ku aacii ke ye nyieeny? ⁶Ku Manh Raan jam kek we, adit tënë luaj Nhialic. ⁷Na we cï wël cï göt theer deet yiic, lön kë wic Nhialic è nhier ye koc röt nhiaar, aacie yök ye näk ye, njoujt wek aa këc koc cïn awuöc cik looi nyieeny, ⁸rin Manh Raan adit tënë aköl löj.”

Jethu acii mony cï cin ruai kony

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹Nayon aköl dët ke Jethu jiël tënë awën ku ler tën amat koc Itharel, ¹⁰ku mony cï cin ruai è tö thïn. Ku koc kök ke wic Jethu bik gaany kë cï wüööc, aake tö tën amat aya, gokë Jethu thiëec. “Ye löjda pëen bï raan kony aköl löj?”

¹¹Go Jethu bëer, “Na la raan tök kamkun è tën amäl tök, ku lööny yiith aköl löj, ke cii bii bei yiith? ¹²Raan adit apei tënë lëi! Këya, löjda acie yo ye pëen buk raan cii kony aköl löj.” ¹³Ku lëk mony wën cï cin ruai, “Nyoth yicin.” Go yecin nyooth, go cin piath abi ciët ciin këc ruai. ¹⁴Go Parathi jäl tën amat, ku lek mat të bï kek Jethu näk thïn.

Jethu alony cï Nhialic lœc

¹⁵Go Jethu kë loikë njic, ku jiël tën awën, go koc juëc buçoth. Ku kony koc tuany bik pial, ¹⁶ku thon ke apei bik cii la lëk koc kök, bï cii njic. ¹⁷Rin bï kë cï Ithaya lueel wätheer èlä è rienke yenhom tieej,

¹⁸“Yen akin yen alonydiën ca lœc,
raan töj yen nhiaar, mit

yen puɔ̄u tēnē yeen.

Yen abi Wéikië cöl alööny yeguɔ̄p,
ku abi gam ē yic lëk thäi ebën.

19 Acii bï ya göth ku rëäm koc nhiiim wël cie yith,
acii bï ya piŋ röl ē dhȫl yiic.

20 Acin këthiin bï kaŋ tuɔ̄ör nyin, cök
ayiny koc kor ka cii dhäl.

Acii bï kaŋ dhör yet tē bï yienyde njic,

21 ku abi wuɔ̄öt ebën njööth.”

Jethu aye yöök lön le yen guɔ̄p jɔ̄nrac

(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Nawën ke koc kök biï mony ci cɔr tēnē Jethu, ku eëcie jam aya rin tō jɔ̄nrac yeguɔ̄p. Go Jethu kony, yet bï jam ku deei. **23** Go koc awën tō thïn gai ebën ku thiëckë röt. “Nadë ke bï ya Manh Debit?” **24** Nawën piŋ Parathï ē wët kënë, ke luelkë, “Yeen ē jakrec cuɔ̄p wei koc gup, rin ye bëny jakrec, cöl Beldhebul ye yiék riel.”

25 Go Jethu kë takkë njic ku lueel, “Pan yeyic tek ku thär koc ē kamken, ē lac riääk. Ku na tek gen tök yeyic, ayi dhiënh tök ku tuumkë kenhiiim ku thërökë, ka puɔ̄k. **26** Na ye jɔ̄nrac jɔ̄nreec dët cuɔ̄p wei, ka ci keyiic tek. Këya, lëu panden bï këöc këdë! **27** Ku na ye riel Beldhebul yen ye yen jakrec cuɔ̄p wei, ke ye riel ña yen ye kockun yakë buɔ̄oth ke cuɔ̄p wei? Calkë ke aa lëk we yic. **28** Ku na ye riel Wëi Nhialic yen ye yen jakrec cuɔ̄p wei, ke njieckë lön ci bääny Nhialic bën tēnē we.

29 “Acin raan lëu ye bï yön raan ril dhoŋ ku nyeei kakké, akon raan ril kënë dɔm ku der, ku jol kák tō baai nyaai.

30 “Raan këc rot mät ya acie raandië, ku raan ciï ya kony bï koc lëk wët Nhialic, ee koc thiɔ̄ji. **31** Këya, wek aa lëk yic lön nadë adumuööm ē koc, ku kärac yekë ke lueel, aa lëu bï ke päl piny. Ku kuat raan käreç lueel Wëi Nhialic guɔ̄p, acii bï päl piny tēnē ye. **32** Ku na ye raan lueel wët rac Manh Raan guɔ̄p, ka pël piny. Ku raan ye lueel lön ye Wëi Nhialic jɔ̄nrac, ka ciï kony päl piny acin emén agut akölriëec ebën.

33 “Com tim tēpath bï miëthke piath. Tëdë ke com tērac bï miëthke rëec. Këya, tim aye njic miëthke. **34** Wek mith käpieny, mith koc cie yith ye gam, lëukë bæk këpath lueel, ke we ye jakrec emëndun? Rin kë ye thok lueel ē bën bei raan puɔ̄u. **35** Raan path ē luui käpath, rin käpuɔ̄th tē yepuɔ̄u. Ku raan rac ē luui kärac rin käreç tō yepuɔ̄u.

12:18-21 Ith 42:1-4 12:24 Mt 9:34; 10:25 12:30 Mk 9:40 12:32 Lk 12:10 12:33 Mt 7:20; Lk 6:44
12:34 Mt 3:7; 23:33; 15:18; Lk 3:7; 6:45

36“Alëk we, raan ëbën abi thiëec aköl lujdit è wël rec cï lueel. **37**Rin wëlku kek aabï yäth tëpath, ku aa kek aabï cöl atëm awuöc aköl lujdit.”

Jethu aci kuec bï kënë jänj göi looi
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

38Go koc kök piööc lööj ku Parathï lueel ténë ye, “Raan piööc awicku ba kënë jänj göi looi buk tñj.” **39**Go Jethu bëér, “Aa koc la gup anyon ku gam koor kek aa thiëc käk tñjkë! Acin kën jänj göi bï nyuöth we, ee këwäär cï rot looi ténë Jona, raan käk Nhialic tñj yen abi rot looi. **40**Cimën wääär cï Jona rëér akööl kadiäk ku wër kadiäk rëcdit apei yic, ke Manh Raan aya abi rëér nïn kadiäk è raj yic. **41**Akööl lujdit koc gen Ninibe, aabï we gök rin cï kek kepuöth waar ku pälkë luçi kärac wääär cï Jona ke lëk. Ku alëk we, yen jam kënë, yen adit ténë Jona! **42**Tñjdit è bëny wääär jiël pan Athia bï la Jeruthalem, abi we gök aköl lujdit rin cï yen jäl tëmec apei bï wël puoth bënyjaknhom Tholomon la pij, ku yen jam, yen adit ténë Tholomon!

43“Të cï jõjrac jäl raan guüp, ee piny yjöp tëdët bï yen löj thïn. Na cii yök, **44**ke lueel, ‘Yen abi dhuk tewääär jiël yen thïn.’ Këya, ke dhuk ku yök tén bï yen rëér thïn ke cïn raan tö thïn, ku aci guir. **45**Ku dhuk, ku le bën kek jakrec apei kök kadhorou wär ye, bïk bën cej baai. Ku pïr è raan kënë è jäl rëec apei ténë pïrden tuej. Yen è tén ben rot luçci thïnaya ténë kuat akölé.”

Man Jethu ku wämäthakën aaci Jethu nyaai
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

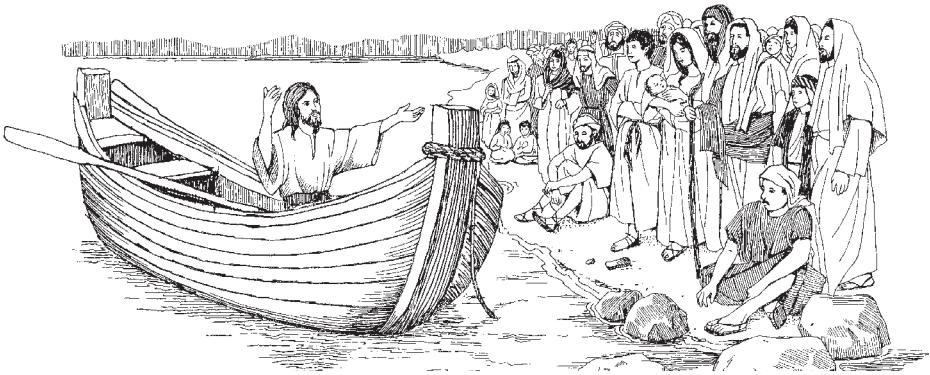
46Jethu ee ñot jam kek koc tewën yëët man kek wämäthakën. Ku këeckë ayeer, ku thiëckë bïk jam kek ye. **47**Go raan tök kam koc awën lëk ye, “Moor ku wämäthakui aa käac ayeer, ku awickë bïk jam kek yi.”

48Go Jethu bëér, “Yeja è ma? Ku ye yïjä paan è ma?” **49**Ku nyooth kocken ye bucooth ku lueel, “Kockä! Kek aa ma ku wämäthakäi! **50**Kuat raan è wët Wä tö nhial looi yen è wämääth, ku nyankäi, ku ma.”

Kääj dom path ku dom rac
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

13 Ku aköl töj awën, ke Jethu jiël baai ku ler wär Galilia yïu ku nyuuc, ku piööc. **2**Ku gööm koc juëc apei, go la riäi yic ku nyuuc thïn, ku käac thän awën è pii thook ayeer. **3**Ku jol Jethu këj aa lueel bï yen koc piööc käjuëc.

12:38 Mt 16:1; Mk 8:11; Lk 11:16 12:39 Mt 16:4; Mk 8:12 12:40 Jona 1:17 12:41 Jona 3:5
12:42 1Bj 10:1-10; 2Lék 9:1-12 13:2 Lk 5:1-3

Go la riäi yic ku nyuuc thän (13:2)

Ku lëk ke, “Raan puör écii la dom bï la pur. ⁴Tëwën yen rap weer dom, ke köth abëk lööny dhël yic. Go diet bën ku tetkë ke. ⁵Ku lööny köth kök alel nhom, të koor tiçp thän. Gokë guç cil rin tiçp écii dít thän. ⁶Nawën la aköl ruel apei ke rap awën yuom, ku riëeukë rin këc meiken yet piny. ⁷Ku lööny köth abëk të ye yuööt lac dít thän, nawën la yuööt dít ke näk rap. ⁸Ku lööny köth kök ë tiom path yic, ku lokkë apath, kök ke dít nñiüm ku kök ke thöön röt ku kök ke thoi nñiüm!”

⁹Ku wit Jethu wëtde élä, “Piënjë të le wek yïth!”

Wët thööth ë käänj (Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰Nawën ke kocken ye buçoth bö tënë ye ku thiëckë, “Yejö ye yïn jam ë waal tënë ke?”

¹¹Go dhuk nhom ku lueel, “Njiëec kák bääny Nhialic aci gäm we ku akëc gäm ke. ¹²Rin raan la kädäj abi ben mucc bï kakké juëc apei, ku raan cïn kädäj, ke këthiin ye tak lön tñi yen tënë ye, abi nyaai aya. ¹³Kënë ye yen jam waal tënë ke, rin keek aa daai ku acïn kë yekë tiñ, aa piñ ku aa cïn kë yekë piñ, tëdë ke detkë yic. ¹⁴Këya, wët ci Ithaya raan kák Nhialic tiñ lueel wätheer ë riënen élä atiij yenhom,

‘Na cök alñn ye kockä wët piñ
ku benkë piñ, ka cik bï deet yic,
na cök alñn ye kockä daai, ku
cockë keek ka ciñ kän bï tiñ,

¹⁵rin ci kek kepuöth wel wei,
ku aaci keyith cuök bïk ciñ ye piñ
ku niinkë kenyin.

13:12 Mt 25:29; Mk 4:25; Lk 8:18; 19:26 13:14-15 Ith 6:9-10

Na këckë looi käya,
ŋuöt aa daai ku püŋkë,
ku detkë käj yiic,
ku ŋuöt aaci röt thön Nhialic, ku kony keek.'

¹⁶"Ku wekkä, wek aa mit gup, rin wek aa daai ku pięŋkë. ¹⁷Ku alëk we, aci koc juēc käk Nhialic tij, ku koc path ŋic Nhialic wic bïk tij käk yakë tij, ku aa këckë tij, acik wic bïk piŋ käk yakë piŋ, ku aa këckë piŋ."

Jethu aci käaj raan ē puör teet yiic

(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸Go Jethu lueel, "Ēmēn pięŋkë tē teet yen käaj kënë yic thiin. ¹⁹Koc ē wët bääny Nhialic piŋ ku cik det yic, aa cít köth cí lööny dhël yic. Jɔŋrac ē bén ku nyeei wët awën kepuöth. ²⁰Köth cí lööny alél nhom aa cít koc wët Nhialic gam nyin yic ku mitkë puöth. ²¹Ku aacie kepuöth ye deet, aa löŋ Nhialic guɔ wai wei tē looi aliäap rot, ku tē nëk ke rin wët Nhialic. ²²Köth cí lööny tē ye yuɔ̄t lac dít thiin, aa cít koc ē wët Nhialic piŋ, ku käjuēc ke diir rin pür pinynhom, ku nhiér jieek aa bén thiin, ku recké löŋ Nhialic kepuöth. ²³Ku köth cí puur tióm path yic, aa cít koc ē wët Nhialic piŋ ku detkë yic apath, ku käjuēc aye yök tënë ke, cimën rap cí ŋiec luɔ̄t ke dít nhiïim, ku rap kök thööŋ kenhïïm ku kök ke thoï nhiïim."

Käaj yuɔ̄t cí cil dom yic

²⁴Ku ben Jethu ke lëk käaj dët, "Bääny Nhialic acit raan cí köth path com duɔ̄mde. ²⁵Nayon akjü ke raan ebën nin, ke raan aterde bö ku weer abaar rap cök ku jiél. ²⁶Nawen la rap cil ke abaar cil aya. ²⁷Go raan lui dom yic bén tënë wun dom ku lueel, 'Bëny, wäär pur yin, cie rap path kek ca weer dom yic? Na ye käya ka abaar kënë cil këdë dom yic?' ²⁸Go bëér, 'Ee raan man ya yen aci kënë looi,' Go raan ē luɔ̄t lueel, 'Wic buk abaar nyuän wei dom yic?' ²⁹Go wun dom bëér, acie tëde, 'Rin tē nyuën yin abaar, ke yin amet rap wei ke ke. ³⁰Cil rap ku abaar aa dít kedhie agut tē bï kek luɔ̄t, ku aba lëk koc tém elä, kaŋkë abaar nyuön ku duɔ̄tkë ke bï ke yɔ̄ot, ku jälkë rap tem ku tääukë ke kändië yic.'"

Käaj käu koor nyin ye tiemde dít apei

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹Ku benke lëk käaj dët elä, "Bääny Nhialic acit käu koor nyin cí raan com duɔ̄mde. ³²Yeen akoor nyin apei kam köth ebën. Ku na le dít

ka wär tiim ébën, ee la nhial ke loi kërdit apei abï diet yöötken aa yïk thïn.”

³³Ku ben lueel, “Bääny Nhialic acit luu cï tik puor ayumdit tet yic, na lä ke piäär ébën.” ³⁴Kéya, Jethu é ye këj lueel ku bï yen koc lëk wëlke ébën, acin kë ye lueel ke ciï kääj thöth. ³⁵Ee ye looi këya rin bï wët cï raan kák Nhialic tij lueel theer yenhom tieej,

“Yen abï jam këj tënë week,
bï yen ke kák kuc tewäär ciëk nhial ku piny teet yiic.”

Jethu aci kääj yuööt teet yic

³⁶Go Jethu koc nyään ayeer ku ler yöt, go kocken ye buooth bën tënë ye ku luelkë, “Tët yo kääjabaar yic.”

³⁷Go bëér, “Raan é puör cï köth path weer dom, ee Manh Raan. ³⁸Dom é pinynhom, ku köth path aa koc njic Nhialic, ye bääny Nhialic këden, ku abaar aa koc é jakrec, ³⁹ku raan cä abaar mat dom yic é jöjrac. Ku temtäm é thök é piny, ku koc tém atuuc Nhialic. ⁴⁰Kéya, cimën ye abaar nyuän wei dom yic ku yöt, yen abï ya tede aköl thöök piny. ⁴¹Manh Raan abä atuuc Nhialic tooc, ku aabï koc rec é koc yäth kärac yiic, ku koc luui kärec tét bei koc path yiic, ⁴²ku cuet ke many dëp cï löklök apei, bï kek aa dhiau thïn ke neny kelec akölriëec ébën. ⁴³Ku koc path aabi ruel cimën aköl bääny Wunden yic nhial.”

Ku wit lönde elä, “Piejkë të le wek yith!”

Kääj é jieek cï thiaan dom yic

⁴⁴Ku thöth Jethu kääj dët elä, “Bääny Nhialic acit jieek cï wëc piny dom yic. Go raandä yön ku nyieei ku ben thiaan ku jiël ke cï puöu miet apei, ku le kakké yaac ébën, ku yucc dom wën, rin nhieer yen jieek kënë apei.”

⁴⁵Ku ben Jethu lueel, “Bääny Nhialic acit raan yön, wic käpath apei, ⁴⁶nawën yön këtöön path apei ke la kakké yaac wei ébën ku yucc kënë awën.”

Kääj buon é rec dom ébën

⁴⁷“Bääny Nhialic aya, acit buon cï cuat wïir ku dom kuat é rec ébën. ⁴⁸Të cï yen thiän, ke miit amëi agör nhom ku nyuuckë bïk rec kuany yiic, ku tëækë rec path gäc yic, ku cuetkë rec ciï path wei. ⁴⁹Kënë, yen é të bï yen rot luoci thïn akoldä thöök piny. Atuuc Nhialic aabï tuöl ku kuënykë koc rec bei é koc yiic, ⁵⁰ku cuetkë ke pan mac të bï kek dhiau thïn ke neny kelec akölriëec ébën.”

Wët thöök wël

⁵¹Ku thiéc Jethu ke, “Cäk wëlkä deet yiic apath?” Gokë gam. ⁵²Go lëk ke, “Na ye käya, ke raan piööc ë löönj cï piööc käk bääny Nhialic, acit raan baai käkken yam ku káthæer bëëi ayeer ébën paande.”

Koc Nadharet aa këc Jethu gam

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³Wën cï Jethu thök luel ë këñkä, ke jiël, ⁵⁴ku dhuk genden. Ku piööc koc tén amat, piööc cï koc ke tõ thín bën göi ébën ku luelkë, “Cï mony kënë käj bën aa ḥic nen, ku yök riel ë yen käk jänj göi looi ténen? ⁵⁵Kënë, cie wën raan dhie ë guaŋ? Ku man cie tiŋ dhie col Maria, ku yeen cie mënh ë Jemith ku Jothepe ku Thaimon ku Judath? ⁵⁶Ku nyierakën aya, cik tōu ë tén kek yo? Yök käkkä ébën ténen?” ⁵⁷Ku kueeckë ë ye.

Go Jethu lueel ténë ke, “Raan cï Nhialic lööny yeguöp aye baai ébën theek, ka koc genden ku koc ruäai kek ye, kek aacie ye ye theek.” ⁵⁸Ku akëc käjuëc jänj göi looi ténë rin cïn kek gam.

Nääk ë Joon raan koc muɔɔc nhiiim

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

14 Tëwën ke bënyŋaknhom Antipäth Yërot, bëny Galilia écii wët cï Jethu ḥic apei piŋ. ²Go lëk bányken luk, “Kënë ë Joon raan koc muɔɔc nhiiim guöp, yen aci ben pür. Ee yen le yen riel yen käkkä looi.”

³Antipäth Yërot écii Joon col adom ku rek ku mac, rin wët Yërodia tiŋ Pilipo wäméh cï rum bï ya tieŋde. ⁴Rin cï Joon ye lëk ye élä, “Aci path ba tiŋ wämuuth rum ke pür!” ⁵Go Antipäth Yërot wic bï Joon nök, ku ë riöc koc Itharel, rin ḥic kek Joon ke ye raan käk Nhialic tiŋ.

⁶Nawën aköl yan dhiééth Antipäth Yërot, ke nyan Yërodia diér koc nhiiim, abi Antipäth Yërot puöu miët apei, ⁷ku kuëenj lön bï yen ye gäm kuat këden bï wic!

⁸Go lëk ye të cít të cï man ye than thín, “Yiék ya nhom Joon émën ke cï tääu aduöök yic!”

⁹Kënë écii bëny rac puöu, ku rin cï yen kuëenj ë jööl nhiiim, aci gam bï nhom Joon gäm ye. ¹⁰Ku col Joon ala tök yeth tewen mëc yen thín. ¹¹Ku biï nhom ke cï tääu aduöök yic, ku gëm nya ku le gäm man. ¹²Go koc Joon buɔɔth bën ku nyeeikë guäpde, ku lek tööu, ku lek lëk Jethu.

Jethu aci miëth koor juak bï koc juëc cam

(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³Wën piŋ Jethu kë cï rot looi, go jäl ë riäi bï la tëde ë rot. Ku tewen piŋ koc ë kënë, ke jiël geethken yiic kecök ku buɔthkë. ¹⁴Nawën keec

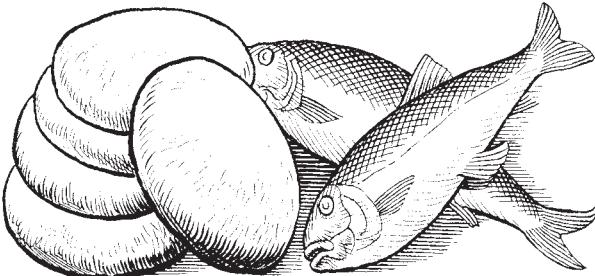
Jethu piny ë riäi yic, ke tij koc juëc apei, go yic ñeër ë ke, ku kony kocken tuany.

¹⁵Nawën col piny, ke kocken ye buçoth bö ténë ye ku luelkë, “Piny aci cuol, ku tén ë ror cün kë kuany thïn. Col koc aa thiëi bïk la bëëi yiic ku bïk röt la yjc miëthden.”

¹⁶Go Jethu bëér, “Acin të bï kek jäl, na le miëth ke gämkë ke!”

¹⁷Gökë bëér, “Käk mukku ebën, aa ayuöp kadhiëc ku rec karou.”

¹⁸Go Jethu lueel, “Bëëikë ke tén ténë ya.” ¹⁹Ku yöök koc bïk nyuc ë noon nhom, ku lööm ayuöp awën kadhiëc ku rec karou, ku döt nhial ku leec Nhialic. Ku bëny ayuöp yiic, ku gëm ke kocken ye buçoth bïk ke tek agut rec, ténë thän awën. ²⁰Ku mithkë ebën abi miëth ke göök, ku jol kocken ye buçoth awuthueei ayuöp ku rec ci döj piny, kuany gäac kathiäär ku rou. ²¹Koc ke ci mith ebën, röör röt aake ye tiim kadhiëc.

Ayuöp kadhiëc ku rec karou (14:17)

Jethu acath piiu nhiiim

(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

²²Ku kaam awën ke Jethu yöök kocken ye buçoth bïk la riäi yic, ku lek tuej yenhom agör alöjtui, ku col thëi ajiël. ²³Wën ci yen koc col athiëi, ke la gët nhom ë rot bï la röök. Nawën la thëi bën, ke Jethu ë rëér ë tëen yetök, ²⁴ku riäi ke ci yet tëmec, ke ciï cath apath rin lor yen yom nhom.

²⁵Nawën bëëk piny ke Jethu bö ténë ke ke cath piiu nhiiim. ²⁶Nawën tij kocken ye buçoth ke cath piiu nhiiim gökë riööc apei, ku luelkë, “Atüm raan ci thou,” ku dhiësekë rin ci kek riööc.

²⁷Ku kaam awën ke lëk Jethu ke, “Deëtkë wepuöth, ee yen Jethu, Duökkë riöc!”

²⁸Go Piter lueel, “Bëny, na ye yi ayic, ke yi yik ya riël ba la ténë yi, ya cath piiu nhiiim.”

²⁹Go Jethu lueel, “Bäärl!” Go Piter bën bei riäi yic, ku ciëth piiu nhiiim ke la ténë Jethu. ³⁰Ku wën tij yen yom ke biök apei, go riööc ku duër diir, go dhiau, “Luäk ya Bëny!”

³¹Go Jethu dɔm nyin yic ku lueel, “Yin raan la gam koor, yenjö diiu yin?”

³²Ku wén le kek riäi yic, ke yom kääc. ³³Go atuuc ke tö riäi yic Jethu door ku luelkë, “Yin ë Manh Nhialic alanden.”

Jethu acii koc tuany Jenetharet kony
(Mk 6:53-56)

³⁴Gokë wär teem ku lek Jenetharet. ³⁵Nawën njic koc Jenetharet Jethu, gokë koc thiäk ke ke lëk, ku yëthkë koc tuany ébën tënë ye. ³⁶Ku läjkë bik goot, cök alanhde thok ë path, ku kuat raan ci ye goot ébën ee pial.

Jethu acii cieej kök wärkuan dit dhöl yic
(Mk 7:1-13)

15 Go Parathii ku koc piööc ë cieej koc Itharel bö Jeruthalem la tënë Jethu ku thiëckë, ²“Yejö ye kockun yi bucooth cieej theer wärkuan dit dhöl yic? Keek aacie kecin ë lóok tuej të mith kek!”

³Go Jethu bëér, “Ku yeqö ye wek kuec löj ë Nhialic, ku yaké bucooth yic ë cieejdun theer? ⁴Rin acii Nhialic lueel, ‘Thek wuor ku moor, ku raan wun ku man jääm guöp kärec ka dhil nök bi thou.’ ⁵Ku ayaké lueel aya lön na la raan kén bi yen wun ku man kony, ku lueel, ‘Acin të kuöny we, rin kë müök kéné ë kén ë Nhialic,’ ⁶ka kéc wun ku man theek. Yen ë të ye wek wët Nhialic dhäl yic thün, ku ye cieejdun theer yen biathkë yic. ⁷Awëejen kui, Ithaya acii yic lueel ërienkun wäär lueel yen wët élä!

⁸‘Kockä, aa ya leec kethook ku aliu kepuöth.

⁹Keek aa ya door ku acie dujör ë yic,

rin keek aa koc piööc lööj cieej raan ciët ke ye lööjkië!’”

¹⁰Go Jethu koc juëc ben cööl ku lëk ke, “Piëjkë wëtdië wedhie ku dëtkë yic. ¹¹Acie kë ye raan cam, yen ye cööl aye raan rac, aa kák ye tak ku kák ye lueel, ku kák ye looi kek aaye cööl aye raan rac.”

¹²Nawën ke kocken ye bucooth bö tënë ye ku luelkë, “Njic lön ci Parathii puöth riäak wén piy kek kë ca lueel?”

¹³Go bëér, “Kuat raan ciëi wët Wä tö nhial loi, acii pür akölriëec ébën bi yok. ¹⁴Duökkë dieer ë ke! Aa cít cöör thel röt, ku na thel cör, cör dët, ka lööny adhuööm yic kedhie.”

¹⁵Nawën ci löjde wit, ke thiëec Piter, “Tët yo käänj kéné yic.”

¹⁶Go Jethu lëk ke, “Cäk käj ye deet yiic aya? ¹⁷Cäk ye tiij lön kë ye raan cam acie la yepuöu, ee la yeyäc ku le bën bei? ¹⁸Ku kák ye raan lueel aa bën bei yepuöu, ku aa kek raan cööla guöp adumuööm. ¹⁹Rin puöu yen aye kärec ye raan looi bën bei thün, cimën bal ku näk raan ë

path ku kör ë diäär, ku cuëér ku jam lueth. ²⁰Käkkä kek aa raan cöl aloi kärec. Ku miëth ye raan mith ke këc yecin lóok acie adumuööm.”

Tij ci gam lón bi Jethu nyaande kony
(Mk 7:24-30)

²¹Ku jol Jethu jäl ku ler wun dët tëthiaäk kek Tire ku Thidon. ²²Go tij wun Kanaan ciën ë tënë bën tënë ye ku lëj, “Bëny, wén Debit, kony ya! Nyaandië aci jøjrac la yeguöp, ku yeen adhël apei.”

²³Go Jethu wëtde ciï bëer. Go atuëöcke bën tënë ye ku läjkë, “Gäm kë wic ku cöl ajiël! Abuoth yo ke rëëm yonhiim tëtheer awën!”

²⁴Go Jethu bëer, “Yen aci tuëöc tënë koc Itharel kuc Nhialic kepëc.”

²⁵Kaam wén ke tik bö ku cuet rot piny yecök ku lëj, “Kony ya Bëny.”

²⁶Go Jethu bëer, “Aci path bï miëth ë mith gäm jöök.”

²⁷Go bëer, “Ee yic Bëny, ku jöök rëër të mith koc thïn awuthueei ci lööny piny kuany aya.”

²⁸Go Jethu lëk ye. “Yin ee tij la gam dit apei. Kë wic abi looi tënë yi.” Ku kaam thiin awën ke nyaande pël këdäj piny.

Jethu aci koc juëc tuany kony

²⁹Go Jethu jäl ë tënë ke kuany wär Galilia köü. Nawën ke la göt nhom ku nyuuc. ³⁰Go koc juëc kocken tuany bëëi tënë ye, koc ci jol ku cöör ku koc ci ruai ë röc piiny, ku mij cie jam ku koc juëc köök. Ku nyuucké ke yeljööm, goke kony bïk pial. ³¹Go thän awën gäi wén tij kek mij ke jam, ku aduany ke ci la cök, ku jol ke cath path ku cör ke daai, ku lecké Nhialic Itharel.

Jethu aci raan tiim kaujuan cöl aa kueth
(Mk 8:1-10)

³²Ku cöl Jethu kocken ye buçoth ku lueel, “Yen aci guöp jöej, rin kockä aaci rëër kek yen nin kadiäk emen, ku acin kë camkë. Ku acä wic ba ke cöl ajiël ke nök cök, tëdë ka la wiük dhël yic.”

³³Go kocken ye buçoth lëk ye, “Ye tñen bï yok miëth yön thïn roor ë tën bï koc juëckä cam?” ³⁴Go Jethu ke thiëec, “Lak ayuöp kadë?” Gokë lueel, “Aa dhorou ku rec thii lik.”

³⁵Go lëk thän awën bïk nyuc piiny. ³⁶Ku lööm ayuöp awën kadhorou ku rec thii awën, ku röök Nhialic ku bony keyiic, ku gëm ke kocken ye buçoth bïk ke ték koc. ³⁷Ku jolkë mith èbën bïk kueth. Ku kueny koc Jethu buçoth awuthueei ayuöp ci dön piny gäac kadhorou. ³⁸Koc ke ci mith, röör ë röt aake ye tiim kaujuan, ke diäär ku mith këc mat thïn.

³⁹Ku jol Jethu koc cöl ajiël, ku ler riäi yic ku ler wun cöl Magadan.

Jethu aci kuec bii kenee jaan gji looi
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

16 Tëwën ke Parathii ku Thaduthii bö tënë Jethu, ku wickë bik deep
 ë wët, ku yöökkë bii kenee jaan gji looi, bii nyuöth ke lön ye Nhialic
 wëlke gam. ²Go Jethu bëer, “Ayakë lueel të lööny aköl piny. Abä aliir
 path bëei, aköl aci nyaany looi.” ³Ku na ye nhiäknhiäk ka luelkë, Abi
 tueny akölë, rin aci piny däm bii la dïl ku looi luäät. Wek aa kë bii rot looi
 njic të tüj wek käkkä nhial, ku wek aacie käk loi röt èmën ye njic! ⁴Aa
 koc la gup anyon ku gam koor kek aa thiëc kë tüjkë. Acin kën jaan göi bii
 nyuöth we, ee kewäär ci rot looi tënë Jona. Ku nyiëen ke piny ku jiël.

Duökkë ye tak cimën Parathii ku Thaduthii
(Mk 8:14-21)

⁵Kaam wën yeet kek wär alçntui, ke tek kocken ye buçoth lön ci kek
 nhiiim määr bik miëth ciï muk. ⁶Go Jethu lëk ke, “Tiëerkë nhiiim, ku
 tietkë röt bæk ciï nhiam cimën Parathii ku Thaduthii, nhiaamden ke col
 ago puöör cimën ayum ci yiëk yic luou.”

⁷Gokë jam ë kamken, “Ee yo yöök kälä, rin cïn yen ayuöp cuk bëei.”

⁸Go Jethu kë takkë guo njic ku lëk ke, “Wek koc koor gamdun! Yenjö ye
 wek dieer lön cïn wek miëth? Not we cie käj ye deet? ⁹Cäk lëu ku bæk
 tak yen tewäär kueth ayuöp kadhiëc röör tiim kadhiëc, ku gäacdít ci bën
 thiäj awuthueei ci döj piny? ¹⁰Ku jol aa yuöp kadhorou wäär ci röör tiim
 kanjuan cam bik kueth, ku gäac thiäj awuthueei cäk bën kuany? ¹¹Yenjö
 këc wek ye deet yic, lön yen a ya ciï jam tënë we rin ayuöp? Kë ca lueel
 akin, aben ber yic, tietkë röt bæk ciï nhiam cimën Parathii ku Thaduthii!”

¹²Go atuööcke jäl deet yic, lön aciï Jethu lëk ke bik röt tiit lon dhie
 ye tääu ayup yic bii puöör, ee lön bii kek röt tiit piööc reec Parathii ku
 Thaduthii.

Piter aci Jethu njic
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³Wën ci Jethu yet Cetharia tö Pilipi, ke thiëc kocken ye buçoth elä,
 “Ye jaan tak ye Manh Raan ña?”

¹⁴Gokë bëer, “Ayekë lueel lön ye yen Joon raan koc muccöc nhiiim, ku
 lueel koc kök lön ye yen Elija, ku aye koc kök lueel lön ye yen Jeremia,
 tädë ke ye raan töj kam koc käk Nhialic tüj.”

¹⁵Goke thiëc, “Na week, yakë tak lön ye yen ña?” ¹⁶Go Piter bëer,
 “Yin ë Raan ci lœc ku dœc, Manh Nhialic pîr.”

16:1 Mt 12:38; Lk 11:16 16:4 Mt 12:39; Lk 11:29 16:6 Lk 12:1 16:9 Mt 14:17-21

16:10 Mt 15:34-38 16:14 Mt 14:1-2; Mk 6:14-15; Lk 9:7-8 16:16 Jn 6:68-69

¹⁷Go Jethu lueel, “Yin aci Nhialic dɔɔc wén Jona, rin yic kéné éci tak ë rot, ee Wä tö nhial yen anyuth ye yi ba lueel käya. ¹⁸Ku alék yi émén. Yin acol Piter, ku wëtde yic, alel, ku alel kéné nhom yen bï luajdië buth thïn, ku acii riel ë jɔjrac bï lëu bï thuür piny. ¹⁹Ku yin aba gäm riel bääny pan Nhialic, kë ciï bï päl piny pinynhom acii bï puöl nhial, ku kë ba puöl pinynhom abï puöl nhial aya.”

²⁰Ku yöök kocken ye buɔoth bïk ciï lëk raan dët, lɔn ye yen Raan cï lɔc ku dɔc.

Jethu ë jam Areemde ku Thuɔnde

(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹Ku jɔl Jethu wët agai yic ténë kocken ye buɔoth, “Yen abi dhiel la Jeruthalem. Ku yen abi gum apei kɔcdit ë baai cin, ku kɔc kák Nhialic, ku kɔc piööc lööj cin aya. Ku yen abi nök ba thou, ku na ye aköl ye nün diäk ke yen abi ben pîr.”

²²Go Piter mieet wei kɔc yiic, ku dɔk bï ciï ye jam këlä, ku lueel, “Bëny, acii Nhialic bï puöl bï rot looi. Kéné acii rot bï dhiel looi ténë yi!”

²³Go Jethu yenhom wel ku lëk Piter, “Jäl yalööm jɔjrac! Wic ba kë cï Nhialic guiir rienkië waar yic. Kák ye tak aacie kák Nhialic aa wël raan ë path.”

²⁴Ku jɔl Jethu lëk kocken ye buɔoth, “Na ye raan wic bã buɔoth, ka dhil nhom määr käpuɔth bï yok ë piérde yic pinynhom ë tén. Ku dhil puɔju riel ku buɔoth ya, cɔk alɔn wic kɔc kök ye bïk nök ë rienkië. ²⁵Rin raan wic ye bï wëike ë rot njeck muk pinynhom ë tén, ka ciï pîr akoldä bï yok, ku na ye raan mär wëike ë rienkië, ku rin ë piɔjɔcdië ka bï wëike muk akolriëec ebën. ²⁶Yejö bï raan yok thïn, tê jieek yen apei pinynhom ë tén ku mér wëike? Tëdë, ye këpiath njö bï yok bï yen wëike waar? ²⁷Rin aköl bï Manh Raan bën kek duaar ë Wun kek atuuc nhial, ke yeen abi raan ebën yiék ariop thöj kek këden cï looi. ²⁸Ku le tuej ku lueel, wek aa lëk yic, ala kɔc kök rëer ë tén aaci bï thou agut tê bï kek Manh Raan tij ke bö ke ye Bënyŋaknhom.”

Jethu aci guäpde rot waan

(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

17 Nawen nün kadätem cök, ke Jethu col Piter ku Jemith kek wämënh Joon, ku lek gɔn bär apei nhom kepéc. ²Tëwén rëer kek, ke Jethu waan rot, ku yer nyin cimën akjol, ku jɔl aläthke yer apei bïk la diardiar. ³Kaam awen ke Mothith ku Elija tul, ku jieemkë kek Jethu.

16:19 Mt 18:18; Jn 20:23 16:24 Mt 10:38; Lk 14:27 16:25 Mt 10:39; Lk 17:33; Jn 12:25
16:27 Mt 25:31; Wk 62:12; Rom 2:6 17:1-5 2Pit 1:17-18

4Go Pîter lëk Jethu, “Bëny, apath buk rëer ë tën. Na wic ke yen aloi duël kadiák ë tën, tök kek yi, ku tök kek Mothith ku töj dët kek Elija.”

5Kaam wén ñot jieem yen, ke këcít rur pat piny abi ciën té yeké tij, ku piykké Nhialic ke jam élä, “Kénë ë Wëndiën nhiaar, mit yen puüu téné ye piykké wëtde.”

6Nawën piy koc Jethu buçoth wët kénë, goké riöjc apei ku wiikké.

7Go Jethu bën ténë ke ku gjot ke ku lueel, “Jatké röt. Duökké riöjc.”

8Nawën jötké kenyin, ke cín raan dët tijké, ke ye Jethu ë rot.

9Tewén dhuk kek piny ë got nhom, ke lëk Jethu ke, “Duökké kák cák tij lëk raan dët yet aköl bï Manh Raan jöt raj yic.”

10Go kocken ye buçoth thiéec, “Yejö ye koc piööc lööj koc Itharel ye lueel, lón ë yen Elija yen bï kañ bën tuej?”

11Go bëer élä, “Ee yic Elija akøj bën rin bï yen dhël bën guir. **12**Ku alæk we lón ci Elija bën theer, ku akéc kockä bën ñic ku luiké këden nhiarké. Cít emen aya, Manh Raan abik col arem apei.”

13Go kocken ye buçoth deet yic lón nadë ka jam ténë ke rin Joon raan koc muccoc nhiiim.

Jethu aci dhöj la guöp jöñrac kony

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

14Nawën lek dhuk piny got nhom, ke yok koc juëc ke tit ke. Go raan tök bën ku gut yenhic piny Jethu nhom, **15**ku lueel, “Bëny, kony manhdii. Ala guöp nok ku aci ye göök apei. Aye lac wiet mæec, tëdë ke le wiet wiir. **16**Ku ë ca bëei ténë kockun yi buçoth ku akëcké lëu bï pial.”

17Go Jethu lëk ke, “Wek koc cie lac gam, yaké tak ba rëer kek we yet nen? Bëei dhöj kénë ténë ya.” **18**Nawën lek bëei, ke Jethu rël jöñrac, go jäl meth guöp, ku go pial nyin yic.

19Nawën ke koc Jethu buçoth bö ténë ye ë rot ku thiëcké, “Yejö këc yok ye lëu buk jöj kénë cuop wei?”

20-21Go lëk ke, “Ee rin koor gamdun,” Ku le tuej ku lueel, “Na we la gam cok kuur cimën manh jaap koor nyin, ka lëkké ë gon kénë, ‘Jälé ë tén!’ Ka lëu bï jäl. Acin kë dhal we bæk ciï loi.” Ku lëk ke, “Jöj cít kénë ë yen alëu ye ba cuop wei, rin ye yen cool ë röök!”

Jethu aci ben jam ë Thuonde

(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

22Nayon akäl tök, wén ñoot kek Galilia, ke lëk Jethu ke, “Manh Raan abi thön koc, **23**ku abik nök, ku na aköl ye nün diák, ka bï jöt raj yic.” Goké puöth dak apei.

17:1-5 2Pit 1:17-18 17:5 Cák 22:2; L.rou 18:15; Wk 2:7; Ith 42:1; Mt 3:17; 12:18; Mk 1:11; Lk 3:22

17:10 Mal 4:5 17:12 Mt 11:14 17:20 Mt 21:21; Mk 11:23; 1Kor 13:2

Ajuér luaj Nhialic

²⁴Nawën cī Jethu kek atuööcke yet Kapernaum, ke koc ē kut ajuér luaj Nhialic bō tēnē Piter ku thiëcké, “Ye raandun piööc ajuér luaj Nhialic tääu piny?”

²⁵Go Piter bëér, “Aye tääu piny.” Ku le yöt bī la lëk Jethu. Go Jethu guo kaaj wei ku thiëec, “Ye tak këdë Piter? Yeja bány pinynhom juér? Ye kocken baai aye koc thäi kök?”

²⁶Go Piter bëér, “Aa koc ē thäi.” Go Jethu lueel, “Na ye këya ke koc baai aacie ajuér ē tääu piny. ²⁷Ku yen acuk wic buk kockä rac puöth. Lör wiir ku cuat bïdho, ku müüt rëc ba dóm tuej bei ku ñam thok, ku yin abi wëeu lëu ajuerdië ku ajuerdu yök thïn. Yäth ke tēnē ke ke ya ajuerda yodhie.”

Koc Jethu buoøth aaci wët teer

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

18 Kaam wën ke koc Jethu buoøth bō tēnē ye ku thiëcké ëlä, “Yenja yen dít apei kam koc tō bääny pan Nhialic yic?”

²Go Jethu meth cœol, ku cœl akäac kenhüim, ³ku lueel, “Wek alëk yic, na cäk röt war bæk ciët mith kor, ke wek aacië bääny Nhialic bī kañ yök. ⁴Këya raan rot dhuök piny bī ciët ē manh kënë yen adit apei pan Nhialic. ⁵Ku raan manh koor cít manh kënë lor riënskië, acä lor.

Ba raan dët thööc kérac yic

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶“Na ye raan wëj menh tök kam ē mithkä, ku bæ maan ka ñuëen tēnē ē raan cít kënë diët cí ruöök yeth aleldit tet, ku pïk wiir bī mou. ⁷Ye këreec yindë pinynhom ye koc kök koc wëj kärec yiic. Käkkä aabï röt dhiel aa looi akölaköl, ku bī yiën dë tēnē koc käkkä looi!

⁸“Ku na ye ciëndu ayi cöökdu yi cœl aloi awuöc, ka tëëm bei ku cuat ke wei. Rin ajuëen ba pïr pïr path ke yi ye ñol, tēnë të bī yin la cin karou ku cök karou ku cuet yi many dëp yic akölriëec ebën. ⁹Ku na ye nyiëndu yi cœl aloi adumuööm, ke ñuët bei ku cuat wei. Rin ajuëen ba pïr yök ke yi la nyien tök, tēnë të bī yin la nyin karou, ku bī yi la cuat pan mac.

Kään amël cī määär

¹⁰“Duökké them bæk mith thiikä bui. Alëk we bæk njic lön atuööcken nhial aa rëér Wä lëööm akölaköl pan Nhialic. ¹¹Ku yen Manh Raan yen aci bën ba koc cī määär bën gäm pïr.

¹²“Lëk ya yic. Na raan ala amääl buçot ku mär amäl tök ke ciï thiärdhojuan ku dhojuan nyiëëj piny, ku le amäl kënë wïc? ¹³Ku na le yök ka mit puöu apei, miet puöu wär miet puöu wääär tõ amäl kök thïn. ¹⁴Kélä aya, acii Wuurdun tõ nhial nhaar, bï mënä tök kam ee müth thiikä määär.

Të looi wämuuth awuöc tënë yi

¹⁵“Na loi wämuuth awuöc tënë yi, ke yi la tënë ye ku lëk kë cï wuööc tëdun wepëc. Na piñ wëtdü, ke wek aaci döör. ¹⁶Na ciï wëtdü piñ, ke yi cöl raan tök ayï kç karou ku dhuökkë tënë ye, ‘Rin bï awuöc cï looi tënë yi njic kç karou ayï diäk.’ ¹⁷Na jnot kuec bï wëtden ciï piñ, ke lëk akut, ku na kueec bï wët akut ciï piñ aya, ke päl bï ciët raan thäi ku raan ajuër kut, kç kuc wët Nhialic.

¹⁸“Ku wek aa lëk kënë, awuöc cäk bï päl piny pinynhom, acii bï päl piny nhial, ku awuöc bæk päl piny ë tën abï päl piny nhial.

¹⁹“Ku aben lëk we, na mät kç karou kamkun pinynhom ë tën, ku thiëckë kë wickë ka gëm Wä tõ nhial ke. ²⁰Rin të ye kç karou ayï diäk kenhiim mat ë wëtdië ke yen abï rëér kamken.”

Kääj aluañ cie wët ye päl piny

²¹Nawën ke Pîter bö tënë Jethu ku thiëec, “Bëny, ya arak dë lëu bï yen wët piny tënë wämääth cä awuöc looi tënë ya? Ye arak dhorou?”

²²Go Jethu bëér, “Alëk yi, aca arak dhorou, ee thiärdhorou arak dhorou, ²³rin bääny Nhialic acit bënyjaknhom wïc ye bï kakké kuëen nyïn kek aluakke. ²⁴Kaam wën kuëen kek käj nyïn, ka aluañ tök cï wëeu juëc apeidit muër bï tënë ye. ²⁵Ku yen ë cïn wëeu cool yen wëeu cï muër, go banyde lueel bï yaac wei kek tiejde ku miëthke ku kakké ebën bï käny cool. ²⁶Nawën piñ ë wët kënë ke läj banyde apei ku lueel élä, ‘Päl ya kaam thin koor, ku yen abï käkkä cool bëny.’ ²⁷Go bënyjaknhom të meem yen thïn tiij, ku pël känyde tënë ye ku cöl ajiël.

²⁸“Kaam wën le aluañ kënë ayeer, ke räm kek aluañ dët rëér kek baai köony wëeu reen lik. Go pac yeth ku yöök bï wëeucool nyin yic. ²⁹Go löj apei ku lueel, ‘Päl ya kaam ku yen abï wëeucool!’ ³⁰Go ciï gam, ku cöl amac yet të bï yen wëeucool. ³¹Nawën tiij aluek kök kë cï rot looi, ke riäæk puöth apei ku lek tënë banyden ku lékkë keriëec ebën cï rot looi. ³²Go bënyjaknhom aluañ kënë cöölkü lueel, ‘Yïn acin puöu, yen aci wëeu juëc käny ke tënë yi päl piny rin cï yïn ya löj. ³³Ciï lëu ba käny päl piny tënë raandun rëér wek, cïmën kewäär ca luöi yi?’ ³⁴Ku wën cï yen puöu riäæk apei, ke cöl amac yet të bï yen käny cool ebën.”

*Go pac yeth ku yöök bii
wëëuke cool nyin yic
(18:28)*

35 Ku wit Jethu wëtde élä, “Yen è të bii Wä tö nhial luöi we, të ci wek awuöc ye päl piny kamkun puöu ébën.”

Jethu apiööc wët è liööi
(Mk 10:1-12)

19 Wén ci Jethu wët wiç bii lueel thöl, go jäl Galilia ku ler Judia ku teem wär Jordan. **2** Go koc juëc apei buçoth, goke kony.

3 Go Parathii kök bën tënë ye, ku wiçkë bïk deep è wët ku thiëckë élä, “Ye löjda raan puöl bii tiejde liööi è path?”

4 Go Jethu bëér, “Këckë kaç kueen athöör yic lön wär ciek Aciék koc wätheer, aaci cak moc ku tik. **5** Ku lueel, ‘Rin è wët kënë yen abi raan wun ku man nyääj piny ku le ker kek tiejde, ku keek karou aabï ya many tök.’ **6** Këya, aaciñ not ke ben aa rou, ee tök. Ku këya, na ci Nhialic ke puöl bii ya moc ku tik, ka cïn raan päl ñek è kamken.”

7 Go Parathii ben thiëec, “Na ye këya, yenjö pël Mothith ye bii raan athör liööi göt ku pël tik?”

8 Go Jethu bëér, “Mothith aci wärkuan dít puöl bïk diäärken aa liööi rin aake cie yith ye lac gam. Ku écie këya wätheer ciek koc. **9** Ku aba lëk we émën, na ye mony liöi tiejde, ke këc wiç mony dët, ka ci kërac looi.”

10 Go kocken ye buçoth lëk ye élä, “Na ye yen tën ye kän röt luçi thïn kam moc ku tik akan, ka ñueen bii raan ci thiëk.”

19:4 Cäk 1:27; 5:2 **19:5** Cäk 2:24 **19:7** L.rou 24:1-4; Mt 5:31 **19:9** Mt 5:32; 1Kor 7:10-11

¹¹Go dhuök ke ku lueel, “Acie raan ëbën yen bï kë ca lueel gam, aa koc ye Nhialic kuony. ¹²Raan dët aye dhiëéth ke ya aboi, na cök thiëék tê le yen dït ka ciï dhiëth, ku koc kök aaye roc bik ciï dhiëth tê cök kek thiëék. Ku koc kök aacie thiëék rin wïc kek ye bik wët Nhialic yäth tueñ. Këya, na ye raan gam ë wët kënë, ke gem ku piööc.”

Jethu adçc mith

(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³Koc kök aake ci mith bëëi tënë Jethu bï ke bën dçoc, go koc Jethu buçoth koc läät. ¹⁴Go Jethu lueel tënë ke, “Calkë mith aabö tënë ya, duökkë ke pën. Raan wïc ye bï la pan Nhialic adhil gam cimën ee mith thiikä.”

¹⁵Ku ççol mith yeljööm ku tëëu yecin kenhüim, ku dçoc ke ku jiël.

Raan ajak

(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶Go mony dët kaañ nhom ku thiëec ëlä, “Raan piööc ye këpiath njö ba looi ba pïr akölriëec ëbën yök?”

¹⁷Go Jethu bëër, “Yenjö ye yïn ya thiëec këpath ba looi? Ee Nhialic rot yen apath. Na wïc ba pïr akölriëec ëbën yök, ke yi thek löönke.”

¹⁸Go mony kënë Jethu ben thiëec ëlä, “Ye löön nen?” Go Jethu bëër, “Duk raan näk, duk tiñ raan dët kör, duk cuëér, duk kuëëj wët ë lueth. ¹⁹Thek wuurr ku moor, ku nhiar raan dët cimën nhieer yïn rot.”

²⁰Go riënythii awën dhuök ye ku lueel ëlä, “Löönkä aaca muk nhüim ëbën. Ye kë nen ba ben looi?”

²¹Go Jethu bëër, “Na wïc ba la cök tënë Nhialic, ke yi la ba käkku la yaac ëbën, ku gam wëeu tënë koc njöj, yïn abï jieek la yök pan Nhialic, ku bäär buçoth ya.”

²²Nawën piñ ë wëlkä ke meen, ku jiël ke ci puöu dak rin ë la käjuëc apei.

²³Go Jethu yehom wël kocken ye buçoth ku lëk ke, “Abï riel tënë raan ajak bï la pan Nhialic. ²⁴Ku aben lëk we, apuöl yic bï thöröl bak with cök, tënë lön bï raan ajak la pan Nhialic.”

²⁵Nawën piñ kocken ye buçoth ë kënë, ke gëi apei ku luelkë, “Na ye këya, ke yenza bï la pan Nhialic.” ²⁶Go Jethu ke döt ku bëër, “Acii raan bï lëu ë rot, bï gam tê këc Nhialic ye kony, rin Nhialic ë kériëec ëbën lëu, acin kë dhal ye.”

²⁷Go Pïter rot jöt ku lueel, “Na yook, yök koc ci käkkua ëbën nyään piny ku buçthku yi, yenjö bï ya këda?”

28 Go Jethu bëér, “Wek alék kënë, tē le käj röt waar, ke Manh Raan abï nyuc thönyde nhom ë diik yic pan Nhialic, ku week wathiäär ku rou, wek aabï nyuc thöc nhüüm aya bæk luŋ kuat Itharel kathiäär ku rou looi. **29** Ku kuat raan cï paande nyääj wei kek paan ë man ku nyiérakén, ku wun ku man ku miëthke ku dum ë rienkië, abï käjuëc yok arak buɔɔt, ku abï pír akölriëec ébën yok aya. **30** Ku koc juëc tō tuej ëmën aabï döñ ciëen, ku koc kök juëc tō ciëen aabï la tuej.”

Käänj koc lui dom yic

20 Ku ben Jethu bääny Nhialic thööj ëlä, “Raan dom ëci rial bï la wïc koc bï duɔmde bën tem. **2**Ku ciék ariöp bï ya gäm ke akäl tök, ku tooc ke dom. **3**Nawën tècít lunyluny ë yok, ke la tē ye koc yccä thïn, go koc kök tüj thïn ke käac ke cïn kë loikë, **4**go lëk ke ëlä, ‘Lak dom yic aya bæk la tem, ku wek aaba yiëk ariöp thööj ke luçidun.’ **5**Gokë la. Nawën aköl ciel yic, ku täänj aköl aya, ke la ayeer ku le bën ke koc kök. **6**Nayon thëei ke la ayeer ku yok koc kök ke käac ë path go lëk ke, ‘Yeñjö rëer wek tewen aköl ke cïn kë luçikë?’ **7**Gokë lëk ye ëlä, ‘Acïn raan cï yo cœl buk la luui.’ Go lëk ke bïk la luui aya.

8“Nayon thëei ke wun dom cïl raanden koc döñ ku lueel, ‘Cïl koc luçi, ba ke döñ wëëuken, ku jok koc ë ke bï ciëen, bï jäl la thök koc wën anhiäk jok luçi ë rial.’ **9**Go koc ke bï luçi yic ciëen bën ku gëm ke wëëuken. **10**Nawën la koc ke jok luçi ë rial bën bï ke bën riçp, ke takkë lïn bï ke gäm wëëu juëc, ku keek aacï bën riçp wëëu cït wëëu cï gäm koc ke lök bën luçi yic ciëen.

11“Gokë wëëu döñ ke dak puöth, ku jiëemkë wun dom guöp ëlä, **12**‘Koc ke lök bën ciëen, cïn luçi düit cïk looi, aaca thööj nhüüm kek yo, yok koc cï luui aköl yic tewen anhiäk agut tē col piny cït ëmën!’

13“Go wët raan tök bëér ëlä, ‘Mäthdië, yïn acä jör, ciët yo cï tē bï yen yï riap thïn akäl tök cäk. **14**Döñ ariöpdu ku jälé. Aca tak ba raan lök bën ciëen gäm ariöp cït ariöpdu. **15**Cä la yic ba wëëukië gam tècít tē wiëc ye? Yeñjö ye tieel yï döñ tē muccä yen koc?’”

16Ku wit Jethu wëtde ëlä, “Këya, koc tō ciëen aabï tō tuej ku koc tō tuej aabï tō ciëen.”

Jethu ajam ë Thuɔnde kën yic diäk (Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17Nayon aköl dët ke Jethu cath kek kocken ye buɔɔth ke la Jeruthalem, ke cœl ke teden ë röt ku lëk ke, **18**‘Ëmën yok aala Jeruthalem, ku Manh

19:28 Mt 25:31; Lk 22:30 19:30 Mt 20:16; Lk 13:30 20:8 Leb 19:13; L.rou 24:15
20:16 Mt 19:30; Mk 10:31; Lk 13:30

Raan abi la dɔm ku yëth koc käk Nhialic nhiiim, ku koc piööc ë löönj. Ku abik tém thou, ¹⁹ku thönkë bány koc cie koc Itharel bik läät ku thatkë ku piëëtkë tim ci riüu kou. Ku na ye nün kadiäk cök ka bï pïr ku jöt bei ë ranj yic.”

Man wëët Dhubedii aci Jethu thiëec këden wic

(Mk 10:35-45)

²⁰Nawën ke man wëët Dhubedii bö ténë Jethu kek wätke, ku gut yenhiaal piny ku thiëec bï luöi kë wic.

²¹Go Jethu thiëec, “Yejö wic?” Go bëer elä, “Të nyuuc yin thönydu nhom bääny Nhialic yic akoldä, ke yi tøj yipuöu lön bï yin wëtkien kë karou col aa nyuc yilööm, raan tök köj cuëc ku raan dët köj ë cam.”

²²Go Jethu dhuöök ke elä, “Wek aakuc kë thiëckë, yen abi bañ apei ë nïnkä ku yen abi nök. Lëukë bæk gum cimëndië?” Gokë bëer, “Alëuku.”

²³Go Jethu lëk ke, “Na cëkkë we nök ayic ka lëukë bæk gum, ku acie yen la riel ba raan bï nyuc köndiën cuëc ku köndiën cam kuany. Thöckä aa käk koc ci Wä guiér ke.”

²⁴Nawën le atuu kör kathiäär piŋ, ke riäak puöth ténë wëët Dhubedii.

²⁵Go Jethu ke coöl ku lëk ke, “Anjeckë lön koc ci gam bik aa bány koc cie koc Itharel aala riel koc nhiiim, ku acii path bæk ciët ke. ²⁶Ku kënë acii rot bï looi kamkun. Raan wic ye bï ya raandit kamkun, adhil rot dhuöök piny bï ya luui rin koc kör, ²⁷ku na ye raan wic ye bï ya bëny wenhiim, ka dhil ya aluaqdun. ²⁸Cimën Manh Raan aya akëc bën bï koc bën loony, aci bën bï koc bën kony, ku gem wëike bï koc juëc waar thou yic.”

Jethu akony cöör karou bik daai

²⁹Tëwën jiël Jethu Jeriko kek kocken ye buooth, ke buooth koc juëc apei. ³⁰Ku koc ci cor karou aake rëer ë dhël këc. Nawën piŋkë lön ci Jethu yëet, ke cöt röldit, “Bëny, Wën Debit, kony yo!” ³¹Go koc kör ke rël ku yöökkë ke bik biet. Gokë jnot ke kiu apei, “Wën Debit! Kony yo.”

³²Go Jethu kör koc ku coöl ke, ku thiëec ke, “Yejö wiëckë ba looi ténë we?” ³³Gokë lëk ye, “Bëny awicku buk ben daai.” ³⁴Go Jethu gam, ku goot kenyin, gokë daai nyin yic ku buothkë.

Jethu aci la Jeruthalem ke ciëm yai

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

21 Tëwën ci kek thiök kek Jeruthalem, ke bö Bethpeec tëthiäák kek gön Olip, ke Jethu ecii kocken ye buooth karou tucc tueŋ, ²ku lëk ke, “Lak bëei tö tueŋ yiic, ku wek aabä akaja yön ke mac ku manhde

*Ku goot kenyin, gokë
daai nyin yic ku buothkë
(20:34)*

yeljööm. Luɔnykë ke ku bëeikë ke tënë ya. ³Na le raan thiëc we ke luelkë, keek aa wic Bëny ku aabï dhuk èmën.” ⁴Kënë aci rot looi këya rin bï wët ci lueel élä theer raan kæk Nhialic tiij yenhom tieej,

⁵“Lék koc Itharel,
èmën bënyŋjaknhom dun abö tënë week!
Alir puɔu ee cath akaja, manh akaja.”

⁶Go koc Jethu buɔoth la ku loikë cimën ci Jethu ye lék ke, ⁷ku biükë akaja ke manhde ku kumkë keköt h aläthken, ku nyuc Jethu manh akaja köu. ⁸Koc juëc aacä aläthken thieth dhël yic, ku koc kök aacä ayör tiim dhoŋ ku thiethkë ke dhël yic aya.

⁹Go koc ke tö tuej yenhom ku koc ke buɔth ye, yai looi ku yekë wak élä,

“Lecku wën Debit!

Bëny dɔc raan bö rienku lecku Nhialic Madhɔl!”

¹⁰Nawën yeet geeu Jeruthalem, ke koc gëi apei ku yekë thiëc élä, “Yenja kënë?”

¹¹Ke bëér koc ɔjic ye ku luelkë, “Yen ë raan kæk Nhialic tiij cöl Jethu pan Nadharet, wun Galilia.”

Jethu aci la luaj Nhialic
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹²Nawen lek yet Jeruthalem ke Jethu la luaj Nhialic, ku cop koc kän
 yaac ku koc yööc ayeer kal luaj Nhialic yic. Ku wel agen koc wëeu waar
 yiic piny, ku thöc koc ycc wei è kuör. ¹³Ku lëk ke,

“Aci göt elä athör theer wël Nhialic yiic,

‘Kal luajdië aci looi bï ya tén ye koc wušt ebën röök thïn,’
 ku yen acak wel bï ya tén cuér.”

¹⁴Koc ci cör ku koc ci duany aake ci bën tén ye kal yic luaj Nhialic,
 goke kony. ¹⁵Koc dit käk Nhialic ku koc gët löön aake ci puöth dak
 tewen tiij kek kapuöth ci Jethu looi, ku wén ye mith ket kal yic luaj
 Nhialic elä, “Lecku Wén Debit.”

¹⁶Ku luelkë tén Jethu, “Ye kë lueel è mithkä piij?” Go bëer, “Aya piij.
 Ku këckë kënë kañ kueen,

‘Yin aci mith agut mith thii kor piööc bïk lec la cök aa lueel.’”

¹⁷Kaam wén ci Jethu wélkä lueel, ke jiël geeu ku ler Bethanï té ci yen
 bën anin thïn.

Jethu aci tim wak bi riau

(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸Nayon nhiäk, tewen dhuk kek geeu, Jethu è nök cök. ¹⁹Nawen tiij
 tim ciit ñaap dhël yoo, go la col bï yön ke ci luok, go yön ke ayör kepëc.
 Go Jethu lueel, “Yin aci mith koy ben tiij atheer!” Ku nyin yic tewen ke
 tim riau.

²⁰Tewen tiij kocken ye bucoth è kënë, ke gëi apei, ku thiëckë röt,
 “Yejö ci tim kënë guo riau?”

²¹Go Jethu bëer, “Na gamkë ke cïn diu, ka cie kë ca looi tén è tim
 kënë yen luikë è rot, na cök a gon kënë yen yöökkë elä, ‘Jot rot ku cuat
 rot wiir,’ ka loi rot. ²²Ku na lak gam, ke kériëec ebën yakë ke thiëec té
 röök wek, aa yökkë.”

Bäny Itharel aa riel Jethu yööj yic

(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³Go Jethu ben dhuk kal yic luaj Nhialic, ku tewen piööc yen, ke
 bändit käk Nhialic ku koc baai bï tén ye ku thiëckë elä, “Ee yin, ye
 riel njö tõ yiguöp ye yin luui kälä? Ku yena yik yi è riel kënë?”

²⁴Go Jethu bëer, “Wek aba thiëec wët tök aya, na bëerkë apath, ke
 wek aba lëk raan cä gäm riel ye yen käkkä looi. ²⁵Lëkkë ya, Joon yön
 riel yen koc gäm lökwëi ténen, ye tén Nhialic aye rielde è rot?”

21:13 Ith 56:7; Jer 7:11 21:16 Wk 8:2 21:21 Mt 17:20; 1Kor 13:2

Gokë guëék yic kamken ku luelkë, “Na luelku, ke yok tënë Nhialic, ka thiëc, ‘Aye njö këc wek wëtde gam?’ ²⁶Ku na luelku, ‘Ke riëldé ë rot,’ ke yok aa jöny ke rin cï raan èbën ye gam.” ²⁷Gokë dhuök Jethu, “Akucku.”

Go Jethu lëk ke, “Na ye käya, ke wek aacä lëk riël ye yen käkkä looi.”

Kääj cï Jethu lueel rin mith karou

²⁸Ku ben Jethu ke thiëc, “Yejö yakë tak wët kënë yic? Monytui ë la dhäk karou. Go la tënë wëndit ku lëk ye, ‘Manhdie lör lui dom yic ya aköl.’ ²⁹Go bëér, ‘Yen aciï la,’ nawën ke ben yenhom waar ku ler. ³⁰Go ben la tënë wënden koor ku lëk wët awën cï kañ lëk wëndit. Go gam ku cii la. ³¹Yejä kamken karou cï kë wic wun looi?”

Gokë bëér, “Ee wëndit.”

Go Jethu lëk ke, “Koc ajuër kut ku adëjök ë töc kek kuat moc ë path, aa kek aabï röt kañ mat ë bääny Nhialic yic tënë we. ³²Rin Joon raan wääär koc muucc nhiiüm èci bën tënë we bi we nyuôth dhël ë yic, ku wek aa këc wëtde gam. Nawën ke ye koc ajuër kut ku adëjök kek gam ye. Ku na cok awën cï wek käkkä tij ke loi röt, ke wek aa këc wepuôth waar ku pälkë luoi kärec ku gamkë wëtde.”

Jethu aci jam ë waal bi rëec bany nyuuccoth

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³Ku ben Jethu jam waal ku lueel tënë koc man ye ëlä, “Monytui èci dom looi ku cum yic tiim luok ku rök. Ku wec të ye mith tiim guör thïn bik ya miök, ku looi kät. Ku jol dom riöp yic koc kök, ku le keny wun dët. ³⁴Nawën le të cï tiim luok thööj, ke tooc aluucconyke tënë ke bik la gäm abäkke. ³⁵Go koc awën cï riöp dom yic aloony döm, ku thatkë aluuccony tök, ku näkkë alony dët ku biöökkë alony ye kek diäk aleel. ³⁶Go aloony juëc tënë aloony tuej ben tooc, ku njot ke looikë ke tewäär. ³⁷Nawën ciëén ke wun dom jol wënde tooc, ku tek lön bi kek ye theek. ³⁸Go koc awën cï riöp dom yic lueel kamken wën tij kek ye, ‘Kënë ee manh raan la dom, bi kañ lök thon akoldä. Bäk näkkü ku kakkä aabï döñ ke yo.’ ³⁹Gokë döm ku thelkë ayeer dom yic ku näkkë.”

⁴⁰Ku jol Jethu ke thiëc, “Na bö raan la dom ke loi njö tënë ke?”

⁴¹Gokë bëér, “Abi kockä nök, ku riöp dom yic wei tënë koc bi ye ayiëk abäkke të cï kañ luok.”

⁴²Ku lëk Jethu ke, “Këckë wët cï göt athör theer wël Nhialic yic ëlä, kañ kueen?

‘Mën wäär yen cī atëet kuec yen acī bën a mën ril apei,
kënë ë ye luji Bëny,
ayeku tij ke path ku dhëej yonyin!’”

43Ku la Jethu tuej ku lueel, “Këya alëk we, bääny Nhialic abi nyaai tñenë we ku gëm koc wuöt kök bi wëtdië pij ku loikë. **44**Ku raan bi löny alel kënë nhom, ka ducoony bi ruöth, ku raan bi alel kënë lööny yenhom ka niçcon yic.” **45**Nawën pij kocdit käk Nhialic ku koc gët lööij ë jam kënë, ke ɻické lön jieem Jethu riënen, **46**ku na cök alon wiç kek ye bik dñm, ka ke cī riööc koc juëc tö thïn ë Jethu tij ke ye raan käk Nhialic tij.

Jethu acī bääny Nhialic thöij yan thiëek (Lk 14:15-24)

22 Go Jethu ben jam tñenë ke ë waal ku lueel. **2**“Bääny Nhialic ë duër thöij kek yan thiëek cī bënyjaknhom looi tñenë wënde. **3**Ku tooc alucoonyke bi koc cī cöol la lëk bik bën yai yic. Gokë kuec ku cik bö yeei. **4**Go aloony juëc ben tooc ku thonke elä, ‘Lak, lëkkë koc cī cöol lön müith aaci thök ë guiër, muçor ku nyök cuai aaci nök, kériëec ebën aci guir. Bäk yai yic!’ **5**Ku keek aake liu puöth thïn, ku puökkë bi ɻek ala duomde, ku la raandä luide yic. **6**Ku dñm koc kök aloony bënyjaknhom, ku bañkë ke ku näkkë ke. **7**Go bënyjaknhom puöu riääk apei, ku tooc apuruöökke ku lek koc awën näk alucoonyke nök, ku cuänykë genden. **8**Ku cöol alucoonyke ku lëk ke, ‘Yai aci thök ë guiër, ku koc ke cī cöol aa këc aa koc path, aaci kuec ë bën. **9**Lak geeu ku calkë kuat koc bæk yön dhöjl yiic bik bën yai yic.’ **10**Go aloony la dhöjl yiic ku cölkë kuat raan cik yön ëbën, abi yai thiäj apei.

11“Nawën bö bënyjaknhom bi thän cī guëer yeei bën tij, ke tij raan tök ke këc alëth yai ruöök. **12**Go bënyjaknhom lueel, ‘Mäthdië, yi bö tén këdë ke yi ciï alëth yai cej?’ Go mony awën biet ku ciï wët bëér. **13**Go bënyjaknhom lëk alucoonyke, ‘Derkë cin ku cök ku cuatkë muëöth yic ayer, të bi yen dhiau thïn ke ɻeny yelec.’”

14Ku wit Jethu wëtde elä, “Rin koc juëc aaye cöol, ku aa koc lik kek aaye lœc.”

Jethu awic bi wëeñ wët ajuër (Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

15Go Parathii la teden ë röt bik të bi kek Jethu dam thïn, wëtdeñ bi lueel, la mat. **16**Ku toockë kocken abëk ke bucooth tñenë ye, ku koc Antipäth Yërot bik la wëeñ bi wët rac lueel kegup bi ye dñm. Ku bik ku

luelkë élä, “Raan piööc, aŋicku yin è raan la cök jam è yith. Yin è koc piɔɔc bïk kæk wic Nhialic looi dhël la cök, ke yi ci dieter kæk ye koc kök tak. Ku yin acie diëtdeñ ye kuëec nhom. ¹⁷Lëk yo na ye täktäkdu, buk ajuér aa gam yok koc Itharel ténë Cithér Bënyajaknhom, tédé ke cuk bi ya gäm ye?”

¹⁸Ku Jethu éci ruëenyden njic, ku bëer, “Yenjö wic wek ye bæk ya deep wët? ¹⁹Calkë ya atij wënh yakë tääu piny ajuér!” Gokë yiék wëëth. ²⁰Goke thiëec, “Ye nhom ña, ku ye rin ña käkkä ci giëet wëëth köu?”

²¹Gokë bëer, “Aa kæk Cithér Bënyajaknhom.” Go Jethu lëk ke, “Na ñieckë käya, gämkë Cithér Bënyajaknhom käde, ku gämkë Nhialic käde.”

²²Gokë gäi, të ci Jethu wët bëer thïn, ku nyiëënjëkë piny ku jiëlkë.

Nhialic abii koc ci thou col aa ben pîr

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³Akol töj awën ke koc kök akut Thaduthi, akut ci ye ye gam lön bi Nhialic koc ci thou ben col apir, bö ténë Jethu ku thiëckë élä, ²⁴“Raan piööc, aci Mothith lëk yo élä, Na thou raan ku nyiëëj tik piny ke cïn mith, ke wämënh koor ala yöt tik bi mith dhiëëth yön mënhë. ²⁵Na thööjku lön tö mith tik thïn kadhorou, ku thiëk wëndit ku thou ke cïn mith, ku döj tiejde ke wämënh buoth ye, ²⁶ku thou aya ke cïn mith ci dhiëëth. Ku looi rot käya ténë raan ye kek diäk, agut wämënh kun ye kek dhorou. ²⁷Nawën ke tik thou aya.” ²⁸Ku lek tuej ku thiëckë, “Të le koc ci thou röt jöt akoldä, bi ya tiŋ ña, rin ci yen rëér ke ke ebën kadhorou?”

²⁹Go Jethu bëer, “Wek aa koc ril nhiiim cïn kë ñieckë, rin ci wek athör theer wël Nhialic ci göt ye gam. Ku acák ye gam aya lön bi Nhialic kë ye lueel ke bi looi, lëu bi looi. ³⁰Rin të le koc ci thou röt jöt, aaci bi thiëek ku aaci bi thiaak, aabi rëér kecít atuuuc nhial. ³¹Ku na ye rin wët bi koc ci thou röt jöt, ke we këc wët ci Nhialic lëk we theer kueen? Aci lueel, ³²“Yen è Nhialic Abaram ku Ithäk ku Jakop.” Koc ci thou ke njic Nhialic, aa pîr alanden. Yeen è Nhialic koc pîr, ku koc ci thou aya.”

³³Nawën piŋ thän tö thïn wët kénë, ke gëi è piɔɔcde.

Löŋ ril lëu bi theek kam è lööŋ

(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴Nawën piŋ Parathï lön ci Jethu Thaduthi thöl nhiiim, ke mat kenhiim bïk Jethu thiëec aya, ³⁵ku jol raan tök kamken, ³⁶raan piööc lööŋ, Jethu thiëec, “Ye löŋ nen yen ril kam è lööŋ?”

³⁷Go Jethu bëer, “Yin adhil Bänydu Nhialic nhiaar piändu èbën, ku wëiku èbën, ku nhiamdu èbën.” ³⁸Kënë, yen ë löj ril tuej. ³⁹Löj dët ril ye kek rou thöj kek ë löj kënë akin, yin adhil raan dët nhiaar cimën nhieer yin rot. ⁴⁰Lööjkä karou kek aa ye lööjk Mothith èbën, ku lööjk ye koc käk Nhialic tij piööc, kér bei thiin.

Jethu aci koc piööc lön yen raan ë tooc Nhialic

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹Kaam wén ci Parathii kenhii'm kut Jethu lööm ke thiieec ke wët kënë,
⁴²“Yakë tak Raan ci lœc ku dœc yeqa? Ye wén ja?” Gokë lëk ye, “Ee wén Debit?”

⁴³Go dhuöök ke ku lueel, “Na ye käya, yeqö ye Wëi Nhialic Debit yööjk bï cœl Bänydië. Rin eci Debit lueel èlä,

⁴⁴‘aci Nhialic lueel tñen Bänydië, “Nyuc ë tñen köndien cuëc,
yet të bï yeq koc aterdü dhuöök ciëen yiçök.”’

⁴⁵“Na ye Debit cœl, ‘Bänydië,’ Ke lëu bï ya wënde këdë?” ⁴⁶Go ciën mën raan töj bëer wëtde, ku wén akölë yet tuej acin raan töj ciëi yethok ben kuek bï thiieec.

Duökké nhiam cimën Parathii ku Thaduthii

(Mk 12:38-39; Lk 11:43, 46; 20:45-46)

23 Ku jol Jethu lueel tñen koc juëc awén ku kocken ye buçoth. ²‘Koc piööc lööjk ku Parathii kek aatö nyin Mothith. ³Käya, aa dhielkë ke theek ku luçikë kë yekë lëk we, ku piëjkë kë yekë lëk we, ku duökkë kakkken yekë ke looi ye kiëet, rin aacie käk yekë lëk koc kek yekë ke looi. ⁴Aa koc piööc käril yiic bï ke looi, ku aa cie koc ë kony bik ke looi. ⁵Kériëec èbën yekë ke looi, ayekë ke looi rin bï kek koc wëj. Aa cath ke muk athör theer wël Nhialic. Ku rukkë alëth path, ku mukkë athör kecin bik nyucot lön ye kek koc path thek löj Mothith. ⁶Ayekë nhiaar bik nyuc tuej thöc kocdit tñen amat, ku yön path aköl yai. ⁷Ayekë nhiaar bï ke aa muööth athëëk yön çccöc yiic, ku yeke cœl, ‘Koc piööc.’

⁸‘Duökkë röt col aye cœl, ‘Koc piööc,’ Rin wek aa jek ke wämënhë, ku wek aa la raan piööc tök. ⁹Ku acin raan dhielkë cœl pinynhom tñen, ‘Wä,’ Rin ë Nhialic tñ nhial yen ee Wuurdun yetök. ¹⁰Ku duökkë röt col aye cœl, ‘Koc piööc,’ Rin wek aa la raan piööc tök, ‘Raan ci lœc ku dœc.’ ¹¹Raandit apei kamkun adhil rot dhuöök piny bï luui riënkun. ¹²Kuat raan rot yäth tuej ë rot abi dhuöök ciëen, ku raan lir puöu rot tööu ciëen, abi yäth tuej.

Jethu acī rēēc Parathī ku kōc gät lōōj nyuɔɔth
(Mk 12:40; Lk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13“Kōc piööc lōōj ku wek Parathi, Awééñkui! Ee kērac apei yen ayakë looi, rin ye wek kōc piööc dhël cii kek bii met bääny Nhialic yic. Rin wek aaciï bii met thïn aya. Na cok kōc kök wic bïk met thïn, ka yakë ke wel nhïïm ë piööcdun cii la cök! **14**Kōc piööc lōōj ku wek Parathi, Awééñkui! Wek aa cath we rööjk apei dhöl yiic bæk kōc wëj lõn ye wek kōc path, ku wek aa bëëi lër tuöör nyin bïk aa käkkun. Wek aabi tém awuööcdit tet apei rin kärec yakë looikä!

15“Kōc piööc ku wek Parathi, Awééñkui! Wek aa piny kuany yic rin bii la raan töj yökkë bii piööcdun gam. Na yökkë, ke të ye wek ye piööc thïn, ee ye col aye raan pan mac, abi we duër waan thook!

16“Awééñkui, wek kōc ë kōc kök wat nhïïm ke we ye cöör aya, ku luelkë, raan mël kuëej rin luaj Nhialic, ke rot mac wëtde. **17**Wek aa muëöjl ku cöör! Yenjö dït? Ye milärj thith aye luak? **18**Ku benkë lueel élä, raan mël kuëej rin yïk ka cïn wëtde yic, ku na kuëej mël rin ajuér cii tääu yïk nhom aye yïk guöp ë loi bii ajuér cii tääu yïk nhom ya kën ë Nhialic? **19**Këya, të kuëej raan yïk, ka kuëej ye, ku kák cii juaar yïk nhom. **20**Ku të kuëej raan luaj Nhialic ka kuëej ye ku Nhialic yen rëër thïn, **21**ku të kuëej raan pan Nhialic, ka kuëej määcde, ku yïk nhïïm.

23“Kōc piööc lōōj ku wek Parathi! Awééñkui! Wek aa kälik käkkun cäk puur yiic juër Nhialic, ku wek aacie käril ye lōj lueel ye kuëec nhïïm, cïmën bii raan dhiel la cök ku lir puöu, ku kony kōc kök ku cii kōc ye ruëeny. Wek aa dhil käkkä muk nhïïm, ke we cii mäl ë juër käj aya tënë Nhialic. **24**Kōc mär kōc, wek aacie kák wic Nhialic ye looi, ku aa kák puöl yiic kek aa yakë ke kuëec nhïïm.

25“Kōc piööc lōōj ku wek Parathi! Awééñkui! Wek aaciï puöth la cök, wek aa cït biiñy ku aduuk ye lóok köth, ku aa thiäj miith ye rum riel ku miith ye ke tuöör nyin. **26**Wek kōc Parathi cii cör wepuöth! Kañkë biïny ku aduuk lóok yiic, yen aabi kek köth la wic aya!

27“Kōc piööc lōōj ku wek Parathi! Awééñkui! Wek aa thöj kek rëj cii buth, na tij keköth ke dhëj apei, ku keyiic alöñthïn aaci thiäj yom kōc cii thou ku kärec kök. **28**Këya, wek aa cït rëjkä aya. Wek aaye raan ébën tij we path gup ayeer, ku piäthkun alöñthïn aaci thiäj ruëeny ku kärec kök ébën.

29“Kōc piööc lōōj ku wek Parathi! Awééñkui! Wek aa rëj buth tënë kōc kák Nhialic tij. Ku gietkë rëj kōc path bïk dhëj apei, **30**ku luelkë élä, na yo tõ thïn wäär nëk wärkuan dït kōc kák Nhialic tij, nyöt yok aa

kēc röt mat ë nääkden yic. ³¹Këya, ayakë gam ayic lön ye wek mith koc wäär näk koc kák Nhialic tij! ³²Ku cít mënë ye wek koc ril nhiiim, cín kë yakë gam, kériëec ébën atö wecin, thääpkë kärec wäär ci wärkuön dit joo! ³³Mith käpieny! Yakë tak bæk poth la pan mac kédé? ³⁴Ku rin ë wët kënë yen aci Wä we tuöc koc kák Nhialic tij. Ku ë kocckä yiic, koc kök aa bæk nök, ku piäätkë koc kök tim ci riüü köü, ku thatkë koc kök yönkuön amat yiic, ku yakë ke yööp geeth yiic ébën. ³⁵Ku tädun ye wek luui thïn kënë, abi awuöc bï teem rin koc ci nök löony weyiëth, joo näak wäär nök Abel yet näak Dhäkaria wén Barakia wäär näkkë luaj Nhialic. ³⁶Ku lëk Jethu ke, awuöc bï gam rin ë käkkä ébën abi bën ë riëec kënë yeth.

Jethu ee koc gen Jeruthalem lëk

(Lk 13:34-35)

³⁷“Wek koc gen Jeruthalem, wek aa koc kák Nhialic tij nök, ku biöökkë koc ci Nhialic tuöc we aleel. Aca wiç arak juëc, ba we kony címën dhie ye ajith miëthke kuöm piny yewuk bï ke kony bï ke ciï gop, ku wek aaci kuec. ³⁸Emen abæk tij ke Nhialic ci yecin miëet bei, ku nyiëj pandun we. ³⁹Ku emen alëk we, ‘Wek aciï ya bï ben tij yet aköl bï wek röt guirr bæk ya lor tê ben yen dhuk.’”

Luañ Nhialic Jeruthalem abi thuör piny

(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

24 Tëwën jiël Jethu kal luañ Nhialic yic, ke kocken ye bucoth bö tënë ye ku thiëckë, “Raan piööc, tij, ye luajdiiit dhëenj njö kënë!”
²Go Jethu bëér, “Alëk we, yoot dit yakë tijkä aabi thuör piny ébën ka cín alel töj bï kooç alel dët nhom.”

aci Jethu lëk atuööcke lön bï ke maan

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³Tëwën reëer Jethu gõn Olip nhom ë rot, ke kocken ye bucoth bö tënë ye ku thiëckë, “Lëk yo ye nen bï käkkä röt looi, ku yeñö bï tê bï yin dhuk pinyinhom ku thök piny, nyucoth?”

⁴Go Jethu lëk ke, “Duökkë röt col aduöñ. ⁵Rin koc juëc aabi bën rienkië, ku ye ñek lueel, ‘Ke yen Raan ci loc ku doc.’ Ku aabi koc juëc duööñ. ⁶Duökkë diëer tê tij wek tcoñ ke loi röt, ku tê piñ wek tcoñ kôk wuôt meç yiic. Käkkä aa dhil röt looi, ku acie yen bën thök ë piny. ⁷Rin wuôt aabi thör kamken ku pan bënyajaknhom kek pan bënyajaknhom dët aabi thör aya. Cöndit apei abi tö thïn, ku ayiëëkyiëëk piny abi rot looi bëëi juëc yiic. ⁸Käkkä kek aa kák tueñ.

9“Ku dët, wek aabï ðom ku yëth we luk yic, ku wek aabï nök. Ku wuööt ébën aabï we maanrienkië. **10**Ku ë tëën, koc juëc cï wëtdië gam aabï röt waar, ku koc kök aabï ñek raandä aluom ku man raandä ñek. **11**Ku awëj juëc aabï tuöl aya, ku aabï koc juëc rac nhiiim. **12**Ku luçi käreç abï rot juak apei, koc juëc aabï gamden wai wei. **13**Ku raan bï yepüöu deet yet të bï yen thou, abï pïr aköliëec ébën. **14**Ku Wët Puoth Yam kënë rin bääny Nhialic, abï kañ lëk koc ébën pinynhom bïk piñ, ku jol thök piny bën.

Këreec bï rot looi tënë koc Jeruthalem

(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

15“Ala aköl bï wek kërac apei tiñ, këwäär cï Daniel raan käk Nhialic tiñ jam ë ye.” (Raan kuën adhil kënë deet yic!) **16**“Koc rëer Judia, ku tiñkë ë kënë, ka dhil riñ gat nhiiim roor bïk la thiaan. **17**Ku na rëer raan ayeer, ka ciñ ben la yot bï la guik kë muk. **18**Ku na tö raan dom yic, ka ciñ ben dhuk baai bï alanhde la lööm. **19**Diäär liec ku diäär muk müthkor aabï gum apeidit ye nïnkä. **20**Röökkë bï rot ciñ loi wiir yic rut, tëdë aköl ciñ koc ye luui. **21**Koc aabï gum apei ye nïnkä, gum këckë kañ yök tewäär ciek Nhialic koc agut cit émën. Ku acii rot bï ben looi. **22**Na këc Nhialic looi bï nïnkä col alik, ñuôt acin raan ciñ pïr. Ku rin kocken ciñ lœc, aci nïn col alik.

23“Wek aa lëk, na le raan yöök we, ‘Tiëñkë Raan ciñ lœc ku dœc kïn, tëdë ke lueel, tiëñkë yen akan!’ Ke duökkë gam. **24**Rin koc juëc aabï bën ku lueel ñek, ee yen Raan ciñ lœc ku dœc, ku lueel raan dët, ee yen raan käk Nhialic tiñ, ku loikë käril koc göi, na lëukë, ke mär koc ciñ Nhialic kuany. **25**Tietkë röt, këriëec ébën alëk we émën bïk nhiiim tïr kë bï bën.

26“Këya, na le raan lëk yi ëlä, ‘Yen akan atö roor tëën!’ Ke yi duk la, tëdë, ‘Yen akïn aci thiaan tën,’ Ke duk gam. **27**Rin të dhuk Manh Raan ka guækë ñic. Abäk tiñ cïmën bir deñ dhie yen nhial reet yic, ku tiñ lœj ku lœjë.

28“Dët aya, abï ciët mën dhie na ciñ cuor kenhiim kut, ka la kë ñuetkë.

Aköl bï Manh Raan bën

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

29“Awiëc ku bïk ñic aya, ye nïnkä, të ciñ koc jäl gum apei, aköl abiï kum nyin bï piny cuol, ku pœei aciï bï ruel. Ku kuel aabï röt yääk ku löonykë. **30**Kë bï bën Manh Raan col anjic abiï tiñ nhial, ku koc ébën pinynhom aabï yiic ñeer kakkë rec cïk looi. Ku keek aabï Manh Raan

24:9 Mt 10:22 24:13 Mt 10:22 24:5 Dan 9:27; 11:31; 12:11 24:17-18 Lk 17:31 24:21 Dan 12:1;
Ny 7:14 24:26-27 Lk 17:23-24 24:28 Lk 17:37 24:29 Ith 13:10; 34:4; Edhe 32:7; Juel 2:10, 31;
3:15; Ny 6:12-13 24:30 Dan 7:13; Dhäk 12:10-14; Ny 1:7

tij ke bö pial yiic nhial ke diik ku rieldit apei. ³¹Ku abä atuööcke tooc bïk këcít löör yup yic, bï kek kɔcken cï lɔc kuööt yiic pinyinhom ebën.

³²"Njëckë e kënë tim cït ñaap, të looi yen yöök ku looi yith, ke kér aci thiöök. ³³Këya, të tiij wek käkkä ke loi röt aya, ke njëckë lön cï yen thiöök apei. ³⁴Alëk we, wek aaciï bï määär të cok käkkä röt looi. ³⁵Nhial ku piny aabï liu, ku wëtdië aciï bï kañ määär.

Rëer yi ci rot guir

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶"Acin raan njic aköl bï käkkä röt looi. Na cok atuuuc nhial, ayi Wënde, ka cik njic. Ee Wä e rot yen ajiç ye. ³⁷Bën Manh Raan abi ciët kewäär loi rot wäär piiñ Noa. ³⁸Ee ninkä, aboordit nhom tuej, koc aake rëer ke mit puöth, ke ye luui ruëi ku yei yet aköl le Noa riäi yic, ³⁹ku e cïn kën njic yet të bïi aboor. Ku muçu koc ebën. Yen abi ciët bën Manh Raan aya. ⁴⁰Tëen na cok koc karou luui dom yic, ke raan tök yen abi nyaai ku nyieej raan dët piny. ⁴¹Ku diaär karou lui tétök aabi ke tiej tök nyaai, ku nyieej tiij dët piny.

⁴²"Këya, guierkë röt ku tiëerkë nhiiim, rin wek aa kuc aköl bï Bänydun bën. ⁴³Yen acit kén na raan la baai njic të bï cuär bën thïn waköu, ka rëer ke yiën, ku ciü cuär päl bï kakké nyaai. ⁴⁴Ke week aya, wek aa dhil rëer we tit, rin acák njic ye nen bï Manh Raan bën.

Njic Bäny ku loi luɔide akölaköl

(Lk 12:41-48)

⁴⁵"Na ye këya, yenza alony path ku njic käj apei, bï bëny nyäänj paande, bï kacke aa gäm miëth akölaköl? ⁴⁶Alony mit guöp, alony bï bëny yök ke loi luɔide apath të dhuk yen! ⁴⁷Alëk we, abi alony kënë tääu kakké yiic ebën. ⁴⁸Ku alony ciü luɔide bï njec looi, rin yen ye tak lön ciü bänyde bï lac dhuk, ⁴⁹ku kuc koc pan bëny ciëej, ku ye cool wieet kek koc dek e määu, ⁵⁰ke bänyde abi la luät yeguöp aköl ciü ye tak lön yen aköl bï yen bën. ⁵¹Ku yeen abi bëny tém awuöödit, ku met të rëer koc rec thïn, e tëen koc aa rëer ke dhiau ke ñeny kelec."

Käaj nyiir kathiäär

25 Ku ben Jethu käaj dët thööth, ku thööj bäany Nhialic elä, "Nyiir kathiäär aake ci kakkén ye kek mer lööm ku lek yan thiëek yic. ²Kam e nyiirkä, nyiir kadhiëc aake pel nyin, ku nyiir kadhiëc aa ci nyin pel. ³Nyiir aa bëlka aake ci mermerken lööm ku cik miök

dít muk. ⁴Ku nyíir ḥic kāj aake muk mermerken ku miök dít tet aya.
⁵Nawēn ka athiéék gääu bī cii lōc bēn, goké tōc bik nin.

⁶“Nawēn wēer ciel yic, ke piŋ duɔɔt, ‘Athiéék abō, bāk ayeer ku luɔrké!’
⁷Go nyíir awēn kathiäär röt jōt kedhie ku dēepkē mermerken. ⁸Go
 mermer nyíir aabēl cii dēp apath rin cīn kek yiic miök. Goké nyíir kökkä
 lim, ‘Miacké yo ē miök, mermerkua aaciī dēp.’ ⁹Goké bēer, ‘Miök aciī yo
 thöñ, lak tē ye miök yaac thīn bāk la ȳɔɔc miökdun.’ ¹⁰Go nyíir aabēl la
 bik la ȳɔɔc miök, ku go athiéék guɔ lōk bēn kecök. Go nyíir awēn cī röt
 guiir la kal yic kek athiéék tēwēn dieer yai thīn, ku thiök kal thok.

¹¹“Nawēn la nyíir awēn cī la ȳɔɔc miök dhuk ke cōt, ‘Bëny, Bëny, ḥany
 yo kal thok!’ ¹²Go athiéék bēer, ‘Ye wek yïnja?’ Wek aacä ḥic!”

¹³Ku wit Jethu wētde élä, “Rēerké we cī röt guiir, rin wek aa kuc aköl
 bī ḫen bēn.”

¹⁴Ku ben Jethu kääj dēt ben thööth ku lueel, “Bääny Nhialic abi thöñ
 ke mony la keny wun dēt, cā aluɔɔnyke cōol ku gēm ke wēeu bī kek lōk
 luui. ¹⁵Ku yik aluɔny tök tim buɔɔt. Ku gēm alony dēt tim thiärdhiëc, ku
 gēm alony ye kek diäk tim thiäär. Acī wēeu tek kēya cīt tē ḥic ḥek luui
 thīn, ku jiēl bī la keny. ¹⁶Go alony cī yiēk tim buɔɔt, wēeuke la luɔɔi ku
 yōk tim buɔɔt dēt. ¹⁷Ku lui alony cī gäm tim thiärdhiëc cīmēn alony wēn
 aya, ku yōk tim thiärdhiëc dēt. ¹⁸Ku la alony cī gäm tim thiäär wēeu
 bānyde la wuɔɔt piny ebēn.

¹⁹“Nawēn ke bānyden jōl dhuk, ku cōol aluɔɔnyke bī wēeuke bēn
 kuëen nyin. ²⁰Go alony wāär cī gäm tim buɔɔt bēn ku lueel, ‘Bëny, wāär
 yin acä gäm tim buɔɔt, ku ḫemēn tūj, ḫen acī tim buɔɔt dēt juak thīn.’
²¹Go bānyde leec luɔɔiden peth cī looi ku lueel, ‘Yin acī wēeu lik ḥiec
 muk apath ku juak keyiic, kēya ḫemēn yin aba tääu kājuëc yiic ba ke
 muk. Bäär rēerku yo mit puɔth yodhie.’

²²“Ku ben alony cī gäm tim thiärdhiëc bēn ku lueel, ‘Bëny yin acä
 yiēk tim thiärdhiëc wāär le yin keny, ku ḫen acī lōk luui ku juak tim
 thiärdhiëc dēt thīn.’ ²³Go bëny leec luɔɔiden cī ḥiec looi ku lueel, ‘Yin
 alony puɔth kāj tiit apath. Yin acī kālik tiit apath, ku ḫemēn yin abī tääu
 kājuëc nhiiim, bāär miet puɔu ē bānyde yic.’

²⁴“Go raan cī tim thiäär lööm bēn ku lueel, ‘Bëny, aca piŋ lōn ye yin
 raan col puɔu rap kēc puur tem, ku kuany kāk ke kēc ke weer piny.
²⁵Kēya, ḫen acī riɔɔc ku la wēeu ku wēeu tem, ku kuany kāk ke kēc ke weer piny.
²⁶Go bëny lēk ye élä, ‘Alony rac, ku ye adak rot aya. Na ḥic lōn
 ye ḫen rap tem, rap kēc puur, ku lōn ye ḫen kāj kuany, ku aa kēc pok.
²⁷Ḥuöt yin acī wēeu kiie dhiel gäm raan ḥic luɔi wēeu, na la dhuk ciëen,
 ke ya yōk wēeu kiie ke cī keyiic juak. ²⁸Nyaaké wēeu tēnē ye ku gämke

ke raan la tim buɔɔt. ²⁹Rin raan kälik ɳiec muk abi käkke juak yiic, ku raan cīi kāj ye ɳiec muk, abi kēden tō thīn nyaai. ³⁰Ku cuatkē alony reec kēnē muɔɔth yic ayeer, ku tēen dhiēeu abi tō thīn, ke kac yelec.'

Luŋdit

³¹"Aköl bī Manh Raan bēn ke duaar, ku atuuc nhial ēbēn ke cath ke ye, abi nyuc thönyde nhom ke duaar pan Nhialic, ³²ku thäi ēbēn aabī guëer yenhom. Ku aabī tek yiic akuut karou, cimēn raan la thök, yen amēl ku apiyem tek thook. ³³Ku tēeu amēl köjden cuēc ku apiyem köj cam. ³⁴Ku Bēny abi kōc kääc lɔj cuēc lēk, 'Bäk, kōc cī Wä dɔɔc ku lömkē bääny cī guiir tēnē we tēwääär ciek piny. ³⁵Wēn cī cōk ya nōk, wek aacä muɔɔc kēcam. Ku wēn cī rou ya nōk wek aacä muɔɔc kēdek, ku wēn ye yēn jäl, wek aacä lor pandun, ³⁶ku wēn cīn yēn lubo wek aacä ruɔk kōu, ku wēn tueeny ya wek aacä la neem, ku wēn cī ya mac, wek aacä bēn tīj.'

³⁷"Ku kōc wēn aabī wētde dhuk nhom elä, 'Bēny, yī cuk tīj nen yī nēk cōk buk yī muɔɔc kēcam? Ku nēk rou yī buk yī muɔɔc kēdek, ³⁸ku cuk yī tīj nen ke yī bō keny yic buk yī lor? Ku yīn acīn lubo goku yī ruɔk kōu? ³⁹Yī cuk tīj nen ke yī tuany, ke yī cī mac buk yī la neem?' ⁴⁰Ku abi Bēnyŋaknhom lēk ke, wēt yic alēk we, 'Kēriēec ēbēn cāk luɔi raan tök kam wämäthkiē thiikä, aa cāk luɔi ya aya.'

⁴¹"Ku abi lēk kōc lɔj cam, 'Aa wek kōc cī cieen, jälkē ē tēn bāk la many dēp yic akölriēec ēbēn, many cī guiir tēnē jōŋrac ku atuɔɔcke ēbēn. ⁴²Rin wäär nēk cōk ya, wek aa kēc ya muɔɔc kēcam, ku nēk rou ya ku wek aa kēc ya muɔɔc kēdek. ⁴³Ku wäär yēn ē jäl ku wek aa kēc ya gɔɔŋ pandun, ku yēn ya cīn kōu alath, wek aa kēc ya ruɔk kōu, ku yēn a ya cī tuaany, ku mac ya ku wek aa kēc bēn bāk ya neem.' ⁴⁴Ku kōckui aya aabī thiēc, 'Bēny, yī cuk tīj nen ke yī nēk cōk ku rou, ku ye nen yī bō keny yic, ku cīn alanh ceŋ, ku tuany yī ku mac yī ku yīn akēcku kony?' ⁴⁵Ku abi bēer, tēnē ke, 'Wēt yic alēk we, kēriēec ēbēn kēckē luɔi wämäthkiē thiikä, ka kēckē luɔi yēn aya.' ⁴⁶Ku keek aabī la tē bī ke reem thīn akölriēec ēbēn, ku kōc path aabī la tē bī kek pīr thīn akölriēec ēbēn."

Amat nēk Jethu

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

26 Nawēn cī Jethu thök jam kek kōcken ye buɔɔth, ke lēk ke,
²"Cimēn ɳic wek ye, Yan Ayum cīn yic luɔu abi yecök jōok nīn karou bī bēn. Ku Manh Raan abi luɔm tēnē kōc rec bīk piāät tim cī rīiū kōu."

25:29 Mt 13:12; Mk 4:25; Lk 8:18 25:30 Mt 8:12; 22:13; Lk 13:28 25:31 Mt 16:27; 19:28

25:46 Dan 12:2 26:2 B.bei 12:1-27

³Kaam awën ke kœcdit käk Nhialic ku kœcdit baai Itharel, aake mët pan raandiit käk Nhialic col Kaipa, ⁴ku guirkë të bï kek Jethu dam thïn ke ciï njic ku näk. ⁵Ku luelkë, “Acuk dñm aköl yai. Yok aabi tüit bï kœc kañ jäl, rin na dñmku, ke kœc njoot yai yic, tädë ke kœc juëc aa thär kek yo.”

Maria aci të theek yen Jethu thïn nyucøth (Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶Tëwën rëer Jethu Bethanië pan raan atuet col Thaimon, ⁷ke tik bëtëwën mith yen, ke muk töny koor ci cuëec tiom ril la yic miök njir ye yççc wëeu juëc apei, ku kuem thok ku luuñ miök Jethu nhom ébën. ⁸Go kœc Jethu buçøth puöth dak wën tüj kek kënë, ku jieemkë kamken, “Yenjö tuuk yen miök njir?” ⁹“Miök njir kënë njoot aci yaac wëeu juëc ku gëm wëeu kœc njör.”

¹⁰Go Jethu kë luelkë njic, ku lueel tënë ke, “Pälkë, yenjö nyieeny wek ye? Kë ci looi tënë ya yen tiñ, ee këpath apei. ¹¹Kœc njör aabi rëer kamkun akölaköl, ku yen aciï bï rëer kek we akölaköl. ¹²Wën luuñ tiñ kënë miök yaguöp, ee looi käya bæ tœc bï guäpdië guir bï jal thiök. ¹³Wek alëk yic, kuat të bï Wët Puöth Yam piööc thïn pinynhom, kë ci tiñ kënë looi, abi ya lueel bï ye atak.”

Judath aci Jethu yaac (Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴Nawën ke raan tök kam atuuuc kathiäär ku rou, col Judath Ithkariöt la tënë kœcdit käk Nhialic ¹⁵ku lueel, “Yenjö bæk yiëk ya të thön yen we Jethu?” ¹⁶Gokë gäm wëeu juëc. Ku jöł të bï yen Jethu dñm thïn wic.

Jethu aci miëth yai cam kek atuööcke (Mk 14:12-21; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹⁷Nawën aköl tuej Yandit Ayum cïn yic luuñ, ke kœc Jethu buçøth bëtëne ye, ku thiëckë, “Ye tënén wic bï yok miëth yai guir thïn tënë yi?”

¹⁸Go bëér, “Lak geeu tënë njekdit ku lëkkë ye, ‘Aye Bänyda lueel, aköl bï luɔidië thök aci bën. Ee paandu yen abi yen Yan Ayum cïn yic luuñ cam thïn kek kœckiën ya buçøth.’”

¹⁹Go kœc è biööth kë ci Jethu lëk ke looi, ku guirkë miëth yai.

²⁰Nawën la thëi bën ke Jethu nyuc kek kœcken ye buçøth kathiäär ku rou bïk mith. ²¹Tëwën mith kek ke lueel Jethu, “Wek alëk yic, raan tök kamkun abä luom.”

²²Gokë puöth riääk apei ku gëikë, ku thiëckë tök-tök, “Makei! Ye yic? Ye yen Bëny?” ²³Go Jethu bëér, “Ee raan tök kamkun lut yecin kek ya

aduök yic, yen ë raan bï ya gaany. ²⁴Ee yic, Manh Raan abi nök cït të cï gät ye riënke athör theer yiic. Ku raan bï ye luom abi gum apei! Ku anuëen tënë ye diët këc kanj dhiëeth."

²⁵Ku Judath aya, éci Jethu thiëec, "Raan piööc, ye ya?" Go Jethu bëér, "Ee yi."

Guirku röt apath buk guöp Bëny rɔm

²⁶Tëwën mith kek, ke Jethu lõm ayup ku dɔɔc ku bëny yic, ku gëm kocken ye buɔɔth ku lueel, "Lömkë kënë, ku camkë, kënë ee guäpdië."

²⁷Ku lööm aduj cï thiäj muön abiëc, ku leec Nhialic ku gëm ke ku lueel, "Dëkkë thïn ebën." ²⁸"Kënë ë riemdië, riem döör kek Nhialic, bï kuërin bï adumuööm koc ebën päl piny. ²⁹Alëk we, yen aciï bï ben dek muön abiëc pinynhom tën kek we, yet aköl bï yok ye dek yodhie pan Nhialic."

Jethu aci kë bï Pîter ye jai lueel

(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

³⁰Nawën cik jäl thök ke ket waak ku lek gon Olip cök.

³¹Ku lueel Jethu tënë ke, "Wek kackië, wek aabi kat ya ë wëér kënë cimën kewäär cï gjöt athör theer wël Nhialic yic elä, 'Yen abä abiöök col anäk ku amël aabi weer.' ³²Ku të cï yen rot jöt ranj yic, ke yen abi kanj la Galilia ba we la tiit thïn."

³³Go Pîter lueel tënë Jethu, "Yen aciï bï kat të cok koc ebën kat yi!"

³⁴Go Jethu bëér, "Alëk yi, ee wëér kënë, ke thon ajith këc kiu, yin abä jai arak diäk." ³⁵Go Pîter dhuök ye, "Na cok ya nök kek yi, ke yin acä bï kanj jai." Ku lueel kocken kök ye buɔɔth ebën këya.

Jethu arjöök ke njic lɔn bï ye nök

(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶Kaam wën ke Jethu kek kocken ye buɔɔth la të col Jethemani, ku lueel tënë ke, "Nyuööckë tën, ku yiënkö, yen ala tœen ba la röök." ³⁷Ku cɔɔl Pîter ku wëët Dhubedï karou, ku jol rëér ke nök atiëel, ku dhiëeu apei yepuöü. ³⁸Ku lueel tënë ke, "Yen adhiau puöü apei, ee thou guöp. Rëërkë tën ku yiënkö."

³⁹Ku le tuej tëthin-nyɔɔt, ku rëëny rot piny ke gut yenhom piny ku röök elä, "Wä, na lëu rot ke yi col këreec tit ya aciï bö. Ku acie wët piändië, ee wët piändu."

⁴⁰Nawën ke dhuk tënë ke kadiäk ku yok ke ke nin. Go lueel tënë Pîter, "Niëenkë! Cäk yiën tëthin-nyɔɔt? Yenjö ye wek nin këlä? ⁴¹Yiënkö ku rjöökkë bï we ciï them jakrec. Puöü ë gam ku guöp acin riel."

Yerjö ye wek nin kälä? (26:40)

42Ku ben jäl ku le röök elä, “Wä, na cii kereec kënë jiël, ke wët piändu abï rot looi.” **43**Ku ben dhuk tënë ke, ku ben ke yök ke nin, rin ci nin ke göök apei.

44Goke nyääj piny ku ben jäl, ku ben la röök cimën awën, kën ye kek diäk. **45**Ku dhuk tënë kocken ye buçoth ku lueel, “Ijot we nin! Lääñkë? Tën nin aci thök, tiëñkë Manh Raan aci luöm koc rec. Emën të bï ya jal thön koc rec aci yëët. **46**Raan că luom aci bën. Jatkë röt, lokku buk röml!”

Jethu aci däm

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

47Tëwën ijot jiëem yen, ku Judath raan töj koc atuuc kathiäär ku rou yëët. Ku yeen ë cath kek koc juëc muk paal ku atuel, ke ci kocdit kæk Nhialic ku kocdit baai tooc. **48**Ku Judath aci koc awën cath kek ye, lëk të bï kek raan wickë bik bën däm ijiec thïn, elä, “Raan ba muööth ku ciëem yen ë raan wiëckë. Damkë ku kuathkë.”

49Kaam wën yëët Judath, ke la tënë Jethu nyin yic ku lueel, “Bëny,” ku muööth ku ciim. **50**Go Jethu bëér, “Mäthdië, loi kënë bï yin ë tën.” Go koc awën bën ku dämkë Jethu ku derkë. **51**Go raan tök kam koc awën rëér kek Jethu palde miëët bei, ku tök alony lui pan raandit kæk Nhialic yic, abi teem yic wei. **52**Go Jethu lëk ye, “Dhuök paldu teden awën, koc ye wic bik koc nök, aabï thou aya käya. **53**Cäk ë tak lön nadë, ka lëu ba Wä thiëec bï ya tuç atuuc nhial juëc apei bik ya bën kony? **54**Ku na ye

këya, ke wël athör theer Nhialic bï röt tieej, wël ye lueel ka dhil rot looi këlä?”

⁵⁵Ku kaam wën ke lueel Jethu tënë ke elä, “Cäk bën we muk atuel ku paal bák ya bën döm, ciët ya ye raan koc rum? Yen ee rëér kek we akölaköl ya piööc koc luaj Nhialic, ku wek aa käc ya döm. ⁵⁶Ku kënë aci rot looi bï kë cï gjt athör theer wël Nhialic yiic yenhom tieej.” Ku jol kocken ye buooth ebën nyääjn piny ku ketkë.

Jethu aci yäth luŋ bänj Itharel yic

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷Ku jol koc awën cï Jethu döm, Jethu yäth pan Kaipa luk yic, cï bänj kák Nhialic Itharel, ku koc piööc lööj kenhüim mat thïn. ⁵⁸Ku Piter ë biöth, ke mec koc cök ciëen agut të yëët yen pan bëny luk yic. Ku nyuuc kek koc bëny tiit, ku jol rëér bï kë lui Jethu tij. ⁵⁹Bäny luk ku kocdít kák Nhialic aake cï nyuc bïk Jethu wic guöp awuöc cï looi, rin bï kek ye tem thou. ⁶⁰Ku acin awuöc cïi bën yök, cök alon ye koc juëc ye luom lueth, ke wëlken akëc röm. Nawën ke koc karou jöt röt, ⁶¹ku luelkë, “Acuk piñ ke lueel, ‘Yen abi luaj Nhialic kënë thuör piny, ku na ye aköl ye nün diäk ke yen abi dët buth nyiende.’”

⁶²Go Kaipa raandit kák Nhialic rot jöt ku thiëec Jethu, “Cin wët dhuk nhom ë wël cï lueel yïguöpkä yiic?” ⁶³Go Jethu biet. Go Kaipa ben lëk ye, “Yin athiëec rin Nhialic ba lëk yo lön ye yin Raan cï lœc ku dœc, Manh Nhialic.”

⁶⁴Go Jethu lëk ye, “Ee yic, cït të ca luël ye. Ku ajoit lëk we ebën lön emën yet tueej, wek aabi Manh Raan jäl tij ke cï nyuc cuëny Nhialic njic kän looi ebën, ku bïi puol nhüim nhial.”

⁶⁵Go Kaipa aläthke ret yiic yeköu ku lueel, “Acii Nhialic töon guöp. Yenjö ñot wicku koc kök bï ben jam kák cï looi emën? Ku wek aaci të töon yen Nhialic thïn piñ. ⁶⁶Yenjö yen wëtdun?” Gokë bëér, “Ala guöp awuöc, adhil nök.”

⁶⁷Ku jol koc kök aa ñuööt nyin ku guutkë kecin. Ku lëk koc kök ye tewen ye kek ye gut, ⁶⁸“Raan cï lœc ku dœc, mœek raan yi gut?”

Piter ajei Jethu

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Kaam wën jnot rëér Piter piiny kal yic pan bëny, ke nyen lui pan Kaipa bï tënë ye ku lueel, “Yiin aya, yin yi rëér kek Jethu raan Galilia.”

⁷⁰Go jai kenhüim ebën ku lueel elä, “Yen acii raandun ye lueel njic dien. Ku kë ye lueel acä cak deet yic aya.” ⁷¹Ku ler ayeer. Go nyen dët

alony bën ku lëk koc awën kääc thïn, “Mony kënë ë ye rëer kek Jethu raan Nadharet.”

⁷²Go Pieter ben jai ku kuëej ku lueel, “Yen akuc mony kënë.”

⁷³Ku kaam awën, ke lueel koc kääc thïn tënë Pieter, “Ee yic, yin ë raanden rin yin ë raan Galilia, yin ë jam cimenden.”

⁷⁴Go Pieter rot ben kuëej, “Nhialic abä nök të ciï yen yic luel! Yen akuc raan jieem wek riëmke!” Nyin yic tewen ke thon ajith kiu. ⁷⁵Go Pieter kewäär ci Jethu lëk ye tak. “Tuej ke thon ajith këc kiu, ke yin abä jai arak diäk.” Ku ler ayeer ke ci guöp yär ku dhiëeu.

Koc Itharel aaci Jethu gaany tënë Pilato

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

27 Nayon nhiäk rial yic, ke bánydit kæk Nhialic, ku kocdit baai mët të bik luöi Jethu ku bik nök. ²Gokë rek ku kuëethkë tënë bánydit Pilato, raan Roma.

Judath aci thou

(Luci 1:18-19)

³Nawën le Judath, raan wäär gçny Jethu tij, lön ci Jethu tem thou, ke riäak puöu apei ku dhuk wëeu ke ci ye riöp ciëen tënë bány luk. ⁴Ku lueel, “Yen aci kérac looi rin ci yen raan cïn guöp awuöc luom ë lueth.” Gokë bëer, “Ee wëtdü, acin këda thïn.”

⁵Go Judath wëeu cuat kal luaj Nhialic yic, ku le rot nöök.

⁶Go bány kæk Nhialic wëeu kuany ku luelkë, “Aci path buk wëukä mat wëeu ye juaar yiic yön Nhialic, rin ye kek wëeu ë riem.” ⁷Ku jölkë të bi kek wëeu luogi thïn guëek yic. Nawën ke matkë yic bik piny ye ke tiöp wec thïn koc cuëc ë töny, gçoc ë wëukä, ku bi ya të ye koc thäi ci thou Jeruthalem thiöök thïn. ⁸Ku ë yen kë ye dom kënë cöol, ke cöol, “Tiöm Riëm,” agut ya akölé.

⁹Ku kënë ci Jeremia, raan kæk Nhialic tij, lueel elä theer aci yenhom tiësij,

“Aaci wëeu lööm, wëeu kek ke ci koc Itharel gam bi ya kek

gçoc yeen,

¹⁰ku gçoc kek piny raan cuëc ë töny cimën ci Bëny ye lëk yen.”

Pilato aci Jethu thiëec

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹Ku Jethu ë kääc Pilato nhom. Go Pilato thiëec, “Ye yin Bënyjaknhom koc Itharel?”

Go Jethu bëer, “Ee ḡen, cít tē ca luël ye.” ¹²Ku acin wët cí bëer wël juëc ke ye bany Itharel lueel yeguöp. ¹³Go Pilato thiëec, “Cíi käjuëc cí yi gaanykä ye piŋ?”

¹⁴Go Jethu biët ke cí wët Pilato bëer. Go Pilato gäi apei.

Jethu aci tém thou

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

¹⁵Ruöön የeben, aköl Yan Ayum cín yic luɔu, bënyajaknhom ee raan tök kam koc cí mac lony, tē wic koc baai ye bï lony. ¹⁶Ku ይruöön kënë raan cí kärec apei looi col Barabath ይ mac. ¹⁷Nawën cí koc kenhüim kut, ke thiëec Pilato ያlā, “Yeja wiëcké ba lony ténë we, ye Barabath aye Jethu, ye col Raan cí lōc ku dōc?” ¹⁸Rin ee ኃic Pilato lōn ይ yen tieel yen ይ thön kek Jethu ye.

¹⁹Tëwën cí Pilato nyuc thönyde nhom luk yic, ke tuc tieŋde wët, “Duk them ba yithok mat raan cín kë cí wuööc kënë guöp, këde ይ bën የanhom kecít nyuöth wën akjou bā pën nín.”

²⁰Ku koc ater Jethu aake koc kuööt thook bïk lëk Pilato bï ya Barabath yen lony, ku col Jethu anäk. ²¹Nawën thiëec Pilato ke, “Yeja kamken karou wiëcké ba lony ténë we?” Gokë lueel, “Ee Barabath.”

²²Go Pilato ke thiëec, “Yejo ba looi ténë Jethu raan ye lueel ka cí lōc ku dōc?”

Gokë rek yic የeben, “Apiëet tim cí riüu kōu.”

²³Go Pilato ke ben thiëec, “Yejo? Ye awäc እjō cí looi?” Gokë ben rek yic röldit apei, “Apiëet tim cí riüu kōu.”

²⁴Nawën tij Pilato ke cii bï lœu, ku tij aya ka aliääp bï rot looi, ke col piu ku lœök yecin kenhüim ke deei kek የeben ku lueel, “Thon ይ raan kënë aliu yacın! Arëer wecin.”

²⁵Gokë dhuöök ye የeben ke ke cí puöth dak, “Riemde abi täu yocin ku miëthkua cin aya.” ²⁶Go Pilato Barabath lony. Ku wën cí yen apuruuk yöök bïk that ku ኃakké nhom kucooth, ke gëm ke bïk la piäät tim cí riüu kōu.

Apuruuk aaci Jethu bui

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

²⁷Go apuruuk Pilato, Jethu kuaath pan bënyajaknhom. Ku jol apuruuk የeben gëöm piny. ²⁸Ku dëkké aläthke bei ku rukké alanh thith lual yeköö. ²⁹Ku cuëcké kou ku እek kek yenhom, ku têëuké wai ciinden cuëc. Ku gutké kenhïol piny yenhom bïk nyucooth ciët lecké ku buiké, “Mädhö Bënyajaknhom, Bëny Itharel.” ³⁰Ku ኃuutké guöp ku yuupké nhom wai.

31 Wën cï kek ye jal bui këlä, ke dëk alanh wën bei, ku dhukkë aläthke yekjöu. Ku kuathkë bïk la piäät tim cï rïiu köu.

Jethu acï piäät tim cï rïiu köu
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 Tëwën le kek të ye koc la nök thïin, ke räm kek mony col Thaimon raan pan Thirene, gokë dñm riel bï tim cï rïiu ket. **33** Ku yeetkë të col Golgotha. (Ku wëtde yic, gɔn la gueŋ-ŋeŋ cït apen nhom raan.) **34** Ku gëmkë Jethu muɔn abiëc cï liäap wäl kec col gal bï dek, nawën thiëep ke kuec ye.

35 Gokë piäät tim cï rïiu köu, ku cuëtkë gëk bïk aläthke tek kamken. **36** Ku jölkë rëer bïk tiit. **37** Ku jölkë awuɔc yekë tak ke cï Jethu looi göt yenhom nhial tim cï rïiu köu élä, “KËNË Ë JETHU BËNYJAKNHOM ITHAREL.” **38** Ku piëëtkë cuër karou kek Jethu tiim cï rïiu kööth aya, raan tök lɔŋ cuëc ku raan tök lɔŋ cam.

39 Ku jölkoc ke ye tëek tewën, Jethu aa cuiit ku latkë ku luelkë, **40** “Cie yin wäär ye lueel lɔn bï yin luaj Nhialic thuör piny ku buth nün kadiäk! Kony rot të ye yin Manh Nhialic! Bäär piny tim cï rïiu köu!”

41 Ku bui koc kæk Nhialic, ku koc gät lõöoj ku kocdit baai. **42** “Ee koc kök kony ku cïi rot kony! Cie yen Bënyjaknhom Itharel? Col abö piny tim cï rïiu köu émën, ku abuk jäl gam! **43** Yeen è Nhialic njööth, col ajol Nhialic kony émën të wic yen ye. Rin aye lueel élä, yen è Manh Nhialic.”

44 Agut cuër awën cï piäät tiim kööth kek ye, ee yekë tɔɔn guöp aya.

Jethu acï thou ayic
(Mk 15:33-41, 44-49; Jn 19:28-30)

45 Nawën aköl ciel yic ke muööth loi rot yet tääj aköl pan awën.

46 Nawën tääj aköl ke Jethu cöt röldit, “*Eli, Eli, lama thabakthani?*” Ku wëtde yic, “Nhialicdië, Nhialicdië, yeŋjö pël yin ya wei.”

47 Nawën piŋ koc kök ke käac è ténë, ke luelkë, “Mony kënë acol Elija.”

48 Go raan tök kat ku lut alath muɔn wac yic, ku tëeu wai thok ku ȳɔɔk Jethu thok.

49 Ku lueel koc kök, “Titku buk tij lɔn bï Elija bën bï bën kony!”

50 Ku jölk Jethu kej apei ku thou.

51 Kaam wën ka alanh ye gëëj bï luaj Nhialic tek yic alɔŋ thïin reet yic rou, jɔɔk nhial yeet piny. Ku loi ayiëëkyiëëk dït rot ku yér piny yic.

52 Ku ȳany rëj kenhiüm, ku gup koc juëc, koc path wäär cï thou aaci bën pïr ku jötkë röt. **53** Ku wën cï Jethu rot jöt, ke jiël rëj nhïüm ku lek Jeruthalem ku nyuthkë röt koc juëc.

27:34 Wk 69:21 27:35 Wk 22:18 27:39 Wk 22:7; 109:25 27:40 Mt 26:61; Jn 2:19 27:43 Wk 22:8
27:46 Wk 22:1 27:48 Wk 69:21 27:51 B.bei 26:31-33

⁵⁴Nawën tüj bëny apuruuk ku apuruukken ke tit Jethu, ayiëëkyiëëk piny ku käk cï röt looi ëbën ke riöc apei, ku luelkë, “Yeen ë Manh Nhialic guöp alanden.”

⁵⁵Diäär juëc aake tő thïn, ku keek aake daai tëmec. Wäär rëér Jethu Galilia, ë ye diäärkä buçoth bïk miëth aa looi tënë ye. ⁵⁶Kam ë diäärkä, Maria Magdalena ku Maria man Jemith ku Jotheep, ku jol a man wëët Dhubedï aake tő thïn aya.

Jethu aci thiök

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷Wën col piny, ke mony ajak gen Arimatheo cöl Jotheep cï wët Jethu gam bö. ⁵⁸Ku ler tënë Pilato ku thiëec guöp Jethu bï la thiök. Go Pilato lëk apuruuk bïk gäm ye. ⁵⁹Go Jotheep guöp Jethu bëëi piny tim kïöku der alanh yer, ⁶⁰ku tëëu raj cï wec kuur yic. Ku lœr kuur dïttet raj thok ku jiël. ⁶¹Maria Magdalena ku Maria dëëtë aake cï nyuc ke cï kenhïim wël raj.

Kœc tit raj

⁶²Nawën aköl Dätem aköl bö aköl Dhiëc cök, ke kœcdit käk Nhialic ku kœc akut Parathï la tënë Pilato, ⁶³ku luelkë, “Bëny, acuk tak, wäär pïr aluenh kënë éci lueel élä, ‘Yen abi ben pïr nïn kadiák cök.’ ⁶⁴Kéya, lëk apuruuk bïk raj tiit apath yet aköl ye nïn diák, rin bï kœcken ye buçoth guäpde cïü kual ku törkë tënë kœc lön cï ye jöt thou yic. Ku luenh ciëen abi dït apei tënë luenh tueñ.”

⁶⁵Go Pilato lëk ke, “Calkë apuruuk bïk raj la tiit apath cït të wïc wek ye thïn.”

⁶⁶Gokë la ku buthkë raj thok ku thanykë thok ë kiënden ku tëëukë apuruuk raj nhom bïk tiit.

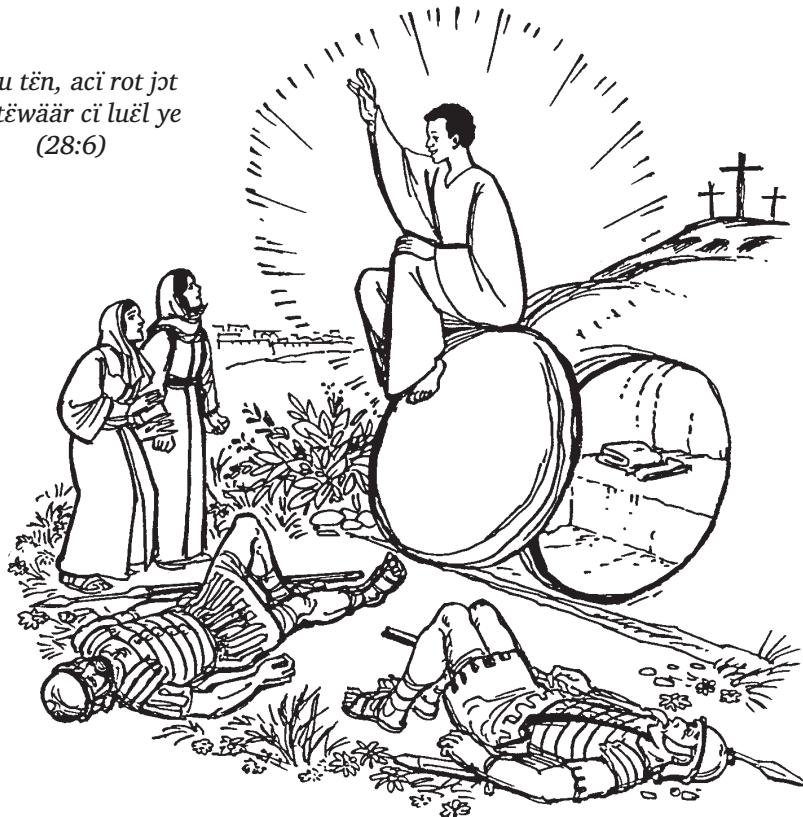
Jethu aci rot jöt raj yic

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

28 Nayon nhiäk rial aköl Nhialic ke Maria Magdalena ku Maria dëëtë, la bïk raj la neem. ²Ku kaam awën ka ayiëëkyiëëk piny dït apei loi rot, ku bö atuny Nhialic ku lœr alel wei raj thok, ku nyuuc yenhom, ³ke ceñ alëth yer apei la toptop, ku dëp nyin cït ye deñ bier. ⁴Go apuruuk puöth jieth ku riööckë apei abik ril wei ciët kœc cï thou.

⁵Go atuny Nhialic jam tënë diäär ku lueel, “Duökkë riöc, anjeec wek aa wïc Jethu wäär cï piäät tim cï riïu. ⁶Aliu tën, aci rot jöt cït tewäär ci luël ye. Bäk, tiëjkë tewäär cï ye tääu thïn. ⁷Lackë la bæk la lëk kœcken

*Aliu tën, acii rot jöt
cüt tewäär ci luël ye
(28:6)*

ye buçoth, ‘Lən ci yen rot jöt raj yic ku ala Galilia bïk la röm thïn.’ Lak lëkkë ke käya.”

8 Go diäär jäl raj nhom ke ban kekkööth ke ci riööc, ku keek ke mit puöth aya, bïk thok rieen tënë kocken ye buçoth.

9 Kaam awën ke Jethu räm ke ke ku lueel, “Bï döör arëer kek we.” Gokë bën tënë ye ku cuetkë röt piny yenhom ku dömkë cök ku dorkë. **10** Go Jethu lëk ke, “Duökkë riöc,” “Lak lëkkë wämäthkië bïk lac la Galilia të bï yok la röm thïn.”

Apuruuk aaci kë ci rot looi la lueel

11 Tëwën ñoot diäär dhël yic ke la geeu, ka apuruuk abëk, apuruuk ke tit raj yiic, la geeu ku lek bany lëk kák ci röt looi èbën. **12** Go bany Itharel amat ccoj. Nawën cik kë ci rot looi jääm yic, ke matkë yic bïk apuruuk gäm wëeu juëc apei, **13** ku bïk lueel, “Lən ë niin kek nawën ke koc Jethu buçoth bï wakjou ku kualkë guäpde yo nin. **14** Ku na piñ Bënynjaknhom ë wët kënë, ke yok aabi jam ke ye bï ciën këreec yok we.”

¹⁵Go apuruuk wëeu dɔm ku jɔlkë wët awën cï bany ke kuɔjöt thook aa lueel. Ku jɔl wëtden thiëi kɔc Itharel yith. Ku ë yen kë yekë lueel agut ya aköl.

Jethu aci rot nyuöth kocken ye buɔoth

¹⁶Nawën ke kocken ye buɔoth kathiäär ku tök löony dhöl bik la Galilia. Ku lek gɔt nhom tē cï Jethu lëk ke bï kek la rɔm thìn. ¹⁷Tëwën tüj kek ye ke dorkë, ku kɔc kök keyiic aake diu ciët cie Jethu ayic. ¹⁸Go Jethu rot cuöt ke ku lueel, “Yen aci yiëk riel nhial ku piny. ¹⁹Lak pinynhom ëbën ku lëkkë kɔc wëtdië. Ku miackë kenhiim Rin Wun, ku Wënde ku Wëi Nhialic, ²⁰ku piɔɔckë ke bïk käjuëc ca lëk we gam. Ku muɔkkë wenhiim lɔn yen abi rëer kek we akölaköl yet thök ë piny.”

Wël Jethu cï Marko göt

Wët nhom

Wël path koc col amit puöth, kek ye koc ci gam piööc rin Jethu ci Marko göt, aaye jœk wët ci yen ye lueel elä, "Wët Puöth Yam rin Jethu raan ci lœc ku dœc, Wën Nhialic." Jethu aci nyuɔoth lœn ye yen raan ë luui ku ala riel. Rielde aye tij piööcde yic, ku rielden yen jakrec cuɔp wei koc gup, ku lœn yen adumuööm ci looi päl piny. Jethu ë ye jam rienke lœn yen ke Manh Nhialic ci bëen, ku bï rot gam bï nök, bï koc poth la pan mac.

Marko aci wël Jethu göt dhël la cök, cïn yic lueth. Ku aci kæk ci Jethu looi teet yiic apath, ku aacie wël ci lueel ku kæk ci piööc kek ci göt kepëc. Yeen aya, aci wël kök cït maany kanj göt rin Joon raan koc muɔɔc nhiiüm, ku lœn ci Jethu them ë jɔjrac. Ku gët kæk ci Jethu looi, cïmën piööc ku kë ye yen koc tuany kony bïk pial. Tëwén ci Jethu koc piööc, ke koc ci wëtde gam, aake ci kæk ke ye looi ya deet yiic, ku koc ke man Jethu aaci puöth bën riääk apei. Wël abëk ci Marko göt athör yic ciëen, aa käj karou ci röt looi ténë Jethu wääär pinyhom nïn kadhorou thuɔnde nhom tuej, kë ci koc man ye ye dœm ku piëët tim ci riü kœu bï thou, ku kë ci yen ben pïr ku jöt rot raj yic.

Ala käj karou, wël Jethu ci Marko göt thik kecök, aye tak koc juëc ciët ye raan dët yen met ke thïn.

Kæk tö thïn

Jœk cök Wël Puöth Yam	1:1-13
Piööc ë Jethu Galilia	1:14-9:50
Jäl Jethu Galilia bï la Jeruthalem	10:1-52
Nïn ciëen kadhorou thuɔnde nhom tuej	11:1-15:47
Jethu aci rot jöt thou yic	16:1-8
Jethu aci rot nyuɔoth ku jöt nhial.....	16:9-20

Piööc Joon raan koc muucc nhiiim

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 Wët kënë ë Wët Puoth Yam rin Jethu raan cï lõc ku döc Wën Nhialic.
2-4 Wääär këc Jethu piööcde gua jöök Joon raan koc muucc nhiiim éci piööcde jöök roor të cii cej. Ku wëet koc élä, “Pälkë luoi kärec, ku calkë röt aa muuc nhiiim rin bï adumuöömkun päl piny tënë we.”

Ku tuej éci Ithaya raan kák Nhialic tij gôt ku lueel élä,

“Të ler yin, yen abi raan tök kam koc kakkie lueel col alék koc, bïk yiin tiit.”

Ku ben Nhialic lueel aköl dët élä,

“Raan kakkie tij abi kë cït
 löör gut yic bï yen koc caal tede ë rot, ku lëk keek élä,
 ‘Guierkë dhël ë Bëny, luikë dhölke bïk la cök.’”

Tëen, go Joon koc aa piööc tede ë rot.

Nawën gamkë wëtde ke muucc nhiiim, ku ye lëk ke élä,
 “Pälkë luoi adumuööm ku calkë röt aa muuc nhiiim,
 yen abi Nhialic adumuöömkun päl piny.”

5 Koc juëc pan Judia ku gen Jeruthalem aaci wet tënë ye, ku lekkë adumuöömkken, ku jol Joon ke muucc nhiiim wär Jordan.

6 Joon ë ye cej alëth cï looi nhiëm thöröl, ku cej goop yen ajum, ku müith ke ye cam aa koryom ku kiëc. **7** Ku ë ye lëk koc, “Raan bï bën ë nïn thiökkä adit ku aril tënë ya apesi. Yen aciï thönj kek ye, nadë ke ya cök guu ba warke dök. **8** Wek aaya muucc nhiiim piu, ku yeen abi we muucc nhiiim Wëi Nhialic.”

Jethu aci muucc nhom ku aci jögrac them

(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

9 Ye nïnkä yiic ke Jethu bö gen Nadharet tò pan Galilia tënë Joon, ku muucc Joon nhom wär Jordan. **10** Tëwën bï Jethu bei wüir, ke tij nhial ke liep rot ku tij Wëi Nhialic ke bö yehom ke cït kuur ë dit. **11** Ku piñ röl Nhialic nhial ke lueel, “Yin ë manhdiën nhiaar, yen amit puü ke yi.”

12 Kaam awën ke Wëi Nhialic la yeguöp ku yëth roor të cii cej. **13** Ku jol Jethu rëer roor të cii cej nïn thiärrjuan kek lääi, ku ë ye jögrac them. Ku atuuc nhial aaci bën ku konykë.

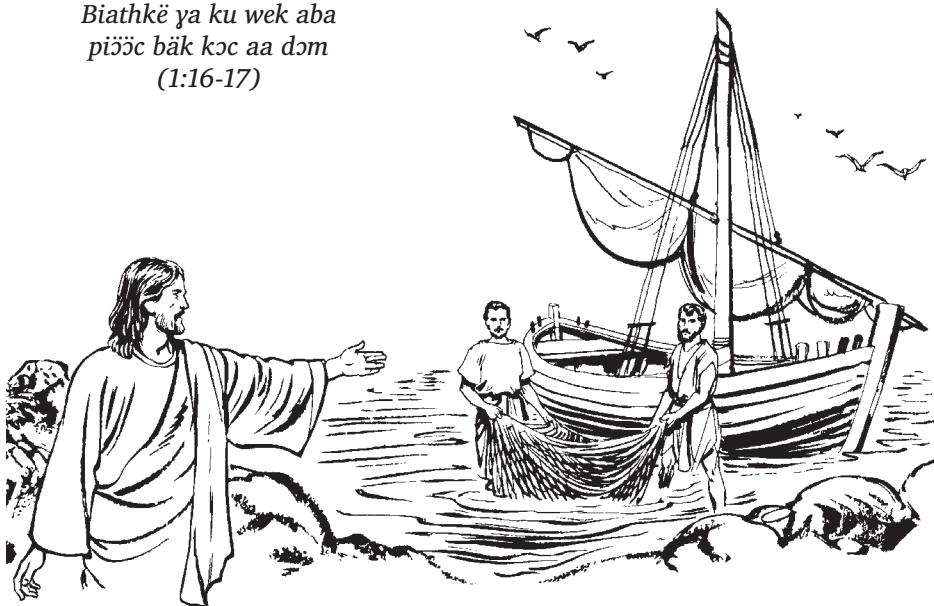
Jethu acä amëi kanjuan coöl

(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)

14 Wën cï Joon döm, ke Jethu dhuk pan Galilia ku le koc piööc Wët Puoth Yam. **15** Ke ye lueel, “Aköl la cök aci bën, bääny Nhialic athiöök! Pälkë luoi kärec ku gamkë Wët Puoth Yam.”

1:2-4 Mal 3:1; Ith 40:3 1:11 Cäk 22:2; Wk 2:7; Ith 42:1; Mt 3:17; 12:18; Mk 9:7; Lk 3:22 1:15 Mt 3:2

*Biathkë ya ku wek aba
pijöc bæk koc aa dɔm
(1:16-17)*

16Tëwën kuεny Jethu wär Galilia yəu, ke tiij amëi karou, Thaimon kek Andria wämënh ke dɔm rec buɔi. **17**Go Jethu lëk ke, “Biathkë ya ku wek aba pijöc bæk koc aa dɔm.” **18**Gokë biaiken nyääñ piny nyin yic ku buɔthkë Jethu.

19Wën le Jethu tuej tëthin-nyɔɔt, ke tiij Jemith wën Dhubedii ku Joon wämënh ke tɔ riäi yic ke guir biaiken. **20**Go Jethu ke cɔɔl bik jäl ke ye. Gokë wunden Dhubedii nyääñ piny riäi yic kek koc cik riɔp, ku buɔthkë Jethu.

Jethu ala riel yen jɔŋrac cuɔp wei
(Lk 4:31-37)

21Gokë la Kapernaum. Nawën aköl cii koc Itharel ye luui, ke Jethu la tē ye koc Itharel kenhiīm mat thin ku piööc. **22**Go koc gaī ë pijöcdé, rin aaci pijöc apath ke la riel Nhialic, cii thöñ kek kocken piööc ë löönj.

23Kaam thiin awën, ke raan tɔ kam koc tēn amat koc Itharel, ke la guɔp jɔŋrac, jam ke cii yeröl jɔt apei elä, **24**“Yenjö wic tēnë yo Jethu raan gen Nadharet? Ca bën ba yo bën rac? Yïn anjiec, yïn ë raan puɔth la cök bɔ tēnë Nhialic.”

25Go Jethu jɔŋrac duɔm thok piny, “Biet, ku bäǟr bei yeguɔp!”

1:22 Mt 7:28-29

²⁶Go jɔŋrac mony awēn lath ku wit piny, ku bii bei yeguöp ke dhiau.
²⁷Go koc gäi apei ku thiëckë röt, “Yeŋjö kënë? Ye piööc yam kek riel Nhialic. Mony kënë ala riel ye yen jak yöök ku gamkë wëtde aya!”

²⁸Kéya, lec ku piathde aaci guo thiëi piny pan Galilia ébën.

Jethu aci koc tuany kony

(Mt 8:14-17; Lk 4:32-41)

²⁹Kaam awēn jiël kek tēn amat koc Itharel, ke Jethu ku Jemith ku Joon la pan yi Thaimon kek Andria. ³⁰Nawēn yeetkë baai ke yön man tiŋ Thaimon piiny ke ci töc, ke ci juäi göök. Gokë lëk Jethu. ³¹Go Jethu la tēnë ye ku dōm cin ku dōc ku kony bi rot jöt. Go juäi guo päl piny, ku bii miëth tēnë ke.

³²Wén ci aköl lööny piny, ke koc guëer tēnë Jethu kek koc tuany, ku koc la gup jakrec. ³³Ku jol koc juëc geeu kenhüim kut yot thok. ³⁴Go Jethu koc juëc awēn la gup tueny juëc ci bëëi tēnë ye kony bik pial. Ku cop jakrec juëc wei koc gup. Ku ci jakrec päl bik jam rin njic kek ye.

Jethu ë koc Galilia lëk wët Nhialic

(Lk 4:42-44)

³⁵Nayon nhiäk riel, akëc piny bak, ke Jethu jöt rot ku jiël baai. Ku le tēde ë rot bi la röök. ³⁶Go Thaimon kek koc Jethu buçoth bik la wic. ³⁷Nawēn lek yön, ke luelkë, “Raan ébën awic yi.”

³⁸Go Jethu bëër, “Lokku bëëi koc tö tuen yiic, ku ba la piööc thün aya, yen ee kën bii yen.”

³⁹Ku jol Jethu pan Galilia kuany yic ke piööc yönken amat yiic, ku cop jakrec wei.

Jethu acä atuet col apuc

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰Tëwën kuuen Jethu bëëi yiic ke piööc, ke raan ci tuet bö tēnë ye, ku gut yenhio piny ku lëj, “Añiec alëu ba ya kony bëny, ba pial. Kony ya.”

⁴¹Go Jethu ñääj nyinde tiŋ ku wic bi kony. Ku jöt yecin ku goot ku lueel, “Awiëc, piaalë!” ⁴²Kaam thiin awēn, ke tuet jiël. ⁴³Ku jol Jethu col aloc jäl ku thon apei elä, ⁴⁴“Duk kënë la lëk raan dët. Lœr ku nyuöth rot raan kák Nhialic bi caath, ku juar kän cït të ye löj Mothith ye lueel thün, bi koc ébën njic lön ci yin pial.”

⁴⁵Go jäl ku ñot la kë ci rot looi lëk raan ébën. Ku thiëi wët piny abi Jethu ci ben la geeu ke njic. Ku ye reëer tēde ë rot të cïn yic koc ë reëer thün. Go koc juëc ñot ke ye bëen tēnë ye baai yic ébën.

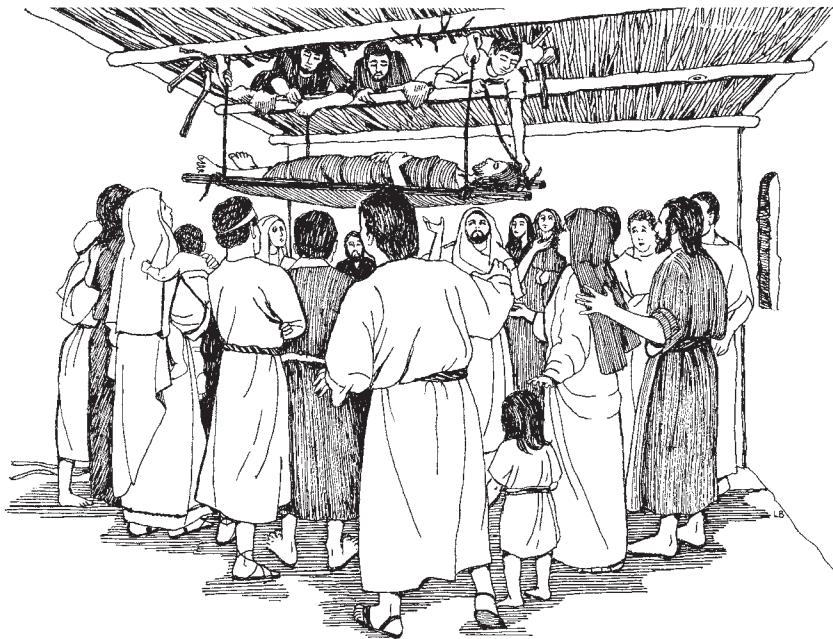
Jethu acī raan cī ruai kony

(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

2 Nîn juēc cök, ke Jethu ben dhuk Kapernaum. Go guɔ piŋ lɔn cī yen dhuk baai. **2** Go kɔc juēc wet tēnē ye abi cīen tē lääu, ye cök cak la piny yöt agut yöt thok ayeer. Ku Jethu ë piööc kɔc Wël Puɔth Yam ë Nhialic. **3** Tewén ke raan aduany ke ket kɔc kaļuan bii tēnē Jethu. **4** Nawén cīn tē yēth kek ye tēnē Jethu, rin cī yöt thok thiāj kɔc, gokë la ku ɣanykë yöt nhom lɔŋ awēn rēer Jethu thîn. Ku lueeckë raan aduany piny yenhom. **5** Tewén tij Jethu gamdit tɔ ke ke, ke lueel tēnē mony aduany, “Manhdië, adumuɔjomku aaci päl piny.”

6 Go kɔc piööc lõöŋ kɔc Itharel ke tɔ thîn, jäl tak ku luelkë kepuöth, **7** “Yeŋjö ye mony kënë jam këlä. Adhäl Nhialic! Yeŋa adumuɔjom päl piny? Ciët ë Nhialic ë rot.”

8 Go Jethu kák yekë tak guɔ ɣic ku lueel, “Yeŋjö ye wek ye tak lɔn lueel ɣen lueth? **9** Ye kënën ril yic ë käkkä yiic ba lueel tēnē raan aduany, ‘Adumuɔjomku aaci päl piny,’ Tëdë ke lueel, ‘Jot rot ku lõm biɔŋdu ku cathë?’ **10** Aba nyuöth we èmën lɔn Manh Raan ala riel pinynhom ba adumuɔjom päl piny.” Ku lueel tēnē mony aduany, **11** “Alék yi, jot rot ku kuany biɔŋdu ku lɔɔr baai.”

*Ku ɣanykë yöt nhom lɔŋ wén rēer Jethu thîn,
ku lueeckë raan aduany piny yenhom (2:1-5)*

¹²Go rot jöt ku kueny biönde ke dœei kek ebën. Kënë aci raan ebën göi. Ku leckë Nhialic ku luelkë, “Yok aakëc këcít kënë kaŋ tñj.”

Jethu aci Lebi cœl
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³Nawën ke Jethu ben dhuk wär Galilia yoo. Go kœc juëc apei bën tënë ye. Goke piööc. ¹⁴Wën ben yen la tuej ke dhuk geeu, ke tñj raan ajuër kut cœl Lebi Alpawuth ke rëer tëden luçi. Go Jethu lëk ye, “Buoth ya.” Go rot jöt ku buçoth.

¹⁵Tëwën mith Jethu pan Lebi, kek kœc juëc ajuër kut, ku kœc kök la gup anyon, ke kocken ye buçoth ku kœc juëc kök ye buçoth aya, aake mith kek ye è tök.^a ¹⁶Wën tñj kœc piööc löön, kœc akut Parathï ye, ke mith kek kœc la gup adumuööm ku kœc ajuër kut, gokë kocken ye buçoth thiëec, “Yeñjö ye banydun mith kek kœc ajuër kut ku kœc kök la gup adumuööm?”

¹⁷Wën piñ Jethu wët kënë, go lëk ke, “Acie kœc puœl kek akiim wiç, aa kœc tuany. Yen akëc bën ba kœc path bën cœl, aa kœc la gup adumuööm.”

Wët löj thëk è miëth
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸Ye nïnkä, kœc Joon raan kœc muœœc nhiiim buçoth ku jœl aa Parathï, aake la nïn ye kek thek bïk ciï mith. Go kœc kök bën tënë Jethu ku thiëckë, “Yok kœc abiöth Parathï ku abiöth Joon yok aa thek, ku yïin ku kacku wek aacie thek, yeñjö?”

¹⁹Go Jethu bëer ku lueel, “Yakë wiç bï kœc ciï bën ruäai yic rëer ke ciï mith? Acie tede! Na rëer raan thiëk ke ke, ka cik loi käya. ²⁰Akol bï thiëek dœm ku nyeei keyiic, yen akol bï kek thek.

²¹“Acin raan alanh thiin è Yam buööp alanh theer köu, rin alanh thiin Yam abi rot röt ku abï abaŋ alanh theer rët bei. ²²Ku acin raan muöñ abiëc è Yam puöök töny theer yic, rin muöñ abiëc abi töny puöt yic, ku riäak muöñ abiëc kek töny kedhie. Ku aciï bï ya käya, muöñ abiëc è Yam adhil puöök töny Yam yic.”

Jethu aci kuec löj akol löj kœc Itharel
(Mt 12:18; Lk 6:1-5)

²³Nayœn akol ciï kœc Itharel ye luui, ke Jethu kek kocken ye buçoth aake cath ke kuany dhël yic kam è dum. Go kœc Jethu buçoth rap lek cam dhoñ. ²⁴Go Parathï ke cath ke ke Jethu thiëec, “Yeñjö ye kacku luui akol ciï löndan Itharel pœen bï kœc ciï ye luui thïn?”

^a2:15 Lebi acol Matheo aya. 2:23 L.rou 23:25

²⁵Go Jethu bëér, “Këckë kë cï Debit looi wätheer kaј kueen? Wäär nëk cök ye kek kocken ke cath ke ye, ku wickë miëth camkë, ²⁶go la luanj Nhialic ku ciem ayum ë yath cï tɔ̄ju tënë Nhialic, kënë aloi rot wäär ye Abiathär raandit kák Nhialic. Ayum kënë ee raan kák Nhialic ë rot yen ë ye cam. Ku yeen aci Debit bën cam, ku gem abak tënë kocken awën cath kek ye. Këya, acin këreec cï kackië looi aya.”

²⁷Ku jol Jethu lëk ke, “Aköl lön aci looi ke ye aköl lön path tënë raan. Akëc looi bï koc röt aa banj thìn. ²⁸Këya, Manh Raan ë bëny kériëc ebën agut aköl ë lön.”

Jethu aci mony cï cin ruai kony

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

3 Nayon aköl dët, aköl cïi koc Itharel ye luui, ke Jethu la tën amat koc Itharel, ku mony cï cin ruai ë tɔ̄ thìn. ²Ku koc kök aake tɔ̄ thìn, ku ë wickë bik tij lön bï Jethu mony kënë kony bik la luom, rin cï yen ye kony aköl cïi koc ye luui. ³Wën njic Jethu kë tɔ̄ kepuöth, ke lëk mony awën cï cin ruai, “Jot rot ku bäärt tuej tën koc nhiiim.” ⁴Ku lëk Jethu Parathë elä, “Wek koc njoot nhiiim löön theer yic, ye kënëen yic lëu bï looi aköl cïi koc ye luui, ye këpath aye kérac, bï raan kony bï pîr, kua pël wei bï thou?”

Gokë biet ebën. ⁵Go Jethu ke döt ke cï puöu riäæk apei, rin njic kek yic ku cik luel. Ku lëk mony awën cï cin ruai, “Nyoth yiçin.” Go yecin nyooth. Go ciëende piath. ⁶Go Parathë, koc wic ye bï Jethu nök jäl tën amat ku lek tënë koc Yërot. Ku lek mat ke ke të bï kek Jethu näk thìn.

Jethu ee jakrec cuop wei koc gup

⁷Go Jethu jäl kek kocken ye buoøth ku lek wär Galilia köü. Go koc juëc pan Galilia ke buoøth. ⁸Wën pij kek käjuëc ye Jethu looi, ke koc juëc apei bë tënë ye pan Judia, ku gen Jeruthalem ku Idumie, ku jol aa bëëi tɔ̄ wär Jordan köü, ayi gen Tire ku Thidon. ⁹Go Jethu lëk kocken ye buoøth bik riäi guir tënë ye bï yen la thìn, bik cïi ber piny, ¹⁰rin Jethu écë koc juëc tuany kony. Go koc juëc kök tuany wic bik la tënë ye bik la goot. ¹¹Na tij koc la gup jakrec ë ke cuet röt piny yenhom ku dhiëeukë, “Yin ee Manh Nhialic.”

¹²Go Jethu jakrec yöök bik cïi nyooth.

Jethu acä atuuc kathiäär ku rou kuany

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³Go Jethu kocken wic cœl ku jiël ke ke, ku lek gat nhiiim të cïi cej. Wën cï kek yet tën awën, ¹⁴ke kuëny raan thiäär ku rou bei koc yiic.

2:25-26 1Tha 21:1-6 2:26 Leb 24:9 3:9-10 Mk 4:1; Lk 5:1-3

Ku ciëk ke ke cöl atuuuc ku lëk ke, “Wek aca kuany bæk rëer ke ya. Ku wek aba ya tucc ayeer bæk wëtdië aa la piööc. ¹⁵Ku wek aabii la riel bæk jakrec aa cuçp wei koc gup.”

¹⁶Koc ke ci Jethu kuany bïk ya atuööcke aayi, Thaimon (ci Jethu bën cäk ke cöl Piter.) ¹⁷Jemith Dhubedii kek wämehn koor cöl Joon (kek aaci Jethu cäk ke cöl Boanereth, ku wëtde yic koc ë mär deñ.)^b ¹⁸Ku Andria, Pilipo, Bartholomeo, Matheo, (cöl Lebi) Thomath, Jemith wën Alpawuth, Thadawuth, Thaimon, ¹⁹ku jol a Judath Ithkariöt, raan wäär ci Jethu bën luom bï döm.

Jethu aye yöök lön le yen guöp jɔŋrac

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰Nawen ke Jethu dhuk Kapernaum. Go koc juëc apei ben buçoth abi ciën të cok yen nhom lääu kek kacke bïk müth. ²¹Nawen piñ koc ruääi kek Jethu lön ye koc rëer kek ye ye lueel, lön ciï yen nhom path, gokë la nyaai.

²²Ku éci koc kök piööc lööñ Itharel bë Jeruthalem lueel, “Ala guöp riel Beldhebul. Ee yen bëny jakrec, yen ye yiëk riel bï ke aa cuçp wei.”

²³Go Jethu ke yöök, ku thööñ wët elä, “Ye jɔŋrac jɔñ rëec dët cuçp wei këdë. ²⁴Na tek koc paan tök keyiic ku thérkë kamken, ke pan kënë abi riääk. ²⁵Na tuum dhiënh tök yenhom aya ku thérkë kamken ë röt, ke dhiënh kënë abi weer aya. ²⁶Këya, na tek jakrec keyiic ku thérkë kamken, ka thök.

²⁷“Acin raan lëu ye bï yön raan ril dhoñ ku nyeei kakké, akon raan ril kënë döm ku der, ku jol kák tñ baai nyaai.

²⁸“Wek aa lëk yic lön nadë adumuëöm, ku kärec yekë ke looi, ku kák yekë lueel, aa lëu bï ke päl piny ébën ténë koc. ²⁹Ku na ye raan Wëi Nhialic yöök lön ye yen jɔŋrac, ka adumuëömke aaci kony päl piny akölriëec ébën.” ³⁰Ee lueel Jethu këlä ë rin ci koc kök ye lueel, “Ka la guöp jakrec.”

Man Jethu ku wämäthakën aaci Jethu nyaai

(Mt 12:46-50; Lk 8:9-21)

³¹Go man Jethu kek wämäthakën ë Jethu bën ku këëckë ayeer ku tockë raan bï Jethu la cöö. ³²Go koc ke rëer, ke ci ye gööm lëk ye, “Moor ku wämäthakui aatë ayeer, ku aa wiç yi.”

³³Go Jethu bëer, “Yeja ë ma ku wämäthakai? ³⁴Ku kë wiëc bæk njic, koc rëer kek ya aa nhiaar, aa ciit paan ë ma. ³⁵Kuat raan wët Nhialic looi yen ë wämääth, ku nyankäi ku ma.”

^b3:17 Ee duër thöj kek tuçp puöu. 3:22 Mt 9:34; 10:25 3:29 Lk 12:10

Kääj dom path ku dom rac

(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

4 Go Jethu bën piööc wär Galilia yœu. Nawën le kœc juëc apei gööm, ke la riäi yic ë piiu thook ku nyuuc thïn, ku jœl kœc ëbën nyuc piiny ë piiu thook ayeer. **2**Ku jœl Jethu këj aa lueel bï yen kœc piööc käjuëc, ku lëk ke.

3“Pieñkë! Raan pu ör öcî la dom bï la pur. **4**Ke wën yen rap weer dom yic, ke köth abëk lööny dhël yic. Go diët bën ku tetkë ke. **5**Ku lööny köth kök alel nhom të koor tiçp thïn. Gokë guo cil. **6**Nawën la akœl ruel apei ke rap awën go yom, ku riœukë rin këc meiken yet piny apath. **7**Ku lööny köth abëk të ye tiim la kuçoth cil thïn, na la tiim juäk ke dec rap ku cik lok apath. **8**Ku lööny köth kök tiçm path yic, ku ciilkë apath ku dïitkë ku lokkë apath. Rap abëk aake cï luç ke thoï nhiiim, ku kök ke thööj röt, ku rap kök ke dït nhiiim.”

9Ku wit Jethu lönje elä, “Pieñkë të le wek yith.”

Wët thööth ë kääj

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10Nawën cï kœc juëc jäl, go atuööcke kathiäär ku rou, ku kœc ke cï dön kek ye, thiëc bï këj teet yiic tënë ke. **11**Go lëk ke, “Wek aaci nyuöth kë cï rot moony ë bääny Nhialic yic, ku kœc kök këc gam aabï kän yic të lëk ke këj, **12**këya, rin na cök alon ye kockä daai, ka cïi kän bï tüj. Ku na cök alon ye kek wët piñ, ka cik bï deet yic. Na ke bï röt waarr, yuöt aa kän tüj ku detkë keyiic. Ku yuöt aaci röt thön Nhialic, ku pël wët piny tënë ke.”

Jethu aci kääj raan pu ör teet yic

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

13Go Jethu lëk ke, “Na këckë kääj kënë deet yic ke wek aaci këj kök bï deet yiic. **14**Köth cï com aa cït wëtdien ya piööc tënë we. **15**Kœc kök aa cït köth cï lööny dhël yic, ye diët ke tet. Të piñ kek wët Nhialic, ke jöñrac bö ku nyeei wët awën kepuöth ku mërkë nhiiim wët ë Nhialic. **16**Kœc kök aya aa cït köth cï lööny alel la nhom tiçm koor ye rap guo yom thïn, rin këc meiken yet piny. Ku kœc kök aaciit köth cï com alel nhom, aa lönj Nhialic gam nyin yic ke mit puöth. **17**Ku aacie kepuöth ye deet, aa wët Nhialic guo wai wei të looi aliäap rot, ku të yœj ke rin wët Nhialic. **18**Kœc kök aya aa cït köth cï lööny të ye tiim la kuçoth cil thïn, keek aa wët Nhialic piñ, **19**ku käjuëc ke diir, rin pïr pinynhom ë tën, nhier jieek, ku kapuöth yekë wic aa bën thïn, ku reckë lönj Nhialic kepuöth. **20**Ku kœc

kök aa cít köth cí puur tiom path yic, keek aa løy Nhialic piy ku gamkë apei, ku käjuéc path aaye yök téné ke, címén rap cí nyiec luɔk ke thoi nhiiim, ku rap kök ke thööj kenhiiim ku kök ke dít nhiiim.”

Kääj mermer

(Lk 8:16-18)

21Ku ben ke thiéc, “Le raan cí mermer kaŋ ýäth ýöt ku kum nyin, nadé ke tœeu agen tœc cök, cie tœöu ýöt ciel yic? **22**Kuat kë cí thiaan, aŋot bï rot nyuɔoth, ku wët Nhialic aŋot bïk piɔöc. **23**Piɛŋkë, të le wek yith!”

Kääj të ye kän thööj thïn

24Ku ben lëk ke elä, “Të ye wek koc kök luɔɔi thïn yen ë të bï Nhialic we luɔɔi thïn aya. Detkë kæk yakë ke piy! **25**Rin raan la kädäj abi ben muɔɔc, ku na ye raan cün kädäj, ke këthiin ye tak lön tö yen téné ye, abi nyaai aya.”

Jethu aci kääj lueel rin wët Nhialic

26Ku la Jethu tuej ku lueel, “Bääny Nhialic ë duér thööj kek kënë. Monytui écí köth weær dom yic. **27**Ee rëer akölaköl ku köth awën cí com aa la tuej ke cil ë röt, ke pир ku diiitkë ku akuc kën ë ke looi këya. **28**Köth ebën aa cil piiny tiɔp yic. Käu ë kaŋ lou ku biy yiëny tök bei, ku jɔl la tuej ke dít agut të bï yen deer ku yeer ku lok. **29**Ku të cí kek luɔk aaye tem rin cí tén temtäm bën.”

Kääj käu koor nyin ye tiemde dít apei

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

30Ku ben lueel, “Yeŋjö buk thööj bääny Nhialic? Ye kääj piath njö buk thööj ye? **31**Bääny ë Nhialic acit käu koor nyin cí raan com duɔmde. **32**Ku na le dít ka la nhial ke loi kér ku yith dít apei, abi diet ýöötken aa yik thïn.”

33Jethu aci Wët Puɔth Yam piööc téné koc ë këj cít këjkä. Aake cí lëk käjuéc lëukë bïk ke deet yiic. **34**Ee ye koc jääm ë këj të piööc yen koc, ku na ye yeen ë rot kek kocken ye buɔoth, ka ye têt kériëec ebën yiic.

Jethu aci yom col akääc

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-250)

35Na aköl dët ýɔnthëei, ke lëk Jethu atuɔöcke, “Lok teemku wär alɔŋtui.” **36**Gokë koc kök nyääj piny, ku lek riän awën rëer Jethu thïn

4:21 Mt 5:15; Lk 11:33 4:22 Mt 10:26; Lk 12:2 4:24 Mt 7:2; Lk 6:38

4:25 Mt 13:12; 25:29; Lk 19:26 4:29 Juel 3:13

yic, ku témké agut Jethu. Ku riéth kök ke tō thín aaci tem aya. ³⁷Kaam thiin awén ke yomdiit apei jöt rot, ku jöt atiaktiak rot abi riäi duér thiän ë pii. ³⁸Tëwén looi kënë rot, Jethu ë nin riäi yic ciëen, ke cï yenhom kan. Gokë puëjöc ku luelké, “Bányda! Yok aa muou, ciï diëer ë yo?”

³⁹Go Jethu rot jöt ku rël yom, “Lç dil!” Ku rël atiaktiak, “Kääc!” Go yom këjöc ku le dil. ⁴⁰Ku thiëec ke, “Yeñjo riëjöc wek ciët we bï mou? Cäk ijic lõn bï yen we kony?”

⁴¹Gokë nhiiim la cöt rieldit cït kënë ku jieemké kamken, “Ye raan yïndë kënë? Na cök a yom ku atiaktiak ë ke piy wëtde!”

Jethu aci raan la guöp jakrec kony

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

5 Gokë wär Galilia teem ku lek të col Jeratha. ²Kaam wén keec nhiiim. ³Mony kënë ë ye rëer rëj nhiiim, ku acin raan ye lëu bï rëëk. ⁴Ee ye rëëk cök ku cin arak juëc, ku jnot ke tueny, ku dhoj luëj köth yecök. Ee ril apei, acin raan ye lëu bï rëëk. ⁵Akol ku wëer thok èbën, ee ye cool ku ruu kat rëj nhiiim, ke looi duçot ku ye rot dëený aleel bï rot nök.

⁶Wén tiij yen Jethu témec, ke lor ku cuet rot piny yenhom, ⁷⁻⁸ku lueel Jethu, “Jɔŋrac, bäär bei ë mony kënë guöp.” Go kiëeu looi apei, “Jethu Wén Madhol, yeñjo wic ba looi ténë ya? Yin alañj ë rin Nhialic duk ya tém awuëc.”

⁹Go Jethu jäl thiëec, “Col yï ña?” Go bëer, “Yen aa kut rin yok ajuëc.” ¹⁰Ku jol mony kënë Jethu ya lëj bï jakrec ciï cop wei teden rëer kek thín.

¹¹Ku duut dir baai ë nyuäth gôt cök ë tén awén. ¹²Go jakrec Jethu lëj, “Tuçç yo ë dïrkä gup, ku col yo aa lur keyiic.” ¹³Goke puöl, ku jol jakrec bën bei mony awén guöp ku lek dir gup. Go duut diëer, kecít tiim karou riñj agör yic, ku thootkë wiir ku moukë èbën.

¹⁴Go röör ke biöök dir kat, ku lek kë cï rot looi lueel ténë koc rëër geee, ku koc tō bëei yiic. Go koc èbën jal wet bik kë cï rot looi la tiij. ¹⁵Nawén lek yet ténë Jethu, ke yok mony wäär la guöp jakrec ke rëër, ke cen alath, ke la nhom cök. Gokë riëjöc. ¹⁶Go koc ke cï kën cï rot looi ténë mony awén ku dir tiij, la lëk koc kök. ¹⁷Ku wén piy koc baai ë wët kënë ë ke riöc, ku lek ténë Jethu ku läjkë bï jäl panden.

¹⁸Tëwén le Jethu riäi yic, go mony wén cï Jethu jɔŋrac col ajiël yeguöp bën ténë Jethu, ku lëj bï cath kek ye.

¹⁹Go Jethu jai, ku lëk ye, “Loor baai ténë kacku ku lëk ke käjuëc cï Bëny looi ténë yi, ku tëpuoth cï luöj yi.”

20Go jäl ku le panden Dekapolith la yic geu thiäär. Ku kueny keyiic
ëbën ke ye koc lëk käk cï Jethu looi tënë ye. Go koc gäi.

Jethu aci tik kony ku col nya aben pür
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21Wën cï Jethu bën tem riäi bï dhuk Kapernaum, ke koc juëc apei
bö tënë ye wär you. **22**Kaam wën ke raan col Jariöth, bëny tën amat
koc Itharel bö aya. Nawën tiij Jethu, ke cuet rot piny yecök. **23**Ku lëj,
“Nyandiën thin koor aci dhal apei, athou. Bäär ba yicin la täau yenhom
bï pial.”

24Go Jethu gam ku lööny dhöl kek ye. Ku buoth koc juëc ke, ke cik
kum apei.

25Ku tiij tuany, ciï thëkde köu ye teem ruëjön thiäär ku rou, ee tö
koc yiic, **26**ku yeen èci wëeu juëc gäm aküm rin bï tuaanyde ñueën, ku
tuaanyde akëc ñueën, èci rot jal juak. **27**Ku yeen èci käk ye Jethu looi
pij. Go bën Jethu köu ku goot alanhde, **28**rin èci jam è rot yepuöü élä,
“Na gaat alanhde, ke yen abi pial.”

29Kaam thiin awën ke riem ciï ben kuér, ku yök rot ke ci pial. **30**Go
Jethu yök lön ciï riel jäl yeguöp. Go yenhom wel ku thiëec koc, “Yeja cä
alanhdieë goot?”

31Go kocken ye buoth lëk ye, “Yin è koc juëc tiij ke ci yï kum ku ye
thiëc, Yeja cä goot?”

32Go Jethu jnot döt koc bï tiij yenza ci ye looi. **33**Wën njic tiij awën
tuany ye ke tuaany ci jäl yeguöp, go bën tënë Jethu ke ci riëj, ke
leth, ku gut yenhiaal piny Jethu nhom. Ku lëk ye lön è yen ci ye goot.
34Go Jethu lueel tënë ye, “Nyaandië, gamdu aci kony ba pial, lcoor, kek
döör.”

35Kaam wën jiëem Jethu, ke koc riij pan Jariöth ku lëkkë ye,
“Nyaandu aci yet wei, duk raan piööc ben rääm nhom.”

36Ku Jethu è këc kë cik lueel kuëëc nhom, ku lëk ye, “Duk riëc, deet
yipuöü ku gam wët yic.” **37**Ku è cïn koc juëc ciï puöl bïk cath kek ye, ee
Piter ku Jemith ku Joon kepëc. **38**Tëwën yeet kek pan Jariöth ke Jethu
yök koc ke näk röt, ke dhiau apei. **39**Ku ler yöt ku lëk ke, “Yenjö nëk wek
röt? Ye dhiëndiit njö kënë? Meth akëc thou, anin.”

40Gokë döl guöp. Go Jethu ke col ala ayeer, ku coöl wun meth kek
man meth ku kocken awën kadiäk, ku lek yöt tewen ci meth täac thïn.
41Ku döm cin ku lëk ye, “Nyan thiin, alëk yï, jöt rot!”

42Go rot jöt nyin yic ku cieth. Go koc awën tö yöt kek Jethu gäi apei
wën tiij kek kë ci rot looi (è ye run thiäär ku rou.) **43**Ku thon Jethu ke
bïk ciï lëk koc kök. Ku lëk ke bïk yiëk miëth.

Nyaandu acii yet wei, duk raan piiooc ben räääm nhom (5:35)

Koc Nadharet aa koc Jethu gam
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

6 Go Jethu jäl teden awen ku ler genden Nadharet, ku bucooth kocken ye bucooth. **2** Nawen aköl e löj, ke piööc tén amat. Ku koc juiec aake tō thín. Nawen piöké piööcde ke gëi, ku luelké, “Ci käj bën aa nyc nen?” “Ku ye käkkä looi këdë? **3** Yen e raan guënguëj tiim, ku e wén Maria, ku e mënh e Jemith, ku Jotheep, ku Jut ku Thaimon. Ku cie nyierakën kä rëer e tén kek yo?” Ku jolké jai bïk piööcde ciï gam.

4 Go Jethu lëk ke, “Raan ci Nhalic lööny yeguöp aye baai ebben theek, ka koc genden ku koc ruäai kek ye, ku paan wun kek paan man kek aaciï ye ye theek.”

5-6 Ku akéc lëu bï kák jän göi looi, ka koc tuany lik kek aaci yen yecin tääü kenhüüm, ku kony ke bïk pial. Ee ci gäi apei rin këc kek ye gam.

Jethu acä atuööcke kathiäär ku rou tooc
(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

Go Jethu jäl ku ler bëei kök yiic ku le koc piööc thín. **7** Ku tuum atuööcke ku tooc ke wei, bï koc karou aa cath e tök bïk aala piööc Wët

6:4 Jn 4:44

Puoth Yam ë Nhialic, ku yik ke riel bik kek koc aala kony. ⁸Ku lëk ke apei. “Duökkë muk ë müith yakë cam dhël yic, muökkë ke wei kepëc. ⁹Cejkë war ku duökkë muk alëth kök.” ¹⁰Ku lëk ke aya, “Yakë reer pan ye we lor thïn yet të bi wek jäl. ¹¹Ku na lak pan ciï we lor thïn, ku pan ciï wëlkun ye piy thïn, ke we jiël ku tejkë wecök. Ku abi nyooth lñ cï wek kuec ë ke!”

¹²Ku jiëlkö ku lek koc piyöc bik luci adumuöjom puöl. ¹³Ku copkë jakrec juëc wei, ku tockë koc juëc tuany nhïim. Ku röökkë bi ke kony bik pial.

Nääk ë Joon raan koc muccoc nhïim

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴Ku bëny Antipäth Yërot ëcië wët piy rin cï ke Jethu njic apei. Ku ë ye koc kök lueel, “Joon raan koc muccoc nhïim acië ben pïr, ee yen ale yen riel yen kakkä looi.”

¹⁵Ku lueel koc kök, “Mony kënë adhil a Elija raan wäär kák Nhialic tiy.” Ku ben koc kök lueel, “Ee raan tök kam koc theer, koc kák Nhialic tiy.”

¹⁶Ku wën piy Antipäth Yërot ë wët kënë go lueel, “Ee Joon raan koc muccoc nhïim wäär ca cöl atök yeth yen acië jöt thou yic.” ¹⁷Antipäth Yërot ëcië Joon cöl anäk këlä, ee ci cöl adom ku rek, ku cöl amac rin wët Yërodia tiy Pilipo wämënh ci rum bi ya tiejde, ¹⁸rin ci Joon ye lueel tënë ye elä, “Acii path ba tiy wämuuth rum ke pïr.”

¹⁹Ku Yërodia ëcië puöju mit tënë Joon rin ë wët kënë. Ku wic diët nëk ku ciï lëu, ²⁰rin Yërot ë riyc Joon, rin ye Joon raan puoth wët Nhialic, ku kony bi ciën kë näk ye. Nawën piy Yërot wët Joon, ke gëi apei ku njot nhieer bi wël Joon aa piy.

²¹Nawën ke Yërodia jol të bi yen Joon näk thïn yök, ku ë ye aköl looi Antipäth Yërot yan akölden dhiëeth ye, tënë koccken dït meç kek baai, ku bany apuruuk ku jol aa kocdit pan Galilia. ²²Ku nyan Yërodia nhom guöp, ee ci ben yeei bi ben dier. Go Yërot kek jaälke puöth miet apei tënë ye. Go Antipäth Yërot bëny lëk ë nyan elä, “Na le ke wic, ke luel tënë ya ku ba gäm yi.” ²³Ku kuëen tënë ye jööl nhïim ku lueel, “Kuat këdun ba thiëec tënë ya aba dhiel yiék yi, cok alon ë yen abaŋ ë bäänydië.”

²⁴Go nya la ayeer ku lëk man, “Yenjö ba thiëec?” Go man lueel, “Lëk ye bi Joon raan koc muccoc nhïim tök yeth, ku gëm yi nhiamde ba bëei.”

²⁵Go nya dhuk tënë bëny nyin yic ku lueel, “Yin awiëc ba gäm nhom Joon raan koc muccoc nhïim tën emën thiin, ke ci täau aduöök yic!”

6:8-11 Lk 10:4-11 6:11 Lusi 13:51 6:13 Jem 5:14 6:14-15 Mt 16:14; 8:28; Lk 9:19
6:17-18 Lk 3:19-20

²⁶Kënë aci bëny rac puöü apei, ku akëc kuec rin ci yen mël kuëej ë jööl nhiiim. ²⁷Go bëny apuruökde tooc nyin yic, ku lëk ye bi nhom Joon raan koc muccoc nhiiim bëei. Go apuruk la tewen mec yen thiin ku tök yeth. ²⁸Ku biï nhom ke ci täau aduöök yic, ku yik nya, ku jol nya gam man. ²⁹Nawen piy koc Joon bucoth lön ci ye nök, gokë la ku nyeeikë guäpde ku thiäkkë.

Jethu aci miëth koor juak bi koc juëc cam

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰Koc Jethu bucoth aake ye bën yenhom ku lekkë käk cik looi, ku käk cik piööc ebën. ³¹Koc juëc apei aake ye wäac, koc jiël ku koc bö tñené Jethu bi ke bën kony, abi Jethu kek atuööcke ciï lääu bik cak mith. Go lëk atuööcke, "Jiëlku buk la të cïn yic koc buk la löj." ³²Gokë jäl ë riäi ë röt bik la të ciï cej, ku aake këc koc lëk të ler kek thiin.

³³Go koc juëc ke tij, ku njickë ke. Gokë miööt geeth yiic ku rinkë tuej ke kuany wär köu, ke la tewen ci Jethu kek atuööcke kenhüim wel thiin. Ku ye kek køj yet tewen. ³⁴Wén keec Jethu piny riäi yic, ke tij koc juëckä. Go wic bi ke kony rin aci tij kecít amel pap ciï nhiiim abiöök. Ku jolke piööc käjuëc. ³⁵Nawen col piny, ke kocken ye bucoth bö tñené ye ku luelkë, "Piny aci cuol ku tén ë ror ciï kë kuany thiin, ³⁶col koc aa jiël bik la bëei yiic bik la yccoc miëth camkë."

³⁷Go bëer, "Miackë ke ë miëth." Gokë lëk ye, "Wic buk ayuöp lëu ë koc kithkä yccoc tñené ke bik ke cam? Aa wic wëeu juëc apei."

³⁸Go Jethu ke thiëec, "Ye ayuöp kadë tö thiin? Lak bæk ke la tij." Gokë dhuk ku lekkë ye, "Aa yuöp kadhiëc ku rec karou."

³⁹Go lëk ke bik koc col anyuc piiny akuut noon töc nhom. ⁴⁰Gokë nyuc piiny akuut buot ku akuut thiärdhiëc. ⁴¹Go ayuöp awen kadhiëc ku rec karou lööm, ku döt nhial ku leec Nhialic. Ku bëny ayuöp yiic ku gëm ke kocken ye bucoth bik ke tek agut rec, tñené koc. ⁴²Ku mithkë abi miëth ke göök. ⁴³Ku jol kocken ye bucoth awuthueei ayuöp ku rec ci döj piny kuany gäac kathiäär ku rou. ⁴⁴Koc ke ci mith ebën, röör röt aake ye tiim kadhiëc.

Jethu aci cath pii nhiiim

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵Kaam thin awen, ke Jethu yöök kocken ye bucoth bik la riäi yic, ku lek tuej yenhom agör alanjui gen col Bethaida. Ku col thei ajiël. ⁴⁶Wén ci yen koc tööj, ke jiël bi la göt nhom bi la röök. ⁴⁷Nawen la thei bën, ke atuööcke aake noot ë riäi yic wär ciel yic, ku yeen ë rot agör nhom.

6:34 Kn 27:17; 1Bj 22:17; 2Lëk 18:6; Edhe 34:5; Mt 9:36

48Goke tij ke cī gök gér è riäi rin cī kek kenhüim wēl yom. Nawēn bääk è piny, ke bö tēnē ke ke cath piiu nhüim, ku è wic bī ke waan thook. **49**Ku wēn tij kek ye ke cath wiir piiu nhüim, ke tijkē kecít atim raan cī thou, ku dhiëeukē, **50**rin è cik tij kedhie ku riijöckē.

Go guj jam tēnē ke ku lueel, “Deetkē wepuöth, ee yen Jethu, duökkö riöc.” **51**Ku met rot riäi yic tēnē ke. Go yom kööc. Goké gäi apei, **52**è rin kēc kek kënë ayuöp wäär cī gäm röör tiim kadhiëc deet yic, rin ril kek nhüim.

Jethu aci koc tuany Jenetharet kony

(Mt 14:34-36)

53Nawēn aköl dët cī kek wär teem, ke yet Jenetharet tö agör nhom ku dömkē riäi. **54**Nawēn bikkē bei è riäi yic, go Jethu guj njic koc èbën. **55**Goké kat ku tijkē bëëi yiic ku lek koc tuany kët, ku yëthkë ke tē cī kek ye piëj thïn. **56**Ku kuat tēn cī Jethu la thïn èbën, bëëi yiic ku geeth yiic, koc juëc tuany aake ye täac tēnë yucc ku dhöl yiic, ku läjkë bik gco, cök alanhde thok è path. Ku kuat raan cī ye gco èbën, ee ye pial.

Jethu aci ciëej koc wärkuan düt dhöl yiic

(Mt 15:1-9)

7 Wēn cī Parathii kek koc piööc lööj koc Itharel, ke cī bën Jeruthalem Jethu gjööm piny. **2**Ke tij koc Jethu buçoth ke mith ke kēc kecin lóok apath, bük ajuëec nyaai kegup cüt tē ye koc Itharel ye luçoi thïn.

3Kockä aake cī kē cī atuuc Jethu looi rac puöth, rin koc Itharel kek Parathii, aake ciïi ye mith tē kēc kek kecin kañ lóok kecít ciëej theer kocken düt. **4**Ku na le müith cik la bëëi geeu, ka cik cam ke këckë kañ lóok köth. Ku keek aake ye kák cī kocken düt theer lëk ke looi, cimën lók biüny ku töny ku aduuk è miëth.

5Go Parathii ku koc piööc è lööj Jethu thiëec, “Yejö ciïi kockun yïi buçoth ye ceñ è ciëej wärkuan düt, ku yekë müith juääk ke kēc kecin lóok?”

6Go Jethu bëér, “Ithaya aci yic lueel è riënkun lön ye wek awëj puöth rou, ku gët élä,

‘Kockä aa ya leec kethook ku aliu kepuöth.

7Keek aa ya door ku acie duöör è yic,

rin keek aa koc piööc lööj ciëej wärkuan düt ciët ke ye lööjkië!’

8“Ee yic, wek aacit koc ye Ithaya jam è riënen. Wek aaci kuec lööj Nhialic ku ye lööj ciëejdun kek yakë gam.”

9Ku lëk Jethu ke, “Ayakë tak lön è yen këpath yen cäk looi ye wek kuec lööj Nhialic, ku muökkë ciëejdun theer. **10**Rin aci Mothith lueel,

'Thek wuor kek moor, ku na ye raan wun kek man jääm gup kärec, ka dhil nök bii thou.' ¹¹Ku ayakë lueel aya lön ye yen yic, bii raan wun kek man jai tē wic kek këpiir kek tñëe ye, 'Acin tē kuöny we, rin yen aci Nhialic gäm kën ba yiëk we.' ¹²Ke wek aa kuec bii käkkä ciï loi tñëe wun ku man. ¹³Këya, tē ye wek koc piööc thïn aciï thöy kek wël ye Nhialic lueel. Ku wek aa kärec juëc kök cüt käkkä looi aya.'

¹⁴Go Jethu koc juëc ben cœl ku lëk ke, "Pienkë wëtdië wedhie ku dëtkë yic. ¹⁵Acie kë ye raan cam, yen ye cœl aye raan rac, aa kæk ye tak ku kæk ye lueel, ku kæk ye looi kek aaye cœl aye raan rac. [¹⁶Pienkë tē le wek yith.]

¹⁷Wën ciï yen koc nyään piny ayeer ku ler yöt, ke thiëec kocken ye buçoth bii wët awën ciï lueel teet yic tñëe ke. ¹⁸Go lëk ke, "Cäk känj ye deet yiic aya? Acie miëth ye raan cam yen ye cœl ala guöp adumuööm, ¹⁹rin acie la yepuöu, ee la yeyäc ku le bën bei." Këya, aci Jethu nyuçoth lön miëth ebën apath.

²⁰Ku ben lëk ke, "Aa kæk ye raan tak ku looi ke, kek aa rec. ²¹Rin puöu yen aye kärec ye looi bën bei thïn, cimën bal ku ruööm, ku näak raan ë path, ku kör diäär. ²²Ku kook ku wëej ku nhiam ku tieel, ku yik yepuöu kënë raandä, ku luçom ku kuat kärec ebën. ²³Käkkä ebën aa bën bei raan puöu, ku looi ke ku reckë ye."

Tij ciï gam lön bii Jethu nyaande kony (Mt 15:21-28)

²⁴Ku jol Jethu jäl ku ler wundët tëthiääk kek Tire ku Thidon, ku ler yöt. Ku ciï wic bii la raan njic ye. Ku akëc lëu bii thiaan. ²⁵Go tij la nyanden koor njot këc kuac ciï jöjrac la yeguöp, Jethu piñ. Go bën tñëe ye ku gut yenhiaal piny Jethu nhom. ²⁶Tij kënë ë ye jam thon Gïrik, ku ee nyan pan Ponicia. Go bën ku lëj Jethu ëlä, "Bëny, cök a lön ciï yen ye tij pandun ke yiï bö ba jöjrac cuop wei nyaandië guöp."^c ²⁷Go Jethu lueel, "Yen ya ciï bö ba miëth mith bën gäm jöök. Acie yic bii miëthden yiëk jöök, ke këc kueth."

²⁸Go bëér, "Ee yic Bëny, ku jöök rëér tē mith koc thïn awuthueei ciï lööny piny kuany." ²⁹Go Jethu lëk ye, "Rin ciï yin ye njec bëér këya, dhuök baai, yin abi jöjrac yok ke ciï jäl nyaandu guöp!"

³⁰Go dhuk baai ku yok nyaande ke ciï töc biöök yic, ku jöjrac ke ciï jäl yeguöp.

Jethu aci raan miïj cie jam kony

³¹Go Jethu jäl Tire ku dhuk wär Galilia ke kuany geeth kathiäär Dekapolith yiic ku Thidon. ³²Tëwën ke koc kök bii raan ciï miïj tñëe

^{7:10} B.bei 20:12; 21:17; Leb 20:9; L.rou 5:16 ^c7:26 Tij kënë ee cie nyan Itharel.

Jethu, ku läŋkë bï goot. ³³Go Jethu nyaai koc yiic ku yëth tede ë rot, ku tëeu yecin yeyic, ku ḥnuut ku goot liep.

³⁴Ku döt nhial ku wëei apei ku lëk ye, “Piëjë!” ³⁵Kaam thiin awën, ke yör yith ku jieem. ³⁶Ku yöök Jethu koc awën tō thìn bïk cii lëk raan dët. Ku ḥnot lek lueel. ³⁷Ku koc cï ye piŋ aaci gäi apeidit ku luelkë, “Mony col Jethu kënë aci kériëec èbën lëu. Koc cï miŋ aa piŋ èmën, ku koc ke cie jam, aaci ya jam aya.”

Jethu aci raan tiim kañuan col akueth

(Mt 15:32-39)

8 Ye nïnkä, ke koc juëc mat kenhiim. Nawën cïn miëth ke Jethu col kocken ye buɔoth ku lueel, ²“Yen aci guɔp ḥjöŋ, rin kockä aaci rëer kek ya nïn kadiäk èmën, ku acin kë camkë. ³Na cal ke aa dhuk bääiken yiic, ke cïn kë cik cam, ka la wiik dhël yic, rin koc kök aabö témec.”

⁴Go kocken ye buɔoth lëk ye, “Ye tñen roor ë tñen bï raan miëth yök thìn bï koc juëckä cam?”

⁵Go Jethu ke thiëec, “Lak ayuɔp kadë?” Gokë lueel, “Aa dhorou.” ⁶⁻⁷Go lëk thän awën bïk nyuc piiny. Ku lööm ayuɔp awën kadhorou ku rec thii lik ku röök Nhialic, ku bñy keyiic, ku gëm ke kocken ye buɔoth bïk ke tëk koc. Gokë looi këya. ⁸⁻⁹Ku jol thän awën, kecít tiim kañuan mith bïk kueth. Ku jol koc Jethu buɔoth awuthueei ayuɔp cï döŋ kuany gäac kadhorou. Ku jol Jethu koc col ajiël, ¹⁰ku ler riäi yic kek kocken ye buɔoth, ku lek pan col Dalmanutha.

Jethu aci kuec bï kënë jäŋ göi looi

(Mt 16:1-4)

¹¹Tëwën ke Parathï kök ben bën tñené Jethu ku teerkë wët kek ye, ku wickë bïk deep ë wët, gokë yöök bï kënë jäŋ göi looi, bï nyuɔth ke lñn ye Nhialic wëlke gam. ¹²Go Jethu kej apei ku lueel, “Yejö ye riëec akol thiëc kënë jäŋ göi. Wek alëk yic. Acin kecít kënë bï nyuɔth ke.” ¹³Ku nyiëeŋ ke piny, ku dhuk riäi yic, bï teem wär alçñtui.

Duɔkkë ye tak cimën Parathï ku Antipäth Yërot

(Mt 16:5-12)

¹⁴Koc Jethu buɔoth aake cï nhïim määr bïk ayuɔp juëc cii muk wën ler kek riäi yic, ku mukkë ayuɔm tök giliŋ. ¹⁵Go Jethu lëk ke, “Tiëérkë nhïim, ku tietkë röt bïk cii nhiam cimën Parathï ku Antipäth Yërot, nhiaamden ke col ago puɔr cimën ayum cï yiëk yic luu.”

¹⁶Gokë jam kamken elä, “Ee wët kënë lueel rin cïn yok ayup.”

¹⁷Go Jethu kë luelkë guɔ ḥic, ku thiéec ke, “Yenjö ye wek ye tak wek aciñ ayup. Cäk käj ye tak lɔn bï yen we muɔɔc ayup. Cäk käj ye tij ku dëtkë keyiic, kua cäk puɔ̄t cɔr? ¹⁸Wek aala nyin, cäk ye daai? Ku wek aala yith, cäk ye piñ ku cäk ye tak? ¹⁹Ye gääc awuthueei kadë cäk bën kuany wäär beny yen ayuɔ̄p kathiēc yiic ténë röör tiim kadhiēc?” Gokë bëer, “Ee gäc thiäär ku rou.”

²⁰“Na wäär beny yen ayuɔ̄p kadhorou yiic ténë raan tiim kanjuan, ye gääc awuthueei ayuɔ̄p cï döñ piny kadë cäk bën kuany?” Gokë lueel, “Aa dhorou.”

²¹Go Jethu ke thiéec, “Ku këya èmën ḥot cäk ye deet lɔn le yen riel ba miëth gäm we?”

Jethu aci mony cɔr pan Bethaida kony

²²Gokë bën Bethaida. Go kɔc kök mony cï cɔr thel ténë Jethu, ku läjkë bï gɔɔt. ²³Go Jethu cɔr dɔm cin ku thel wei baai. Nawén cï ḥuɔ̄öt nyin, ke tëeu yecin yenyin ku thiéec, “Le kë ye tij?” ²⁴Go yenhom jöt ku lueel, “Yen acie daai apath, yen è kɔc tij kecít tiim kek cath.”

²⁵Go Jethu yecin ben tääu yenyin, go daai ku tij kériéec èbën apath. ²⁶Go Jethu cɔl adhuk paande ku thɔn bï cïi la lëk kɔc kök.

Pîter aci Jethu ḥic

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷Go Jethu kek kɔcken ye buɔɔth la Cetharia Pilipi. Tëwén cieth kek, ke thiéec Jethu, “Lëkkë ya, ye jäñ tak ye yen è ḥa?” ²⁸Gokë lueel, “Ayekë lueel lɔn ye yin Joon raan kɔc muɔɔc nhiiim. Ku lueel kuat dët lɔn ye yin Elija, ku kɔc kök ayekë lueel lɔn ye yin raan töj kam kɔc kák Nhialic tij.”

²⁹Goke thiéec, “Na week yakë lueel lɔn ye yen ḥa?” Go Pîter bëer, “Yiin nhom guɔ̄p, yin è Raan cï lɔc ku dɔc.” ³⁰“Kë ca lueel è yic Pîter.” Ku lëk ke, “Duɔ̄kkë lëk raan dët.”

Jethu è jam Areemde ku Thuɔnde

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹Nawén ke jɔl Jethu piɔ̄jɔc élä, “Manh Raan abi dhiel reem, ku yeen abi kɔcdit baai, ku bany kák Nhialic ku jɔl aa kɔc piɔ̄jɔc löönj kɔc Itharel jai, ku näkkë. Ku yeen abi nín kadiák nɔk piiny è raj yic, ku ben pür ku jöt rot raj yic.” ³²Ku teet kénë yic apath ténë ke. Go Pîter miet wei kɔc yiic ku yöök bï cïi ye jam këya. ³³Go Jethu yenhom wel ku tij kɔcken ye buɔɔth ku rël Pîter ku lueel, “Jäl yalɔ̄jɔm jɔŋrac. Wic ba kák cï Nhialic guiir waarr yiic! Kák ye tak aacie kák Nhialic, aa wël raan è path.”

8:18 Jer 5:21; Edhe 12:2; Mk 4:12 8:28 Mk 6:14-15; Lk 9:7-8 8:29 Jn 6:68-69

34Ku jol Jethu kocken ye bucoth cool ku lëk ke, “Na le raan wic bä bucoth, ka dhil nhom määr käpuoth bi yok piérde yic pinyhom é tén. Ku dhil puöu riel ku bucoth ya, cok alon wic koc kök ye bik nök érienkië. **35**Rin raan wic ye bi wéike kony aabi müör, ku na ye raan mär wéike érienkië ku rin piööcdië, ka bi wéike muk akölriëec ebën. **36**Yejö bi raan kuany thin, bi jak apei pinyhom ku mér wéike? **37**Pir wéi akölriëec apath, acin kë lëu bi ye waer. **38**Na ye raan guöp yär ya ku piööcdië é riëec ciï ye wic bi wët Nhalic gam, ke Manh Raan abi guöp yär ye aya, aköl dhuk yen kek diik Wun kek atuuc Nhalic.”

9 Ku le tuej ku lueel, “Wek alék yic, ala koc kök rëer é tén, aaciï bi thou agut tê bi kek ya tiij kek riel ye nyuçoth lon ye yen bëny ci Nhalic lœc.”

Jethu aci guäpde rot waaj

(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

2Nawën nïn kadätem cök, ke Jethu col Piter ku Jemith ku jol a Joon, ku lek gon bär apei nhom kepéc. Kaam wén röök kek, ke tiij Jethu ke ci rot waaj, **3**ku jol aläthke yer apei abik la diardiar. **4**Nawën é ke tiij Elija ku Mothith ke jam kek Jethu. **5**Wén ci kek rëer kaam thin-nyço, go Piter

Kaam wén röök kek ke tiij Jethu ke ci rot waaj (9:2)

8:34 Mt 10:38; Lk 14:27 **8:35** Mt 10:39; Lk 17:33; Jn 12:25 **9:2-7** 2Pit 1:17-18

lēk Jethu, “Raan piööc, apath buk rēer ē tēn. Yok abī duēl kadiäk looi, tök tēnē yi, ku tök kek Mothith, ku töj dēt kek Elija.” ⁶Kēnē jieem yen kēlā, ee rin kuc yen wēt peth bī lueel, rin kēpuoth cik tiij ci ke nyōj nhiiim wēl.

⁷Go kēcít rur piny paat abī ciēn tē yekē tiij, ku piŋkē Nhialic ke jam elā, “Kēnē ē Wēndiēn nhiaar, piŋkē wētde.” ⁸Nawēn tiŋkē piny kaam thiin awēn, ke ye Jethu yen tiŋkē yetök.

⁹Tēwēn dhuk kek piny gōt nhom, go Jethu lēk ke, “Duökkē kāk cāk tiij lēk raan dēt yet aköl bī Manh Raan jōt raj yic.”

¹⁰Gokē wēt Jethu gam, ku jōlkē rōt aa thiēec elā, “Yenjō wīc Jethu bī lueel wēn ye yen jam jōn rot ē raj yic?” ¹¹Ku thiēckē Jethu, “Yenjō ye kōc piööc lōön ye lueel lōn ye yen Elija yen bī kaŋ bēn tuej, ku ēmēn acī lōk bēn yicök?”

¹²Go bēer elā, “Ee yic, Elija akōj bēn tuej, rin bī yen dhēl bēn guiir. Ku yenjō gēt ye aya, lōn Manh Raan abī kōc Itharel jai, ku abik cōl arem apei? ¹³Alēk we lōn cī Elija bēn theer ku acik luɔɔci tēden nhiarkē, cīt tē cī ye gät thīn theer riēnke.”

Jethu acī dhōj la guōp jōŋrac kony

(Mt 17:14-21; Lk 9:39-43)

¹⁴Nawēn dhukkē tēnē abiöth Jethu kōk awēn, ke yōkkē ke ke cī kōc juēc apei gööm, ku kōc piööc lōön ke teer wēl ke ke. ¹⁵Tēwēn tiij kek Jethu, gokē puōth miet apei ku lorkē ku muöthkē. ¹⁶Nawēn yēet Jethu tēnē atuööcke ke thiēec, “Yenjō teerkē wek ke?”

¹⁷Go raan tök thān awēn yic wēt dēt tēēm thīn ku lueel, “Raan piööc, yen acī manhdien ca kaŋ bēei tēnē kōckun yi buɔoth, bēn bēei tēnē yi, rin kēc kek jōj tō yeguōp lēu bīk cuɔp wei. Yeen acī jōŋrac la yeguōp ku ye pēn jam. ¹⁸Tē dōm ē jōj kēnē ye, aye wiet piny ku yīk thok ayōk, ku reem yelec ku riny. Yen acī kōckun yi buɔoth thiēec bīk jōk cuɔp wei, ku akēckē lēu.”

¹⁹Go Jethu lēk ke, “Wek kōc cie lac gam, yakē tak ba rēer kek we yet nēn, bāk jāl gam. Bēeikē dhōj kēnē tēnē yen.” ²⁰Gokē bēei tēnē ye.

Kaam wēn tiij jōŋrac Jethu, ke leth dhōk ku wit piny ku lōr ku yīk thok ayōk. ²¹Go Jethu wun thiēec, “Ye nēn dōm jōj kēnē ye?” Go bēer, “Tēwāär ye yen meth. ²²Acī jōj kēnē duēr nōk, aye wiet mēec, ku le wiet wīir bī duēr mou. Na lēu ke yi kony yo.”

²³Go Jethu lēk ye, “Yenjō ye yīn ye lueel, lōn na lēu! Ee yic, kēriēec ēbēn apuɔl yic tēnē raan cī gam.”

²⁴Go wun meth dhiau, “Yen ala gam ku akoor, kony ya bī gamdiē rot juak.”

9:7 Mt 3:17; Mk 1:11; Lk 3:22 9:11 Mal 4:5; Mt 11:14

²⁵Nawën tij Jethu koc juëc ke bö tëthiääk kek ye, ke rël jöñrac ku lueel, “Ee yin jöñ miñ cie jam. Yin ayöök, bäär bei dhöök guöp, ku duk ben dhuk yeguöp.”

²⁶Go jöñrac dhiau yeröl ku wit piny, ku leth, ku biïi bei. Ku jol dhöök anañnañ piiny abii koc kök aa lueel, ka ci thou. ²⁷Go Jethu dɔm cin ku kony bi rot jöt. Go rot jöt ku këëc.

²⁸Tëwén rëer Jethu kek kocken ye buçoth ë röt, ke thiëckë, “Yeñjö këc yok ye lëu buk jöñ kënë cuop wei?” ²⁹Go lëk ke, “Jöñ cüt kënë acák lëu bæk cuop wei. Ee röök ë rot yen ë ye alëu bi jak cüt kakkä cuop wei.”

Jethu aci ben jam ë Thuɔnde

(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

³⁰Go Jethu kek kocken ye buçoth jäl tewén ke ke ret pan Galilia yic, ku ciï wic bi la raan njiç ye. ³¹Rin ë ninkä ë piööc kocken ye buçoth kë bi rot luɔi ye, “Manh Raan abi thön koc bi ye nök, ku na aköl ye nän diäk ka bi rot jöt raj yic.”

³²Ku aa këc wëtde bën deet yic, ku riööckë bik thiëec.

Koc Jethu buçoth aaci wët teer

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³Gokë yet Kapernaum. Nawën lek yet yöt, ke thiëc atuööcke, “Yeñjö kënë teerkë wën dhël yic?” ³⁴Gokë gup riööc ku bitkë, rin wën cieth kek, aake teer wët lön, yeja kamken yen dit apei. ³⁵Go nyuc ku cɔl atuööcke kathiäär ku rou ku lëk ke, “Pieñkë, na ye raan wic ye bi töu tueñ, ka dhil dhuk ciëen ku luui rin koc ebën.” ³⁶Ku dɔm meth ku cɔl akäac kenhiim ku tëeu yecin yekët ku lëk ke, ³⁷“Raan manh koor cüt manh kënë lor ë riënnikië, acä lor, ku raan ya lor, acie yen ye lor, ee Wä Aciëj toc ya.”

³⁸Nawën aköl dët ke lëk Joon ye, “Raan piööc, yok aaci mony dët tij keye jakrec cuop wei koc gup ë riënnku ku acuk pëen rin acie raanda.” ³⁹Go Jethu lueel, “Duökkë ye pëen rin raan käñ looi riënnikië, acii lëu bi rot guç wel ku lëk ya kérac. ⁴⁰Rin raan ciï yo man, ee raanda. ⁴¹Wek alëk yic, raan we mucc püi ë rin ye wek koc Raan ci lɔc ku dɔc, abä ariöpde yok.”

Ba raan dët thööc kérac yic

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴²Na ye raan wëj mën htok kam ë mithkä ku bä maan, ka njuëen tënë ë raan cüt kënë, diët ci ruök yeth alel dit tet, ku pük wiir bi mou.

9:34 Lk 22:24 9:35 Mt 20:26-27; 23:11; Mk 10:43-44; Lk 22:26 9:37 Mt 10:40; Lk 10:16; Jn 13:20

9:40 Mt 12:30; Lk 11:23 9:41 Mt 10:42

[⁴³të cii kämden ë thou thïn, ku mac acie thou akölriëec èbën.] ⁴⁴Ku na ye ciëndu yiï col aloi awuõc, ke teem wei, ajuëen ba pïr pïr path kek ciëen tök, kek tñ bï yïn la cin karou ku cuet yiï pan many cie thou akölriëec èbën. [⁴⁵të cii kämden ë thou thïn, ku mac acie thou akölriëec èbën.] ⁴⁶Ku na ye cöökdu yiï ýäth awuõc yic, ke teem wei, rin ajuëen ba pïr pïr path ke yiï ye ñol, kek tñ bï yïn la cök karou ku cuet yiï pan mac. ⁴⁷Ku na ye nyiendu yiï col aloi awuõc, ke ñuet bei. Ajuëen ba rot mat bääny Nhialic yic kek nyien tök, kek tñ bï yïn la nyïn karou ku cuet yiï pan mac. ⁴⁸Ee tñen areem yekë yok thïn acie thök, ë rin many pan mac acie many ye yor.

⁴⁹Raan èbën abï lóok ë mac cimën ye ajuér lóok awai.

⁵⁰Awai apath. Ku na thoök kþu alëi ke ben dhuök thïn këdë? Rëërkë kek awan määth kamkun ku lakkë döör kamkun.

Jethu apiööc wët liööi

(Mt 19:1-12; Lk 16:8)

10 Go Jethu jäl tewen ku ler Judia ku teem wär Jordan. Go koc juëc apei ben guëer tñené ye. Goke piööc cimënden theer.

²Go Parathï kþk bén tñené ye ku wickë bik deep wët ku thiëckë, “Na päl raan tiejde ke cii path?”

³Go Jethu bëér, “Yerjö cï Mothith lëk we wätheer?”

⁴Gokë lueel, “Acï Mothith puöl bï moc athör liööi göt, ku pël tik.”

⁵Go Jethu dhuök ke, “Mothith acï löj kënë gät we ë rin wärkuan dít aake cie yith ye lac gam. ⁶Ku wäär tuej cek Nhialic koc aaci cak moc ku tik. ⁷Ku rin ë wët kënë raan abï wun ku man nyään piny, ku le ker kek tiejde, ⁸ku keek karou aabi ya many tök.’ Këya aaciï ben ya rou aa tök. ⁹Këya, na cï Nhialic ke puöl bï ya moc ku tik, ka cïn raan päl ñek kamken.”

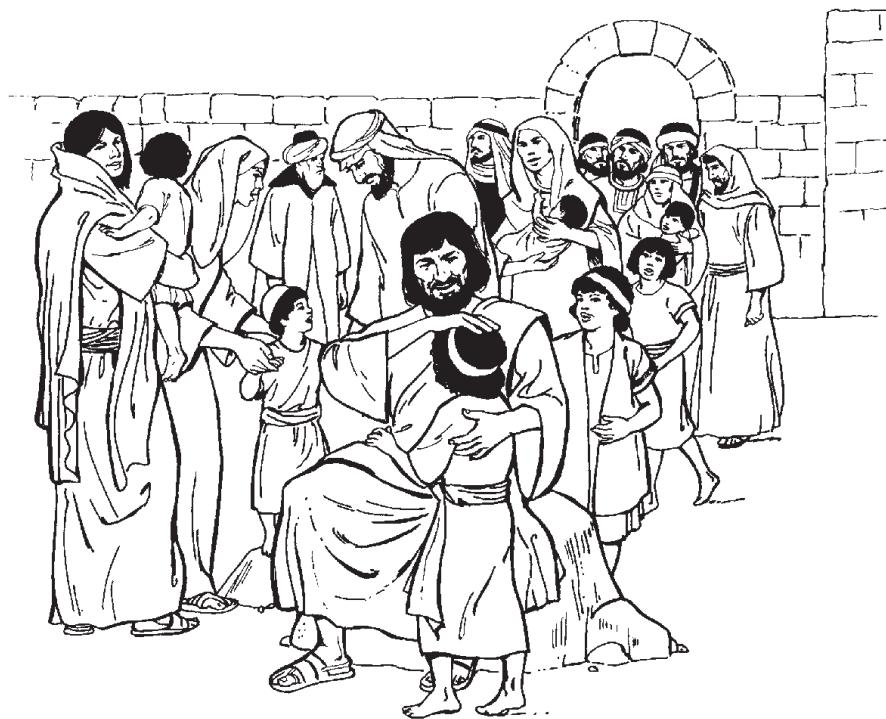
¹⁰Ku wën cï kek dhuk baai, ke thiëec kocken ye buooth ë wët kënë.

¹¹Go lëk ke, “Na ye raan liöi tiejde ku thiëek tiñ dët, ka cï kërac looi tñené tiejden tuej. ¹²Ku na ye tiñ päl muonyde ku le mony dët thiaak, ka cï akor looi.”

Jethu adœc mith

¹³Koc kþk aake ye mith bëei tñené Jethu bï ke bén dœc, go koc Jethu buooth ke läät. ¹⁴Nawen la Jethu kë looi atuööcke tiñ, ke dak puöu ku lueel tñené ke, “Calkë mith aabö tñené ya, duökkë ke pën. Raan wic ye bï la bääny Nhialic yic adhil gam cimën ë mith thiikä. ¹⁵Alëk we, raan wic

9:43 Mt 5:30 9:47 Mt 5:29 9:48 Ith 66:24 9:50 Mt 5:13; Lk 14:34-35 10:4 L.rou 24:1-4; Mt 5:31
10:6 Cäk 1:27; 5:2 10:7-8 Cäk 2:24 10:11-12 Mt 5:32; 1Kor 7:10-11 10:15 Mt 18:3

Ku cœl mith yeljööm ku tœeu yecin kenhüüm ku dœc ke (10:16)

ye bï bääny Nhialic yön adhil wët Nhialic gam, cimën ye manh koor wët kœc ke dhiëth ye gam.”¹⁶ Ku cœl mith yeljööm ku tœeu yecin kenhüüm ku dœc ke.

Raan ajak

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷Tëwën jiël Jethu geeu, ke raan rïj tënë ye ku gut yenhiaal piny ku lueel, “Raan piööc path yejö ba looi ba pïr akölriëec ebën yön?”

¹⁸Go Jethu thiëec, “Yejö yïn ye lueel lön yen apath? Acïn raan path, ee Nhialic é rot yen apath. ¹⁹Yin anjic lööñ Nhialic, ‘Duk raan näk, duk tiij raan dët kör, duk kuëëj wët lueth, duk cuëér, thek wuuri ke moor.’”

²⁰Go bëér, “Raan piööc, lööñkä aaya theek tewäär koor yen agut cït emën.” ²¹Go Jethu döt apei, ku nhieer ku lueel, “Ee tök yen akëc looi, loor yaac käkku wei ebën ku gam wëëu tënë kœc njöj, yin abï jieek la yön pan Nhialic, ku bääär buøth ya.” ²²Wën piij yen wët kënë, ke meen ku jiël ke cï puëu dak, rin é la käjuëc apei.

²³Go Jethu yenhom wël kocken ye buooth ku lëk ke, “Abi yic riel tënë ajieek bïk la bääny Nhialic yic.”

²⁴Go kocken ye buooth gäi ë wëlkä. Go Jethu ben ber yic tënë ke, “Miëthkië, yeñjö ril yen käya bï raan la bääny Nhialic yic! ²⁵Apuçl yic bï thöröl bak with cök, tënë të bï raan ajak la bääny Nhialic yic.”

²⁶Gokë jnot ke gäi apei, ku thiëckë, “Na ye käya, ke yeña bï la pan Nhialic?”

²⁷Go Jethu ke döt ku bëér, “Acii raan bï lëu ë rot, bï gam të këc Nhialic ye kony, rin Nhialic ë keriëec èbën lëu, acin kë dhal ye.”

²⁸Go Pîter rot jot ku lueel, “Na yo, yok koc cï kakkua èbën nyääj piny ku buothku yir?”

²⁹Go Jethu bëér, “Ee yic, ku alëk we, kuat raan cï panden nyääj wei kek paan ë man ku nyierakën, ku wun ku man ku miëthke ku kacke èbën ë rienkië, ku rin wët Nhialic, ³⁰cii käjuëc bï yok pan Nhialic. Abi bëëi juëc ku wämäthakën ku nyierakën ku märakën juëc, ku mith ku dum, ku kuöc ciëen bï ye kuöc ciëen aabi yok aya arak buoçt. Kakkä aabi yok pinynhom ë tën, ku abi pür aköliëec èbën yok akoldä. ³¹Ku koc juëc tõ tuej ëmën aabi döj ciëen, ku koc kök juëc tõ ciëen aabi la tuej.”

Jethu ajam ë Thuɔnde kën yic diäk

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³²Nayon aköl dët Jethu kek kocken ye buooth, ku koc kök aake kuany dhël yic, ke la Jeruthalem. Ku Jethu ë tõ tuej ku buooth kocken ye buooth ke cï nhiiim mum. Ku koc awën biöth, ke cï riëjöc. Go Jethu atuëjcke kathiäär ku rou ben caal teden röt, ku lëk ke kë bï rot la looi tënë ye. ³³Ku lëk ke, “Ëmën, yok aala Jeruthalem të bï Manh Raan la dɔm ku yëth bäny Itharel nhiiim, ku koc piööc ë löön. Ku abik tém thou, ku thönkë bënyjaknhom Roma mac baai bï la nöjk. ³⁴Ku abik läät ku buikë, ku ɳuutkë ku thatkë, ku näkkë, ku na ye nün kadiäk cök, ka bï pür ku jot rot raj yic.”

Käk wic Jemith ku Joon

(Mt 20:2-28)

³⁵Nayon thëei ke Jemith ku Joon wëët Dhubedii bö tënë Jethu, ku luelkë tënë ye, “Raan piööc, awicku ba yo luöi kë buk thiëec tënë yi.”

³⁶Go Jethu ke thiëec, “Yeñjö wiëckë ba looi tënë we?” ³⁷Gokë dhuk elä, “Të nyuc yin thönydu nhom dieekdu yic nhial, ke yi cöl yo aa nyuc kek yi, raan tök løy cuëc, ku raan dët løy cam.”

38Go Jethu lëk ke, “Wek aa kuc kë thiëckë, yen abi baŋ apei ë nïnkä ku yen abi nök. Lëukë bæk gum cïmëndië?”

39Gokë bëer, “Alëuku.” Go Jethu lëk ke, “Na cøkkë we nök ayic, ka lëukë bæk gum, **40**ku acie yen la riel ba raan nyuc köndiën cuëc ku köndiën cam kuany, ee Nhialic yen abi ke yiëk kɔcken cï/guiér ke.”

41Nawën le atuuç kök kathiäär piŋ, ke riääk puöth tënë Jemith ku Joon.

42Go Jethu ke cøol ebën ku lueel, “Anjeckë lön kɔc cï gam bïk aa bëny kɔc cie kɔc Itharel aala riel kɔc nhïim, ku acii path bæk ciët ke. **43**Ku kënë acii rot bï looi kamkun. Raan wïc ye bï ya raandit kamkun adhil rot dhuöök piny bï ya luui rin kɔc kök. **44**Ku na ye raan wïc ye bï ya bëny kɔc nhïim, ka dhil ya aluanj kɔc ebën. **45**Cïmën Manh Raan aya akëc bën bï kɔc bën loony, aci bën bï kɔc bën kony, ku gem wëike bï kɔc juëc waar thou yic.”

Jethu akony cɔɔr bï daai

(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46Go Jethu kek kɔcken ye buɔoth, ku kɔc juëc kök yet gen Jeriko. Kaam wën jiël kek geeu, ke mony cɔɔr ë kɔc lim, cøl Timawuth ë rëër dhël yɔu ke lim. **47**Nawën piŋ lön cï Jethu raan pan Nadharet yëët, ke cöt röl dït, “Bëny Jethu yïn arjääth apei. Yïn ë wën Debit cï Nhialic tooc. Kony ya.”

48Go kɔc kök rël ku yöökkë bï biët, go ɻot kiu apei, “Wën Debit kony ya.”

49Go Jethu kɔjç ku lueel, “Cɔjlkë.” Gokë cøol, “Jot rot, yïn aye bëny cøol.”

50Go rot puur abä alanhden acuat lööny wei yeköu ku rij tënë Jethu.

51Go Jethu thiëec, “Yejö wïc ba looi tënë yï?” Go cɔɔr lueel, “Bënydië, awiëc ba ben daai.”

52Go Jethu lëk ye, “Lɔɔr, gamdu aci cøl apuɔl.” Go daai nyin yic, ku buɔoth Jethu.

Jethu aci la Jeruthalem ke ciëm yai

(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

11 Nawën nïn kök cök ciëen, ke Jethu kek kɔcken ye buɔoth la Jeruthalem. Ku tëwën cï kek thiëk kek Bethpeec ku Bethani, tëthiäak kek gɔn Olip, ke Jethu tooc kɔcken ye buɔoth karou tueŋ, **2**ku lëk ke, “Lak bëëi tö tueŋ yiic ku të yeet wek, ke wek aabï akaja cïn raan cï kaŋ cath ye yön ke mac. Luɔnykë ku bëëikë. **3**Na le raan thiëc we, ke luelkë, awiç Bënyda, ku abi dhuk ëmën thiin.”

⁴Gokë la ku yökkë manh akaja ke mac yöt thok, dhël yoo. Tëwën lony kek ye, ⁵go koc ke käac tëthiök ke thiëec, “Yenjö luçikë, lony wek manh akaja?” ⁶Gokë lëk ke cït tewen cï Jethu ke than thïn. Go päl ke ku jiëlË. ⁷Gokë manh akaja ýäth tënë Jethu ku kumkë köü aläthken, ku nyuc Jethu yeköu. ⁸Koc juëc aacä aläthken thieth dhël yic, ku koc kök aacä ayör tiim dhoj dum yiic, ku thiethkë ke dhël yic aya.

⁹Go koc ke tö yenhom tuej, ku koc ke busth Jethu, yai looi ku yekë wak élä,

“Lecku Nhialic! Bëny döc raan bö ë riënu,

¹⁰Nhialic döc bääny wäda Debit bö! Lecku Nhialic!”

¹¹Ku jol la Jeruthalem ku bek luaj Nhialic ku ciëeth kériëec ébën. Nawën cï piny guo cuo, ke dhuk Bethanië kek atuööcke kathiäär ku rou.

Jethu aci tim wak bi riau

(Mt 21:18-19)

¹²Nayon nhiäk, tewen jiël kek Bethanië, Jethu ë nëk cok. ¹³Nawën ke tij tim cït nyaap ke cï nhom thiäj ayör, go la coi bi yök ke cï luok. Nawën le yet ke yök ke ayör kepëc, rin teden ye yen luok ajooot. ¹⁴Go Jethu lueel, “Acin raan koy miëthku ben cam lanaçon.” Ku wët kënë éci kocken ye bucoth piñ.

Jethu aci la luaj Nhialic

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵Nawën lek yet Jeruthalem, ke Jethu la luaj Nhialic, ku cop koc käj yaac ayeer kal luaj Nhialic yic. Ku wel agen koc war wëeu yiic, ku thöc koc yoco wei ë kuör.

¹⁶Ku ci kuat raan la kë muk päl bi ret luaj Nhialic lëöm.

¹⁷Ku jol koc piööc, “Acï gët élä athör theer wël Nhialic yiic, ‘Luanjidië aci looi bi ya tën ye koc wuöt ébën röök thïn, ku yeen acäk wel bi ya luaj cuér.’”

¹⁸Wët kënë aci koc käk Nhialic ku koc piööc löön piñ ku wickë dhël nëk kek ye. Ku keek aake cï riööc Jethu rin cï koc ébën puöth miet piööcde yic.

¹⁹Nawën la thëi bën, ke Jethu kek atuööcke jiël geeu.

Atuuc Jethu aaci tim wäär tij ke ci riau

(Mt 21:20-22)

²⁰Nayon nhiäk dëët, tewen kueny kek dhël yic, ke ke tij tim cït nyaap wäär cï Jethu wak ke ci riau. ²¹Go Pïter këwäär cï Jethu lueel tak ku lueel, “Raan piööc tij tim wäär ca wak aci riau.”

11:9 Wk 11:8:25-26 11:17 Ith 56:7; Jer 7:11

²²Go Jethu bëér, “Gamkë Nhialic. ²³Wek alék yic, na le raan yöök gɔn kënë, cuat rot wiir, ku cii diu ku gem lɔn bi kë cii lueel rot looi, ka tiij rot. ²⁴Këya, alék we, kuat kë thiéc tē röök yin, gam lɔn bi yin ye yök, ku kë wic aba yök. ²⁵Ku tē röök yin, ke yi pél wët piny tënë raan dët, rin bi Nhialic adumuɔɔmku päl piny aya. [²⁶Na cii wët ye päl piny tënë koc kök, ke Nhialic acii awäcdú pél piny.”]

Bäny Itharel aa riel Jethu yööj yic
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷Gokë ben dhuk Jeruthalem, ku tewen cieth Jethu kal luaj Nhialic yic, ke banydit käk Nhialic ku koc piööc ë löön ku jol aa koedit baai, bö tënë ye. ²⁸Ku thiéckë elä, “Ee yin ye riel njö tö yiguüp ye yin luui kälä? Ku yeja yik yi ë riel kënë ba keek aa looi?”

²⁹Go Jethu bëér tënë ke, “Wek aba thiéc wët kënë aya, na bëér kë, ke wek aba lëk raan cä yiék riel ye yen käkkä looi.” ³⁰Lëkkë ya, “Joon raan koc muucc nhüim, yök riel yen koc gäm lökweï tënë Nhialic, aye rielde ë rot?”

³¹Gokë guëek yic kamken ku luelkë, “Na luelku, ‘Ke yök tënë Nhialic,’ Ka thiéc, ‘Aye njö këc wek wëtde gam?’ ³²Ku na luelku, ‘Ke rielde ë rot,’ ke yok aa jöny keek rin cii raan ebën ye gam.” ³³Gokë dhuük Jethu, “Akucku.”

Go Jethu lëk ke, “Na ye këya, ke wek aacä lëk riel ye yen käkkä looi.”

Jethu aci jam ë waal bi rëec bäny nyuccoth
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

12 Nawen ke Jethu jam waal tënë koc man ye elä, “Monytui ecii dom looi ku cum yic tiim ë luuk ku rök. Ku looi tén ye miith tim guör thïn bik ya möu. Ku wec kät piny. Ku jol dom riöp yic koc kök, ku le keny wun dët. ²Nawen le tē cii tiim luuk thööj, ke tooc aluonyde tënë ke bik la gäm abäkke. ³Gokë alony dom ku thatkë ku copkë ciëen yecin. ⁴Go raan la dom alony dët ben tooc, gokë yup nhom, ku bañkë apei. ⁵Go alony dët ben tooc, gokë nök, ku jolkë aloony kök aa that ku näkkë aloony kök. ⁶Ku ë manhde yen ecii jal döj bi ben tooc. Go jäl tooc ku lueel, ‘Anjiec abiik la theek,’ ⁷Go koc awen cii riöp dom yic lueel ë kamken, ‘Kënë ë manh raan la dom, bi käj lök thon akoldä. Bäk näkku ku käkkä aabii döj kek yo!’ ⁸Gokë dom ku näkkë ku cuetkë guäpde wei.”

⁹Ku jol Jethu ke thiéc, “Yenjö bi raan la dom looi? Abii bén ku nök koc awen cii riöp dom yic. Ku riöp dom yic koc kök. ¹⁰Këckë wët cii göt athör theer wël Nhialic yic kënë kaj kueen?

‘Mën wäär yen cī atëët kuec, yen acī bën a mën ril apei.

¹¹Kénë ë ye luçi Bëny,

ayeku tiij ke path ku dhëenj yonyin!’”

¹²Go bëny Itharel puöth dak ku wückë bik dɔm, rin acik njic lɔn jiëem Jethu ë riënken. Ku rin riööc kek koc juëc tō thïn, gokë puööl ku jiëlkë.

Jethu awic bī wëeñj wët ajuér

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³Go koc ke man Jethu, Parathi kök, ku koc Antipäth Yërot tuɔɔc tënë ye bik la wëeñj, bī wët rac lueel. ¹⁴Ku bik ku luelkë tënë ye, “Raan piööc, anjiku yin ë jam yith. Yin acie diëer kák ye koc kök tak. Ku yin acie diëtten ye kuëec nhom. Ku yin ë koc piööc bik kák wic Nhialic looi dhël la cök. Lëk yo na ye täktäkdu, buk ajuér dhiel aa gam, yok koc Itharel tënë Cithër Bënyjaknhom, kua cuk bī gäm ye?”

¹⁵Ku Jethu écii ruëënyden njic, ku bëér, “Yenjö wic wek ye bæk ya deep ë wët? Bëëikë ë wënh kënë ba tiij.”

¹⁶Gokë jal yiék wëëth. Goke thiëëc, “Ye nhom ña, ku ye rin ña käkkä cī giëet wëëth köü?” Gokë bëér, “Aa kák Cithër Bënyjaknhom.” ¹⁷Go Jethu lëk ke, “Gämkë Cithër Bënyjaknhom kåede, ku gämkë Nhialic kåede.”

Gokë puöth dak rin cī Jethu ruëënyden njic.

Nhialic abī koc cī thou col aa ben pîr

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸Nawën ke koc kök akut Thaduthi. Akut cii ye ye gam lɔn bī Nhialic koc cī thou ben col apir, bɔ tënë Jethu ku thiëckë ëlä, ¹⁹“Raan piööc, Mothith aci löj göt ëlä tënë yo, ‘Na thou wämënh ë raan, ku nyiëenj tik piny ke cìn mith, ke wämënh koor ala yöt tik bī mith dhiëëth yön mënhe.’ ²⁰Na thöönku lɔn tō mith tik thïn kadhorou. Ku thiék wën dít ku thou ke cìn mith. ²¹Go wën buoth ye la yöt tik ku thou aya ke cìn mith cī dhiëëth. Ku loi kënë rot aya tënë mënhe ye kek diák. ²²Ku looi rot käya tënë wämäthakën kök, keek ébën kadhorou acin mith cik nyäanj piny. ²³Ku lek tuej ku thiëckë, tē le koc cī thou röt jöt aköldä, bī ya tiij na rin cī yen rëér ke ke ébën kadhorou?”

²⁴Go Jethu bëér, “Wek aa koc ril nhiiüm cìn kë njieckë, rin cii wek wël cī göt athör theer wël Nhialic yic ye gam. Ku acák ye gam aya lɔn bī Nhialic kë ye lueel ka bī looi, lëu bī looi. ²⁵Rin tē le koc cī thou röt jöt, aaciib bī thiëëk ku aaciib bī thiaak, aabii rëér kecít atuuç nhial. ²⁶Ku na ye rin wët bī koc cī thou röt jöt, ke we këc athör cī Mothith göt kueen

rin bun dëp, tewäär cii Nhialic jam tënë ye elä, ‘Yen è Nhialic Abaram, ku Ithäk ku Jakop.’²⁷Koc cii thou ke njc Nhialic aa pür alanden. Yeen ee Nhialic koc pür, ku koc cii thou aya. Acäk wuööc!”

Löj ril lëu bii theek kam è lööj

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸Raan piööc lööj koc Itharel è tö thïn tewen teer Jethu wël kek Thaduthi. Na le tiij ke Jethu ye wëlken njec bëer, go bën tënë ye ku thiëec, “Ye löj nen yen ril apei kam lööj?”

²⁹Go Jethu bëer, löj ril akin, “Piënkë koc Itharel, Bänyda è Nhialic ku ee tök. ³⁰Nhiar Bëny, Nhialicdu puöu ebën, ku wëiku ebën, ku nhiamdu ebën, ku rieldorf ebën. ³¹Löj dët ril ye kek rou akin, yin adhil raan dët nhiaar cimën nhieer yin rot. Acin löj dët ril apei war è lööjkä karou.”

³²Go raan piööc è lööj lueel tënë Jethu, “Ee yic raan piööc cït të ca luël ye, acin Nhialic dët, Nhialic è tök. ³³Ku raan adhil Nhialic nhiaar piände ebën, ku nhiamde ebën, ku rielde ebën. Ku adhil raan dët nhiaar cimën nhieer yen rot. Lööjkä karou kek adhil è theek, tën të bii Nhialic näk yök ku dor è yiik nhiiim.”

³⁴Wén tiij Jethu ye ke ci bëer apath, go lëk ye, “Yin aci mek kek bääny Nhialic.” Ku tœen acin raan kam koc man Jethu cie ben thiëec.

Jethu aci koc piööc lön yen raan è tooc Nhialic

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵Tewen piööc Jethu luaj Nhialic, ke lueel, “Anjeckë lön ye koc piööc è lööj koc Itharel ye lueel lön Raan ci loc ku doc, abi ya raan dhiënh Debit? ³⁶Debit gujöp ecii Wëi Nhialic yöök bi lueel elä,

‘aci Nhialic lueel tënë Bänydië, “Nyuc è tën köndiën cuëc, yet të bi yen koc aterdu dhuök ciëen yicök.”’

³⁷“Ye kedë ye Raan ci loc ku doc manh Debit, ku yeen aye Debit coo ‘Bänydië?’”

Jethu alëk koc bïk röt tiit koc gët lööj Itharel

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

Ku koc juëc awen ci wet Jethu piij aaci puöth miët. ³⁸Tewen piööc yen ke ke lueel, “Tietkë röt, ku duökkë koc piööc lööj koc Itharel ye kiëet. Koc cath kek alëthken dit bär, röt teem yon yac ci bii ke aa muööth athëek. ³⁹Ayekë nhiaar bïk nyuc tuej thöc koedit tën amat, ku yon path

aköl yai, ⁴⁰ku keek aa käk lëer tuöör nyin, ku röökkë apei bïk koc wëjn lön puoth kek. Kockä, aabi tém awuöcdit tet apei!"

Ajuér lëer (Lk 21:1-4)

⁴¹Tëwën ci Jethu nyuc të ye wëeu juaar thìn luaj Nhialic, ke döt koc juëc wëeu cuat kënë ajuér yic. Ku koc juëc ajieek aake ci wëeu juëc ya tääu thìn. ⁴²Nawën ke lëer aŋjäŋ bö ku cuet wëeu reen lik thìn. ⁴³Go Jethu lueel tënë kocken ye buɔoth élä, "Wek alëk yic, lëer kënë aci Nhialic këden ci juaar nhiaar tënë koc kök ébën. ⁴⁴Rin keek aa cik juaar wëeuken juëc yiic, ku yen aŋjäŋé, aci kënë bï yen pïr dhuɔl thìn ébën."

Luaŋ Nhialic Jeruthalem abi thuɔr piny (Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

13 Tëwën jiël Jethu luaŋ Nhialic, ke lueel raanden töŋ ye buɔoth tënë ye, "Raan piööc, tüŋ, ye luanjdit dhëeŋ njö kënél!"

²Go Jethu bëér, "Yöötdit dhëeŋ ye tüŋkä, aabi thuɔr piny ébën, ka cïn alel töŋ bï kööc alel dët nhom."

Ací Jethu lëk atuööcke lön bï ke maan (Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³Tëwën rëér Jethu gɔn Olip nhom, ke ci yenhom wël luaj ë Nhialic, ke thiëec Pîter ku Jemith ku Joon ku Andria wën rëér kek ë röt. ⁴"Lëk yo, ye nen bï kënë rot looi? Ku yenjö bï ye nyuɔoth lön ci tën bï käkkä röt looi thiök?"

⁵Go Jethu lëk ke, "Tiëerkë nhiiim ku duökkë röt col aduɔŋ. ⁶Koc juëc aabi bën ë rienkië, ku ye ñek lueel, 'Ke yen Raan ci lɔc ku dɔc,' ku aabi koc juëc duɔŋ. ⁷Të tüŋ wek tɔɔŋ ke loi röt akoldä, bï dhiëeth ayi koc wuɔn tök röt nɔk, ke duökkë dieer, käkkä adhil röt looi. Ku kärec kök aabi röt looi aya, ku acie lön ci thök ë piny bën. ⁸Rin koc paan tök aabi kenhiiim tuööm ku thërkë, ku wuöt aabi thör kamken. Ayiëëkyiëëk piny juëc aabi röt looi bëëi juëc yiic. Ku cɔndit apei abi töu thìn. Käkkä kek aa käk tueŋ."

⁹⁻¹⁰Ku lëk Jethu atuööcke, "Wët Nhialic abi kaŋ lëk koc ë pinynhom ébën, ke thök ë piny këc bën. Muökkë wenhiiim bæk puöth riel kärec bï we yön yiic. Wek aabi kööc bány nhiiim ë rienkië bæk ke lëk Wët Puɔth Yam. ¹¹Ku të dɔm we ku yëth we luk yic, duökkë dieer të bï wek la jieem thin. Lak tueŋ ke we piööc wëtdië pinynhom ébën rin acie wek jam, ee Wëi Nhialic." ¹²Ku ben Jethu lueel, "Raan kek wämënh aabi röt aa gaany bïk röt col anäk. Ku wärken mith aabi miëthken luɔm, ku

13:9-11 Mt 10:17-20; Lk 12:11-12

mïth aabï koc ke dhiëth ke luom bï ke col aa näk aya. ¹³Koc ében aabï we maanrienkië. Ku raan bï ye puöü deet agut të bï yen thou, abï pïr akölriëec ében.”

Këreec bï rot looi tënë koc Jeruthalem

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴Pieñkë alëk we aya, “Ala aköl bï wek kérac apei tij. (Raan kuën adhil wët kënë deet yic.) Na rëer Judia ku tij ë kënë, ke yin adhil rijgat nhiiim roor ba la thiaan.

¹⁵⁻¹⁶“Ku raan tò dom yic acii ben dhuk baai bï alanhde la lööm. Ku raan rëer ayeer, acii ben la yöt bï la guik kë nyieei. ¹⁷Diäär liec ku diäär muk mithkor aabï gum apeidit ye nïnkä. ¹⁸Röökkë bï röt cii loi wiir yic rut. ¹⁹Koc aabï gum apei ye nïnkä, gum këc kë kañ yök tewäär cek Nhialic koc agut cït émën. Ku acii rot bï ben looi. ²⁰Na këc Bëny looi bï nïnkä col alik, ljuöt acin raan ci pïr. Ku rin kocken ci kuany, aci nïn col alik.

²¹“Wek alëk kënë, ‘Na le raan yöök we tiënkë Raan ci lœc ku dœc kïn,’ têdë ke lueel, ‘Tiënkë yen akan!’ Ke duökkë gam. ²²Rin koc juëc abï bëen ku lueel ñek, ee yen Raan ci lœc ku dœc, ku lueel raan dët ë yen raan kâk Nhialic tij, ku looi kâril apei koc gïi. Ku märkë koc kök ci Nhialic kuany, të lœu kek ye. ²³Tietkë röt, kériëec ében alëk we émën bâk wenhiïim tit kâk bï bëen!

Aköl bï Manh Raan bëen

(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴“Awiëc ku bâk ñic aya, ye nïnkä, të ci koc jal gum apei, aköl abï kum nyin bï piny cuol, ku pëei acii bï ruel. ²⁵Kuel aabï röt yääk ku löonykë. ²⁶Ku Manh Raan abï tij ke bö pial yiic kek diik ku rieldit apei. ²⁷Ku yeen abä atuuuc nhial tooc bik kocken ci lœc kuööt yiic pinynhom ében.

²⁸“Ñieckë ë kënë tim cït ñaap, të looi yen yöök ku looi yïth, ke kér aci thiök. ²⁹Këya, të tij wek kâkkä ke loi röt, ke ñieckë lön ci yen thiök apei. ³⁰Alëk we, wek aacii bï määr të cok kâkkä röt looi. ³¹Nhial ku piny aabï liu, ku wëtdie acii bï kañ määr.

Rëer yi ci rot guiir

(Mt 24:36-44)

³²“Acin raan ñic aköl bï kâkkä röt looi. Na cok atuuuc nhial, ayi Wënde, ka cik ñic, ë Wä rot yen aajic ye. ³³Rëerkë we ci röt guiir rin wek akuc

13:13 Mt 10:22 13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 13:15-16 Lk 17:31 13:19 Dan 12:1; Ny 7:14

13:24 Ith 13:10; Edhe 32:7; Juel 2:10, 31; 3:15; Ny 6:12 13:25 Ith 34:4; Juel 2:10; Ny 6:13

13:26 Dan 7:13; Ny 1:7 13:32 Mt 24:36

aköl bï kënë rot looi. ³⁴Kënë, acit kënë rot looi tënë raan la keny, ku nyiëenj alucconyke baai, ñek ke luçide. Ku lëk raan cï nyiääj baai thok bï rëer ke tit akölaköl. ³⁵Këya, wek adhil rëer we tit aya, rin acák ñic yen të bï Bänydun bën thiin, lòn bï yen bën theëi, ku lòn bï yen bën wëér ciel yic, ku lòn yen dhiën thon ajith, ku lòn yen nhiäknhiäk ë rial. ³⁶Na guo bën, ke we cä yök we nin. ³⁷Kë ya lëk we, alëk koc ébën. Rëerkë we tit, ke we tür nhiiim!"

Amat nëk Jethu

(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

14 Nïn karou Yan Ayum cïn yic luuñ nhom tuej, kocdit käk Nhialic ku koc piööc lööj aake wic të bï kek Jethu deep thiin, bïk döm ke kuc ku näkkë.

²Ku luelkë, "Acuk döm aköl yai, yok aabi tit bï koc juëc kan jäl, rin na dömkü ku näkku, ke koc ñoot yai yic, tädë ke koc juëc aa thär kek yo."

Maria aci të theek yen Jethu thiin nyuccoth

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³Ku tewen rëer Jethu Bethaniï pan raan atuet col Thaimon, tewen mith yen, ke tik bö kek töny koor cï cuëec ë tiom ril la yic miök ñjur col naar, ye yucc wëeu juëc apei. Ku kuem thok ku luuñ miök Jethu nhom ébën. ⁴Go koc kök ke rëer thiin puöth dak ku jieemkë kamken. "Yejö tuuk yen miök ñjur? ⁵Miök ñjur kënë ñuöt aci yaac wëeu juëc wär wëeu ye döm raan ë ruöön tök, ku yik wëeu koc ñöñ." Ku nyienykë tik apei.

⁶Go Jethu lueel, "Pälkë, yejö nyieeny wek ye? Aci këpath looi tënë ya. ⁷Rin koc ñöñ aabi rëer kek we akölaköl. Ku na wiëckë bæk ke kony ka luçikë. Ku yen aciï bï rëer kek we akölaköl. ⁸Tij kënë, aci kë lëu bï looi tënë ya looi. Aci bën bï bën toc bï guäpdië guiir bï jal thiök. ⁹Wek alëk yic, kuat të bï Wët Puoth Yam piööc thiin pinyhom, kë cï tij kënë looi, abi ya lueel bï ye a tak."

Judath aci Jethu yaac

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰Nawen ke Judath, raan töj atuuc kathiäär ku rou, la tënë kocdit käk Nhialic bï Jethu la luom tënë ke. ¹¹Gokë puöth miët apei wën piy kek wëtde, ku thonkë lòn bï kek ye gäm wëeu juëc. Ku jol të bï yen Jethu döm thiin wic.

Jethu aci miëth yai cam kek atuööcke*(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 15:21-50)*

¹²Nawën aköl tuej Yandit Ayum cïn yic luɔu, næk amël rin yai, ke Jethu thiëec kɔcken ye buɔoth élä, “Ye tñen wiç yin yo buk miëth yai la guiir thïn?”

¹³Go Jethu kɔcken ye buɔoth tooc karou ku lëk ke, “Lak geeu Jeruthalem, ku wek abi rɔm kek raan yëec töony piu, biaathkë, ¹⁴pan le yen thïn, ku lëkkë raan la baai. Aye Raan piööc lueel, ‘Ye yön nen bi yen miëth yai cam thïn yok kɔckiën ya buɔoth?’ ¹⁵Ku abi we nyuöth yön nhial lääu yic cï guiir yic. Guierkë miëthda è tæen.”

¹⁶Go kɔc ye buɔoth jäl ku lek geeu Jeruthalem, ku yökkë kériëec ebën cït tewen cï Jethu ye lëk ke thïn. Ku jɔlkë miëth yai guiir.

¹⁷Nawën la thëi bën, ke Jethu bö kek atuööcke thiäär ku rou. ¹⁸Tewen müth kek, ke lueel Jethu, “Wek alëk yic, raan tök kamkun abä luɔm ku è raan müth kek ya.”

¹⁹Gokë puöth riääk ku jɔlkë gäi ku thiëckë tök-tök, “Makei! Ye yic? Ye yen?” Ku riëekkë puöth apei.

²⁰Go Jethu bëer, “Ee raan tök kamkun wathiäär ku rou, raan yecin rek aduöök yic kek ya. ²¹Ee yic, Manh Raan abi nök cït të cï gät ye riënce athör theer wël Nhialic yiic. Ku raan bi ye luɔm abi gum apei. Ku anjuëen tñen ye diët këc cak dhiëëth.”

Guirku röt apath buk guöp Bëny rɔm*(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Kor 11:23-25)*

²²Tewen müth kek, ke Jethu löm ayup ku dɔoc, ku beny yic ku gëm ke ku lueel, “Lömkë kënë, ku camkë, kënë ee guäpdië.”

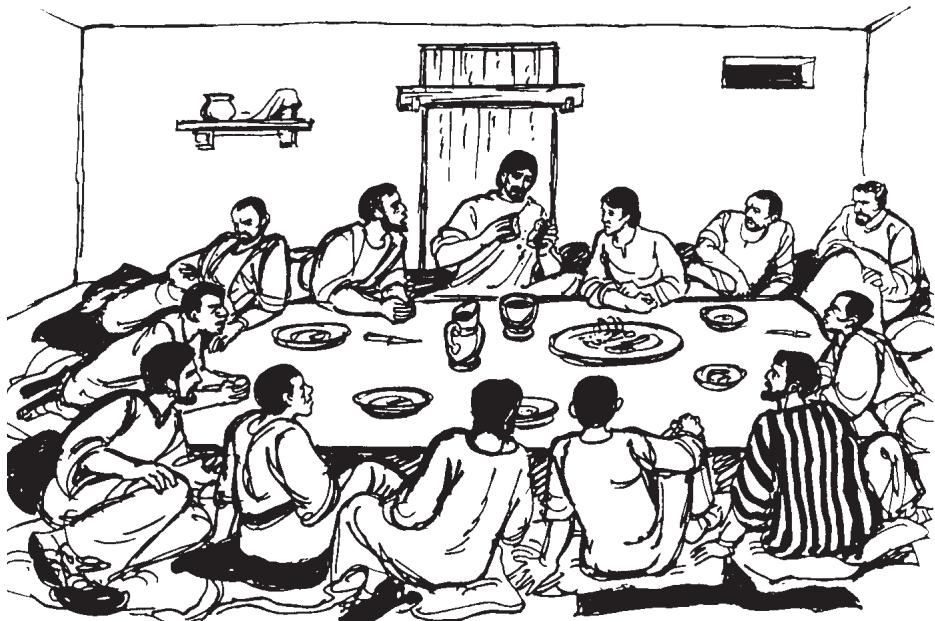
²³Ku lööm aduj cï thiäej muön abiëc, ku leec Nhialic ku gëm ke, ku dëkkë thïn ebën, ²⁴ku lueel tñen ke, “Kënë è riemdië, riem è döör kek Nhialic, bi kuër rin kɔc ebën. ²⁵Alëk we, yen acii bi ben dek muön abiëc pinynhom tñen kek we, yet aköl bi yok ye dek yodhie pan Nhialic.”

²⁶Nawën cïk jal thök ke ket waak, ku lek gɔn Olip cök.

Jethu aci kë bi Pîter ye jai lueel*(Mt 26:51-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

²⁷Ku lueel Jethu tñen ke, “Wek kackië, wek aabï kat ya cimën kewäär cï gët athör theer wël Nhialic yic élä, ‘Yen abä abiöök col anäk ku amël abi weer.’ ²⁸Ku të cï yen jöt raj yic, ke yen abi kañ la Galilia ba we la tiit thïn.”

²⁹Go Pîter lueel tñen ye, “Yen acii bi kat të cok kɔc ebën kat!”

Lömkë kënë ku camkë, kënë ee guäpdië (14:22)

30 Go Jethu lueel tënë ye, “Alëk yi, è wëär kënë, ke thon ajith këc kiu rou, yin abä jai arak diäk.”

31 Go Pîter dhuök ye, “Na cök ya nök kek yi, ke yin acä bï kaŋ jai.” Ku lueel atuuc kök ebën käya.

Jethu arjöök ke ḥic lön bï ye nök

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 Nawën ke Jethu kek kɔcken ye buɔoth la të ye cɔl Jethemani, ku lueel tënë ke, “Nyuɔöckë tën ku yiénkë, yen ala röök.” **33** Ku cɔol Pîter ku Jemith ku Joon bïk la kek ye. Ku jol rëer ke nök atiëel, ku dhieeu apei yepuöu. **34** Ku lueel tënë ke, “Yen adhiau puöu apei, ee thou guöp. Rëérkë tën ku yiénkë.”

35 Ku le tueŋ tëthin-nyɔɔt, ku rëëny rot piny ku röök élä, “Na lëu rot, ke këreec tit ya acii bö.” **36** Ku lueel, “Wä, yin è kériëec ebën lëu, nyaai è këreec kënë tënë ya. Ku acie wët piändië è wët piändu.”

37 Nawën ke dhuk tënë ke ku yokke ke nün.

Go lueel tënë Pîter, “Thaimon, nienkë? Cäk yién tëthin-nyɔɔt?” **38** Ku lueel tënë ke, “Yiénkë ku röökkë bï we ciï them jakrec. Puöu è gam ku guöp acin riël.”

39Ku ben jäl ku le röök cimën awën. **40**Go ben dhuk tënë ke, ku ben ke yön ke nin, rin cï nün ke göök apei. Ku muumkë nhiiüm kë bik lëk ye, rin cï kek gup riööc.

41Nawën dhuk tënë ke kén ye kek diäk, ke thiëec ke, “**42**Not we nin! Lääjükë? Nieckë lön cï tën nün thök, tiëjkë Manh Raan aci luöm koc rec. Èmën, të bï ye jäl thön koc rec aci yëët. **43**Raan cä luöm aci bën. Jatkë röt, lokku buk rööc.”

Jethu aci däm

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

43Tëwën not jieem yen, ke Judath raan ye kek thiäär ku rou bö ke cath kek koc juëc muk paal ku atuel, ke cï kocdit kák Nhialic, ku koc gät lööj, ku kocdit baai tooc. **44**Ku Judath èci koc awën cath kek ye, lëk të bï kek raan wickë bik bën däm njeç thïn, èlä, “Raan ba muöth ku cieem yen ë raan wiëckë, damkë ku kuathkë ku tiëtkë röt ë kacke apath.”

45Kaam wën yëët Judath, ke la tënë Jethu nyin yic ku lueel, “Bëny.” Ku muööth ke ciim. **46**Gokë däm ku derkë. **47**Go raan tök kam koc ye buçoth wën käac thïn palde miëët bei ku tök alony lui pan raandit kák Nhialic yic abi teem wei **48**Go Jethu ke thiëec, “Cäk bën we muk atuel ku paal bæk ya bën däm. Cäk tak lön ye yen raan koc rum? **49**Yen ë reér ke we akölaköl ya piööc luaj Nhialic, ku wek aa këc ya däm. Ku kënë aci rot looi ë rin bï kë cï göt athör theer wël Nhialic yiic yehom tieen.”

50Ku jol kocken ye buçoth nyään piny ku këtkë. **51**Ku riénythii dët cej alanh acuat ë buçoth Jethu. Nawën wic koc awën kuath Jethu bik däm, **52**ke nyiëen alath kecin ku ket kecin kë cej.

Jethu aci ýäth luaj bänj Itharel yic

(Mt 26:5-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

53Ku jolkë Jethu ýäth pan Kaipa luk yic, cï bänj kák Nhialic ku koc piööc lööj, ku kocdit baai kenhiiüm mat thïn. **54**Ku Piter ë biöth ke mek koc cök ciëen agut të yeet yen luk yic. Ku nyuuc bï yöc aya tewen yöc koc bänj tit thïn. **55**Bänj kák Nhialic aake cï nyuc bik Jethu wic guöp awuöc cï looi, rin bï kek ye tém thou, ku acin awuöc cik yön. **56**Koc juëc aake cï Jethu luöm ë lueth ku wëlken akëc rööc.

57Nawën ke koc kök jot röt, ku lueelkë luenh kënë Jethu guöp. **58**Acuk piñ ke lueel, “**59**Yen abi luaj Nhialic cï raan looi kënë thuör piny, ku na ye aköl ye nin diäk, ke yen abi dët buth nyiende, ke cie kënë ë looi raan.” Agut ke aya aa këc wëlken rööc.

60Go Kaipa rot jöt kenhiïm ku thiëec Jethu, “Cin kë dhuk nhom wël cï lueel yïguöpkä yiic?”

61Go Jethu biet ku ciï jam. Go Kaipa ben thiëec, “Ye yök yïpuöu ye yïn Raan cï lœc ku dœc, Manh Nhialic yeku door?”

62Go Jethu bëer, “Ee yen, ku wek aabi Manh Raan tij ke cï nyuc cuëny Nhialic njic kän looi èbën, ku biï ke pial nhial.”

63Go Kaipa aläthke ret yiic yekjü ku lueel, “Yenjö jnot wïcku kœc kök bï ben jam kák cï looi. **64**Wek aci tê tœn yen Nhialic thïn piñ. Yenjö yen wëtdun?” Gokë mat yic kedhie bï dhiel nök.

65Ku jol kœc kök Jethu aa ñuööt. Ku derkë nyin ku guutkë kecin ku yöökkë, “Meek raan yi gut.” Ku dœm apuruuk ku biëkkë.

Pïter ajei Jethu

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

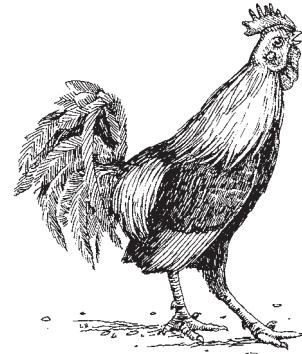
66-67Tëwën rëer Pïter piiny ke yöc mac, ke nyan lui pan Kaipa bö. Ku tewën tij yen Pïter, ke döt apei ku lueel, “Yïin aya, yïn yi rëer kek Jethu raan Nadharet.”

68Go jai, ku lueel, “Yen aciï raandun ye lueel njic dien. Ku kë ye lueel acä cak deet yic aya.” Ku ler ayeer. Ku kaam thiin awën, ke thon ajith kiu.

69Go nyan awën tij ku ben lëk kœc käac thïn, “Mony kënë ë raanden.” **70**Go Pïter ben jai. Ku kaam awën, ke lueel kœc ke käac thïn ténë Pïter, “Ee yic, yïn ë raanden, rin yïn ee raan Galilia.”

71Go Pïter rot kuëej, “Nhialic abä nök tê ciï yen yic luel. Yen akuc raan jieem wek ë rienke.”

72Nyin yic, tewën ye dhiën ajith yic rou bëëk piny, ke Pïter tak këwär cï Jethu lëk ye, “Tuej ke thon ajith këc kiu kënë ye kek rou, ke yïn abä jai arak diäk.” Ku wel yenhom wei kœc yiic ke cï guöp yär ku dhiëeu.

Tëwën ye dhiën ajith yic rou, ke Pïter tak këwär cï Jethu lëk ye (14:72)

Kœc Itharel aaci Jethu gaany ténë Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

15Nayon nhiäk rial yic, ke kœcdit kák Nhialic, ku kœcdit baai ku kœc piööc löön mët tê bïk luöi Jethu. Gokë rek ku kuëethkë ténë bëny Pilato.

2-3Koc luk aake cii Jethu gaany lon ci yen karec apei looi. Go Pilato thiieec, "Ye yin bonyjaknhom koc Itharel?" Go Jethu beeer, "Ee yen, cit te ca luel ye." **4**Go Pilato ben thiieec, "Ci kajuec ci yi gaanyka ye beeer, piy kakkith yeke kueen yigup."

5Go Jethu biet ku ciit wet Pilato beeer. Go Pilato gai.

Jethu aci tem thou

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

6Rujoen ebeb, akol Yan Ayum cii yic luou, bonyjaknhom ee raan tok kam koc ci mac lony, te wiic koc baai ye bi lony. **7**Ke mony col Barabath ee mac, kek koc ci koc nök ke thär kek koc mac baai. **8**Go koc juiec apei la tene Pilato, ku thiiecké bi ke luoi kë ye looi akol yai. **9**Go Pilato ke thiieec, "Wiécké ba Jethu bonyjaknhom Itharel, lony tene we?" **10**Ee njic lon yen tieel ku man meen koc luk Jethu, yen aabi kek Jethu tene ye.

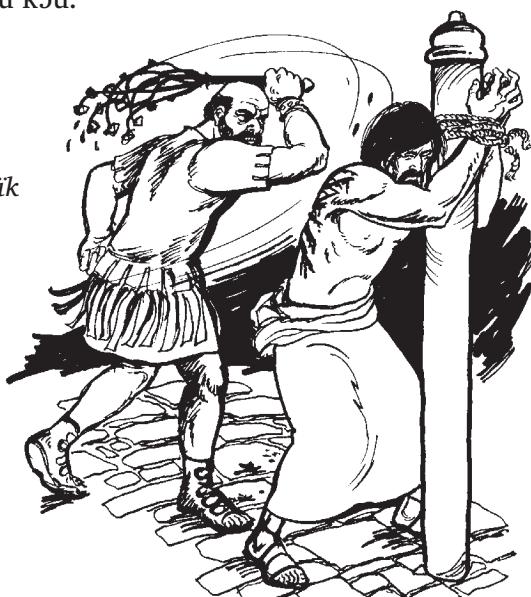
11Ku koc ater Jethu aake ye koc kuöt thook, bik lëk Pilato bi ya Barabath yen lony. **12**Go Pilato ke thiieec, "Yejö? Ye awac njö ci looi?" Gokë ben rek yiic roldit apei, "Apiëet tim ci riüu köu."

13Gokë rek yiic roldit, "Apiëet tim ci riüu köu."

14Go Pilato ke ben thiieec, "Yejö? Ye awac njö ci looi?" Gokë ben rek yiic roldit apei, "Apiëet tim ci riüu köu."

15Go Pilato Barabath lony rin wiic yen koc bik puöth miët. Ku wen ci yen apuruuk yöök bik that ku nakké nhom ee kuoth, ke gëm ke bik la piäät tim ci riüu köu.

Wen ci yen
apuruuk yöök bik
that ku nakké
nhom kuoth
(15:15)

Apuruuk aaci Jethu bui

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

16 Go apuruuk Jethu kuaath ayeer pan bëny. Ku cölkë apuruukken këk bïk röt mät ke. **17** Ku rukkë alanh mathiäj Jethu köü. Ku jölkë kér la kucooth riic yiic ku ñek kek yenhom. **18** Ku jölkë aa cœl, ku muöthkë ku buikë, “Mädhö bënyŋaknhom Itharel.” **19** Ku yuupkë nhom wai, ku nyutkë guüp, ku gutkë kenhiol piny bïk nyucooth ciët leckë. **20** Wën cï kek ye jal bui, ke ke biï alanh mathiäj awën bei, ku dhukkë aläthke yeköü, ku kuathkë bïk la piäät tim cï rïiu köü.

Jethu aci piäät tim cï rïiu köü

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Tëwën cï tim cï rïiu Jethu göök këtkët, ke mony cöl Thaimon, raan pan Thirene, wun Alekdhändér ku Ruputh, è bö baai ke kuany dhël yic ke la geeu. Go apuruuk döm riel bi tim cï rïiu ket. **22** Ku yeetkë të cöl Golgotha, ku wëtde yic, gɔn la ḥueŋ-ḥeŋ cït apen nhom raan. **23** Ku gëmkë Jethu muön abiëc cï liäap wäl kec cöl mir bi dek, go kuec ye. **24** Gokë jäl piäät tim cï rïiu köü. Ku cuetkë gëk bïk alëth Jethu tek kamken. **25** Ee ye të cït lunyluny yök yen è piëët kek ye tim cï rïiu köü. **26** Ku jölkë awuöc yekë tak ke cï Jethu looi, göt nhial tim cï rïiu köü élä, “BËNYŋAKNHOM ITHAREL.” **27** Ku piëëtkë cuër karou kek Jethu tiim cï rïiu kööth aya, raan tök lɔŋ cuëc ku raan tök lɔŋ cam.^d

28 Ku jol kɔc ke ye tëek tëwën Jethu aa cuiit ku latkë ku luelkë, “Cie yin wäär ye lueel lɔn bi yin luaŋ Nhialic thuör piny ku buth nün kadiäk. **30** Na ye käya, yenjö cii yin rot kony ku bär piny tim cï rïiu köü!”

31 Käya, ee ye kɔcken ater bui ku luelkë kamken. “Ee kɔc kök kony ku cii rot kony. **32** Raan cï lɔc ku dɔc cï Nhialic nhiaar ku yik riel, cï rot looi bi ya bányda, jol bën piny tim cï rïiu köü émën, buk jäl tij ku gamku!” Ku aci kɔc awën cï piäät tiim kööth cimënde aa bui ku lëëtkë aya.

Jethu aci thou ayic

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 Nawën aköl ciel yic ke muöth loi rot yet tääj aköl pan awën, **34** Nawën tääj aköl, ke Jethu cöt röl dït, “*Eloi, Eloi, lama thabakthanî?*” Ku wëtde yic, “Nhialicdië, Nhialicdië, yeŋjö pël yin ya wei?”

35 Nawën pij kɔc kök ke käac thïn, ke luelkë, “Pieŋkë acol Elija.” **36** Go raan tök kat ku lut alath muöñ wac yic. Ku tëeu wai thok ku yɔɔk

15:21 Rom 16:13 **15:24** Wk 22:18 **d 15:27** Athör kök theer wël Nhialic aa 15:28 mat thïn élä, “Yeen aci nïk cimënd koc kärec looi.” Aci yenhom tieŋ. **15:29** Wk 22:7; 109:25; Mk 14:58; Jn 2:19
15:34 Wk 22:1 **15:36** Wk 69:21

Jethu thok, ku lueel, “Titku buk tij lön bii Elija bën bii bën bëei bei tim ci riüü kœu!”

37Ku jol Jethu kej apei, ku thou.

38Ku kaam wén ka alanh ye gëej, bii luañ Nhialic tek yic aloñthiñ reet yic ë rou, jœk nhial yeet piny. **39**Go bëny apuruuk tö thiñ lueel wén tij yen tê ci Jethu thou thiñ, “Mony kënë ë ye Manh Nhialic alanden!”

40-41Diäär aake tö thiñ, ku keek aake daai témec. Wäär rëer Jethu Galilia, ee ye diäärkä buçoth bik miëth aa looi ténë ye. Ku diäär juëc kök ke cath kek ye, wäär le yen Jeruthalem aake tö thiñ aya. Kam ë diäärkä Maria Magdalena, ku Thalome, ku Maria man Jemith thii kek Jotheb aake tö thiñ.

Jethu aci thiök

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

42-43Wén col piny, bii aköl ci kœc Itharel ye luui guç bën, ke Jotheb raan gen Arimatheo bö. Ku ë ye raan kœcdit luñ Itharel, ku yeen aya ecë Wët Puoth Yam gam. Nawén le tij lön ci Jethu thou, ke riil yenyin ku ler ténë Pilato, ku thiëec guöp Jethu bii la thiök. **44**Go Pilato gäi lön nadë ke Jethu ci guç thou. Ku çœl bëny apuruuk ku thiëec lön ci Jethu guç thou ayic. **45**Nawén piñ ténë bëny apuruuk lön ci Jethu thou, go guäpde puöl bii Jotheb nyaai. **46**Go Jotheb kœc tooc bik alanh yer la yçœc, ku bii guöp Jethu piny tim köu, ku der alanh awén. Ku tœeu raj ci wec kuur yic. Ku loor alel dittet raj thok. **47**Maria Magdalena ku Maria man Jotheb aake daai, ku tiñkë tê ci ye thiök thiñ.

Jethu aci rot jöt raj yic

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

16 Nayon thëei aköl ci kœc Itharel ye luui, ke Maria Magdalena ku Thalome ku Maria man Jemith la miök njir yçœc bii kek guöp Jethu la tœc.

2Nayon nhiäk rial, aköl Nhialic, abö aköl nyin ke la raj nhom. **3**Wén njoot kek dhël yic, aake röt thiëec, “Yeja ba aleldit tö raj thok la laar wei?” **4**Nawén jœtkë kenyin ke tij alel ke ci laar wei. **5**Gokë la raj yic, ku tiñkë riénythii ë köj cuëc ke rëer ke cej alanh yer. Gokë gäi apei.

6Go lueel, “Duökkë gëi, ajiëc wek awic Jethu raan gen Nadharet wäär ci piäät tim ci riüü kœu. Aliu ë tén, aci rot jöt. Tiëjkë tewäär ci kek ye tääu thiñ. **7**Lakkë ku lëkkë kocken ye buçoth ku Pieter, lön yen Jethu aci la Galilia. Abäk la yök thiñ cimën wäär ci yen ye lëk we.”

8Gokë la ayeer raj yic ku këtkë, ke leth, ke cii gäi. Acin raan cik lëk wët kënë dhël yic, rin cii kek riööc.

Jethu acii rot nyuöth Maria Magdalena

(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)

[9]Wën cii Jethu rot jöt ë raj yic yon nhiäk rial aköl Nhialic, ke køj rot nyuöth Maria Magdalena wäär cii yen jakrec kadhorou cuop wei yeguöp.
10Go la ku lëk atuuc Jethu ke rëer thuço yic ke dhiau, lön cii Jethu rot jöt. **11**Nawën piñkë tënë ye lön cii Jethu ben pïr, ku acii tij, gokë cii gam.

Jethu acii rot nyuöth kocken ye bucooth karou

(Lk 24:13-35)

12Nawën ke Jethu nyuth rot atuööcke karou ke cii rot waan, tewen kueny kek baai yic. Ku cik njic lön ye yen Jethu. **13**Gokë dhuk Jeruthalem nyin yic bïk kacken la lëk, ku akëc kacken gam.

Jethu acii rot nyuöth kocken ye bucooth thiäär ku tök

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)

14Nawën ke Jethu jol rot nyuocoth tënë atuööcke kathiäär ku tök ke mith. Ku nyieeny ke rin kek gam, ku rin cii kek nhiiim riel bïk wët koc cii ye tij ke cii pïr, cii gam. **15**Nayon aköl dët ke lëk ke, “Lak pinynhom ku lëkkë koc ébén Wët Puoth Yam Nhialic. **16**Raan bi gam ku yok lïkwëi, abi pïr akölriëec ébén, ku raan bi jai acii bi kony. **17**Koc cii gam abi yiëk riel kënë, aabï jakrec aa cuop wei ë rienkië, ku aabï jam thok kök. **18**Aabï kecin aa täau koc tuany nhiiim, ku aabï pial. Na cokkë käpieny kuany, ku dekkë kák ë koc luanj, kacin kë näk ke thin.”

Jethu acii yäth pan Nhialic

(Lk 24:50-53; Lk 1:9-11)

19Nawën cii Jethu nün nök ke ke, ke yëth pan Nhialic ku nyuuc köj cuëc ë Nhialic. **20**Ku jol atuuc Jethu thiëi pinynhom ke ke lëk koc. Ku jol kækken jäj göi yekë ke looi kenhiim aa tieej, rin tö riel ë Nhialic ke ke.]^e

^{16:15} Lusi 1:8 ^{16:19} 1:9-11

^e16:9-20 Athör theer juëc la cök ku koc theer njic ke Marko 16:9-20 akëc mat thin.

Wël Jethu cï Luka göt

Wët nhom

Wël Jethu cï Luka göt, aa Jethu nyuɔoth lɔn ë yen raan wäär cï Nhialic lueel ka bï tuɔöc pinynhom, bï kɔc Itharel ku kɔc cie kɔc Itharel bën luɔk. Acï Luka göt lɔn Jethu acï Wëi Nhialic cɔɔl bï, “Wët Puɔth Yam bën nyuɔth kɔc ŋɔjnyin.” Ku wëlkä, aa la yiic kæk wic raan ẽbën. Kæk miet puɔu aa rëer wël cï Luka göt yiic aya, cimën bën Jethu pinynhom, acï lueel thïn cök tuej yiic, ku tẽ thöök wël thïn aya, ku wäär ler Jethu nhial. Anyiköl la tuej ë wët kënë, ku juëj bï gam kɔc cï gam rot juak la nhial Jethu cök, aacï raan töj kënë göt aya athör Luɔi Atuuc Jethu yic.

Abaŋ 2 ku 6 (tiij kæk cï göt athöör yic bö ciëen) aatö käjuëc yeke yön athör kënë yic ë rot. Cimën anyiköl diet atuuc nhial, ku kewäär cï abiök Jethu la neem wäär dhiëeth ye. Ku la Jethu luaj Nhialic wäär ë yen dhjök. Ku wël waal raan path pan Thamaria ku manh cï määr. Ee wëlkä yiic, ee röök yen acï ber yic bï teet kɔc puɔth. Ku Wëi Nhialic, ku kæk cï diäär looi ë luɔi Jethu yic, ku pël bï Nhialic adumuɔjom päl piny.

Kæk tɔ thïn

Wët Nhom	1:1-4
Dhiëth ku meeth Joon raan kɔc muɔc nhïim ku jɔl a Jethu.....	1:5-2:52
Luɔi Joon raan kɔc muɔc nhïim	3:1-20
Miɔc ë nhom ku thëm Jethu.....	3:21-4:13
Luɔi Jethu ẽbën pan Galilia.....	4:14-9:50
Jäl pan Galilia ku la Jeruthalem	9:51-19:27
Nïn ciëen kadhorou thuɔnde nhom tuerj	19:28-23:56
Jön rot ku nyooth rot ku la nhial ë Bëny.....	24:1-53

1 Tënë Thiöpiluth, cït tẽ ye piëj ye, acï kɔc juëc them bik kæk cï röt looi kamkua göt. **2**Acï gët kæk cï kɔc cï ke tiij, ku kɔc lui wët Nhialic lëk yo tewäär jɔɔk kakkä röt. **3**Këya, Bánydië, wën cï yen kæk cï röt looi muk cök tewäär jɔɔk kek röt, aca tak ba ke göt apath tënë yi, **4**rin bï yin käjuëc cï piɔöc tënë yi jäl ɳic lɔn cii kek ye lueth.

Atuny Nhialic aci dhiënh Joon lueel

5Wääär ye Yerot bënyjäknhom pan Judia, raan käk Nhialic col Dhäkaria ë tö thïn, ku yeen ë ye raan akut käk Nhialic col Abija, ku yeen ë la tiijden col Elithabeth, nyen kuat Aron. **6**Dhäkaria ku Elithabeth aake ye käc path tënë Nhialic, rin keek aake rëér ke cïn gup awuöc ke thek löönj Nhialic. **7**Ku keek aake cïn mith rin Elithabeth écii dhiëth, ku keek aake ci dhiop kedhie aya.

8Nayon akäl tök, yen ke kuëér käc akut Dhäkaria bïk luui luaj Nhialic, **9**ke käcken akut cuet gëk, go löony tënë ye bï ya yen la adöñj njir took ariäk nhom luaj Nhialic. Go la lueek. **10**Ku tewen took yen adök lueek, ke käc juëc awen ci guëér aake röök ayeer.

11Kaam wén, ka atuny Nhialic nyuth rot ye ke käac lony cuëc ariäk nhom tewen took yen adöñj njir thïn. **12**Tewen tij Dhäkaria ye, go riëjöc apei ku muum nhom. **13**Go atuny Nhialic lëk ye, “Dhäkaria! Duk riëc, röökdu aci Nhialic piñ, ku emen tiejdu Elithabeth abi manh moc yök. Na la dhiëeth, ka bï col Joon. **14**Wek aabi puöth miet wedhie wek tiejdu të le ye dhiëeth. Ku käc juëc aabi puöth miet ke we aya, **15**rin yeen abi ya raan töñ ril kam käc käk Nhialic tij. Ku yeen aci bï ya dek kuat muön la yic luou. Ku yeen abi Wëi Nhialic la yeguöp ke cok noot man yäc, **16**ku yeen abi käc Itharel col adhuk Nhialic Bänyden. **17**Abi kaj tuöl tënë Bëny kek riel thöj cimën riel Nhialic wääär tö tënë Elija. Ku Joon abi wärken ë mith col anhiar miëthken. Ku käc ril nhirem emen cie wët Nhialic ye piñ, aabi kenhüim waara. Ku käya, yen ë të ci Joon käc col aa guuir röt thïn rin bén Bänyda.”

18Go Dhäkaria lueel tënë atuny Nhialic élä, “Ba njic këdë lon bi kënë rot looi? Yen aci dhiop ku tiejdië aci dhiop aya.”

19Go atuny Nhialic dhuöök ye, “Ee yen Gabriel, rëér Nhialic lööm ku yen aci tooc ba yi bén lëk wët puoth kënë. **20**Rin këc yin wët ca lueel gam, yin abi rëér yi cie jam, yet të bi kënë rot kaj looi akolden bi yen rot looi ke cit tede.”

21Ten awen, käc aake tit Dhäkaria ke ci gäi kë rëér yen luaj Nhialic apei këlä. **22**Nawen le bén bei ke ci jam, gokë njic lon le yen kë ci rot nyuöth ye, tewen ye yen nyuuth yecin ku ci jam.

23Nawen la nïn luui Dhäkaria luaj Nhialic thöök, ke dhuk paande. **24**Nawen ke tiejde Elithabeth yök meth, ku jol rëér baai pëi kadhiëc ke cie la ayeer. **25**Ku jol ya lueel, “Nhialic aci kënë looi tënë ya bi piathde nyuöth ya, ku aci kë ye ya dhöl guöp rin ci yen rol jal nyaai!”

Atuny Nhialic aci dhiënh Jethu lueel

26Tewen ye pëi Elithabeth dätem, ke Nhialic tooc atuönyde Gabriel gen Nadharet tö pan Galilia, **27**tënë nyan bim col Maria, ku ë thieek

*Go atuny Nhialic
bën tënë ye ku lueel
(1:28)*

mony cöl Jotheep, raan dhiënh Bënyŋaknhom Debit. ²⁸Go atuny Nhialic bën tënë ye ku lueel ëlä, “Madho, yin athiän dhëenj Nhialic. Bányda atö ke yi!”

²⁹Go Maria riijöc ku muum nhom wën piŋ yen wëlkä, ku thööj yepuöü kæk tö ë wët kënë yic. ³⁰Go atuny Nhialic lueel tënë ye, “Duk riijöc Maria, yin anhiëer Nhialic. ³¹Yin abi meth yök, manh moc. Ku na la dhiëeth ka ba cæk ke cöl Jethu. ³²Abi ya raandit apei Nhialic nhom. Ku abi cöl Wën Nhialic Madhöl. Ku Nhialic Bányda abi bääny Debit wundit yiëk ye, ³³ku abi ya bëny pan yi Jakop akölriëec èbën, ku bäänyde acii bï thök alanden!”

³⁴Go Maria lueel tënë atuny Nhialic, “Bï rot looi këdë. Yen ë nyen bïm këc thiaak?”

³⁵Go atuny Nhialic ben lëk ye, “Wëi Nhialic abi lööny yïguöp ku rielde abi bën yïnhom. Manh thin dhëen ba dhiëeth abi cöl Wën Nhialic. ³⁶Ku dët akiñ aya, molën Elithabeth cï dhiçp acii meth jäl yök cök a wäär ye

1:27 Mt 1:18 1:31 Mt 1:21 1:32-33 2Tha 7:12, 13, 16; Ith 9:7

ye tüj ke ciët cï rol. Päike aa dätem ëmën. ³⁷Rin ɳic Nhialic käj looi ëbën. Acin kë gök ye.”

³⁸Go Maria lueel, “Yen alony Bänyda, abi looi tënë ya cimën wëtdu.” Go atuny Nhialic jäl.

Maria aci Elithabéth la neem

³⁹Nawën nün lik cök, ke Maria lööny dhöl ke cïn gääu bï la pan yi Dhäkaria rëer tëthöny pan Judia. ⁴⁰Ku ler pan Dhäkaria ku muöth Elithabéth. ⁴¹Kaam wën piñ Elithabéth Maria ke muöth ye, ke manh liec yen riäj yeyic. Ku go Wëi Nhialic guo lööny yeguöp. ⁴²Ku lueel röldit tënë Maria, “Yin aye leec diäär yiic ëbën, ku lec manh yänydu. ⁴³Yenjö thieek yayic abi man Bänydië ya bën neem? ⁴⁴Kaam wën piñ yen yiröl yi muöth ya, ke manh tö yayic mit puöu ku le nyooq-nyooq. ⁴⁵Yin amit guöp rin cï yin wët Bänyda gam, lön bï wët cï lëk yi rot tieej!”

Waak Maria

⁴⁶Go Maria lueel,

“Yin Bänyda yin apiaany ȳapuüu,

⁴⁷ku yen aci puöu miet

tënë Nhialic pür yen,

⁴⁸rin cï yen aluɔnyden cie kuëec nhom lieec.

Ku akölë le tuej,

riëec ëbën abä leec rin cï Nhialic yen dcoç,

⁴⁹rin cï Nhialic Madhol

kädit looi tënë yen.

Yen aril ku adhëj.

⁵⁰Ku yeen alir puöu tënë kuat raan ëbën,

kuat riöc è yeen.

⁵¹Nhialic aci koc bänj nhiam

thiäi pinyhom könden ril.

⁵²Ku aci bänj ril piëk piny thöcken nhiiim,

ku jöt koc cii nhiam cie kuëec nhiiim nhial.

⁵³Ku ee koc ɳöj wic käj,

yiëk käjuëc ku nyiëj ajieek.

⁵⁴Ku aci wëtden cï thön wärkuan dít tieej nhom

ku kony aluɔnyke, koc Itharel.

⁵⁵Cimën wäär cï yen ye lëk wärkuan dít,

Abaram ku mith cï lök dhiëeth!”

⁵⁶Ku jol Maria rëer kek Elithabéth teciit pëi kadiäk ku dhuk panden.

1:37 Cäk 18:14 1:46-55 1Tha 2:1-10 1:48 1Tha 1:11 1:52 Jop 5:11; 12:19 1:55 Cäk 17:7

Joon acii dhiieeth

57Nawen ke pëi Elithabeth thök, ku dhiieeth manh moc. **58**Nawen piñ koc akeu nhom ku koc ruäai ke ye lön ci Nhialic ye lieec, ke mit puöth apei.

59Nawen aköl ye nün bët, ke koc bö bi meth bën ñoot. Ku wickë bik cäk rin wun Dhäkaria. **60**Go man kuec ku lueel, “Acöl Joon.” **61**Gokë lueel ténë ye, “Acin raan ruäai ke we ci cäk è rinkä.” **62**Ku nieukë wun nyin, ku thiëckë té bi yen meth cäk thän.

63Go Dhäkaria agen gëtgët cööl ku gët, “Acöl Joon.” Gokë gäi ebën. **64**Ku kaam thiin awen ke go njec jam ku leec Nhialic. **65**Go koc thiäak ke ke gäi, ku thiëi wëlka pan Judia yic, ku ye koc ebën jam è ke. **66**Ku kuat raan ci wëlka piñ è gäi ku lueel, “Manhë, bi jäl yiëndë akoldä?” Rin è yic, riel Bänyda arëer kek ye.

Waak Dhäkaria

67Go Wëi Nhialic löony Dhäkaria guöp, ku lueel maany ci Nhialic nyuöth ye elä,

68“Lecku Bëny, Nhialic Itharel! Rin ci yen bën bi kacke bën luëk.

69Ku cöl raan pïr yo atul yön Debit aluonyde.

70Wëtde acii koc kakkë tij lueel theer,

71lön bi yen yo kony aleikua ku koc man yo.

72Acii Nhialic lueel lön bi yen wärkuan dit lieec,
ku muk løy è döör ci yen määth däm ke ke nhom.

73-74Cimën ci yen mël kuëj ténë Abaram wäditda,
ku thon lön bi yen yo kony aleikua,
yok aabi këde ya looi ke cin dieer,

75të yer yok puöth ku lok cök yenhom akölaköl té piiir yok.

76Ku yin manhdië, yin abi ya raan kák Nhialic tij,
yin abi la tuej yenhom ba dhöl la guiir ténë yeen.

77Ba lëk koc té bi kek pïr akölriëec ebën yök thän,
té pël adumuöömken piny.

78Nhialic alir puöu,
ku yen abi raan ciit ruel cöl abö pinynhom.

79Ku yeen abi ruel ténë koc tö muööth yic,
reëer thou yic, bik dhöl ye koc döör ke Nhialic jäl yök.”

80Ku Joon acii jäl dit ku yik Wëi Nhialic riel dit. Ku piiir roor té ciit cej è rot yet aköl tul yen Itharel nhom.

Jethu acī dhiëéth

(Mk 1:18-25)

2 Bënyŋjaknhom cōl Cithér éci wët lueel bï kōc bëëi mec ke kueen.
2Ku kén yen è tē jōok kuën è kōc rot tewäär ye Kuirino bëny pan Thiria. **3**Go raan ébën la bï la göt rin, ñek pan wundit ku ñek pan wundit.

4Go Jothep jäl Nadharet tō Galilia bï la gen Bënyŋjaknhom Debit, tō pan Judia cōl Bethalem, rin ye yen raan dhiënh Debit. **5**Acī la bïk riënken la göt kek Maria wic kacken bïk gäm ye, ku è liac. **6**Tëwën rëér kek Bethalem, ke nün bï Maria dhiëth thök. **7**Ku dhiëéth wënde, ku der kōu alath ku tëeu diaany yic wën liiu tënë aniiñ yön jööl.

8Ku kōc biöök aake rëér pan wën, ku aake ruu tiët è thäkken. **9**Kaam wën ka atuny Nhialic tul kelöm ku ruel yer Nhialic keköth bï ke riaal. Gokë riöjc apei. **10**Go atuny Nhialic lëk ke, “Duëkkë riöc, ee wët path yen alëk we, wët bï thäi ébën puöth miet thïn. **11**Rin akölë, gen Debit tën, Bëny Pîr kōc acī dhiëéth, ku yen è Raan cï Nhialic lōc ku döç. **12**Ku abäk ñic këlä, wek aabï meth yök, manh cï der kōu alath, ku acī tööu gol cök.”

13Kaam awën ka atuuc juëc këk met röt thïn ku leckë Nhialic ku luelkë,

14“Yeku Nhialic door, Aciëŋ tō nhial,
 ku döör pinyinhom tënë kōc nhieer.”

15Nawën cï atuuc juëckä dhuk nhial, go kōc awën lueel kamken, “Lok Bethalem buk kák cï lëk yo la tij, ku kák cï Bänyda nyuöth yo.” **16**Gokë la ke ban keköth, ku yökkë Jothep kek Maria ku Meth ke cï tääu gol cök. **17**Nawën tij abiök meth, ke lëk kōc ébën kawën cï atuny Nhialic lueel è riënke. **18**Go kōc cï wël kōc abiök piŋ gäi apei. **19**Go Maria wëlkä ébën piŋ apath, ku muk ke yepuöu. **20**Go kōc abiök awën dhuk ke lec Nhialic, rin kák cik piŋ ku tijkë ke, kecít tewäär cï atuny Nhialic lëk ke.

Jethu acī cäk

21Nawën aköl ye nün bët, aköl yen bï ye ñoot, go cäk ke cōl Jethu, rin wäär kek cï atuny Nhialic lueel wäär ñot këc Maria liëc è ye.

Jethu acī yäth luaj Nhialic

22Nawën cï nün thiärjuan thök cït lój Mothith, ke Jothep kek Maria la luaj Nhialic Jeruthalem bïk meth la nyuöoth, **23**cimën lój cï Mothith nyooth theer elä, “Manh moc, ku ye kaai abi juër Nhialic.” **24**Ku keek aya aaci kuör karou juaar cimën lój Bëny.

2:21 Leb 12:3; Lk 1:31 2:22-24 Leb 12:6-8 2:23 B.bei 13:2, 12

25Ku mony cöl Thaimon ë ciëj Jeruthalem, ku ë raan path apei ku ë riöc Nhialic. Ku ë tit Raan Pır kç Itharel, ku Wëi Nhialic ë tö yeguöp. **26**Ku ëci Wëi Nhialic lëk ye lön ciï yen bi kaŋ thou, të këc yen Raan ci Nhialic lœc ku dœc kaŋ tiŋ. **27**Nawën yëth Maria ku Jothepe Jethu luaj Nhialic, bïk kë ye lön Mothith lueel la looi, ke tëeu Wëi Nhialic Thaimon puöu bi la luaj Nhialic aya. **28**Go Thaimon Jethu jöt ku leec Nhialic ku lueel,

29“Ee yin Bëny, yin aci wëtdü tieej nhom,
jol aluonydu puöl bi jäl, ke ci la läŋ.

30Të bi yin kacku kuony thïn aca tiŋ nyienkië,

31ku aca guiir thëi nhom

32ku ee piny mer bi kç cie kç Itharel käŋ tiŋ
ku bi Itharel thändü aleec thïn.”

33Kaam wén këec Jothepe kek Maria ke ci gäi wël lueel Thaimon rin meth Jethu, **34**go Thaimon ke dœc ku lueel ténë Maria, “Yen manh kënë aci Nhialic lœc bi kç juëc Itharel muör ku pür kç kök. Ku yeen abi ya raan bi wët Nhialic nyuɔth, ku abi kç juëc wël rec aa lueel yeguöp. **35**Ku yin Maria, yin abi reem puöu ciët yi ci gut pal, bi wët tö kç juëc puöth jäl njic thïn.”

36Ku tiŋ kæk Nhialic tiŋ cöl Ana ë tö thïn, ku ë ye nyan mony cöl Panuel, raan dhiënh cöl Acer kuat Itharel yic. Ana ëci dhiop apei, ku ëci thiaak ku rëer kek muonyde run kadhorou ku thou muonyde. **37**Ku jol Ana lök rëer ke ye leër ruöön thiärbët ku njan. Ecie jäl luaj Nhialic, ë ye cool ku ruu ke loi kæk Nhialic, ku röök ku theek miëth. **38**Ku aköl guöp aci rot mät kç wén, ku leec Nhialic ku lueel wëtde rin meth, ténë kç ye tiit lön bi Nhialic thändü Itharel wëer bei.

Jethu aci dhuök Nadharet

39Nawën cik këriëec ébën jäl looi cimën lön Nhialic, ke Maria ku Jothepe dhuk Galilia Nadharet panden. **40**Ku jol Jethu dít ku ril apei, ku njic käŋ ku dœc Nhialic.

Jethu ë tö luaj Nhialic

41Ruöön ébën Jothepe kek Maria aake ye la Jeruthalem rin Yandit Ayum cïn yic luu. **42**Nayon cï run Jethu jäl aa thiäär ku rou, ke cath ke ke bïk la yai yic Jeruthalem. **43**Nawën ci yai thök ke dhuk ciëen, ku kuckë lön ci Jethu döŋ geeu, **44**ë cik tak lön ciëth yen ke kç kök, ku ciëthkë yet thëi. Nawën ke wickë kam kç ruääi ke ke ku kç njickë. **45**Nawën cik yön, gokë dhuk Jeruthalem bïk ben la wic thïn. **46**Na aköl

ye nün diäk, ke jölkë yok luaj Nhialic Jeruthalem, ke cï nyuc kam koc piööc lösöj Nhialic ke piñ wëlken, ku yeke thiëec. ⁴⁷ Go koc ebën gäi wën piñ kek ye ke jam cimën raan njic käj apei, ku të bëer yen wëlken aya. ⁴⁸ Nawen tijkë manhden ke gëi ku lueel man, “Yejö manhdie looi yin kénén ténë yo? Yin acuk wic apei yok wuuri.”

⁴⁹ Go lëk ke, “Yejö wiëckë ya? Kuöckë lön dhil yen käk è Wä looi?”
⁵⁰ Ku aa këc wët cï lueel deet yic.

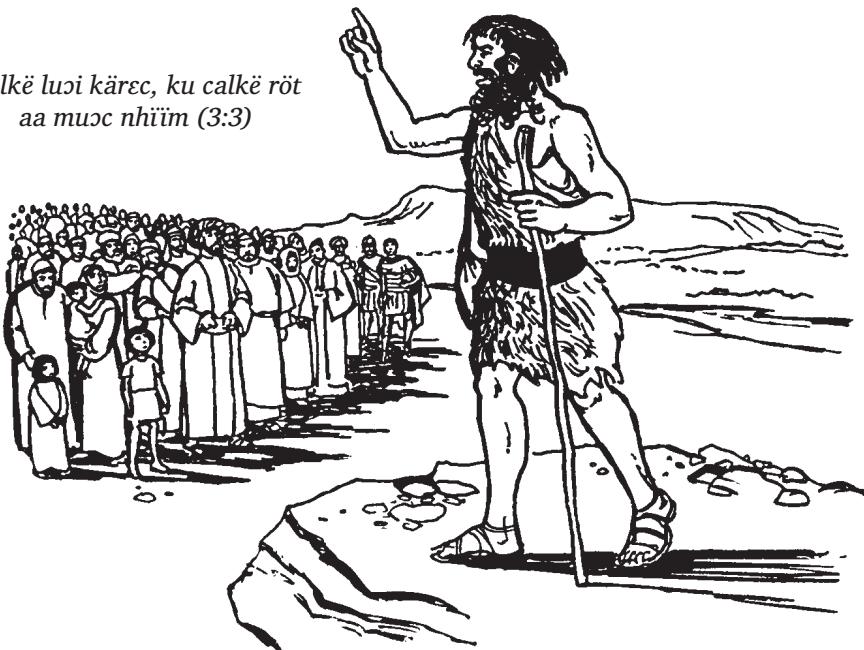
⁵¹ Go Jethu jäl ke ke ku dhukkë Nadharet, ku jölkë cej ke ye wëlken piñ, ku jöł man käkkä muk yepoöu. ⁵² Ku jöł Jethu düt ku njic käj apei. Ku Nhialic è mit puöu ténë ye, ku yen lön koc aya.

Piööc è Joon raan koc muucc nhüüm

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)

3 Yon yen ruöön thiäär ku dhiëc ke Tiberioth ye bëny, ku Pilato ke ye bënydít mac Judia, Antipäth Yerot è ye bëny Galilia ku Pilipo wäménh è mac Ituria kek Trakonitith, ku Lithaniath è ye bëny Abilene, ²ku Anath kek Kaipa aake ye bënydít käk Nhialic. Tëenë, ke Nhialic lëk wët Joon wën Dhäkaria tö roor. ³ Go Joon bëei tö wär Jordan you kueny yiic ke wëet koc, “Pälkë luoi kärec, ku calkë röt aa muuc nhüüm, rin bï

*Pälkë luoi kärec, ku calkë röt
aa muuc nhüüm (3:3)*

adumuöömkun päl piny tënë we.” ⁴Cimën cï ye göt athör Ithaya yic raan kák Nhialic tijj élä,

“Raan kakkie tijj abi käcít löör gut yic bï yen koc caal tede e
rot,

ku lëk keek élä,

‘Guierkë dhël e Bëny, luɔikë dhölke bïk la cök.

⁵Thönykë yön la tiäm piny
ku dhuökkë yon thöny nhiiim piny,
ku cökkë dhël cie yic neer,
ku thööjkë dhöl la yiic ḥony nhiiim.

⁶Ku raan ebén, abi tē ye Nhialic yook luäk thiin tijj!”

⁷Ku lëk koc juiec bï tënë ye bï ke bën muɔoc nhiiim, “Awek dhiënh käpieny! Yenja lëk we bæk kat kereec bï? ⁸Luɔikë kák ye nyooth lön ci wek muöl kärec yakë ke looi. Ku duökkë wepuöth tɔj ku luelkë yok aa mith Abaram. Alëk we lön aléu Nhialic bï aleelkä col aaye mith Abaram. ⁹Ku emën yep aci ther bï ke tiim yep, rin na ye tim cie luɔk, ka yep ku cuet e mœec.”

¹⁰Go thän awën Joon thiëec élä, “Na ye käya, buk ḥö looi?” ¹¹Go Joon bëér, “Raan la aléth karou, adhil tök yiék raan cïn alath, ku raan la miéth adhil looi käya.”

¹²Go koc ajuér kut bën tënë ye aya bï ke bën muɔoc nhiiim, ku thiëckë, “Raan piööc buk ḥö looi?” ¹³Go lëk ke, “Duökkë wëeu ye lööm e ruëeny tënë koc.” ¹⁴Go apuruuk bën ku thiëckë élä, “Na yook, buk ḥö looi?” Go lëk ke, “Duökkë koc ye rum, ku duökkë koc ye gaany wët e lueth, ku yakë puöth la yum ariöpdun yic.”

¹⁵Go ḥäthden jäl dít, ku yekë tak lön nadë ke mony abi dhiel a Raan ci Nhialic lœc ku dœc. ¹⁶Go Joon lëk ke ebén élä, “Wek aa ya muɔoc nhiiim piu e path, ku raan dit ku ril apei tënë ya abö, raan na cok aa warke ka cä lëu ba ke dök. Ku e yic yen aci path ba lëu, ba ya aluɔnyde. Ku yeen abi koc kök weyiic muɔoc nhiiim Wëi Nhialic, ku muɔoc koc kök nhiiim e mac. ¹⁷Yeen acit raan muk lök käm ye rap kööm, bï rap tek thook kek miël. Ku wiiu rap ku tōu ke. Ku yɔɔt miël many cie thou.”

¹⁸Wël kök ciit kakkä aaci Joon lëk koc apei bï yen Wët Puoth Yam piööc thiin.

Joon raan koc muɔoc nhiiim aci mac

¹⁹Ku Joon eci Antipäth Yerot, bëny Galilia jääm guöp kärec apei, rin ci yen Yerodia tijj wämënh rum bï ya tieñde, ku looi käjuëc rec kök aya.

3:4-6 Ith 40:3-5 3:7 Mt 12:34; 23:33 3:8 Jn 8:33 3:9 Mt 7:19 3:12 Lk 7:29

3:19-20 Mt 14:3-4; Mk 6:17-18

²⁰Go Antipäth Yërot Joon mac, ku kënë ë këreec dët cï mat käracken cï looi yiic.

Jethu aci muccac nhom
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹Nawën cï thän awën muccac nhom ëbën, ku Jethu ke cï muccac nhom aya. Kaam wën röök yen ke nhial liep rot. ²²Ku bë Wëi Nhialic yenhom kecít kuur ë dit. Ku piŋ röl Nhialic nhial ke lueel, “Yin ë manhdiën nhiaar. Yen amit puöu kek yi.”

Kuat Jethu
(Mt 1:1-17)

²³Wääär jɔɔk Jethu piɔɔcde cök, ke ruönke aake ye thiärdiäk.

Ku ë ye raan ëbën tak lõn ë yen wën Jothep, wääär wën Yeli,

²⁴wën Mathat, wën Lebï, wën Melki, wën Janai, wën Jothep,

²⁵wën Matathia, wën Amoth, wën Nayum, wën Ethli, wën Nagai,

²⁶wën Manth, wën Matathia, wën Themein, wën Jothek, wën Joda,

²⁷wën Joanan, wën Retha, wën Dherubabel, wën Cealtiel, wën Neri,

²⁸wën Melki, wën Adi, wën Kotham, wën Elmadam, wën Er,

²⁹wën Jocua, wën Eliedher, wën Jorim, wën Mathat, wën Lebï,

³⁰wën Thaimon, wën Juda, wën Jothep, wën Jonam, wën Eliakim,

³¹wën Meliea, wën Mena, wën Matatha, wën Nathan, wën Debit,

³²wën Jethe, wën Obet, wën Boath, wën Thalmon, wën Nacon,

³³wën Aminadap, wën Admin, wën Arni, wën Yedhron, wën Peredh, wën Juda,

³⁴wën Jakop, wën Ithäk, wën Abaram, wën Tera, wën Nayör,

³⁵wën Theruk, wën Reu, wën Pelek, wën Eber, wën Cela,

³⁶wën Kainan, wën Arpakcat, wën Cem, wën Noa, wën Lamek,

³⁷wën Methuthela, wën Enok, wën Jaret, wën Malaleel, wën Kenan,

³⁸wën Enok, wën Theth, wën Adam wën Nhialic.

Jethu aci jɔŋrac them
(Mt 4:1-11)

4 Go Jethu jäl wär Jordan ke cï Wëi Nhialic la yeguöp, ku yëth roor tē ciī cej, ²tē cï jɔŋrac ye bën la them thïn nïn thiärjuan. Ku écie mith ë nïnkä yiic ëbën, nawën cik thök ke jol cök nök.

3:19-20 Mt 14:3-4; Mk 6:17-18 3:22 Cäk 22:2; Wk 2:7; Ith 42:1; Mt 3:17; Mk 1:11; Lk 9:35

*Na ye W  n Nhialic ke l  k alel k  n  
b  i ya ayup (4:3)*

³Go jɔŋrac rot cu᷑t ye ku lueel, “Na ye Wën Nhialic ke lëk alel këne bï ya ayup.” ⁴Go Jethu bëér, “Aci gët theer ëlä, ‘Raan acie pïr ayup ë rot.’”

⁵Go jojrac yäth tethöny, ku nyuth bëei pinynhom ebën nyin yic. ⁶Ku lueel tënë ye, "Käkkä ebën aaci gäm ya, ku alëu ba ke gäm raan ca tak. ⁷Këya, na dor ya ka bi ya käkku ebën." ⁸Go Jethu bëer tënë ye, "Aci göt elä, 'Yin abi Nhialic Bänydu door ku loi wëtde yetök!'"

⁹Go jõjrac yäth Jeruthalem, ku t̄ëeu luaj Nhialic nhom ku lueel, “Na ye W  n Nhialic ke yi cuet rot piny t  mec k  n  , ¹⁰rin e  ci g  t   l   Nhialic ab   atu  j  cke l  k bik yi tiit, ¹¹ku mukk   yi kecin, ba y  c  k c  i c  k deeny alel.”

¹²Go Jethu bëär, “Ací lueel theer èlä, ‘Duk Nhialic Bänydu them è path.’”

¹³Nawën cï jõjrac Jethu jäl them ë dhölkä yiic ëbën, ke nyiëëj piny ku pël kaam koor.

Jethu acii luɔide jɔɔk Galilia

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴Go Jethu ke tō Wēi Nhialic yeguöp, dhuk Galilia. Go guɔ piŋ Galilia
ëbën, ¹⁵rin piööcde të ye kɔc Itharel kenhüim mat thìn, ee ye leec raan
ëbën.

Koc Nadharet aa këc Jethu gam

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶Go Jethu jäl teden awën ku ler genden Nadharet tewäär muk ye thün. Nawën aköl löj, ke la tén amat koc Itharel cít tē ye luöi ye

akölaköl. Nawën jöt rot bï wët Nhialic kueen, ¹⁷ke gëm athör Ithaya, raan käk Nhialic tüj. Go athöör pet yic ku yön tüj cï ye gët thïn këlä,

¹⁸“Wëi Nhialic atj ke yen rin acä lœc,
ba Wët Puöth Yam lëk kœc ijöjj. Bëny acä tooc
ba lëk kœc cï loony ku kœc mac, ku kœc rëer wïn jœngrac yic,
lön bï keek lony, ku lön bï kœc cï cœor ben daai,
ku ba lääu nhom tënë kœc gum, bën lëk keek.

¹⁹Ku ba ruöön bï Nhialic
kœc bœ tënë yeen dœc, bën lëk keek.”

²⁰Ku mat Jethu athör yic ku gem ku nyuuc. Go kœc ke tñ amat yic kenyin wël ye ebën. ²¹Go Jethu lëk ke, “Wët cäk piy ca kueen athör theer wël Nhialic yic acie nhom tieej ya aköl.”

²²Go kœc ke tñ thïn gäi ebën ku leckë rin wël puöth cï lueel. Ku yekë röt thiëec élä, “Kënë, lëu bï rot looi këdë, yeen cie wën Jothepe?”

²³Go Jethu bëer, “Ee yic, wek aaba lëk käänj ye lueel élä, ‘Akiüm kœj rot cœl apuœl.’ Ku abäk lëk ya ba käk cäk piy ke ca looi Kapernaum, looi aya genda ë tën. ²⁴Ku le tuej ku lueel, ‘Acïn kœc käk Nhialic tüj ye wël yekë lueel gam panden.’ ²⁵Ku cïmën njic wek ye lön cï Elija, raan käk Nhialic tüj, tiy lëer cœl Dharepath kony. ²⁶Ku Dharepath ë ye tiy wundët cœl Thidon. Ku diäär lër Itharel aake wiç kuccny wäär nëk cök kœc, rin kœc dey tueny run kadiäk ku abak bï cök dït apei pan Itharel. Ku Elija akëc bën tuöc ke. ²⁷Ku dët aya, wäär ye Elica raan käk Nhialic tüj, kœc juëc cï tuet aake tñ pan Itharel, ku acïn atuen töj cï Elica bën kony, acï bën la kony Naman raan pan Thiria.”

²⁸Go kœc ke tñ tën amat puöth riääk ebën wën piy kek wëlkä, ²⁹ku jötkë röt ku göömkë piny. Ku yëthkë ayeer geeu ke yekë pïk bïk yëet gët nhom të cï geu buth thïn, ku yëthkë agala nhom rin wiç kek ye bïk la piëk wiir. ³⁰Go bak keciel yiic ku jiël.

Jethu ala riel ë yen jœngrac cuçp wei (Mk 1:21-28)

³¹Go Jethu la Kapernaum gen tñ Galilia, të ye yen kœc piööc thïn aköl ciï kœc Itharel ye luui. ³²Ku piööcede ecï kœc göi ë tën aya, rin käk ye lueel aa wël yith ye nyuccoth lön le yen riel Nhialic. ³³Nayon akäl tök tewen piööc yen, ke raan tñ kam kœc tën amat, ke la guöp jœngrac jam ke ciï yeröl jöt apei élä, ³⁴“Yenjö wiç tënë yo Jethu raan gen Nadharet? Ca bën ba yo bën rac? Yïn anjiec, yïn ë raan puöth la cök bœ tënë Nhialic.” ³⁵Go Jethu jœngrac duöm thok piny, “Bietë, ku bäär bei yeguöp.” Go

jɔ̄jrac mony awēn wiet piny kenhiīm ku biī bei yeguöp ke cīn tētök cī yiēk ye.

36 Go kōc gāi apei ku thiēckē röt, “Yenjō kēnē? Ye piōoc yam kek riel Nhialic. Mony kēnē ala riel ye yen jak yōōk ku gamkē wētde aya.” **37** Go lēc ku piathde guo thiēi baai yic ebēn.

Jethu acī kōc tuany kony

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 Kaam awēn jiēl yen tēnē amat kōc Itharel ke la pan yī Thaimon. Go man tīj Thaimon yōk ke cī juāi göōk, gokē lēk Jethu. **39** Go la ku kēēc yeljōm tēwēn cī yen tōc thīn ku yōk juāi bī jāl. Go juāi guo pāl piny ku looi miēth tēnē ke.

40 Ye thēn kēnē, wēn cī akōl lōony piny, ke kōc guēer kek kōcken tuany tēnē Jethu, ku tēēu yecin kenhiīm, gokē pial ebēn. **41** Ku bö jakrec bei kōc juēc gup ke dhiau ēlā, “Yin è Wēn Nhialic.” Go Jethu ke yōōk bīk cīi jam, rin n̄ic kek ye lōn ye yen Raan cī lōc ku dōc.

Jethu è kōc Galilia lēk wēt Nhialic

(Mk 1:35-39)

42 Nayōn nhiäk riel, akēc piny bak ke Jethu jiēl baai ku le tēde è rot. Go kōc juēc la wīc. Nawēn lek yōk, gokē lōj bī rēer Kapernaum ku cīi ke nyiēēj piny. **43** Go bēer, “Yen adhil Wēt Puōth Yam rin bääny Nhialic la piōōc bēēi kōk yiic aya, yen è kēn tuuc ya ba bēn looi.” **44** Go pan Galilia kuany yic ke piōoc kōc tēn amat.

Kōc cī Jethu kaŋ buɔoth

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 Yōn akäl tōk tēwēn piōoc Jethu wär cōl Jenetharet yōu, ke kōc juēc apei wēt bīk wēt Nhialic bēn pīj. **2** Go riāth karou tīj agör yōu ke cī amēi nyäān piny ku jiēlkē bīk biaiken la thuak. **3** Go Jethu thueet riān tōk yic, ku è ye riān mony cōl Thaimon, ku lēk ye bī piēk wīr tēthinyōo. Ku jōl nyuc riāi yic ku piōoc kōc.

4 Nawēn cī thōk è jam, ke lēk Thaimon, “Geerkē riāthkun tēthiāj ku cuatkē biaikun bāk rec dōm.”

5 Go Thaimon bēer, “Bēny, yok aacī ruu māi wēn akjōu ku acīn kē cuk dōm. Ku na ca lueel, ka buk cuat.” **6** Ku cuetkē buo. Gokē rec juēc apei dōm abī buo yiic duēr reet. **7** Gokē amēiken kōk tō riān dēt yic cōl bīk ke bēn kony. Gokē bēn, ku tekkē rec riāth karou yiic ku thiēnjēkē kedhie abīk duēr dūir.

Ku nyiēējkē kériēec ēbēn piny ku buothkē Jethu (5:11)

⁸Nawēn tij Thaimon kē cī rot looi, ke gut yenhīc̄l piny Jethu nhom ku lueel, “Bēny, jäl tēnē ya, yen ē raan la guōp adumuōōm.” ⁹Rin yen Thaimon, ku kōc awēn mēi kek ye aake cī gāi rec juēc cīk dōm. ¹⁰Ku kōcken cath kek ye Jemith ku Joon, wēēt Dhubedī, aake cī gāi aya. Go Jethu lēk Thaimon, “Duk riōc, ēmēn le tuej aa kōc kek aaba ya dōm.” ¹¹Gokē riāth yōc wär thok ayeer, ku nyiēējkē kériēec ēbēn piny ku buothkē Jethu.

Jethu acä atuet cōl apuəl

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹²Yōn akäl tök Jethu éc̄i la keny gen dët, ku raan cī tuet ē tō thīn. Nawēn tij Jethu ke gut yenhīc̄l piny ku lēj, “Bēny ajiēc alēu ba ya kony ba pial, kony ya.”

¹³Go Jethu njāaj nyinde tij ku wic bī kony. Ku jōt yecin ku goot ku lueel, “Awiēc, piaalē!” Kaam thiin awēn ke tuet jiēl. ¹⁴Ku cōl Jethu ajiēl ku thōn apei, “Duk kēnē la lēk raan dët. Lōr ku nyuōth rot raan kāk Nhialic, ku bī caath, ku juar kāj cīt tē ye lōj Mothith ye lueel thīn, bī raan ēbēn njic lōn cī yīn pial.”

¹⁵Ku tēwēn cī Jethu ye cak thōn kēya, ke wēt go thiēi piny abī kōc juēc aa guēēr tēnē Jethu bīk piōōcde bēn piŋ, ku kony ke bīk pial. ¹⁶Ku ye la tēde ē rot tē cīn yic kōc ē rēēr thīn bī la rōök.

Jethu acī raan cī ruai kony

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷Nayōn akäl tök, ke kōc kōk akut Parathī, ku kōc piōōc lōōj nyuc bīk piŋ tē piōōc Jethu kōc thīn. Ku aake bō bēēi yiic Galilia ku Judia ku

5:14 Leb 14:1-32

Jeruthalem. Ku Nhialic éci Jethu yiék riel bï koc tuany kony. ¹⁸Kaam wén ke koc bï ke ket raan aduany alom. Ku wic koc awén ket ye bik yäth yot tñené Jethu. ¹⁹Nawén cín tñe yëth kek ye tñené Jethu rin ci yot thiän koc, gokë la nhial ku ñanykë yot nhom lñj awén rëér Jethu thín. Ku lueeckë raan aduany piny kek biyndje yenhom.

²⁰Ku wén tñj yen gamdit tö ke ke, ke lueel, “Mäthdië, adumuöömkü aaci päl piny.”

²¹Go koc piööc lñoj koc Itharel ku koc akut Parathii wén rëér thín, jäl tak ku luelkë kepuöth, “Yeja kënë Nhialic jääm guöp këlä? Yeja adumuööm päl piny, ee Nhialic é rot.”

²²Go Jethu käk yekë tak guç ñic ku lueel, “Yejo ye wek ye tak lñn lueel yén lueth? ²³Ye kënë puç yic käkkä yiic ba lueel, ‘Adumuöömkü aaci päl piny’ tëdë ke lueel, ‘Jot rot ku cathë?’ ²⁴Ku aba nyuöth we èmën lñn le Manh Raan riel pinyñhom bï adumuööm päl piny.” Ku lëk raan aduany, “Alëk yi, jot rot ku kuany biyndju ku lñr baai.”

²⁵Go rot jot nyin yic kenhüim ke dëei kek èbën, ku kueny biynden awén ci ye täac thín, ku ler baai ke lec Nhialic. ²⁶Ku jol kuat raan tö thín èbën gäi ku riööckë. Ku leckë Nhialic ku luelkë, “Yok aaci këdiit jän göi tñj ya aköl.”

Jethu aci Lebi cœl

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷Nawén ke Jethu jiël geeu, ku tewén cieth yen ke tñj raan ajuér kut col Lebi ke rëér teden é lucoi. Go Jethu lëk ye, “Buoth ya.” ²⁸Go Lebi luicide puöl ku bucoth.

²⁹Nawén ke Lebi loi miëth paande bï yen Jethu gcoj. Go koc juëc bën, koc ajuér kut ku koc kök, ku nyuuckë ke ke bik mith. ³⁰Go koc akut Parathii ku kocken piööc lñoj la ñoomñoom ku luelkë tñené koc Jethu bucoth, “Yejo ye wek mith ku dëkkë kek koc ajuér kut, ku koc la gup adumuööm?”

³¹Kaam wén piñ Jethu é wët kënë, ke lëk ke, “Acie koc puç kek akiim wic, aa koc tuany. ³²Yen akëc bën ba koc ye tak lñn puoth kek bën kony. Yen aci bën bï koc rec la gup adumuööm kepuöth dhuök ciëen.”

Wët lñj thëk é miëth

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³Gokë ben lueel tñené ye, “Koc Joon bucoth aa lac thek é miëth ku röökkë. Ku aye koc akut Parathii bucoth looi aya, ku kockun yi bucoth aa mith ku dëkkë.”

³⁴Go Jethu bëer ku lueel, “Yaké wic bï koc ci bën ruäai yic rëer ke ciï müth? Acie tede! Na rëer raan thiék ke ke, ka cik loi käya. ³⁵Aköl bï athiæk dóm ku nyieei keyiic, yen aköl bï kek thek.”

³⁶Ku ben Jethu käaj dët ben thjöth aya tënë ke, “Acin raan bï abaj alath ret wei alanh yam köu bï la buööp ë dhiäth alath köu. ³⁷Ku acin raan bï muön abiëc ë yam puök töny theer yic. Na looi käya, ke muön abiëc yam abi töny puët yic, ku muön abiëc abi luui wei ku töny abi kuem. ³⁸Acie käya, muön abiëc yam adhil puök ë töny yam yic. ³⁹Ku acin raan wic bï muön abiëc yam dek të ci yen muön abiëc ci cej kañ dek, abi lueel, ‘Muön abiëc ci ciej ajuëen.’”

Jethu aci kuec lön aköl lön koc Itharel

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 Nayon aköl ciï koc Itharel ye luui, Jethu kek kocken ye buçoth aake cath ke kuany dhël yic kam dum. Go kocken ye buçoth rap thoñ ku koikë ke kecin, ku camkë ke. ²Go koc akut Parathï kök lueel, “Yenjö ye wek luui aköl ci löndan Itharel pëen bï koc ciï ye luui thän?”

³Go Jethu bëer, “Këckë kë ci Debit looi wätheer kañ kueen? Wäär nëk cok ye kek kacke, ⁴go la luaj Nhialic ku lööm ayum yaath ci töö tënë Nhialic ku ciem, ku gëm kacke aya bik cam. Ku ayum kënë ecii lönda pëen bï kuat raan ë path ci cam. Ee raan kák Nhialic yen ë ye cam ë rot.” ⁵Ku wit Jethu wëtde elä, “Manh Raan ë bëny kériëec ëbën agut aköl lön.”

Jethu aci mony ci cin ruai kony

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶Nayon aköl dët, aköl ciï koc ye luui ke Jethu la tën amat koc Itharel ku piööc. Ku mony ci cin cuëc ruai ë tö thän. ⁷Go koc kök piööc löön Mothith, ku koc kök akut Parathï ke tö thän wic bik tij, lön bï Jethu mony kënë kony bik la luom, rin ci yen ye kony aköl ciï koc ye luui. ⁸Ku Jethu ë njic kë tö kepuöth, go lëk mony awën ci cin ruai, “Jot rot ku bääär tuej tën koc nhüüm.” Go bën ku këec. ⁹Go Jethu ke thiëec, “Yenjö ye lönda päl yo buk looi aköl ciï koc ye luui? Ye këpath aye kérac, bï raan kony bï pîr, kua pël wei bï thou?” ¹⁰Ku döt ke ëbën ku lëk mony awën ci cin ruai, “Nyoth yiçin.” Go yecin nyooth. Go cieende piath. ¹¹Tëenë, go koc ater Jethu puöth riäak apei, ku matkë kë bik looi tënë ye.

Jethu acä atuuc kathiäär ku rou kuany

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹²Nayon akäl tök ë nïnkä yiic, ke Jethu la gøt nhom të ciï cej bï la röök, ku jol ruu röök tënë Nhialic. ¹³Nawën bak piny ke col kocken ye

buccoth, ku kuany raan thiäär ku rou keyiic ku ciëk ke ke col atuu. ¹⁴⁻¹⁶Koc ke ciëkuany ayi, Thaimon (cië Jethu bën cäk ke col Peter), Andria (mënh koor è Thaimon), Jemith, Joon, Pilipo, Bartholomeo, Lebi, Thomath, Jemith wén Alpawuth, ku Thaimon (raan la puöu ater), Juda wén Jemith ku jol a Juda Ithkariöt, raan wääär cië Jethu bën luom bi döm.

Koc juëc aa Jethu buccoth

(Mt 4:23-25)

¹⁷⁻¹⁸Go Jethu bën piny ku këëc tëthöj nhom got cök kek kocken ye buccoth, ku koc juëc kök ke bö Judia ku Jeruthalem. Ku koc bëëi kök tö wärkju cimën Tire ku Thidon, aake cië bën bik bën piy piööc Jethu, ku bi ke bën kony tueny tö kegup. Ku koc ke la gup jakrec aake cië bën aya go Jethu ke kony. ¹⁹Ee wic kuat raan ebën bi gööt, rin riel yen koc kony bik pial è ye yok yeguöp è path tö cië ye gööt.

Këj miet è puöu ku rëec è puöu

(Mt 5:1-12)

²⁰Go Jethu yenhom wël kocken ye buccoth ku lueel,
“Wek aa mit gup wek koc ijöj, rin ye bääny Nhialic këdun!
²¹Wek aa mit gup wek koc nëk cök emën, rin wek aabë kueth
akoldä!
Wek aa mit gup wek koc dhiau emën, rin wek aabë dol.
²²Wek aa mit gup tö meen week, ku cop week wei ku lat week,
ku yekë kuec week ciët yakë jakrec rin ye wek kackië yen
Manh Raan!
²³“Wätheer wärken dit aake cië käk ciët käkkä looi tënë koc käk Nhialic
tij. Këya, të looi käkkä röt tënë week, ke we mit puöth rin wek aabä
ariopdit yok tënë Nhialic.
²⁴Të rëec yen thïn tënë week, wek koc cië jak emën,
rin cië wek pïr path yok thïn.
²⁵Të rëec yen thïn tënë week, wek koc cië kueth emën, rin wek
aabë cök nök.
Ku të rëec yen thïn tënë week, wek koc dal emën,
wek aabë töu tiöp nhom ku dhiaaukë!
²⁶Ku të rëec yen thïn tënë we të bi koc ebën jam käpath è
riekun,
rin wärken dit aake ye jam këlä,
wätheer tënë koc aa lueth röt col aye koc käk Nhialic tij.

Nhiar koc man yi

(Mt 5:38-48; 7:12)

27“Ku wek alæk kënë wek koc piŋ wëlkië, Nhiarkë koc aterdun, ku yakë käpath looi ténë koc man we. **28**Thiéc Nhialic bï koc ye wic diët yi yok kérac döc, ku röök rin koc yi bui. **29**Të maj raan yigäm, ke wël gäm dët aya. Kéya cimën è kënë, na wic raan alath ténë yi ke duk pën alanh dët aya. **30**Na wic raan kédän ténë yi ke gäm ye, ku duk raan ci ködu nyaai thiéc bï cool ténë yi. **31**Loi käpath ténë koc koc cimën nhieer yin käpath bï looi ténë yi aya.

32“Na ye ke nhiaar koc nhiar yi kepëc, ke yi yok lec Nhialic? Ayi koc kärec looi aa nhiaar koc nhiaar ke aya. **33**Ku na ye käpath looi ténë koc käpath looi ténë yi kepëc, ke yi yok lec Nhialic? Ayi koc kärec looi aa käpath looi ténë koc nhiaar ke. **34**Ku na ye kedu gam ténë raan ye njööth ciët bï cuööt akoldä, ke Nhialic mit puöu ténë yi? Agut koc kärec looi aa kákken gäm koc rec kök ciit ke, rin ye kek ye tak ciët kákken bï dhuöök ke ebën akoldä. **35**Na ye kéya, nhiaar koc aterdü, ku loi käpath ténë ke. Yakë kakkun gam è path ku duökkë ye njööth lön bï we cuööt. Wek abä acuddit apei yok. Ku wek aabi ya müth Nhialic Madhol, rin alir puöu ténë koc ebën, agut koc na cok käpath looi ténë ke, ke ciit ke tiŋ puöth, ku koc rac aya. **36**Lierkë puöth cimën ye Wuurdun puöu lier.

Duökkë koc ye luök wei

(Mt 7:1-5)

37“Duökkë koc ye luök wei bï Nhialic we ciit ye luök wei. Duökkë koc kök ye tém awuöc bï Nhialic we ciit ye tém awuöc. Pälkë wët piny ténë koc kök bï Nhialic wët päl piny ténë we. **38**Na ye koc kök muucc ke Nhialic abi muucc aya. Abä athëmdit ciit cienuku lëu bik muk yiëk yi, rin kák ye looi ténë koc kök, kek aabi Nhialic looi ténë yi.”

39Ku lëk Jethu ke käänj elä, “Lëu raan ci coor bï coor dët thel? Cik lëu bik löony adhuöm yic kedhie? **40**Acin manh piööc dit ténë raanden piööc. Ku manh piööc na le piööcde thöl ka ciit raanden piööc. **41**Yejö ye yin kéræec dit ye looi kuc, ku ye tiŋ kéræec ci wämuuth looi? **42**Acii lëu ba wämuuth wëët bï kéræec thiin ye looi puööl, té ciit yin rot kony wëët ba kärec ye looi puööl. Awëenjku! Kanjkë kärec yakë ke looi puööl, ku abäk lëu bæk wämäthkun jäl wëët bik kärec thii yekë ke looi puööl.”

43Ku la Jethu tuej ku lueel elä, “Tim ci cil tëpath acie luök müth rec, ku tim ci cil tërac acie luök müth path. **44**Kéya, tim aye jic è miëthke. Acii lëu ba müth tim dët la kuany tim dët cök. **45**Raan path è luui

käpath, rin käpuoth tö yepuöu. Ku raan rac ä luui kärec, rin kärec tö yepuöu. Wël ye ke lueel, aa kák tö yipuöu nyuoth.

Kääj rin koc karou cï bëei keer
(Mt 7:24-27)

46“Yeñö ye wek ya cœl, ‘Bëny, Bëny’ ku wek aa cie kë ca lueel ye looi? **47**Kuat raan ä bën ku piñ wëtdië ku theek ya ku looi, **48**acit raan cï yönde ñiec buth tëthöny. Nawën la aboor bën, ku cök piu yöt gööl piny, ku yöt cii yic cök pæk rin cï ye ñiec buth. **49**Ku raan wëlkië piñ ku cii ya thek bï ke looi, acit raan yöt buth tö ye aboor tëek. Na la aboor bën ke wit yöt!”

Jethu aci raan lui pan bëny apuruuk kony
(Mt 8:5-13)

7 Tëwën cï Jethu kënë wic bï lëk koc thöl, ke la Kapernaum.

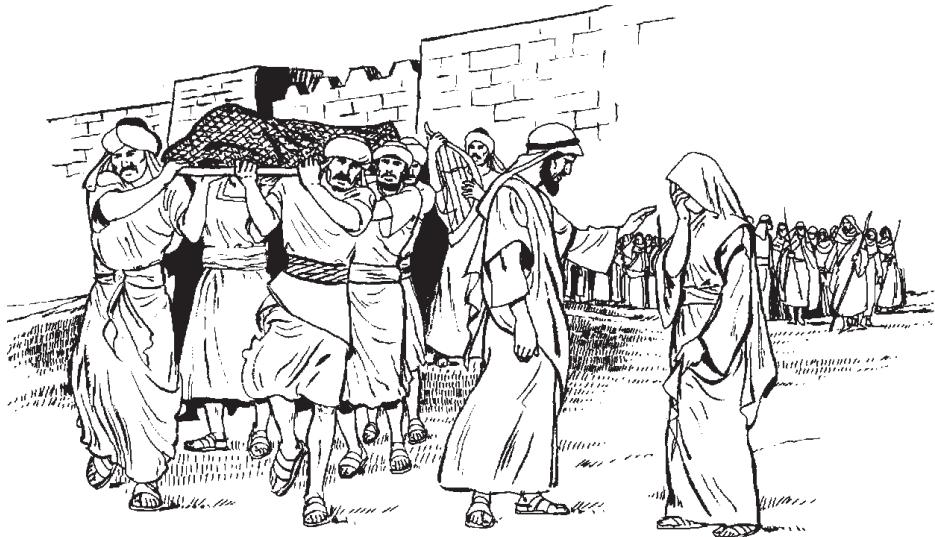
2Ee gen kënë raan lui pan bëny apuruuk ä tuany, ka tiit piny. Ku bëny ä nhiar raanden luoi apei. **3**Nawën piñ Jethu, ke toc kocdit Itharel bïk Jethu la thiëec bï bën bï aluonyde bën kony. **4**Gokë la tënë Jethu ku läjkë ku luelkë elä, “Apath ba bëny apuruuk kënë kony. **5**Anhiar kackua, ku ä yen buth tëdan ye yok mat thïn.”

6Go Jethu la ke ke. Ku kaam wén bï yen baai dööt, ke bëny apuruuk toc mäthke bïk la lëk ye elä, “Bëny, duk rot näk cäth rin yen acie raan path nadë ke yi bö atiëmdië yic. **7**Ku yen akëc la tënë yi rin njic yen ye lön ye yen raan rac. Luel wët ä path ku aluonydië abi pial. **8**Rin yen aya, yen arëer bändit cök, ku yen ala apuruuk rëer yacök. Aya lëk ñek, ‘Loor! Ka la, ku lëk ñek, ‘Bäär tën,’ Ka bö, ku aya lëk aluonydië, ‘Loi kënë! Ka looi.’”

9Go Jethu gäi wén piñ yen wëlkä, ku wël yenhom thän awën buoth ye ku lueel, “Acin raan ca kañ yök kam koc Itharel la gam cït gam ä mony kënë.” **10**Nawën dhuk koc awën cï tooc baai, ke yök alony bëny ke cï pial.

Wén lëer gen Nain cï thou aci piir

11Nawën ke Jethu la gen Nain, ku ä cath kek kocken ye buoth ku koc juëc kök. **12**Nawën dötkë geu ke räm kek koc ket raan cï thou. Ku raan cï thou ä ye wän töj. Ku koc juëc aake cath kek tiñ lëer kënë. **13**Nawën tiñ Jethu tiñ kënë, ke ñeer yic ku lëk ye elä, “Duk dhiau.” **14**Ku lëk koc bïk köjc ku göjt biön awën cï raan kuöm piny, ku lueel, “Rienythii, jöt rot.” **15**Go riénythii awën cï thou rot jöt ku jieem ku cœl Jethu ajiël kek man.

Nawën tij Jethu ë tij kënë ke ycer yic ku lëk ye, "Duk dhiau." (7:13)

16 Go raan ébën riööc ku leckë Nhialic ku luelkë, "Raan käk Nhialic tij ril apei aci tuöl é kamkua. Ku Nhialic aci bën bii kacke bën luök."

17 Ku jol kë ci Jethu looi piñ raan ébën pan Judia, ku wuöt kök thiääk ke ye.

Joon aci kacke tuöc Jethu

(Mt 11:2-19)

18 Go koc Joon bucooth käkkith ye lueel rin Jethu lëk Joon. Go koc karou kamken tuoc téné Jethu bik la thiëec élä, **19** "Ye yin raan bii bën aye raan dët yen buk tiit?"

20 Nawën yëëtké téné Jethu ke luelkë, "Joon raan koc muocc nhiiim aci yo tooc buk yi bën thiëec, ee yin raan bii bën aye raan dët yen buk tiit?"

21 Ku kaam awën thiëc kek, Jethu ë kony koc juëc tuany apei, ku koc ci jakrec döm. Ku koc ci coor. **22** Go wëtden bëer ku lueel, "Lak ku lëkkë Joon käk cák tij ku käk cák piñ, coor aci ben daai émën, ku aduany aci ya cath ku koc ci tuet aci tuet jal kegup, ku miñ aci ya piñ, ku koc ci thou aaci röt jöt. Ku Wët Puoth Yam alék koc ñöñ nyin. **23** Ku raan mit guüp é raan cie puju é rou wëtdië yic."

24 Nawën ci koc Joon jäl, ke Jethu jam ku têt koc Joon, "Ye raan yindë yen ci wek la ror ciñ cej bæk la tij? Ye raan puçl yic ye wel nhom é path cimën ye yom aruöör wel nhom? **25** Ye raan yindë yen cák la tij?

7:22 Ith 35:5-6; 61:1

Ye raan ceñ alëth path apei? Koc ciëñ alëth dhëj ku yekë miiñ path cam akölaköl aa koc pan bënydit. ²⁶Lëkkë ya, yeñö cäk la tiñ? Ye raan kæk Nhialic tiñ. Ee yic. Ku alëk we, yeen adit tënë raan kæk Nhialic tiñ. ²⁷Rin Joon yen aye athör theer wël Nhialic jam rienke elä,

‘Yen abi raan tök kam koc kakkie lueel,
cöl alëk koc bi dhël la guiir tënë yiñ.’”

²⁸Ku ben Jethu lëk ke elä, “Acin raan kuat koc ci dhiëeth pinynhom dit tënë Joon. Ku yeen aŋot wër raan koor tö bääny Nhialic yic.”

²⁹Kuat koc ci wëtde piñ, agut koc ajuér kut aaci këpuoth looi Nhialic njic, ku cölkë röt aa muccac Joon nhüim. ³⁰Ku koc akut Parathii ku koc piööc löönj Mothith, aaci jai kë wic Nhialic bi guiir tënë ke, rin ci kek kuec bi Joon ke ci muccac nhüim.

³¹Ku ben Jethu thiëc, “Yeñö ba thöj kek riëec akölë? Thöjkë kek njö? ³²Keek aa cit mith ci kenhiim mat laar yic leñ kegup, ye lueel elä,

‘Yok aaci waak peth ye keek ket te looi ruäai ket,
ku wek aa këc dier!
Yok aaci kæk ye looi thuçcu yic thööj,
ku wek aakëc dhiau!’

³³“Rin Joon raan koc muccac nhüim écie bëëi kuany yiic ke mith ku dëk è möu, ku ayakë lueel, ‘Lon le yen guöp jojrac!’ ³⁴Ku Manh Raan aci bën ku ye mith kek koc ku dëk ke ke, ku ayakë lueel, ‘Jethu akok, ku a dek määu. Ku amääth kek koc ajuér kut ku koc la gup adumuööml!’ ³⁵Ku luçi puoth Nhialic è rot nyuçoøth kæk ye koc ke bucoøth yiic looi.”

Tiñ rac ci jäl piath

³⁶Nayon akäl tök ke raan tök koc akut Parathii cöl Jethu bïk la mith. Go Jethu la pan raan akut Parathii ku nyuuc bi mith. ³⁷Nawën piñ tiñ adéjöök, njic geu yic ebën, lon ci raan akut parathii Jethu caal paande, ke bë kek töny koor ci cuëec tiom ril apei, la yic miök njir ye yucc wëëu juëc apei. ³⁸Ku le yöt, ku nyuuc Jethu lëöm, ku dhiëeu ke cie nhom guöt Jethu cök. Go pii awën dhiëeu yen Jethu luak cök. Goke weec nhümken nhom. Ku ciim cök ku tœc cök miök njir awën muk. ³⁹Nawën tiñ raan akut Parathii wén ci Jethu gcoj è kënë, ke jam yetök elä, “Na mony kënë ye raan kæk Nhialic tiñ, nuöt aci tiñ ye gcoj njic, ye tiñ yindë, rin adéjöök.”

⁴⁰Go Jethu wët Thaimon guo njic ku lueel tënë ye, “Thaimon! Ala kë wiëc ba lëk yi. Päl yiÿic piny.” Go bëer, “Ye kënë njö, Raan è piööc?”

⁴¹Go Jethu lëk anyiköl kënë, “Monytui è köny koc karou. Raan tök kek wëëu ye döm raan ruöön tök, ku raan dët kek wëëu è pen tök. ⁴²Ku

akécké lëu kedhie bïk wëëu cool. Go wëëu puöl, ku ciï ke ben këöny. Na ye yi, yeja kamken bï mony kënë nhiaar apei?"⁴³ Go Thaimon bëér, "Aya tak è raan cï wëëu juëc päl piny tënë ye." Go Jethu bëér, "Këdu è yi!"

⁴⁴ Ku wël yenhom tik ku lëk Thaimon, "Ca kë looi è tiŋ tënë ya tiŋ? Yen aci bën paandu ku yin akëc ya yiëk pii ba cök lœk. Ku yen tiŋje acä lœk cök piiken nyin, ku wuuny ke nhümken nhom.⁴⁵ Yin akëc ya ciim wën bï yen cít të ye miäth koc è cięŋda yic. Ku yeen è ya ciim cök èmën ku èmën, tewen reer yen è tën.⁴⁶ Yin akëc ya cak lor apath ba tɔc nhom, ku yeen acä tɔc cök miök njir.⁴⁷ Ku alëk yi lön nhiërdit cï nyuɔoth thïn aye nyooth aya lön cï adumuɔjomken juëc päl piny. Rin raan cï káklik päl piny tënë ye, ee nhiër koor nyuɔoth."

⁴⁸ Ku lëk tik, "Adumuɔjomku aaci päl piny."⁴⁹ Go koc awën mith kek ye aa jieem wei ku yekë lueel elä, "Yeja kënë jam lön è yen adumuɔjom päl piny?"

⁵⁰ Ku ben Jethu lëk tik, "Gamdu aci kony. Lœr ke döör Nhialic."

Diääär ke ye cath kek Jethu

8 Nawën ke jiël, ku kueny geeth yiic ku bëëi ke piööc Wët Puoth Yam rin bääny Nhialic. Ku atuɔjcke kathiäär ku rou aake cath kek ye.² Diääär juëc aake cath kek ye aya. Diääär kock kamken aake cï Jethu kony jakrec ku tuaany, Maria Magdalena cï jakrec kadhorou jäl yeguɔjp.³ Ku Joanan tiŋ mony col Kudha raan kák pan bëny Antipäth Yërot tiit, ku Thuthana ku diääär juëc kock è Jethu kek kocken ye buɔoth kony wëëuken.

Kääj dom path ku dom rac

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-8)

⁴ Go koc juëc aa guëér tënë Jethu geeth yiic, go ke lëk kääj kënë,⁵ "Raan puör èci la dom bï la pur. Ke wën ye yen rap weer dom yic ke köth abëk lööny dhöl yic të ye koc tëek thin, ku tet diet ke aya.⁶ Ku lööny köth kock alël nhom të koor tiɔp thiin. Nawën ciilkë, ke ke go gu riau rin këc meiken yet piny

Raan puör èci la dom bï la pur (8:5)

8:2-3 Mt 27:55-56; Mk 15:40-41; Lk 23:49

apath. ⁷Ku lööny köth abëk të ye tiim la kuçoth cil thïn, na la tiim juäk ke ke dec rap ku cïk lok apath. ⁸Ku lööny köth kök tiom path yic, ku ciilkë ku lokkë apath ke dït nhiïm apei.”

Ku wit Jethu löjde elä, “Pieñkë të le wek yiñh.”

Wët thëjöth ë kääj

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹Go kocken ye buçoth thiëec, “Kääj kënë wëtde yic yeñjö?” ¹⁰Go Jethu bëer, “Wek anyuth Nhialic bäänyden cäk njic theer. Ku koc kök aabëi känj njic ë këj ya lëk ke yiic, rin na cok alon ye kek daai, ka ciñ känj biñ tñj. Ku na cok alon ye kek wët piñj, ka cik biñ deet yiic.”

Jethu aci kääj raan puör teet yic

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹Ku lëk Jethu ke, “Kääj kënë wëtde yic akin. Köth ci com aa cït wëtdien ya piñjöc tñne we. ¹²Koc kök aa cït köth ci lööny dhël yic, ye diet ke tet. Të piñj kek löj Nhialic, ke jõjrac bö ku nyieei löj awën kepuöth bïk wët Nhialic ciñ piñj, ku biñ ke kony bïk pïr. ¹³Koc kök aa cït köth ci com alel nhom, aa löj Nhialic gam nyin yic ke mit puöth. Ku aacie kepuöth ë deet, aa löj Nhialic guç wai wei të nök ke rin wët Nhialic. ¹⁴Koc kök aya aa cït köth ci lööny të ye tiim la kuçoth cil thïn, keek aa löj Nhialic piñj. Ku käjuëc ke diir rin pïr pinynhom ë tñn, nhiër jieek ku käpuöth yekë wïc kepuöth aa bën thïn, ku reckë löj Nhialic kepuöth. ¹⁵Ku koc kök aa cït köth ci puur tiom path yic. Keek aa löj Nhialic piñj ku gamkë apei, ku käjuëc path aaye yök tñne ke rin ye kek kepuöth deet.”

Kääj ë mermer

(Mk 4:21-25)

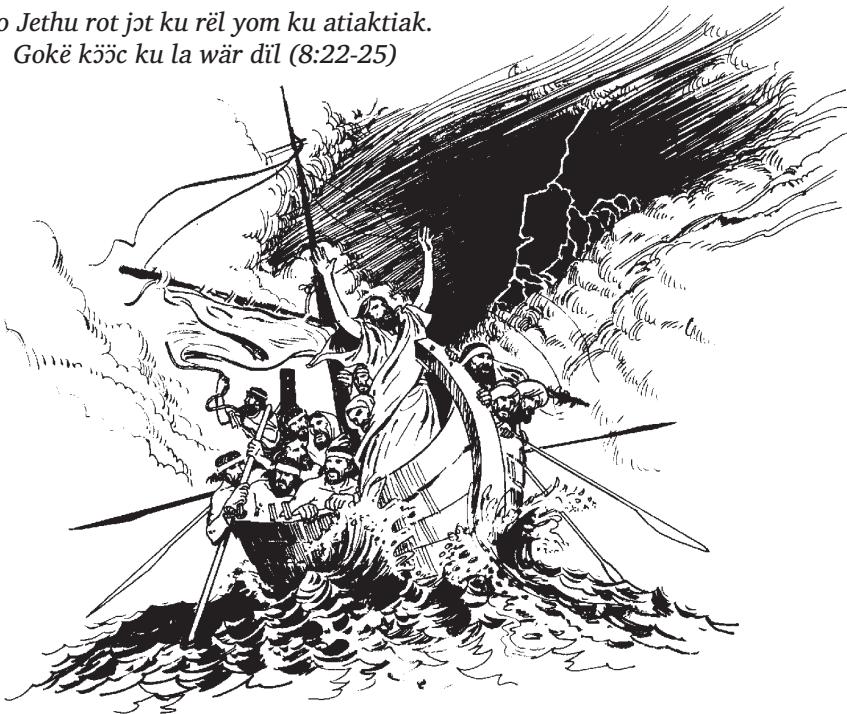
¹⁶Ku ben lëk ke, “Acin raan ci mermer kañ yäth yöt ku kum nyin, tëdë ke tñeu agen töc cok. Aye tööu yöt ciel yic rin biñ yöt amer yic tñne koc bö yöt. ¹⁷Kériëec ebën ci thiaan abi bëëi bei koc nhiïm, ku kériëec ebën ci kum nhom, abi yëth ayeer ruel yic. ¹⁸Pieñkë ku dëtkë apath të ye wek wël piñj, rin raan la këdäj abi ben muçç, ku na ye raan ciñ këdäj, ke këthiin ye tak lön tö yen tñne ye, abi nyaai aya.”

Man Jethu ku wämäthakën aaci Jethu nyaai

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹Go man Jethu kek wämäthakën bën tñne ye, ku ciñ të le kek tñne ye rin juëc koc yöt apei. ²⁰Go raan tök lëk Jethu, “Moor ku wämäthakui aa

*Go Jethu rot jöt ku rël yom ku atiaktiak.
Gokë kööc ku la wär dil (8:22-25)*

kääc ayeer, ku aa wic yi.”²¹ Go Jethu lueel tënë ke, “Ma ku wämäthkië aa koc wët Nhialic piñ ku loikë.”

Jethu aci yom cöl akääc

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²²Nayon akäl tök, ke Jethu la riäi yic kek kocken ye buooth ku lëk ke, “Lok teemku wär alöntui.” Gokë riäi geer wüür. ²³Tëwën gér kek, ke Jethu go nin. Kaam awën niin yen ke yomdit apei jöt rot, ku loi atiaktiak rot abi riäi duër thiän pii, ku duerkë diir. ²⁴Gokë puööc ku luelkë, “Bänyda, Bänyda! Yok aa muou.” Go Jethu rot jöt ku rël yom ku atiaktiak. Gokë kööc ku la wär dil. ²⁵Ku thiieec ke, “Të gamdun tënен?” Gokë nhiiim la cöt ku riööckë rieldit cit kënë, ku jieemkë kamken, “Ye raan yindë kënë, na cök a yom ku atiaktiak ë ke piñ wëtde?”

Jethu aci raan la guöp jakrec kony

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶Gokë wär Galilia teem ku lek tö cöl Jeratha tö wär Galilia alöntui.^a ²⁷Tëwën këec Jethu piny riäi yic, ke mony ë gen kënë la guöp jakrec

^a8:26 Jeratha acola Gadara aya, tij Mt 8:28

bö tënë ye. Mony kënë écie cej alëth ku écie rëér baai, ee ye rëér rëj nhiiñm.

²⁸Nawën tiij Jethu ke lor nhom ke loi wuccu, ku cuet rot piny yenhom ku looi kíseu apei, “Jethu, wén Nhialic Madhöl yeñjö wíc ba looi tënë ya? Yin aläj duk ya tém awuöc.” ²⁹Ee jam kélä rin cí Jethu jøñrac yöök bï jal yeguöp. Ee ye jøj kënë dóm arak juëc, na cök dér piny bï rek cin ku cök ku tit, ke ñot ke tueny ku dhoj luöj köth yecök. Ku yëth jök roor të cii cej.

³⁰Go Jethu jäl thiëec, “Cöл yi ɳa?” Go bëér, “Yok aa kut.” Ee lueel këya rin cí jak juëc la yeguöp. ³¹Go jakrec jam ku lëjkë Jethu bï ke cii cop tëthuth dít yic, ye koc rec yäth thín.^b

³²Ku duut dır baai è nyuäth gôt cök è tën awën. Go jakrec Jethu lëj bï ke cöл aa la dır gup. Goke puöl. ³³Go jakrec bën bei yeguöp ku lek dır baai gup, ku riñkë agör yic, ku thootkë wiir ku moukë èbën.

³⁴Nawën tiij röör ke biöök dır kë cí rot looi, ke kat bïk wët la lëk koc rëér geeu ku koc tò bëëi yiic. ³⁵Go koc èbën jal wet bïk kë cí rot looi la tiij. Nawën lek yet tënë Jethu, ke yok mony wääär la guöp jakrec ke cí nyuc Jethu cök, ke cej alëth, ke la nhom cök. Goké riööc. ³⁶Ku koc ke cí kënë tiij, aaci të cí mony la guöp jakrec kuony thín la lëk koc kök. ³⁷Go koc Jeratha èbën riööc, ku lëkkë Jethu bï jäl panden. Go Jethu la riäi yic ku dhuk.

³⁸Go mony wén cí Jethu jakrec cöл ajiël yeguöp, Jethu thiëec bï cath kek ye. Go Jethu jai ku lëk ye, ³⁹“Loor baai tënë kacku ku lëk ke käuüec cí Nhialic looi tënë yi.” Go mony kënë jäl ke kuany geu yic, ke ye koc lëk kák cí Jethu looi tënë ye.

Jethu aci tik kony ku cöл nya aben pîr

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰Wén cí Jethu tem ku dhuk wär aløjtui, ke lor koc juëc apei, koc ke tit ye. ⁴¹Tewën ke mony cöл Jariöth, bëny tënë amat koc Itharel böaya. Nawën tiij Jethu, ke cuet rot piny yecök ku lëj bï la paande, ⁴²rin nyanden töj ye ruönke thiäär ku rou èci dhal apei. Go Jethu gam ku lööny dhöl. Ku buoøth koc juëc ke cik kum apei.

⁴³Ku tiij tuany këc thëkde köu kaŋ teem ruöön thiäär ku rou è tö koc yiic. Ku yeen èci wëeu juëc gäm akim, ku acin akim töj cí tuaanyde cöл ajuëen. ⁴⁴Go bën Jethu köu ku gcoøt alanhde thok. Go riem kööc nyin yic. ⁴⁵Go Jethu thiëc, “Yeja cä gcoøt?” Nawën cïn raan gëm ye rot, go Pîter lueel, “Bëny aa koc juëc cí kum kek aa yi pîk.”

^b8:31 Eye tak lón jakrec aaye mac piiny tëthuth bï ke jal tém awuöc.

46 Go Jethu ben lueel, “Ala raan cä gööt rinaca njic lön le yen raan ca kony?” **47** Nawën tijj tiŋ awën lön ci ye njic, go bën ténë Jethu ke ci riööc, ke leth ku cuet rot piny yecök. Ku lëk Jethu, koc nhiiim ebën yen kéné gööt yen ye, ku tē ci tuaanyde guo njueen thin è kaam thiin awën. **48** Go Jethu lueel ténë ye, “Nyaandië gamdu aci kony. Loor, ke döör Nhialic.”

49 Kaam wën jieem Jethu, ke raan rïj pan Jariöth ku lëk ye, “Nyaandu aci yet wei, duk raan piööc ben räääm nhom.” **50** Ku Jethu éci wët è mony piŋ, go lëk Jariöth, “Duk riööc, deet yipuöu ku gam wët yic. Nyaandu abi pial.” **51** Wën yeet yen baai, ee cïn koc ci puöl bik la yöt kek ye, ee Piter ku Joon ku Jemith, ku jol aa wun ku man meth kepëc. **52** Tëwën le Jethu yöt, ke yök koc ke näk röt, ke dhiau. Go lëk ke, “Duökkë dhiau. Meth akëc thou, anin.”

53 Gokë döl guöp rin njic kek ye lön ci yen thou. **54** Go meth däm cin ku lëk ye, “Manhdië jöt rot.”

55 Go wëike dhuk ku jöt rot nyin yic. Ku lëk Jethu ke bik yiëk miëth. **56** Go koc ke dhiëth meth gäi apei, ku thon Jethu ke bik kë ci rot looi ci lëk koc kök.

Jethu acä atuööcke kathiäär ku rou tooc

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

9 Ku col Jethu koc ye bucoth kathiäär ku rou, ku yik ke riel bi kek jakrec aa la cuop wei, ku riel bi kek koc col aaye pial aya, **2** ku tooc ke bik aa la piööc wët bääny Nhialic ku konykë koc tuany. **3** Ku lëk ke, “Duökkë muk käk la keny, cimën wai ku jokgco ku miith yakë cam dhöl yic, ku wëeu ku duökkë muk alëth kök. **4** Yakë reer pan ye we lor thin yet tē bi wek jäl. **5** Ku na ye pan ci we lor thin, ke we jiël ku tanjkë wecök, bi nyooth lön ci wek kuec è ke.”

6 Go atuuc jäl, ku kuenykë bëei yiic ke piööc Wët Puoth Yam ku konykë koc bik pial kuat pan ci kek la thin.

Antipäth Yërot aci dieer

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 Antipäth Yërot, bënydit pan Galilia, ee ci käjuëc loi röt piŋ ebën. Go dieer rin è ye koc kök lueel lön Joon raan wäär koc mucc nhiiim aci ben pîr. **8** Ku lueel koc kök è Elija yen aci ben tuöl, ku koc kök è yekë lueel, lön è yen raan tök kam koc käk Nhialic tijj yen aci ben pîr. **9** Go Antipäth Yërot lueel, “Yen aci Joon col ateëem nhom bei! Yenja kéné ye yen wëlke piŋ è bak?” Ku è wiç bi rörm kek ye.

9:3-5 Lk 10:4-11; Lus 13:51 9:7-8 Mt 16:14; Mk 8:28; Lk 9:19

Jethu acī miëth koor juak bī koc juëc cam

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰Go atuuc Jethu dhuk ku lëkkë käk cïk looi ëbën. Ku jiëlË ë röt ku lek gen col Bethaida. ¹¹Nawën piŋ koc juëc të cï yen la thiñ, ke buothkë. Go Jethu ke lor ku jieem tënë ke rin wët bääny Nhialic, ku kony koc cï ye thiëeëc, bïk pial.

¹²Nawën la piny cuł, ka atuööcke kathiäär ku rou bö tene ye ku luelkë, “Cöl koc aa jiël bik la bëei yiic bik la wic te niin kek thïn, ku lek ycoç miëth camkë, rin te rëer yok thïn ë ror ciïi cej cïn kë kuany thïn.”

¹³Go Jethu bëér, "Miackë ke miëth." Goké lëk ye, "Käk mukku aa yuëp kadhiëc ku rec karou. Wic buk miëth ycc tënë ë koc juëckä?" ¹⁴Koc ke tö thïn aake röör tiim kadhiëc. Go lëk kocken ye buçoth, "Calkë koc aa nyuc, thiär dhiëc akuöt tök yic." ¹⁵Go koc ye buçoth koc cöl anyuc piiny käya. ¹⁶Go ayuëp awën kadhiëc ku rec karou lööm ku döt nhial ku leec Nhialic. Ku beny ayuëp yiic, ku gëm ke kocken ye buçoth bïk ke tek agut rec tënë koc. ¹⁷Ku mithkë abi miëth ke göök, ku jsl kocken ye buçoth awuthueei ayuëp ku rec cï döñ kuany gääcdit kathiäär ku rou.

Pîter aci Jethu njic

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸Nayon akäl tök, tewen röök Jethu ë rot, ke koc ye buooth bë tënë ye.
Go Jethu ke thiëc, "Lëkkë ya, ye jän tak, ye yen ë ña?"

¹⁹Gokë lueel, "Ayekë lueel lön ye yin Joon raan koc mucc nhii'm. Ku lueel kuat dët lön ye yin Elija. Ku koc kök ayekë lueel, lön ye yin raan kam koc kák Nhialic tñ theer ci ben pîr."

²⁰Goke thiëec, “Na week yakë lueel lön ye yen ña?” Go Pieter bëér, “Yiin nhom guöp, yin è raan ci Nhialic loc ku döoc.” ²¹Kë ca lueel è yic Pieter. Ku thon ke apei élä, “Duökkë lëk raan dët.”

Jethu ee jam Areemde ku Thuɔnde

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²²Nawën ke lëk Jethu ke élä, "Manh Raan abi dhiel reem, ku abi kœcdit baai ku bány käk Nhialic, ku jol aa kœc piööc löj kœc Itharel jai, ku abiik nök, ku yeen abi nïn kadiäk nök piiny raj yic ku ben jöt bï pïr." ²³Ku lueel ténë ke ébën, "Na ye raan wïc bã buçoth, ka dhil nhom määr käpuoth bï yön piérde yic pinynhom ë tén. Ku dhil puþu riel ku buçoth ya akölaköl, cök alon wïc kœc kök ye bik nök ërienkië. ²⁴Rin raan wïc ye bï wëike kony abi muõr. Ku na ye raan mär wëike ërienkië, ka bï wëike

9:19 Mt 14:1-2; Mk 6:14-15; Lk 9:7-8 **9:20** Jn 6:68-69 **9:23** Mt 10:38; Lk 14:27

9:24 Mt 10:39; Lk 17:33; Jn 12:25

muk akölriëec ébën. ²⁵Yenjö bï raan kuany thïn bï jak apei pinynhom ku mër wëike? ²⁶Na ye raan guöp yär ë ya ku piööcdië, ke Manh Raan abi guöp yär ye aya, aköl dhuk yen dieekde yic ku diik Wun yic, ku diik atuuç Nhialic. ²⁷Ku le tuej ku lueel, wek alëk yic ala koc kök rëér ë tén, aaciï bï thou agut të bï kek ya tüj, kek riël ye nyuccoth lön ye yen bëny cï Nhialic lœc.”

Jethu aci guäpde rot waaj (Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸Nawën nün kabët cök ci yen käkkä lueel, ke Jethu col Pîter ku Jemith ku jol a Joon, ku lek gøt nhom bïk la röök. ²⁹Tëwën röök yen ke waaj yenyin, ku yer aläthke apei bïk la diardiar. ³⁰Kaam thiin awën ke röör tul ku jieemkë kek ye. Ku keek aake ye yi Mothith ku Elija. ³¹Keek aaci bën ke la gup dhëeñj Nhialic ku jieemkë ténë Jethu të bï yen la thou thïn Jeruthalem, rin bï yen kë wic Nhialic jäl thöl. ³²Ku Pîter kek koc awën cath ke ye, aake ye nün muör puöth. Nawën liepkë kenyin ke tüj lœc Jethu, ku röör karou ke käac yelbëom. ³³Nawën jiël ë röörkä, ke lueel Pîter ténë Jethu, “Bëny, apath buk rëér ë tén. Yok aabi duël kadiäk looi tök ténë yi, ku tök kek Mothith ku töj dët kek Elija.”

(Kénë jieem yen käya, ee kuc kénë bï lueel.)

³⁴Kaam wën jöt jieem yen, go kecít rur piny paat abi ciën të yekë tüj. Gokë riööc wën kum rur ke piny. ³⁵Ku piñkë Nhialic ke jam luäät yic elä, “Kénë ë Wëndië, yen aca lœc, piëjkë wëtde.” ³⁶Nawën cik röl ben piñ, ke ye Jethu yen tüjkë ë rot. Go koc Jethu buccoth käkkä muk kepuöth ku cik ke lëk raan dët.

Jethu aci dhöj la guöp jöyrac kony (Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷Nawën dhukkë piny gøt nhom aköl dëëtë, ke lor koc juëc apei. ³⁸Kaam awën ke raan tök thän awën yic, cöt ke cie röl jöt ku lueel, “Raan piööc, yïn aläj bï manhdii tüj, yen ë mähn töj tö yanhom. ³⁹Të däm ë jöj ye, ka dhiau nyin yic, ku wit piny ku leth ku yïk thok ayöök. Jöj kénë aciï ye lac päl piny, ku aye col anäk rot apei. ⁴⁰Yen aci kockun yï buccoth löj bïk cuop wei yeguöp, ku akëckë lëu.”

⁴¹Go Jethu lëk ke, “Wek koc cie lac gam, ba rëér ke we, ke ya ciï guöp la cut wëlkun?” Ku lëk wun meth, “Bëëi manhdu tén.”

⁴²Kaam wën le dhöök ténë Jethu, ke wit jöp piny ku leth. Go Jethu jöp yööök bï jäl yeguöp, ku kony dhöök bï pial. Ku lëk wun bï jäl kek ye. ⁴³Ku jol raan ébën gäi riël Nhialic.

9:28-35 2Pit 1:17-18 9:35 Ith 42:1; Mt 3:17; 12:18; Mk 1:11; Lk 3:22

Jethu aci ben jam ë Thuɔnde*(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)*

Tëwën ɳot rëer koc ke cii gäi käjuēc cii looi, ke lueel tñenë atuɔöcke,
44“Pieŋkë wëlka apath ku calkë ke aa löony wepuöth, rin Manh Raan abi
 thön koc bii ye nök.”

45Ku kocken ye buɔoth aake këc wët kënë deet yic, wët eci moony
 tñenë ke rin bïk cii det yic. Ku keek aake cii riɔjc bïk thiëec kë cii lueel.

Koc Jethu buɔoth aaci wët teer*(Mt 18:1-3; Mk 9:33-37)*

46Nawën ke koc ye buɔoth teer wët lñn yeŋa kamken yen dït apei.
47Ku Jethu ë ɳic kë tñ kepuöth. Ku dɔm meth ku col akäac yeljöm. **48**Ku
 lëk ke, “Raan manh koor cii manh kënë lor ë rienkië, acä lor. Ku raan ya
 lor, acie yen ye lor, ee Wä Aciëŋ ë toc ya. Rin raan koor kamkun ëbën,
 yen ë raandit.”

Raan cii yo man ë raanda*(Mk 9:38-40)*

49Nawën ka atuny col Joon bë tñenë Jethu ku lëk ye, “Bëny, yok aaci
 mony dët tiŋ keye jakrec cuɔp wei koc gup ë rienku, ku acuk pëen rin
 acie raanda.” **50**Go Jethu lëk ye kek atuuc kök aya, “Duɔkkë ye pëen, rin
 raan cii we man ë raandun.”

Jethu akëc koc Thamaria lor

51Nawën cii nñn bii Jethu yäth nhial thiɔk, go tak bii dhiel la
 Jeruthalem. **52**Ku tooc koc yenhom tueŋ bïk tñ bii kek la nyuc thïn la
 guir pan tñ wun Thamaria. **53**Go koc pan awën kuec rin ɳic kek ye lñn
 Jethu ala Jeruthalem.^c **54**Nawën le koc Jethu buɔoth, Jemith ku Joon, ɳic
 lñn cii koc baai kuec bïk Jethu lor ke luelkë, “Bëny, cuk mac col abö piny
 nhial bii pan kënë rac?” **55**Go Jethu ke duɔm thook piny, **56**ku berkë pan
 dët tñ tueŋ.

Raan buɔoth Jethu adhil puɔu riel*(Mt 8:19-22)*

57Tëwën kueny kek dhël yic, ke räm kek mony dët cii ye bën lëk Jethu
 ëlä, “Yin aba biaath kuat tñ ler yin thïn.” **58**Go Jethu bëer, “Luɔny aa la
 yötken yekë ke wuut, ku diet pär aa la yötken aya. Ku yen Manh Raan
 yen acin baai pinynhom tñn.”

9:46 Lk 22:24 **9:48** Mt 10:40; Lk 10:16; Jn 13:20 **c9:53** Koc Itharel la luaj Nhialic Jeruthalem,
 aake cii koc Thamaria ye lor rin mœn kek röt. **9:54** 2Bŋ 1:9-16

59Ku lueel Jethu tēnē mony dët, “Buɔth ya.” Go bëer, “Bëny, cəl yen akjəj wä la thiök.” **60**Go Jethu bëer, “Cəl koc cüt koc cii thou aa thiäk kacken, ku yiin bääär ba Wët Puɔth Yam bën la piɔɔc.”

61Ku lueel mony dët, “Yin aba buɔth Bëny, ku cəl yen akjəj kackie la tɔɔj.” **62**Go Jethu lëk ye, “Yin acit raan dhie pur, na tiŋ raan dët cath, ke cuet pur piny ku keeŋ nhom ku rüec. Këya, raan ye kæk kök nyaai luɔi ca guiér ye yic, acin këpuɔth lëu bï looi rin bääny Nhialic.”

Luɔi koc thiärdhorou ku rou

10 Nawën ë kënë cök, ke Jethu kuany koc kök kathiärdhorou ku rou kam koc ye buɔth, ku tooc ke tueŋ bï koc karou aa cath, bïk la geeth ku bëei ke bï yen la thïn yiic. **2**Ku lëk ke, “Kæk tem ajuëc ku koc luɔi aa lik. Röökkë Bëny la nhom kæk tem bï koc luɔi cəl aa juak röt. **3**Lak! Ku ɻieckë, wek atuuɔc cümén amël ë kam gal. **4**Duɔkkë wëeu ku jøkgoo ku war kök muk. Ku duɔkkë ye kööc dhȫl yiic bæk koc aa muɔɔth. **5**Të yeet wek baai ke kaŋkë lueel, ‘Koc baai yakë dȫör.’ **6**Ku na ye koc rëer ë pan koc nhiar dȫör, ke röökkun aabi ke dɔɔc. Ku na yekë koc man dȫör, ke röökkun aaciï ke bï kony. **7**Ku yakë rëer ë pan ku miëthkë ku dëkkë kæk yekë yiëk we, rin apath bï raan lui ariɔpde yok. Duɔkkë ye jäl pan ku lak pan. **8**Na lor koc gen ci wek la thïn we, ke we cam kuat miëth cïk gäm we. **9**Ku kuɔnykë koc tuany ku lëkkë ke, ‘Bääny Nhialic aci thiök ke we.’ **10**Ku na lak gen ci weye lor thïn, ke we jiël ku luelkë, **11**‘Yok aabi tɔr gendun teŋ wei yocök bï dȫn kek we.’ Ku dhielkë deet apath, bääny Nhialic aci thiök. **12**Awuɔc bï Nhialic tém koc Thidon aköl luŋdit abi kuur tēnē awuɔc bï tém koc ë gen.

Geeth këc luɔi kärec puɔl thin

(Mt 11:20-24)

13“Wek koc gen Koradhin ku Bethaida, wek aa tiit kärec apei, rin käuyc jäŋ gõi cäk tiŋ ci ke looi geethkun yiic, ku ke ci looi Tire ku Thidon, geeth wäär ceŋ koc rac, ɻuɔt koc ë geethkä aaci kepuɔth dhuɔk ciëen theer, ku pälkë luɔi kärec. **14**Ku Nhialic abi we tém awuɔcdit Aköl luŋdit, awuɔc bï dit apei tēnē awuɔc bï tém koc Tire ku Thidon. **15**Ku wek koc Kapernaum yakë tak lɔn bï we jat nhial? Wek aabi cuat pan mac.”

16Ku lueel Jethu tēnē koc wén ci tooc, “Raan piŋ wëtdun ë wëtdië piŋ, ku raan we dhȫl gup acä dhȫl guɔp, ku raan dhäl ɻaguɔp ë raan toc ya dhȫl guɔp.”

9:61 1Bj 19:20 10:2 Mt 9:37-38 10:3 Mt 10:16 10:4-11 Ith 10:7-14; Mk 6:8-11; Lk 9:3-5
 10:7 1Kor 9:14; 1Tim 5:18 10:10-11 Lui 13:51 10:12 Cäk 19:24-28; Mt 11:24; 10:15
 10:13 Ith 23:1-18; Edhe 26:1-28:26; Juel 3:4-8; Amo 1:9-10; Dhäk 9:2-4 10:15 Ith 14:13-15
 10:16 Mt 10:40; Mk 9:37; Lk 9:48; Jn 13:20

Koc wén cí tooc aací dhuk

¹⁷Go koc thiärdhorou ku rou wén dhuk ke cí puöth miet ku luelké, “Bëny agut jakrec aya aaci wëtda piñ ë riënu.” ¹⁸Go Jethu lëk ke, “Riel jöjrac ací riääk ku tiëj ke löony piny cimën many nhial. ¹⁹Wek aca yiék riel bï wek aa cath käpieny ku kith nhiiim ë path. Ku wek aca yiék riel wér wek aleikun ku koc man we. Ku acin kë køj we nök. ²⁰Ku duökké puöth jol miet rin cí jakrec wëtdun piñ, mietké puöth rin cí riënkun göt pan Nhialic.”

Jethu amit puöu

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹Nawën ke Wëi Nhialic col Jethu amit puöu ku lueel, “Wä, Bëny nhial ku piny! Yin aleec rin cí yin kák cí thiaan ténë koc njic kän cí piöc, nyuöth koc kor këc piöc. Ee tède, Wä, yen ë kën yí yuum puöu. ²²Kériëec ëbën aaci Wä gäm ya. Acin raan njic Wënde ë Wun ë rot, ku acin raan njic Wun ë Wënde ku koc cí Wënde loc bï nyuöth ke.”

²³Tëwën rëer Jethu kek kocken ye buçoth ë röt, ke wël yenhom ke ku lueel, “Wek aala gup duaar bæk kák tiëjkë tiñ. ²⁴Ku alëk we, ëci koc juëc kák Nhialic tiñ ku bánydit wiç bik kák yakë tiëjkä tiñ, ku aa këckë ke tiñ. Ku ë cik wiç aya bik kák yakë piñ, piñ, ku aa këckë ke piñ.”

Kääj raan path pan Thamaria

²⁵Raan piööc ë löj koc Itharel, ëci bën ku wiç bï Jethu deep ë wët ku thiëec, “Raan piööc, yejö ba looi ba pür akölriëec ëbën pan Nhialic?” ²⁶Go Jethu bëer, “Ye Löj Mothith lueel këdë ë wët kënë? Yejö ye deet yic thìn?”

²⁷Go bëer, “Yin adhil Nhialic Bánydu nhiaar yipuöu ëbën, ku wëiku ëbën, ku yinhom ëbën, ku nhiar raan dët cimën nhieer yin rot.”

²⁸Go Jethu lueel, “Aca njec bëer. Loi kakkä, ku pür pan Nhialic akölriëec ëbën aba yök.”

²⁹Go monytui wiç bï wët deet apath rin wiç yen ye bï rot kony, ku ben Jethu thiëec, “Raandiën ba nhiaar yeja?”

³⁰Go Jethu bëer ku lueel, “Monytui, ke ye raan Itharel, ëci jäl Jeruthalem bï la Jeriko. Go röm ke cuër dhël yic ku rumkë aläthke ku wëëuke ëbën, ku näkkë ku jölkë nyään piny ke duër thou. ³¹Nawën ke raan kák Nhialic, ke ye raan Itharel, bö ke kuany dhël kënë yic, go monytui tiñ ku wëen thok piiny. ³²Nawën ke raan dhiënh Lebi ben bën,

10:19 Wk 9:13 10:22 Jn 3:35; 10:15 10:25-28 Mt 22:35-40; Mk 12:28-34

10:27 Leb 19:18; L.rou 6:5 10:28 Leb 18:5

Go rot cuöt ye, ku muucc yöntöök yiic miök ku muön abiéc (10:34)

go mony kéné tiij ku bér. ³³Go raan pan Thamaria bén ke kuany é dhél kéné yic. Nawén tiij mony kéné piiny ke ɳeer yic. ³⁴Go rot cuöt ye, ku muucc yöntöök yiic miök ku muön abiéc ku der keyiic, ku jót akaja köu ku yéth pan jööl, ku rëer yeljööm é wéér wén. ³⁵Nayon nhiák, ke gem wéeu téné raan lui pan jööl ku lëk ye, ‘Lök mony kén töök apath, na la dhuk ku le wéeu ca lök muör é riënke té lik wéëukiš, ka ba bén cool.’”

³⁶Ku wit Jethu wétde ku lueel élä, “Na ye yi, ke raan cí cuér baŋ, yeŋa kam koc awén kadiák é raande?” ³⁷Go lueel, “Raan cí ye kony yen é raande.” Go Jethu lueel, “Looř, ku ye luui käya.”

Martha kek Maria

³⁸Téwén cieth Jethu kek atuööcke ke la Jeruthalem, goké nyuc gen thiin tó dhél yic. Go tiij col Martha ke yäth baai. ³⁹Ku Martha a la nyankén col Maria, cí bén nyuc Jethu lööm bï piööcde piŋ. ⁴⁰Go Martha puöu riääk rin këc Maria ye kony luoi miëth téné jööl. Go bén téné Jethu ku lueel, “Bëny, ye këpath yen looi nyankái cí yen ya päl luoi é rot tëtheer awén? Lëk ye bá bén kony.”

⁴¹Go Bányda bëér ku lueel, “Yin Martha, yin adieer rin awic ba käjuëc tó yipüsü looi ebën, ⁴²ku é tök yen aril, Maria acä abaq ɳuëen kuëny bei, ku acii bï nyaai téné ye.”

Jethu anyuth yo tē bī yok aa röök thīn
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

11 Yon akäl tök Jethu ë röök, nawën cī röökde jal thök, ke lueel raan tök kam kocken ye buɔoth tēnē ye, “Bëny, piɔ̄j̄c yo tē bī yok aa röök thīn, cimēn wäär cī Joon raan koc muɔɔc nhiīm kocken ye buɔoth piɔ̄j̄c.” ²Go Jethu lēk ke, “Yaké lueel kēlā tē röök wek,
 ‘Wādan tō nhial, bī riɛnku aleec.
 Bī bäänydu bēn yoyiic.
³Muɔɔc yook miëth akölaköl.
⁴Ku päl adumuɔ̄j̄mkua piny tēnē yook,
 rin ye yok wët puöl tēnē koc rec yook.
 Ku duk yook col athem kērac.’”

⁵⁻⁶Ku ben Jethu lēk kocken ye buɔoth, “Tëdë, na yin ala mäthdu ku lör tēnē ye wakōu wëer ciel yic ku luel tēnē ye, ‘Mäthdië gäm ya ayuɔp kadiäk. Rin mäthdiën cī la keny aci bēn paandië, ku yen acin miëth gäm ye.’ ⁷Ku bëer yoot alɔɔn thīn ku lueel, ‘Duk ya rëem nhom. Yot aci gur thok, ku yok aaci tōc yok miëthkië. Yen aci rot ben jöt ba yi gäm ayuɔp.’ ⁸Ku la Jethu tueŋ ku lueel, na cok alɔɔn cii monyë rot jöt bī gäm ayuɔp rin yen mäthdu, ka jnot bī rot jöt bī gäm kuat kē wic, rin yin aci guɔp bī riɔ̄j̄c ë ye, ku lör tueŋ ke thiëc. ⁹Këya alëk we, thiëc, ku abi Nhialic gäm yi, na wic këdän tēnē Nhialic ka yok. Ku ë tēde aya, na gut yot thok, ka ɔany thok tēnē yi. ¹⁰Raan thiëc aye gäm ke wic, ku raan la kē wic aye yok. Ku yot aye ɔaany thok tēnē raan wic ye. ¹¹Yenja kamkun na le meth, ku thiëec manhde miëth ke gëm këpiiny tē wic yen rec. ¹²Ku na wic tuɔŋ ajith, ke dɔm kieth ku gëm ye. ¹³Na ɔieckë wek koc ë luui kärec bæk miëthkun aa gäm käpath, ke cäk lēu bæk njic lön bī Wuurdun tō nhial ye njic apei bī Wëi Nhialic tuɔc koc thiëc ye.”

Jethu aye yöök lön le yen guɔp jɔŋrac
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴Nayon akäl tök ke Jethu ë cop jɔŋrac wei raan guɔp, ku ècie jam. Nawën cī jɔŋjë jäl yeguɔp ke mony awën jam. Go thän awën tō thīn gäi apei, ¹⁵ku lueel koc kök, “Ee Beldhebul bëny jakrec yen ë ye yiék riel bī ke aa cuɔp wei.” ¹⁶Ku ë wic koc kök bïk deep wët, ku thiëckë bii kënë jän gɔi looi, bii nyuɔth ke lön ye Nhialic kakké gam. ¹⁷Ku Jethu ë njic kē yeké tak, go lēk ke, “Na tek koc paan tök keyiic ku thërkë ë kamken, ke pan kënë abi riäak. Ku na tuum dhiënh tök yenhom aya ku thërkë kamken ë röt, ke dhiënh kënë abi weer aya. ¹⁸Këya, na tek jakrec keyiic ku thërkë ë kamken ke cii thök? Ayaké lueel lön ye yen jakrec cuɔp wei riel ye

11:15 Mt 9:34; 10:25 11:16 Mt 12:38; 16:1; Mk 8:11

Beldhebul gäm ya. ¹⁹Ku na ye riel Beldhebul yen ye yen jakrec cuɔp wei, ke ye riel ḥa yen ye kɔckun yakē buɔoth ke cuɔp wei? Calkē ke aa lēk we yic. ²⁰Ku na ye riel Nhialic yen ye yen jakrec cuɔp wei, ke ḥieckē lōn cī bääny Nhialic bën tēnē we.

²¹“Na tit raan ril paande thok ë tɔɔŋ ku köt, ke kakké aaciï nyiesi. ²²Ku na mët raan dët ril, ka wer ye. Ku jɔl käk muk bï yen rot tiit nyaai ἑbén, ku tek käk cī rum.

²³“Raan kēc rot mät ya acie raandië, ku raan cīi ya kony bï kɔc lēk wët Nhialic, ee kɔc thiɔi.

²⁴“Të cī jɔŋrac jäl raan guɔp, ee piny yɔjöp tëdët bï yen lön thün. Na cīn tē yök, ka lueel, ‘Yen abi dhuk tēnē raan wäär jiël yen thün.’ ²⁵Ku dhuk ku yök raan wäär, ke cīt yön cī guir yic apath, ²⁶ku dhuk ku le bën kek jakrec apei kök kadhorou wär ye, ku lek yeguɔp. Ku pîr ë raan kēnē ë jäl rëec apei tēnē pîrden tueŋ.”

²⁷Kaam wën jieem yen këlä, ke tik jam röldit kɔc yiic ku lēk ye, “Tiŋ ë dhiëth yï ku muk yï amit guɔp apei.”

²⁸Go Jethu bëer ku lueel, “Ee yic, ku kɔc mit gup alanden aa kɔc wët Nhialic piŋ ku loikë.”

Jethu akuec bï kēnē jāy göi looi (Mt 12:38-42)

²⁹Tëwën cī kɔc juëc kenhüim kut Jethu lõõm, ke lueel, “Yenjö be riëec akölë rëec këlä? Ee riëec ye wic bï kēnē jāy göi tiŋ. Ku acin kë bï nyuɔth ke. Ee kēnē jāy göi wäär cī rot looi tēnē Jona yen abi tiŋ. ³⁰Cimën wäär cī Jona raan käk Nhialic tiŋ jäl a kit tēnē kɔc Ninibe, käya Manh Raan abi jäl a kit tēnē kɔc akölë ἑbén. ³¹Tiŋ bëny wäär jiël pan Athia abi rot jöt aköl lundit ku gëk riëec akölë, rin cī yen jäl tëmec apei bï wël puɔth bënyjaknhom Tholomon la piŋ, ku yen jam kën, yen adit tēnē Tholomon. ³²Aköl lundit kɔc gen Ninibe aabí we gök rin cī kek kepuɔth waara, ku pälkë luɔi kärec wäär cī Jona ke lëk. Ku alëk we, yen jam kēnē, yen adit tēnē Jona.

Kɔc cī gam aacit awai ku mermer (Mt 5:10; 6:22-28)

³³“Acin raan cī mermer kaŋ yäth yöt ku kum nyin. Aye tööu tēn ye yen yöt mer yic thün, bï piny amer tēnē raan la yöt. ³⁴Puɔn path acit nyin path. Raan path nyin ë daai apath, acii thöj kek raan cī cɔɔr cie daai apath. ³⁵Käya, luɔikë röt bæk puɔth la cök, ku duɔkkë puɔth cɔɔr.

36Na yin ayer puöu, ke yin acit raan këc cɔɔr ë daai apath cimën dhie ye mac piny riaal."

Jethu ë kɔc piööc lööŋ ku Parathi lëk lɔn nhieem kek

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37Nawen ci Jethu thök ë jam, ke cɔɔl raan töŋ akut Parathi paande bik la mith, go la ku nyuuc ku mith ke këc yecin ku yecök lɔɔk cimën ciɛɛŋ kɔc Itharel. **38**Kënë, aci raan akut Parathi wén la baai bén gɔi apei. **39**Go Jethu lueel ténë ye, "Wek kɔc akut Parathi, aa wegup ayeer kek yaké lɔɔk, ku piäthkun aaci thiäŋ kärec apei. **40**Kɔc cìn kë ɲieckë! Këc Nhialic yen cak guɔp, puöu alɔŋthiŋ cak aya? **41**Biökruuel aye nyuɔɔth puön yer tē muɔɔc yin kɔc, ku acie miɔc ye yin biökruuel nyuɔɔth ë path.

42"Të reec yen thiin ténë we, kɔc akut Parathi. Wek aa Nhialic juër kälík, kák cít tök ë thiäär yic käkkun yaké ke puur ë dum yiic, ku kuat wel kök ébën. Ku wët la cök ku nhiër Nhialic akuɔckë looi. Käkkä aa dhielkë looi, ku luɔikë käkkä aya.

43"Të reec yen thiin ténë we, kɔc akut Parathi. Ayakë nhiaar bæk aa nyuc tueŋ thöc kɔcdit nhiiim tén amat, ku ye we muɔɔth athëek yön ë ȳɔɔc yiic. **44**Të reec yen thiin ténë we, wek aa thöŋ kek rëŋ cìn kë ye ke ȳic, ye kɔc cath kenhiiim ë path, ku kärec cik thiaan keyiic piiny aacii ȳic."

45Nawen, ke raan tök kɔc piööc ë lööŋ jöt rot ku lueel ténë ye, "Bëny, tē jiɛem yin këlä, ke yin ë yo lat aya."

46Go Jethu bëér, "Wek kɔc piööc ë lööŋ, kärec aa tit we aya. Wek aa kɔc piööc käril apei cie lëu bï ke looi. Ku wek aacie kɔc kony aya ë luɔiden. **47**Të reec yen thiin ténë we. Awëeŋkui, wek aa rëŋ path buth ténë kɔc kák Nhialic tij, kɔc wäär nëk wärkun dít. **48**Acäk gam lɔn kewäär ci wärkun dít looi apath, ku na we tɔ thiin ȳuöt wek ci näk aya. Rin aaci kɔc kák Nhialic tij nök ku buɔthkë räjken. **49**Ku rin ë wët kéné yen aci Nhialic ye lëk we élä, 'Wek aaba tuɔc kɔc käkkië tij ku atuuc. Ku wek aabi kɔc kök nök ku cuɔpkë kɔc kök wei.' **50**Riëec akölé abi tém awuɔc rin ci yen kɔc kák Nhialic tij nök tewäär cek piny yëet émën, **51**jɔɔk ë näák Abel yet näák Dhäkaria wäär näk luaj Nhialic. Ku ben Jethu lëk ke, riëec akölé abi tém awuɔc rin ë käkkä ébën!

52"Të reec yen thiin ténë we, wek aa yic moony ténë kɔc ku acäk ye gam kek week ë röt. Ku wek aa kɔc kök wic yic bik gam gël!"

53Nawen wic Jethu bï jäl, ke jiëem kɔc akut Parathi ku kɔc piööc lööŋ guɔp apei, ku thiëckë wél juëc ku wickë bï ke dhiel dhuk nhiiim, **54**rin wic kek ye bik deep wët bik dɔm, tē le yen wët reec lueel.

Duk riöc luel yic

(Mt 10:26-27)

12 Wën ci käkkä röt looi, ke koc juëc apeidit aake ci kenhüim kut Jethu lëöm abi ciën të ye cök cak la piny. Tëwén ke Jethu kɔj jam tënë kocken ye buçoth ku lëk ke, “Tietkë röt, ku duökkë ye luui cümén koc akut Parathi, koc ë koc ruëeny. ²Acin kë ye moony arëk abi ciï tiëc. Tëdë ke lëu bï këdän thiaan abi ciï yic. ³Na cök a wët luel waköu ka jnot piy nniäk aköl. Ku kériëec èbën cäk jääi weyith yööt alöñthïn ke yöt ci thiöök thok ajojt ye koc kök piy.

⁴“Ku alëk we wek mäthkië, duökkë riöc koc guäpkun nök ë path. Aa we nök ku na lä ka cïn këdët ben kë looi. ⁵Ee Nhialic yen adhil koc riööc, rin na ci nök ka la riel aya bï cuat pan mac. Alëk we, ee Nhialic ë rot yen adhil koc riööc. ⁶Diet thii kor kadhiëc cït amuör, ciï ke ye yçç wëeu lik? Ku acin tök ë kamken ci Nhialic kaj muör nhom, ⁷agut nhïmkun tö yïnhom ajiç Nhialic akuënden. Duökkë riöc, wek aa awär amuör juëc.

⁸“Alëk we, raan ye gam koc nhïim lön ye yen raan Manh Raan, aba gam aya lön ye yen raandië atuuç Nhialic nhïim. ⁹Ku raan jei koc nhïim lön ciï yen ye raandië, abi Manh Raan kuec aya atuuç Nhialic nhïim.”

¹⁰Ku ben Jethu lëk ke, “Kuat raan wët rac lueel Manh Raan guöp abi päl piny tënë ye, ku raan lueel kërac Wëi Nhialic guöp, acii bï kaj päl piny tënë ye.

¹¹“Të yëth yi tën amat luk yic, bany dït ku bany kor nhïim, duk diceer të bï yïn rot kuony thïn ku wët ba lueel, ¹²rin Wëi Nhialic abi col ajiç kë ba lueel.”

Raan ajak kuc käj

¹³Go mony dët rot jot koc yiic ku lueel, “Bëny lëk wämääth bï yiëk abäkkië kák ci wä nyäj yo yiic.” ¹⁴Go Jethu bëér, “Mäthdië, yeja cä kuany ba ya bëny, ba käj tük we?” ¹⁵Ku lëk koc awën tö thïn, “Tietkë röt, duökkë jieek col arum wepuöth. Acin raan rëér piërde yecin cök alon le yen käjuëc.”

¹⁶Ku lëk ke kääj kënë, “Theer raan ajak ë tö thïn, ku duomde éci luòk rap juëc apei. ¹⁷Go jal jam ku lueel, ‘Yenjö ba jal looi? Yen acin duël lääu yic bï yen ke tööu thïn.’ ¹⁸Nawén ke tük ku lueel, ‘Kë ba looi akin. Duël kënë aba nyaany, ku ben duëldit apei looi bï yen rap ku kák kök baai tääu thïn. ¹⁹Ku jal lëk rot yatök. Mony mit guöp, yïn ala miïth juëc apei bï run juëc nök, jol pïr apath, miëthë ku dëkkë, ku jol puöu miet!’

12:1 Mt 16:6; Mk 8:15 12:2 Mk 4:22; Lk 8:17 12:10 Mt 12:32; Mk 3:29

12:11-12 Mt 10:19-20; Mk 13:11; Lk 21:14-15

20 Go Nhialic lëk ye, ‘Raan kuc käj! Ee wëer kënë, yin abi thou ku käjuëc ca täu rot kë, bïk lïk aa käk ë ña?’”

21 Ku wit Jethu wëtde elä, “Kënë, yen ë rot looi tënë koc käjuëc tööu ë riënken, ku acin jieek Nhialic tö kepuöth.”

Raan adhil Nhialic ሃጋዬት

(Mt 6:26-34)

22 Ku wël Jethu yenhom kocken ye buoøth ku lueel, “Këya alëk we, bæk röt ciï cöl anëk diëer kë bæk cam bæk pür. Ku diëerkë aya käk bæk cen. **23** Wëi ajuëen tënë miëth, ku guöp raan ajuëen tënë alëth. **24** Daaikë diet pär nhial, aacie pur rap ku temkë ke, ku tæëukë ke atuok yic, ku aa ñot ke pür rin ye Nhialic ke yiëk miëth. Ku wek aa ñjuëen apei tënë ke. **25** Yenja kamkun na diir ë wëike ke juak ruönke? **26** Na cäk käk thiikä ye lëu, yejö ye wek diëer käk kök? **27** Tiëjkë yök cil të dhëej kek thïn, aacie luui ku aacie luui alëth. Ku alëk we na cök a bënyjakanhom Tholomon cimënden wäär ë bäänyde yic, èciï la alëth la kit dhëej cimën yän tök ë yökkë yiic. **28** Ku na ye Nhialic wel cil ë path cöl adhëej këlä, wel tö thïn akölë ku na nhiäk nün lik ke ril wei ku took ke mac, ke Nhialic ciï we bi kuëec nhiiim, wek aa koc la gam thin koor.

29 “Duökkë wenhiüim ye yiëk kë bæk cam ku kë dekkë akölaköl. **30** Aa koc kuc wët Nhialic pinynhom ë tën kek aa kepuöth yiëk käkkä. Ku Nhialic Wuurdun ajic lön wic wek käkkä. **31** Na ye këya, yakë ke wic käk bääny Nhialic, ku aabï yiëk we aya.

Jieek cie rop atö pan Nhialic

(Mt 6:19-21)

32 “Duökkë riëc wek koc buoøth ya rin Wuurdun amit puöu bi we yiëk ë bäänyë. **33** Yaackë käkkun ku gämkë wëeu koc ñöj. Kënë abi jaakdun juak yic pan Nhialic. Ku jieek pan Nhialic acie thök, ku acie riääk cimën jieek pinynhom, rin acin cuër tö thïn. Ku aciï aruop ye rac. **34** Ku piändu abi ya rëer akölaköl të tõu jaakdu thïn.

Rëer yiï ci rot guiir

35 “Rëer yiï ci rot guiir akölaköl, ku rëer yiï muk mermer rin kuat kë bi rot looi bi yök waköu, **36** cimën alony lui baai tit bäänyden ci la yan thiëek yic ke bi dhuk baai. Na bi ke go yöt guo ñaany thok tënë ye. **37** Aloony mit gup aa loony ye bäänyden yök ke tit të dhuk yen baai. Alëk we alanden, bëny abä alanhden luoi ruöök, ku cöl ke aa nyuc bïk mith ku luui tënë ke. **38** Tëdë, ke bëny abi dhuk baai wëer ciel yic, tëdë ke dhuk

bëæk ë piny. Ku aloony mit gup aa loony bï bány yok ke tit. ³⁹Wek aa lëu kënë bák deet yic ë röt. Na raan ye wëer alþ bï cuär bën ȝic, ka rëér ke yiën bï cuär kakké cii kual. ⁴⁰Ke week aya rëérkë we tit, rin wek aa kuc aköl bï Manh Raan bën.”

⁴¹Go Pieter lueel, “Bëny, ye yok lëk ë käänj kënë aye koc ebën?” ⁴²Go Bëny dhuk nhom ku lueel, “Na ye käya, yeja alony path ku ȝic käj apesi? Yeen alony bï bëny nyäaj kakké yiic paande, bï kacke ya gäm miëth akölaköl. ⁴³Alony mit guöp alony bï bëny yok ke loi luçide apath të dhuk yen. ⁴⁴Alëk we, abi alony kënë täü kakké yiic ebën. ⁴⁵Ku na ye alony ye tak lõn cii bányde bï lac dhuk. Ku ye rëér ke näk aloony kök, röör ku diaär. Ku ye cool ke mith ku dëk abi wieet. ⁴⁶Ke bányde abi la luät yeguöp aköl cii ye tak lõn yen aköl bï yen bën. Ku yeen abi bëny tem awuöcdit ku met të rëér koc rec thin.

⁴⁷“Ku aluañ ȝic kë wic bányde bï looi, ku rëér ke cii rot guir bï kë wic bëny looi, ka bï tem awuöcdit apei. ⁴⁸Ku aluañ kuc kë wic bányde ku looi awuöc bï yen that thin, ka bï ya awuöc koor. Käjuëc aa wic tënë raan ci gäm käjuëc, ku raan ci gäm käjuëc apei awic käjuëc apei tënë ye. ⁴⁹Yen aci bën ba piny bën cuöny. Ku anhiaar diët ci dép theer. ⁵⁰Yen atiit kérac apei, yen abi gum ku rem ya apei yet aköl bï kënë thök. ⁵¹Yakë tak lõn ci yen bën ba döör bën looi pinynhom? Alëk we acie ye. Ee lõn bï koc keyic tek. ⁵²Many la yic koc kadhiëc abi yeyic tek. Koc kadiäk aabä nhiaar ku man rou ya. Tëdë, koc karou aabä nhiaar ku man koc kadiäk ya. ⁵³Mith röör kek wärken aabï kenhii'm tuööm ë rienkië. Ku yen ë lõn nyiir kek märken. Ku man athiéek kek tiij wënde aabï röt maan aya.”

⁵⁴Ku ben Jethu lëk thän awën tò thin, “Na tiënjë luät nhial, ka gujkë lueel lõn deej abi tueny, ku tueny ayic. ⁵⁵Ku na dóm bï la dil, ku ruel aköl apei, ka luëlë lõn bï piny tuöc, ku tuc ayic. ⁵⁶Yeja wiëckë bák ruëény! Awëënjui? Wek aa kë bï rot looi ȝic të tiij wek kakkä nhial. Ku cäk kë loi rot emen ȝic ayic?

⁵⁷“Yejo cii wek yic bák looi ye ȝic? ⁵⁸Cimën na yëth raan yi luk yic, ke yi lœc wët waar yic, ku döörkë ke këc yi guç yäth luk yic. Na cii lœc looi këlä, ka yëth yi luk yic tënë bány, ku bëny abi la thön apuruuk, ku mac yi. ⁵⁹Alëk yi, yin aci bï kaj lony, yet të bï yin këthiin köny tënë yi kaj cool.”

Na cii luçi kärec päl ke yin aci pîr

13 Nawën ke koc bë tënë Jethu, ku lëkkë ye lõn ci bánydit Pilato koc Galilia col anäk, koc ke ci kák juërkë Nhialic la nök luanj Nhialic Jeruthalem. ²Go Jethu bëér. “Yakë tak lõn koc Galilia ci nök

ëmën aa kärec apei wër kek koc Galilia kök looi? ³Acie yic! Ku cäk njic lön wek aabii thou aya cimenden, tē ciï wek kärec yakë looi päl, ku wëlke wepuöth Nhialic? ⁴Ku na koc wäär kathiäär ku bët wiik yön bäär apei kenhüüm Thiloam bik thou ébën, ye kek koc kärec looi Jeruthalem kepëc? ⁵Aacie ke! Ku alëk we, na cäk luoi kärec päl, ke wek aabii thou ébën cimenden.”

Kääj tim cie luok

⁶Go Jethu ke lëk kääj kënë, “Monytui éci tim luok com duomde. Nawën thööj tē ciï yen luok, ke bö bi bën bet. Go ciën müh yön yehom. ⁷Go puöu riäak apei, ku lëk raan lui dom yic bi yep wei, ku lëk ye, ‘Aca tiit run kadiäk ku acin manh töj ca yön yehom. Yenjö pël ye bi dom rooc é path ke cie luok?’ ⁸Go raan é luoi bëér, ‘Bëny, päl é ruöön töj kënë é path, aba guir ku tääu dhiäap yecök. ⁹Na lok ruööntui ka path, ku na ciï lok, ka jol col ayep.’”

Jethu aci tiij tuany kony aköl ciï koc ye luui

¹⁰Tëwën aköl ciï koc ye luui ke Jethu piööc tén amat koc Itharel, ¹¹ke tik é tö thïn ke la guöp jöprac ciï ye dhoj köu, bi yeköu ciï ye jöt ruöön thiäär ku bët. ¹²Nawën tiij Jethu ke coäl ku lëk ye, “Tik, yin aci kony.” ¹³Ku tëeu yecin yeköu. Ku kaam thiin awën ke la köu cök. Go Nhialic leec.

¹⁴Ku raandit tén amat éci puöu dak apei rin ciï Jethu ye kony aköl ciï koc ye luui. Ku lëk koc awën tö thïn, “Yok aa la nïn kadätem ye koc luui. Ke raan alëu bi bën akäl tök kam é nïnkä yiic bi bën kony, ku acie aköl ciï koc ye luui.”

¹⁵Go Bëny bëér ke tcoön guöp, “Aa wek koc la gup ruëeny! Le raan tök é kamkun cie yäkke ye lony aköl ciï koc ye luui bi ke la wiëc wal ku pii? ¹⁶Ku tiij kënë, nyan many Abaram ciï bëny jak dhoj köu, bi ya reëer ke duäl é runkä kathiäär ku bët, ciï path bi kony aköl ciï koc ye luui bi la cök?” ¹⁷Tëwën lueel yen ye këlä, ke koc awën man ye yär gup, ku mit thän diit awën tö thïn puöth käk koc göi ciï Jethu looi.

Kääj käu koor nyin ye tiemde düt apei

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸Ku la Jethu tuej ke jam ku lueel, “Bääny Nhialic cít njö? Yenjö ba thööj ke ye? ¹⁹Aba thööj manh tim koor nyin ciï raan com duomde. Go düt abi ya tim dittet ye diët yöötken yik kérke köth.”

²⁰Ku ben lueel, “Yenjö ba ben thööj bääny Nhialic? ²¹Acit lon ciï tik puor ayumdit tet yic, na lä ke piäär ébën.”

Kuany dhël la pan Nhialic yic

(Mt 7:13-14, 21-23)

²²Ku bër Jethu ke kuany geeth ku bëei yiic ke la Jeruthalem. ²³Go raan tök thiéec, “Bëny! Le koc lik bii poth bïk la pan Nhialic?”

Go Jethu bëer, ²⁴“Thamkë bæk bak dhël ye koc gum thïn yic, rin alëk we lön wic koc juëc ye bïk la alonjthïn, ku acik bii lëu. ²⁵Të jöt wun baai rot ku riit yot thok, wek aabi köjc ayeer ku jälkë yot tcoj thok ku luelkë, ‘Bëny, ñany yot thok tñenë yo,’ ku abi bëer tñenë we, ‘Akuöc të bii wek thïn.’ ²⁶Ku abäk lëk ye, ‘Yok aaci müth ku dëkku kek yi, ku yin aci piööc è geethkua yiic!’ ²⁷Ku abi dhuk nhom ku lueel, ‘Alëk we bæk piñ, wek aaciï bö yot rin wek aacä ñic. Jälkë, koc luui è kärec!’ ²⁸Ku të cii yï cuop wei, ke yin ariäk puju ku dhiau aba yïthok a kac të tij yin Abaram, ku Ithäk ku Jakop ku koc kák Nhialic tij, ke rëer bääny Nhialic yic pan Nhialic, ku gël yi wei thïn! ²⁹Ku koc aabi bën pinynhom èbën ku camkë yan bääny Nhialic. ³⁰Ku koc tò ciëen èmën aabi tò tuej. Ku koc tò tuej aabi dhuk ciëen.”

Jethu ku Antipäth Yërot

(Mt 23:37-39)

³¹Teeën, ke koc akut Parathï bö tñenë Jethu ku lëkkë ye, “Jäl è tñen rin bëny Antipäth Yërot awic bii yi nök.”

³²Go Jethu lueel, “Lak ku lëkkë raan la guüp awandit lön yen abi la tuej akölë ayi ffiäk ya cop jakrec wei koc gup, ku luçi kák jän göi ye yen koc kony. Ku na ye nñ diäk ke yen abi luçidië thöl pinynhom. ³³Ku akölë ku ffiäk ku aköl dëëtë, yen ala tuej ya lui rin aciï path bii raan kák Nhialic tij nök tädët cie Jeruthalem.

³⁴“Koc Jeruthalem! Koc Jeruthalem! Koc è koc kák Nhialic tij nök, ku biöökkë koc cii tuöc we aleel. Ye arakdë cii yen ye wic ba we kuööt yiic, ku kuony we cimën adhie ye ajith miëthke kuöm piny yewuöök, ku wek aaci kuec.

³⁵Nhialic abi we nyän pandun. Ku athön we bæk ñic, wek aaciï ya bii bën tij yet aköl bii wek röt guiir, ku luarkë ya yai ke yakë lueel, ‘Lecku raan bö rin Bänyda.’”

Jethu aci raan tuany kony

14 Nawën ke Jethu la pan raan akut Parathï aköl ciï koc ye luui bii la müth. Ku koc ke tò thïn aake döt Jethu apei.

²Go raan cii but yjööm ku kök èbën bën tñenë ye. ³Go Jethu jam ku thiéec koc piööc è löön ku koc akut Parathï, “Cii löj peën bii raan tuany

13:27 Wk 6:8 13:28 Mt 22:13; 25:30 13:28-29 Mt 8:11-12 13:30 Mt 19:30; 20:16; Mk 10:31
13:35 Wk 11:8:26; Jer 22:5

kony aköl ciï koc ye luui tädë ke kony?" ⁴Gokë ciï bëer. Go Jethu mony awën cœl ku kony ku cœl ajiël. ⁵Ku jol lëk ke, "Yeja kamkun ë tën, na ci manhde, ayi wendë lööny yiith aköl ciï koc ye luui, ke pël yiith ku ciï biï bei nyin yic?" ⁶Ku wët kënë aci ke nyöñ nñiim kë bëer kek ye.

⁷Wën ci yen ye tüj aya ke jööl awën ci cœl aaye ñek teden nyuuc yen thïn lœc, ke luel kääj kënë, ⁸"Të ci yi cœl yai yic, duk la ku nyuc tën kœcdit, tädë ke raan ben dit tënë yi aci cœl aya. ⁹Na biï, ke raan awën cœl we wedhie abi yöök ba rot jöt ba thööc päl ye. Ku yin abi jäl dhuk thöc tõ ciëen yiic ke yi ci guöp yär. ¹⁰Të ci yi cœl, ke yi la ku nyuc thöc tõ ciëen yiic rin na la raan la baai bën, ka bë tënë yi ku lueel, 'Jöt rot, bääär tuej tën mäthdië.' Kënë abi cœl athiek yic jööl nñiim ebën. ¹¹Këya, kuat raan dit puöu rot yäth tuej ë rot abi Nhialic dhuök ciëen, ku raan lir puöu ë rot dhuök ciëen abi Nhialic yäth tuej."

¹²Ku lueel Jethu tënë mony awën ci ye gœj, "Na loi miëth bi yin koc gœj, ke duk ke cœl mäthku ku paan moor, ku koc ruäai kek yi ku koc ajiëek thiëek bääikun, rin aabë ben cœl. Ku na looi rot këya, ke këwäär ca luöi ke yen acolkë tënë yi. ¹³Na loi miëth cœl yin koc, ke cœl ke koc ñöñ, ku koc ci duany, ku koc ci ñol ku cöör, ¹⁴rin na la koc röt jöt thou yic akoldä, ke yin abi Nhialic cuööt rin wäär ci yin ke cœl koc ci ye lëu bïk miëéthku cool."

Jethu aci bääny Nhialic thöj yan thiëek

(Mt 22:1-10)

¹⁵Go mony dët miith kek koc lueel tënë Jethu wën piñ yen kënë, "Koc mit gup aa koc bi cœl yai yic, bääny Nhialic yic."

¹⁶Go Jethu lëk ye, "Monytui éci yandit apei looi ku cœl koc juëc. ¹⁷Nawën ci müith yai guiir, ke toc aluonyde bi koc wië ke yai yic la cœl, 'Bäk, kériëec ebën aci thök ë guiér.' ¹⁸Gokë wël juëc lueel kedhie bi kek kenhiiim kœl. Ku lueel raan wën ci alony kañ yök elä, 'Yen aci piny yœc, ku yen adhil la ba la tüj. Lœr ku lëk bëny lœn acin kë maan yen ciï yen la yai yic.' ¹⁹Ku lueel raandët, 'Yen aci miöör kathiäär ye koc pur yœc, yen ala ba ke la them, lœr lëk bëny lœn acin kë maan tënë ye.' ²⁰Ku lueel raan ye koc diák, 'Yen aci piac döm nya, acä lëu ba la yai yic.'

²¹"Go alony dhuk baai ku le wëlkä lëk bänkyde. Go bänkyde puöu riäak ku lëk aluonyde, 'Lœr dhööl yiic ku kam bëëi geeu, ku cœl koc lim dhööl yiic ku koc ci duany, ku koc ci ñol ku cöör bïk bën.' ²²Go alony lueel, 'Bëny, kë ca lëk ya aca looi ku piny ajot lääu.' ²³Go bëny ben lëk aluonyde, 'Lœr kuany baai yic ku dhööl yiic geeu, ku lëk koc ebën bïk dhiel ben bi paandië thiän. ²⁴Alëk yi, koc wäär ca kañ cœl acin miëth yai bïk ben yök paandië!'"

Kē dhil raan looi bī ya raan buoth Jethu

(Mt 10:37-38)

²⁵Koc juēc aake cath kek Jethu. Nawēn ke wēl yenhom koc ku lueel,
²⁶“Na ye raan bö tēnē ya, ku cii wun ku man ku tiejde ku miéthke, ku
wämäthakēn ku nyierakēn, ku wëike man, ka cie raan buoth ya. ²⁷Ku
raan cie gum ku buoth ya, acii lēu bī ya raan buoth ya. ²⁸Na wic raan
bī yöndit bär apei buth, yenjō bī kaj looi? Nadē ke cii wëeu muk bī kaj
kuëen nyin bī njic lñ le yen wëeu juēc bī yen yöt buth bī thöl? ²⁹Na jçok
cök ku le ciën wëeu juēc bī yen ye thöl, ka bī koc yöt tij ke këc thök aa
bui, ku yekë lueel, ³⁰‘Mony kënë aci yöt jçok bī buth ku akëc thäap.’

³¹“Na jöt bënyjaknhom tñ ke la apuruk tim thiäär bī la thör kek
bënyjaknhom dët la apuruk tim thiär-rou, ke cii bī kaj tak lñ bī
yen tñ lēu kek è bëny kënë? ³²Na yök ke cii tñ bī lēu, ka toc koc ke
bënyjaknhom tui jnot mec kek apuruöökke bik döör looi.” ³³Këlä aya, acin
raan kamkun lēu ye bī ya raan buoth ya agut tē bī yen kakké kaj puösl.

³⁴“Awai, apath. Ku na thöök kōu alëi ke ben dhuök thïn këdë? ³⁵Awan
cit kënë acie ben piath. Aye puöök wei. Pieñkjë tē le wek yith.”

Kääjn amäl cii määr

(Mt 18:12-14)

15 ¹⁻²Koc ajuér kut ku koc kärec looi aake cii bën tēnē Jethu bik
piööcdé bën piñ. Ku kënë, ee këc koc akut Parathi ku koc piööc
lööñ nhiaar, rin ye Jethu koc rec mœen jän lor, ku mith ke ke aya. ³Goke
lëk kääjn kënë.

⁴“Na la raan tök kamkun amääl buoöt, ku mär amäl tök, ke cii
thiärdhojan ku dhojan nyieen piny roor, ku le amäl töj cii määr kaj
wic yet tē bī yen ye yök? ⁵Ku na yök ka mit puöu apei ku jöt yekët. ⁶Ku
na le yet baai ka col mäthke ku kocken akeu nhom ku lëk ke, ‘Yen aci
puöu miet rin cii yen amäldien wäär cii määr yök. Loiku yai.’ ⁷Këlä aya,
miet puöu dit abi tö pan Nhialic, rin raan töj kérac looi cii yepuöu dhuök
ciëen rin adumuöömke. Ku miet puöu koc tö pan Nhialic, rin è raan töj,
aci bī thöj kek miet puöu rin koc path kathiärdhojan ku dhojan cñ
awuöc cik looi, bī kek kepuöth dhuök ciëen.”

⁸“Tëdë, tik ala wëeth thiäär miläj yer, ku mär wënh tök. Yenjō bī
looi? Abi mac dëep ku wic apei arëk bī yöt a weec yic agut tē bī yen ye
yök. ⁹Të cii yen ye yök ka col mäthke ku koc akeu ébën ku lëk ke, ‘Yen
amit puöu apei, wëeukiën wäär cii määr aaca yök. Loiku yai.’ ¹⁰Këlä aya,
atuuc Nhialic aa puöth miet rin raan töj kärec looi cii yepuöu waarr ku
dhuk Nhialic.”

14:26 Mt 10:37 14:27 Mt 10:38; 16:24; Mk 8:34; Lk 9:23 15:1-2 Lk 5:29-30

Kääj manh cī määär

¹¹Ku la Jethu tuej ku lueel, “Monytui ë tö thïn ku ë la wät karou. ¹²Go wën koor lëk wun, ‘Gäm ya käk ba ték ya aköldä?’ Go wun käj tek tñë ke. ¹³Nawën nïn lik cök ke wën koor ycc käkke ëbën, ku jiël bï la wun dët, wun cï yen wëëuke bën la thöl thïn dëj ë määu ku wïcwïc adëjök. ¹⁴Wën cï yen wëëu thöl ke cõndit apei loi rot ye pan awën, ku jol rëer ke nëk cök apei. ¹⁵Nawën le käkke dhal ke lueek rot pan raan tök ë kç pan awën. Go raan la baai cöl aye dir baai biëjök. Ku gëm ke kë camkë. ¹⁶Ku ë ye wïc diët cök yeyäc thiëjëj kë ye dir cam, ku acïn raan cïi ye gäm ye. ¹⁷Nawën jol këreec cï looi tak yic yepuöu ke lueel, ‘Ye kç luï kadë tö tñë wä ë kueth abi miëth döj piny, ku yen akïn duër thou ë tën rin cök! ¹⁸Yen abi dhuk tñë wä ku lëk ye, wä yen acä awuöc looi tñë Nhialic ku tñë yi. ¹⁹Yen acïi ben a cöl yi, loi ya ke ya cït alony ye riëp.’ ²⁰Ku jol jäl pan awën ku dhuk tñë wun.

“Tëwën ñoot yen tëmec ke baai, ke tij wun ke bö. Go puöu la yum ku riñ tñë ye ku peët yic ku cim gëm. ²¹Go wënde lueel, ‘Wä yen acï kërac looi tñë Nhialic ku tñë yi. Yen acïi ben piath nadë ke ya cöl ë yi.’

Ku ëye wïc diët cök yeyäc thiëjëj kë ye dir cam (15:16)

²²Go wun aluɔɔnyke cɔɔl ku lueel, ‘Riɛŋké! Bëëiké alanh path ku tääuké yeköö. Ku cuɔ̄thké cin joth mïläŋ tōc ku tääuké war yecök. ²³Ku bëëiké muɔɔr thiin cuai apei ku näkké bï yok yai looi, ²⁴rin manhdien kënë ë cït mänh ci thou ku aci bën pïr. Yeen ëci määär ku aci yök.’ Ku jɔlké yai cam.

²⁵“Tëwën looi käkkä röt, wëndit ëci la luui dom yic. Nawën dhuk ku jol bï baai dööt, ke piŋ lõör yic ku diér. ²⁶Go aluɔny tök cɔɔl ku thiëec kë diér kɔc baai. ²⁷Go alony awën lëk ye, ‘Wämooth aci bën, ku wuor aci muɔɔr wääär cuk muk apei bï cuai nök bï yai looi rin ci yen dhuk ke puɔl guɔp.’

²⁸“Go wëndit puɔj riääk apei ku kueec bï ciï la baai. Go wun bën tënë ye ku lëj bï la baai. ²⁹Go lëk wun, ‘Yen aci luui apei ë runkä ëbën tënë yi, ku acin töj ca lëk ya ba looi ci yen kaŋ kuec ba ciï loi. Ku ë runkä ëbën acin mën manh ë thök ca kaŋ yiék ya bï yen luui yai yok mäthkië. ³⁰Ku wén dhuk wëndu ke ci wëëuku la muɔr adëjök köth, ke yi loi yai ku näk muɔɔr töj yen cuai apei yäkkua yiic.’ ³¹Go wun bëér, ‘Manhdie, yin arëér kek ya akölaköl, ku käk muɔk ëbën aa käkku. ³²Ku ë yic buk yai looi rin wämooth ë cït manh ci thou, ku ëmën aci piir, ee ci määär ku ëmën aci yök.’”

Kääŋ raan luɔi kony rot ruëeny

16 Ku ben Jethu lueel tënë kɔcken ye buɔɔth élä, “Wätheer raan ajak ë tō thïn, ku yeen ë la raan käkke guiir baai, ku raan kënë ëci luɔm tënë ye rin ci yen wëëuke muɔr. ²Go cɔɔl ku lueel, ‘Yenjö kë ya piŋ keye lueel ë rienu? Nyoth wëëu ca dɔm ku wëëu ci määär thook ëbën, rin yin acii bï bën ɣot yi lui tënë ya.’ ³Go mony wén lueel yepuɔj élä, ‘Ba ɣö looi tē cop bëny ya luɔidië yic? Yen akuc puɔr ë dom ku yen abi guɔp yär tē ye yen lim. ⁴Ëmën, kë ba looi aca jäl ɣic, kë bï yen col ala kɔc juëc määth ke ya, bïk ya aa lor bääiken tē cop ya wei luɔidië yic.’

⁵“Go kɔc la gup käny bányde cɔɔl ku lueel tënë raan ci kaŋ bën, ‘Käk bëny köny tënë yi yeké dë?’ ⁶Go lueel, ‘Yen aköny tönydít miök bian tök.’ Go raan käŋ guiir baai lëk ye, ‘Kénë aci ya akuëndu, nyuc ku gät thiärdhiëc.’ ⁷Ku thiëec raan dët, ‘Na yiin, käny tō yiguɔp ye dë?’ Go lueel, ‘Ee gäny rap tiem tök.’ Go lëk raan wén, ‘Gät buɔt kabët.’

⁸“Go wun baai raanden la guɔp awan leec wén ci yen rot kony. Rin tē ye riëec akölé käkken luɔɔi thïn kamken ajuëen tënë mïth bääny Nhialic.” ⁹Go Jethu la tueŋ ku jieem, “Këya alæk we, luɔiké jieek pinynhom bï wek ke la mëth, rin na la jaakdun thök ke wek aabï lor pïr akölriëec ëbën yic. ¹⁰Raan ɣic kälík muk apath ë käjuëc ɣiec muk aya,

ku raan kuc kälik muk, acie käjuëc ë ḥiec muk. ¹¹Na yin acie käk ciεεŋ pinynhom ë tēn ḥiec muk, ke yi b̄i deet puɔ̄u kēdē b̄i yi gäm jieek tō pan Nhialic? ¹²Na yin acie ḥjöøth puɔ̄u l̄on b̄i yin kēn raandä ḥiec muk, ke yenja b̄i gäm kē c̄ok a kēdu?

¹³“Acīn alony lēu ye b̄i luui tēnē bāny karou, ka man raan tueŋ ku nhieer raan ye kōc rou. Tēdē ka thek raan tueŋ ku dhēl raan dēt guöp. Acīi raan lēu b̄i Nhialic ku jieek nhaar kedhie.”

¹⁴Go kōc akut Parathī, kōc nhaar wēeu, käkkä piŋ ēbēn ku dōlkē Jethu guöp. ¹⁵Go Jethu lēk ke, “Wek aa rōt nyuɔ̄oth kōc nhīim ciēt wek kōc path ku Nhialic ajic kē tō wepuøth. Rin käk ye kōc juëc yiēk kepuøth apei ciēt kek ril, aaye Nhialic tij ke kor.

¹⁶“Wātheer agut tēwāär tul Joon, kōc aake ye lōj Mothith ku wēl ci kōc käk Nhialic tij göt, theek. Ku ēmēn, Wēt Puøth Yam rin bāäny Nhialic alēk kōc, ku awic kuat raan ēbēn b̄i rot rieeny thīn. ¹⁷Ee kēya, apuɔ̄l yic b̄i käk tō nhial ku pinynhom riääk, tēn tē b̄i wēt thiin koor tō Lōj yic cuat wei.

¹⁸“Raan liōi tieŋde ku thiieek tij dēt, ka cā akōr looi. Ku mony thiak tij ci muɔ̄nyde liɔ̄ji, ka ci akōr looi aya.”

Raan ci jak kok miëth ku Ladhäro

¹⁹Go Jethu kāäj bēn thöøth ku lueel, “Raan tōk ë tō thīn ku ēci jak apei, ku ë ceŋ alēth dhēj ku ë ye yai looi paande akōlakōl. ²⁰Ku raan laaj cōl Ladhäro la guöp tētöök juëc apei ë tō thīn aya. Ku ë ye nyuc yön raan ajak thok, ²¹b̄i lim awuthueei ë lōöny piny. Ku jōk aake ye bēn aya ku nyankē tētöök yiic.

²²“Nawēn ke laaj kēnē thou, go atuuc Nhialic wēike tääu Abaram yōu nhial pan kōc path ci thou. Nawēn ke mony ajak lōk thou aya ku thiäk, ²³ku tēeu wēike pan mac, ku rem thīn apei. Nawēn ḥjēer yenyin nhial ke tij Abaram tēmec, ku Ladhäro ke tō yeycu. ²⁴Go dhiau ku lueel, ‘Wā Abaram liec ya, ku toc Ladhäro b̄i ciēen tōk luɔ̄t thok piü yiic, ku gōot yaliep b̄i liemdië lier, rin yen arem apei ë tēn!’

²⁵“Go Abaram bēr, ‘Manhdië, tak l̄on ci yin käpath yōk wāär piir yin ku yōk Ladhäro kärec. Ku yeen awac puɔ̄u ēmēn ku yin arem apei. ²⁶Ku dēt aya, tēthuth mec yic apei atj̄ kamkua b̄i ciēn raandan la lōjtui, ku cīn raandun bō tēnē ya ë tēn.’ ²⁷Go mony ajak wēn lueel, ‘Wā Abaram yin alāj ba Ladhäro tuɔ̄c panda, ²⁸tēnē mīth wā kadhiëc b̄i ke la wēët bīk ciī bō ë tēn b̄i ke reem aya.’

²⁹“Go Abaram lēk ye, ‘Mothith ku kōc käk Nhialic tij aa tō thīn, cōl ke aa piŋ wēlken.’ ³⁰Go mony ajak bēn lueel, ‘Kēnē acīi ye lēu, Wā

Abaram! Ku na jöt raan rot koc ci thou yiic ku le tënë ke, ka päl kärec yekë ke looi.' ³¹Go Abaram lueel, 'Na cik wël Mothith ku wël koc kák Nhialic tiij piij, ka ciïi wët raan ci thou ku ben pîr piij aya.'"

Ba raandët thööc kérac yic

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

17 Nayon akäl tök ke lueel Jethu tënë kocken ye bucoth, "Käk koc col aloi adumuööm aa röt dhiel looi akölaköl. Ku raan käkkä col aloi röt abï kérac apei yok. ²Ee nyueen tënë ye diët ci ruök yeth aleldit tet, ku pik wiir bï mou, bï koc thiikä ciïi col aloi adumuööm. ³Tietkë rot!

"Na loi menhkui adumuööm, ke nyieny, ku na dhuk yepuöu ciëen kérreec ci looi, ke yi pël wët piny tënë ye. ⁴Ku na looi kérac tënë yi arak dhorou akäl tök, ku biï tënë yi arak dhorou aya, ku thiëec yi ba wët päl piny, ke yi pël wët piny tënë ye."

⁵Nayon aköl dët ke lueel atuuc tënë Bëny Jethu, "Yok aa wic gamdit, lëk yo të bï yok ye yok thïn." ⁶Go Bëny bëer, "Na gamdun cok kuur bï ciët manh ñaap, ka lëukë bæk tim diit tui yöök elä, 'Nyuën rot bei piiny agut mei, ku lœr pith rot wiir!' Ke wëtdun aloi rot.

⁷"Na thöönku lön raan tök kamkun ala alony ci la pur, tëdë ke ci la biöök amël. Na le dhuk dom yic, ye lëk ye, 'Loc bën ba bën mith?' ⁸Acii bï lëk ye käya! Tëdë aba lueel tënë ye, 'Guir miëth tënë ya, ku tit ba kanj mith ku dëk, na lä ciëen ke yin abi jäl mith ku dëké.' ⁹Ku aloony aa cie leec të looi kek luçiden. ¹⁰Athöñ kek we aya, na luçikë kë ca lëk we bæk looi, ka luelkë, 'Yok aa loony è path, ee luçida yen acuk looi ku acin dët.'

Atuet thiäär aci kony

¹¹Nawen la Jethu Jeruthalem, ke tek kam Thamaria ku Galilia.

¹²Nawen yeet gen thiin tò dhël yic ke räm kek atuet thiäär. Gokë kööc témec, ¹³ku luelkë, "Jethu Bëny, liec yo." ¹⁴Nawen tiij ke ke lueel, "Lak ku nyuöthkë röt koc kák Nhialic."^d

Tewen ñoot kek dhël yic, ke tuet jiél kegup. ¹⁵Go raan tök dhuk tënë Jethu wén ci yen ye tiij ke tuet ci jäl yeguöp, ku leec Nhialic apei roldit, ¹⁶ku cuet rot piny Jethu nhom ku leec. Ku mony kënë è raan Thamaria. ¹⁷Kënë aci Jethu col athiec ku lueel, "Cie raan thiäär yen ci kony bï tuet jäl kegup? Koc kôk kadhojuan aako? ¹⁸Yejö yen raan wun dët yen dhuk bï Nhialic bën leec?" ¹⁹Ku lëk ye, "Jöt rot ku jäl. Gamdu aci piiř."

^{17:3} Mt 18:5 ^d^{17:14} Rin bï koc kák Nhialic ke tiij lön ci kek pial bik aa rëer ke koc. (Leb 14:1-32)

Bääny Nhialic
(Mt 24:23-38, 37-41)

²⁰Nayçon akäl tök ke koc akut Parathii thiéc Jethu, “Bii bääny Nhialic yecök joōk nén?” Go Jethu bëér ku lueel, “Bääny Nhialic acie kéné na bii ke tuij koc nyin? ²¹Ku acin raan lëu ye bii lueel, ‘Daai tén, yen akin, tèdë ke lueel, yen akan.’ Rin bääny Nhialic atö wepuöth.”

²²Ku lueel Jethu téné koccken ye buɔoth, “Të bii wek ya, yen Manh Raan nhiaar diët ya cok rëér ke we akäl tök abö. Ku yen acii bii rëér tén. ²³Abi koc kock lëk we lön ci yen dhuk yen atö tén, ke duɔkkë gam, ku duɔkkë ya cok wic. ²⁴Rin tē dhuk Manh Raan, ka guɔ kë njic. Abäk tuij cimën bir deej dhie yen nhial reet yic, ku tuij lön ku lönje. ²⁵Ku yen abi kaŋ gum apei, ku riëec akölé acii wëtdië bii gam. ²⁶Të le Manh Raan bën, ke kë bii rot looi abi ciët kewäär loi rot wäär piir Noa. ²⁷Ee nïnkä koc aake rëér ke mit puöth, keye mith ku dëkkë ku loikë ruëi yet aköl le Noa riäi yic, ku bö aboor ku moukë ebën. ²⁸Ku bëndië abi thöij aya kek kewäär loi rot wäär piir mony col Lot. Ee nïnkä koc aake ye mith ku dëkkë, ku yɔckë känj ku yɔckë ke wei, ku purkë ku loikë yööt. ²⁹Ku aköl wén jiël Lot Thodom, ke Nhialic col deej atueny ë mac ku nék koc ebën, ³⁰yen abi ciët aköl bii Manh Raan dhuk.

³¹“Të le akölé bën, ke raan rëér ayeer acii ben la yöt bii la guik kë muk. Ku raan tō dom yic aci dhuk baai aya. ³²Takkë kewäär ci rot looi téné tuij Lot.^e ³³Raan wic ye bii wëike kony aabi müör, ku na ye raan mär wëike ë riëncië ka bii wëike muk akölriëec ebën. ³⁴Wakjü ë nïnkä koc karou aabi tō yööt ke nin. Raan tök kamken abi lɔc ku nyeei ku döj raan tök. ³⁵Kélä aya, diäär karou aabi luui ë tök luɔiden baai, tiej tök abi yäth nhial ku nyiëen tiej tök piny. ³⁶Ku abi rot looi kélä aya téné koc lui dom yic. Raan dët abi yäth nhial ku nyiëen raan dët piny.”

³⁷Go koccken ye buɔoth thiëec, “Bëny, bii ke yäth ténen?” Go Jethu bëér, “Të rëér guöp kë ci thou thïn, aye cor yenhom mat thïn.”

Lëér ku bëny luöök

18 Nayçon aköl dët ke Jethu lëk koccken ye buɔoth kääj bii ke piööc bïk dhiel aa röök akölaköl ku cik dhör. ²Ku lueel, “Wätheer bëny luöök ë tō thïn gen tök. Ku écie riööc Nhialic ku ë dhäl koc gup ebën. ³Ku tuij lëér ë tō ë gen kéné aya. Ku ë ye lac bén téné bëny, ku lëj bii luöök yic téné mony luk kek. ⁴⁻⁵Go bëny wëtde ciü kuëec nhom. Nawén le tak ke lueel, ‘Na cok alon ciü yen ye riööc ë Nhialic, ku cä koc thek, ke rin ë tuij

^{17:26} Cäk 6:5-8 ^{17:27} Cäk 7:6-24 ^{17:28-29} Cäk 18:20-19:25 ^{17:31} Mt 24:17-18; Mk 13:15-16

^e^{17:32} Tuij Lot yon ci yenhom wel bii riäj Thodom tuij, nawén ke yuom abi ciët ienh awai. (Cäk 19:26)
^{17:33} Mt 10:39; 16:25; Mk 8:35; Lk 9:24; Jn 12:25

*Te rëer guöp kë cï thou thïn, aye
cor yenhom mat thïn (17:37)*

kënë ya rääm nhom ë bak, aba tiij ba dhiel luök yic, na cä loi kälä, ka bï ya cool ë bën ku cut yaguöp.”

¶ Ku jol Jethu lëk ke, “Pieŋkë të ye bëny kuc luk jieem thïn. 7 Cii Nhialic lëu bï luk njec looi tënë kocken cï lœc, kœc ye röök aköl ku wëer? Bï ke cöl ke mec tënë ye? 8 Alëk we, abi luk njec looi tënë ke. Ku na la dhuk, yen Manh Raan, ye kœc kadë ba yök ke la gam pinynhom?”

Kääj raan akut Parathï ku raan ajuër kut

9 Ku lueel Jethu kääj kënë aya tënë kœc röt yök ciët kek path kepëc, ku dhälkë raan ëbën guöp. 10 “Kœc karou aake cï la luaŋ Nhialic bïk la röök, raan akut Parathï nhiam apei ku raan ë kut ajuër kœc tuëjor nyin. 11 Go mony nhiam akut Parathï bën ku këec ku röök ë rot élä, ‘Yin aleec Nhialic, yen aciï thöj kek kœc kök, kœc käk kœc kök tuëjor nyin, kœc ë luui kärec ë diäär kœc kök kœr. Yin aleec rin yen aciï thöj kek raan ajuër kut kënë. 12 Yen ë thek ba cii mith, arak rou nïn kadhorou yiic, ku yin aya juër tök thiäär yic kakkien ya yök luçi yic ëbën.’

13 “Ku raan ajuër kut aci bën ku këec témec ku cii yenyin njëer nhial wén röök yen, ku gut yepuöu amääth bï nyuɔoth lön ë yen kärec looi ku lueel, ‘Nhialic liec ya, yen ë raan la guöp adumuëjom.’” 14 Ku jol Jethu lëk ke, “Mony kënë, ku acie raan akut Parathï, aci dhuk baai ka adumuëjomke cï päl piny tënë ye. Rin raan nhiam rot yäth tuej abi dhuök ciëen, ku raan lir puju rot töjü ciëen abi yäth tuej.”

18:14 Mt 23:12; Lk 14:11

Jethu adoc mith
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵Koc kök aake mith bëei tënë Jethu bï ke bëen dœc. Go koc Jethu buoøth ke läät. ¹⁶Go Jethu mith caal yelööm ku lueel, “Calkë mith aa bö tënë ya, duökkë ke pën. Rin raan wic ye bï la bääny Nhialic yic adhil gam cimën è mith thiikä. ¹⁷Alëk we, raan wic ye bï bääny Nhialic yön adhil wët Nhialic gam, cimën ye manh koor wët koc ke dhiëth ye gam.”

Raan ajak
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸Go raandit koc Itharel Jethu thiëec, “Raan piööc path, yejö ba looi ba pür akölriëec èbën yön?” ¹⁹Go Jethu lëk ye, “Yejö ye yin ya cœl raan path? Acin raan path, ee Nhialic è rot.

²⁰“Ku na bëer wëtdü, ke yin anjic kák ye löönj Nhialic lueel,
 ‘Duk tiñ raandä kör, duk raan näk,
 duk cuëer, duk kuëej wët lueth.
 Thek wuurr ku moor.’”

²¹Go mony wén bëer, “Lööjkä aaca muk nhiiim èbën tewäär koor yen agut èmën.” ²²Nawën piñ Jethu kënë, ke lueel tënë ye, “Ala löj ñot këc è looi. Yaac kakkü èbën ku gam wëeu tënë koc ñöjj, yin abï jieek la yön pan Nhialic ku bääär buoth ya.” ²³Nawën piñ mony kën è wëlkä, ke meen rin è jak apei.

²⁴Go Jethu tiñ ke ci puöu dak ku lueel, “Abi yic riel tënë koc ajieek bük la bääny Nhialic yic. ²⁵Alëk we alanden, apuöl yic bï thörjöl bak with cök, tën té bï raan ajak la bääny Nhialic yic.” ²⁶Go koc awën piñ è wëlkä Jethu thiëec, “Na ye käya, yeja bï la pan Nhialic?” ²⁷Go Jethu bëer, “Kák ciñ raan ke lëu aaye Nhialic looi.”

²⁸Go Pîter lueel, “Na yok, yok aaci käkkua nyäänj wei ku buothku yi!” ²⁹Go Jethu lëk ke, “Wek alëk yic, raan nyiëej panden wei, ku tieejde ku wämäthakën ku koc ke dhiëth ye, ayi miëthke rin bääny Nhialic, ³⁰abi käjuëc yön è riëec kënë yic, ku pür akölriëec èbën bï bën aköldä yic.”

Jethu ajam è Thuñnde kën yic diäk
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-54)

³¹Nawën ke Jethu cœl kocken ye buoøth kathiäär ku rou teden röt ku lëk ke, “Èmën yok aa la Jeruthalem, té bï kawäär ci koc kák Nhialic tiñ göt rin Manh Raan kenhiiim la tieej thïn. ³²Abi la thön koc cie koc

Itharel bïk bui ku lëëtkë, ku ɳuutkë nyin, ³³ku abïk that ku näkkë, ku na ye aköl ye nïn diäk, ke yeen abi piīr ku jöt rot raŋ yic.” ³⁴Ku koc ye buɔɔth aake këc käkkä deet yiic. Wëtde yic aci thiaan tënë ke, ku keek aaciï kén jieem Jethu kuc.

Jethu aci cɔɔr kony bi daai

³⁵Nawën dötkë Jeriko, ke mony ci cɔɔr ë rëër dhël yɔu ke lïm. ³⁶Nawën piŋ koc cath röt, ke thiëc, “Yeŋjö loi rot?” ³⁷Go lëk ye lɔn ë Jethu raan Nadharet yen atëk dhël yic. ³⁸Go cõöt, “Jethu, wën Debit liec ya.”

³⁹Go koc ke tɔ tueŋ läät ku lëkkë ye bi biet. Go ɳot kiu apei, “Wën Debit kony ya.”

⁴⁰Go Jethu kõjöc ku lëk koc bïk mony kënë thël tënë ye. Nawën ci yëët tëthiɔk, ke thiëc Jethu, ⁴¹“Yeŋjö wic ba looi tënë yi?” Go bëër, “Bëny awiëc ba bën daai.” ⁴²Go Jethu lëk ye, “Daaië! Gamdu aci kony.” ⁴³Go guɔ daai nyin yic, ku buɔɔth Jethu ke lec Nhialic. Nawën tiŋ koc juëc ke tɔ thïn kë ci rot looi, ke lec Nhialic ebën.

Jethu ku Dhäkeo

19 Nawën ci Jethu yet Jeriko ku ber yic. ²Ke raan ajak cɔl Dhäkeo ë tɔ thïn ke ye raandit kam koc ajuér kut, ³ku yeen ë wic bi Jethu tiŋ ku ë ciek apei. Go ciën tɛ tiŋ yen Jethu rin koc aake juëc. ⁴Go riŋ tueŋ ku ler ɳaap nhom, ɳam bii Jethu tëëk yecök. ⁵Nawën yëët Jethu ɳam awën cök ke tiŋ Dhäkeo nhial, go cɔl ku lueel, “Dhäkeo, lɔc bën piny, yaköl yen abi cool paandu.”

⁶Go Dhäkeo bën piny ku lor Jethu ke ci puɔu miët apei. ⁷Nawën tiŋ koc ke tɔ thïn ë kënë, ke la ɳoomjoom ku luelkë, “Mony kënë aci la cool pan raan rac.” ⁸Go Dhäkeo wëlken ciï kuëec nhïim ku jöt rot ku lëk Bányda, “Bëny, emën thiin yen abä abëk ë wëëukië yiëk koc ɳöj, ku na ca kën raandä cam ruëeny, ka ba dhuk arak ɳuan.”

⁹Go Jethu lëk Dhäkeo, “Yaköl, yiñn ku kacku wek aací pîr akölriëec ebën yön, rin yiñn aya yin ë manh Abaram, ¹⁰rin Manh Raan aci bën bi koc ci määär wic, ku kony ke.”

Kääŋ aloony kathiäär

¹¹Tëwën piŋ koc ë wëlkä, ke Jethu thöth kääŋ rin ëci thiëk ke Jeruthalem. Ku ë yekë tak lɔn bi bääny Nhialic rot guɔ la jɔɔk thïn. ¹²Ku jɔl lueel, “Monytui, ke ye raan gɔl bëny, ëci la wun dët meç apei bi la ruɔk bi ya bënyŋaknhom. Ku jɔl dhuk wuɔñden. ¹³Ku wën këc

yen guo jäl, ke col aluɔɔnyke kathiäär, ku ye ḥek gäm wëeu ku lëk ke, ‘Lökkë luui ë wëeukä yet aköl bï yen dhuk.’¹⁴ Ku yeen ë meen kɔcken mec, gokë kɔc tuɔɔc yecök bïk la lueel, ‘Mony kënë acuk wic bï ya bënyŋaknhom.’

¹⁵“Cok awën cii kacke ye wic ka ḥot cï ya bënyŋaknhom, ku dhuk ku cɔɔl aloonyken wäär cï gäm wëeu, bï bën ḥic ye wëeu kadé cï raan tök ya juak wëeu wäär cï yiék ye yiic.¹⁶ Go alony tuej bën ku lueel, ‘Bëny, wëeu wäär ca gäm ya, yen aci wëeu juëc tënë ke arak thiäär yön thïn.’¹⁷ Go bëny lëk ye, ‘Aca ḥiec looi, yin alony path, ku rin cï yin kàlik ḥiec muk apath, yin abi ya bëny geeth kathiäär.’¹⁸ Go alony ye kek rou bën ku lueel, ‘Bëny, yen aci wëeu juëc arak dhiëc yön tën wëeu wäär ca gäm ya.’¹⁹ Go bëny lëk alony kënë aya, ‘Yin abi ya bëny geeth kadhiëc.’

²⁰“Ku ben alony dët bën ku lueel, ‘Bëny, wëenkun wäär aa kik. Aake ca der yiic alanhthiin ye kɔc kenyin wuuny ku täau ke.²¹ Yen ya cï riɔɔc yi, rin ye yin raan cie këdu puɔl. Yin ë kë cie këdu lõõm, ku yin ë tem rap këc ë puur.’²² Go bëny lëk ye, ‘Yin alony rac, dak rot. Wëlkon ca lueel kek aabi luök wei. Añic lɔn ye yen kë cie këdië lõõm, ku yen ë rap tem rap këc puur.’²³ Yenjö këc yin wëeukië gäm kɔc ḥic luui wëeu rin na la dhuk akoldä ke yön ke cï keyiic juak?’”

²⁴“Ku yön bëny kɔc wén kääc thïn, ‘Nyaikë wëeu tënë ye ku gamkë ke tënë raan la wëeu juëc.’²⁵ Gokë lëk ye, ‘Bëny yeen ala wëeu juëc apei.’²⁶ Go bëny lëk ke, ‘Raan la käj abi gäm käjuëc kök, ku raan cïn käj, abi këthiin tö tënë ye nyaai aya.²⁷ Ku kɔc man yen kä, kɔc cii yen wic ba ya bányden, bëëikë ke yanhom tën ku näkkë ke ya daai ë ke.’”

Jethu aci la Jeruthalem ke ciëm yai

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸Wén cï Jethu kakkä lueel, ke jiël bï la Jeruthalem ke wat atuɔɔcke nhiiim.²⁹ Tëwén cï kek thiök ke Bethpeec ku Bethani, tëthiäæk kek gɔn Olip, ke tooc kɔc ye buɔoth karou tuej³⁰ ku lëk ke, “Lak bëëi tö tuej yiic. Të yeet wek, wek aabi manh akaja cïn raan cï kaj cath ye yön ke mac. Luɔnykë ku bëëikë tën.³¹ Na le raan thiëc we, yenjö lony wek ye? Ke lëkkë ye, awic Bányda.”³² Gokë la ku yönkë manh akaja cït tewen cï Jethu ke than thïn.³³ Tëwén lony kek manh akaja, ke lëk raan la akaja ke, “Yenjö lony wek manh akaja?”³⁴ Gokë bëér, “Awic Bányda.”

³⁵ Gokë manh akaja yäth tënë Jethu ku kumkë kõu aläthken, ku nyuc Jethu yeköu.³⁶ Tëwén lõony yen dhöl, ke kɔc juëc thieth aläthken dhël yic.³⁷ Ku wén lɔɔr yen piny gɔn Olip nhom, go kɔcken ye buɔoth

puöth miet ebën, ku leckë Nhialic rin käjuecdit jäŋ göi cik tüj ku wékkë apei élä,

38 “Bii Nhialic bënyñaknhom cii bën rin Bänyda dcooc.

Döör pan nhial ku lec ténë Nhialic.”

39 Go koc akut Parathï kök ke tö koc yiic lueel ténë Jethu, “Bëny col kockun yií buçoth aa bit.” **40** Go Jethu bëér, “Alék we, na cok kë biet, ka aleel é röt, aa loi wuccu.”

41 Nawën lek Jeruthalem dööt, ke dhiau wén tüj yen geu nhom, **42** ku lueel, “Döör akolriëec ebën ecii we dööt koc Jeruthalem, ku wek aaci jai é ye. Ku emen acák bii ben tüj. **43** Ala aköl bii koc aterdun bën ku golke we abi ciën tégjor bakké. **44** Aabii we nök ebën agut mith rëér ke we. Ku gen Jeruthalem abi thuör piny ebën, abi ciën alel kääc alel dët nhom, rin këc wek aköl cii Nhialic bën bii we kony njic.”

Jethu acii la luaj Nhialic

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

45 Nawën lek yet Jeruthalem ke Jethu la luaj Nhialic. Ku cop koc käj yaac ayeer kal luaj Nhialic yic. **46** Ku lëk ke, “Acii gjöt athör theer wél Nhialic yic lön cii Nhialic ye lueel élä, ‘Luajdië acii looi bii ya tén ye koc ebën röök thín.’ Ku yeen acák wel bii ya luaj cuér.”

47 Ku jol a piööc luaj Nhialic akolakol. Go koc kák Nhialic ku koc get lööj ku koedit baai wic bik nök. **48** Ku acin dhël cik lëu bik yön bii kek ye looi, rin ye koc ebën rëér yeljööm ke piŋ wélke, ku wické bii ciën töŋ cik piŋ.

Bäny Itharel aa riël Jethu yööj yic

(Mt 23:27; Mk 4:27-33)

20 Nayon akäl tök, tewen piööc Jethu koc é Wët Puoth Yam luaj Nhialic, ke bënydit kák Nhialic, ku koc gät lööj ku koedit baai bö ténë ye. **2**Ku thiécké, “Ee yin, lëk yo ye riël njö tö yiguöp ye yin luui këlä? Ku yeqa yik yi é riël kënë?”

3 Go Jethu bëér ténë ke, “Wek aba thiéec aya, lëkké ya, **4**riël ye Joon koc gäm lòkwéi yön ténë Nhialic aye rielde é rot?” **5**Goké kaŋ guëek yic kamken é rot ku luelké, “Na luelku ka yön ténë Nhialic, ka lueel élä, yenjö këc wek wëtde gam? **6**Ku na luelku ke rielde é rot, ke yön aa näk, rin cii raan ebën ye gam lön Joon é ye raan kák Nhialic tüj.” **7**Goké dhuök Jethu, “Yok aa kuc të yön këc wek rielde thín.”

8 Go Jethu lëk ke, “Na ye käya, ke wek aacä lëk riël ye yen käkkä looi.”

Jethu ajam ē waal bī rēēc bāny nyuɔɔth
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹Ku ben Jethu jam ē waal tēnē kōc ku lueel, “Monytui ēcī dom looi ku cum yic tiim ē luɔk, ku riöp yic kōc kök. Ku keny wun dēt, ku le pēi juēc nök wei. ¹⁰Nawēn le tē cī tiim luɔk thööj, ke tooc aluɔnyde tēnē kōc wäǟr cī riöp dom yic bīk la gäm abäkke. Gokē alony dōm ku thatkē ku copkē ciëen yecin. ¹¹Go alony dēt ben tooc, gokē ben dōm ku thatkē ku banjkē apei. Ku toockē ciëen ke cīn kē cīk gäm ye. ¹²Go alony dēt ye kek diäk ben tooc, gokē yiék tētök aya ku copkē wei. ¹³Go wun dom lueel, ‘Yeñjō ba looi? Yen abi manhdien nhaar tooc, tēdē ka bīk la theek.’ ¹⁴Nawēn tīj kōc cī riöp dom yic manhde, ke luelkē, ‘Kēnē ē manh raan yen la dom, ku ē yen abi käj lök thōn aköldä. Bäk näkku ku käkkä aabi döj ke yo.’ ¹⁵Ku thelkē ayeer dom yic ku näkkē.” Ku jōl Jethu ke thiëec, “Yeñjō bī raan la dom looi tēnē ke?” ¹⁶“Abi bēn ku nēk kōc awēn cī riöp dom yic, ku riöp dom yic kōc kök.” Nawēn pirkē ē wēt kēnē ke luelkē, “Diët cī rot loi!”

¹⁷Go Jethu ke dōt apei ku thiëec ke, “Yeñjō ye wēt kēnē cī göt kēlā theer teet yic,

‘Mēn wäǟr yen cī atëët kuec, yen acī bēn a mēn ril.’”

¹⁸Ku lēk Jethu ke, “Na deeny raan yecök mēn ka duɔɔny bī ruöth. Ku na wīk raan nhom ka niççon yic.”

Jethu awic bī wēēj wēt ajuér
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹Go kōc piööc lööj ku bāny kāk Nhialic wīc bīk Jethu dōm nyin yic, rin cī kek ye ḥic lōn aa kek ke jiëem Jethu gup ē waal. Ku keek aacī riööc kōc awēn tō thün. ²⁰Gokē kōc kök riöp thook bīk röt looi ciët ke ye kōc path tēnē Jethu, bīk aa la thiëec bīk deep rin na le wēt rēec lueel, ke dōmkē ku yëthkē tēnē bānydit mac baai. ²¹Ku bīk tēnē Jethu ku thiëckē élā, “Raan piööc, ajičku lōn wēt ye lueel ku kē ye piööc ee yic. Yīn acie dīt raan ye kuëec nhom. Ku yīn ē kōc piööc bīk kē wīc Nhialic looi dhēl la cök. ²²Lēk yo, na ye täktäkdu buk ajuér dhiel aa gam, yok kōc Itharel tēnē bënyajaknhom Cithér kua cuk bī gäm ye.”

²³Ku Jethu ēcī ruëënyden ḥic, ku bēér, ²⁴“Nyujthkē ya wēēu, ku thiëec ke, ye nhom ḥa ku ye rin ḥa käkkä cī giëet ē wēëth köu?” Gokē bēér, “Aa kāk Cithér bënyajaknhom.”

²⁵Go Jethu lēk ke, “Na ḥiçckē kēya, gämkē Cithér bënyajaknhom kēde ku gämkē Nhialic kēde.”

²⁶Ku acīn wēt rēec cī Jethu lueel kōc nhüüm lēu bī ya awuöc bī kek ye dōm. Ku wēt cī lueel ēcī ke göi ku bitkē.

Nhialic abii koc ci thou col aa ben pir
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷Go koc kök akut Thaduthii. Akut ciïi yeen ye gam lön bi Nhialic koc ci thou ben col apir, bën ténë Jethu ku thiécké élä, ²⁸“Raan piööc, Mothith aci löj göt élä ténë yo, ‘Na thou wäménh ë raan ku nyiëen tik piny ke cïn mith, ke wäménh koor ala yöt tik bi mith dhiéeth yön mënhe.’ ²⁹Na thöönku lön tö mith tik thïn kadhorou, ku thiék wén dit, ku thou ke cïn mith. ³⁰Go wäménh buoth ye la yöt tik, ku thou aya ke cïn mith ci dhiéeth. ³¹Ku looi rot käya ténë mënhe ye kek diák. Ku käya ténë ke ébën kadhorou, aaci thou ke cïn mith cik nyään piny. ³²Nawën ke tik thou aya. ³³Ku lek tuej ku thiécké, të le koc ci thou röt jöt akoldä, bi ya tiñ ña, rin ci yen rëer ke ke ébën kadhorou?”

³⁴Go Jethu bëér, “Thiëñ ye koc röt thiaak ë kën pinynhom tén. ³⁵Ku koc path bi röt jöt thou yic, koc ye pan Nhialic këden, aacie thiéek ku aacie ë thiaak, ³⁶ku aaciïi bi ben thou rin aa thöj kek atuuc Nhialic. Ku aa mith Nhialic rin ci kek röt jöt thou yic. ³⁷Ku Mothith guöp ë jam lön ye koc ci thou ben pir, wäär gët yen të ci Nhialic rot nyuöth ye ë bun dëp yic, ku jieem rin Bëny élä, ‘Ee Nhialic Abaram, ee Nhialic Ithäk ku ee Nhialic Jakop.’ ³⁸Wëtde yic ë lön ye yen Nhialic ë koc pir, ku acie Nhialic koc ci thou, rin koc ébën aa pir ténë ye.” ³⁹Go koc piööc lööj ke käac thïn jam ku luelkë, “Aca ñiec dhuk nhom raan piööc.” ⁴⁰Ku thök jamden rin ë cik wic bik ben thiéec.

Jethu aci koc piööc lön yen raan ë tooc Nhialic
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹Ku lueel Jethu ténë ke, “Yenjö ë ye lueel lön raan ci loc ku doc ya raan dhiénh Debit? ⁴²Rin aye Debit guöp luel athör waak yic élä,

‘Aci Nhialic lueel ténë Bänydië, “Nyuc ë tén köndiën cuëc,

⁴³yet të bi yen koc aterdu dhuöök ciëen yiçök.”

⁴⁴“Ye këdë ye yen manh Debit, ku yeen aye Debit coöl, ‘Bänydië?’”

Jethu alæk koc bik röt tiit koc gät lööj Itharel
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵Tëwën piñ koc ébën wëtde, ke Jethu wël yenhom kocken ye buooth ku lueel, ⁴⁶“Tiëtké röt ku duökké koc piööc lööj Itharel ye kiëet. Koc cath kek alëthken dit bär, röt teem yön yoco yiic bi ke aa müöth athëek. Ayekë nhiaar bik nyuc tuej thöc kocdit tén amat, ku yön path akol yai. ⁴⁷Ku keek aa kák lëer tuöör nyin, ku röökké apei bik koc wëj lön puoth kek. Kockäaabii tém awuöjc ril apei.”

Ajuér lëär

(Mk 12:41-44)

21 Kaam wën ke Jethu cī nyuc tē ye wëeu juaar thïn luaj Nhialic, ku döt koc wëeu cuat kén ajuér yic. Ke koc juéc ajieek aake cī wëeu aa täau thïn.

²Nawën ke tij lëär aŋjään bö ku cuet wëeu reen lik thïn aya. ³Go Jethu lueel, “Wek alæk yic, lëär kénë aci Nhialic këden cī juaar nhiaar ténë koc kök ébën. ⁴Rin aa cik juaar wëeuken juéc yiic, ku yen aŋjëe, aci kén bï yen pîr dhuol thïn ébën.”

Luaŋ Nhialic Jeruthalem abï thuör piny

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵Tëwën jiël kek luaj Nhialic, ka atuuc kök jam tē dhëëŋ luaj Nhialic thïn ku aleel peth cī ye buth, ku kädhëŋ cī gäm Nhialic bï ye door. Go Jethu bëer, ⁶“Käkkith yakë tij émën, ala aköl bï ke thuör piny ébën, ka cïn alel töj bï köjc alel dët nhom.”

Ací Jethu lëk atuööcke lön bï ke maan

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷Go kë thiéec, “Raan piööc, ye nén bï kénë rot looi, ku yeqö bï ye nyuɔoth lön tē bï kénë rot looi aci thiök?”

⁸Go Jethu lëk ke, “Tiëerkë nhiiim ku duökkë röt cöl aduöŋ. Rin koc juéc aabï bëen èrienkië ku ye ḥek lueel, ‘Ke yen raan cī lɔc ku dɔc, aköl bï yen bën akïn.’ Duökkë ke buɔth. ⁹Ku duökkë riɔc akoldä tē tij wek tɔɔŋ, ku aliääp baai ke loi röt. Käkkä abï röt kaŋ dhiel looi tueŋ, ku acie lön cii thök piny guɔ thiök.”

¹⁰Ku ben Jethu lueel élä ténë ke, “Wuöt aabï kenhiiim tuööm ku thërkë, ku bëei mec bánydit abï thör kamken. ¹¹Ayiëékyiëék piny dít juéc aabï röt looi, ku tuaany ku cɔŋdit apei aabï röt looi yɔn juéc yiic. Ku kärec kök aabï röt looi, ku kädit koc cöl ariɔc aabï tij nhial. ¹²Ku tueŋ bï käkkä röt looi, wek aabï gum apei, ku wek aabï yäth tén amat ku mec we. Ku wek aabï yäth luk yic bány nhiiim èrienkië. ¹³Ku è yen tén bï wek koc ébén lëk Wët Puɔth Yam thïn. ¹⁴Ku duökkë dieer tē bï wek röt kuony thïn, ¹⁵rin wek aba kony ba we cöl aŋjic wël puɔth bák lueel, käk cii koc aterdun we bï jɔɔny, tëdë ke dhäl käkkun yakë lueel. ¹⁶Wek aabï koc ke dhiëth we, ku wämäthakun, ku koc ruääi ke we ku mäthkun gaany. Ku koc kök kamkun aabï nök. ¹⁷Ku raan ébén abï we maan èrienkië, ¹⁸Ku wek aabï kony na cok a nhiëm töj nhom ka cii bï määr. ¹⁹Deet bï wek wepuöth deet abï we cöl apir.

Jethu ajam wët riäŋ Jeruthalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20“Aköl tüŋ wek Jeruthalem ke cii apuruuk wuöt kök gool, ke ḥieckë lön tē bii ye rac acii bën. **21**Ke koc rëer Judia aa dhil riŋ gat nhium, ku koc rëer geeu Jeruthalem aa dhil jäl, ku koc tō bëei yiic ayeer aaciil la geee. **22**Rin tēnë, kek aa nün bii koc tēm awuöc bii kë cii göt athör theer wël Nhialic yic yenhom tieenj. **23**Diäär liec ku diäär muk mith kor aabi gum apeidit è ninkä. Koc è wunë, aabi gum apei ku aabi Nhialic tēm awuöc. **24**Koc kök aabi nök tōy yic, ku koc kök aabi dōm ku la ke mac wuöt kök yiic. Ku Jeruthalem abi wuöt kök dōm ku recke apei, ku macke yet aköl bii bäänyden thök.

Aköl bii Manh Raan bën

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25“Käk këc kaŋ tüŋ aabi röt looi tēnë aköl ku pëei ku kuel. Ku koc wuöt pinynom ebën aabi puöth jieth, ku riööckë atiaktiak dit loi rot wér yiic. **26**Ku koc aabi riööc apei rin käk loi röt pinynom. Käk tō nhial ebën, aköl ku pëei ku kuel aabi röt yääk. **27**Ku Manh Raan abi tüŋ ke bö nhial pial yiic kek diik ku rieldit apei. **28**Të looi käkkä röt, ke we deet wepuöth ku rëerkë è cök rin tē bii we luök kärec yiic acii yëët.”

29-30Ku ben Jethu ke lëk käänj kënë, “Të tüŋ wek tim cít ḥaap ayii tiim kök ke loi yith yam, ka ḥieckë lön cii kér thiök. **31**Kéya, na tiejkë käkkä ke loi röt, ke ḥieckë lön cii bääny Nhialic thiök. **32**Alëk we, wek aaciil bii määr tē cök käkkä röt looi. **33**Nhial ku piny aabi liu, ku wëtdié acii bii kaŋ määr.

Rëerkë we cii röt guiir

34“Guierkë röt, ku rëerkë we tür nhium. Duökkë aköl bii yen bën col ayök we ke we këc röt guiir. Duökkë röt col ayök we pür pür rac, bæk aa rëer we cii wieet è möu akölaköl, ku yakë rëer we ték käk pür pinynom. Aköl kënë abi la ciel wegup ke cäk ḥic, **35**cümén län adhie wëi adëep. Ku kënë abi bën tēnë kuat raan pür pinynom ebën. **36**Rëerkë we tit ku röökkë akölaköl bæk la riel bii wek kë bii rot looi göök, bæk kööc yanom yen Manh Raan we cii dieer.”

37Ku jol Jethu è ninkä nök ke ye piööc luaj Nhialic, na bö thëi ke jiël bii la nin gön Olip nhom. **38**Ku koc aake ye guëer luaj Nhialic rial bik piööcdë bën piŋ.

21:22 Yoth 9:7 **21:25** Ith 13:10; Edhe 32:7; Juel 2:31; Ny 6:12-13 **21:27** Dan 7:13; Ny 1:7
21:37 Lk 19:47

Amat nök Jethu

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

22 Nawën la tē bī Yan Ayum cīn yic luu looi thiöök. ²Ke kōcdit käk Nhialic ku kōc piööc lösö wic dhël path bī kek Jethu nök, rin riööc kek ciët la aliäm bī rot looi.

³Ku raan tök kam kōc ye buçoth kathiäär ku rou cōl Juda Ithkariöt, écī bëny jörac la yepuñu. ⁴Go la tēnē kōcdit käk Nhialic ku bany apuruuk luaj Nhialic tiit, bī tē bī yen ke kuony thün, bik Jethu dōm la guëek yic. ⁵Gokë puöth miët wën piñ kek ye lōn bī yen ke kony, ku thönkë lōn bī kek ye riop. ⁶Go gam, ku wic tēpeth bī yen Jethu dōm thün ke cīn kōc njic ye.

Jethu acī miëth thëi cī guir rin yai cam

(Mt 26:17-25; Mk 12:21; Jn 13:21-30)

⁷Aköl bī Yan Ayum cīn yic luu looi écī bën, aköl ye amël nök rin yai.

⁸Go Jethu Pîter ku Joon tooc ku lëk ke, “Lak bák miëth yai la guir tēnē yo.”

⁹Gokë thiëec, “Ye tēnen wic yin yo buk miëth yai la guir thün?”

¹⁰Go Jethu bëér, “Tē le wek geeu Jeruthalem, ke wek aabi röm kek mony yëec töny ë pii. Biaathkë pan le yen thün. ¹¹Ku lëkkë raan la baai, aye Raan piööc lueel, ‘Ye yön nen bī yen miëth yai cam thün yok kockiën ya buçoth?’ ¹²Ku abi we nyuöth yön nhial lääu yic cī guir yic. Guierkë miëth ë tēën.”

¹³Gokë la ku yökkë kériëec ebën cít tēwën cī Jethu ye lëk ke thün. Ku jölkë miëth yai guir.

Guirku röt apath buk guöp Bëny rōm

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Kor 11:23-25)

¹⁴Tēwën bī kek jäl mith ke Jethu nyuc tēde ku nyuc atuööcke aya, ¹⁵ku lëk ke, “Aca wic apei ba miëth Yan Ayum cīn yic luu kënë cam kek we ku ba jäl gum. ¹⁶Alëk we lōn acä bī ben cam yet tē bī wët tō yeyic yön bääny Nhialic yic.”

¹⁷Ku lööm aduñ cī thiäj muöñ abiëc, ku leec Nhialic ku lueel, “Lömkë kënë ku tekkë ë kamkun. ¹⁸Alëk we lōn yen acin muöñ abiëc dët ba ben dek yet aköl bī bääny Nhialic bën.”

¹⁹Nawën ke lōm ayup ku leec Nhialic, ku bëny yic ku gëm ke ku lueel, “Kënë ë guäpdië cī juaar riënkun. Yakë looi këlä bák ya ya tak.” ²⁰Nawën miëth cök ke ben aduñ la yic muöñ abiëc lööm aya ku lueel, “Kënë ë döjör yam ke Nhialic cī thany ë riëmdië bī kuér ë riënkun.”

21“Ku yen kïn, raan bä luom arëer tën, ku amith kek ya! **22**Ku ë tëde, Manh Raan adhil thou cít të ci Nhialic guiér ye. Ku raan bä luom abi gum apei!”

23Gökë röt thiëec tök, tök, yeja kamkua lëu bï ya yen loi kënë.

Atuuc aaci wët teer raan dit kamken

24Kaam wën aya ke koc ye buooth teer wët lön nadë, “Yeja kamken yen bï ya raan dit apei.” **25**Go Jethu lëk ke, “Pinynhom tën bány koc cie koc Itharel aa la riel tënë kocken meckë, ku koc mac baai aa röt cœl, ‘Koc määth ke koc baai.’ **26**Ku acie tëde tënë we, rin raandit kamkun adhil rot dhuök piny bï ciët raan koor. Ku raan tö tuej adhil rot dhuök ciëen bï luui tënë koc kök.” **27**Ku thiëec ke, “Yeja yen dit, ye raan ye luöji aye raan ë luui? Cie raan ye luöji? Ku yen kamkun yen acit raan ë luui.

28“Wek aaci köjc ke ya käril cä yok yiic, **29**ku cít mënë ci Wä ya looi ba ya bëny, wek aba yiék ë bääny kënë aya. **30**Wek aabii mith ku dëkkë kek ya bäänydië yic, ku nyuööckë thöc nhium bæk luñ thän Itharel yic thiäär ku rou looi.”

Jethu aci kë bï Pîter ye jai lueel

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

31Ku ben Jethu lueel, “Thaimon, Thaimon piñ wëtdienë, bëny jakrec aci thiëc bï gäm riël bï we them ëbën, bï koc path tek thook tënë koc rec, cimén dhie ye rap köjom bï miël tek thok rap yiic. **32**Ku yen aci röök rienu yin Thaimon bï gamdu dhiel riël. Ku na ca jal dhuk tënë ya, ke yi kony wämäthakui kök.”

33Go Pîter bëér, “Bëny acin kë bæ gël bï ya ciï meç kek yi, ku thuçoù kek yi aya.”

34Go Jethu lueel tënë ye, “Alëk yi Pîter, nhiaik bëök piny ke thon ajith këc kiu, yin abä jai arak diäk lön kuc yin ya.”

35Nawën ke Jethu thiëc kocken ye buooth, “Të tooc yen we bæk Wët Puoth Yam la lëk koc, ku wek aacïn wëeu ku jokgo la keny ayi war, yakë yok lön le yen kë liu tënë we?” Gokë bëér, “Acin këdänj.” **36**Go Jethu lueel, “Ëmën, na la raan wëeu ke muk ke, ku muk jokgo aya. Ku na yin acin pal, ke yi çoco alëth abëk wei ku yco. **37**Luçikë ë kënë rin aye wël ci göt theer ë riënië lueel, lön ye yen raan tök kam koc kärec looi. Ku wët kënë abi yenhom tieej ëmën.”

38Go koc ye buooth lueel, “Bëny, paal karou aa kik.” Go bëér, “Aa juëc.”

22:21 Wk 41:9 22:24 Mt 18:1; Mk 9:34; Lk 9:46 22:25-26 Mt 20:25-27; 10:42-44

22:26 Mt 23:11; Mk 9:35 22:27 Jn 13:12-15 22:30 Mt 19:28

22:35 Mt 10:9-10; Mk 6:8-9; Lk 9:3; 10:4 22:37 Ith 53:12

Jethu arjök ke njic lön bï ye nök

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹Nawën ke Jethu jiël ku rusec kɔcken ye buɔoth, ku ler gɔn Olip nhom cimenden yen ye looi akölaköl. ⁴⁰Nawën lek yet teden adhie, ke lëk ke, “Röökké Nhialic bï we ciï them jakrec.”

⁴¹Ku nyièënge piny ku le tuej tëthin-nyoɔt, ku gut yenhic piny ku röök, ⁴²ku lueel, “Wä, na lëu rot ke këreec tit ya aciï bö. Ku acie wëtdië ë wëtdü.” ⁴³Go atuny nhial rot nyuöth ye ku deet puöu, ⁴⁴rin ë dhiau apei yepuöu. Ku ben röök apei abi tuc kuër yeguöp cimën riem.

⁴⁵Ku jöt rot tewen röök yen thìn ku dhuk ténë koc ye buɔoth, ku yön ke ke nin rin ci riääk ë puöu ke col agök. ⁴⁶Go lueel ténë ke, “Yenjö niin wek? Jatkë röt ku röökké bï we ciï them jakrec.”

Jethu aci dɔm

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷Jethu ë ñot jam tewen bïi koc juëc ke wet Juda nhüim, raan tök kam koc ye buɔoth kathiäär ku rou. Ku ler ténë Jethu ku muööth ke ciim.

⁴⁸Go Jethu lueel, “Juda ca ya ciim ba Manh Raan nyuöth koc dɔm ye?”

⁴⁹Nawën tij koc ye buɔoth ke rëér kek ye kë bï rot looi, ke luelkë, “Bëny, cuk thär? Yok aa muk paalkua.” ⁵⁰Go raan tök kamken palde miëët bei, ku tök alony lui pan raandit käk Nhialic ku teem yinyden cuëc wei. ⁵¹Go Jethu lueel, “Acie käya.” Ku goot mony awen yic tewen ci tök pal, ku kony bï dem.

⁵²Ku jöt Jethu jam ténë raandit käk Nhialic ku bany apuruuk luaj Nhialic tiit, ku kɔcdit baai ci bën bik ye dɔm, ku lueel, “Cäk bën we muk paal ku atuel ciët ya ye raan koc rum? ⁵³Yen ë rëér kek we luaj Nhialic akölaköl, ku akëckë kaŋ them bæk ya dɔm. Ku emën wek aaci puöl bæk kë tö wepuöth looi. Ku ténë jɔŋrac abi la riel bï këreec wic looi.”

Piter ajei Jethu

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Gokë Jethu dɔm ku yëthkë pan raandit käk Nhialic. Ku Piter ë biöth ke mec koc cök ciëen. ⁵⁵Ku apuruuk aake ci many yɔckë took kal yic. Go Piter rot mät ke ku nyuuc bï yɔc. ⁵⁶Nawën tij nyan lui pan bëny Piter ke nyuc mac lööm, ke döt apei ku lueel, “Mony kënë ë ye rëér kek Jethu aya.”

⁵⁷Go Piter jai ku lueel, “Mony kënë acä cök njic yin nyenë!” ⁵⁸Ku kaam thiin awen ke mony dët tij Piter ku lueel, “Yin ë raanden aya.” Go Piter bëér, “Acie yen mäthdië.”

59Ku kaam awën, ke wët yen raan Jethu, ben mony dët muöök yeguöp apei ku lueel, “Acin diu lön ye mony kënë rëer kek Jethu, rin ë raan Galilia.”

60Go Piter bëer! “Mäthdië, kë ye lueel acä cak deet yic.” Ku kaam wën ñot jieem yen ke thon ajith kiu. **61**Go Jethu yenhom wel ku döt Piter. Go Piter këwääär ci Bëny Jethu lëk ye elä, “Tuej ke thon ajith këc kiu ya aköl, aba lueel arak diäk lön kuc yin ya.” **62**Ku ler ayeer ke ci guöp yär ku dhieeu apei.

Jethu aci bui ku that

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63Tën awën ke koc ke tit Jethu, ee yekë bui ku thatkë, **64**ku derkë nyin ku guutkë kecin ku yöökkë, “Mëekë! Yeja yi gut?” **65**Ku lueelkë kärec apei yeguöp.

Jethu aci yäth lug bany Itharel yic

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

66Nawën bak piny, ke kocdit Itharel ku kocdit kæk Nhialic, ku koc piööc lööj mat kenhiim. Ku biï Jethu luöjden yic. **67**Ku läkkë ye, “Na ye Raan ci lœc ku dœc, ke lëk yo.” Go Jethu bëer, “Na lëk we ke wek aacii wëtdië bï gam, **68**ku na thiëec we, ka cäk bï bëer. **69**Ku èmén ler tuej, Manh Raan abi nyuc lön cuëc Nhialic Madhol.”

70Gokë rek yic èbën, “Na ye käya, ye Wën Nhialic?” Go Jethu bëer, “Ee yen, ciit të cäk luël ye.” **71**Gokë lueel, “Acin dët wicku koc kök bï bën jam kæk ci looi. Yok aaci wël ci lueel ë thuçnde piñj.”

Koc Itharel aaci Jethu gaany tënë Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-58)

23 Go koc luk röt jöt èbën ku yëthkë Jethu Pilato nhom raan Roma. **2**Ku gcoonykë ku luelkë, “Yok aaci mony kënë yök ke rec kackua nñiim, ke ye lëk ke bïk ajuér ciï ye tääu piny tënë bënyjaknhom Roma. Ku aye lueel aya lön ye yen Raan ci lœc ku dœc, bënyjaknhom.”

3Go Pilato thiëec, “Ye yin bënyjaknhom koc Itharel?” Go Jethu bëer, “Ee ya, ciit të ca luël ye.”

4Go Pilato yenhom wël kocdit kæk Nhialic ku thän awën ku lueel, “Acin awuöc ca yök ee raan kënë guöp.” **5**Gokë ñot ke jam apei ku luelkë, “Tëden yen koc piööc thin ajok aliäap Judia yic èbën. Aci joc Galilia ku yen kin ci bën Jeruthalem èmën.”

Jethu aci yäth Antipäth Yërot nhom

6Nawën piñj Pilato ë wëlkä ke thiëec lön yen raan Galilia. **7**Nawën le ñic lön ye Jethu raan wun mec Antipäth Yërot, ku yeen ë rëer

Jeruthalem ë nïnkä, ke cõl Jethu ayëth yenhom. ⁸Go Antipäth Yërot puöü miet wën tijj yen Jethu, rin ecii käjuëc piñ ë rienke. Ku ecii Yërot wic apei bi Jethu tijj, ku njöoth aya bi kák ye Jethu ke looi tijj. ⁹Go Jethu jal thiëec wël juëc, go Jethu biet keciñ wët töj dhuk nhom. ¹⁰Go koedit kák Nhialic ku koc piööc lööj röt cuot tuej, ku lueelkë wël rec apei Jethu guöp. ¹¹Go Antipäth Yërot kek apuruöökke Jethu bui ku läëtkë. Ku rukkë alanh dhëej apei ciñ alanh bëny yeköu, ku toockë ciëen ténë Pilato. ¹²Ku jol Antipäth Yërot kek Pilato, wäär man röt jal määth akölë.

Jethu aci tém thou

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

¹³Go Pilato koedit kák Nhialic ku koedit baai, ku koc kök cõl ebën, ¹⁴ku lëk ke, “Wek aaci mony kënë bëëi yanhom, ku luelkë lön ë yen raan rec koc nhiiim bïk aliaäp looi. Ku emen yen aci wët wic yic wenihiim, ku akëc yön ke la guöp awuöc cok alon ci wek ye gaany käjuëc apei. ¹⁵Na cok a Antipäth Yërot ka këc yön ke la guöp awuöc, yen ale yen ye cõl adhuk yanhom. Acin awuöc ci mony kënë looi lëu bi ye nök. ¹⁶Aba cõl athat ku luçny.” ¹⁷Ruöön ebën aköl Yan Ayum cïn yic luçu, Pilato ë raan tök kam koc ci mac lony te wic koc baai ye bi lony. ¹⁸Go thän awën tö thrin wuçoou looi, “Näk! Ku lony Barabath ténë yo.” ¹⁹Barabath ecii mac rin aliäm ci rot looi geeu, ku rin ci yen raan nök.

²⁰Ë wic Pilato bi Jethu lony, ku ben jam ténë ke. ²¹Gokë ben kiu apei, “Apiëet tim ci riüu köu.”

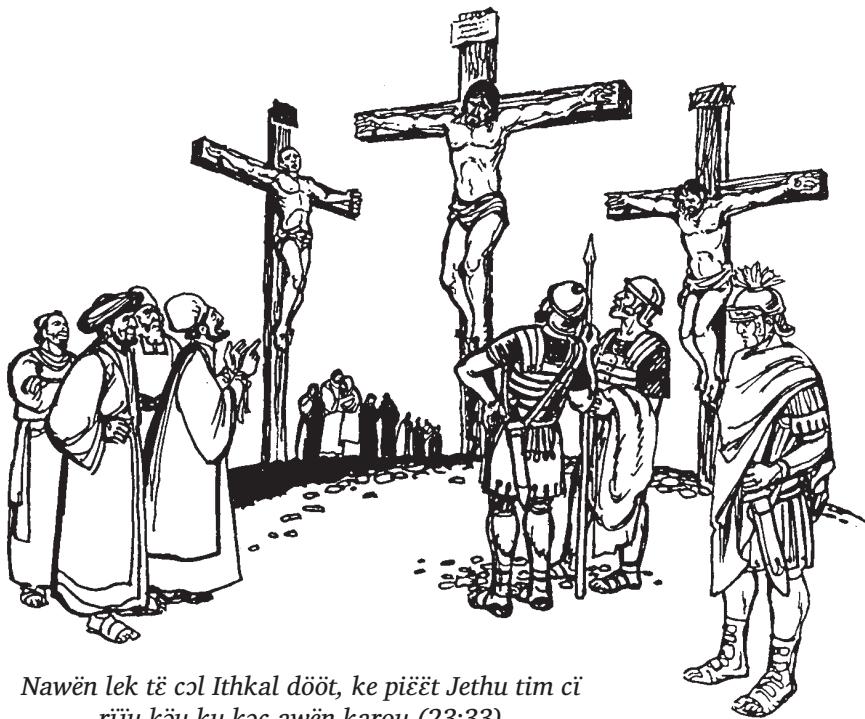
²²Go Pilato ben jam ténë ke, kënë yen yic diäk ku lueel, “Yeñjö? Ye awäc njö ci looi? Acin awuöc ca yön ke ci looi lëu bi ye nök! Aba cõl athat ku cal ajiël.” ²³Gokë njot ke kiu apei röldit, lön dhil Jethu piäät tim ci riüu köu. Ku këden wën yekë lueel aci yenhom ben güöt.

²⁴Go Pilato wëtden gam ku tém Jethu awuöc wën wickë. ²⁵Ku lony Barabath, raan wäär ci mac rin aliäap, ku rin ci yen raan nök. Ku yik ke Jethu bïk la luçoi teden wickë kepuöth.

Jethu aci piäät tim ci riüu köu

(Mt 22:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶Gokë Jethu kuaath ayeer. Ku wën kueeth kek ye, ke mony cõl Thaimon raan pan Thirene bö baai, nawën ci tim ci riüu Jethu göök, gokë dõm ku cõlkë aket tim ke buçoth Jethu cök. ²⁷Ku buçoth koc juëc apei ku diäär dhiau rienke aya. ²⁸Go Jethu yenhom wël ke ku lueel, “Diäär Jeruthalem, dujkkë dhiau ë rienkië, dhiaaukë ë rienkun ku rin miëthkun. ²⁹Rin nïn bi ye lueel elä aaci thiëk, ‘Diäär mit gup aa diäär

*Nawën lek tē cōl Ithkal dööt, ke piëët Jethu tim cī
riüu kōu ku kōc awën karou (23:33)*

kēc mith kaŋ thuëët! ³⁰Ku ē yen tēn bī ye aa lueel thīn aya elā, ‘Ajuëen buk ciët kōc cī thou, kōc cī wiëk nhiiim, kōc cī kē cī wiük kenhiiim kuöm piny.’ ³¹Na ye kēcít kēnē rot looi ke tim tōc, ke yeñjö yakē tak ke bī rot looi tē le yen riël.”^g

³²Ku kuath apuruuk kōc karou aya, kōc la gup awuöcdit tet bīk ke la nōk kek Jethu. ³³Nawën lek tē cōl Ithkal dööt, ke piëët Jethu tim cī riüu kōu ku kōc awën karou, raan tōk lōj cuëc ku raan dët lōj cam.ⁱ ³⁴Go Jethu lueel, “Wä, päl piny tēnē ke, keek aa kuc kē loikē.”

Ku cuet apuruuk gek bīk alëth Jethu tek kamken. ³⁵Ku jōl kōc juëc kōjōc ē tēn ke daai ye. Ku tēn awën ē ye kōcdit Itharel bui ku luelkē, “Ee kōc kōk kony, cōl akony rot tē ye yen Raan cī Nhialic lōc ku dōc.”

³⁶Ku bui apuruuk aya. Ku bīk tēnē ye ku gëmkē muöñ abiëc cī wac, ³⁷ku luelkē, “Na ye bëny kōc Itharel ke yi kony rot.” ³⁸Ku piëëtkē tim cī ye göt thīn kēlā nhial tim Jethu nhom, “KĒNË Ë BËNYIJAKNHOM ITHAREL.”

^{23:30} Yoth 10:8; Ny 6:16 ^g^{23:31} Wëtdë yic ee duër a kēlā, “Na ye kē cīt kēnē rot looi tēnē raan cīn awuëc cī looi, ke ye tak yeñjö bī rot looi tēnē raan la guöp awuëc.” ⁱ^{23:33} Tēn kēnē ee ye cōl kēlā rin thiëëk yen kek gōndit la guen-yeñj cīt apen nhom raan. ^{23:34} Wk 22:18 ^{23:35} Wk 22:7
^{23:36} Wk 69:21

39 Go raan tök kam koc awën cii piäät kek ye lat ku lueel, “Cii ye Raan cii Nhialic lœc ku dœc? Kony rot ku kony yo aya.” **40** Go raan dëëtë puju riääk ku nyieeny, “Cii ye cak riööc Nhialic agut tē thou yin aya? Yok aaci tém thou cimende. **41** Ku awäcda adhilku jöt rin yok aa col kë cuk looi, ku mony kënë acin këreec cii looi.” **42** Ku lueel tënë Jethu, “Tak ya tē yeet yin Bäänydu yic.” **43** Go Jethu lëk ye, “Yin alëk yic, yaköl yin abi rëér kek ya pan Nhialic.”

Jethu aci thou ayic

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Nawën tëcit aköl ciel yic ke muööth loi rot pan awën, ku cii aköl ruel yet täaj aköl. **45** Ku tewen ka alanh ye gëej bii luaj Nhialic tek yic alon thin reet yic rou. **46** Ku cöt Jethu röldit ku lueel, “Wä, wëikië aaca than yicin.” Acii wëlkä lueel ku thou.

47 Nawën tij bany apuruuk kë cii rot looi, ke lec Nhialic ku lueel, “Mony kënë e ye raan path alanden.” **48** Nawën tij koc ke cii kenhüim kut tëen bik daai kë cii rot looi, gokë dhuk baai ke gut kepuöth. **49** Koc ke njiec kek Jethu ebën, agut diäär ke buoth ye wäär jiël yen Galilia, aake daai e käkkä ebën.

Jethu aci thiök

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-51 Mony col Jothep e tij thin. Ku yeen e raan gen Arimatheo, pan Judia. Jothep e ye raan path la cök, ku yeen e njöth ben bany Nhialic. Ku yeen e ye raan akut luk koc Itharel.

52 Nawën le tij lon cii Jethu thou, ke la tënë Pilato ku thiëec guöp Jethu. **53** Ku bii piny tim köu ku der alath, ku téeu raj cii wec kuur yic, raj cïn raan cii kaj thiök thin. **54** Ee ya aköl nïn dhiëc, aköl ye koc röt guiir rin aköl cii koc ye luui, ee bi guo ben.

55 Nawën cii guöp Jethu bëei piny tim köu, ke diäär wäär bö kek Jethu Galilia, buoth Jothep ku tijkë tê cii guöp Jethu täau thin raj yic, **56** ku dhukkë baai ku lek miök njir guiir bi kek guöp Jethu ben toc. Nawën aköl cii koc ye luui, ke ke löj cït tê ye löj Mothith luël ye.

Jethu aci rot jöt raj yic

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

24 Nayon nhiäk rial aköl Nhialic, ke diäär la raj nhom kek miök njir cik guiir. **2** Ku yökkë alel cii raj kum nhom ke cii laar wei. **3** Nawën lek raj yic ke cii guöp Jethu yön thin. **4** Tewen këec kek ke cii

gäi, ke rõör karou cej alëth yer apei cï la toptop bö, ku këëckë kelöm.
5 Go diäär riööc ku gutkë kenhiüm piny. Go rõör wën lueel tënë ke, “Yeñjo ye wek raan pîr bën wic tën koc cï thou? **6** Acii tö tënë, aci rot jöt. Takkë kewäär cï lëk we elä wäär njoot yen Galilia, **7** lön Manh Raan abi thön koc rec bik piäät tim cï riüi kou, ku abi ben pîr aköl ye nïn diäk.” **8** Go diäär wël wäär cï Jethu lëk ke tak.

9-10 Maria Magdalena, ku Joanan, ku Maria man Jemith ku diäär kök, kek aake cï la raj nhom. Nawen dhukkë ke la koc Jethu buçoth kathiäär ku tök ku atuuc kök, lëk kë cï rot looi. **11** Go atuuc tak lön ë yen wët lueth, ku cik gam. **12** Go Piter rot jöt ku rij raj nhom bï la tij. Nawen guj yeköö piny ku tij raj yic, ke tij alëth wäär cï guüp Jethu der kepëc. Go dhuk baai ke cï gäi aya kë cï rot looi.

Jethu aci rot nyuöth kocken ye buçoth karou

(Mk 16:12-13)

13 Ya aköl töj awën, ke koc Jethu buçoth karou jöt röt bik la pan col Emauth, ku ë mec kek Jeruthalem tê cït kilomiter thiäär ku tök. **14** Tewen cieth kek ke jam ku takkë kæk cï röt looi, **15** ke Jethu bö ku cieth ke kuany keyöth. **16** Ku mär kädaj kepuöth bik cii njic. **17** Go Jethu ke thiëec, “Yeñjo bakë lueel tëtheer awën cieth wek?” Gokë kööc ku dötkë piny ke cï kenyin wel. **18** Go raan tök kamken col Kliopath wëtde bëér, “Adhil a yin raan töj rëér Jeruthalem kuc kæk cï röt looi thïn ye nïnkä yiic.”

19 Go Jethu thiëec, “Ye käñjö?” Gokë bëér, “Aa kæk cï röt looi tënë mony col Jethu, raan Nadharet. Kæk cï looi ku wël cï lueel aye nyuöth lön ye yen raan ril kæk Nhialic tij. Ku aci Nhialic ku koc èbën gam lön ril yen kériëec èbën yic ye lueel ku looi. **20** Aci kockuan dït kæk Nhialic ku koc piööc lööj döm ku gëmkë bany mac baai bï tém thou, ku piëëtkë tim cï riüi kou. **21** Ku ë yeku njööth lön ye yen raan bï koc Itharel waar kärec yiic. Ku ë nïn kadiäk èmën tën looi käkkä röt. **22-23** Diäär kökakuotda yic, aake cï rieel raj nhom wën anhiäk, ku lek dhuk ke wët cï yook bën col agëi lön liiu guäpde raj yic. Ku lön cï kek atuuc Nhialic cie lëk ke lön piiр Jethu tij. **24** Go koc kök kamkua rij bik la tij. Ku yökkë ayic lön liiu guüp Jethu raj yic, cït tê cï diäär ye lueel thïn.”

25 Go Jethu lëk ke, “Wek aa koc cïn kë njieckë! Wek aacie kæk cï koc kæk Nhialic tij lëk we ye lac gam! **26** Këc koc kæk Nhialic lueel wäär, lön bï Raan cï lœc ku dœc käjuëckä kañ guum bï jal la Bäänyde yic.” **27** Ku têt Jethu ke kæk cï lueel rienke wël theer Nhialic yiic, jœök athör Mothith agut kæk cï koc kæk Nhialic tij gjöt.

24:6-7 Mt 16:21; 17:22-23; 20:18-19; Mk 8:31; 10:33-34; Lk 9:22; 18:31-33

²⁸Nawën cik thiök kek pan awën le kek thïn, ke Jethu loi rot ke cït raan ber tuej. ²⁹Gokë pëen ku luelkë, “Rëér ke yo, akjöl aci cuol.” Go la baaí ke ke. ³⁰Tëwën cï kek nyuc bik mith, ke Jethu löm ayup ku dœc ku bëny yic, ku gëm ke. ³¹Nyin yic tewen ke njickë ku mér bik cïi ben tiij. ³²Gokë röt thiëec ë röt, “Yo këc puöth ayum tewen jieem yen kek yo, ku teet wël cï göt theer ténë yo.”

³³Ku jøtkë röt nyin yic ku dhukkë Jeruthalem. Ku yøkkë kç Jethu buoøth kathiäär ku tök ku kç kök ke cï kenhüim mat, ku lëkkë ke, ³⁴“Bëny aci rot jöt ayic, ka cï rot nyuöth Piter.” ³⁵Ku jøl kç wën bö Emauth karou kë cï rot looi dhël yic teet, të cï kek bëny njec thïn wën bëny yen ayup yic.

Jethu aci rot nyuöth atuööcke

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-20; Lusi 1:6-8)

³⁶Wën jnot jieem kek, ke Bëny bö ku këec kamken ku lueel, “Bi döör arëer ke we.”

³⁷Gokë pëk wei ku riööckë ebën ku takkë lön yen atiëp yen yekë tiij. ³⁸Goke thiëec, “Yejö riööc wek? Yejö ye wek diu lön cïi yen ye ya? ³⁹Tiëjkë yacın! Ku tiëjkë yacök, ee yen ayic. Gatkë ya, ku abæk tiij rin atiëp acie la adiööñ ku yom cimén ye wek ke tiij kek ya.” ⁴⁰Ku wën lueel yen kënë, ke nyuth yecin ku yecök ke. ⁴¹Ku jnot cik gam, rin miet diüt cï kek puöth miet ku gäi diüt cï kek gäi. Go Jethu ke thiëec, “Le miëth camkë tö thïn?” ⁴²Gokë gäm rëc cï tuak ⁴³ku cuet ke dœci kek ebën.

⁴⁴Ku jøl lëk ke, “Käkkä gup aa käk ca lëk we wäär jnot rëér yen ke we, lön bï kériëec ebën cï göt Löj Mothith yic, ku athör kç käk Nhialic tiij ku diet Nhialic yic aya ë rienkië, aa dhil röt tieen teden.” ⁴⁵Ku kony ke bik wël theer Nhialic deet yiic, ⁴⁶ku lëk ke, “Ayakë tiij të cï ye gät thïn lön Raan cï lœc ku dœc, ë bï gum ku jöt rot raj yic aköl ye nïn diäk. ⁴⁷Ku aci wël cï göt lueel aya lön dhil kç pinynhom ebën, jœk Jeruthalem lëk bik kepuöth wël Nhialic, bï käracken päl piny. ⁴⁸Wek aaci käkkä tiij ke cï kenhüim tieen. ⁴⁹Ku wek abi tuöc Wëi Nhialic wäär cï Wä lueel. Rëérkë geeu yet aköl bï riel nhial kënë bën ténë we.”

Jethu aci yäth pan Nhialic

(Mt 16:19-20; Lusi 1:9-11)

⁵⁰Nawën ke Jethu jiël ke ke ku lek Bethani. Ku jöt yecin nhial ku dœc ke. ⁵¹Tëwën dœc yen ke, ke jiël ténë ke ku jöt ë nhial. ⁵²Gokë door ku dhukkë Jeruthalem ke cï puöth miet. ⁵³Ku keek aake ye lac rëér Luanj Nhialic ke lec Nhialic.

Tewën dɔɔc yen ke, ke jiël tënë ke ku jɔt ë nhial (24:51)

Wël Jethu ci Joon göt

Wët nhom

Wël ci Joon göt aa Jethu nyuccoth ke ye Wët theer Nhialic tõ thïn ë lñayçon ku èmën, ku abi tõ thïn ë lanaçon ku èmën, ku abi tõ thïn atheer, "Ku Wët aci bën a raan ku ciëj kek yo." Cimën ye athöör nhom guöp ye lueel, Joon ë gät wëlka rin bï koc kuen ye njic lñ nadë ke Jethu yen Aluëëk, Wën Nhialic wäär ci lëk koc. Ku koc bï wëtde gam aabï pïr. (20:31)

Jethu aye nyuccoth abaŋ tueŋ yic, lñ ë yen Wët Nhialic. Ku wël kök bö ciëen ë kënë cök, aa kák juéc jänj gõi ci Jethu looi. Ku käkkä aa Jethu nyuccoth aya lñ ë yen Wën Nhialic, ku ë yen Aluaj wäär ci lueel. Käkkä cök, kák jänj gõi ci röt tieŋ aaci teet yiic. Abaŋ athör kënë ë yo lëk të ci koc kök wët Jethu gam thïn ku buothkë. Ku dhäl koc kök wëlke ku cik wëtde gam.

Jök cökdit 13 yet 17 ala yic të ci Jethu kek kocken ye buçoth rëer thïn ë tök wëer aköl wäär döm ye. Ku èci jam ténë kocken ye buçoth nääkde nhom tueŋ të bï kek röt guieer thïn, ku deet kepuöth. Cök ciëen aa yo lëk dömdöm Jethu, ku luñnde ku piëet ci ye piäät tim ci riü kou, ku jön rotde. Ku jol a nyooth ci yen rot nyuccoth ténë kocken ye buçoth jön rotde cök ciëen. Anyiköl tiŋ ci koc ye yok cökdit 8 yic, jöök cök koor 1 yet 11 aci nyääj wei kák ci göt theer yiic. Ku akëc koc tueŋ ke war gëtgët wël Jethu yiic göt. Ku aye koc kök göt aya tëdët.

Joon ë miöc pïr akölriëec èbën bï gäm koc të gem wët Raan ci lœc ku dœc, deet koc puöth. Ku ë miöc bï rot jöök èmën ke bï gäm koc bï Jethu gam, lñ ye yen dhël ku yic ku pïr.

Kák tõ thïn

Kák ci göt tueŋ.....	1:1-18
Joon raan koc muccoc nhüüm ku koc ci Jethu kaŋ buçoth	1:19-51
Piööc ë Jethu.....	2:1-12:50
Nin ciëen kadhorou thuonde nhom tueŋ	13:1-19:42
Jön rot ku nyooth rot Bëny	20:1-31
Kák ci göt ciëen nyooth rot dët Galilia	21:1-25

Wët Pîr

1 Wätheer këc nhial ku piny cak, Wët ë tö thïn, ee rëér kek Nhialic, ku Wët ë ye Nhialic. **2**Wët ë rëér kek Nhialic wäär cëk käj. **3**Käjuëc rëér nhial ku piny èbën aake cak ë ye. Ku acin käk tö thïn këc ke cak ke yeen liu thïn. **4**Kuat käk tö thïn èbën aa pîr yok tënë ye. Ku piérde aci ruel gäm raan èbën.^a **5**Piérde yen ë ruel dëp apei muööth yic, ku akëc lëu bï kuöm nyin piny.

6Nhialic éci atuönyde tooc, raan col Joon. **7**Acii bën bï koc bën lëk bïk ruel njic. Acii bën bï lëk ke bï raan èbën wët piñ ku gem. **8**Yeen écie yen ruel, acii bën bï koc bën lëk ruel. **9**Ku Wët yen ë ye ruel ayic, ruel ci bën pinynhom tënë raan èbën.

10Wët ë tö pinynhom, ku Nhialic ë cak piny ë ye, ku akëc koc pinynhom njic. **11**Yeen acii bën tënë käk ke ci cak, ku akëc kocken ci cak lor. **12**Ku acii koc abëk bën lor ku gamkë wëtde, goke gäm riel bïk aa mith Nhialic. **13**Keek aacie mith Nhialic cït të ye koc dhiëéth thïn, cïmën ye mith la wun dhiëéth ke. Ee Nhialic guöp yen ë Wunden.

14Wët acii bën a raan ku ciëj ke yo. Ku dieëkde acuk tij, diik Wën töj Nhialic. Ku ë yen biï yic, ku lier puöu Nhialic tënë yo.

15Ku Joon acii tuöl ku lëk koc ë rienke èlä, “Kënë yen ë raan wäär ye yen jam ë rienke, raan wäär ya lueel èlä, ‘Yen abi lök bën yacök, ku adit tënë ya. Yeen ë rëér thïn wäär ke ya këc cak dhiëéth.’”

16Rin käpuöth ë yen Wën Nhialic, yen acii yo döcc èbën, döc tök ë döc dët cök. **17**Wätheer löj éci Nhialic gäm koc ë Mothith, ku emen Nhialic acii yic ku lier piände gäm koc ë Jethu raan ci loc ku döc. **18**Acin raan ci Nhialic kaç tij tëyön. Ee Wën töj thöj kek Nhialic, rëér Wun lööm yen acii yo col ajiç Nhialic.

Athön Joon raan koc muooc nhüüm

(Mt 21:12-13; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

19Kocdit Itharel Jeruthalem aake ci koc käk Nhialic ku koc kuat Lebi tuocc tënë Joon, bïk la thiëec èlä, “Ye yin ña?”

20Ku Joon akëc bën jai bï wëtde dhuk nhom. Acii bën bëér ë cök ku lueel èlä, “Acie yen Raan ci loc ku döc.”

21Gokë thiëec, “Aye yin ña? Ee yin Elija?” Go bëér, “Acie ya.” Gokë ben thiëec, “Ye yin raandit käk Nhialic tij bï bën?”^b Go dhuöök ke, “Yei! Acie ya.” **22**Gokë lueel, “Lëk yo, ee yin ña? Yok aa dhil wët dhuöök koc ke toc yo. Ye rot yok ë yin ña?” **23**Go Joon bëér, “Yen ë jam apei roor të ci cën, ‘Guierkë dhël Bëny bï la cök cïmën wäär ci Ithaya raan käk Nhialic tij ye lueel.”

^a1:4 Wët yen acii bën aa piir ^b1:6 Mt 3:1; Mk 1:4; Lk 3:1-2 ^b1:21 Raan käk Nhialic tij bï tuöl, bï bën Raan ci loc ku döc bën lueel. Tij L.rou 18:15, 18; Mt 4:5 ^c1:23 Ith 40:3

²⁴Röörkä aake tooc kœc akut Parathii, ²⁵ku jolkë Joon bën thiëec élä, “Yejö ë yin kœc muccœc nhiiüm të ciï yin ye Raan cï lœc ku dœc, ku yin acie Elija ku ciï ye raandit käk Nhialic tiij?” ²⁶Go Joon dhuök ke, “Yen ë kœc muccœc nhiiüm piu ë path, ku raan arëer kamkun ë tën ku acäk njic, ²⁷raan yen lök bën yacök ciëen, ku acä lœu ba warke dök.” ²⁸Kën ë loi rot pan cœl Bethani, wär Jordan kœc muccœc nhiiüm thïn.

Amälthiin Nhialic

²⁹Nayon aköl dët ke Joon tiij Jethu ke bö tënë ye, go lueel, “Tiëjkë Amälthiin Nhialic yen bä adumuööm kœc pinynhom nyaai, kan abö. ³⁰Yen ë raan ye yen jam ë rienke wäär ë yen ye lueel élä, ‘Yen abi lök bën yacök, ku adit tënë ya. Yeen ë rëer thïn wäär ke ya këc cak dhiëeth.’ ³¹Aacä njic bï ya yen ña, ku yen aci bën ku ya kœc muccœc nhiiüm piu rin bï yen ye cœl aajic kœc Itharel.”

³²Ku éci Joon lueel aya élä, “Yen aci Wëi Nhialic tiij ke bö kecít kuur ë dit, ku nyuuc yenhom. ³³Ku ë jnot këc njic, ku éci Nhialic raan toc ya ba kœc aa muccœc nhiiüm piu, lëk ya élä, ‘Raan bï yin Wëi Nhialic tiij ke bö ku nyuuc yenhom yen ë raan bï kœc muccœc nhiiüm Wëi Nhialic.’ ³⁴Ee yic, aca tiij ku alëu ba lueel, wenhiiüm lön ë yen Wëi Nhialic.”

Kœc cï Jethu kañ buccoth

³⁵Yon aköl dët, Joon ë käac kek kœcken ye buccoth karou tëwäär aköl. ³⁶Nawën tiij Jethu ke ték tëthiök ke ke, go Joon döt apei ku lueel, “Tiëjkë, yen akan yen Amäl Nhialic.” ³⁷Ku jol piñ kœc ye buccoth awën karou këya, gokë Jethu buccoth. ³⁸Nawën wel Jethu yenhom, ke tiij ke ke buccoth ye, go ke thiëec, “Yejö wiëckë?” Gokë lueel, “Rabi, rëer tënén?” (Ku wëtde yic, “Raan Piöoc.”)

³⁹Go lëk ke, “Bák, bák bën tiij.” Gokë la ku tiijkë të rëer yen thïn. Ku ë ye tään aköl, ku jolkë rëer kek ye abi piny cuol.

⁴⁰Raan tök kam kœc wën karou cï wët Joon piñ ku buccoth Jethu, ee ye Andria wämënh Thaimon Pîter. ⁴¹Nayon nhiaäk rial, ke Andria räm ke mënhë, go lëk ye, “Yok aaci Methaya yok.” (Ku wëtde yic Raan cï lœc ku dœc.) ⁴²Ku yëth Thaimon tënë Jethu. Go Jethu döt apei ku lueel, “Yin ë Thaimon wën Joon, yin abi cœl Kepa.” (Ku yen Pîter wëtde yic ee kuur.)

Jethu aci Pilipo ku Nathaniel cœl

⁴³Nawën aköl dët ke Jethu la Galilia, ke räm kek Pilipo, go lëk ye, “Buoth ya.” ⁴⁴Ku Pilipo ë raan Bethaida, ku ë gen yi Andria ku Pîter aya. ⁴⁵Go Pilipo Nathaniel yok ku lëk ye, “Yok aaci raan wäär cï Mothith gät

Tiëŋkë, yen akan yen Amäl Nhialic (1:35-36)

ë rienke athör lööij yic, raan yen cü koc käk Nhialic tij gät ë rienke aya, acuk yön. Yen ë Jethu wén Jothepe raan Nadharet.”

46 Go Nathaniel lueel, “Ye képiath njö lëu bï tuöl Nadharet?” Go Pilipo bëér, “Bääär ba tij.”

47 Nawén tij Jethu Nathaniel ke bö, ke jam rin Nathaniel ku lueel, “Raan kënë ë raan Itharel ayic guöp, kecïn guöp ruëény.”

48 Go Nathaniel lueel, “Ca njic këdë?” Go Jethu bëér, “Yin guo njic wén rëer yin naap cök, tewén këc Pilipo la bï yi la cool.”

49 Go Nathaniel bëér ku lueel, “Raan piööc, yin ë Wén Nhialic, yin ë Bëny Itharel.”

50 Go Jethu bëér, “Ca jäl gam rin cü yen ye lëk yi lön cü yen yi tij wén rëer yin naap cök? Yin abi kädit kök wär ë käkkä tij!” **51** Ku ben mat thín, “Wët yic alëk we, wek aabí nhial tij ke liep rot, ku atuuç Nhialic aa bák tij ke bö piny ténë Manh Raan ku lek nhial.”

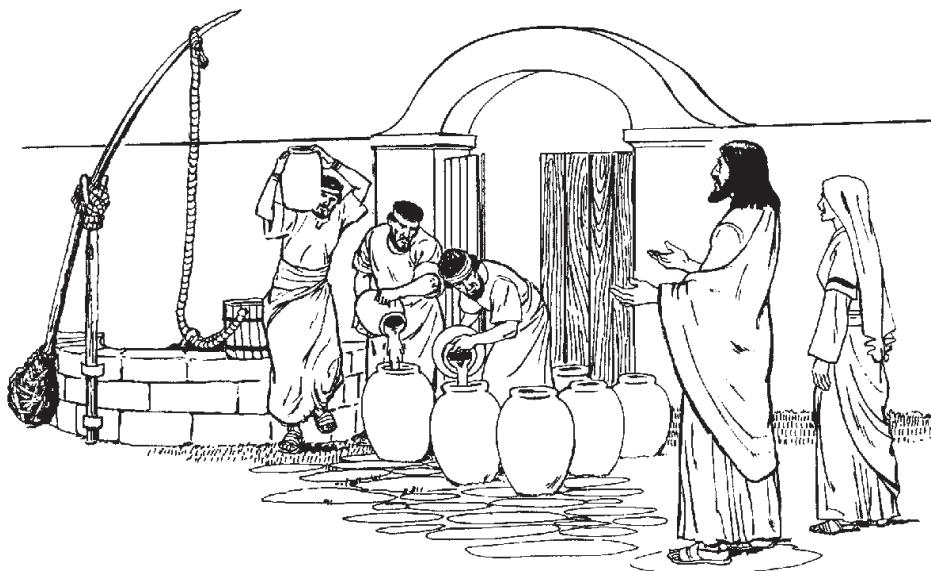
1:51 Cäk 28:12

Yan thiëek pan Kana

2 Nün kadiäk cök ciëen, ke ruäai loi gen Kana pan Galilia. Ku man Jethu ë tñ thïn, ²ku Jethu ëci cœl yai yic aya kek kocken ye buçoth. ³Nawën la möu thök, ke lëk man ye, “Möu aci liu tñë ke.” ⁴Go Jethu lueel, “Tijë, yin aci kë luçi dhil lëk ya. Akäldië anot këc yëët.” ⁵Go man lëk koc luçi, “Luçikë kák bï lëk we èbën.”

⁶Ku tönydít kadätem aake cäp koc lñm. Tönykä aake ye ke pii tääu thïn bï koc kecök aa lœk, cït të ye löj ciëej koc Itharel ye nyuçoth thïn. Ku tñjony tök ë jöt të cït tñen aduök thiär-rou, tëdë aduök thiärdiäk. ⁷Go Jethu lëk koc luçi, “Thiänkë tönykä pii.” Gokë töny thiëoj abik thook alic. ⁸Ku jöl Jethu lëk ke, “Gëmkë ye tönykä yiic, ku gämkë ke raan yen wun ruäai.” Gokë looi käya, ⁹ku jöl raandit koc athiëk awën pii thiëep, pii cï waar bï ya möu. Ku akuc të bïi möu thïn, aa koc luçi wén thiëj töny kek aa njic ye. Go raandit koc athiëk wun nya cœl, ¹⁰ku lëk ye, “Raan èbën ë muön path kanj gam tuej, ku na cï koc jäl kueth ke muön lir ajol lëk gam. Ku yin cï muön path waan ciëen agut èmën.” ¹¹Kënë yen ë këdit jæj gõi cï Jethu kanj looi gen Kana pan Galilia. Ku yen aci diëtde nyuçoth, ku aaci kocken ye buçoth jäl gam.

¹²Nawën ë kënë cök, ke Jethu la Kapernaum kek man ku wëët wun ku kocken ye buçoth, ku rëérkë thïn ë tëen nün lik.

Kënë yen ë këdit jæj gõi cï Jethu kanj looi (2:1-12)

Jethu acī la luaj Nhialic
(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³Yon cī Yan Ayum cīn yic luou jäl thiök, ke Jethu la Jeruthalem. ¹⁴Ku jol ler kal luaj Nhialic yic, ke yök koc ke ycc wei thīn ē yök ku amēl ku jol aa kuör. Ku koc wēeu waar yiic aake cī nyuc thīn aya. ¹⁵Go waat nai ē wiēn, ku cop koc wei kal luaj Nhialic yic kek yäkken ku thäkken ku weer wēeu wei, ku wel agenken yiic. ¹⁶Ku lēk koc kuör yaac wei, “Nyaakē käkkä ē tēn, ku duökkē yön Wā cōl aye yön ycc.” ¹⁷Go kocken ye buccoth wēl cī gōt athör theer wēl Nhialic yic tak. Wēl ye lueel elä, “Yin Nhialic, nhiēr yöndu adēp yapuü cimēn mac.”

¹⁸Go kocdit Itharel bēn ku thiëckē, “Ye kēdit jān gōi yindē ba looi ba nyuōth yo, lōn le yin yic ba kēcīt kēnē looi?”

¹⁹Go Jethu bēér ku lēk ke, “Rackē luaj Nhialic kēnē, ku aba ben looi nīn kadiäk.” ²⁰Gokē lueel, “Acī ruöön thiärjuan ku dätem nōk bī jäl thök, ku luel ka ba looi nīn kadiäk yiic?” ²¹Ku luaj Nhialic jieem Jethu ē guäpde. ²²Ku na wääär la jōt raj yic, ke kocken ye buccoth tak kewääär cī lueel. Ku gamkē wēl theer Nhialic cī gōt, ku wēl cī Jethu lēk koc. ²³Tewääär rēér yen Jeruthalem yai yic, ke koc juēc gam wētde wēn tūj kek käkken jān gōi cī looi. ²⁴Ku aake njic Jethu ebēn ku yen akēc rot nyuōth ke. ²⁵Ku acīn kēn nadē ke wīc raan dēt bī ye nyuōth koc, rin anjic kāk tō raan puōu.

Jethu ku Nikodemo

3 Raan akut Parathī cōl Nikodemo, ku ē ye raandit koc Itharel ē tō thīn, ²nayon akōu wēér tōk ke la tēnē Jethu ku lueel, “Raan piööc, anicku yin ē raan piööc cī Nhialic tooc. Rin acīn raan loi kāk jān gōi cimēn yin, tē liu Nhialic kek ye.”

³Go Jethu bēér, “Yin alēk yic, acīn raan bī bääny Nhialic tij, tē cii ye ben dhiëéth dhiën dēt.”

⁴Go Nikodemo lueel, “Bī raan ben dhiëéth kēdē? Lēu bī dhuk man yäc bī jäl ben dhiëéth?”

⁵Go Jethu bēér, “Wēt yic alēk yi, raan kēc ben dhiëéth ē pii ku Wēi Nhialic, acīi bääny Nhialic bī yök. ⁶Raan aye dhiëéth koc ē path, ku Wēi Nhialic ē pīr yam ye Nhialic gäm koc. ⁷Duk ye gäi tē lēk yen yi, lōn dhil we ben dhiëéth. ⁸Wēi Nhialic acīt mēn dhie ye raan yom piñ ke wuu, ku cii tē bii yen thīn ku tē le yen thīn njic. Yen ē tēn koc bī ben dhiëéth Wēi Nhialic.” ⁹Go Nikodemo thiēc, “Bī kēnē rot lēu kēdē?”

¹⁰Go Jethu lēk ye, “Yin ē raan piööc koc pan Itharel ku kuc kēnē! ¹¹Wēt yic alēk yi, yok aa jam kāk njicku ku luelku kāk cuk tij. Ku not we jei bāk

2:13 B.bei 12:1-27 2:17 Wk 69:9 2:19 Mt 26:61; 27:40; Mk 14:58; 15:29

wëtda cii gam. ¹²Na cäk wëtdië gam tē jieem yen käk pinynhom, ke we bï wëtdië gam këdë tē jieem yen ténë we käk Nhialic? ¹³Acin raan cii kañ la nhial bï käk Nhialic bëei, ee raan bö nhial Manh Raan bö piny nhial.”

¹⁴Cimën wääär ci Mothith luŋ wéeth cít képiiny jat nhial roor bï yen koc ci képiiny cam aa dœc, ke Manh Raan adhil yäth nhial, ¹⁵rin bï raan gam wëtde ebën pír akölriëec ebën yön. ¹⁶Nhialic anhiar koc pinynhom apei. Yen agem yen Wënden juɔl, bï raan ebën wëtde gam cii mär, ku püirkë akölriëec ebën. ¹⁷Ku Nhialic akëc Wënde tuɔjöc piny bï koc bën luɔk wei, ee rin bï thäi pinynhom pír è rienke.

¹⁸Raan gam wëtde acii bï luɔk wei, ku raan ci jai bï wët cii gam aci luɔk wei, rin këc yen wët Wën töön è Nhialic gam. ¹⁹Ku kën bï ke luɔk wei akin, ruel aci bën pinynhom ku koc aa nhiar muɔjöth tén ruel rin aa luui kärec.

²⁰Raan ebën kärec looi è ruel maan ku cii la yer yic, rin cii yen kärec ye looi wiç bï ke njic. ²¹Ku raan luui käpath è bën yer yic bï luɔide nyuɔoth, rin ci ke luɔj Nhialic.

Joon aci ben jam rin Jethu

²²Nawën ke Jethu kek kocken ye buɔoth la pan Judia, ku rëer thïn ke ke, ku muɔc koc nhiiim piu. ²³Ku Joon è ye koc muɔc nhiiim aya tê cœl Aenon thiäak kek Thalim la yic piu juëc. Ku koc aake ye la bï ke la muɔc nhiiim. ²⁴(Ku Joon è nöt këc guɔ mac.)

²⁵Nawën ke koc Joon buɔoth kök jol teer kek raan Itharel rin lök ye koc kegup lɔɔk, ²⁶gokë la ténë Joon ku luelkë, “Raan piööc, lëu ba mony wääär rëer kek yi wär Jordan alɔntui tak, raan ye yin jam è rienke? Yen amuɔc koc nhiiim emen, ku koc juëc aala ténë ye!”

²⁷Go Joon bëer, “Acin tê bï raan këdaj yön tê këc Nhialic ye gäm ye. ²⁸Week wepec acak piñ ke lëk we elä, ‘Yen acie Raan ci lɔc ku dœc, ku yen aci tuɔjöc tueñ è path yenhom.’ ²⁹Raan thiëk yen è raan bï gäm nya, ku mäthde è kööc ku è puɔu miet tê piñ yen röld. Yen è miet piändièaya emen. ³⁰Yen abi dhiel dit apei ku yen abi kuur.”

³¹Raan bö nhial adit ténë koc ebën, ku raan piiny è kën piny. Raan bö nhial atö koc nhiiim tueñ ebën. ³²Ee koc lëk käk ci tiñ ku käk ci piñ, ku acin raan wëtde gam. ³³Ku raan ci gam, aci gam lɔn ye Nhialic yic lueel. ³⁴Raan ci Nhialic tooc yen è jam wël Nhialic, rin aye Nhialic gäm riël Wëike ebën. ³⁵Wun è Wënde nhiaar ku tëeu kériëec ebën yecin. ³⁶Raan gam wët Wën è Nhialic abi pír akölriëec ebën, ku raan cii wët Wën Nhialic bï gam acii pír akölriëec ebën bï yön, rin acin kë bï riäak puɔu è Nhialic nyaai ténë ye.

Jethu ku tiŋ pan Thamaria

4 Nawën ke ɳic Jethu lön cī koc akut Parathii ye piŋ, lön nadë ke koc aa bën tënë ye bi ke bën mucc̄c nhiiim, ku lön cī yen la koc juëc ye buɔɔth wär koc Joon buɔɔth. **2**(Ku acie yen ye koc mucc̄c nhiiim, aa kɔcken ye buɔɔth.) **3**Nawën piŋ wët ye lueel, go jäl pan Judia ku dhuk Galilia. **4**Ku ë bi dhiel yet pan Thamaria rin yen ë dhël tëek yen thïn.

5Go yet pan Thamaria col Thikar thiäak ke piny wäär cī Jakop gäm wënde Jothepe. **6**Ku yinh cī Jakop col awec ë tö thïn. Nawën cī Jethu dak ë cäth, go nyuc yith lööm. Ku ë ye aköl ciel yic.

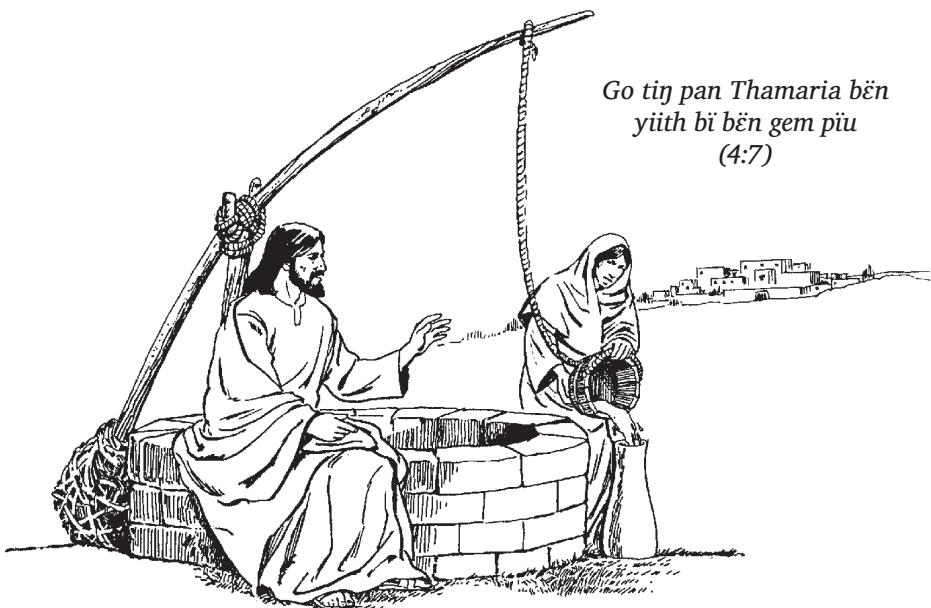
7Go tiŋ pan Thamaria bën yiith bi bën gem pii, go Jethu lëk ye, “Muɔc yen pii ba dek.” **8**(Ku kɔcken ye buɔɔth aake cī la geeu bik la ycc̄c miëth.)

9Go tiŋ pan Thamaria lëk ye, “Këdë wën? Yin ë raan Itharel ku thiëc ya, yen raan Thamaria ba yi mucc̄c ë pii?” (Koc Itharel aake cie dek kek koc Thamaria.)

10Go Jethu bëer, “Na yi ɳic miɔc Nhialic ku raan thiëc yi pii ɳuötaca thiëec, ku ɳuöt aci mucc̄c pii pîr.”

11Go tik lueel, “Bëny, yin acin kë gem yin pii, ku yith amec yic, ba pii pîr yök tënë? **12**Ye yin dît tënë wädit Jakop raan cī yo gäm yinh kënë, ku dëk thïn yen ye nhom kek miëthke ku yäkke?”

*Go tiŋ pan Thamaria bën
yiith bi bën gem pii
(4:7)*

¹³Go Jethu bëér, “Kuat raan dek piükä abi rou ben nök, ¹⁴ku raan bï dek pii ba yiék ye acii rou bï ben nök, ku pii bï yiék ye aabi ya dhiama yeiyic ye pii pïr kuér thïn, ku yik ye pïr alanden.”

¹⁵Go tik lëk ye, “Bëny, yiék yen piiükä bï rou ya ciï ben nök, ba ciï ben bën tën ba bën gem pii.” ¹⁶Go Jethu lëk ye, “Lçor çol muçnydu bæk bën tën.”

¹⁷Go tik lueel, “Yen acin moc.” Go Jethu bëér, “Këdu ë yic, lñ cïn yïn moc. ¹⁸Yin aci kañ rëer kek röör kadhiëc, ku mony rëer kek yi emen acie muçnydu. Yin aci yic lueel.”

¹⁹Go tik lueel, “Bëny aca njic, yïn ë raan käk Nhialic tiij. ²⁰Wärkuan theer pan Thamaria aake ye Nhialic door ë gõn kënë nhom, ku ayakë lueel wek kçc Itharel lñ dhil yok Nhialic la door Jeruthalem.”

²¹Go Jethu lueel, “Gam wëtdië, yïn tiijë të bï wek Wä door aci thiök, ku acie gõn kënë nhom ku acie Jeruthalem. ²²Wek kçc Thamaria wek kuc raan yakë door, ku yok kçc Itharel yok aa njic raan yeku door rin pïr abö tënë Itharel. ²³Ku aköl ajol bën, ku aci guç bën emen guçp, të bï riel Wëi Nhialic kçc çol aa dor Wä cimënde, kek aa kçc wic Wä bik ye door. ²⁴Nhialic ë Wëi, ku rin riel Wëike yen alëu ye bï door cimënde.”

²⁵Go tik ben lëk ye, “Añjiec lñ bï Raan ci lçc ku dçc bën. Na le bën ka bï yo nyuôth kériëec èbën.”

²⁶Go Jethu bëér, “Yen ë yen, raan jam kek yi.”

²⁷Ku kaamthiin wën jieem kek, ke kocken ye buçoth bö ku gëikë apei rin jieem yen kek tik. Ku acin raan tök kamken ci tik thiëec, “Yenjö wic, ku yenjö jieem yen kek ye?”

²⁸Go tik tönyden pii nyäär piny, ku ket ke dhuk geeu ku lëk kçc.

²⁹“Bæk tiëjkë mony cä lëk kériëec èbën ca looi. Nadë ke ye Raan ci lçc ku dçc?” ³⁰Gokë bën bei geeu bik la tënë Jethu.

³¹Ku kaamthiin wën, ke lëk kocken ye buçoth ye, “Raan piööc, jol mith.”

³²Go bëér, “Yen ala miëth, cïn kë njeckë thïn.”

³³Go kocken ye buçoth röt jal aa thiëec kamken, “Tëdë le raan ci miëth bëei tënë ye?”

³⁴Go Jethu lëk ke, “Miëthdië ee lñ ba wët raan toc yen looi, ku thäap luçi ci gäm ya. ³⁵Cäk kään ye lueel dhie élä, ‘Pëi kañuan ajoott ku rap abi tem.’ Ku alëk we, jatkë wenÿin bæk dum tiij, yemën rap aaci luçk ku apath bï ke tem! ³⁶Raan rap tem aye riçp ku ë köth pïr tem alanden, këya raan cumcum ku raan témtem aabi puôth miet kedhie. ³⁷Kään aci ya yic. ‘Raan tök ë com ku tém raan dét.’ ³⁸Wek tuçç bæk rap la tem dom yic ku ë dom këc wek luui thïn. Kçc kök aaci luui thïn ku wek aa röt kony luçiden.”

39 Go koc juēc Thamaria ē gen wēn yic wēt Jethu gam, rin cī tik wēt lueel ēlä, “Kériēc ebēn ca looi aci lēk ya.” **40** Nawēn bö koc Thamaria tēnē ye ke läjkē bī rēer ke ke. Go Jethu nīn karou nōk thīn tēen.

41 Go koc kōk juēc wētde jäl gam rin wēl ye lēk ke, **42** ku lēkkē tik, “Emēn, yok aaci wēt jäl gam, ku akēku gam rin wēlkun ca lueel, ku ē rin cī yok wētde piñ ku ḥicku lōn ē yen Aluāj koc pinynhom ebēn alanden.”

Jethu aci manh bēny kony

43 Nawēn cī nīn karou nōk thīn tēen, ke Jethu jōl jäl ku ler lōn Galilia.

44 Rin yen Jethu guöp ecī lueel lōn, “Raan kāk Nhialic tīj acie theek wuönden.” **45** Nawēn yeet Galilia ke lor apei, rin wāär cī kek kāk cī Jethu looi yai yic tīj, wāär cī kek la Yan Ayum cīn yic luūu yic Jeruthalem.

46 Go Jethu ben dhuk gen Kana tō Galilia, tēwāär cī yen pii waarr thīn bī ya muön abiēc. Ku raandit kam koc mac baai cī manhde tuaany Kapernaum ē tō thīn. **47** Nawēn piñ lōn cī Jethu jäl Judia ku ben dhuk Galilia, ke la tēnē ye ku lēj bī la Kapernaum bī manhden cī thiōk ke thou kony bī pial. **48** Go Jethu lēk ye, “Acīn raan bī ye gam kamkun tē kēc wek kit ku kādit jān gōi tīj.”

49 Go raandit awēn bēér ku lueel, “Bēny, bāär lokku ba manhdii dōöt.”

50 Go Jethu lēk ye, “Lōor, manhdu abī pīr.” Go mony wēn wēt Jethu gam ku jiēl. **51** Wēn cieth yen dhēl yic, ke rām kek kōcken luji ku luelkē, “Manhdu aci yōr.”

52 Go ke thiēec akōl alōj jōl manhde ḥuēen. Gokē lueel, “Wäraköl tään akōl yen ē jiēl juäi yeguöp.” **53** Go wun ḥic lōn ē yen akōl alōj wāär cī Jethu ye lēk ye ēlä, “Manhdu abī pīr.” Ku jōl wēt Jethu gam kek kacke ebēn.

54 Kēnē, yen aye kādit jān gōi cī Jethu looi rou, wāär le yen dhuk Judia ku ler Galilia.

Raan tuany ruōōn 38 aci kony

5 Nawēn ke yan koc Itharel ē tō thīn, go Jethu la Jeruthalem yai yic. **2** Ku tēhiääk kek tē cōl Kal Amēl Thok, pul ē tō thīn, pul cōl Bethaida thoj koc Itharel. **3** Ku koc juēc tuany aake ye tōc thīn, koc cī cōr ku koc cī ḥōl ku koc cī duany. Ku keek aake ye pii tiit bīk la tiaktiak, **4** rin atuny Nhialic ē ye bēn pul yic, ku cōl pii ala tiaktiak, ku raan cī kaŋ la wīr tē cī pii rōt tiak, ke kony kuat tueny tō yeguöp. **5** Ku raan tuany ruōōn thiärdiäk ku bēt ē tō thīn. **6** Nawēn tīj Jethu puōk yic ke cī tōc, ku aŋic lōn cī ye tuaany run juēc, go thiēec, “Wic ba pial?”

⁷Go raan tuany bëér, “Bëny, acin raandiën tö tén bii ya yäth wiir tê tiak pii röt thïn, rin na them ba la thïn, ke raan dët è kaŋ wër thïn.”

⁸Go Jethu lëk ye, “Jot rot ku lom biöndu ku cathë.” ⁹Go raan wén guo pial ku kueny biöndje ku cieth. Ku aköl looi kén rot è ye aköl ciï koc Itharel ye luui, ¹⁰go koc Itharel lëk mony ci kony, “Yaköl, aköl ciï koc ye luui, ku akéc puöjl ténë yi ba biöndu ket.”

¹¹Go bëér, “Acii raan cä kony ba pial lëk ya elä, ‘Lom biöndu ku cathë.’”

¹²Gokë thiieec, “Yeja yen raan ci lëk, ‘Lom biöndu ku cathë?’”

¹³Ku raan ci kony è kuc raan kony ye, rin koc juëc aake tö è tewen ku Jethu éci la lieplänj wei.

¹⁴Nawen ke yok Jethu luaj Nhialic, go lëk ye, “Tiŋ yin acii pial emen, päl adumuööm, tädët ke këdet rac apei abi röt ben luöi yi.”

¹⁵Go mony wén jäl ku le lëk bany Itharel lön è Jethu yen acii ye kony bii pial. ¹⁶Gokë joo bïk Jethu aa jöör rin ci yen raan kony aköl ciï koc ye luui. ¹⁷Go Jethu bëér ténë ke elä, “Wä è luui akölaköl, ku yen adhil luui aya.”

¹⁸Ku jam kénë acii bany Itharel rac puöth apei, ku wickë bïk nök, ku acie rin ci yen löj aköl ciï koc ye luui thoj rot, ee rin ci yen ye lueel lön ye Nhialic Wun, ku käya acii rot looi bii thoj kek Nhialic.

¹⁹Go Jethu jal bëér, “Wët yic alëk we, acin kë ye Wät looi piände è rot, kë ye looi è tök, ee kë ci tiŋ kë ye Wun looi. Ku kë ye Wun looi aye Wënde looi aya. ²⁰Rin Wun è Wënde nhiaar, ku nyuth kérieëc ye looi. Ku kädit ténë kewen aabi nyuöth ye, ku wek aabi jal gäi ebën. ²¹Cimën ye Wun koc ci thou jot ku yik ke pïr, ke Wënde aya è pïr yiëk koc wic ye. ²²Wun guüp acin raan ye luök wei. Ku acii Wënde yiëk riel bii looi ténë ke ebën. ²³Rin bii koc ebën Wënde theek cimën ye kek Wun theek. Kuat raan cie Wënde ye theek, acie Wun ye theek raan toc ye.

²⁴“Wët yic alëk we, raan piŋ wëtdië, ku gem wët raan toc ya pïr akörlieëc ebën atj ténë ye. Acii bii luök wei, yeen acii jäl thou yic ku yok pïr. ²⁵Wek aa lëk yic, aköl bii bën, ku acii guo bën të bii koc ci thou röl Wën Nhialic piŋ, ku koc bii ye piŋ aabi pïr. ²⁶Cimën ye pïr bën bei ténë Wun, käya, yeen acii Wënde looi bii ya të ye pïr bën bei thïn aya. ²⁷Ku yeen acii Wënde yiëk riel bii luk looi ténë koc, rin ye yen Manh Raan. ²⁸Duökké gei è wët kénë, aköl bii koc ci thou röldje piŋ rëj yiic abj, ²⁹ku keek aabi bën bei räñken yiic, koc ci njec luui apath aabi röt jot ku aabi pïr, ku koc ci luui kärec aabi röt jot ku aabi luök wei.

³⁰“Acin kë lëu ba looi piändië è rot, yen è wët teem kecit kë ci Nhialic lëk ya, käya wët ca teem ala cök rin acie wët piändië yen wiëc ba looi, ee wët wic raan toc ya è rot.

³¹“Na jaam ërienkië ke kë lueel acie gam ciët ye yic. ³²Ku raan dët jam ërienkië atö thïn, ku ajiëc lön kë ye lueel riënkië ë yic. ³³Atuc aa cäk tuoc tënë Joon ku yeen aci wët yic lueel. ³⁴Acie lön bi yen la raan jam ërienkië, aya lueel yen kënë rin bi wek pîr. ³⁵Joon ë ye këcít mermer dëp ku mer piny, ku week ë yakë wic kaam thin-nyoɔt bæk puɔth miet thïn ruelde. ³⁶Ku raan jam ërienkië atö thïn, ku wëtde aril tënë wët ci Joon lueel ërienkië luoi ya ke looi, luoi ci Wä yiëk ya ba ke looi, keek aa jam ërienkië ku nyoothkë lön ci Wä ya tooc. ³⁷Ku Wä aya, raan toc ya, yen ajam ërienkië aya. Wek aa këc röldé kaŋ piŋ ku akëckë kaŋ tiŋ, ³⁸ku wët ci lueel acäk ye muk wepuɔth, rin ci i wek wët raan ci tooc ye gam.

³⁹“Athör Nhialic ayakë kueen, rin ye wek ye tak lön bæk pîr akölriëec yok thïn. Ku keek aya aa jam ërienkië! ⁴⁰Ku ɻot cäk wic bæk bën tënë ya bæk pîr yok thïn.

⁴¹“Acä wic bi koc ya leec. ⁴²Ku wek ɻiec, ku ajiëc lön tœu nñiér Nhialic wepuɔth. ⁴³Yen aci bën kek riel ë Wä, ku kueckë bæk ya lor, ku na bö raan dët kek rielde ë rot ke yen abæk lor. ⁴⁴Anhiarkë bæk lec yok tënë raan dët, ku acäk ye them bæk lec yok tënë Nhialic, ye këdë yen bi wek ya gam? ⁴⁵Ku emen duɔkkë tak lön bi yen we luɔm tënë Wä. Mothith guɔp yen abi we luɔm, ku ë Mothith yen acäk ɻoɔth wepuɔth. ⁴⁶Na we ci Mothith gam alanden, ke wek ɻot we gam ya aya, rin ci yen wël göt ërienkië. ⁴⁷Ku rin ye wek kuec gäm wël ci göt, ke lëukë këdë bæk wël ca lëk we gam?”

Jethu aci miëth koor juak bi koc juëc cam

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

6 Ye tëen ke Jethu tem wär Galilia col Tiberia aya. ²Go koc juëc buɔth rin ci kek kädit jän göi, ci yen koc tuany kony tiŋ. ³Go Jethu la got nhom ku nyuuc kek kocken ye buɔth. ⁴Ku yan koc Itharel, Yan Ayum cün yic luɔu èci thiëk. ⁵Nawén ciëeth Jethu piny ke tiŋ koc juëc ke bö tënë ye, go Pilipo thiëc, “Ye tëno bi yok miëth kueth koc èbën yɔɔc thïn?” ⁶Ací kënë lueel ku bi Pilipo them, rin ɻic yen kë bi looi.

⁷Go Pilipo bëér, “Rin bi raan tök ayum thin-nyoɔt yok, ka wic wëeu juëc apei bi ayuɔp yɔɔc.” ⁸Go Andria, mënh Thaimon Pîter, ku ë ye raan tök kam kocken ye buɔth lueel, ⁹“Dhök atö thïn tën ke muk ayuɔp kadhiëc ku rec karou, ku aaci kockä èbën bi lëu.”

¹⁰Go Jethu lëk ke, “Calkë koc anyuc piiny.” (Ku noon ë dît thïn ë tëen. Go koc nyuc èbën piiny.) Ku röör kepëc aake ye tëcít tën tiim kadhiëc. ¹¹Go Jethu ayuɔp lööm ku leec Nhialic, ku tek ke tënë koc wën ci nyuc èbën. Ku ben looi këya kek rec, bi raan èbën kueth cît të wic. ¹²Wën ci

5:33 Jn 1:19-27; 3:27-30 5:37 Mt 3:17; Mk 1:11; Lk 3:22

kek kueth übën, ke lëk kocken ye buooth, "Kuanykë abëk cï döj piny, bï ciën kë riäk." ¹³Gokë ke kuany übën, ku thiöjkë gäc thiäär ku rou abëk ayuöp cï döj piny, tënë ayuöp kadhiëc wën cï ke ték koc bïk cam.

¹⁴Nawën tüj koc wën luoi ril cï Jethu looi ke luelkë, "Kënë è raan kák Nhialic tüj yen bï dhiel bën pinynhom." ¹⁵Go Jethu jäl ḥic lön bï kek bën bïk ye bën dōm riel, ku loikë bï ya bënyŋaknhom, go bën dhuk gat nhïim è rot.

Jethu aci cath piiu nhïim

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶Nawën cï piny cuol, ke kocken ye buooth la piny wär thok, ¹⁷ku lek riäi yic, ku dhukkë ciëen wär alçtui løj Kapernaum. Nawën ke wëer jol yic dït ke Jethu jöt këc bën tënë ke. ¹⁸Kaam wën ke yomdit jöt rot ku loi atiaktiak rot apei. ¹⁹Ku kocken ye buooth, aake ye tëcít meel kadiäk ayi ḥuan wën tüj kek Jethu ke cath piiu nhïim, ke bö tëthiök kek riäi, gokë riöjc apei, ²⁰Go Jethu lëk ke, "Duökkë riöjc, ee ḥen." ²¹Gokë jat riäi yic, ku go riäi guo yet wär thok tewen le kek thiin.

Koc aa wic Jethu

²²Nayon nhïäk ke tüj koc ke cï döj wär alçtui, lön è yen riän tökalij yen aci döj. Ku anjickë lön këc Jethu la riäi yic kek kocken ye buooth, ku aake cï jäl è rot. ²³Go riëth kök ke bö Tiberia bën wär thok tëthiäök ke tewäär ciem koc juëc ayup thiin, wën cï Bëny lec gam. ²⁴Nawën tüjkë lön liu Jethu thiin, ku liu kocken ye buooth aya, gokë keec riäth yiic ku lek Kapernaum bïk Jethu la wic.

Jethu ayum è pïr

²⁵Nawën lek Jethu yön wär alçtui ke lëkkë ye, "Raan piööc, ye nén bï yin è tën?" ²⁶Go Jethu bëér, "Wët yic alëk we, wek aa wic ya rin cï wek ayup cam tëcít të wiëckë, ku acie rin cï wek luikiën ril deet yiic. ²⁷Duökkë lui rin miëth riäk, luööjkë rin miëth rëér rin pïr akölriëec übën. Miëth kënë abi Manh Raan yiëk we rin Wun, Nhialic aci rielde gäm ye ku tooc."

²⁸Gokë thiëec, "Buk ḥö looi buk luoi wic Nhialic looi?"

²⁹Go Jethu bëér, "Luoi wic Nhialic bæk looiakin, è lön bæk wët raan cï tuöjc gam."

³⁰Gokë luel, "Ye kïn riel ḥö ba looi buk tüj ku buk wëtdu gam? Yenjö ba looi? ³¹Wärkuan theer aacä ayum löny nhial cam roor, cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yiic elä, 'Ayum nhial aci yiëk ke bïk cam.'"

*Jethu acath pii nhuum
(6:16-24)*

³²Go Jethu lueel, “Wët yic alëk we, kë cï Mothith yiëk we acie ayum pan nhial, ee Wä yen ë we yiëk ayum yic bö pan nhial. ³³Rin ayum ye Nhialic gam ë yen raan bö piny pan nhial, ku yik thäi pinynhom pïr.”

³⁴Gokë thiëc, “Bëny, muç yo ayum kënë akölaköl.”

³⁵Go Jethu lëk ke, “Yen ayum ë pïr,” Ku raan bö tënë ya acii cök bï kañ nök, “Ku raan gam wëtdië acii rou bï nök. ³⁶Èmën, aca lëk we lön cï wek ya tij, ku ajot këckë gam. ³⁷Raan èbën cï Wä yiëk ya, yen abï bën tënë ya. Ku raan bï bën tënë ya acä bï cuçp wei, ³⁸rin cï yen bën pan nhial ba wët raan toc ya bën looi, ku acie wët piändië. ³⁹Kë wic raan toc ya ba looi akin, bï ciën kë mär kam kák cï yiëk ya, ku ba ke jöt èbën aköl ciëen. ⁴⁰Rin kë wic Wä akin, lön raan èbën tij Wënde ku gëm wëtde, abi pïr akölriëec èbën yök thïn, ku keek aaba jöt bik pïr èbën aköl ciëen.”

⁴¹Go kç Itharel luööp guöp rin cï yen ye lueel élä, “Yen ayum cï bën piny pan nhial.” ⁴²Ku luelkë, “Monyë cie Jethu wëen Jothe? Wun ku man aa ijicku. Ku yenjö ye yen ye lueel lön cï yen bën piny pan nhial?”

⁴³Go Jethu bëér, “Duökké lum kamkun. ⁴⁴Acin raan lëu ye bï bën tënë ya të këc Wä ë toc ya ye thël yen, ku aba jöt bï pür aköl ciëen. ⁴⁵Ací koc käk Nhialic tij göt elä, ‘Koc ebën aabi Nhialic ke piööc.’ Raan ebën pij wët Wä ku piööc tënë ye ë bën tënë ya. ⁴⁶Ku acie rin nadë yen raan ci Wä kaŋ tij, raan bö tënë Nhialic, yeen ë rot, yen ë raan ci Wä kaŋ tij. ⁴⁷Wët yic alëk we, raan gam wët ala pür alanden. ⁴⁸Yen ayum ë pür. ⁴⁹Wärkun theer aacä ayum löny nhial cam roor ku aaci thou. ⁵⁰Ku ayum bö piny pan nhial, yen acit kën na ciem raan ka cie bën thou. ⁵¹Yen ayum ë pür ci bën piny pan nhial. Raan cam ayum kënë, ka pür akölriëec ebën. Ayum yen ba yiëk ye ë riëndië ya gam bï koc ebën pür.”

⁵²Go koc Itharel teer apei kamken, ku thiëckë, “Lëu mony kënë këdë, bï riënde yiëk yo buk cuet?”

⁵³Go Jethu bëér, “Wët yic alëk we, të ci wek Manh Raan cuet ku dëkké riëmdië ka ciñ pür bæk yok wëikun yiic. ⁵⁴Raan cuet riëndië ku dek riëmdië ala pür alanden, ku abi jöt aköl ciëen bï pür. ⁵⁵Rin riëndië ë miëth alanden, ku riëmdië ë këdek alanden. ⁵⁶Raan cuet riëndië ku dek riëmdië abi pür yayic, ku yen abi pür yeyic. ⁵⁷Wä pür acä tooc, ku ë rin rienke yen abi yen aya, ku këya raan cuet yen abi pür ë riëndië. ⁵⁸Ku yen kin ayum bö piny pan nhial, acii thöj kek ayum ci wärkun theer cam ku lökkë thou. Raan cam ayum kënë abi pür akölriëec ebën.”

⁵⁹Wëlkä aaci Jethu lueel wäär piööc yen koc tën amat Kapernaum.

Wël pür akölriëec

⁶⁰Nawën pij koc juëc ye buçoth wëlkä, ke luelkë, “Piööc kënë aril apei. Yenja lëu bï ke pij?” ⁶¹Go Jethu njic lön jiëem kek wël wën, ku lëk ke, “Wiëckë bæk jäl rin ë wëlkä? ⁶²Yerjö bæk looi të tij wek Manh Raan ke dhuk nhial tewën rëer yen thìn? ⁶³Ee Wëi Nhialic yen ë pür gam, ku riel raan acin kë ye kony. Wël ca lëk we aa wëi ku aa pür. ⁶⁴Ku këya acii koc kök kamkun ye gam.” (Rin écii Jethu guç njic tuej lön ye yiña ciï bï gam, ku yenja bï ye gaany.) ⁶⁵Ku ben lueel, “Ee rin wët kënë gujöp yen alëk yen ye we, lön acin raan lëu ye bï bën tënë ya, të këc Wä ye looi bï yic pial tënë ye.”

⁶⁶Ku rin ë wëlkä, ke koc juëc kam koc ye buçoth dhuk ciëen, ku cik ben cath kek ye. ⁶⁷Go Jethu atuööcke thiäär ku rou thiëec, “Na week, wiëckë bæk jäl aya?”

⁶⁸Go Thaimon Piter bëér tënë ye, “Bëny, buk la tënë ña? Yin ala wël pür alanden. ⁶⁹Ku èmën acuk gam ku acuk njic lön ë yin raan dhëj bö tënë Nhialic.”

⁷⁰Go Jethu bëér, “Cie yen ya kuany we wathiäär ku rou? Ku raan tök kamkun aŋot ye jɔŋrac.” ⁷¹Yeen ë jam rin Judath, wën Thaimon Ithkariöt. Rin Judath, na cök alon ë yen raan tök kam atuɔɔcke kathiäär ku rou, ka wic bï ye luɔm.

Jethu ku wämäthakën

7 Wën ë wëlkä cök ciëen, ke Jethu kueny bëei Galilia yiic, ku ë këc wic bï la keny Judia, rin wic bány Itharel tö Judia ye bik nök. ²Ku yan koc Itharel col Yan Duël eci thiök. ³Go wämäthakën lëk ye, “Jäl ë tën ku lɔɔr Judia bï kockun yi buɔoth luɔidun ye looi tüj. ⁴Acin raan kë looi thiaan tē wic yen ye bï ŋic apath. Rin ye yin käkkä looi, ke yi col koc pinyhom aa ŋic yi.” ⁵Agut wämäthakën aakëc wëtde gam, yen aa lueel kek ye käya.

⁶Go Jethu lëk ke, “Akäldië guɔp aŋot këc yëet. Ku na ye we, ke kuat akööl ebën apath. ⁷Acin tē bï koc pinyhom we maan, ku keek aa man ya rin aya lueel, lɔn r̄eec luɔiken. ⁸Lak yai yic, ku yen acii la ë yan kënë yic, rin akoldien bï yen la akëc guo bën.” ⁹Yeen aci jam käya ku jɔl r̄eér pan Galilia.

Jethu ala Yan Duël yic

¹⁰Nawën ci wämäthakën la yai yic, ke Jethu lök la aya, ku akëc la ke ŋic, yeen aci la ke mony rot.

¹¹Ku bány Itharel aake wic Jethu yai yic, ku thiëcké, “Tö monyë tñen?”

¹²Ku aluɔp ë dït apei ë riенke. Aye koc kök lueel, “Yeen ë raan path.” Ku lueel koc kök, “Acie käya, yeen ë raan koc duɔɔŋ.” ¹³Ku acin raan ye jam ë riенke koc nhiiim, rin riɔɔc kek bány Itharel.

¹⁴Wën ci nün abëk yai thök, ke Jethu la kal luaj Nhialic yic ku jɔl koc piɔɔc. ¹⁵Go bány Itharel gäi apei ku luelkë, “Ye raan kënë käj ŋic këdë ku akëc kaŋ piɔɔc.”

¹⁶Go Jethu bëér, “Wél ya piɔɔc acie wëlkië aa wél bö bei tñené Nhialic, Aciëŋ ci ya tooc. ¹⁷Raan wic ye bï kë wic Nhialic looi, abi ŋic lɔn nadë kë ya piɔɔc abö tñené Nhialic, ku acie rielde ë rot. ¹⁸Raan jam rielde ë rot ë lec yen aye wic, ku raan wic lec tñené raan toc ye, yen ë raan path, ku acin ruëeny tö yepuɔu. ¹⁹Këc Mothith löj Nhialic nyuɔth we? Ku acin raan löj theek kamkun. Yenjø ye wek ye wic bæk ya nök?”

²⁰Go koc juëc wën bëér, “Yin ala guɔp jɔŋrac, yena wic ye bï yi nök?”

7:2 Leb 23:34; L.rou 16:13

²¹Go Jethu bëer, “Këdit jänj göi tök aca looi guökë gäi wedhie.
²²Mothith aci we thon bæk miëthkun aa ñoot, ku acie Mothith guöp yen
 cï wët kënë jœk, aa wärkun theer, ku këya wek a dhök ñoot aköl ciï kœc
 ye luui. ²³Ku emen na ñot dhök aköl ciï kœc ye luui rin bï lönj Mothith
 ciï dhäl yic, yeñjö ye wek puöth riääk tënë ya, rin cï yen raan tök kony
 bï pial aköl ciï kœc ye luui? ²⁴Duökkë raan ye guo tem awuöc wët kœu
 ayeer, yakë raan tem awuöc wët è yic.”

Ye Jethu raan ciï lœc ku dœc?

²⁵Go kœc kœk Jeruthalem lueel élä, “Cie raan kënë yen wickë bïk nök.
²⁶Tiëjkë! Yen kin jam kœc nhüim, ku acin kë luelkë è rienke. Tëdë, ciï bany
 njic lön è yen Raan ciï lœc ku dœc? ²⁷Na la Raan ciï lœc ku dœc bën, ka cïn
 raan bï ye njic të bï yen thïn, ku anjicku ebën yen të bïi mony kënë thïn.”

²⁸Nawen piööc Jethu luaj Nhialic ke lueel röldit, “Ee tëdë, wek aa njic
 ya ku anjeckë yen të bï yen thïn. Ku yen akëc bën wëtdië è rot, ku yeen
 raan toc ya ala yic ku yeen akuöckë, ²⁹Ku yeen anjeec rin bï yen tënë ye,
 ku yen acä tooc.”

³⁰Gokë wic bïk dœm, ku acin raan ciï yecin tääu yeguöp rin këc akälde
 guo bën. ³¹Go kœc juëc thän wën yic wëtdi gam ku luelkë, “Të bï Raan
 ciï lœc ku dœc bï kädit jänj göi looi cimën è raan kënë?”

Apuruuk aaci tooc bïk Jethu la dœm

³²Nawen piñ kœc akut Parathï lön ye kœc juëc wën wëlkä loop kamken
 rin Jethu, ke keek ku bany kæk Nhialic toc apuruuk luaj Nhialic tiit bïk
 Jethu la dœm. ³³Go Jethu lueel, “Yen abi reër kamkun tëthin-nyoçt, ku
 yen abi la tënë raan yen cä tooc. ³⁴Wek abä wic, ku wek aaciï ya bï yök,
 rin acin të bï wek la të reër yen thïn.”

³⁵Go bany Itharel lueel kamken, “Bï la dä buk ciï ben yök? Ci bï la
 geeth Girik yiic të ciëj kœc Itharel thïn, ku bï kœc Girik piööc? ³⁶Aye
 lueel, wek abä wic ku wek aaciï yen bï yök, ku wek aaciï bï la të reër
 yen thïn, yeñjö wic bï lueel?”

Kuëär pii è pïr

³⁷Aköl ciëen yen aköl dit nïn yai. Akölë, Jethu aci rot jöt ku lueel
 röldit, “Kuat raan nëk rou abi bën tënë ya ku bï dek. ³⁸Cimën ciï ye göt
 athör theer wël Nhialic yic élä, ‘Raan gam wëtdië, kuëär pii è pïr abi
 reër yepuöu.’” ³⁹Kënë aci Jethu lueel rin Wëi Nhialic, bï kœc gam wëtd
 lök yök. Ku tënë, Wëi Nhialic a këc guo gam tënë kœc, rin këc Jethu guo
 la dieekde yic.

Koc aaci keyiic tek

⁴⁰Koc kök kam koc wén aaci kënë piŋ ku luelkë, “Raan kënë ë raan kák Nhialic tij alanden!” ⁴¹Go koc kök lueel, “Yen ë Raan cí lœc ku dœc!” Ku lueel koc kök, “Raan cí lœc ku dœc aaciib bï bén pan Galilia! ⁴²Aci göt athör theer wël Nhialic yic lón Raan cí lœc ku dœc abi ya raan dhiënh Debit, ku abi dhiëeth Bethalem, gen wäär ciënj Debit thín.”

⁴³Go koc wén keyiic tek ë rienke. ⁴⁴Ku wickë bik dœm, ku acin raan cí yecin tääu yeguöp. ⁴⁵Nawén dhuk apuruuk ciëen ténë bány kák Nhialic ku koc akut Parathï, gokë ke thiëec, “Yenjö këc wek ye bëei?” ⁴⁶Go apuruuk bëér, “Acin raan cí kaŋ jam cimën ë mony kënél!” ⁴⁷Go koc akut Parathï ke thiëec, “Cí we duööj aya? ⁴⁸Le raan tök kam bány, ayi kam koc akut Parathï cí wëtde gam cák kaŋ piŋ? ⁴⁹Kockä aa kuc löj Mothith, ku aa koc cí Nhialic läm kërac.” ⁵⁰Go raan tök kam koc akut Parathï, raan cí kaŋ la bï Jethu la tij, col Nikodemo lëk ke, ⁵¹“Na ye löj ciëej panda, ka cín të bï yok raan luök wei ke këcku kaŋ piŋ thok tuej, ku nücku kë cí looi.”

⁵²Gokë bëér, “Yiin aya, ye raan Galilia? Kuen athör theer wël Nhialic, ku aba jic lón acin raan kák Nhialic bén Galilia.”

[⁵³Nawén cí raan ebén dhuk paande,

Tij cí käl piny ke kör

8 ke Jethu la gɔn Olip nhom. ²Nayɔn nhiäk dur yic ke dhuk luanj Nhialic. Go koc ebén guëér yeljööm, ku nyuuc piiny ku jɔk piööc cök ténë ke. ³Go koc piööc löön ku koc akut Parathï tik bëei, ku ë tiŋ cí käl piny ke kör. Ku cɔlkë akäac koc nhiïm ebén, ⁴ku luelkë ténë Jethu, “Raan piööc, tiŋ kënë aci käl piny ke kör. ⁵Mothith aci löj lëk yo athör yic lón kuat tiŋ loi këcít kënë, adhil biöök aleel bï thou. Na yiin emén, ye lueel këdë?” ⁶Keek aake jam këlä bik Jethu deep bik wët yok bik la luom. Go Jethu guŋ ku get piny yecin.

⁷Nawén jöt ke kääc ku yekë thiëec, ke jöt yeköu ku lëk ke, “Na le raan kamkun cín adumuööm cíi kaŋ looi, ke biök alel tuej yeguöp.” ⁸Ku ben guŋ ku get piny yecin. ⁹Nawén cik wët kënë piŋ, ke jiël ebén ke wath röt, ku kɔŋ kɔcdit jäl tuej, agut të döj Jethu ë rot, ku tiŋ wén ke jöt kääc yenhom. ¹⁰Go yeköu jöt ku lëk ye, “Tökë têno? Cin raan cíi döj bi yi luök wei?”

¹¹Go bëér, “Acin raan Bëny.” Go Jethu lueel, “Apath, ke yiin acä bï luök wei aya. Loor ku duk adumuööm ben looi.”]^c

^{7:42} 2Tha 7:12; Mai 5:2 ^{7:50} Jn 3:1-2 ^{8:5} Leb 20:10; L.rou 22:22-24

^c7:53-8:11 Athör theer juéc aacie (7:53-8:11) ye mat thín. Ku athör kök ee bén Jn 21:24 cök, ku kök ë Lk 21:38. Ku athör tök ee lɔŋ bén Jn 7:36 cök.

Jethu ee mermer pinyhom

¹²Go Jethu ben jam tēnē kōc ku lueel, “Yen ē ruel pinyhom, kuat raan buoth ya abi ruel pīr yōk, ku acīi bī kaj cath muōth yic.” ¹³Go kōc akut Parathi lēk ye, “Emēn, yin ajam ē rienu, ku wēt ca lueel acīn kē ye nyuōth.”

¹⁴Go Jethu bēér, “Acie kēya, na cōk alōn jieem yen ē rienukiē, ke wēt lueel ē yic, rin yen aajic tē bīi yen thīn. Ku wek aa kuc tē bīi yen thīn ayī tē ler yen thīn. ¹⁵Wek aa wēt teem cīmēn wēt raan, ku yen acīn raan ya gām awuōc. ¹⁶Ku tē bīi yen wēt teem, ke wēt ba teem abi jal a yic, rin acie yen tem wēt, Wā ē toc yen arēér ke ya. ¹⁷Wēt acīi gōt lōjundun yic lōn tē lueel kōc karou wēt tōk luk yic, ke wētden ē ya yic. ¹⁸Yen ajam ē rienukiē, ku Wā cā tooc ajam ē rienukiē aya.”

¹⁹Gokē thiēēc, “Tō Wuur tēno?” Go Jethu bēér, “Wek aacīi ya ḥic, ku wek aacīi Wā ḥic. Na we ḥic ya, ḥuōt wek aa ḥic Wā aya.”

²⁰Wēlkā ebēn aaci Jethu lueel wāär piōoc yen luan Nhialic, yön cī kakkēn ajuér tōu thīn. Ku acīn raan cie dōm rin kēc akälde guo bēn.

Wek aacīi la tēdiēn ler yen thīn

²¹Go Jethu ben lēk ke, “Yen abi jāl ku wek abā wīc, ku wek aabī thou awäckun yiic. Tē le yen thīn, acie yen tē bīi wek la thīn.”

²²Tēwēn, ke lueel bāny Itharel, “Aye lueel lōn cīi yok bīi la tē le yen thīn. Ye ciēt bīi rot nōk?”

²³Go Jethu bēér, “Wek aa kōc piny tēn, ku yen ee raan bō nhial. Wek aa kōc piny kēnē nhom, ku yen acie raan pinyhom tēn. ²⁴Ee rin kēnē yen acīi yen ye lueel lōn bīi wek thou adumuōōmkun yiic. Ku wek aabī thou adumuōōmkun yiic tē kēc wek ye gam, lōn ē Yen tō thīn, yen ē Yen.”

²⁵Gokē thiēēc, “Ye yin ḥa?” Go Jethu bēér, “Wēt aca lēk we tēwēn jōok yen wēt cōk.^d ²⁶Yen ala wēl juēc ba ke lueel ē rienu, ku wēl juēc bīi yen ke we luōk wei. Ku raan cā tooc guōp ala yic, ku yen ē kōc lēk kuat kē ca piŋ tēnē ye.”

²⁷Gokē kēc deet lōn jieem Jethu wēt Wun. ²⁸Go Jethu ben lueel tēnē ke, “Akōl bīi wek Manh Raan jat nhial, ka bāk jāl ḥic lōn, ‘Yen tō thīn Yen ē Yen.’ Ku abāk deet yic aya lōn acīn kē ya looi ruōtdiē, ku aa ya ke lueel wēl cī Wā piōoc tēnē ya. ²⁹Ku raan cā tooc arēér ke ya, ku akēc ya nyāāŋ piny yatōk, rin ye yen wēt nhieer looi akōlakōl.”

³⁰Go kōc juēc cī Jethu piŋ ke jam ē wēlkā wētde jāl gam.

Kōc lääu nhīim ku kōc aloony

³¹Go Jethu lēk kōc Itharel cī wētde gam, “Na piēŋkē wēl ca piōoc, ke wek aa kōckiēn buoth ya ayic, ³²ku wek aabī yic ḥic, ku yic abi we wēer bei.”

^{8:12} Mt 5:14; Jn 9:5 ^{8:13} Jn 5:31 ^{d8:25} Yenjō ben yen jam tēnē we.

³³Gokë bëér, “Yok aa koc dhiënh Abaram, ku acin koc kök ciï yo kañ loony. Ku na luel, ‘Wek aabï wëér bei,’ ke yejö wic ba lueel?”

³⁴Go Jethu lëk ke, “Yic alëk we, raan ëbën cä adumuëjom looi yen alony adumuëjom. ³⁵Alony acie raan mac thok alanden, ku Wät yen ee raan thïn lanayçon. ³⁶Na ci Wät we wëér bei, ke wek aabï rëér ke cïn loony alanden.

³⁷“Anjiec lön ye wek dhiën Abaram. Ku ajot wiëckë bæk ya nök, rin piëjcdië acak ye gam. ³⁸Kë ci Wä nyuöth ya yen aya lueel, ku wek aa loi kë ci wärkun lëk we.”

³⁹Gokë bëér tënë ye, “Abaram yen ë wäda.” Go Jethu wët dhuk nhom ku lueel, “Na we mith Abaram alanden, ñuöt wek aa loi këcít kë ci Abaram looi. ⁴⁰Kériëec ëbën ca looi ë rin ba we lëk yiny ca piy tënë Wä, ku ajot wiëckë bæk ya nök. Abaram acin kë ci looi cít kënë! ⁴¹Wek aa loi kë ci wärkun looi.” Gokë lueel, “Nhialic yetök yen ë Wäda, ku yok aa miëthke guöp.”

⁴²Go Jethu bëér tënë ke, “Të ye Nhialic wuurdun guöp, ñuöt wek nhiar ya, rin ci yen bën tënë Nhialic, ku emen yen atö tën. Yen akëc bën wëtdië ë rot, ee yen acä tooc. ⁴³Yenjö ciï wek kë ya lueel ye deet yic? Ee rin ciï wek ye lëu bæk wëtdië piy. ⁴⁴Ee jöjrac yen ë wuurdun, ku ayakë nhiaar bi ya kën wuurdun yen yakë looi. Yen ë raan ë tir tëtheer yçon, ku akëc yic kañ lueel rin ye yen alueeth, ku ye wun lueth ëbën. ⁴⁵Yen aluel yic, ku rin ë kënë yen akëc wek ya gam. ⁴⁶Yenja kamkun lëu ye bi awuöc nyooth yaguöp rin adumuëjom ca looi? Na lueel yic, ke ye rin ñö ciï wek ya ye gam? ⁴⁷Raan bö tënë Nhialic ë wët Nhialic piy, wek aaciï bö tënë Nhialic, ku yen ë kë ciï wek wët bi piy.”

Jethu ku Abaram

⁴⁸Go koc Itharel bëér tënë Jethu, “Këcku wët yic lueel wën lön ë yin raan pan Thamaria, ku jöjrac atö yiguöp?”

⁴⁹Go Jethu bëér, “Acin jöjrac tö yaguöp, yen ë Wä theek ku wek aa ya dhöl guöp, ⁵⁰Yen aciï lecdië wic. Raan wic ye atö thïn, ku ë wët teem bë kony. ⁵¹Wët yic alëk we, raan piy wëtdië aciï bi thou akölriëec ëbën.”

⁵²Go koc Itharel lëk yen. “Emen, anjicku alanden lön tö jöjrac yiguöp. Abaram aci thou, ku koc kák Nhialic tiy aaci thou aya ku ñot ye lueel, ‘Raan piy wëtdië aciï bi thou akölriëec ëbën.’ ⁵³Abaram wäda aci thou, nadë ye lueel lön diit yin tënë Abaram? Ku koc kák Nhialic tiy aaci thou aya. Ye tak ye yin ë ña?”

⁵⁴Go Jethu bëér, “Na ya ci rot leec, ñuöt lec kënë acie lec acin. Ee Wä yen ë raan ya leec, ku yeen guöp ayakë lueel ke Nhialicdun. ⁵⁵Yeen

8:33 Mt 3:9; Lk 3:8

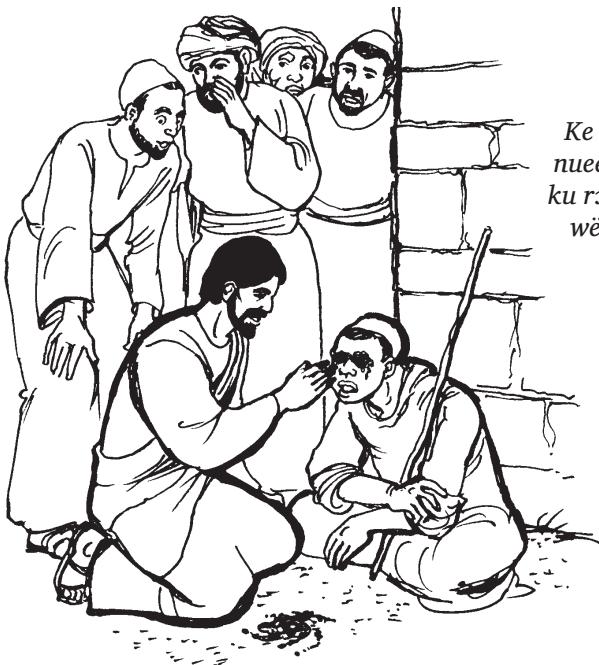
akécké kaŋ ḥic, ku yeen aŋiec. Na lueel lón kuc ḡen ye, ke ḡen abí ya alueeth címéndun, ku yeen aŋiec, ku ḡen é wétde looi puɔú ébén. ⁵⁶Wuurduŋ Abaram aci puɔú miet apei lón bì yen aköl bëndié tñj, aci tñj ku aci puɔú la yum.” ⁵⁷Go koc Itharel lék ye, “Yin aŋot yi kéc ruɔjñn thiärdhiēc dööt, ku yin ca Abaram tñj?” ⁵⁸Go Jethu bëér, “Wét yic alék we, wäär kéc Abaram guɔ dhiëéth, ‘Ke Yen atö thín.’” ⁵⁹Goké aleel kuany bì kek ye biɔjök, go Jethu rot thiaan ku jiél ḡon Nhialic.

Jethu aci raan cí dhiëéth ke cí cɔɔr kony

9 Tëwën ciɛth Jethu, ke tñj raan cí dhiëéth ke cí cɔɔr. Go kɔcken ye buɔoth thiëec, ²“Raan piööc, ye adumuɔjñm cí ḡa looi cɔl ye adhiëth ke cí cɔɔr? Ye adumuɔjñmde aye adumuɔjñm koc ke dhiëth ye?”

³Go Jethu bëér, “Ké cí yen cɔɔr acie rin adumuɔjñm cí looi, ayí rin adumuɔjñm cí koc ke dhiëth ye looi, yeen aci cɔɔr bì riel luɔi Nhialic tñj yeguɔp. ⁴Yok aa dhil la tueŋ yo lui luɔi raan cä tooc yet tē ḡot ruel aköl, waköu abö, ku acin raan bì ye lëu bì luui. ⁵Yet aköl ḡoot ḡen pinyhom, ke ḡen é ruel ténë koc.”

⁶Tëwën cí yen jam këlä, ke ḡuut piny ku nueen tiɔp lueeth, ku rɔɔth tiɔp mony wén nyin, ⁷ku lék ye, “Lɔɔr lök yinyin wär Thiloam.” (Ku

*Ke ḡuut piny ku
nueen tiɔp lueeth,
ku rɔɔth tiɔp mony
wén nyin (9:6)*

wëtde yic, “Ci tooc.”) Go mony wën la ku lók yenyin, ku le dhuk ke ye piny tñj. ⁸Go koc akeu nhom ku koc ci ye kañ tñj ke lím thiëc, “Cie mony dhie cool nyuc piiny ke lím kënë?”

⁹Go koc kök lueel, “Ee yeen guöp.” Ku lueel koc kök, “Acie ye è raan thöñ kek ye.” Go mony wën nhom lueel, “Ee yen raan wën guöp.”

¹⁰Gokë thiëec, “Ci rot lëu këdë ba ben daai?”

¹¹Go bëér, “Mony col Jethu aci tiöp nueen ku rööth yanyin ku lëk ya, ‘Löor wär Thiloam ku lók yinyin.’ Guo la, ku kaam wën lók yen yanyin, ke ya tñj piny nyin yic.”

¹²Gokë thiëec, “Yen ako?” Go bëér, “Akuöc.”

Akut Parathii awic wët të ci coor kuony thïn

¹³Gokë mony wën ci coor thel tñené koc akut Parathii. ¹⁴Aköl nueen Jethu tiöp ku rööth raan nyin bi daai, ee ya aköl ciï koc ye luui. ¹⁵Go koc akut Parathii mony wën ben thiëec të ci ye liep nyin thïn. Go lëk ke, “Yeen aci tiöp tääu yanyin, ku laak yanyin, ku émén alëu ba piny tñj.”

¹⁶Go koc kök akut Parathii lueel, “Raan ci kënë looi acii lëu bi ben tñené Nhialic, rin aci löj ciï koc ye luui thek.”

Go koc kök lueel, “Lëu këdë bi raan la guöp adumuööm kädit jän göi, cit käkkä, looi?” Gokë keyiic tek kamken.

¹⁷Go koc akut Parathii mony wën ben thiëec, “Yiin ye lueel lön ci yen yi liep nyin apath, ku yiin ye lueel ye yen ña?” Go bëér, “Ee raan kák Nhialic tñj.”

¹⁸Ee këc bány Itharel gam lön ci yen coor ku ben nyin kuek, agut të bi kek koc ke dhiëth ye coo, ¹⁹ku thiëckë ke, “Ye manhdun kënë? Ayakë lueel lön ci ye dhiëth ke ye coor, lëu këdë, bi piny tñj?”

²⁰Go wun ku man bëér, “Ajicku lön ye yen manhda, ku lön ci ye dhiëth ke ye coor. ²¹Ku akucku të ci yen piny jäl tiëñ thïn, yok aa kuc raan ci ye liep nyin aya. Thiëckë, yeen aci dit ku alëu bi këde bëér è rot.” ²²Wun ku man aaci jam këlä rin riööc kek bány Itharel, rin ci kek ye mat lön kuat raan gam Jethu lön è yen Raan ci lòc ku dòc, ka dhil cuop wei tñn amat koc Itharel. ²³Rin kënë, yen è lueel wun ku man ye élä, “Yeen aci dit, thiëckë!”

²⁴Gokë mony wën ci dhiëth ke ci coor ben coo arak dët, ku lëkkë ye, “Kuëëj è Nhialic nhom lön bi yin yic lueel. Ajicku lön mony kënë è raan adumuööm.”

²⁵Go mony wën bëér, “Akuöc lön ye yen raan la guöp adumuööm, wët yen ñiec, yen a ya ye coor ku émén yen è piny tñj.”

²⁶Gokë thiëec, “Yejö ci looi tñené yin? Ci nyiënku kuek këdë?”

²⁷Go bëer, “Aca lëk we wënthëer, ku acäk ye piŋ. Ye rin ḥö wic wek wët bæk ben piŋ? Tëdët wiëckë aya bæk ya kocken ye buɔoth?”

²⁸Gokë lat ku luelkë, “Yin aci ya raanden ye buɔoth, yok aa koc Mothith. ²⁹Anjicku lön cii Nhialic jam tënë Mothith, ku na ye monytui, ka cökku kuc aya të biŋ yen thiŋ!”

³⁰Go mony wén bëer, “Kë gëi koc akin! Akuɔckë të biŋ yen thiŋ, ku yeen guɔp aci nyienkië liep! ³¹Anjicku lön cii Nhialic wët koc adumuɔɔm ye piŋ, ku yeen ë wët koc thek ye ku loikë luɔiden cii lëk ke piŋ. ³²Yontheer cek pinyhom akëc kaŋ piŋ lön le yen raan cii dhiëeth ke ye coɔr cii kuek nyin. ³³Na cie lön biŋ raan kënë tënë Nhialic, ka cii lëu biŋ këcüt kënë looi.”

³⁴Gokë bëer, “Yin aci dhiëeth ku muk yi adumuɔɔm yic, ku wic ba yo piɔɔc?” Ku copkë wei tënë amat.

Cöör è puɔu

³⁵Go Jethu piŋ lön cii kek ye cuɔp wei. Nawën yok ke lueel, “Ye wët Manh Raan gam?”

³⁶Go mony wén bëer, “Bëny, lëk ya ye ḥa, rin ba lëu ba gam.”

³⁷Go Jethu lëk ye, “Yeen aca tiiŋ, ku yen ë raan jam kek yi emen.”

³⁸Go mony wén lueel, “Bëny aca gam.” Ku gut yenhiɔl piny Jethu nhom.

³⁹Go Jethu lueel, “Yen aci bën pinyhom tën ba wët teem, rin biŋ coɔr piny tiiŋ, ku biŋ koc piny tiiŋ jäl coɔr.”

⁴⁰Go koc kök akut Parathï rëer kek ye wël cii lueel piŋ ku thiëckë, “Ee ciët wic ba lueel lön ye yok coɔr aya?”

⁴¹Go Jethu bëer, “Na we ye coɔr ke wek aa cïn gup awuɔc, ku rin ye wek ye lueel lön ye wek piny tiiŋ, ke wët kënë aye nyooth lön le wek gup awuɔc.”

Kääŋ abiöök

10 Go Jethu lueel, “Wët yic alëk we, raan cie tëek kal amël thok, ku lir nhom tëdët, yeen ë cuär, ku ë raan rum kän. ²Ku raan ték kal thok yen abiöön amël. ³Raan tit kal abi kal ḥaany thok tënë ye, ku piŋ amël rölde të cɔɔl yen amälke ë riенken, ku thel ke ayeer. ⁴Ku të cii ke yäth ayeer, ka cath tueŋ kenhiim ku buɔoth amël cök rin ḥic kek rölde. ⁵Aciii raan dët biŋ buɔoth cök, aabii kat ye rin kuc kek rölde.”

⁶Kääŋ kënë aci Jethu thäth ke, ku wët lueel tënë ke akëckë deet yic.

Jethu abiöön path

⁷Go Jethu ben lueel, “Wët yic alëk we, yen ee kal thok tënë amël.

⁸Koc kök ebën cii kaŋ bën ḥanhom tueŋ, aa cuär ku aa koc rum kän, ku

Wët yic alék we, yën ee kal thok tënë amël (10:7)

rölden akéc amël piŋ. ⁹Yen ë kal thok. Raan bö thìn thuɔŋdië abi luök, yeen abi bën alɔŋthìn ku ler ayeer, ku yok wël path. ¹⁰Cuär ë bën rin bï cuëér, ku nék känj ku rec ke. Yen aci bën bük pür yok, pïrdit alanden.

¹¹“Yen abiöŋ path. Abiöŋ path aye wic bï thou rin amälke. ¹²Raan lui ariöp ku cie raan abiöök ku cie wun amël, ku tiŋ gol ke bö, ka päl amël ku ket, bï gol thueet amël yiic ku thiëi ke roor. ¹³Raan lui ariöp ë kat rin ë raan lui ariöp ë path, ku aliu puɔju kegup.

¹⁴⁻¹⁵“Yen abiöŋ path. Cimën njic Wä yen ku njic Wä, këya yen anjc amälkië ku amälkië aa njic ya. Ku awiéc ba thou ërienken. ¹⁶Amël kök aa tö thìn ku aa kakkiië ku aa liu thìn kal kënë yic. Keek aaba bëei aya, ku aabï röldië piŋ, ku keek aabï ya luɔny tökaliŋ kek raan töŋ biöök ke.

¹⁷“Wä anhiar ya rin awiéc ba piërdië puɔl rin bï yen ye ben yok. ¹⁸Acin raan bï piërdië nyaai tënë ya. Yeen aya puɔl wët piändië ë rot. Yen ala riel ba päl wei, ku yen ala riel ba ben lööm.”

¹⁹Go koc Itharel keyiic ben tek kamken rin ë wëlkä. ²⁰Koc juëc kamken aa yekë lueel, “Yeen ala guɔp jɔŋrac! Yeen amuɔl! Yenjö ye wek wëlke piŋ?”

²¹Go koc kök lueel, “Lëu raan la guɔp jɔŋrac bï jam cimën yen! Lëu jɔŋrac këdë bï cɔɔr cɔl akuek yenyin?”

Koc Itharel aa kuec Jethu

²²Aköl looi Yan Döc luaj Nhalic Jeruthalem aci bën, ku piny ë ye mëi. ²³Ku Jethu ë cath puɔk yic, cɔl puɔk Tholomon tö luaj Nhalic. ²⁴Go koc Itharel guëér yeljööm ku luelkë, “Yet nen bï yin yo cɔl arëér yo diu puɔth? Lëk yo yic la gei, ye yin Raan cï lɔc ku dɔc?”

10:15 Mt 11:27; Lk 10:22

²⁵Go Jethu bëer, “Wët aca lëk we ku wek aacie wëtdië ye gam. Luɔikiën ya looi ë riel Wä, kek ajam ë rienkië. ²⁶Ku wek aacie wëtdië ye gam rin ciï wek ye amälkië. ²⁷Amälkië aa röldië piy ku keek anjiëc ku keek aa ya buɔoth cök. ²⁸Pir akölriëec ébën aya yiëk ke, ku keek aaciï bi kaj thou atheer, ku acin raan lëu ye bï ke rum tënë ya. ²⁹Kë cï Wä yiëk yen awär kériëec ébën, ku acin raan lëu ye bï ke rum Wä cin. ³⁰Wä ku yen yok aa tök.”

³¹Go koc Itharel aleel ben kuany bik biɔ̄ök. ³²Go Jethu lëk ke, “Luci puɔth juëc cï Wä yiëk yen ba ke looi, aa ca looi weniim, ye luɔi töj nən kamken yen wic wek ye bæk ya biɔ̄ök aleel?”

³³Go koc Itharel bëer, “Yin acuk wic buk yi biɔ̄ök aleel rin luɔi path, ku ë rin ye yin Nhialic dɔl guɔ̄p. Yin ë raan ë path, ku wic ba rot looi ba ya Nhialic!”

³⁴Go Jethu bëer, “Acii göt lɔ̄ndun yic guɔ̄p lɔn cï Nhialic ye lueel, ‘Wek aa Nhialic.’ ³⁵Anjicku lɔn wët cï göt athör wël theer Nhialic yic ë yic alanden, ku kɔckä aci Nhialic col, ‘Nhialic,’ koc cï Nhialic thön wëtdi. ³⁶Ku na yen, ke Wä cä coɔl ku tuuc ya pinynhom, ku ye këdë ye wek ye lueel lɔn cï yen Nhialic dɔl, ye rin cï yen ye lueel lɔn ye yen Wén Nhialic? ³⁷Duɔkké wëtdië gam tē ciï yen luɔi Wä loi. ³⁸Ku na ya ke looi, ku cɔk alɔn ciï wek wëtdië gam, ke we dhil luɔikië gam, bæk njic alanden lɔn Wä arëer kek ya ku yen atɔ̄ Wä yic.”

³⁹Gokë wic bik dɔm, go ke käl nyin.

⁴⁰Go Jethu ben dhuk ciëen wär Jordan alɔjtui tewäär ye Joon koc muɔɔc nhiiim thìn, ku rëer thìn tëen. ⁴¹Go koc juëc ben tënë ye ku luelkë, “Joon akëc käril looi, ku kériëec ébën cï lueel rin ë mony kënë aaci ya yith.” ⁴²Ku gam koc juëc wëtdi ë tënë.

Thon Ladhäro

11 Raan col Ladhäro, ku ë rëer Bethani, èci tuaany. Bethani ë gen rëer Maria thìn kek nyankën col Martha. ²Maria kënë yen ë nyan wäär cï Bányda tɔc cök miök njir, ku wuuny ke nhiemke. Ku ë mënhe Ladhäro yen èci tuaany. ³Go nyiérakén wët tuɔc Jethu, “Bëny, mäthduñ nhiar aci tuany.”

⁴Nawën piy Jethu ke lueel, “Tuëny kënë aciï Ladhäro bï nök, kënë aci rot looi bï Nhialic leec thìn. Ku yen ë të bï Wén Nhialic lec yök thìn.”

⁵Ku Jethu ë nhiar Martha kek nyankën ku Ladhäro. ⁶Nawën cök piy lɔn cï Ladhäro tuaany, ke näk nïn karou tewen rëer yen thìn. ⁷Ku jol lëk koc ye buɔoth, “Benku dhuk ciëen pan Judia.”

⁸Go koc ye buɔɔth lueel, “Raan piööc, wäär emen thiɔɔk, ee wic koc Itharel bik yi biɔɔk aleel, ku ye wic emen ba ben dhuk thin?”

⁹Go Jethu bëer, “Akäl tök ci yic la aköl ku waköu? Të cieth raan ke ruel dit ke yeen acie köth, rin ala ruel yen piny tij. ¹⁰Ku na cieth waköu ka köth, rin liu ruel téné ye.” ¹¹Jethu aci wëlka lueel ku met dët thin, “Mäthda Ladhäro aci nün wit, ku yen ala ba la puɔɔc.”

¹²Go koc ye buɔɔth lueel, “Bëny, na ci nün ka bi ɲuëen.”

¹³Ku wët wic Jethu bi lëk ke ë lön ci Ladhäro thou. Gokë tak lön jieem yen wët nün ë path. ¹⁴Go Jethu gai yic téné ke, “Ladhäro aci thou, ¹⁵ku yen aci puɔu miet ë rienkun ba këc rëér kek ye, rin bæk gam. Jälku la téné ye.” ¹⁶Go Thomath, col Acueek, lëk atuuc, “Lokku yodhie kek Raan piööc, rin buk la thou kek ye.”

Jön rot ku pür aabɔ téné Jethu

¹⁷Nawën yet Jethu ke yök lön ci Ladhäro thiɔɔk ka la nün kaŋuan ran yic. ¹⁸Bethani amec kek Jeruthalem tècít tén meel karou, ¹⁹ku koc juëc Itharel aake ci bën bik Martha kek Maria bën deet puɔth, rin wämënhden ci thou.

²⁰Nawën piŋ Martha lön biŋ Jethu, ke la ayeer bi la röm kek ye, ku döŋ Maria bei. ²¹Go Martha lëk Jethu, “Bëny, na yi tö thin, ɲuöt wämääth akëc thou. ²²Ku aŋiec lön na cok amen ke Nhialic abi keriëec ëbën ba thiëec ye, gäm yi.”

²³Go Jethu lëk ye, “Wämuuth abi rot jöt bi pür.”

²⁴Go Martha bëer, “Aŋiec lön bi yen rot jöt bi pür aköl ciëen.”

²⁵Go Jethu lëk ye, “Yen ë jön rot ku pür. Raan gam wëtdië, na cok alon thou yen ka bi pür. ²⁶Ku kuat raan pür ku gem wëtdië acii bi kaŋ thou. Ca kënë gam?”

²⁷Go lueel, “Ee käya, Bëny. Aca gam lön ye yin Raan ci lɔc ku doc, Wën Nhialic, bi dhiel bën pinynhom.”

Jethu adhiau

²⁸Nawën ci Martha wëlka lueel, ke dhuk ciëen ku cool nyanakën Maria amääth ku lueel, “Raan piööc atö tén ku awic yi.” ²⁹Nawën piŋ Maria wët kënë, ke jöt rot ku lɔc la ayeer bi la röm kek ye. ³⁰Ku Jethu ë jöt këc yet baai, a jöt rëér tewen rem yen thin kek Martha. ³¹Go koc Itharel wën rëér yoot kek Maria rin bik deet puɔu, buɔɔth cök, wën tij kek ye ke ci rot jöt ku ben yeköu ayeer. Ee cik tak lön ler yen ran nhom bi la dhiau thin.

³²Wën yeet Maria tewen rëér Jethu thin, ke cuet rot piny yecök ku lueel, “Bëny, na yi tö thin tén ɲuöt wämääth akëc thou.”

³³Nawën tüj Jethu ke dhiau, ku koc Itharel awën ruec ye ke dhiau aya, go kej yepušu ku neer yic apei. ³⁴Go ke thiëec, “Cäk thiöök tëno?” Gokë lueel, “Bëny, bääär ba tüj.”

³⁵Go Jethu dhiau. ³⁶Go koc Itharel lueel, “Tiëŋkë të nhieer yen ye thïn.”

³⁷Go koc kök kamken lueel, “Acï raan cï coor liep nyin, këc looi? Ku yenjö këc yen Ladhäro kuöny bei thou yic?”

Ladhäro acï ben pür

³⁸Go Jethu yic ben neer apei ku ler raj nhom, ku raj ëci wec kuur yic, ku kuurdit aci tääu yethok. ³⁹Go Jethu ke yöök, “Nyaakë kuur.”

Go Martha, nyanakën raan cï thou bëer, “Bëny, aci nhiany. Nïn cï ye thiöök aa neuan.”

⁴⁰Go Jethu lëk ye, “Këc lëk yi lön bi yin lec Nhialic tüj të gëm yin?”

⁴¹Gokë kuur laar wei. Go Jethu yenyin njäär nhial ku lueel, “Wä yin aleec rin ye yin ya piñ, ⁴²ku anjeec lön ye yin ya piñ akölaköl, ku alueel rin bi koc tɔ thïn tén ye gam, lön cï yin ya tooc.”

⁴³Kaam wën cï yen wëlka lueel ke cöt röldit, “Ladhäro, bääär ayeer.”

⁴⁴Go bën ayeer ke cï duut cök ku cin alanh thiékthiék, ku aci der nyin alath. Go Jethu lëk ke, “Däkkë ku calkë acath.”

Amat næk Jethu

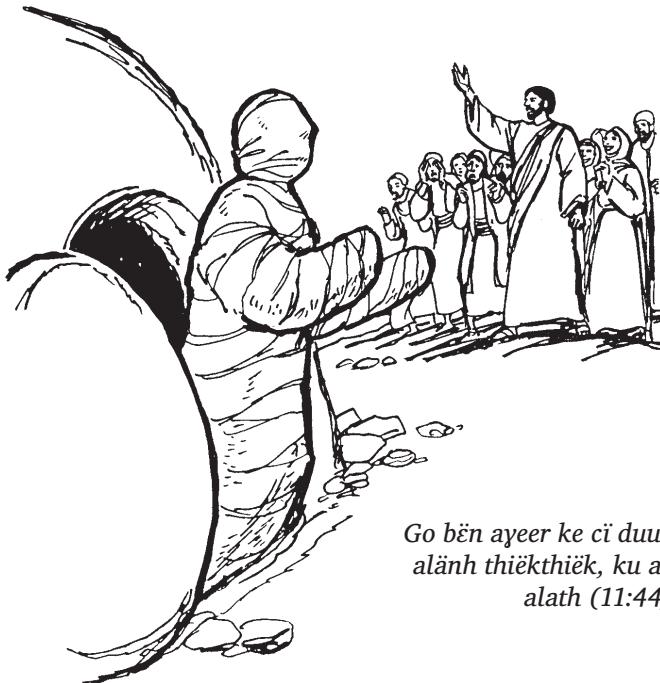
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵Go koc juëc Itharel cï bën bik Maria bën neem, kë cï Jethu loo tüj, ku gamkë wëtde. ⁴⁶Ku dhuk koc kök ciëen kamken ténë koc akut Parathi, bik kák cï Jethu looi la lëk ke.

⁴⁷Go koc akut Parathi ku koc kák Nhialic mat kek bëny luk, ku luelkë, “Buk njö looi? Mony kënë ee luçi ril apei looi! ⁴⁸Na pälku bi la tuej këlä, ke koc ebën abi wëtde gam, ku bäny Roma aabï bën bik luanj Nhialic thuör piny ku reckë panda.”

⁴⁹Go Kaipa yen ye raandit koc kák Nhialic ë ruöön kënë lueel, “Wët tök akuöckë! ⁵⁰Cäk ye tüj lön anjuëen ténë we bi raan tök thou rin koc, tén të bi wuönda riääk ebën?” ⁵¹Ku akëc wët kënë lueel piände ë rot, ku ë rin ye yen raandit koc kák Nhialic ë ruöön kënë. Ku ë luel kák tuej bi röt looi lön bi Jethu thou rin thän Itharel, ⁵²Ku acie riënken kepëc, abi thou aya bi mith Nhialic cï thiëi pinynhom kuööt yiic bik aa tök.

⁵³Jock aköl kënë ke bäny aake guir bik Jethu nök. ⁵⁴Këya, go Jethu këc ben acath ë path kam koc pan Judia, ku jiël bi la gen col Epraim tëthiöök ke ror, ku rëer thïn kek koc ye buçoth.

*Go bën ayeer ke cï duut cök ku cin
alanh thiékthiék, ku aci der nyin
alath (11:44)*

⁵⁵Ku Yan Ayum cïn yic luoi koc Itharel ecii thiök, go koc juec jäl baaiken yiic bik la Jeruthalem, bik koc wuuny kek kegup yandit nhom tuej la loo. ⁵⁶Goké Jethu wic, ku thiécké röt kamken wen cï kek guëér luan Nhialic, “Yenjö yaké tak? Bi bën yai yic, kua ciibï bën?” ⁵⁷Ku koc kák Nhialic ku koc akut Parathii aake cï wët lueel, lon raan njic té rëér Jethu thïn adhil wët lëk ke, ku bi döm.

Maria aci té theek yen Jethu thïn nyuccoth

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

12 Nïn kadäitem Yan Ayum cïn yic luu nhom tuej, ke Jethu la Bethani, pan ciëj Ladhäro thïn, raan wäär cï jöt bei thou yic. ²Goké miëth guiir tñë ye, miëth cï Martha bën luui thïn apei. Ku Ladhäro atj kam koc ke rëér thïn aya. ³Go Maria karjac cï thiäj miök njir col naar, ye yccw wëeu juec lööm, ku puk Jethu cök ku wuuny nhimken nhom. Go ajiir miök yot rum yic ébën. ⁴Go raan tök kam koc Jethu buccoth, col Judath Ithkariöt, raan bi ye luom lueel, ⁵“Yenjö këc miök njir kënë yaac wëeu juec wär wëeu ye döm raan tök, ku yik ke koc njøj?” ⁶Ku écie rin nhiër koc njøj yen lueel yen kënë, ee rin ye yen cuär, ee ye wëeu akut muk, ku é ye rot kony thïn.

12:3 Lk 37-38

⁷Go Jethu lueel, “Pälkë, calkë amuk miök rin aköl bï ya thiöök. ⁸Koc ñöj aabï rëer thiin akölaköl kek we, ku yen acii bï rëer kek we akölaköl.”

⁹Go koc juëc Itharel jäl njic lön tö Jethu Bethanï, gokë la thïn, ku acie rin Jethu yetök, ee rin bik Ladhäro la tiij aya, raan wäär ci Jethu jöt kam koc ci thou. ¹⁰Go koc kák Nhialic wët mat yic bik Ladhäro nök aya, ¹¹rin wët Ladhäro yen aye koc juëc Itharel bänyken puöl ku gamkë wët Jethu.

Jethu acii la Jeruthalem ke ciëm yai

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹²Nayçon nhiääk dët ke akutdit koc ci bën Yan Ayum cün yic luou yic, piñ wët lön biï Jethu Jeruthalem. ¹³Gokë ayör agëp lööm, ku lek bik la lor, ku ketkë élä,

“Lec tënë Nhialic!

Nhialic döc raan bö rin Bëny!

Nhialic döc Bëny Itharel!”

¹⁴Go Jethu akaja yok ku nyuuc yeköu, cït të ci gät ye athör theer wël Nhialic yic,

¹⁵“Duökkë riöc koc Itharel! Yen kin, Bänydun abö, ke ci nyuc akaja köu.”

Gokë ayör agëp lööm, ku lekkë bik la lor (12:13)

16Ku käkkä aake kēc kocken ye buɔoth deet yiic, nawēn cī Jethu rot jöt ke lec, ke jölké ḥic lōn cī käkkä göt athör theer wēl Nhialic yic, ku lōn cī kek käkkä looi tēnē ye.

17Ku kōc juēc ke rēr thīn wāär cī Jethu Ladhäro caal ayeer raj yic, ku jöt kam kōc cī thou, aake kē cik tīj tēt kōc. **18**Ku rin wēt kēnē aya yen aa lor kōc juēc ye, rin cī kek luɔidit jāj gōi cī looi piŋ. **19**Go kōc akut Parathī lueel kamken, “Cäk ye tīj lōn cīn yen kē yokku thīn. Tiēnkē, aye thēi ēbēn buɔoth cōk.”

Kōc Girik kōk aa wīc Jethu bīk tīj

20Kōc Girik kōk aake tō kam kōc cī la Jeruthalem bīk Nhialic la door thīn. **21**Gokē bēn tēnē Pilipo, raan Galilia pan Bethaida ku luelkē, “Bēny, yok aa wīc Jethu buk tīj.”

22Go Pilipo wēt lēk Andria, ku lekkē karou tēnē Jethu bīk la lēk ye.

23Go Jethu bēr, “Emēn, aköl bī Manh Raan ya leec apei acī guɔ yēet.

24Wēt yic alēk we, nyin rap ē rēr ke ye tök ē path, tē kēc ye tāau tiɔp yic bī ciēt kē cī thou. Na le yic pāt bī ciēt kē cī thou, ka jōl luɔk mīth juēc. **25**Raan nhaar piērde, abi muɔr ku raan man piērde pinynhom tēn abī muk tēnē pīr akölriēc ēbēn. **26**Kuat raan wīc ye bī yen luɔɔi ka dhil ya buɔoth cōk, rin tē rēr yen thīn, aluɔnydiē abi rēr thīn aya, ku Wā abī kuat raan luui ya leec.

Jethu ajam wēt Thuɔnde

27“Piändiē arem ēmēn, ku ba ḥō lueel? Ba lueel, ‘Wā, duk kērēec tit ya cōl abō?’ Ku kēnē ē yen cī yen bēn thīn, rin ba areem aköl kēnē thōl. **28**Wā, cōl riēnku alec!”

Go rōl jam nhial ku lueel, “Aca cōl alec ku aba bēn cōl alec.”

29Go kōc ke kāac thīn tēnē rōl piŋ ku luelkē, “Dej acī mār.” Go kōc kōk lueel, “Atuny Nhialic acī jam tēnē ye.”

30Tēnē, go Jethu lēk ke, “Ee cie tēnē ya yen jieem rōl kēnē, ee riēnku. **31**Emēn, ē tē bī luk teem tēnē kōc tō pinynhom, ku bēny jakrec abi cuɔp wei. **32**Tē cī ya jat nhial, ke yen abi kōc ēbēn miēet tēnē ya.” **33**Ku wēn lueel yen kēnē, ke wīc bī nyuɔɔth yen tē bī yen thou thīn.

34Go akut bēr tēnē ye, “Wēt cī göt athör yic ē yok lēk lōn bī Raan cī lōc ku dōc, pīr akölriēc ēbēn. Na yīn lēu kēdē ba lueel lōn bī Manh Raan jat nhial? Ku yeja yen Manh Raan?”

35Go Jethu bēr, “Ajoot tēthin nyɔɔt bī ruel rēr kamkun. Lakkē tuej dhöldun yic ēmēn tōu ruel tēnē we bī muɔɔth we cīi dōt, rin raan cath

muɔɔth yic akuc t̄e ler yen th̄in. ³⁶Gamkē ruel ēmēn ŋoot yen kek we, rin bāk aa kōc ruel.” Tēwēn cī Jethu wēlkā lueel ke la ayeer ku thiēen rot tēnē ke.

Kōc Itharel aa kuec ē gam

³⁷Na cōk amēn cī yen luɔi rilkā ēbēn looi kenhiiim guɔp, ke keek aa kēc wētde gam, ³⁸b̄i wēt cī Ithaya, raan kāk Nhialic t̄ij kanj lueel theer yenhom t̄ieej, wētden wāär lueel elā,

“Bēny, yeja cī wēt cuk lēk kōc gam?

Yeja cī Bēny nyuɔth riel?”

³⁹Ku rin ē kēnē acīn t̄e b̄i kek gam, rin wēt kēnē aya, acī Ithaya lueel elā,

⁴⁰“Aacī Nhialic dhöny nyin, ku mēr kepuɔth.

Bik kāj cīi t̄ij kenyin, ku cīk wēt det kepuɔth.

Bik rōt wēl yen ku ba keek kony.”

⁴¹Ithaya acī kēnē lueel rin cī yen lec Jethu t̄ij ku jieem rienke.

⁴²Ku ēmēn aya, ke bāny kōc Itharel aake cī wēt Jethu gam, ku akēckē lueel kōc nhiiim, rin riōc kek kōc akut Parathī bik ke cīi cop wei tēn amat. ⁴³Aake lec kōc nhiaar tēnē lec Nhialic.

Jethu abī luk looi tēnē kōc ēbēn

⁴⁴Go Jethu lueel rōldit kōc nhiiim, “Raan gam wētdiē acie wētdiē rot yen ye gam, ee wēt raan toc ya gam aya. ⁴⁵Ku raan t̄ij ya, ka t̄ij raan cā tooc aya. ⁴⁶Yen acī bēn cīmēn ruel pinynhom, b̄i raan ēbēn gam wētdiē cīi ben rēer muɔɔth yic. ⁴⁷Raan piŋ wētdiē ku cīi lōk looi, ke yen acīn wēt ba tēm ye, rin kēc yen bēn ba kōc pinynhom bēn luk, yen acī bēn ba ke bēn pīir. ⁴⁸Raan kuec ē ya ku cīi wētdiē gam, raan b̄i ye tēm awuɔc abī t̄o th̄in, ku wētdiēn ca lēk kōc abī ye luk akōl ciēen. ⁴⁹Ku ē kēya, rin kēc yen jam wēt piāndiē rot, ku ē Wā Aciēn toc ya, yen acī ya thōn kē ba dhiel lueel ku jaam ē yic. ⁵⁰Ku aŋiec lōn ye wētde pīr akōlriēec ēbēn bēei. Kāk ya lueel aa kāk cī Wā nyuɔth ya ba ke lueel.”

Jethu acī kōcken ye buɔoth lōk cōk

13 Ee ye akōl Yan Ayum cīn yic luɔu nhom tuej. Go Jethu ŋic lōn cī akōl jiēl yen pinynhom tēn jāl bēn, ku b̄i la tēnē Wun. Yeen acī kōcken rēer pinynhom nhiaar alanden, ku nhieer ke yet tē b̄i wēt thōk.

²Jethu ku kōcken ye buɔoth aake cī nyuc bik miēth thei cam. Ku jōjrac ēcī wēt tāau Judath, wēn Thaimon Ithkariöt puɔu, b̄i Jethu gaany. ³Go Jethu ŋic lōn cī Wun riel ēbēn tāau yecin, ku ē ŋic lōn cī yen bēn

tënë Nhialic, ku ë ben dhuk tënë ye. ⁴Go rot cuöt wei tewen mith kek thin ku dëk alanh köu, ku ruk alanh wuöny ye ajuum. ⁵Ku jol pii puöök aduöök yic ku lóok kocken ye buoöth cök, ku wuuny ke alanh wuöny wén ci ruöök ye ajuum. ⁶Ku jol bën tënë Thaimon Piter, go Piter lëk ye, “Ye yin bë lóok cök, Bëny?”

⁷Go Jethu bëer tënë ye, “Ke lucoi acii ye deet yic emen, ku aba lëk deet yic.”

⁸Go Piter lueel, “Yin acii ya bi kañ lóok cök acin.” Go Jethu bëer, “Na ca yi lók cök, ke yin acin te bi yin ben a raandië.”

⁹Go Thaimon Piter lueel, “Bëny, na ye këya ke yi duk ya lók cök ë rot, lók yacin ku yanhom aya.”

¹⁰Go Jethu lueel, “Raan ci laak acin guöp acuol, ku abi yecök lóok rot. Wek aa yer ebën, ke raan tök kamkun yen acii yer.” ¹¹Jethu ë njic raan bi ye gaany, yen ë lueel yen ye elä, “Wek aa yer wedhie, ke raan tök yen acii yer.”

¹²Nawen ci Jethu ke lóok cök, ke ben alanhde ruöök ku nyuuc teden wén reer yen thin, ku thiieec ke, “Cäk käk ca looi tënë we emen deet yiic? ¹³Wek aa ya coöl raan piööc ku Bëny, ku yeen apath bæk looi këya, rin ë ya. ¹⁴Yen ë Bëny ku Raan piööc tënë we, ku not we laak cök. Ke week aya, wek aabi wecök lóok kamkun, ñek kek ñek. ¹⁵Wët path aca nyuöth we, bæk looi cimën ci yen ye looi tënë we. ¹⁶Wët yic alëk we, acin alony dit tënë bányde, ku acin atuny dit tënë raan toc ye. ¹⁷Emen njic wek wët yic kënë, te looi wek ye, ke miët puöu dit abæk yön.

¹⁸“Yen acii jam ë riënkun ebën, yen ajiç koc ca kuëny bei. Ku wët ci gjot athör theer wël Nhialic yic elä, ‘Raan mith yok aduäj tök yic acie nhom wël ya,’ adhil yenhom tieej. ¹⁹Wek aa lëk wët kënë emen ke këc rot guo looi, rin aköl bi yen rot looi ka bæk jäl gam lön, ‘Ye Yen Yeen.’ ²⁰Wët yic alëk we, raan lor raan ca tooc, acä lor aya, ku raan lor yen ka lor raan toc yen aya.”

Kë ciñ Judath puöu aci lueel

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹Nawen ci Jethu wëlkä lueel, ke njeeer yic ku lueel, “Wët yic alëk we, raan tök kamkun abi ya gaany.”

²²Go koc ye buoöth kenyin liäät kamken ke ci nhiiüm la dil apei wët ye lueel. ²³Ku raan töj nhieer Jethu kam koc ye buoöth, ecii nyuc Jethu lëöm, ²⁴go Piter nieu nyin ku lueel, “Thiëc, ye raan nén yen jieem yen riënke.”

²⁵Go atuny kënë rot cuöt Jethu ku thiieec, “Bëny, ye yen ë ña?”

13:12-15 Lk 22:27 13:16 Mt 10:24; Lk 6:40; Jn 15:20 13:18 Wk 41:9

13:20 Mt 10:40; Mk 9:37; Lk 9:48; 10:16

²⁶Go Jethu bëér, “Ee raan bï yen ayup luöt kada yic ku yiék ye.” Ku lööm ayum ku lut kada yic ku yik Judath, wén Thaimon Ithkariöt. ²⁷Tewén lööm Judath ayup, ke jøjrac go la yeguöp. Go Jethu lëk ye, “Kë wic ba looi, lœc looi.” ²⁸Ku acin raan kam koc ke mith kek ye ci wët deet yic, ye rin njö yen jiëem Jethu käya tënë ye. ²⁹Ku rin yen Judath yen wëëuken muk, ke ci kocken kök tak lön ci Jethu ye lëk ye bï la yacoc kä wickë rin yai, tädë ke ci lueel bï koc njöji muccoc.

³⁰Ku kaam wén lööm Judath ayup, ke la ayeer. Ku ë ye waköu.

Löj Yam

³¹Wén ci Judath jäl, ke lueel Jethu, “Emen lec Manh Raan aci nyuöth koc, ku lec Nhialic aci nyuöth koc ë ye. ³²Ku të ci lec Nhialic nyuöth koc ë ye, ke Nhialic abi lec Manh Raan nyuöth yeguöp, ku abi lac looi nyin yic. ³³Miëthkië, yen acii bï rëer kek we apei. Wek abä wic, ku alëk we emen yen wët ca lëk koc Itharel, ‘Acin të bï wek la të ler yen thün.’ ³⁴Löj yam ayiék we, nhiaar röt kamkun, cimën ci yen we nhiaar, käya, ke wek aa dhil röt nhiaar kamkun. ³⁵Na nhiaar röt kamkun ka bï njic koc ebën lön ye wek kockien ya buccoth.”

Piter ajei Jethu

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶Go Thaimon Piter thiëec, “Na yïn lörde Bëny?” Go Jethu bëér, “Të ler yen thün acin të buccoth yin yacök emen, ku yin abä buccoth akoldä.”

³⁷Go Piter thiëec, “Bëny, yenjo ci yen ye lëu ba yiï buccoth emen? Atjou yapanü ba thou ërienku.”

³⁸Go Jethu bëér, “Lëu ba thou alanden ërienkië? Wët yic alëk yi. Të njot këc thon ajith kiu, aba lueel arak diäk lön kuc yin ya.”

Jethu ee dhël la tënë Wun

14 Go Jethu lëk ke, “Duökké dier ku rëerkë we rac puöth. Gamkë Nhialic ku gamkë ya aya. ²Pan Wä ala yic yoot juëc, ku yen ala ba piny la guiir tënë we. Na cie yic wët kënë, yuöt akëc lëk we. ³Ku të ci yen la ba piny la guiir tënë we, ke yen abi dhuk ba we mat tëdië rin bâk rëer të töu yen thün. ⁴Ku dhël bï wek yet të le yen thün ajiëckë.”

⁵Go Thomath lëk ye, “Bëny, yok aa kuc të le yin thün, ku buk dhël bï yok yet të tö yin thün njic këdë?”

⁶Go Jethu bëér tënë ye, “Yen ee dhël ku yic ku pïr, acin raan la tënë Wä të ci yen rienkië.” ⁷Ku lëk ke, “Emen ci wek ya njic, ke wek aabi Wä njic aya, ku emen yet tuej, ajiëckë ku acäk tij.”

8Go Pilipo lueel, “Bëny, nyuöth yo Wuur, yen ee kë wicku yetök.”

9Go Jethu bëér, “Yen acii cej apei kek we, ku yin ajot yi këc ya njic, Pilipo? Raan cä tij, acii Wä tij aya. Yenjö è yin ye lueel, ‘Nyuöth yo Wuur?’ **10**Këc gam yin Pilipo, lön rëér yen Wä yic ku Wä yayic?” Ku jol Jethu lëk kocken ye buçoth, “Wël ca lëk we aacie wël bö bei tënë ya. Wä rëér yayic, yen è luçide looi. **11**Gamkë wëtdië lön rëér yen Wä yic ku lön tö Wä yayic. Na liu gam ke gamkë rin luçikië. **12**Wët yic alëk we, raan gam wëtdië abii luçi ya looi a looi, ku tëdët abii luçidit tënë luçidië a looi, rin ler yen tënë Wä. **13**Ku kériëec ébën bæk thiëec èrienkië aba looi, rin bi lec Wun nyuçoth rin Wënde. **14**Të thiëec wek këdäj èrienkië, ka ba looi.

Athön bii Wëi Nhialic bën

15“Na nhiarkë ya, ke we piñ lëjöñkië. **16**Yen abii Wä thiëec ku abii we yiëk raan dët koc kony, ku ye Wëi è yic bi rëér kek we akölkriëec ébën. **17**Acin të bi koc pinynhom ye gam, rin acik lëu bïk tij ku cik lëu bïk njic. Ku yeen ajiëckë rin yen adöj kek we ku aciëj kek we.

18“Wek aacä bi puöl wepëc, yen abii dhuk tënë we. **19**Arjoot tëthinyccot ku koc pinynhom aaciëj ya bi ben tij ku wek aabä tij, ku rin piiñ yen, ke wek aabi pïr aya. **20**Të ler akoltui bën ka bæk njic lön tö yen Wä yic ku lön rëér yen weyiic.

21“Raan gam lëjöñkië ku looi ke, yen è raan nhiar ya. Ku raan nhiar ya abii Wä nhiaar, ku yeen aba nhiaar aya, ku yen abii rot nyuöth ye.”

22Go Judath lueel, ku yeen acie Judath Ithkariöt, “Bëny, bi rot lëu këdë ba rot nyuöth yo ku ciï rot nyuth koc pinynhom?”

23Go Jethu bëér tënë ye, “Raan nhiar ya, ka piñ wëtdië ku yeen abii Wä nhiaar, ku yok aabi bën tënë ye yok Wä buk pïr kek ye. **24**Raan ciï ya nhiar acie wëtdië ye piñ. Wët cäk piñ tënë ya acie wëtdië, ee wët bö tënë Wä raan toc ya.

25“Wëlkä aaca lëk we èmën noot yen kek we. **26**Ku raan koc kony, Wëi Nhialic bi Wä tujöc èrienkië yen abii we pijöc kériëec ébën ca lëk we.

27“Döjr aya nyään piny ke we, ku döjordië guöp ayiëk we. Acä ye gäm we cimën ye koc piny ye yiëk koc. Duökkë yiic njeer ku duökkë riöc.

28Acäk piñ ke lueel tënë we èlä, ‘Yen ajiël ku yen abii la dhuk tënë we.’ Na nhiarkë ya ke wek aabi puöth miet rin ler yen tënë Wä, rin adit tënë ya. **29**Kënë aca lëk we èmën ke jnot këc rot guo looi, na le rot looi ke bæk gam. **30**Acä lëu ba jam apei kek we èmën, rin jññ pinynhom abö. Ku yeen acin riel tënë ya. **31**Ku adhil koc pinynhom njic lön nhieer yen Wä, yen è rin ye yen kériëec ébën ye thön ya looi.

“Bæk, jiélku tën.

Jethu yen abiëny yic

15 “Yen abiëny yic ku Wä ë raan dom, ²yen ee kuat kér cie lučk tō yaköu teem wei, ku teem kuat kér lučk nhom, rin bï nyäc bï ḥjiec lučk apei. ³Wek aaci jäl piath rin piööc ca yiék we. ⁴Rëérké akut yic kek ya, ku yen abi rëér akut yic kek we. Kér acie lučk ë rot, alëu bï looi tē rëér yen abiëc yic. Këya, acäk lëu bák lučk tē ciïi wek rëér yayic.

⁵“Yen abiëc ku wek aa kér. Raan rëér yayic ku yen yeyic abi lučk apei, rin week acin kë lëuké bák looi tē liu yen tënë we. ⁶Raan cie rëér yayic ka ya cuat wei cimën kér tim ku bï riel, ku kuat kérkä aabí kuööt yiic ku cuet ke mæec tē bï kek dëp thín. ⁷Na rëérké yayic, ku rëér wëlkië wepuöth ke kériëec ébën bák thiëec ku wiëcké, ka bák yok. ⁸Lec Wä aye nyuɔoth tē lok wek apei, ku këya, ke wek aabí ya koɔkiën ya buɔoth. ⁹Wek aa nhiaar cimën nhier Wä yen, rëérké nhierdië yic. ¹⁰Na thekké lööjkië ke wek aabí rëér nhierdië yic cimën ci yen lööj Wä buɔoth yiic, ku rëér nhierde yic.

¹¹“Kénë aca lëk we, bï miet puöu tō tënë ya täu wepuöth aya, ku bï miet piändu thääp ë dit. ¹²Ku lönjië akin, nhiaarké röt cimën ci yen we nhiaar. ¹³Nhiërdit tet lëu raan bï yiék mäthke, ee gem wëike ërienken. ¹⁴Ku wek aa mäthkië tē looi wek kák ca lëk we. ¹⁵Wek aacä bï ben coɔl aloony, rin alony akuc kák ye wun baai looi. Ku wek aaya coɔl mäthkië, rin ci yen kériëec ébën ca piŋ tënë Wä nyuɔth we. ¹⁶Aacie wek cä lɔc, ee yen aci we lɔc, ku wek aaca tooc bák la bák la luui apei, luui bï döj atheer. Ku Wä abí kériëec ébën cák thiëec ërienkië yiék we, ¹⁷kë thön we akin, nhiaarké röt kamkun.

Män koc pinynhom

¹⁸“Na man koc pinynhom we, ke dhielké tak lön ci kek ya kanj maan. ¹⁹Na we koc pinynhom, ke koc pinynhom aabí we nhiaar rin ye wek kacken, ku wén ci yen we kuëny bei pinynhom, ke wek aacie koc pinynhom, ku rin ë wët kénë, koc pinynhom aa man we. ²⁰Muökké wët ca lëk we nhom, ‘Acin alony dit tënë bányde.’ Na jörké ya, ke keek aabí we jöör aya, na piŋké wëtdië, ke keek aabí wëtdun piŋ aya. ²¹Ku keek aabí käkkä looi ébën tënë we rin ye wek kackië, rin kuc kek raan cä tooc. ²²Na ya këc bén ku cä jam tënë we, ḥjuöt aa këc gup la adumuööm, ku cít emën kélä, acin tē bï ke ben puöl rin adumuöömken. ²³Raan man ya, ee Wä maan. ²⁴Na ya këc luɔikä kanj looi kamken, kák cín raan ci ke kanj looi, ḥjuöt aa cín gup adumuööm, cít emën kélä, aaci kák ca looi tij, ku keek aa ḥnot ke man ya ku Wä aya. ²⁵Ku kénë adhil rot looi këya bï wët ci göt lönjen yic rot tieen, ‘Keek aa man ya ë path ke cín wët yic.’

²⁶“Raan kuɔɔny abii bën, Wëi Nhialic abii yiny Nhialic nyooth, ku yeen abii ténë Wä. Yeen aba tuɔc we ténë Wä, ku yeen abii jam ërienkië. ²⁷Ku week aya wek aabii jam ërienkië rin ci wek rëer ke ya theer.

16 “Kënë aca lëk we bæk gamdun ci päl. ²Wek aabii cuɔp wei tén amat. Ku kaam abii bën, të bi kuat raan näk we ye tak lön na looi kënë, ke yeen aluuui Nhialic. ³Keek aabii käkkä looi ténë we, rin kuc kek Wä ku kuckë ya. ⁴Käkkä aaca lëk we, rin aköl bi kek käkkä looi, ka jälkë tak lön ci yen ye kaŋ lëk we.

Luɔi Wëi Nhialic

“Wëlkä aa këc lëk we wääär tueŋ rin rëer yen kek we. ⁵Ku èmën yen ala ténë raan cä tooc, ku aŋot cïn raan kamkun ya thiëec, ‘Na yiin lör dë?’ ⁶Ku èmën ci yen ye lëk we, wek aaci puɔth jieth. ⁷Wët yic alëk we, aŋuëen ténë we lön jiël yen, rin na cä jiël ke raan koc kony acii bi bën ténë we. Ku na jäl ke yen aba la tuɔc we. ⁸Ku na bi, ka bi nyuɔth koc pinynhom lön rëec kek rin wët adumuɔɔm, ku rin wët ciɛɛŋ path ku wët luŋ Nhialic. ⁹Keek aa rec rin wët adumuɔɔm, rin këc kek ya gam, ¹⁰rin wët ciɛɛŋ path ci ladië ténë Wä nyuɔɔth, ku kë ci wek yen bi ben tiŋ. ¹¹Ku keek aa rec rin luk, rin ci bëny pinynhom tén luɔk wei.

¹²“Yen ala käjuëc kök ba lëk we, ku èmën aril yic bæk ke muk wenhüim. ¹³Ku na bɔ Wëi Nhialic yen ë yic, ka bi we nyuɔth wël yith èbën. Yeen acii bi jam wëlke ë rot, ku käk ye piŋ aabi lëk we. ¹⁴Yeen aba leec, rin bi yen këdiën ba lueel lööm ku nyuth we. ¹⁵Käk Wä èbën aa käkkië, ku ë yen acii yen ye lueel lön bi Wëi käk ba yiëk ye lööm, ku jol ke lëk we.

Rëec puɔu ku miet puɔu

¹⁶“Aŋoot kaam thin nyɔɔt, ku wek aaci ii ya bi tiŋ, ku na ben a kaam thin nyɔɔt ke we abii yen ben tiŋ.”

¹⁷Go koc kök kam kɔcken ye buɔɔth lueel, “Kënë wëtde yic yeŋjö? Aye lëk yo, kaam thin-nyɔɔt ke week aaci ii ya bi ben tiŋ, ku ben a kaam thin-nyɔɔt ku wek aabi ya tiŋ? Ku lueel aya, ‘Ee rin ler yen ténë Wä.’” ¹⁸Gokë thiëc, “Kam thin-nyɔɔt kënë wëtde yic ako? Kë wiç bi lueel akucku!”

¹⁹Go Jethu ŋic lön wiç kek ye bik thiëec, ku lëk ke, “Aca lueel, ‘Kam thin nyɔɔt ke wek aaci ii ya bi tiŋ, ku na ben a kaam dët ke wek aabi ya tiŋ.’ Ye wët kënë yen yaké thiëec kamkun? ²⁰Wët yic alëk we, wek aabi dhiau ku dhuɔɔrkë apei, ku koc pinynhom aabi puɔth miet, ku wek aabi puɔth rëec, ku rëec piändun abii wel ténë we bi ya miet puɔu. ²¹Na thiɔk tik kek dhiëth ka rac puɔu rin ci aköl reem ye yëët, ku na ci meth jäl

dhiëëth ka areem wën acii ben tak rin ci yen puöu miet, rin ci yen meth dhiëëth pinynhom. ²²Ku acit kënë tënë we aya, wek aa rec puöth èmën, ku wek aabä ben tiij, ku wek aabi kueth miet è puöu, kuat miet puöu cïn raan bi ye ben nyaai tënë we.

²³“Na la aköl kënë bën ke wek aaciï ya bi ben thiëec këdäj. Wët yic alëk we, kériëec èbën bák thiëec èrienkië abi Wä yiëk we. ²⁴Yet yakol acin kë cák thiëec èrienkië, thiëckë ku abák yok, bi miet puöu dit tënë we.

²⁵“Käkkä aake ya lëk we waal, ku të ciï yen bi ben jam waal aci thiëk, ku yen abi ya jam tënë we wël la gei rin Wä. ²⁶Të le aköl kënë bën, ke wek aabi Wä thiëec èrienkië. Ku acä bi lëk we lön bi yen ya rõök èrienkun tënë Wä, ²⁷rin Wä anhiar we rin nhieer wek ya, ku rin ci wek ye gam lön yen a ya bë tënë Nhialic. ²⁸Yen abö tënë Wä ba bën pinynhom, ku pinynhom aba puöl ku dhuök tënë Wä.”

²⁹Go kocken ye buçoth lëk ye, “Tin, yin ajam gei èmën ke yi ciï ben jam waal. ³⁰Acuk njic èmën lön njic yin kériëec èbën, ku yin aaciï tit bi yi thiëec, rin wët kënë acuk njic lön biï yin tënë Nhialic.”

³¹Go Jethu bëer tënë ke, “Cák jäl gam èmën? ³²Piëjkë tëdäj abi bën, ku aci thiëk ayic, të bi wek weer bi ñek ala panden, ku wek aabä nyääj piny yatök. Ku acie yen yatök rot, rin Wä arëer kek ya. ³³Wek aaca lëk kënë rin bák aa tök kek yen, bák döör yok. Koc pinynhom aabi we jöör, ku deetkë wepuöth yen acii kärec pinynhom lëu!”

Jethu aröök rin kocken ye buçoth

17 Nawën ci Jethu wëlkä thöl luel, ke ñëer yeniy nhial ku lueel,
“Wä, aköl aci yëët. Yiëk lec Wëndu ku bi Wëndu yi yiëk lec.
²Rin yin aci bääny yiëk ye koc nhiiim èbën, bi pür akölriëec ca gäm ye
yiëk koc èbën. ³Ku pür akölriëec akin, bi koc yi njic lön yin è Nhialic la
cök, ku njickë Jethu raan ci lœc ku dœc wäär ca tuööc pinynhom. ⁴Yen
aci leedu nyuçoth pinynhom, ku luoi ca yiëk ya ba looi aca thäap. ⁵Wä,
gäm ya leedu yïnhom tën èmën, lec wäär rëer kamkua yok yi, wätheer
ke piny këc cak.

⁶“Yin aca nyuçoth tënë koc ca yiëk ya pinynhom. Keek aake ye kacku,
ku è yin aci ke gäm ya, ku keek aaci wëtdü gam. ⁷Ke èmën anjickë lön
kériëec èbën ca yiëk ya abö tënë yi. ⁸Wä yen aci wët ca lëk ya lëk ke,
gokë gam, ku anjickë ayic yen lön biï yen tënë yi, ku acik gam lön ci yin
ya tooc.

⁹“Yen è rõök èrienken. Yen acie rõök rin koc tõ pinynhom, ee rin
koc ca yiëk ya rin ye kek kacku. ¹⁰Käkkië èbën aa käkku, ku lecdië aye
nyuçoth keyiic. ¹¹Ku èmën yen abö tënë yi, yen acii ben a raan rëer

pinynhom, ku keek aatö pinynhom. Wä dhënj, tit ke riel ërienku, rin wäär ca yiék ya, bik aa tök cimën yok yo yi. ¹²Wääär rëér yen ke ke, aaca muk riel ërienku, keek aaca ke tiit ku acin töj ciï määär kamken. Arëk ke raan wääär yen bï dhiel määär ë rot, rin bï wët ciï göt athör theer wël Nhialic yenhom tiej. ¹³Ku emën yen abö tñen yi, ku käkkä aa ya lueel ya ñoot pinynhom bï miet piändië rëér kepuöth ke dit alanden. ¹⁴Yen aci wët lëk ke, go koc pinynhom ke maan, rin ciï kek ye koc pinynhom tñen. Cimën ciï yen ye raan pinynhom tñen aya. ¹⁵Yin acä bï thiëec ba ke nyaai pinynhom, ku yin aya thiëec ba ke tiit jõnrac. ¹⁶Keek aacie koc piiny tñen cimën ciï yen raan piny tñen. ¹⁷Mac ke wët yic, rin wëtdü ë yic. ¹⁸Keek aca ke tucc pinynhom cimën ciï yin ya tujöc pinynhom. ¹⁹Yen ë rot mac ërienku, ku bik röt mac aya wët yic.

²⁰“Yen aciï röök rienken röt, yen aröök aya rin koc bï gam rin piööcden. ²¹Yen aröök rin bï kek aa tök. Wä, col ke aaye tök yoyiic cimën tö yin kek ya ku yen kek yi. Col ke aaye tök rin bï koc pinynhom ye gam lön ciï yin ya tooc. ²²Yen aci lec ca yiék ya, aca yiék ke bik aa tök cimën ye yok tök. ²³Yen arëer keyiic cimën rëér yin yayic bik aa tök ebën, bï koc pinynhom njic lön ciï yin ya tooc, ku lön nhieer yin ke cimën nhieer yin ya.

²⁴“Wä, keek aaca yiék ya, ku awiéc bik rëér të rëér yen thïn, bik lecdië tñj, lec ca yiék ya, rin nhieer yin ya wääär këc piny guo cak. ²⁵Wä raan la cök, koc pinynhom aa kuc yi, ku yin ajiëc, ku kockä ajiickë lön ciï yin ya tooc. ²⁶Yin aca nyuçoth tñen ke, ku aba ñot luoji këya, rin bï nhierdu tñen ya tö keyiic, ku ba töu keyiic aya.”

Jethu aci däm

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

18 Tewen ci Jethu röök këya, ke jiël kek kocken ye bucoth ku teem wär col Kidron. Ku gör ë tö thïn tñen, go Jethu la thïn kek kocken ye bucoth. ²Ku Judath raan gcoony ye ë njic të ci yen la thïn, rin ci Jethu kañ röm thïn kek kocken ye bucoth arak juëc. ³Go Judath la gör yic kek akut apuruuk, ku koc kök luanj Nhialic tiit, ci koc kæk Nhialic ku koc akut Parathi tucc thïn. Keek aake muk töj ku mermer, ⁴ku Jethu ë njic keriëec ebën bï rot looi tñen ye, go ke lor nhiiüm ku thiëec ke, “Yenja wiëckë?”

⁵Gokë bëér, “Ee Jethu raan Nadharet.” Go lueel, “Ee yen.” Ku Judath, raan gcoony ye ë tö thïn ke ke. ⁶Kaam wén lëk Jethu ye ke, “Ee yen,” Ke riñ ciëen keköth ku wiëkkë piny. ⁷Go Jethu ke ben thiëec, “Yenja wiëckë?” Gokë lueel, “Ee Jethu raan Nadharet.”

⁸Go Jethu lueel, “Aca lëk we wënthëer lön ye yen ya. Na wiëckë ya, ke we päl kockä bïk jäl.” ⁹Yeen aci jam këlä bï wët ci kañ lueel ëlä rot tieen tädë, “Wä, na cök a raan tökalij kam koc ca yiëk ya, ka këc muür.”

¹⁰Ku Thaimon Pîter ë muk pal. Go miëet bei ku tök alony raandit käk Nhialic ku teem yinyden cuëc wei. Ku alony ë col Malko. ¹¹Go Jethu lëk Pîter, “Dhuôk paldú jokgöde yic. Ye tak lön ci yen areem ci Wä yiëk ya bï guum.”

Jethu aci yäth Anath nom

¹²Go akut apuruuk kek banyden ku koc Itharel ke tit, Jethu dóm ku derkë, ¹³ku kõjkë yäth tënë Anath. Ku Anath ë ye wun tiñ Kaipa, raandit käk Nhialic ye ruöön kënë. ¹⁴Ee Kaipa yen ecii ye kañ lëk koc Itharel lön nyueen yen bï raan tök thou rin koc.

Pîter ajei Jethu

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵Go Thaimon Pîter kek raan dët Jethu buçoth, ku raan Jethu buçoth kënë ë njiç raandit käk Nhialic guöp apei, go la kal pan raandit käk Nhialic yic kek Jethu. ¹⁶Ku döj Pîter ayeer kal thok. Go atuny wén njiëc kek raandit käk Nhialic dhuk ayeer, ku jieem kek nyen tit kal thok, ku bïi Pîter alonjhiin. ¹⁷Go nyen tit kal thok Pîter thiëec, “Ciï ye raan tök kam koc mony kënë buçoth?” Go Pîter bëér, “Yei, yen acie raande.” ¹⁸Ku wiir ë tö thïn, go aloony ku koc tit many cool took, ku këëckë many wén lööm bïk yöc. Go Pîter la ku këëc ke ke bï yöc aya.

Jethu aluk raandit käk Nhialic nom

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹Go raandit käk Nhialic Jethu thiëec rin wët kocken ye buçoth, ku rin wët piööcde. ²⁰Go Jethu bëér, “Yen ë cool jam akölaköl tënë raan ébën koc nhiiim, ku piööcdië ébën aya looi tën amat ku luañ Nhialic të ye koc Itharel guëér thïn. Ku yen acin kë ca kañ lueel ke muçony. ²¹Ku yenjö thiëec yin ya? Thiëc koc ci wëlkië piñ. Thiëc ke wël ca lëk ke, rin aa njiç wël ca lueel.”

²²Tëwën ci Jethu jam këlä, go raan tök kam koc tit ke kääc thïn buöökm nyin ku lueel, “Ciï riöc ba jam këlä tënë raandit käk Nhialic?”

²³Go Jethu bëér tënë ye, “Na ca kuöc jam, ke lëk koc të ci yen kuöc jieem thïn. Ku na ye yic yen ca lueel, ke yenjö mej yin ya?”

²⁴Go Anath tucc tënë Kaipa raandit käk Nhialic, ke not der cin.

Pîter aci Jethu ben jai
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵Pîter ë ñot käac tewen ke ýoc mac. Go koc kök lueel tñenë ye, “Cii ye raan tök kam abiöth ë mony kënë?” Go Pîter jai ku lueel, “Yei, yen acie raande.” ²⁶Go muçny tök kam aloony raandit käk Nhialic, ruäai kek raan wén ci Pîter tök yic wei, jam ku thiëec, “Këc yi tiñ kek ye gör yic?” ²⁷Go Pîter ben jai, ku kiu thon ajith nyin yic.

Koc Itharel aaci Jethu gaany tñenë Pilato
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸Gokë Jethu thel wei pan Kaipa ku yëthkë pan bënydit Roma, Pilato. Ku piny ë ye nhiäknhiäk dur yic. Go koc Itharel cii la alçñthïn pan bënydit, ku bik röt tiit ajuëec rin ci yai thiëk, ku bik miëth Yan Ayum cïn yic luou cam. ²⁹Go Pilato la ayeer tñenë ke ku thiëec ke, “Ye awäc ñö cäk yök ye mony kënë guöp?”

³⁰Gokë bëér, “Na cïn awuöc ci looi ñuöt akëcku bëëi tñenë yi.”

³¹Go Pilato lëk ke, “Week gup lömkë ku luçikë luk kë cït løy cieen pandun.”

Go koc Itharel bëér, “Akëc puöl tñenë yo buk raan tém thou.” ³²Kënë aci rot looi bi wët ci Jethu lueel rot tieen tede, wén lueel yen kuat thon bi yen thou.

³³Go Pilato dhuk kal yic ku cœl Jethu ku thiëec, “Ye yïn Bënyjaknhom koc Itharel?”

³⁴Go Jethu bëér, “Wët kënë ye wëtdü aye koc kök kek ci ye lëk yi ë riënnkië?”

³⁵Go Pilato bëér, “Ye tak lön ye yen raan Itharel? Aa kacku guöp kek kocken dit käk Nhialic, kek aa biï yi tñenë ya. Yeñö ca looi?”

³⁶Go Jethu bëér, “Bäänydië acie bääny pinyhom. Na bäänydië ye kën pinyhom, ñuöt kackié aaci thör bi yen ci tñenë koc Itharel cin. Acie käya, bäänydië acie kën pinyhom tñen.”

³⁷Go Pilato ben thiëec, “Yiin, ye bënyjaknhom?” Go Jethu bëér, “Aye lueel lön ye yen bënyjaknhom. Yen aci dhiëeth ku yen aci bén pinyhom rin wët töj kënë, ba jam wët yic. Ku kuat raan ci yic ñic ë wëtdië piñ.”

³⁸Go Pilato thiëec, “Ku yic ye kën ñö?” Ku ben dhuk ayeer tñenë koc Itharel ku lëk ke, “Acin awuöc ca lëu ba yök yeguöp bi ye luök wei. ³⁹Ku yeen ë wët piändun ba raan töj ci mac lony rin Yan Ayum cïn yic luou. Wiëckë ba Bënyjaknhom koc Itharel luöny we?”

⁴⁰Gokë dhuök ye ke loi kiëeu, “Acie käya! Acie yen wicku. Barabath yen awicku.” Ku Barabath ë ye cuär koc rum.

Jethu acī tēm thou
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

19 Go Pilato Jethu dōm ku cōl athat. ²Ku jōl apuruuk kēr thii tim la kuɔoth riic yiic ku ḥek kek yenhom, ku tē̄ükē alanh mathiäj yeköu, ³ku bikkē tēnē ye ku luelkē, “Madho, Bënyŋaknhom, Bëny kōc Itharel,” ku maŋkē nyin.

⁴Go Pilato bēn dhuk ayeer ku lēk kōc wēn cī kenhiīm kut, “Yeen aba thēl ayeer tēnē we tēnē, ku bāk tīj lōn cīn yen tē bī yēn awuōc yōk yeguōp ba luōk wei.” ⁵Kēya, go Jethu bēn ayeer ke ceŋ ḥaknjak cī looi kuɔoth ku alanh mathiäj yeköu. Ku lueel Pilato tēnē ke, “Yen kīn, yen raan!”

⁶Nawēn tīŋkē, ke kōc kāk Nhialic ku kōc tīt kiu ku luelkē, “Piäät tim cī rīiū kōu.” Go Pilato lēk ke, “Damkē kek we bāk piäät tim cī rīiū kōu, yēn akēc awuōc yōk yeguōp.”

⁷Gokē wēt dhuk, “Yok aa la lōŋ ciɛɛŋda ye lueel lōn dhil ye nōk, rin acī lueel lōn ye yen Wēn Nhialic.”

⁸Nawēn piŋ Pilato wēt kēnē, ke riōc apei. ⁹Ku dhuk kal yic ku thiēec Jethu, “Yiin bāär tēnen?” Go Jethu biet ku cīi bēér thok acīn. ¹⁰Go Pilato lēk ye, “Cīi wīc ba jam kek ya? Tak yīnhom lōn nadē ke yēn ala riel ba yī puōl, ku yēn ala riel aya ba yī cōl apiēet tim cī rīiū kōu.”

¹¹Go Jethu bēér, “Yīn ala riel tēnē ya rin cī Nhialic ye yiēk yī, ku ē yēn ale raan cā tāäu yīcin guōp awuōc rac apei.”

¹²Nawēn piŋ Pilato wēlkā, ke wīc apei bī dhēl yōk bī yēn Jethu puōl. Go kōc Itharel kiu tēnē ye ku luelkē, “Tē lony yīn ye ka ye nyooth lōn cīi yīn māäth kek Bënyŋaknhom. Kuat raan rot looi bī ya bënyŋaknhom, ee raan ater Bënydan ḥaknhom.”

¹³Nawēn piŋ Pilato ē wēlkā, ke thel Jethu ayeer ku nyuuc thöny luk tō laar cōl, “Piny cī guir kuōr,” Ku ē cōl Gabata thoŋ kōc Itharel. ¹⁴Ku akōl kēnē yēn akōl guir kōc rōt rin Yan Ayum cīn yic luōu. Nawēn tēcīt akōl ciel yic, ke lēk Pilato kōc Itharel, “Bënydun ḥaknhom akīn!”

¹⁵Gokē kiu tēnē ye, “Nāk! Nāk! Piäät tim cī rīiū kōu!” Go Pilato ke thiēec, “Wiēckē ba Bënydun ḥaknhom piäät tim cī rīiū kōu?”

Go kōc kāk Nhialic bēér, “Bānyda ē tōk, ee bënyŋaknhom Roma!”

¹⁶Go Pilato ke yiēk Jethu bīk la piäät tim cī rīiū kōu.

Jethu acī piäät tim cī rīiū kōu
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Gokē Jethu dōm. ¹⁷Ku ler ayeer ke ket timden cī rīiū, ke jiēl geeu bī la tē cōl Golgotha. (Ku wētde yic, gōn la gueŋ-ŋeŋ cīt apen nhom raan.) ¹⁸Ku jōlkē piäät tim cī rīiū kōu. Ku piēëtkē kōc karou aya tiim cī rīiū

Ku leer ayeer ke ket timden cī rīū (19:17)

kjööth, raan tök løj cuëc ku raan dët løj cam. Ku Jethu ciel kamken.
19 Go Pilato awuјc göt bī tääu tim cī rīū nhom. Ku kën cī göt akin,
 "JETHU RAAN NADHARET, BËNYJAKNOM ITHAREL." **20** Ku koc juëc aake
 cī kënë kueen, rin tën cī Jethu piäät tim cī rīū köu thïn, aciï mec ke
 geu. Ku wët écii göt thoj koc Itharel ku thoj koc Roma ku thoj Girik.
21 Go kœdit kâk Nhialic Itharel lëk Pilato, "Duk ye göt, 'Bënyjaknhom
 koc Itharel,' ajuëen ba göt, 'Acî mony kënë lueel, yen ë bënyjaknhom
 koc Itharel.'"

22 Go Pilato bëér, "Kë ca göt arëér ke ca göt."

23 Nawën cī apuruuk Jethu piäät tim cī rīū köu, ke löm aläthke ku
 tekké keyiic ɻuan, abaq tök tënë apuruök tök. Ku lömkë alanh köu aya
 cī kœc këdiët tök, jœk yeyeth yet piny. **24** Ku luelkë kamken, "Dukku

tem kōu, cuetku gek buk tij bī lööny tēnē ḥa.” Kēnē acī rot looi bī wēt cī gōt athör theer wēl Nhialic yic rot tieen tēde,

“Keek aaci aläthkië tek kamken, ku cuetkē gek rin alanhdiën kōu.”

Kēnē yen acī apuruuk looi ayic.

²⁵Ku tēthiök kek tim cī rīü Jethu, diäär aake käac thīn, man ku nyankēn ē man, Maria tij Klopath ku Maria Magdalena. ²⁶Nawēn tij Jethu man ku raan ye buçoth nheiér ke käac aya ē tēen, ke lēk man, “Tik manhdu akin.”

²⁷Ku ben lēk raan ye buçoth wēn, “Moor akin.” Ku yaköl guöp ke wic raan ye buçoth awēn piny paande.

Jethu acī thou ayic

²⁸Nawēn ḥic Jethu lōn cī kēriëec ēbēn thääp, ke lueel bī wēt cī gōt athör theer wēl Nhialic yic rot tieen, “Yen anék rou.”

²⁹Ku töny cī thiäj muön wac ē tō thīn, gokē alath luöt möu yic, ku tēëukē wai thok, ku ȳɔkkē yethok. ³⁰Nawēn cī Jethu muön wac jooc ke lueel, “Wēt acī thääp.” Ku gut yenhom piny ku thou.

Jethu acī gut puöu

³¹Go kōc Itharel Pilato thiëec bī ke puöl bïk kōc cī piäätiim cī rīü köth dhoj kuöl, ku nyeeikē guäpken tiim cī rīü köth. Ku ē loikē kälä rin ye yen aköl niën Dhiëc, ku acik ye wic bī guäpken rēer tiim cī rīü köth aköl niën Dätem, rin yen aköl yandit apei. ³²Go apuruuk la ku dhoŋkē kuöl raan tök ku kuöl raan dët, ē kōc cī piäätiim cī rīü köth kek Jethu. ³³Nawēn bikkē tēnē Jethu, ke tijkē lōn cī yen thou ku cik ben dhoj kuöl. ³⁴Go apuruöj tök Jethu gut puöu tōj, go riem ku piu kuér nyin yic. ³⁵Ku raan cī kēnē tij acī lueel rin bī wek ye gam aya. Wēt cī lueel ē yic, ku yeen ajič lōn ye yen wēt yic yen lueel. ³⁶Kēnē acī rot looi bī wēt cī gōt athör theer wēl Nhialic yic rot tieen, “Acin yuccunden bī dhon.” ³⁷Ku ben lueel tēdët athör yic élä, “Ku aabi daai raan yen cik gut.”

Jethu acī thiök

³⁸Nawēn ē kēnē cök ciëen, ke Jotheep raan gen Arimatheo bō tēnē Pilato ku thiëec bī guöp Jethu nyaai. (Jotheep ē ye raan Jethu buçoth cī gam, ku aye moony rin riööc yen bany Itharel.) Go Pilato lēk ye lōn cī guöp puöl tēnē ye. Go Jotheep la ku le nyaai. ³⁹Go Nikodemo, raan wäär cī kaŋ la tēnē Jethu wakjū, rot mät Jotheep ku ē muk miök ḥiir cōl mira

19:24 Wk 22:18 19:28 Wk 69:21; 22:15 19:36 B.bei 12:46; Kn 9:12; Wk 34:20

19:37 Dhäk 12:10; Ny 1:7 19:39 Jn 3:1-2

cí liääp wäl dët col aloe. ⁴⁰Go rõör wén karou guöp Jethu lööm ku derkë kőu alath ke cí wäl njir tääu thín, rin kënë yen ë të ye koc Itharel guiér guöp raan cí thou bï jäl thiök. ⁴¹Ku tewen cí Jethu nök thín gör ë tò thín, ku rañ yam ë tò gör yic, ku ë cín raan cí kañ thiök thín. ⁴²Ku rin bï yen aköl yan koc Itharel nhiäk, ku rin thiök rañ aya, goké guöp Jethu tööu thín.

Rañ ací yic lääu

20 Riel yic aköl Nhialic ke piny ñot la durdur, ke Maria Magdalena la rañ nhom, go alel tij ke cí nyaai rañ thok. ²Go rij ténë Thaimon Piter, ku ténë raan dët Jethu buçoth nhiëer Jethu, ku lëk ke, “Koc aaci Bëny nyaai rañ yic ku akucku të cí kek ye tääu thín.”

³Go Piter ku raan Jethu buçoth dët wén lööny dhöl, ku lekkë rañ nhom. ⁴Ku keek aake la ke kat kedhie, go raan Jethu buçoth dët wén kat apei ténë Piter, ku ye yen kɔj yet rañ nhom. ⁵Go guj ku tij alanh wäär cí Jethu der, ku akëc la alɔñthín. ⁶Go Thaimon Piter guj bén ku ler rañ yic. Go aléth tij ke rëér piiny, ⁷ku alanh cí Jethu kum nhom écii rëér kek aléth kök, écii mat yic tède rot. ⁸Go raan Jethu buçoth dët wén cí kañ yet rañ nhom jäl la alɔñthín, ku gem. ⁹(Ku keek aake ñot ke këc wët athör theer wël Nhialic deet yic, athör ye lueel lón bï yen rot dhiel jöt thou yic.) ¹⁰Go koc ye buçoth jal dhuk bei.

Jethu ací rot nyuöth Maria Magdalena

¹¹Kaam wén Maria ë käac ayeer tëthiääk kek rañ ke dhiau. Ku tewen ñot dhiëeu yen ke guöj ku luiit rañ yic, ¹²Ku tij atuuc nhial cí ruk aléth yer karou, ke rëér tewäär cí guöp Jethu tööu thín, tök të la yenhom ku dët të la yecök. ¹³Goké thiëec, “Tik, ye rin ñö dhiëeu yin?” Go lueel, “Keek aaci Bánydië nyaai, kuakuöc të cí kek ye tääu thín.”

¹⁴Kaam wén lueel yen kënë, ku jol wel yenyin ke tij Jethu ke käac yeljööm, ku akëc njic lón ë yen Jethu. ¹⁵Go Jethu thiëec, “Tik, ye rin ñö dhiëeu yin? Yeja wic?” Go tak lón ë yen raan lui dom yic, ku lëk ye, “Bëny, na ye yin cí ye nyaai, ke lëk ya të cí yin ye tööu thín, ku yen abi la ba la lööm.”

¹⁶Go Jethu lëk ye, “Maria.” Go yenhom wël ye ku lueel thoj koc Itharel, “Rabuni,” ku wëtde yic, “Raan piööc.”

¹⁷Go Jethu lëk ye, “Duk ya got rin yen ñot ya këc yet nhial ténë Wä. Ku yin lóor ténë wämäthkië ku lëk ke, ‘Yen adhuk ciëen ténë ye, yen ë Wä, ku ye Wuurdun, Nhialicdië ku ye Nhialicdun.’”

¹⁸Go Maria Magdalena jäl ku le lëk koc ye buçoth lón cí yen Bëny tij, ku lëk ke wël cí Jethu lëk ye.

Jethu acii rot nyuoth kocken ye buoath

¹⁹Nayon theei ya akol Nhialic wen, ke koc ye buoath aake ci röt mat yön ci riit thok, rin riööc kek bany Itharel. Go Jethu ben ku këec kamken ku lueel, “Bi döör reér kek we.” ²⁰Wen ci yen jam kélä, ke nyuth ke yecin ku yelöm. Go koc ye buoath puöth miet apei wen tüj kek Bëny. ²¹Ku ben Jethu lëk ke, “Bi döör reér kek we, cimën ci Wä ya tooc, ke wek aa ba tooc aya.” ²²Wen ci yen jam kélä, ke jol wëei kenhüim ku lueel, “Lömkë Wëi Nhialic. ²³Na pälkë adumuööm koc piny, ka pël piny, na cäk ke pël piny, ka ciï pël piny.”

Jethu ku Thomath

²⁴Ku Thomath, col Acueek, raan tök kam koc kathiäär ku rou ye buoath, ee liu thän wen biï Jethu. ²⁵Go abiöth kök lëk ye, “Bányda acuk tüj.”

Go Thomath lëk ke, “Na cie têtöök wäär ci ye piäät kek tiëj yecin, ku tääu yacin ë têtöökkä yiic, ku tääu yacin yeyou aya, ka cä koc gam.”

²⁶Nawen nin kabët cök, ka abiöth aake ci röt ben mat yöt ku Thomath ë reér thän ke ke, ku yöt ecii riit thok. Go Jethu ben kööc kamken ku lueel, “Bi döör reér kek we.” ²⁷Ku jol lëk Thomath, “Tääu yicin tén, ku tüj cienkië ku jot yikök ba yicin tääu yayou. Päl kënë yin kän dhööli yiic, ku gam!” ²⁸Go Thomath bëér, “Bánydië ku Nhialicdië.”

²⁹Go Jethu lëk ye, “Ca gam rin ci yin ya tüj? Ye këpuoth bi yiëndë ténë koc bi gam ke këc ya tüj!”

Wët wic athör kënë bi nyuöth koc

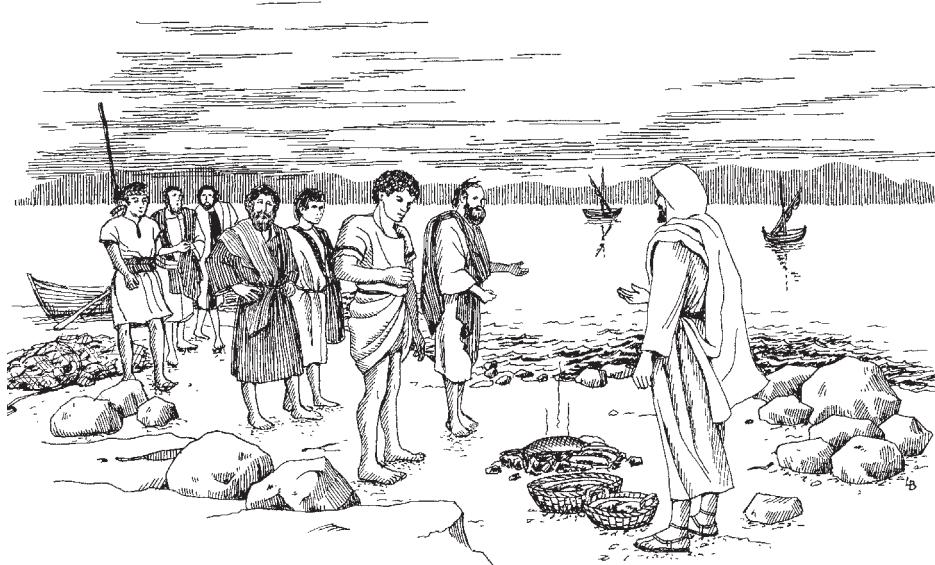
³⁰Jethu acii kädit jäi gëi looi kocken ye buoath nhüim, ku keek aa këc göt athör kënë yic.

³¹Ku käkkä aaci gjt rin bæk gam lön ye Jethu Wen Nhialic ci loc, ku bæk pür yök ë riënce të ci wek gam.

Jethu acii rot nyuöth koc ye buoath kadhorou

21 Nawen ë käkkä cök ciëen ke Jethu ben rot nyuöth kocken ye buoath wär Tiberia you. Ku të ci luöi ye akin. ²Thaimon Piter kek Thomath (col Acueek), ku Nathaniel (raan Kana pan Galilia), ku wëet Dhubedi, ku koc kök karou Jethu buoath, aake reér têtök ebën. ³Go Thaimon Piter lëk koc wen, “Yen ala mei.”

Gokë lëk ye, “Yok aabii cath kek yi.” Gokë la ku lek riäi yic, ku acin kë cik däm ë wëer kënë yic ebën.

Go Jethu lække, Bëëikë rec abëk rec awën cäk däm (21:10)

4Tëwën bii aköl nyin, ke Jethu ë käac wär yœu, ku akëc kocken ye buçoth njic lœn ë yen Jethu. **5**Go læk ke, “Riënythii, cïn kë cäk däm?” Goke bëér, “Acin këdäñ.”

6Go læk ke, “Cuatké buçi lœj cuëny riäi, ku känj aa bæk däm thïn.” Gokë buçi cuat ku göök ke bïk miit rin juëc rec apei.

7Go raan Jethu buçoth nhieer Jethu læk Pîter, “Kën ë Bëny.” Nawën piŋ Thaimon Pîter lœn ye yen Bëny, ke ruk alanhde yekœu (rin cï yen aläthke däk bei ebën) ku thueet wïir. **8**Go abiöth kök lïk bën ke cath riäi, ke thel buçi ke cï thiäñ rec. Ku keek aake cïi meec apei kek agör, aake cït akääth bian tök. **9**Nawën kæeckë piny ke tij many ë miim ke dëp ku rec ke cï tääü meec kek ayup. **10**Go Jethu læk ke, “Bëëikë rec abëk rec awën cäk däm.”

11Go Thaimon Pîter la riäi yic ku miit buçi wär thok ke cï thiäñ rec dit, ku rec ebën aa buçot ku thiärdhiéc ku diäk. Tëwën cök rec juëc këlä, buçi akëc yic reet. **12**Go Jethu læk ke, “Bæk, miëthkë.” Ku acin raan tök kam koc ye buçoth cï ye cak thiëec, “Ye yin ña?” Rin njic kek ye lœn ye yen Bëny. **13**Go Jethu rot cuot ku lööm ayup ku yïk ke ku ben looi këya kek rec.

14Këlä, Jethu aci rot nyuöth koc ye buçoth kën yen yic diäk, tëwën cï yen rot jöt kam koc cï thou.

Jethu ku Pîter

¹⁵W n c i kek müth ke l k Jethu P ter, “Thaimon w n Joon, nhiar ya apei t n t  nhieer k ck  ya?”

Go b  r, “Ee k ya B ny, ajiic l n nhieer y n yi.”

Go Jethu l k ye, “Bi  k am lki  apath.” ¹⁶Ku ben Jethu l k ye, “Thaimon, w n Joon nhan ya apei?”

Go b  r, “Ee k ya B ny ajiic l n nhieer y n yi.”

Go Jethu l k ye, “Bi  k am lki  apath.” ¹⁷Ku ben Jethu thi  c arak d t ye kek di k, “Thaimon, w n Joon nhan ya?”

Go P ter pu u dak rin c i Jethu ye thi  c arak d t ye kek di k, “Nhan ya?” Ku l k ye, “B ny, y n ajiic k ri ec  b n, ku y n ajiic l n nhieer y n yi.”

Go Jethu l k ye, “Bi  k am lki  apath, ¹⁸W t yic al k y i, w  r j ot ye y n ri nythii ke y n ye rot guuir ku l  r t  w c pi ndu, ku të b i y n d hi p ke y n ab i y icin yaak t n, ku raan d t ab i der ku thel y i t  c i  w c ba la th n.”

¹⁹K kk  aac i Jethu lueel b i nyu th P ter t  b i y n thou th n, ku b i k c c l aaye Nhialic leec th n. Ku j l Jethu l k ye, “Bu th ya.”

Jethu ku raan d t ye bu oth

²⁰Go P ter yenhom wel ku t n raan d t ye bu oth nhieer Jethu ke bu th ke, raan w  r thi  k kek Jethu w  r m th kek, c i Jethu b n thi  c   l , “B ny, y n b i y i la gaany?” ²¹W n t n P ter ye, ke l k Jethu, “B ny, na raan d t , b i y i nd ?”

²²Go Jethu b  r, t n  ye, “Na wi c b i p ir yet ak l b i y n b n, ke y n  t n  y i? Y n  m en bu th ya.”

²³Go w t thi  i p ny kam k c bu th Jethu l n raan Jethu bu oth k n  ac i  b i thou. Ku ak c Jethu lueel l n c i  y n b i thou. Aci  lueel, “Na wi c b i p ir yet ak l b i y n b n ke y n  t n  y i?”

²⁴Raan k n  y n   raan Jethu bu oth jam k k c i t n, ku y n   g t ke aya, ku ajiic l n w t c i lueel   w t yic.

²⁵ m en k ju c k k aat  thi n, k k c i Jethu looi. Na ke c i g t p ny  b n, t k ku t k, ke y n aya th  j l n p ny  b n ac i  l u b i ath r g t j t.

Luɔi Atuuc Jethu

Wët nhom

Luɔi Atuuc Jethu, athör buɔth athör Wël Jethu cï Luka göt. Wët ril yen gët Luka athör kënë, ee lɔn bï nyuɔɔth të cï Wëi Nhialic koc ke kɔŋ Jethu buɔɔth kuɔny thïn, ku bïk Wët Puɔth Yam rienke thiäi piny Jeruthalem ku Judia yic ébën, ku Thamaria ku jɔl a pinyinhom ébën aya. (1-8) Yeen, anyiköl é cäth koc cï gam, cimën wäǟr jɔɔk yen rot kam koc Itharel agut të bï yen jäl a gam tënë koc pinyinhom ébën. Ee wic raan gät athör bï koc ye kueen ɔjic ku detkë yic aya, lɔn koc cï gam aacie koc ke man koc Roma mac baai, ku lɔn nadë, gam koc cï gam é të ye koc Itharel yanhdən theek thïn yen é jɔl thäǟp.

Alëu bï luɔi Atuuc Jethu tek yic é diäk, ku bï nyooth të cï Wët Puɔth Yam ye lueel rin Jethu thiëi piny thïn, ku jɔk akuut koc cï gam kecök. Luɔi Atuuc aci tek yic këlä, (1) Cäth koc cï gam, jɔɔk Jeruthalem la nhial Jethu cök ciëen, (2) Wët Puɔth Yam aci yet wuɔt kök yiic pan Palestinia, (3) Ku ler tuej aya lɔŋ wärdit Adëkdieet agut bï yet Roma.

Këdiüt cï tïc Luɔi Atuuc Jethu yic, ee luɔi Wëi Nhialic cï bën kek riel koc cï gam gup Jeruthalem aköl Yan Ayum cïn yic lɔnu, ku ler tuej ke tiit ke. Ku yïk akut koc cï gam kek kocken dït riel, käjuëc cï röt looi yiic cï lueel athör yic. Wët koc cï gam tuej aci gët kák cï lëk koc yiic, ku kák cï röt looi cï gët athör Luɔi Atuuc Jethu yic, aa riel é wët kënë nyuɔɔth pïr koc cï gam yic, ku jɔl amët é rot akut koc cï gam yic aya.

Kák tɔ̄ thïn

Guiér koc ɔjic kák cï röt looi	1:1-26
Löj cï Jethu lueel ciëen ku athönde	1:1-14
Raan cï kuany nyin Judath	1:15-26
Kë cï nyooth Jeruthalem	2:1-8:3
Kë cï nyooth Judia ku Thamaria	8:4-12:25
Luɔi Paulo.....	13:1-28:31
Atuc tuej.....	13:1-14:28
Amat nhom gen Jeruthalem.....	15:1-35
Atuc é rou	15:36-18:22
Atuc é diäk	18:23-21:16
Paulo aci mac Jeruthalem ku Cetharia ku Roma	21:17-28:31

1 ¹⁻²Tënë Thiöpiluth athördiën tuej yic, yen aci gët käk cii Jethu looi, ku käk cii piɔɔc tewäär jooj yen luɔide cök, agut aköl jöt ye nhial. Tewen këc Jethu guɔ yäth nhial, ecii wët than piny eë riel ci Wëi Nhialic yiëk ye, tënë koc ci lɔc bik atuɔɔcke. ³Nin thiärjuan thuɔnde cök ciëen, Jethu ecii rot nyuɔoth arak juëc tënë atuɔɔcke, ku bik ɔnic, ke cïn diu, lɔn nadë ke yeen aŋot pir. Yeen ecii atuɔɔcke tij ku jieem ke ke käk bääny Nhialic. ⁴Ku nawen cä atuɔɔcke kenhii mat tötök, ke thon elä, “Duɔkké jiël Jeruthalem. Tietkë Wëi Nhialic ci Wä thon bi tuöc we, wäär ca lëk we. ⁵Joon aci koc muɔɔc nhiiim eë püu, ku nün lik, Wëi Nhialic bi we muɔɔc nhiiim abi tuöc we.”

Jethu aci yäth nhial

⁶Nawen cii Jethu röm kek atuɔɔcke, ke thiëckë, “Bëny, ba koc Itharel cɔl aa ben mac emen?”

⁷Go Jethu bëer elä, “Aköl le yen kë bi looi, ku käk bi looi, aaye Wä guiir rielde, ku acin këdun thïn bæk ɔnic ye nen bi kek röt looi. ⁸Ku na la Wëi Nhialic bën, ka bi we yiëk riel, ku wek aabi jam riënkiië Jeruthalem ku Judia, ku Thamaria, ku jol a pinynhom ebën.” ⁹Wën ci yen jam käya, ke jöt nhial, ku eë dëei kek, ku kum luät bik cië ben tij.

¹⁰Ku jolkë liith ke döt nhial, ku Jethu ke jiël. Tëen nyin yic ke röör karou ci ruk alëth yer bö, ku këeckë atuuc lɔm, ¹¹ku luelkë, “Koc Galilia, yenjö ye wek kööc ke we döt nhial? Yen Jethu, ci nyaai tënë we ku yëth nhial, abi la dhuk täcít tê ci wek ye tiëñ thïn ke la nhial.”

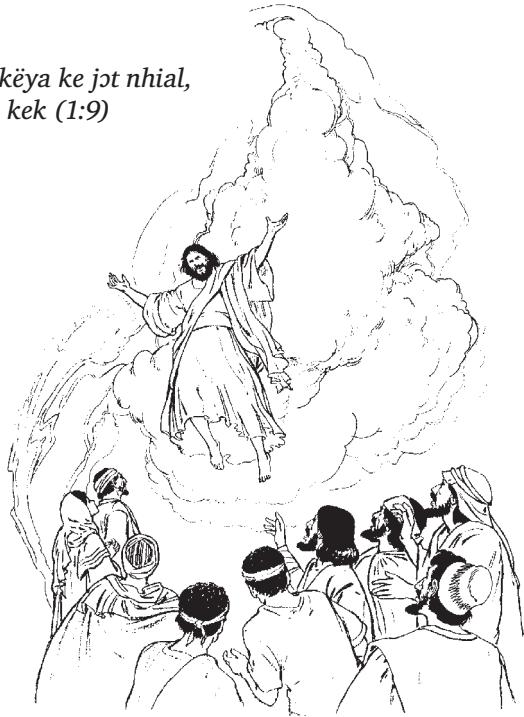
Mathayo aci kuany nyin Judath

¹²Kaam wën, ka atuuc Jethu jiël gɔn Olip nhom thiäæk kek geu ke ciit kilomiiter tök, ku dhukkë geeu Jeruthalem. ¹³Keek aaci jäl yet geeu ku lek yön yen ciëj kek thïn. Atuuc Jethu, aake yi Pieter ku Joon, ku Jemith ku Andria, ku Pilipo, ku Thomath, ku Bartholomeo, ku Matheo, ku Jemith wën Alpawuth, ku Thaimon, raan man koc thäi bik panden mac, ku jol a Judath wën Jemith. ¹⁴Keek aake ye lac röm ku röökkë ke ya akut, kek diäär kök ku Maria man Jethu ku wämäthakën.

¹⁵Nin lik cök, ke koc ci gam ciit raan buɔɔt ku thiär-rou ebën, aake ci kenhii mat. Go Pieter rot jöt ku jieem, ¹⁶“Wämäthkië, wët ci göt athör Wël Nhialic yic abi rot dhiel tieej. Wëi Nhialic ecii wët lëk Debit ke bi rot looi akoldä tënë Judath, raan bi Jethu nyuɔth koc dɔm ye. ¹⁷Judath eë ye raan akuötta, ku yeen ecii Jethu kuany bi la abaŋ luɔi bi looi luɔide yic.”

1:1 Lk 1:1-4 1:4 Lk 24:49 1:5 Mt 3:11; Mk 1:8; Lk 3:16; Jn 1:33 1:8 Mt 28:19; Mk 16:15;
Lk 24:47-48 1:9 Mk 16:19; Lk 24:50-51 1:13 Mt 10:2-4; Mk 3:16-19; Lk 6:14-16

*Wën ci yen jam käya ke jöt nhial,
ku è deeí kek (1:9)*

18-19(Wëeu cii Judath riçp luci rec ci looi, aaci yen ke dom ყား, dom yen reet yen yeyic thïn ku thou. Kënë, aaci koc ke ciëñ Jeruthalem piñ ëbën, ku jölkë dom kënë aa cœl thuɔñden, rin col Akeldama, ku wëtde yic “Ee Dom Riem.”)

20“Ku aci göt athör Waak Nhialic yic élä,

‘Bî ყönde yic ciëñ kë tõ thïn, ku cïn raan ciëñ thïn.’

“Ku écí göt aya këlä,

‘Bî raan dët nyiende löök yic luci yic.’

21-22“Këya, raan adhil rot mät yo, ku bî ɳic cïmënda lõn ci Jethu Bänyda rot jöt rai yic. Raan buk mät yoyiic adhil a raan töjakuötda. Ku è raan ɳic käj tëycon jœk Joon luɔñden miöc nhom cök, ku jö a tewäär ye yok cath kek Jethu agut aköl jiél yen ténë yo bî ყäth nhial.”

23Ku jölkë koc karou gut rin, Jothepe ku è ɳic aya ke col Barthabath (è col Juthtuth aya), ku Mathayo. **24**Ku röökkë élä, “Bëny, yin aŋic kë tõ raan ëbën puɔü, käya, nyuɔüth yo raan töj nhaar kamken karou, **25**ku bî luui ke ya atuuc nyin Judath wäär ci nyään piny, ku ler ténë yen ye tede.” **26**Ku jölkë cuet gëk, ku bïk raan tök kuany kam è kockä karou. Ku raan yen cik bën lœc è ye Mathayo, ku jö met akut atuuc kathiäär ku tök yic.

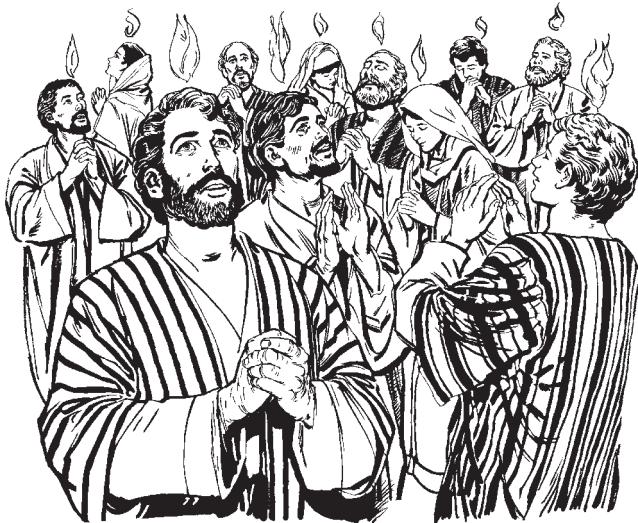
1:18-19 Mt 27:3-8 **1:20** Wk 69:25; 109:8 **1:22** Mt 3:16; Mk 1:9; 16:19; Lk 3:21; 24:51

Bēn Wēi Nhialic

2 Na la aköl Yan Ayum cün yic luɔu bēn, ka atuuc Jethu kuut kenhüim yön tök. **2**Kam wēn ke pēk wei arööl dët pijké nhial, ku yen arööl kënë è cít arööl yomdít ril. Ku jol arööl yön awén rëér kek thiööj yic. **3**Ku tüjké lök mac cít liep ke tek rot piny, ku raan tök kamken è ye kë cít liem mac nyuc yenhom. **4**Keek èbën, aake cí Wēi Nhialic lööny kegup ku jieemké thok kök, rin cí Wēi Nhialic ke yiék riel ku bïk jam thok kök cie thuɔkken.

5Koc juëc Itharel ke ciëj wuöt kök yiic pinyinhom, koc ke ye Nhialic door aake rëér Jeruthalem è nïnkä. **6**Wén cí kek arööl piŋ, go koc juëc röt kuööt. Koc ke cí röt kuööt aake cí gäi, kë ye atuuc Jethu jam thuɔkken. **7**Wén cí kek gäi apeidit goké jam ke cí keröt jöt apei, “Keek koc jam këlä aa koc Galilia! **8**Ye këdë, bïk aa jam thuɔkkua? **9**Yook èbën yok aa koc wuöt kök cümén Parthia, Mede ku Elam, ku jol aa Methopotamia, Judia, ku Kapadokia, ku Pontuth ku Athia. **10**Ku jol aa Prigia ku Pampilia. Ku jol a Ijip ku bëëi kök pan Libia thiääk kek Thirene. Ku koc kök yoyiic aa koc wun col Roma. **11**Koc kök aa kuat Itharel. Ku koc cie koc Itharel cí yäthken waar bïk yanh Itharel gam. Ku koc kök yoyiic aa koc pan Kret ku pan Arab. Ku è yen ñot ye yok ke piŋ ke jam thuɔkkua, ke luel kädit cí Nhialic looi.” **12**Aake cí gäi, ku muumké nhüim kë bïk lueel, goké röt aa thiëec kamken, “Yenjö ye nyuɔɔth yen kënë?”

13Go koc kök atuuc Jethu bui, ku luelkë élä, “Kockä aací wiëet möul!”

Ku raan tök kamken eye këcít liem mac nyuc yenhom (2:3)

Jam Pîter ténë koc Itharel

14Ténë, ke Pîter kam atuuc Jethu kathiäär ku tök jöt rot, ku këëc ku jol jam ke cï yeröl jöt ténë koc Itharel awën cï röt kuööt, “Wek wärkië, wämäthkië Itharel, ku jol aa wek koc ciëj gen Jeruthalem, piënjé wëtdië apath, ku ba we lëk kë cï rot looi. **15**Koc yakë lueel ka cï muöl mën, aa këc wiët, tëcít të ye wek ye tak thïn, aköl akëc tööj, aŋot ye riel. **16**Ku wët cï Juel raan käk Nhialic tij lueel wäär akin,

17‘Ací Nhialic lueel, lön kë bï looi aköl le nïn thök akin,
Yen abi Wëikië tuöc koc ébën.

Wätkun ku nyiérkun aabï kë bï rot looi akoldä lëk koc.

Riënythii kun aabï nyuööth, ku röörkun dït aabï nyuääth arak
juëc aya.

18Ee yeen, agut aluakkië röör ku diäär, nïnkui bï bëن.

Yen abi wëikië tuöc koc é nïnkä, ku keek aabï käk bï röt looi aa
lëk koc.

19Yen abi kädit jän gëi looi nhial, ku käjuëc jän gëi aaba looi
pinynhom.

Pinynhom abi thiän riëm, ku mac, ku jol a tol dïttet.

20Aköl abi niip nyin, ku pëei abi thieth cïmën riëm
ee kaam këc akoldit puöth bën Bänyda guo yëët.

21Ku raan bï Nhialic rööök ku bï ye kony abi poth bï cïi la pan
mac.’

22‘Piënjé wëlka, wek wämäthkiëñ col Itharel! Jethu raan pan Nadharet é ye raan cï riel Bänyda nyuööth ke cïn diu kakkén dït jän gëi cï Nhialic looi rienke. Ee kë ñiecké kek we, rin aacï röt looi kamkun. **23**Cit të cï Nhialic ye guieer thïn, Jethu é bï thön we, ku bæk nök cïmën cï wek ye puöl ku bï koc rec la gup adumuööm nök, ku piëëtké tim cï riüu köü. **24**Ku yeen ací Nhialic col aben pïr thou yic, wën cï yen Jethu nyaai rielde thou yic, rin éciï rot kœj lëu yen lön bï Jethu teem thou yic.

25‘Anjicku lön éciï rot bï lëu rin éciï Debit lueel élä,
‘Yen ee Nhialic tij yanhom akölriëec ébën,
ku yen athiök kek yen, ku yen acïn kë bï diir.

26Rin ee wët kénë, yen amit puöu.
Ku wël ya lueel aa wël raan mit puöu.
Ku cok amën bï yen thou, ke yen abi thiök ke ya ñöth kë bï
Nhialic luëi yen,

27rin Nhialic acïï guäpdië bï puöl bï rëér kam koc cï thou,
ku Nhialic acïï ya bï puöl ba dhiäth raj yic yen raande.

2:17-21 Juel 2:28-32 2:23 Mt 27:35; Mk 15:24; Lk 23:33; Jn 19:18 2:24 Mt 28:5-6; Mk 16:6; Lk 24:5
2:25-28 Wk 16:8-11

28 YİN Nhialic, yİN acä nyuöth dhël pİİR akölriëec ēbën,
ku jol aa rēerdu kek yen, abä cöl amit puöu.'

29 "Wämäthkië, wek aaba dhiel lëk kë ɳiec rin wädan dît cï wëlka
lueel. Yen Debit aci thou ku thiäk, ku rajde kün aa dœei yok, agut cï
ya aköl. **30** Yen Bënyŋaknhom wäär pİİR yen ë ye raan käj tñj, kæk bï
röt looi akoldä, ku lëk ke kœc, ku ë ɳic kë cï Nhialic lueel ke bï luöi ye.
Nhialic ecï yepuöu tɔɔŋ lɔn nadë ke bï raan tök kuatde yic, looi keye
bëny cimënde. **31** Debit ecï kë bï Nhialic looi tñj, go jäl jam lɔn bï Raan cï
lœc ku dœc rot jöt raj yic wén cï yen ye lueel élä, 'Yen ë kœc nyääj kam
kœc cï thou, guäpde ë kœc dhiäth raj yic.'

32 "Nhialic ecï Jethu jöt bei raj yic bï ben pïr, ku yen ku atuuc kök
Jethu acuk tñj yen yiny cï rot looi. **33** Jethu aci jat nhial ku nyuuc köj
cuëc Wun, ku ë yen aci yok tuɔc Wëi Nhialic, cït tewäär cï Nhialic ye
lueel thïn. Ku kë cäk tñj ku piënkë emën ë ye kën cï Nhialic lueel ka bï
tuɔɔc yen aci lööny yogup. **34** Acie Debit yen cï la nhial, ee cï lueel,

'Ee cï Nhialic lëk Bänydië, "Nyuc ë tén köndiën cuëc,

35 agut aköl bï yen kœc man yïin cöl aloi nhiiim, ku bïk yiçök."

36 "Wek kœc pan Itharel ebën, dhielkë ɳic alanden lɔn nadë ke Jethu
yen cäk piäät tim cï riüi kœu, yen aci Nhialic looi bï ya yen Bëny, ku ye
Raan cï lœc ku dœc."

37 Wén cï kœc cï röt kuööt wët Pïter piñ, gokë ya tak yic ke diëer kë bïk
looi, ku thiëckë Pïter ku atuuc kök Jethu, "Buk ɳö looi wämäthakua?"

38 Go Pïter bëër, "Dhuökkë wepuöth ciëen adumuöömkun yiic, ku calkë
röt aa muɔc nhiiim bæk aa kœc Jethu Kritho, ku bï Nhialic adumuöömkun
päl piny, ku wek aabï Nhialic muɔc wëike, ku bï lööny wegup. **39** Këne
yen cï Nhialic yepuöu tɔɔŋ, ka bï yiëk we ku miëthkun, ku kœc bëëi kök
mec, ku kœc ebën ye Bänyda Nhialic cœl bïk aa kacke."

40 Pïter aci kœc lëk ku jiëem kenhiim élä, "Kuɔnykë röt ku bæk liu
awuɔc yic, awuɔc yen bï tém kœc rec akölé!" **41** Kœc juëc ë kœc awëen yiic
aaci kë cï Pïter lëk ke gam, ku cœlkë röt amuɔc nhiiim, ku ë cït ténë raan
tiim kadiäk kek aaci bén muɔc nhiiim aköl kënë, ku mëtkë akuötden
yic.

42 Keek aaci rëér bï atuuc Jethu ke piööc, ku yekë atuuc Jethu kony
kæk yekë looi yiic ku miithkë tëtök, ku yekë röm ku röökkë tëtök.

Të cï kœc cï wët Jethu gam pïir thïn kamken

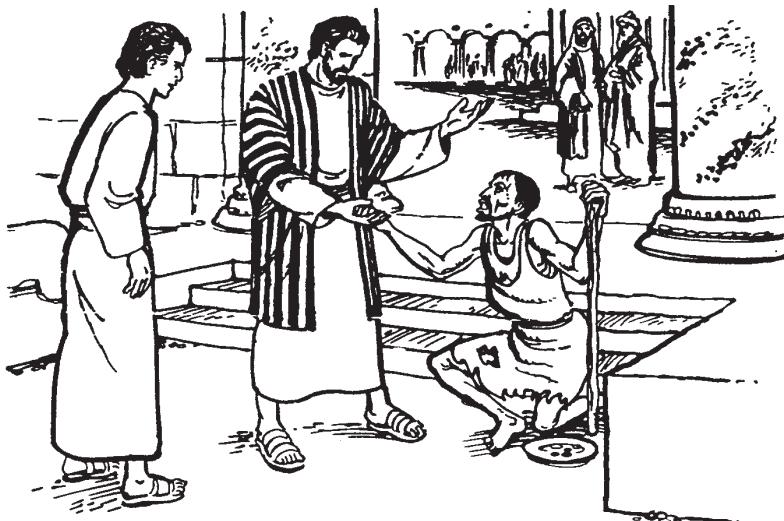
43 Käjuëc jän göi aaci Nhialic cœl aa looi atuuc Jethu, ku yen aci kœc
juëc cœl ariɔc. **44** Kœc cï gam ebën aaci rëér bïk cej tëtök, ku yekë röt
kony kedhie bïk käj aa wëér kamken. **45** Aaci kæk tɔ ke ke bëëi yiic aa

yaac wei, ku yekë wëëu ték röt, ku raan tök ë ye yiëk wëëu bï kákken wic lëu. ⁴⁶Kek koc ci wët Jethu gam aake ye röm akölaköl luëk Nhialic koc Itharel yic, ku yekë röm bääiken yiic ku mithkë ke ciï miith bëth ku reérkë ke mit puöth, ⁴⁷ku yekë Nhialic leec ku lec koc koc ke aya. Ku ye Nhialic akuötden juak yic akölaköl koc kek ciï Nhialic cöl aa poth kérac yic.

Raan aduany aci kony

3 Yon akäl tök, tään aköl, të ye koc röök, Piter ku jol a Joon aake ci la kal luaj Nhialic ye koc Itharel röök thün bik la röök. ²Wën ci kek yet kal cöl Kal Dhëñ thok, ke yön mony ci dhiëeth ke ye aduany. Yen mony kënë ë ye cool të jöt ye kal thok, ku bï koc la kal luaj Nhialic ya lim wëëu. ³Nawën tiij Piter ku Joon ke la kal yic goke lim. ⁴Gokë döt nyin ku lëk Piter ye, “Daai ë yook!” ⁵Goke döt, ku ye yön yepuöu ciët la kë bï yön tënë ke.

⁶Go Piter lëk ye, “Yen acin wëëu ba yiëk yi, ku yin aba yiëk kë tö kek ya, ‘Yin aya yöök, rin Jethu raan Nadharet, jöt rot ku ba cath!’” ⁷Ku däm köj cuëc, ku kony bï rot jöt. Kaam wën ke cök ku kuiec monytui go guo riel, ⁸ku puur rot nhial ku këec cökke ku cieth. Ku ler kal luaj Nhialic ke keek ke cath ke thuëet nhial, ke lec Nhialic. ⁹Ku koc tö luaj Nhialic ebën ë cik tiij ke cath, ke lec Nhialic, ¹⁰ku wën ci kek ye ijic ke mony dhie nyuc kal cöl Kal Dhëñ thok ku lim, gokë gäi apeidit ku nyamkë kethook, ku yekë röt thiëec kë ci rot looi tënë ye.

Yen acin wëëu ba yiëk yi, ku yin aba yiëk kë tö ke ya (3:6)

Jam Pîter luaj Nhialic

¹¹Wën cï mony aduany Pîter ku Joon kuak yiëth, go koc ke tö kal luaj Nhialic yic gäi èbën, ku rijkë tewen rëer kek thïn kät cök, Kän Tholomon kal luaj Nhialic yic. ¹²Nawën tiij Pîter koc, ke lueel, “Wek koc Itharel, yenjö ye wek gäi kë cï rot looi, ku yakë lïith yo? Yakë tak lön nadë ke ye riëlda ku piathda yopëc yen kony yok mony kënë bï cath? ¹³Nhialic wärkuan dît Abaram, ku Ithäk, ku Jakop yen aci riël yiëk aluɔnyde Jethu. Ku yen aa cäk gam ténë koc kek ke mac baai, ku wek aaci jai bï Pilato cii lony cök albn wic yen ye bï lony. ¹⁴Yen Jethu ë ye raan Nhialic ku ë ye raan path, ku wek aaci kuec ye, ku lëkkë Pilato bï wëtdun gam bï raan yen cï koc nök lony, ku ye Jethu yen nök. ¹⁵Ku ë käya, wek aaci raan nök raan yen dhël pïr nyooth, ku yeen aci Nhialic jöt raj yic bï pïr ku acuk tiij ke cï rot looi. ¹⁶Ee rielde yen Jethu, yen aci mony aduany cöl acath. Kë cäk tiij, ku ɲieckë ë loi ku wët cï yok Jethu gam, ee wët cï yok wët Jethu gam yen aci ye cöl apuɔl, agut të cieth yen wenhiim cít emen.

¹⁷“Ku emen wek wämäthkië, anjeckë yen kë cäk looi kek we ku bänkyun cï wek Jethu nök, ee luɔikë ke kuɔckë. ¹⁸Ecí Nhialic lëk koc kák Nhialic tiij theer lön bï raan luäk koc gum, ku yen aci rot dhieel thïn ke ye yic käya. ¹⁹Ke yeen, pälkë luɔi kärec, ku ye wët Nhialic yen gamkë, ku bï Nhialic adumuɔjom cäk looi päl piny, ²⁰ku na luɔikë käya, ka akoldä ke Nhialic abi we yiëk riël Wëike, ku abi we tuɔc Jethu yen cï lɔc ténë we ku bï we kony. ²¹Jethu abi rëer pan Nhialic agut aköl bï känj èbën bën waar piiny bik aa yam, cít të cï Nhialic ye lueel thïn theer wäär ténë kocken kakkë tiij.

²²“Yeen ecí Mothith lueel élä, ‘Nhialicdun abi we tuɔc raan känj tiij, cimën cï yen ya tuɔc we, ku yeen abi ya raan kuatdun. ²³Ku wek aadhil keriëec èbën bï lëk we gam. Ku raan cii wël raan känj tiij bï gam, aciï bi mat koc Nhialic yiic.’ ²⁴Ku koc känj tiij, la kë cik lueel agut cï Thamuel, ku koc cï lök bën yecök aaci kë loi rot ë ninkä lueel. ²⁵Kák cï Nhialic lueel ka bï luɔi we, kák cï koc känj tiij lëk we aa käkkun. Ku week dhielkë röt mat thïn, ku bæk kë cï Nhialic lëk wärkun dît ka bï yiëk ke tek wedhie. Cimën yön cï yen ye lëk Abaram élä, ‘Ku kuatdu yic yen abi yön koc pinynhom dɔɔc.’ ²⁶Ke yen Nhialic aci raan bï këde bën looi lɔc, cöl Jethu ku tuuc tuej, ku bï we dɔɔc, ku bï we cöl awel wepuɔth wei luɔi kärec yiic.”

Pîter ku Joon aaci yäth luk yic

4 Tewen jieem Pîter ténë koc ku Joon ke käac yeljöom, ke koc kök kák Nhialic, ku bëny apuruuk yön Nhialic tiit, ku jol aa kocdit kök, koc akut Thaduthi bö. ²Keek aake cii puɔth mit wët ye Pîter ku Joon koc

3:13 B.bei 3:15 3:14 Mt 27:15-23; Mk 15:6-14; Lk 23:13-23; Jn 19:12-15 3:22 L.rou 18:15, 18
3:23 L.rou 18:19 3:25 Cäk 22:18

piööc lön nadë ke Jethu aci rot jöt kam koc ci thou. Kënë aye nyuɔoth lön nadë raan ci thou alëu bi ben pir. ³Gokë ke dōm ku lek ke mac agut yon nñiäk, rin ci aköl cuol. ⁴Ku koc juëc ci wët Pîter piñ aaci gam, ku juakkë röt bïk ciët tiim kadhiëc.

⁵Nawën aköl dëëtë ke bany Itharel ku koedit baai, ku jol aa koc piööc lööj, kuut kenhii'm Jeruthalem. ⁶Keek aacä amat jäl looi kek raandit kák Nhialic col Anath, ku jol aa Kaipa, ku Joon, ku Alekdhändär, ku koc kök many Anath thok. ⁷Keek aaci Pîter ku Joon col aabi kenhii'm, ku jolkë ke thiëec, "Ee luɔikë këdë ku bi raan aduany cath? Ye riel njö yen tñ kek we ku ye rin ja yen looi wek ye?"

⁸Go Pîter ke ci guöp thiäj riel Wëi Nhialic, dhuök ke, "Wek bany ku koedit baai. ⁹Na yakë yo thiëec yaköl këpuɔoth ci looi tñené raan aduany ku tñ ci ye kuɔny thìn, ¹⁰ka dhielkë njic, ku adhil koc Itharel njic ebën, lön raan kääc wenhiëm ke ci pial, ee riel Jethu raan Nadharet wäär cäk piäät tim ci riüu köu, ku jöt Nhialic raj yic. ¹¹Jethu ë yen raan ci wëtde göt athör theer wël Nhialic yic elä, 'Mën yen ci wek kuec wek atëët loi yöt, yen aci bén yök ke ye mën ril apeidit.'

¹²"Ee yen Jethu yen abi koc col apoth la pan mac, ee yen raan töön yen ci Nhialic yiék riel pinynhom ku bi yo kony."

¹³Go bany luk jäl gäi wén ci kek Pîter ku Joon tiñ tñ ci kek puöth ril thìn, ku keek aake ye koc ë path këc piöc. Yeen acik njic lön nadë ke keek aake ye cath kek Jethu. ¹⁴Ku acin kë cik lueel, rin ci kek raan aduany wén ci kony tiñ ke kääc kek Pîter ku Joon. ¹⁵Go bany Pîter ku Joon yöök bïk la ayeer yööt ku lökkë jääm yic kepëc. ¹⁶Ku jolkë röt jäl thiëec kamken, "Ye kën njö buk luɔi ë kockä? Raan ebën Jeruthalem ajiç kë ci rot looi, këdit jän göi cít ë kën cik looi, ku acii lëu buk jai. ¹⁷Ku rin buk ciï päl, bi kë ci rot looi thiëi baai yic, ke keek abuk yöök bïk ciï ben jam tñené raan dët rin Jethu."

¹⁸Ku jolkë Pîter ku Joon caal yöt ku lëkkë ke, cök alon ben njö yiëndë, ke duökkë ben jam, duökkë koc ben piööc rin Jethu. ¹⁹Go Pîter ku Joon dhuök ke, "Week nhii'm alëukë bæk guɔ luk tñ ye Nhialic tiëj ye lön bi ya wëtdun yen buk gam, ku lön ye yen wët Nhialic. ²⁰Yook acuk lëu buk kööc, buk ciï ben jam rin Jethu, rin ci yok kákken ci looi tiñ, ku piñku wël ci lueel." ²¹Go bany luk ke thön apei bïk ciï ben jam rin Jethu, ku lonykë ke bïk jäl. Ee ci bany luk tiñ lön ril yen yic, bïk ke tém awuöc, rin koc aake tñ kelöm ku aake ye kiu, ku aake lec Nhialic wët këpuɔth ci rot looi.

²²Mony aduany yen cik col apuol ë ye raandit, ruönke aake ye thiärjuan ku tñ kac.

Koc cii gam aaci röök bik ciir riic

²³Nyin yic tewen ci ke lony, ke Pieter ku Joon dhuk teni koc akuotden, ku lekkie ke ka ci koedit kak Nhialic ku koedit baai lek ke. ²⁴Nawen piyke e welka, ke röök Nhialic puju ebben elä, “Beny, yin Acién nhial ku piny ku wér ku kak pir thin ebben! ²⁵Yin aci Wéiku tooc bi Wádan dit theer Debit, raan ye aluonydu wétdu lek koc, ku éci lueel elä,

‘Yenjo ci koc cie koc Itharel puoth riäak apei këlä,
yenjo ci koc kekjoth wel bik kärec aa looi teni Nhialic?

²⁶Bánydit e pinynhom aake ci röt guuir, ku mat koc ke mec bëi
kenhiim,
bik kérac luoi Nhialic ku jol a Raan ci lœc ku dœc,
raan bi Nhialic tuööc piny.’

²⁷“Ku yeen e ye yic, Antipath Yérot ku Pilato aake ci mat kedhie Jeruthalem e ten kek koc cie koc Itharel, ku jol aa koc Itharel rin Jethu aluanjdun ciin guöp acuol, ku yeen e yen ca looi ke ye Raan ci lœc ku dœc. ²⁸Keek aake ci kenhiim mat, ku bik käkkun ke ca tak rieldu theer, ka bi röt looi, bik ke looi. ²⁹Ku yeen emen bëny, tij ke aaci yok cuëk thook, kony yok, yok aluakku, ku buk wétdu aa lek koc ke ciin riööc. ³⁰Kony yo, tar yicin riel köjdu, buk koc aa kony ku yiék yo riel buk kädit koc göi aa looi rin aluanjdun ciin guöp acuol Jethu.”

³¹Wén ci kek jäl thök röök, ke la kë yiëek ten awen met kek thin. Keek aake ci Wéi Nhialic ben kegup, ku jolké guo jooq bik wët Nhialic piööc teni koc ke ciin riööc.

³²Akut koc ci gam éci mat e tök. Ee ciin raan tööj ye luel kamken lon nadë kak tø kek ye aa kakk yetök, ku aake kak reer ke ke rom. ³³Atuuc Jethu aake ci Nhialic yiék rieldit, ku bik aa lueel ke ciir riic lon ci Jethu Bányda rot jöt raj yic. Ku keek aya, aake ci Nhialic dœc apeidit. ³⁴⁻³⁵E ciin raan tööj nöj akuotden yic. Koc ke la dum kamken ku yoot aake cik yaac, ku biiök wëeu cik kek kaj yaac, ku yekë ke gäm atuuc Jethu. Ku wëeu aake yekë tük röt cit kewic raan tök kamken.

³⁶⁻³⁷Ku këya, Jotheb raan dhiénh Lebi, dhiéth pan Thaipruth, ku yeen e ye atuuc Jethu cool, ke col Barnaba (ku wëtdi yic “Ee raan koc rieel puoth”) ec i duomde yaac wei aya, ku bii wëeu ebben ku gëm ke atuuc Jethu.

Anyiköl Ananiath kek Thapira

5 Mony col Ananiath e tø thin ku jol a tiejde Thapira. Keek aake ci abëk kakkbaai yaac wei. ²Ku yen Ananiath éci wët mat yic kek tiejde ku bik wëeu abëk thiaan, ku yikkë atuuc Jethu abëk. ³Go Pieter

4:24 B.bei 20:11; Nem 9:6; Wk 146:6 **4:25-26** Wk 2:1-2

4:27 Mt 27:1-2; Mk 15:1; Lk 23:1, 7-11; Jn 18:28-29 **4:32** Luoi 2:44-45

Ananiath jäl thiëec élä, “Yin Ananiath, è rin njö cöl yin rot alëu jöyrac, ku ba Wëi Nhialic bën lëk lueth, ku yin amuk abëk wëeu kek ci yin ke käkku yaac wei? ⁴Tëwääär këc yin käk paandu yaac, aake ye käkku, ku wëeu ci yin ke yaac aa käkku aya. Ye rin njö tek yin kë cít kënë ba looi? Yiin aacie yok ca wëenj, ee Nhialic yen aca wëenj!” ⁵Kaam wën piñ Ananiath ye, ke wiëek piny ku thou. Ku koc ke ci ye piñ aaci bën riööc. ⁶Go riénythii ke rëer yööt guäpde kuöth ku jötkë, ku lek thiëk.

⁷Kaam wën looi kënë rot, ke tiñ Ananiath bö yön wën tö Piter thün, ku è kuc kë ci rot looi. ⁸Go Piter thiëec élä, “Lëk ya yic, ye käkkä kek wëeu ébën ci wek käj yaac wek muçnydu?” Go Thapira bëer, “Ee tëden, aa kek wëeu ébën.”

⁹Go Piter lëk Thapira élä, “Yejö tek wek ye wek muçnydu bëk Wëi Nhialic them? Yejö looi wek këcít kënë, ca koc bö kä piñ cök? Aa koc ke ci muçnydu la thiëk, ku émën aya aabë jöt bïk yi la thiëk.” ¹⁰Kaam wën, ke Thapira wiëek piny ku thou nyin yic. Go riénythii bën yöt, ku tiñkë ke ci thou, gokë jöt ku lek thiëk muçnyde lööm. ¹¹Koc ke tö yön Nhialic ku koc kök ci kë ci rot looi piñ, aaci bën riööc apeidit.

Käkdít jäŋ göi ci röt looi

¹²Käkdít jäŋ göi apei aake ci atuuc Jethu aa looi kam koc. Koc ke ci wët Jethu gam aake ye mat ke ya akut Kän Tholomon cök. ¹³Ee cïn raan tök kam koc cie koc akuötden ci ye tak bï met keyiic, cök aa lön ye koc juëc ke leec. ¹⁴Ku koc juëc apeidit, yööm röör ku diäär ke ci wët Jethu gam, aake ye röt mat akuötden yic. ¹⁵Wët käpuoth ye koc Jethu looi, aake ci koc tuany cöl aaye koc ruääi ke ke jat dhöл yiic, ke ci täac biök yiic, ku bï Piter ke döcc të cieth yen. Na cie käya, ku cök a atiëmde ke kum ke piny ku bïk pial. ¹⁶Ku koc juëc bëei thiäák kek Jeruthalem yiic, aaci kocken tuany ku kocken kök la gup jakrec bën aa bëei, ku aaci ke bën aa kony.

Atuuc Jethu aaci gum

¹⁷Tëwën, ke raandit käk Nhialic, ku kocken rëer ke ye, ku jol aa koc ye buçoth tö akut Thaduthi yic, aake ci puöth mit ténë atuuc Jethu. Gokë tak ku bïk kërac looi ténë ke. ¹⁸Ku dömkë atuuc Jethu ku riitkë ke yön ye koc mac thün. ¹⁹Ku è wëer kënë, ka atuny Nhialic bö ku tuërkë ke bei yööt, ku wet kenhüim ayeer, ku lëk ke élä, ²⁰“Lakké luaj Nhialic, ku bëk koc la piööc wët pîr yam ci Jethu lëk we.” ²¹Go atuuc Jethu wët ci lëk ke piñ, ku lek luaj Nhialic durdur yic, ku jökkë piööc wët Nhialic. Go raandit käk Nhialic kek kacke, kocdit baaï Itharel cööl ku bïk bën luk yic, ku bïk mat. Ku jölkë thok tucc ténë apuruuk tit yön mëc, ku bïk

atuuc Jethu kuëëth luk yic. ²²Tëwën yeet kɔc wën cī tooc, ke keek akēc atuuc Jethu la yok yöt, gokē dhuk ku lek thok lēk bāny luk élä, ²³“Wën yeet yok, yok aaci yöt yok ke rieet thook ku kɔc tit ke käac yethok. Nawën ḥanyku thok ka cīn raan tööj cuk yok aləŋthiin.” ²⁴Nawën piŋ bāny apuruuk luaj Nhialic tiit ku jɔl aa kɔcdit kāk Nhialic, gokē gāi kē cī rot luɔi atuuc Jethu. ²⁵Kaam wën, ke raan bö yöt ku lēk ke élä, “Pieŋkē kēdiëen, kɔc kek ke cāk rieet yöt, aa rēer luaj Nhialic émén, ku aa piööc kɔc wët Jethu!” ²⁶Tëen, go bāny apuruuk la kek apuruuk bïk ke diēc, ku bïrkē ke luk yic. Keek akēc atuuc Jethu kuaath, wët riööc kek ciët ke bï kɔc ke nhiar atuuc Jethu biɔjök aleel.

²⁷Tëwën cī apuruuk atuuc Jethu jäl bëëi luk yic, go raandit kāk Nhialic ke thiëec élä, ²⁸“Wek aa we cī thon apeidit ku bæk kɔc cīi ben piööc wët Jethu. Tiëŋkē kē cāk looi! Cī wek kɔc piööc ebën Jeruthalem, ku week awiëckē ku bï aa yok ye gök lɔn nadë ka yok aa cōl Jethu anäk.”

²⁹Go Pîter kek atuuc Jethu wët raandit kāk Nhialic dhuk nhom élä, “Yook, ee Nhialic yetök yen alëuku buk theek, ku aacie kɔc ë path. ³⁰Wek aaci Jethu nök, ku piäätkē tím cī riiu kōu, ku yeen aci Nhialic wärkuan dít jöt thou yic. ³¹Jethu aci Nhialic jöt bei raj yic, ku le nyuööc köijden cuëc ku looi ye bāny, ku ë raan bï kɔc kuöny bei kärec yiic. Ku yeen abi kɔc Itharel päl kaam, ku bïk kenhiim waar bïk cīi ben luui kärec, ku bï Nhialic adumuöömkən päl piny. ³²Yok aaci kāk cī Nhialic looi tij, ku Wëi Nhialic aya, yen cī Nhialic tuöc kocken wëtde gam, ee kāk cī Nhialic looi nyuöth kɔc.”

³³Tëwën piŋ bāny luk wët cī atuuc Jethu lēk ke, gokē puöth riääk apeidit, ku wiçkē bïk ke nök. ³⁴Go raan tök kam bāny, Gamaliel, raan akut Parath. Ku yeen ë ye raan piööc löönj. Ku ë ye raan theek kɔc Itharel apeidit, rot jöt luk yic ku lēk apuruuk ku bïk atuuc Jethu kuaath ayeer luk yic. ³⁵Ku jɔl bāny luk lök jáäm nhiiim élä, “Wek kɔc wuönda Itharel, takkē wenhiim apath kē wiëckē bæk luɔi ë kockä. ³⁶Wäär ë run thiökkä yiic raan cōl Theudath éci tuöl, ku nyooth rot ke ya aciëj dít ril tör, abi raan buɔt kajuan röt mät ye. Yen Theudath aci bën nök, ku kɔc ke cī wëtde gam aaci bën thiäi, ku ë yen thök wëtde. ³⁷Raan cōl Judath ku ë ye raan wun cōl Galilia, éci ben tuɔl aya ruöön yɔn kueen kɔc, ku yeen éci kɔc rac nhiiim agut bï raan tédit wëtde gam, ku yekë buɔoth cök. Yeen aya aci bën nök, ku weer kocken wäär ye buɔoth. ³⁸Ku émén alék we, ajuëen bï ciën kéræec luɔiké ténë ke. Ajuëen bæk ke puö! Na yekë loiké, kē cī raan tak bï looi, ka ḥuɔt bï guɔ yäi. ³⁹Ku na ye Nhialic yen cī ke yiëk riel, ka cāk bï lëu. Rin wek aabi röt yok ke ye Nhialic yen thär kek we. Go bāny luk wët Gamaliel gam.”

40 Ku cöölkë atuuc Jethu yöt, ku témkë ke awuöc bï ke that, ku thönkë kenhüüm bik ciï ben jam rin Jethu. Ku jölkë ke lony. **41** Tëën atuuc Jethu aaci jal jäl luk yic ke ciï puöth la yum wët ciï Nhialic ke col agum, rin ciï ke that wët Jethu. **42** Ku yekë koc piööc wët Puöth Yam Jethu Kritho akölaköl luaj Nhialic koc Itharel, ku bääiken yiic aya.

Koc kadhorou è koc kony luçi aaci kuany

6 Tëwën ciï akuën koc biöth rot juak, akëëk èci rot looi kamken, koc Itharel kek ke ciëñ Jeruthalem, ku koc Itharel jam thoj Gïrik. Koc Itharel jam thoj Gïrik è yekë lueel lön nadë ke lëärken aake cie kuëec nhüüm, rin ciï ke ye muccoc të tek wëeu ye ték lëér akölaköl. **2** Go atuuc Jethu kathiäär ku rou koc ciï gam èbën coöl ku lëkkë ke élä, “Yeen acie yic tënë yo buk luçi piööc wët Nhialic puöl ku ye wëeu kek yeku tek. **3** Ke yen, wek wämäthkua, kuanykë koc kadhorou weyiic, koc path la gup riel Wëi Nhialic ñic käj. Ku keek abuk col aaye wëeu muk, ku yekë ke tek. **4** Ku yok aabi yonhüüm yiëk röök ku jol a piööc wët Nhialic.”

5 Koc ke ciï gam aake ciï puöth miet wët ciï atuuc Jethu lëk ke, ku kuanykë koc. Koc ke cik kuany aake yi Ithipin, raan la gam la guüp Wëi Nhialic, ku jol aa Pilipo, ku Prokoruth, ku Nikanora, ku Timon, ku Parmena, ku Nikola, ku yeen ècie raan Itharel, ee ye raan pan col Antiök ciï yanhde puöl ku gem yanh koc Itharel. **6** Ku jol koc ciï kuany yäth tënë atuuc Jethu, gökë röök rienken ku tëækë kecin kenhüüm bik ke dcoç.

7 Ku piööc wët Nhialic èci la tuej ke juak rot. Akuën koc biöth Jeruthalem è yic juak akölaköl, kuakuendit apei koc kák Nhialic aci bën gam.

Bäny Itharel aaci Ithipin dœm

8 Ithipin èci Nhialic dcoç bï col aril apei, go käkdit jäŋ göi apeidit looi kam koc. **9** Ku koc abëk akut amat tën koc Itharel aake cie wëtde ye gam, ku keek aake ñic lön ye ke col koc lääu nhüüm, wët ye kek koc aa loony ciï puösl. Ku yen akut kënë, ee la yic koc wun col Thirene ku Alekdhändria ku Cilicia ku Athia, ee cik jcoòk bik aa teer kek Ithipin. **10** Ku yen Ithipin èci Wëi Nhialic yiëk riel ñic yen ke wël apei, na lueel wët, ka cin raan lëu ye bï wëtde dhööl yic. **11** Gokë koc kök riop, ku bik aa lëk koc Itharel élä, “Yok aaci Ithipin piñ ke jiëem Mothith ku Nhialic gup!” **12** Tëwën ciï koc ciï riop aa jam käya, tëën ke keek aaci koc Itharel, ku kɔcken dit, ku jol aa koc piööc lööj rac nhüüm. Ku dœm koc Itharel Ithipin ku yëthkë luk yic. **13** Ku biike koc kök bik Ithipin bën cäk thok ku luelkë élä, “Mony kënë, col Ithipin è luajdan Itharel ku lööjkuan Mothith dhööl yiic. **14** Acuk piñ ke ye lueel lön nadë ke Jethu raan pan Nadharet abi luajdan Itharel

thuör piny, ku weer ciëndan theer Mothith yic.” ¹⁵Go koc ke ci nyuc luk yic èbën Ithipin jäl döt apei, ku tiñkë ke cít nyin atuny Nhalic.

Jam Ithipin

7 Ku jol raandit käk Nhalic Ithipin thiëec elä, “Yekë yith kek käk ci kockä yi gaany?” ²Go Ithipin dhuk ku lueel, “Wek wärkië ku wämäthkië, pięjkë wëtdië! Nhalic Madhol yen ye leec raan èbën, èci rot nyuöth wädan dit Abaram yon ñot ciëñ yen pan Methopotamia, wäär kéc yen guç kök bi la cej pan Yäran. ³Ku yen Abaram èci Nhalic yöök elä, ‘Nyääñ paandu ku kacku piny ku lɔr piny ba nyooth ténë yi.’ ⁴Go Abaram wuönden nyääñ piny ku ler bi la cej gen Yäran. Na wäär ci wun Abaram thou, go Nhalic Abaram yöök bi bën cej è wun yen ciëñ wek thïn èmén. ⁵Acin abaj piny ciï Nhalic yiëk Abaram, ku èci thon lön bi yen Abaram gäm è piny kënë bi ya pięnyde kek mithken bi lòk dhiëéth akoldä. Tëwär yen lëk Nhalic Abaram è wët kënë, ke Abaram è cïn mith ci dhiëéth. ⁶Nhalic è cä Abaram yöök elä, ‘Miëthku aabi cej wun thäi kök run buot karjuan. Ku keek aabi ya aloony koc è wun bi kek cej thïn, ku aabi ya jöör apeidit. ⁷Ku yen abi koc kek bik aa luöji mac, ku na la run juëc thök, ke keek aabi jäl ye wun kënë. Ku aabi bën bik yen bën door è tén.’ ⁸Ku è tïen aci Nhalic lëk Abaram bi miëthke aa ñoot, ku yen è kïn ye nyuöoth lön ci kek dëjör. Ku Abaram aci wënden Ithäk bën ñoot nïn kadhorou cök ciëñ wäär dhiëéth ye. Ku ñot Ithäk Jakop, ku ñot Jakop wätke kathiäär ku rou. Aa kek wärken dit kuat Itharel èmén.”

⁹“Wëët Jakop aake man mënhdan col Jothep. Gokë yaac ku bi a lony pan Ijip. Ku Nhalic è nhiar Jothep. ¹⁰Go Jothep kony bi puut bei kärec yiic. Na la Jothep yäth bënyjaknhom Ijip nhom, ke yik Nhalic riel bi käj ñic ku ye raan path. Go bënyjaknhom ruök bi ya yen bëny pan Ijip. Ku looi aya bi a yen tö tuej käk paande yiic. ¹¹Ku cok èci tuöl pan Ijip èbën ku jol a Kanaan. Ku yen cõj kënë èci koc bañ apei. Ee ril yic ku bi wärkuan dit miëth yok. ¹²Nawën le Jakop piñ lön tö rap Ijip, go wätke kek wärkuan dit èmén tooc ku bik la. ¹³Na ben wärkuan dit ben dhuk cäth yic rou, go Jothep rot têt ke lön è yen mënhdan ku jol bënyjaknhom Ijip manyde ñic aya. ¹⁴Ku tuc thok wun Jakop, ku bi lëk wun kek manyden èbën kathiärdhorou ku dhiëc bik bën Ijip. ¹⁵Go Jakop jäl la, ku è yen të ci Jakop ku wärkuan dit bën la thou thïn. ¹⁶Gup wärkuan dit aake ci bën la thiëk tê col Cikem, ku tê ci ke thiëk thïn, ee ye piny ycc Abaram wëëu ténë thäi col Yämor.

7:2-3 Cäk 12:1 7:4 Cäk 11:31; 12:4 7:5 Cäk 12:7; 13:15; 15:18; 17:8 7:6-7 Cäk 15:13-14

7:7 B.bei 3:12 7:8 Cäk 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31-35; 18 7:9 Cäk 37:11, 28; 39:2, 21

7:10 Cäk 41:39-41 7:11 Cäk 42:1-2 7:13 Cäk 45:1, 16 7:14 Cäk 45:9-10, 17-18; 46:27

7:15 Cäk 46:1-7; 49:33 7:16 Cäk 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Joc 24:32

¹⁷“Na la nün thiijk, nün kek ke cii Nhialic ke Abaram yöök lön nadë ka la këpuooth bii luji ye, ke akuén kockuan ke tö Ijip éci ye yic juak apei. ¹⁸Ku éci rot looi bii bëny dët kuc Jothep pan Ijip mac. ¹⁹Ku yen bëny kënë é ye wärkuan dit wëej ku kuc ke ciëen. Ku ye ke col acuet miëthken roor ku bii mith thou. ²⁰Ku tëen é yen é dhiëeth Mothith, ku yen é ye manh adhëej ténë Nhialic, ku muk baai pëi kadiák. ²¹Ku nawën la cuat wîr, go nyen bënyjaknhom la kuany ku muk ku looi ye manhde. ²²Mothith aci piöjc tëcít të njic koc Ijip käj thïn, agut abi ya raandit tet ku ye raan njic käj ap eidit jam yith, ku jol a luçi aya.

²³“Na la run Mothith yet thiärjuan, go yenhom tak ku bii wämäthakën Itharel la tij të ciëj kek thïn. ²⁴Tëwën ci yen wämäthakën la tij, go raan tök keyiic yön ke nök raan Ijip, go mënhden näk kony, ku guur raande agut të nök yen raan awën thär kek raande. ²⁵(Ee ci Mothith tak lön nadë ka bii kacke deet yic, lön bii Nhialic ye looi bii ke wëer bei loony yic. Ku akëckë deet.) ²⁶Nayon nhiák ke yön koc Itharel karou ke thär, go la ku dök ke. Ku jol ke yöök elä, ‘Piëjkë këdië wek rõörkä. Wek aa koc ruääi. Yenjö kuc wek cej kamkun?’

²⁷“Go raan töj wén ci raan tiaam Mothith piëk wei, ku thiëec elä, ‘Yenjö ci looi ba ya bányda. Ku ye bëny dët lëu ba luojda luk? ²⁸Wic ba ya nök cimën wäraköl nök yin ke raan Ijip?’ ²⁹Tëwën piy Mothith é wët kënë, go kat ku le cej Midian. Ku aci bën la dhiëth dhäk karou é tien.

³⁰“Wén ci Mothith cej ruöön thiärjuan Midian, go atuny Nhialic rot nyuöth ye. Ku atuny nhial éci Mothith tij kecít bun dëp roor liëet tëthiäk kek gon Thinai. ³¹Go Mothith gäi kë ci tij, ku cot rot but lööm ku bii tij apath. Go rööf Nhialic piy ke ye lueel, ³²‘Ee yen Nhialic ye wärkuön dit door. Nhialic Abaram, ku Ithäk, ku Jakop.’ Go Mothith riööc arëk bii lath ku ci kewen ben döt. ³³Go Nhialic Mothith yöök, ‘Dëk war bei, rin të këec yin thïn, ee të thek. ³⁴Yen aci tereec guum kackië thïn pan Ijip tij. Yen aci dhiënden piy. Ku yen aci bën ku ba ke bën kony. Bääär emën, ba yi tuucc Ijip.’”

³⁵Ithipin aci la tuej ke jam luk yic elä, “Mothith éci koc Itharel kuec bik wëtde ci piy. Ee cik thiëec elä, ‘Yenjö looi yi ba ya bányda ku ye luökkua luk?’ Yen Mothith é yen ci Nhialic tooc ku bii ya bëny, ku ye raan kony Itharel. Ku yen abi atuny Nhialic ci rot nyuöth ye bun dëp yic, kony luçide yic. ³⁶Yen Mothith aci koc Itharel wët nhiiim bei Ijip ke loi käk jäj göi pan Ijip, ku wäär teem wär aruöör, ku jol a wäär rëér kek ror liëet run kathiärjuan. ³⁷Mothith éci koc Itharel yöök, ‘Nhialic abi we

7:17-18 B.bei 1:7-8 7:19 B.bei 1:10-11, 22 7:20 B.bei 2:2 7:21 B.bei 2:3-10 7:23-29 B.bei 2:11-15

7:29 B.bei 18:3-4 7:30-34 B.bei 3:1-10 7:35 B.bei 2:14 7:36 B.bei 7:5; 14:21; Kn 14:33

7:37 L.rou 8:15, 18

tuɔc raan b̥i we b̥en piɔɔc w̥etde, raan kāk Nhialic t̥ij c̥imēn c̥i yen ya tuɔc we. Ku yen raan b̥i tuɔc we ab̥i ya raan kuatdun.³⁸ Mothith ē yen r̥e̥r kek k̥oc Itharel ke ci̥ej ror lie̥t. Ee r̥e̥r kek w̥ärkuan d̥it. Ku j̥ol a atuny nhial yen c̥i jam t̥en̥e ye g̥on Thinai nhom. Ee yen ye Nhialic yɔɔk ku b̥i w̥etden p̥ir akolri̥e̥c eb̥en b̥en l̥ek k̥oc.

³⁹“Ku w̥ärkuan d̥it aake c̥i kuec ku b̥ik w̥et Mothith c̥i̥ pi̥j, keek aakēc luui w̥etde. Ku w̥ickē b̥ik dhuk Ijip. ⁴⁰Gokē Aron yɔɔk, ‘Thäth yo jak b̥i ke aa ket tue̥j k̥oc wat yonhi̥im t̥e ci̥eth yok. Akucku yen k̥e c̥i rot looi t̥en̥e Mothith yen w̥äär w̥et yo bei Ijip.’ ⁴¹Keek aaci̥ milḁ̈j th̥ö̥th ke ye j̥o̥j c̥it manh we̥j, ku loikē yai b̥i kek yanhdēn c̥ik looi aa door. Ku yekē jal näk. ⁴²Tee̥n Nhialic ac̥i yek̥ou b̥en w̥el ke. Ku p̥el ke b̥ik aa kuel t̥o nhial kek yekē door, c̥imēn c̥i ye g̥öt athör k̥oc kāk Nhialic t̥ij yic el̥ä,

‘Wek k̥oc Itharel! Ee cie y̥en, y̥en yakē näk y̥ok.

Y̥on t̥o wek ror lie̥t run kathiär̥juan.

⁴³Ee ye du̥el j̥o̥jdu̥n c̥ol Molok yakē ket.

Ku j̥ol atüm ci̥e̥r, j̥o̥jdu̥n c̥ol Repan cḁ̈k guḁj.

Aa kek ke jakkun cḁ̈k ke looi, b̥äk keek aa door.

Ke wek aaba tuɔɔc wei, b̥äk yet Babilon k̥ou ci̥e̥n.’

⁴⁴“Wärkuan d̥it aake la Du̥el yen ye nyuɔɔth l̥on nad̥e ke Nhialic ar̥e̥er ke ke ror lie̥t. Du̥el ac̥i yik t̥ec̥it t̥e c̥i Nhialic ye l̥ek Mothith th̥in, c̥i looi t̥ec̥it t̥e c̥i ye nyuɔɔth Mothith th̥in. ⁴⁵Ku yen du̥el k̥en̥e e̥ci̥ wärkuan d̥it aa th̥ön mi̥ethken wätheer, agut t̥e b̥i̥ Jocua ye ē piny cuk b̥en rum t̥en̥e k̥oc ke la ye. Wäär ye Nhialic ke cuɔp wei t̥e b̥i̥ yok. Ku j̥ol du̥el r̥e̥r agut wäär ye Debit b̥enyajaknhom. ⁴⁶Debit ē nhie̥r Nhialic. Ku e̥ci̥ Nhialic thi̥e̥c ku b̥i puɔ̥l b̥i luak yik, luaj b̥i Nhialic Wundit Jakop cej th̥in. ⁴⁷Ku ē Tholomon yen ac̥i luak b̥en buth.

⁴⁸“Ku yen Nhialic Madhol acie cej yoo̥t yiic yoo̥t ke yik. Cimēn ye k̥oc kāk Nhialic t̥ij ye luel el̥ä,

⁴⁹‘Ac̥i Nhialic luel, ke nhial yen t̥o th̥onydi̥e th̥in,

ku piny yen aye y̥en yacök t̥ääu th̥in.

Ye yon yind̥e yen b̥äk yik t̥en̥e y̥en?

Ye t̥en̥en yen l̥eu b̥i y̥en l̥oj th̥in!

⁵⁰Cie y̥en ya looi käkkä eb̥en!’

⁵¹“T̥eril wek nhii̥im th̥in! Wek aaci̥ kuec b̥äk w̥et Nhialic c̥i̥ pi̥j, rin th̥o̥j wek puɔ̥th kek k̥oc k̥ec Nhialic gam c̥imēn wärkun d̥it theer. Wek aaci̥ kuec b̥äk w̥et c̥i W̥ei Nhialic l̥ek we c̥i̥ gam.

7:37 L.rou 8:15, 18 7:38 B.bei 19:1-20:17; L.rou 5:1-33 7:40 B.bei 32:1 7:41 B.bei 32:2-6
 7:42-43 Amo 5:25-27 7:44 B.bei 25:9, 40 7:45 Joc 3:14-17 7:46 2Tha 7:1-16; 1Lék 17:1-14
 7:47 1B̥j 6:1-38; 2Lék 3:1-17 7:49-50 Ith 66:1-2 7:51 Ith 63:10

52“Le raan käk Nhialic tij cii wärkuön dit puöl ke këckë nök? Wärkuön dit aaci koc cii Nhialic tooc nök, koc ke cie ya lueel lön raan bii kë wic Nhialic bii looi, abi ben. Ku emen yen acak gaany ku acak col anäk. **53**Aa wek ci lööij Nhialic thon, lööij kek ke ci atuny nhial thon wärkuön dit. Ku keek aa këckë ke gam!”

Ithipin aci biöök aleel

54Tewen piñ bany luk wél Ithipin, goké puöth riääk apeidit ku kackë kethook téné ye. **55**Ku yen Ithipin éci Wei Nhialic thon guöp, go yenyin wel nhial ku deei, ku tij riel diit Nhialic, ku tij Jethu aya ke kääc Nhialic lööm köj cuëc.

56Go Ithipin bany luk yöök jalkë tij, “Yen aci nhial tij ke liep yethok, ku yen aci Manh Raan tij ke kääc Nhialic lööm köj cuëc.”

57Go bany luk keyith kum ku reelkë apei. Ku rijkë Ithipin guöp, **58**Ku yëthkë ayeer geeu ku lek biöök aleel agut té thou yen. Koc kek ke näk ye aake ca alëthken nyäj riénythii col Thawul ku bii ke lök tiit. **59**Keek aaci Ithipin jäl biöök aleel, ku Ithipin é ye Nhialic coöl, “Bánydië Jethu, lor wëikië!” **60**Ithipin éci yenhicol guöt piny ku lueel ke cie röl jöt apeidit, “Nhialic! Duk ke gäk këreec cik luöi ya!” Wët kënë aci lueel, ku thou nyin yic. Näak ci Ithipin nök éci raan col Thawul gam. Ku mony col Thawul é tö thün. Ku yeen éci lön nök Ithipin gam.

Thawul aci koc ci gam col agum

8 Aköl nök Ithipin, yen aköl jooj yen rot bii koc ke ci wët Jethu gam Jeruthalem gum apeidit. Koc ke ci wët Jethu gam aake ci kat bik röt thiäi wuöt kök yiic, wuöt Judia ku Thamaria, ku atuuc Jethu kek aake ci döj Jeruthalem kepëc. **2**Koc ke ci wët Nhialic gam piänden ebën, aa kek ci Ithipin ben la thiök, ku jölkë dhiau apei rienke.

3Ku éci Thawul them bii koc ci wët Jethu gam col agum, rin yeen é ye la panë ku panë, ke kuany bëëi yiic ebën, ku é ye koc ci wët Jethu gam yööt bei yiic, röör ku diäär, ku kuæeth ke bii ke la mac.

Wët Puöth Yam aci piööc Thamaria

4Koc ke ci wët Jethu gam, ci thiëi wuöt kök yiic aake ci la cath wuöt yiic ebën, ku piööckë koc wët Nhialic. **5**Pilipo éci cath bii la gen Thamaria ku le koc piööc thün wët Jethu Kritho. **6**Koc ke ci kenhüüm aa kuëjt, aake ci kepuöth aa tääu piny ku bik kë lueel Pilipo aa piñ apath. Keek aaci wët Pilipo aa piñ ku tijkë käk jäj göi ci aa looi. **7**Koc juëc aaci jakrec aa ben bei kegup ke dhiau apei, ku koc ci ruai, ku koc kök

8:3 Luci 22:4-5; 26:9-11

cī ḥjol aaci Pilipo cōl aa puɔl. ⁸Kēya, kōc Thamaria aaci puɔth bēn miest apeidit.

⁹⁻¹⁰Ku mony cōl Thaimon ē ciēj gen Thamaria, ku yeen ēcī kōc cōl agēi kākken ye looi. Yeen ēcī rot looi ke ye raandit apei, ku kuat kōc ke ciēj geeu ēbēn aake cī kepuɔth tääu piny ku piŋkē wëtde. Ku ē cik aa lueel ḥlä, “Jɔŋ cōl Rieldorf yen acī bēn piny cimēn Thaimon.” ¹¹Ku ē yic, Thaimon ēcī kōc Thamaria cōl agēi tēwāär yen kākken kē looi jɔŋ tō yeguɔp, ku kōc aake ye wëtde buɔoth yic ku detkē yic. ¹²Nawēn la kōc Thamaria wët Pilipo gam, wët piööc yen kōc Wët Puɔth Yam rin bääny Nhialic, ku rin Jethu Kritho, go röör ku diäär gam biłk röt cōl aa muɔc nhiiim. ¹³Yen Thaimon aya ēcī wët Nhialic gam, ku cōl rot amuɔc nhom, ku jölkē rēr tök kek Pilipo, ku yeen ēcī bēn gai tēwēn tij yen käkdit jāj göi ye Pilipo looi.

¹⁴Go atuuc Jethu ke tō Jeruthalem piŋ lōn nadē ke kōc Thamaria aake cī wët Nhialic yet tēnē ke. Gokē Piter ku Joon tooc biłk la tēnē ke. ¹⁵Nawēn cī Piter ku Joon yet Thamaria, gokē röök ku bi Wëi Nhialic lööny kōc Thamaria gup. ¹⁶Kōc Thamaria aake cī muɔc nhiiim rin Jethu Kritho ku Wëi Nhialic ē ɻuot kēc lööny kegup. ¹⁷Go Piter ku Joon kecin tääu kenhiiim go Wëi Nhialic lööny kegup.

¹⁸Tēwēn cī Thaimon ye tij ke Wëi Nhialic cī lööny kegup, wën cī Piter ku Joon, atuuc Jethu, keek dɔɔc, go wiç bi Piter ku Joon gäm wëeü, ¹⁹ku jol ke yɔɔk, “Yièkkē ya riel kēnē aya, rin na le raan daac, ke Wëi Nhialic lööny yeguɔp.”

²⁰Go Piter wët Thaimon dhuk nhom ku lueel, “Ajuëen diët yi ku wëeuku cuet pan mac ēbēn, rin ē yin ye tak diët yi yɔc miɔc Nhialic wëeü. ²¹Yin acie raanaku ötda ku acin kēn yi mat ke yo, rin piändu aciï la cök tēnē Nhialic. ²²Dhuɔk yipuɔu ciëen, ku päl luɔi kärec, ku rɔɔk Nhialic ku bi kärec ye tak cimēn ē kēnē päl piny. ²³Yen aye tij yiguɔp lōn til yin yo apeidit, ku yin aci kärec ye ke looi muɔr.”

²⁴Go Thaimon Piter ku Joon yɔɔk. “Röökkē tēnē Nhialic rienkië, ku bi ciën kereec loi rot tēnē ya kāk cä lueel yiic.”

²⁵Tēwēn cī Piter ku Joon kōc Thamaria lëk lōn ye wët Nhialic ye lëk ke yic, gokē dhuk Jeruthalem. Ku tēwēn dhuk kek, aake ye kōc piööc Wët Puɔth Yam Nhialic ē bëei juëc cik tēek yiic pan Thamaria.

Pilipo ku bëny wëeü Ithiòpia

²⁶Atuny Nhialic ēcī Pilipo lëk ḥlä, “Guir rot ku kueny dhöl yic, dhöl jiël Jeruthalem bi la Gadha.” (Dhöl kēn acie ben tēek emen.^a) ²⁷Go Pilipo rot guir ku lööny dhöl. Ku tēen, ke yök raan Ithiòpia, raan cī la

^a**8:26** Dhöl kēnē acie ben tēek emen rin dñit liet thin.

Jeruthalem bī Nhialic la door. Ku yen mony kēnē écii roc. Ku è ye bēny wëeu muk wëeu tij cōl Kandake, tij ye bēny Ithiöpia, ²⁸ku yen è dhuk Ithiöpia riän thel mathiäj. Tëwën cieth yen dhöl yic, ee kuen athör Ithaya raan kák Nhialic tij. ²⁹Ku écii Wēi Nhialic lēk Pilipo, “Lōor ku cath keyi thiäk rot riän thel mathiäj.” ³⁰Go Pilipo jäl rij tæthiääk kek ye ku pij ke kuën athör Ithaya yic. Go jal thiëec, “Ye deet yic yen kē kuen?”

³¹Go bēny tħħju wëeu dhuk nhom, “Ba jal deet yic kēdē, ke cīn raan cie tēt yic ya?” Ku yōök Pilipo bī la nhial riäi yic, bī cath kek ye. ³²Kēnē yen kueen athör theer wēl Nhialic yic akin,

“Yen ee cīt amäl thel ku bī la teem rōl,
acit manh amääl cie dhiau tē teem nhiämde wei, ee cīn wēt ye
lueel.

³³Yeen ee cī rac guöp, ku kōc aake cīi kuec bīk yiényde cīi gam.
Acīn raan mithken bī dōj bī lōk lueel,
bī kärec riëec akölē lōk a lueel, rin cīi piérde pinynhom guo cōl
athök.”

*Go Pilipo jal rij tæthiääk kek ye ku pij
ke kuën athör Ithaya yic (8:30)*

8:32-33 Ith 53:7-8

³⁴Ku jol bëny tööu wëeu Pilipo yëök, “Lëk ya, Ithaya jieem rin ɔa, jieemrienke aye rin raandä?” ³⁵Go Pilipo jal jam, ku jok jamde këthiöök awën ci bëny tööu wëeu kueen athör theer wël Nhialic yic. Ku jol lëk Wël Puoth Yam rin Jethu. ³⁶Tëwën cieth kek dhöl yic, ke yet të töö piu thün, go bëny tööu wëeu Pilipo jal thiëec, “Piu akik, yenjö bë pëen ke ya ci muoc nhom?”

³⁷⁻³⁸Bëny tëjü wëeu pan Ithiöpia aci raan kuath riäi yëök bë riäi col akäac, ku jol Pilipo ku bëny wëeu la piny ku lek piu yiic, ku muoc Pilipo bëny wëeu Ithiöpia nhom. ³⁹Nawën cik jäl bën bei piu yiic, go Wëi Nhialic Pilipo diér piny. Ku bëny tööu wëeu akëc Pilipo ben tij, go lööny dhöl ke dhuk panden, ku yeen ë mit puöu apei. ⁴⁰Pilipo aci rot yök ke ci yet gen col Adhotuth, ku ler ku piööc koc Wël Puoth Nhialic geeth yiic ëbën, gut të yet yen gen col Cetharia.

Thawul aci wët Jethu gam

(Luɔi 22:6-16; 26:12-18)

9 ¹⁻²Thawul aci la tuej ke riëec ye yen koc buoth Bëny riäac lön nëk yen ke. Ee ci la tënë raandit käk Nhialic, ku bë ye la yiëk athöör tënë bëny akut yanh Itharel rëer gen Damathkuth, ku aye athörkä lëk koc Itharel tö Damathkuth, lön na la Thawul koc ci wët Jethu gam yök, diäär ku röör, ke bë däm, ku kueeth ke Jeruthalem.

³Tëwën cieth Thawul dhöl yic ke la Damathkuth, ku wën ci yen jal thiëk kek geu, ke kam thiin wën ke tij mac la biliny nhial, ku yer piny ëbën yeljööm. ⁴Ku wiik piny ku piy raan röölel ke jam ku lëk ye, “Thawul, Thawul! Ye rin ɔo col yin ya agum?”

Ku wiik piny ku piy raan röölel ke jam (9:4)

⁵Go Thawul thiéc élä, “Ee yin ja Bëny?” Go röl wën cï pij dhuök ye, “Ee yen Jethu, yen raan jör. ⁶Ku yiin jöt rot émén ku lɔr geeu, ku yin abi lëk kë ba dhiel looi.”

⁷Röör ke cath kek Thawul aake cï köjc, ke bit, ku keek è cïn raan cik tij, ku aake cï röl raan jam pij. ⁸Go Thawul rot jöt, nawen liep yenyin, ke cie piny ye tij. Go koc ke cath kek ye ðom cin ku thelkë, ke la Damathkuth. ⁹Ku jol rëer nïn kadiák ke cie daai, ku yeen è nïnkä yiic kadiák ècie dek piu ku ècie mith.

¹⁰Raan cïl Ananiath cï wët Nhialic gam è rëer Damathkuth. Ku è la kën cï rot nyuöth ye, ku è ye tén cï Nhialic ye cœl thïn, “Ananiath.” Go Ananiath gam ku bëer, “Yen akin Bëny.”

¹¹⁻¹²Go Bëny lëk ye, “Jöt rot, ba la dhöl cïl, ‘Dhöl la cök,’ ku na yæet pan raan cïl Judath ke yi thiéc raan cïl Thawul, raan wun Tarthuth. Yen Thawul aröök, ku yeen ala kë cï rot nyuöth ye lön cï yen ke raan kák Nhialic cïl Ananiath tij ke bö yöt, bï ye bën dœc, rin bï yen ke piny ben tij.”

¹³Go Ananiath bëer, “Bëny, koc juëc aacä lëk kärec apei ye raan kënë luöi koc cï wëtdü gam tõ Jeruthalem. ¹⁴Ku yeen aci bën Damathkuth ténë, ke cï raandit kák Nhialic yiëk riel, ku bï koc yi door bën ðom.”

¹⁵Go Nhialic lëk Ananiath, “Lɔr yen aca lɔc, ku bï ya aluañdië. Yen abi ya cïl ajic koc cie koc Itharel, ku jol aa bánydit pinyhom èbën, ku jol aa koc Itharel. ¹⁶Ku aba nyuöth ye, yen yen, yen të bï yen guum thïn wëtdië.”

¹⁷Go Ananiath löony dhöl ku ler yön wën rëer Thawul thïn, ku jol dœc. Ku yöök Ananiath élä, “Yin wämääth Thawul, Jethu yen Wën Nhialic nhom, yen cï rot nyuöth yi dhöl yic wääär bïi yin acä tooc. Acä tooc, ku ba yi bën dœc ku ba ben daai, ku bï Wëi Nhialic löony yïguöp.”

¹⁸Kaam wën, ke kacit kuec rëc löony piny Thawul nyin ku ben piny tij. Ku jöt rot bï köjc ku cïl rot amuoc nhom, ¹⁹nawen cï jäl mith, ke ben riel yök. Thawul aci jäl rëer nïn lik Damathkuth kek koc cï gam.

Thawul aci koc piööc Damathkuth

²⁰Nawen ke la tén amat koc Itharel ku jieem rin Jethu. Ee cï koc aa lëk élä, “Jethu è ye Wën Nhialic.”

²¹Koc ke cï wët lueel Thawul pij aaci bën gäi, ku yekë röt thiéc kamken, “Cie yen mony kënë wääär tõ Jeruthalem, yen koc cï wët Jethu gam nök? Ku cie yen bïi yen ténë émén, bï koc cï wët Jethu gam bën ðom ku kueeth ke ténë raandit kák Nhialic?”

²²Ku yen Thawul èci riel piööc yic apeidit, rin kák ke ye lueel, aaye nyuçoth lön nadë ke Jethu yen è raan bï Nhialic tooc bï koc bën luöök,

aake ye yith koc rac nhiiim, ku ë ciñ kën ye koc Itharel tɔ Damathkuth ben bëer.

²³Nawen cí nín juëc thök, ke koc Itharel kuut kenhiiim ku jölkë të bï kek Thawul näk thïn cät. ²⁴Ku yen Thawul éci bën lëk kë cí koc Itharel mat yic, kë bik luɔi ye. Aake cí dhöl la ayeer kal geeu yic bën aa tiit thook aköl ku wëer, rin na tëek thïn ke näk. ²⁵Nayon akäl tök ke tëeu kocken ye buɔoth alom yic, ku luëenjkë tëyör päny köu, ku jölkë luaac piny ë wiën.

Thawul aci dhuk Jeruthalem

²⁶Thawul aci bën dhuk Jeruthalem ku them bï rot mat akut yic, akut abiöth. Ku akëc koc ke cí wët Jethu gam, gam lön cí Thawul rot wel ku bï ya raanden, ku keek aake ye riööc ë ye. ²⁷Go Barnaba dɔm cin ku yëth tënë atuuc Jethu. Ku jol tët yic atuuc Jethu yen të cí Thawul Jethu tiëj thïn dhöl yic ke la Damathkuth, ku lön cí Jethu jam tënë ye. Ku yeen aya éci tët yic atuuc Jethu, yen të cí Thawul koc piööc thïn ke cíi riööc Damathkuth rin Jethu. ²⁸Ku käya Thawul aci bën rëer ke ke. Ku jol a cath gen Jeruthalem yic ke piööc koc rin Jethu ke cie nyin ye riööc. ²⁹Yeen aya aci ya jam ku teer wël kek koc Itharel jam thoŋ Girik, ku éci kockä duér bën nök. ³⁰Nawen le koc akujtde yön lön wic ye bï nök, goké nyaai ku yëthkë të cöl Cetharia ku jölkë la tuɔɔc Tarthuth.

³¹Ku tëen, yen ë të cí koc cí wët Nhialic gam nhiiim bën lääu, ku rëerkë ke cí riööc geeth yiic ebën, Judia, ku Galilia ku jol a Thamaria. Akut koc ke cí wët Nhialic gam éci yeyic juak, ku éci dít rin ye Wëi Nhialic ke kony, rin ë kek rëer ke thek bëny Jethu.

Piter aci la Lida ku Jopa

³²Piter aci bëei juëc tëek yiic, na ye yon akäl tök ke la koc cí wët Nhialic gam ciëj pan cöl Lida neem. ³³Go Piter mony cöl Ainieth yön Lida, ku yen mony kënë akëc cath run kabët rin cí yen ruai. ³⁴Go Piter lëk Ainieth elä, “Ainieth, Jethu Kritho aci cöl apuɔl. Jot rot ku löm biöndu.” Go Ainieth rot jot nyin yic. ³⁵Go koc ke ciëj Lida ku Caron Ainieth tiŋ ke cath, goké wët bëny Jethu gam.

³⁶Ku tiŋ cöl Tabitha cí gam ë ciëj Jopa. (Ku rienke yen tiŋ kën thoŋ Girik ë cöl Dorkath, ku wëtde yic, “Ee lööc.”) Ku ë ye käpath looi ku kony koc njöŋ. ³⁷Ke tëen éci tuany nawen ke thou. Go guäpde lóok ku tòu yön nhial. ³⁸Pan cöl Jopa éci mec apei ke Lida. Nawen piŋ koc akut cí wët Jethu gam lön rëer Piter Lida, goké koc karou tooc bik la lëk ye elä, “Löc bën tënë yo.” ³⁹Go Piter rot jal guir ku lööny dhöl kek röör

awēn karou. Nawēn le Jopa, ke ȳeth yön nhial. Ku guōp écí diäǟr lëer gő̄m piny ke dhiau. Ku yeké aléth cí kó̄c yen Tabitha yön pí̄ir yen jäl aa nyuöth Píter. ⁴⁰Go Píter kó̄c col ala ayeer ȳöt, ku jol yenhí̄l guōt piny bï röök, ku wél yenhom guōp raan ku lueel, “Tabitha, jót rot!” Go Tabitha ye nyin jäl liep. Nawēn tñj Píter go yeköu jót piiny. ⁴¹Go Píter dñm kó̄k ku kony bï rot jót. Ku jol Píter kó̄c akut cí wët Jethu gam ccōl, ku jol aa diäǟr lëer, ku jol ke nyuöth Tabitha ke cí pí̄r. ⁴²Thon cí Píter Tabitha col aben pí̄r ací jäl thiëi Jopa yic ébën. Ku tñ̄en kó̄c juëc aací wët bëny Jethu bén gam. ⁴³Ku jol Píter cej nñ̄n juëc pan raan biök duny col Thaimon.

Kornelio ací Píter caal paande

10 Mony col Kornelio ë tñ̄ gen Cetharia. Ku yen ë ye bëny mac apuruk buçot, “Ke ye col apuruuk Italia.” ²Ku yeen ë ye raan path rië̄jöc Nhialic. Yeen ku kacke aake ye Nhialic door. Ee ye kó̄c Itharel ñjȫj nyin kony, ku ë ye lac röök tñ̄në Nhialic.

³Nayñ̄n akäl tȫk, tñ̄ōj aköl, ke këdǟj bô këcít nyuöth, ku tñj atuny nhial ke bô ku lueel tñ̄në ye, “Kornelio!”

⁴Go Kornelio atuny nhial döt ke cí rië̄jöc ku lueel, “Ye kënë ñjö Bëny?” Go atuny nhial dhuök ye, “Nhialic ací röökku piñ, ku ací kuçony ye looi tñ̄në kó̄c ñjȫj nyin tñj aya. Ku awic bï ke dhuk nhí̄im. ⁵Tuçot kó̄c Jopa émén bik mony col Thaimon Píter la ccōl. ⁶Yeen arë̄er pan raan duny biök col Thaimon, wär nhom.” ⁷Tëwén cí atuny nhial awēn luel ë wëlkä jäl, ke Kornelio col kó̄c karou ken lui baai, ku ccōl apurukden tñ̄it baai ë Nhialic door, ⁸ku lëk ke wët cí atuny nhial lueel, ku tooc ke Jopa.

⁹Nayñ̄n aköl dë̄et, ke röör awēn ñoot dhöl yic, ke cí thië̄k kek Jopa, ke Píter la yön nhial thok tëcít aköl ciel yic bï la röök. ¹⁰Ku jol cök nȫk, ku wic bï mith. Tëwén guiir miëth ke këcít nyuöth loi rot tñ̄në ye, ¹¹ku tñj nhial ke cí rot liep, ku luëec këdǟj rot piny, këdiüt la têyëi, la guök kanjuan, ¹²la yic kuat lääi ébën, ku käk wuc keyöth piiny ku diët pär nhial. ¹³Ku piñ rȫl ke lëk ye, “Jót rot Píter, näk lëi ku cuet.”

¹⁴Go Píter lueel, “Acie têde Bëny! Yen akëc kañ mith käk cie cam cít käkkä.”

¹⁵Go rȫl ben jam tñ̄në ye, “Duk tak lñ̄n le yen ke cí̄ path bï cam tê cí Nhialic ye lueel ka path.” ¹⁶Kënë ací rȫl awēn ber yic arak diǟk, nawēn ke wiën mit, ku dhuk nhial.

¹⁷Ku gëi Píter kë wic Nhialic bï lëk ye ë nyuöth kënë yic. Ku ë kaam awēn ke kó̄c cí Kornelio tooc aací tê rë̄er pan Thaimon thín ñjic, ka kääc yol thok. ¹⁸Ku cöötkë ku thiëckë, “Le jäl tñ̄ baai tñ̄në col Thaimon Píter?”

¹⁹Tëwën ịnot wic Piter ye bi nyuoth deet yic, ke lēk Wēi Nhialic ye, “Piter, piey yiyc, ala koc kadiäk cī bēn wic yi. ²⁰Guir rot ku lōr piny, ku duk wēt cieth kek yōj yic ba cīi la ke ke, ee yen acol ke aabö.” ²¹Go Piter la piny ku lēk ke, “Ee yen raan wiëcké. Yejö biï wek?”

²²Goké bëer, “Yok aaci bëny apuruuk Kornelio tooc. Yeen è raan path Nhialic door, ku yeen atheek koc Itharel èbën. Aci atuny Nhialic lēk ye bi yi caal paande, rin bi yen wēt ba la lēk ye piñ.” ²³Go Piter ke cōl, “Bák nienké è wëer kënë.”

Nawën bak piny ke Piter jiël ke ke, ku cath koc kōk cī gam Jopa kek ye aya. ²⁴Na aköl dëët ke yet Cetharia tē tiit Kornelio ye thïn, kek kacke ku mäthken cī cōl. ²⁵Tëwën dööt Piter baai, ke lor Kornelio ku gut yenhiaal piny yehom. ²⁶Go Piter cōl ajot rot bi kōjōc ku lueel, “Yen guöp, yen è raan è path.” ²⁷Ku jol Piter jam kek Kornelio agut tē yeet kek yöt, ku yok koc juëc ke cī kenhüim mat, ²⁸ku lueel tēnë ke, “Anjecké lōn löndan Itharel è raan pëen bi cīi la bëëi kuat dët yiic, ku cīi mët ke ke. Ku aci Nhialic nyuoth ya lōn acin raan lueel ka la guöp kärec. ²⁹Këya, wën cī yin ya tuëc, yen aci bēn ke cīn diu, ku awiëc ba ịnic aya, yenjö tuc yin ya.”

³⁰Go Kornelio lueel, “Wääär nïn kadiäk cök yen ya röök yööt è tēn, tēcít mënë tään aköl, kaam wën ke raan ceñ aléth yer apei bö ku këec yanhom, ³¹ku lueel, ‘Kornelio! Nhialic aci röökkü piñ, ku aci kuony ye looi tēnë koc ịjöj nyin tij. ³²Tuocc raan Jopa bi mony cōl Thaimon Piter la cōl. Yeen arëer pan raan duny biök cōl Thaimon tō wär nhom.’ ³³Guï yï tuëc nyin yic. Ku yin aci këpath looi ba bēn. Èmën, yok aa rëer tēn èbën yo dëei Nhialic, buk kë cī Nhialic lēk yï ba lueel, piñ.”

Löj Piter

³⁴Go Piter jäl jam èlä, “Aca deet yic èmën lōn è yic, Nhialic acie koc è poc yiic. ³⁵Kuat raan ye door ku looi käpath, aye gam. Acin këde kek kuat. ³⁶Yin anjic wët cī lēk koc Itharel, Wët Puoth Yam cī Jethu Bëny mac koc èbën bëëi bi koc döör ke Nhialic. ³⁷Yin anjic käkdít cī röt looi pan Itharel èbën, jɔok wun Galilia, lōk wēi wäär ye Joon lēk koc cök ciëen. ³⁸Yin anjic Jethu raan Nadharet, raan cī Nhialic lōc ku cōl Wëike abö tēnë ye ku gëm riël. Jethu è ye la yōn juëc yiic, ku looi käpath tēnë koc. Ku kony koc la gup jakrec. ³⁹Yok aaci käjuëc cī looi gen Jeruthalem ku pan Itharel èbën tij, ayi kë cī ye piäät tim cī riïü kōu bi nök. ⁴⁰Ku ben Nhialic cōl apir ku jöt bei piiny raj yic aköl ye nïn diäk, ku cōl anyuth rot yo. ⁴¹Ku acie koc èbën aa yook koc yok cī Nhialic lōc buk ịnic. Yok aaci mith ku dëkku kek ye wäär jön rotde cök ciëen. ⁴²Ku lēk

yo buk wëtde lëk koc, ku luelku lön ë yen acii Nhialic lœc bï luk looi tënë raan ëbën, koc pîr ku koc cï thou. ⁴³Koc ëbën, koc kâk Nhialic tij aaci jamrienke, ku luelkë na gam raan wët Jethu, ke Nhialic apël käracke pinyrienke.”

Koc cie koc Itharel aaci Wëi Nhialic lööny kegup

⁴⁴Tëwën ïot jieem Pîter, ke Wëi Nhialic lööny koc awën piñ gup. ⁴⁵Ku koc Itharel wäär bô Jopa kek Pîter aake cï gäi, rin cï kek Nhialic tij ke cï miöcde gäm koc kuat dët cie koc Itharel aya. ⁴⁶Rin aa cïk tij ke jam thok kök, ku luelkë, “Nhialic adit.” Go Pîter jam, ⁴⁷“Kockä aaci Wëi Nhialic bën tënë ke cimënda aya. Nadë, le raan bï ke pëen bï ke cii muç nhiiim?” ⁴⁸Ku col ke aa muç nhiiim rin Jethu Kritho. Ku lëk Kornelio Pîter bï rëer ke ke nün lik.

Pîter acä akut Jeruthalem lëk kë cï looi

11 Atuuc Jethu ku koc kök cï gam pan Judia yic ëbën, ee cïk piñ lön nadë ke koc cie koc Itharel aake cï wët Nhialic yet tënë ke. ²Tëwën cï Pîter yet Jeruthalem, go koc ke wic ye ku bï koc cie kuat Itharel aa ñoot ye jääm guüp ëlä, ³“Yin yi ye jäl pan koc cie ñoot, ku yin yi ye röm ke ke!” ⁴Go Pîter ke têt kériëc ëbën cï rot looi, ⁵“Wäär ë la kën ca tij ke ya röök gen Jopa. Ee la këdiit la têyëi, la guök kaujuan, ca tij ke lueec piny nhial, ku tëeu piny yaljööm. ⁶Ku jäl luiit yic, guç lääi baai ku lääi roor ku jol aa lääi wuc keyiic, ku diet roor tij thïn. ⁷Ku piñ rölk ke ye lëk ya, ‘Jot rot Pîter, näk lääi ku cuet!’ ⁸Guç lueel, ‘Acie yic, Bëny! Acin miïth rec ca kaj cam cit kakkä.’ ⁹Guç rölk ben piñ nhial. ‘Duk tak lön le yen kë cii path bï cam tê cï Nhialic ye lueel ka path.’ ¹⁰Kënë acii rot looi arak diäk, ku jol këdiit la têyëi la guök kaujuan awën tõ lääi thïn, miit ku dhuk nhial. ¹¹Kaam thiin awën ke röör kadiäk cï tuöc ya tê col Cetharia yëet pan awën rëer yen thïn. ¹²Ku ecii Wëi Nhialic lëk ya, ba nhom cii thiiek ba cath ke ke. Ku jol kockä kadätem akutdan koc cï gam yic ya ruac, jäl Jopa agut Cetharia, ku lok pan Kornelio. ¹³Ku lëk Kornelio yo lön cï yen atuny nhial tij ke kääc yenhom yönde ku lëk ye, ‘Tuocc raan Jopa tënë mony col Thaimon Pîter bï bën. ¹⁴Yen abi lëk wël bï yin ku miëthku col apoth kérac yic.’ ¹⁵Nawën jaam, ke Wëi Nhialic lööny kegup cimën yon tuej kony yen lööny yogup. ¹⁶Ku jal kënë cï Bëny Jethu lueel yon tak, ‘Joon ë ye koc muç nhiiim ë pii, ku wek aabi muç nhiiim Wëi Nhialic.’ ¹⁷Acie kë lëu bï baai dhölk lön cï Nhialic kënë yen cï yiëk yo, yiëk koc cie koc Itharel aya, ku ë yik yo wët cï yok wët Bëny Jethu gam, ke yen ya ña, ba them ba Nhialic gël nhom!”

¹⁸Nawën piŋkë wël cī Pîter lueel, gokë cī ben jääm guöp ku leckë Nhialic élä, “Kén yen è wic Nhialic aya, ku bï koc cie koc Itharel kärec yekë looi puöl, ku bïk met pîr akölriëec ébën yic!”

Koc cī gam pan col Antiök

¹⁹Koc ke cī gam aake cī weer rin cī kek riööc lön nök ke cimën wäär cī Ithipin näk. Koc kök ke yiic aaci yet pan col Ponicia ku Thaipruth ku Antiök. Ku keek aake ye koc Itharel kepëc kek aake ye lëk wët yam Jethu. ²⁰Ku koc kök ke cī gam, ku aake ye koc pan Thaipruth ku Thirene, aake cī la Antiök ku lek Wët Puoth Yam lëk koc cie koc Itharel aya. Aa cïk aa lëk thoŋ puoth yam rin Bëny Jethu. ²¹Aake cī Nhialic yiëk riel. Go koc juëc gam ku yekë Nhialic door.

²²Thoŋ cī koc cie koc Itharel gam Antiök aci yet tënë koc cī gam Jeruthalem. Gokë Barnaba tuɔɔc Antiök. ²³Wën cī yen yet ku tiij tē cī Nhialic koc Antiök daac thïn, ke jol puöu miet ku jiëem kenhïim ku bïk aa koc path yer puöth, nhiar Nhialic piänden ébën. ²⁴Barnaba è ye raan path cī Nhialic gam piände ébën, ku è la guöp Wëi Nhialic. Koc juëc aaci wët Bëny bën gam.

²⁵Ku jol Barnaba jäl ku ler pan col Tarthuth ku bï Thawul la wic. ²⁶Nawën le yök, gokë bën Antiök. Ku jolké réer Antiök è ruöön, ku keek aake ye röm kek koc cī gam, ku aaci akut dît apei bën piööc. Antiök yen è tën koc cī gam aa cœl thïn ka Krithiaan.

Barnaba ku Thawul aaci tuɔɔc Jeruthalem

²⁷Ruöön yen réer Barnaba kek Thawul Antiök, yen è tën jiël koc kök kæk Nhialic tiij Jeruthalem ku lek Antiök. ²⁸Raan tök ke yiic col Agabuth èci Wëi Nhialic yiëk riel, ku bï lëk koc lön le yen cœndüit bï bën pinynhom ébën. (Cœn kënë aci bën bën yon ye Klaudiöth bënyjakanhom.) ²⁹Ku abiöth aaci raan tök keyiic ébën la kënë cī ya tuöc wämäthaken cī gam ciëj wun Judia. ³⁰Ku keek aaci wëëu kuööt yiic, ku jolké Barnaba ku Thawul tooc bïk ke yäth tënë kœcdit akut koc cī gam.

Koc cī gam aaci ɲuöt ke gum apei

12 Èrunkä cök èci baai kööl agut Judia, go bëny Judia col Yërot Agripa koc abëk koc cī gam yiic col abaŋ. ²Yeen aci mënñ Joon col Jemith col atök yeth pal. ³Na le tiij ke koc Itharel mit puöth kë cī looi, go Pîter col adom ku mac, (yen kënë è loi rot yon ciem Yan Ayum cïn yic luɔi.) ⁴Nawën cī Pîter dom ku mac, ke thön akuut apuruuk kañuan bïk aa tiit. Kuakuöt tök è la yic koc kañuan. Ee cī Yërot Agripa

tak ku bï Pîter yäth luk yic aköl Yan Ayum cïn yic luou cök ciëen. ⁵Ku Pîter aci jäl rëer mëc yic. Ku koc cï gam aake ye röökrienke apei tënë Nhialic.

Atuny Nhialic aci Pîter luöny bei yön mëc

⁶Wëer yen bï Yerot Agripa ye col abiïi luk yic rial, Pîter ë nin kam apuruuk karou ke tit ye. Ee cï rek cïn arék karou, ku yön mëc ë tit thok apuruuk kek ke lui akölë. ⁷Tëwën nyin yic ka atuny Nhialic bö ku këec yöt thok ku mer yöt yic. Ku mej Pîter kët ku puööc bï rot jöt ku lëk ye, “Loc rot jöt! Ku ban yïkþu!” Nyin yic, ke luöny awën cï ye rek lööny wei yecin. ⁸Ku lueel atuny nhial, “Dut yïyic ku ruöök warku.” Go Pîter ye yic duut ku ruk war, ku lëk atuny nhial ye, “Paat alanhdu yïkþu ku buoth ya.” ⁹Go Pîter jäl biaath cök ayeer, Pîter ë këc kën loi rot deet yic, lön nadë ke kë looi atuny nhial ë yic. Ëci tak ciët ye nyuöth. ¹⁰Keek aaci jal tœek akuöt tök lööm, akut apuruuk ke tit, ku benkë rëet akut dët ye kek rou lööm ku jölkë yet kal thok, kal ye gur thok wëëth cï yethok wel gree. Go kal yethok ñaany ë rot ku lek ayeer. Keek aaci jäl la ke cath dhël yic, nawën ka atuny nhial mär.

¹¹Ku jölk Pîter kë lui rot ye deet yic ku lueel, “Ëmën aca jal ñic lön ye yen yic kënë awën ya tiij këcít nyuöth! Nhialic acä tuöc atuönyde bë

Pîter ë nin kam apuruuk karou ke tit ye (12:6)

bën kuöny bei Yerot Agripa cin, ku jol aa käk ke ye koc Itharel tüj ke bïk luɔi ya.”

¹²Nawen ɲic lɔn rëer yen t̄erac, go la pan Maria man Joon Marko. Ku koc juēc aake c̄i kenhiim kut thin ë ke r̄öök. ¹³Ku jol Piter yöt töɔŋ thok ayeer, go nyan aluaak lui baai col Roda la bï raan yöt gut thok la tüj. ¹⁴Ku ɛci Piter ɲic röl, go puɔ̄u miet apei, ku go guɔ kat ke kēc yöt liep thok, ku le lēk koc lɔn yen ke Piter yen akäac ayeer. ¹⁵Go koc awen rëer yöt lēk ye, “Yin aci müöl!” Go lēk ke lɔn ë yic yen aci lēk ke. Goké lueel, “Ka atiemde yen aci bën.”

¹⁶Ku la Piter tueŋ ke tɔŋ yöt thok, goké yöt ɳaany thok. Goké tüj ku gëiké. ¹⁷Go Piter lēk ke bïk biet, ku jol t̄et yic ke yen t̄e c̄i Nhialic ye bëei bei thin yööt ë mëc yic ku lēk ke, “Lëkké Jemith ku wämäthkuān kōk yen kē c̄i rot looi.” Ku jiél bï la t̄edët. ¹⁸Na la piny bak, go apuruuk ke tit nhiiim la c̄öt, ku yeké röt thiieec kamken, “Yeŋjö c̄i rot looi t̄ené Piter?” ¹⁹Go Yerot Agripa apuruuk yɔ̄ök bïk yɔ̄op. Ku akēc kē bën yök. Go apuruuk col adet thook, ku lēk koc koc nök bï ke nök. Tewen c̄i ë kēnë rot looi go Yerot Agripa jäl Judia, ku ben la cej Cetharia.

Antipäth Yerot aci thou

²⁰Nawen c̄i Yerot Agripa puɔ̄u riäk t̄ené bâny Tire ku Thidon, goké la ke ya akut bïk la tüj. Ku ë cik kaŋ lēk Blatuth raan käk pan bëny tiit bï wëtden gam. Ku jolke la t̄ené Yerot Agripa ku thiëcké bï döör ke ke, rin keek aake ye miih yök wun yen mec Yerot Agripa.

²¹Nayɔn aköl yen c̄i Yerot Agripa lueel bï yen mat ke ke, go ruk alëthken bääny ku nyuuc thönyde nhom ku jieem ke koc. ²²Ku jol koc duɔɔt aa looi élä, “Acie raan yen jam, Aciëk.” ²³Ee t̄een, Yerot Agripa aci atuny Nhialic bën col atuany, rin c̄i yen rot looi bï a yen ye door ku cie Nhialic yen ye door. Nawen ke cuet käm t̄ö yeäc yic, ku thou.

²⁴Wët Nhialic aci bën la tueŋ ku koc juēc aaci bën gam.

²⁵Ku Barnaba kek Thawul aaci luɔiden bën thöl, ku dhukké Jeruthalem ke cath kek Joon Marko.

Barnaba ku Thawul aaci lɔc ku toc ke

13 Koc ke c̄i gam Antiök aake la yiic koc ke ye käk Nhialic tüj, ku jol aa koc ë koc c̄i gam piɔ̄ök, ku keek aake ye yi Barnaba ku Thaimon. (Raan col) ku Lukiöth (raan pan Thirene) ku Maneen (ku yen ë ye mëthë bëny col Antipäth Yerot) ku Thawul. ²Tewen ye kek röök thin t̄ené Bânyda, ku yeké miih theek ke ye dhël dët döör kek Nhialic, go Wëi Nhialic lēk ke élä, “Pälké Barnaba ku Thawul ku bïk luɔi ca lɔc ke aa looi.”

³Ku jɔl kɔc cī gam miëth aa theek ku röökkē ku jɔlkē Barnaba ku Thawul dɔɔc ku jɔlkē ke cɔl ajiël bïk luɔi cī Nhialic lōc ke la luɔi Nhialic.

Barnaba ku Thawul aaci keny Thaipruth

⁴Barnaba ku Thawul aake cī Wēi Nhialic tooc bïk la gen cɔl Theleukia ku lek teem kōu riäi ku lek gen tō gool nhom wär ciel yic cɔl Thaipruth. ⁵Na lek yet gen dët cɔl Thalamith, gokē kɔc aa piɔ̄j̄c wët Nhialic tën amat kɔc Itharel. Ku Joon Marko ē cath ke ke rin bï keek aa kony luɔi.

⁶Keek aaci cath ku temkē Thaipruth köu, ku lek gen Papoth yen le kek raan dët tiët cɔl Bar-Jethu ke ye raan Itharel, yok thìn. Ku ēci rot a nyuɔɔth ciët ye raan kɔc lëk wët Nhialic. ⁷Yen Bar-Jethu ē ye mëthë bënydit cɔl Therjiuth Pauluth, bëny wun tō gool nhom wär ciel yic. Ku yeen ē ye raan pel nyin apei. Bëny ēci Barnaba kek Thawul tuɔc ku bïk bïn tënē ye, rin ē wïc bï piɔ̄j̄c wët Nhialic. ⁸Ku yen luɔiden bï kek bëny piɔ̄j̄c ēci tiët Elimath (aa kek rienke thoj Gïrik) duër rac, rin cī yen ye them bï bëny rac nhom bï wët Nhialic cii gam. ⁹Ke Thawul, ku aŋic aya lɔn cɔl ye Paulo, ēci Wēi Nhialic la yeguɔp, go tiët tij̄ ku döt apei, ¹⁰ku lëk ye, “Yin mänh jɔŋrac. Yin raan la ater kek käpath ebën. Yin athiän guɔp kärec, ku aye them akölaköl ba yith Nhialic wel bïk aa lueth! ¹¹Yin abiï Nhialic jak guɔp emén. Yin abi cɔɔr ku yin abi nün nök ke yi cii piny ben tij̄.” Nyin yic Elimath, ēci kën macär guɔ paat nyin piny, ku jɔl cath ke wïc raan bï ye dɔm cin bï thel. ¹²Nawën tij̄ bënydit kë cī rot looi, go wët Nhialic gam rin yeen ēci gäi apeidit kák cī ke ye piɔ̄j̄c wët Nhialic.

Barnaba ku Paulo aaci la Antiök tō Pithidia

¹³Paulo ku jɔl aa kɔcken cath kek ye aaci wär teem riäi ke jiël Papoth ku lek Perga, wun cɔl Pampilia. Tëwën, Joon Marko aci bïn puɔk ke ke ku dhuk Jeruthalem. ¹⁴Ku ben kë jäl Perga ku yeetkē Antiök tō wun cɔl Pithidia. Nawën aköl löj̄, aköl cii kɔc ē luui, go Barnaba ku Paulo la tën amat ku nyuuckē thìn. ¹⁵Nawën cī löön Mothith, ku jɔl aa wël kɔc kák Nhialic tij̄ kueen, go bïny tën amat wët lëk Barnaba ku Paulo elä, “Wämäthakua wek aa wïcku bïk kɔc jääm nhïim, të le yen wët bï ke riëel puɔth bïk lëk ke.” ¹⁶Go Paulo rot jɔt, ku nyooth yecin bï kɔc biet. Ku jɔl jam elä, “Wek mëthkië pan Itharel, ku jɔl aa kɔc cie kɔc Itharel Nhialic door, piɛŋkē wëtdië. ¹⁷Nhialic kɔc Itharel ēci wärkuan dït lɔc ku looi ke ke ye kuatdit ril tör tewäär ciëj̄ kek ke ye alei wun cɔl Ijip. Keek aake cī Nhialic bëëi bei Ijip rielde. ¹⁸Ku aci kärec yekë luɔi ye guum roor ruɔ̄j̄n thiärjuan. ¹⁹Ku Nhialic aci wuɔt kadhorou cuɔp wei pan Kanaan. Ku looi kacke bï aa kek la piny, ²⁰tëcít run buɔt kaŋuan ku thiärdhiëc.

13:17 B.bei 1:7; 12:51 13:18 Kn 14:34; L.rou 1:31 13:19 L.rou 7:1; Joc 14:1 13:20 Bïny 2:16

“Wën cī kēn rot looi, go Nhialic ke yiēk kōc mac ke agut tē tul raan kāk Nhialic tij cōl Thamuel. ²¹Nawēn thiēckē Nhialic bī ke yiēk bēnyāknhom, go Nhialic ke yiēk Thawul raan many Kic, kuat Benjamin yic, ku bī ya bēny ruōjn thiärjuan.

²²“Nawēn cī Thawul nyaai bääny yic, go Nhialic Debit looi ke ye bēnyāknhomden. Ku kēn cī Nhialic lueel rienke akin, ‘Aca yōk lōn Debit, wēn Jethé yen ē raan yen wiēc. Ku ē yen raan bī kāk wiēckē bīk rōt looi, aa looi.’

²³“Ē ye Jethu raan kuat Debit, yen cī Nhialic looi ke ye raan bī kōc Itharel luōk, tēcīt tē cī yen ye lueel thīn wääär. ²⁴Wääär kēc Jethu luōide jōök, ke Joon ēcī kōc Itharel kaŋ lēk wēt Nhialic. Ku ye ke yōjōk bīk muōl luoi kärec, ku cōlkē rōt aa muōc nhīim pīu. ²⁵Na wääär cī luoi Joon thiōk kek thōk, go kōc thiēec ēlä, ‘Yakē tak ya ḥa? Acie yen raan tietkē. Raan tietkē abī lōk bēn yacök. Ku acie yen raan lēu ye ba warke däk bei yecök.’

²⁶“Wek wämäthkië Itharel, mith Abaram, ku jol aa wek kōc cie kōc Itharel rēer tēn Nhialic door. Wēt bī kōc kony bī kōc cīi la pan mac acī lēk yo. ²⁷Ku yeen akēc kōc ke ciēj Jeruthalem ku bānyken ḥic, lōn nadē ke yen raan bī kōc bēn kony. Ku keek akēc wēl deet yiic aya, wēl ke ye kōc kāk Nhialic tij lēk ke wääär ye kueen akölaköl, aköl lōj. Ku keek aaci wēl kōc kāk Nhialic tij cōl aa tiij kenhīim, rin cī kek Jethu cōl anäk. ²⁸Cōk alōn cīn yen yiny cīk yōk bī ke ye tēm thou, gokē ḥuōt ke thiēc Pilato bī dhiel nōk. ²⁹Ku wēn cī kek kēriēec ēbēn looi, kāk ke cī gōt athör theer wēl Nhialic yic rienke, gokē jat piny tim cī riūi kōu ku lek thiōk raj yic. ³⁰Ku yeen acī Nhialic cōl aben pīr. ³¹Ku aaci rot nyuōth kōc ke ye cath kek ye kam Galilia ku Jeruthalem nīn juēc yiic. Kek kōckä, kek aaci kāk cī rōt looi tij, ku lēkkē ke kōc Itharel.

Cäth tuej ē Paulo (13:4 - 14:27)

13:20 Bäny 2:16; 1Tha 3:21 13:21 1Tha 8:5; 10:21 13:22 1Tha 13:14; 16:12; Wk 89:20

13:24 Mk 1:4; Lk 3:3 13:25 Mt 3:11; Mk 1:7; Lk 3:16; Jn 1:20, 27 13:28 Mt 27:22-23; Mk 15:13-14; Lk 23:21-23; Jn 19:15 13:29 Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42 13:31 Luɔi 1:3

33“Ku yok aaci bën buk we bën lëk thor path cii Nhialic yepuöu tcaj ke bii luöi wärkuan dít. Aci luöi yo èmén yok miëthken, rin cii yen Jethu col aben pír ke ci thou. Cimén cii ye göt elä waak rou athör theer wél Nhialic yic,

‘Yin ee wëndië, yen acii ya Wuur akölé.’

34“Ku yen kënë yen è kë cii Nhialic lueel, lön bii yen ye col aben rot jöt thou yic, ku bii cii kçj dhiäth raj yic,

‘Yin aba yiëk yath, ku yin aba dcoç cii tewäär,
cii yen yapuöu taaj thün ténë Debit.’

35“Ku è yic alanden, ècii lueel këlä wët dët cii göt yic,

‘Yin acä aluonydu bii puöl bii dhiäth raj yic.’

36“Ku yen Debit è ye kák Nhialic looi wäär píir yen, ku jol thou ku thiäk të cii wärken dít thiök thün. Ku guäpde acii bën dhiäth raj yic. **37**Ku kën akëc rot looi ténë raan cii Nhialic jöt bei raj yic.

38-39“Awiëc bæk njic wek wämäthkië Itharel, lön nadë ke rin Jethu yen abi kärec päl piny ténë kçj. Raan bii wëtde gam abi adumuöömke päl piny ténë ye. Ku kënë è këc löj Mothith looi wäär ténë we. **40**Tääükë wenÿin piny apath bii kë cii kçj kák Nhialic tij, cik lëk kçj këc rot cii lui we,

41“Tiëjkë wek kçj kçj däl gup! Gäikë ku wek aabi liu, rin kë luɔj akölé!

Acie kë bæk gam, cok alon bii raandä ye teet yic ténë we!””

42Wén jiël Paulo ku Barnaba tén amat, goke yöök ku bïk bën bën aköl dëet amat bïk wët lööj Nhialic bën ber yic. **43**Wén cii kçj jäl amat yic, ke Paulo ku Barnaba rüec kçj juëc Itharel, ku kçj juëc cie kçj Itharel cii cieej kçj Itharel gam. Ku jol Paulo kek Barnaba lëk ke bïk kepuöth deet, ku bïk pír ke njoth piath Nhialic.

44Nawén aköl dët amat, ke kçj juëc apei bö amat yic aabi ciët kçj èbën geeu kek cii guëér bïk bën piy wët Nhialic. **45**Nawén tij kçj Itharel akut diüt kënë ke dóm tieel ke. Ku yekë wët lueel Paulo dhöl yic ku yekë lat. **46**Ku Paulo kek Barnaba aaci bën jam apei këlä ke cii riöc, “Kën yen bii rot kañ looi tuej, ee lön bii we lëk wët Nhialic. Ku na cäk kuec bæk wët Nhialic cii gam, ku yakë röt yök ke we cie kçj wic pír akölriëec èbën, ke wek aa buk nyään piny ku lok ténë kçj kök cie kçj Itharel. **47**Rin yok aaci Nhialic yöök elä, ‘Wek aaca looi ke we cii mermer ténë kçj cie kçj Itharel, rin bii raan èbën pinynhom poth la pan mac.’”

48Nawén piy kçj cie kçj Itharel wët kënë, gokë puöth miet ku leckë wët Nhialic cik piy. Ku kçj ke ci loc bïk aa kçj pír akölriëec èbën aake ci bën gam.

⁴⁹Wët Nhialic aci bën yet bëëkë yiic èbën. ⁵⁰Go koc Itharel, kocdit baai geu yic èbën ben rac nhiiim agut diäär kocdit cie koc Itharel Nhialic door. Ku aaci Paulo ku Barnaba bën cuop wei panden. ⁵¹Go atuuc Jethu mél kuëen ku tejké kecök rin ci kek puöth riäak tñë ke. Ku jiëlkë ku lek pan col Ikonia. ⁵²Koc ke ci gam Antiök aake ci Wëi Nhialic la kegup, ku keek aake mit puöth apei.

Paulo ku Barnaba aa koc Ikonia lëk Wët Puoth Yam

14 Këcít kewäär ci rot looi tñë Paulo ku Barnaba Antiök acie yic ben ber aya tñë ke Ikonia. Paulo ku Barnaba aake ci la yön ye koc Itharel mat thin, ku jieemkë arëk bi koc juëc Itharel ku koc cie koc Itharel wët Jethu gam. ²Ku koc kök Itharel ci kuec bik wët ciï gam, aaci koc Ikonia luöm thook bik kenhiiim wël Paulo ku Barnaba. ³Ku Paulo kek Barnaba aaci rëer Ikonia nün juëc. Ku jieemkë apei rin Jethu ke ciï riöc, ku wët yekë lueel èbën è yic, rin ci Jethu ke yiëk riel bik kák jän göi aa looi. ⁴Ku koc juëc tø geeu aake ci keyiic tek, koc kök aake wël koc Itharel piñ ku gam koc kök wët atuuc Jethu.

⁵Nawën ke met koc Itharel yic kek kocken dit ku koc Konya bik agaac jöök, ku wickë bik ke nöök. ⁶Nawën la koc piööc wët ci mat yön cök, gokë riñ tø col Likonia tø geeth Lithtra ku Derbe thin. ⁷Ku piööckë Wët Puoth Yam Bäny Jethu è geethkä yiic.

Paulo aci duér nök Lithtra

⁸Mony ci ruai, cie cath, yecök yoc piiny tewäär dhiëeth ye è tø gen Lithtra. ⁹Ku è ye wël Paulo piñ. Go Paulo tiñ ke ci gam ku peth bi kony. Go döt, ¹⁰ku lueel, “Jot rot ba këjöc!” Go rot wuöl nhial ku ciëth.

¹¹Nawën tiñ koc juëc kë ci Paulo looi, gokë jam apei thoijden Likonia, “Aciëek cït koc aaci bën piny nhial tñë yo!” ¹²Ku ciëkkë Barnaba ke col Deuth ku ciëkkë Paulo ke col Yermith rin è yen raan ye wëlken lueel.^b ¹³Go raandit jöñ col Deuth door, jöñ rëer yiënde kal thok miöör la yiëth adir ci cuëec yöök bëëi. Ku wic kek kocken juëc rëer ke ye bik atuuc door è ke.

¹⁴Nawën piñ Barnaba ku Paulo ke wickë bik looi, gokë aläthken ret yiic keköth bik nyuccoth lön ciï kek këcít kënë wic, ku riñkë ciel thän awën yic ku lueelkë, ¹⁵“Yejö looi wek kënë? Yok aa koc è path cimëndun. Yok aaci bën buk Wët Puoth Yam Jethu bën lueel, ku buk we nyaai kák yakë doorkä yiic rin cïn kek wëtten yic, ku bæk aa door Nhialic töñ pîr, ci nhial ku piny ku wér kek käkkith tø thin èbën cak. ¹⁶Wätheer Nhialic écí koc puöl bik käkken cik tak aa door. ¹⁷Ku Nhialic

^a13:51 Mt 10:14; Mk 6:11; Lk 9:5; 10:11 ^b14:12 Aa rin jakken. 14:15 B.bei 20:11; Wk 146:6

ë rot nyuooth akölaköl käpuoth ye looi yiic tënë koc. Ee deej col atueny ku lok kajë ëbën cít teden ye kek luok, ku mitkë puöth.” ¹⁸Cök awën këc kockä wëlken lac gam, ka cik bën lëu bïk koc dök bïk miöör ciï näk.

¹⁹Nawën ke koc Itharel kök bö Antiök gen tö Pithidia, ku bö koc kök Ikonia, ku reckë koc nhiiim ku biöökkë Paulo ku yöckë ayeer geeu, ku takkë lön ciï yen thou. ²⁰Nawën la koc ciï gam kenhiiim kut yelööm, ke jöt rot ku dhuk geeu. Nayon nhiäk ke la Derbe kek Barnaba.

Paulo ku Barnaba aacii dhuk gen Antiök tö Thiria

²¹Paulo ku Barnaba aacii Wët Puoth Yam lëk koc Derbe ku gam koc juëc wët Jethu. Nawën ke dhuk Lithtra. Ku lek Ikonia ku jol a Antiök tö Pithidia. ²²Ku lëkkë koc ciï gam bïk gamden muk apath, ku lek tuej ke nhiar Jethu. Ku lëkkë ke piööcden yic elä, “Koc ciï gam ëbën aa dhil gum ë pïr kënë yic rin bï kek met bääny Nhialic yic akoldä.” ²³Ku kuanykë kocdit akuut koc ciï gam yiic ëbën, ke ciï kaj röök tënë Nhialic. Ku thekkë miëth rin bï kek Nhialic kaj door. Ku jolkë ke than Bëny Jethu cin, raan ciï kek wëlke gam.

²⁴Tëwën kueny kek Pithidia yic, gokë bën Pampilia. ²⁵Ku piööckë Wët Puoth Yam tënë koc gen Perga ku lek Atalia. ²⁶Ku tëen ke gér, ku dhukkë Antiök, tewär ciï koc ciï gam ke thön Nhialic thin rin luoiden cik thöl.

²⁷Wën ciï kek yëët Antiök, ke kuut koc ciï gam nhiiim ku lëkkë ke kajuëc cik looi riel Nhialic, ku nyooth Nhialic lön alëu bï koc cie koc Itharel gam aya. ²⁸Ku rëerkë Antiök pëi juëc kek koc ciï gam.

Löj Mothith

15 Koc kök pan Judia aacii bën Antiök, ku piööckë koc ciï gam elä, “Wek aaciï Nhialic bï kony të ciï we dhil noot, cít të ciï löj Mothith luël ye.” ²Go Paulo kek Barnaba jam apei rin ë wët kënë kek koc awën bö Judia. Nawën ke mat yic, bï Paulo ku Barnaba ku koc kök Antiök la Jeruthalem bïk wët kënë la jääm yic kek atuuc Jethu ku kocdit kök.

³Go akut koc ciï gam ke jal tooc, ku wën tëek kek Ponia ku Thamaria, ee cik lëk koc lön ciï koc kök cie koc Itharel wët Nhialic gam. Wët kënë aci koc ciï gam ëbën col amit puöth.

⁴Nawën yëëtkë Jeruthalem ë ke lor akut koc ciï gam, ku atuuc Jethu ku kocdit, koc cik bën lëk kajuëc ciï Nhialic ke kony bïk ke looi. ⁵Go koc kök akut Parathii ciï gam röt jat nhial ku luelkë, “Keek aa dhil noot ku lëk ke bïk löj Mothith dhiel theek.”

15:1 Leb 12:3

⁶Go atuuc Jethu ku kocdit kenhiim mat bik wët kënë tak yic. ⁷Wën cï kek wët jääm yic apei, ke Piiter jöt rot ku lueel, “Wek kackië ajiëckë lön yen aci Nhialic loc wäär kamkun, ba Wët Puoth Yam lëk koc cie kuat Itharel, rin bï kek wët Bëny piñ ku gamkë. ⁸Ku Nhialic ajiic kë tö raan ebën puöu, aci nyuɔoth lön yeen alëu koc kök cie koc Itharel bik gam aya cimën cï yen Weike col abö tënë ke, cimën wäär cï yen ye luɔi yo aya. ⁹aci nyuɔoth lön yok koc Itharel ku thäi kök, yok aa thöñ ebën, ku nyeei kärec kepuöth rin cï kek gam.

¹⁰“Na ye käya, ke yeqjoo looi wek kë cï Nhialic nyuöth we bæk ciï loi, rin wic wek ye ë path bæk tö bï yen puöu riëek thïn tuij. Të jöt yok koc cï gam nhiiim këril këc wärkuan dït ku yo aya, kaj lëu buk yääc? ¹¹Acie tede! Ayeku gam lön bï yo kony rin piath Bëny Jethu, ku abi ya tede aya tënë ke.”

¹²Go akut ebën biet ku piñkë kák jäñ göi cï Nhialic col aa looi Barnaba ku Paulo ke, kam koc kök cie koc Itharel. ¹³Wën cï kek thök jam, ke Jemith jöt rot ku bëer elä, “Piñkë wëtdie wek koc akuötda! ¹⁴aci Thaimon têt yo tö cï Nhialic ye nyuɔoth thïn lön ye koc cie kuat Itharel kacke aya, rin cï yen koc kök nyaaai keyiic bik aa kacke. ¹⁵Ku wël koc kák Nhialic tuij aaci röm kek ë wëlkä alanden. Cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yic elä,

¹⁶‘Ku lueel Bëny, yen abi dhuk,
ku yen abi many Debit cï riääk ben jöt nhom.
Ku ben kakkén cï riääk cök piny bik riel.

¹⁷Ku käya, koc ebën aabë Bëny wic,
koc cie koc Itharel ca coöl bik aa kackië.

¹⁸Yen ee wët cï Bëny lueel akan,
Bëny yen cï wët kënë col ajiic theer.’

¹⁹“Ku la Jemith tuej ku lueel, na ye yen, ke yok aaci koc cie koc Itharel cï Nhialic dhuöök rëëm nhiiim. ²⁰Ajuëen buk ke gät athör ku lëkku ke, bik ciï mith kuat miëth cï ke jakrec door, ku titkë röt bik gup ciï la akor. Ku cik riem cam ku cik cuët riñ län këc teem röl bï riem kuér. ²¹Rin löj Mothith aci kueen run juëc yiic, yön ye koc Itharel mat thïn akööl ciï kek ë luui yiic, ku wëlkä aaye piöjc geeth yiic ebën.”

Athör cï gät koc cie koc Itharel cï gam

²²Nawën ke atuuc Jethu, ku kocdit kek koc akut koc cï gam ebën, mat wët yic bik röör abék akut yic kuany, ku bik ke tuoco Antiök kek Paulo ku Barnaba. Gokë Judath col Barthabath aya, ku Thilath koc theek akut rin luɔiden, kuany. ²³Ku gëmkë ke athör kënë tënë koc cï gam Antiök,

15:7 Luci 10:1-43 15:8 Luci 2:4; 10:44 15:16-18 Amo 9:11-12

15:20 B.bei 34:15-17; Leb 17:10-16; 18:6-23

“Yok atuuc Jethu ku kocdit, miëthakun, yok aaci miäthda tuöc miëthakua cie kuat Itharel ciëj gen Antiök, ku pan Thiria ku Cilicia. ²⁴Acuk piy lön cï koc kökakuötta yic la ku recke wepuöth käk yeké lueel, ku keek aa këcku ke tooc bik käkkä aala lueel. ²⁵Këya, yok aaci yonhiüm mat ku gamku buk koc kuany ku tucku ke we. Ku aabii la kek wämäthkuan nhiarku Barnaba ku Paulo, ²⁶cï wëiken gam bik luui rin Jethu Kritho. ²⁷Wek aa tucku Judath ku Thilath, bik we lëk wël cï göt athör kën yic aya. ²⁸Aci Wëi Nhialic täü yopuöth bi ciën löjn ril dët metku ë löön cï gät we kä yiic. ²⁹Ku wek aa ciï käkkä dhil loi, duökkë ye müth miëth yeke jakrec door, duökkë riem cam, duökkë cuët riñ län këc teem röl bï riem kuér, ku tiëtkë röt bæk gup ciï la akor. Na luçikë käkkä cït emen cï yok ke lëk we, ke luçidun abi piath. Yenakan.”

³⁰Ku toockë atuuc Antiök. Nawën cïk yet, ke mat koc cï gam ebën nhiiüm ku gëmkë ke athöör. ³¹Wën cï kek athöör kueen ë ke mit puöth rin cï wël cï göt athöör yic ke deet puöth. ³²Judath ku Thilath, koc ke jam nyin Nhialic aya, aaci jam apei kek koc cï gam bik ke deet puöth ku rilkë puöth. ³³Tëwën cï kek nïn nök ke ke lony wämäthakua dhöl bik dhuk ke puol gup ténë koc ke toc ke. [³⁴Ku Thilath acie nhom bën waara ku döñ.] ³⁵Paulo ku Barnaba aake cï pëi nök Antiök, ke piööc wët Bëny kek koc juëc kök ténë koc Antiök.

Paulo ku Barnaba aaci puöök

³⁶Nawën cïk pëi nök Antiök, ke Paulo yöök Barnaba, “Dhukku ciëen geeth wäär yiic cï yok Wët Puöth Yam piööc thïn, buk wämäthakua la neem, ku buk tij lön le kek tuej apath kek gamden.” ³⁷Ku ë wic Barnaba bï Joon Marko cath ke ke, ³⁸ku akëc Paulo tak lön puöth yen bï cath ke ke rin aci bën dhuk Pampilia, ku ciï rëer ke ke bik luçiden thaäp kedhie. ³⁹Wët kënë acik teer apei nawën ke puöök. Ku jiël Barnaba kek Joon Marko ku geerkë Thaipruth. ⁴⁰Ku cöl Paulo Thilath bï cath kek ye, ku pël miëthakën ke dhöl bï Nhialic ke cöl aa cath ke puol gup. ⁴¹Ku jolkë la Thiria ku Cilicia kek Thilath, ke deet koc cï gam puöth bik gamden muk apath.

Timothii aci cath kek Paulo ku Thilath

16 Paulo aci cath bï la Derbe ku Lithra të ciëj Krithian cöl Timothii thïn. Man Timothii éci gam aya, ku yeen ë ye nyan kuat Itharel, ku wun ë ye Girik. ²Koc le yok gam tök ebën Lithra ku Ikonia, aake

ye ኃይር jam rin Timothii. ³Go Paulo Timothii 콜 ajout rin wic yen ye bïk cath. Ee looi käya rin aajic koc Itharel ke ciëŋ Derbe ku Lithtra ëbën lñ ye wun Timothii Gïrik, kuat cie የዕስ. ⁴Tëwén ye kek jäl gen ku lek gen, aake lööj cï atuuc Jethu ku kocedit tñ Jeruthalem guiir têt koc cï gam, ku lækkë ke bïk aa luui cït tñ wic atuuc Jethu ku kocedit tñ Jeruthalem ye thïn. ⁵Käya, koc akut koc cï gam aaci cök puöth bïk gamden cïi war, ku koc cï gam aaci röt aa juak akölaköl.

Paulo ku Thilath aaci la Troath

⁶Paulo ku Thilath aaci Prigia ku Galatia bar yic, rin cï Wëi Nhialic ye nyuöth ke bïk Wët Puöth Yam cïi piööc ë bëëi Athia kä yiic. ⁷Tëwén cï kek aken Mithia dööt, ke wïckë bïk la pan 콜 Bithinia, ku keek aaci Wëi Nhialic nyuääth bïk cïi ték thïn. ⁸Gokë Mithia bar yic ku lek Troath. ⁹Ku ë wëér kënë Paulo aci kädaj tñj käcít raan Mathedonia ke käac yenhom ku lëj. “Bäär yin Paulo Mathedonia ba yo bën kony.” ¹⁰Wën cï Paulo nyuöth ë kënë, goku röt guiir buk la Mathedonia, rin acuk ኃይር lñ cï Nhialic yo coöl buk Wët Puöth Yam la piööc tënë koc Mathedonia.

Paulo ku Thilath aaci la Pilipi

¹¹Goku jäl Troath ë riäi ku gérku buk teem Thamodhraki, nayon nhiäk dëët yo la Nipolith. ¹²Ku jiëlku Nipolith ku lok Pilipi gen tuej ye kanj thiçök tñ le koc Mathedonia, ku yen ë ye gen rëér koc Roma thïn. Ku näkku nñ juëc geeu. ¹³Nawén aköl cïi koc Itharel ë luui ke yo jiël geeu, ku lok wäryou tñ yeku tak lñ ye koc Itharel kenhïim mat thïn bïk röök. Ku nyuucku piiny ku jieemku tënë diäär ke cï kenhïim mat thïn aya. ¹⁴Kam koc cï wëlkuwa piñ ë koc ke tñ thïn yiic, ee tñj gen Thiatira 콜 Lidia, ku ë ye yçoc wei alëth mïthiööj ril yjonyden yic apei. Lidia ë ye Nhialic door, ku éci Nhialic cök puöu bi wët lueel Paulo piñ. ¹⁵Wën cï ye gäm lökwëi kek koc ciëŋ baai kek ye, ke 콜 yo ku lëk yo, “Bäk, rëérkë paandië, tñ cï wek ye gam lñ cï yen gam ayic.” Ku lëj yo buk la baai.

Paulo ku Thilath aaci mac Pilipi

¹⁶Nayon akäl tök, tëwén le yok tñ ye koc la röök thïn, ke yo räm kek nyan alony la guöp jøj ye 콜 alëk koc kë bi rot looi. Ku yeen éci wëëu juëc apei bëëi tënë kocken cï ye loony. ¹⁷Nawén ke buöth Paulo ku yo ëbën ke loi duçç, “Kockä aa lui rin Nhialic Madhäl. Aa yin lëk tñ bi Nhialic yï kuony thïn.” ¹⁸Ku looi käya nñ juëc, agut bi Paulo puöu riääk, ku wel yenhom ku lëk jøj tñ nya guöp, “Rin Jethu Krïtho bäär bei ë nya guöp!” Ee kaam wën, ke jøjrac jiël yeguöp. ¹⁹Nawén le koc cï yeen loony tñj, ke nyan alony cïn wëëu ye ben bëëi tënë ke, gokë Paulo döm

ku Thilath ku thelké ke luk yic. ²⁰Ku yëthké ke bány nhiiim ku luelké, “Röörkä aa kɔc Itharel, ku keek aa loi aliaäp genda. ²¹Aa yook piɔɔc buk kák liu ciɛɛnda ku lööjkua yiic, aa looi. Yok aa kuat Roma. Këya, yok aacií dhil luui kák yeké lëk yo buk ke looi.”

²²Ku met thän awën kääc luk kōu wëtden yic ku biëkké ke, ku ret bány alëth Paulo ku Thilath yiic keköth, ku cɔlké ke aa that. ²³Wën cï apuruuk Paulo ku Thilath that ku biëkké ke apei, ku riitké ke yön mëc, ku yöök bëny apuruuk ë tüit kɔc cï mac, bï ke der rin bï kek cii kat. ²⁴Nawën piy apuruuk ë wët kënë, ke riitké yön tō ciëen ku rekké kecök, ku mecké ke gurgurdit thiek kōu.

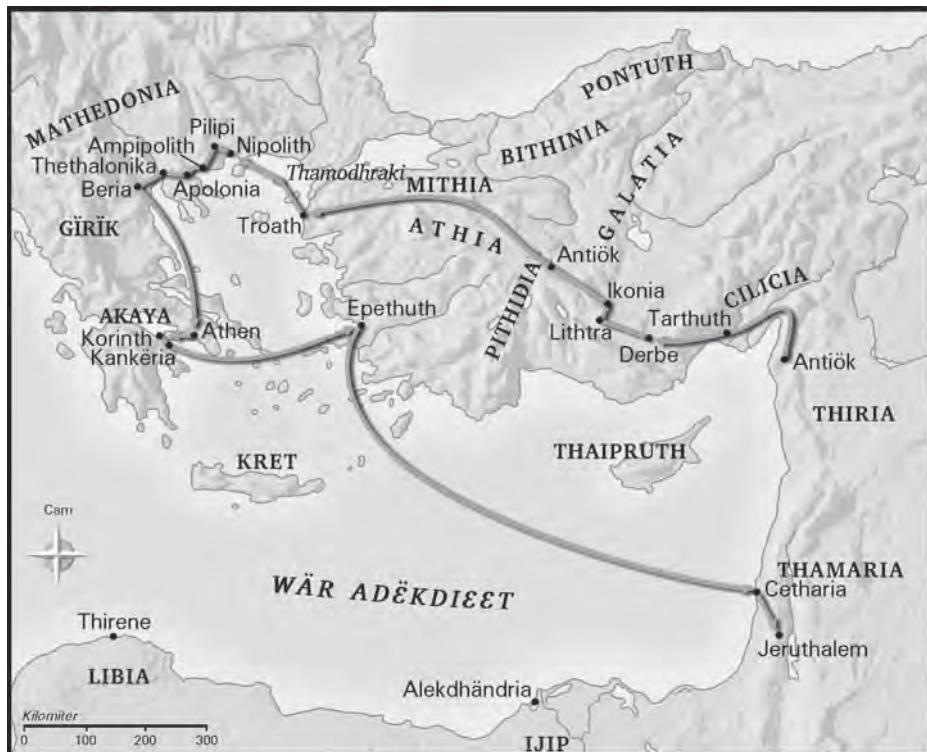
²⁵Nawën tēcít wëer ciel yic, ke Paulo ku Thilath aake rjöök ku ketké waak door kek Nhialic, ku kɔc kök ke cï mac kek keek aake piy. ²⁶Kaam awën ke piny yiëek rot apei, ku yiëek tewen cï yön mëc buth thin aya. Nyin yic tewen ke yööt ḥany kethook, ku dák luɔŋ werwer kecök.

²⁷Go bëny apuruuk wën tit yöt thok rot puur ku tij yööt ke ḥaany thook, ku tek lɔn cï kɔc cï mac röt kual, go palde miëet bei, ku wïc bï rot nɔk. ²⁸Go Paulo rël apei, “Duk rot näk! Yok aatö tén ebën!”

²⁹Go bëny apuruuk mac cɔɔl, ku rij yöt ku wïik Paulo ku Thilath cök ke leth. ³⁰Nawën ke wet nhiiim ayer ku thiëec ke, “Wek bány, yenjö ba looi bï ya kony?”

Ku mecké ke gurgurdit thiek kōu (16:24)

Cäth ë rou Paulo (15:36 - 18:22)

³¹Gokë lueel, “Gam wët Bëny Jethu, ke yin akony wek kacku.” ³²Nawën ke jol wët Bëny Jethu piëjöc tënë ye ku tënë koc kök tö paande ebën. ³³Ku ë wëer kënë, ke Paulo ku Thilath nyeei bëny apuruuk wën ke bi tötökkien la lók yiic ku dër keyiic, ku muç nhom nyin yic kek kacke ebën. ³⁴Ku yëth Paulo ku Thilath paande ku gëm ke miëth. Ku jol puju miet kek kacke rin ci yen wët Nhialic jal gam.

³⁵Nayon nhiäk ke bëny geeu toc bëny apuruuk, “Lak, lëkkë bëny apuruuk tit yön mëc bi Paulo ku Thilath lony.”

³⁶Go bëny apuruuk tit lëk Paulo, “Bëny aaci wët tooc rienkun bi we lony. Këya, wek aaci puöl bák jäl ke cïn awuöc yik we.”

³⁷Go Paulo lueel tënë bëny apuruuk, “Yok aa këc yäth luk yic, ku yok aaci bëny col athat thei nhom ku mac yo, ku yok aa koc Roma! Ku emën, awickë buk jäl yo ciï njic? Acie tede! Kek bëny nhiiim, aa dhil bën tën bik yo bën luöny bei.”

³⁸Go bëny apuruuk wët ci Paulo ku Thilath lëk ke la kuany yic tënë bëny geeu. Nawën piñkë lön ye Paulo ku Thilath koc Roma, gokë riëjöc.

³⁹Ku lek bïk ke la løy, bïk wët päl piny tënë ke, ku bïïkë ke bei yön mëc ku läkkë ke bïk jäl geeu. ⁴⁰Go Paulo ku Thilath jäl ku lek pan Lidia. Ku matkë kenhiüm thïn kek koc cï gam, ku jiëemkë tënë ke wël deet kek kepuõth ku jiëlkë.

Koc Thethalonika aaci wët Paulo maan

17 Paulo ku Thilath aaci tüük geeth karou yiic, gen Ampipoli ku Apolonia, ku jölkë bën Thethalonika t  r  er t n ye k c Itharel kenh  im mat th n bik r  ok. ²Go Paulo, c m  den theer, la t  ye k c Itharel kenh  im mat th n, ku ak  l yiic kadi k, ak  l ci   k c Itharel ye luui, ke Paulo j l k k c  g t ath r theer w l Nhialic yic aa teer kek k c. ³Ku nyuth ke k c c  g t ath r theer w l Nhialic yic, ee l n bi Jethu Kr  ho raan c  Nhialic tooc abi dhiel gum, ku j t rot thou yic. Ku lueel Paulo       , "Jethu jieem yen rienke t n   we       , yen ac  Nhialic l c ku d  c." ⁴Go k c k k k k c  Paulo lueel y k ke ye yith, ku m  tk  r  t Paulo ku Thilath, ku yen lan k c ju c G  rik Nhialic door aya, ku di       k c d  t.

⁵Ku koc Itharel aake ci tieel dom rin ci koc juec wet Paulo gam, ku kuutke koc aliäap dhöл yiic, ku matke keyiic ku loike duot, ku mekké pan Jathon ku wické Paulo ku Thilath yoot yiic bik ke bëei ayeer tënë koc. ⁶Nawen cik ke yök, goké Jathon ku koc kök ci gam thel ténë koedit geeu ke loi duot elä, "Röörkä aacä liäap looi geeth juec yiic, ku emen aaci ben genda. ⁷Ku aaci Jathon nyuööc paande. Keek aaci löön bënyjaknhom Roma dhöл yiic, ku luelke ka la bënyjaknhom dët yam col Jethu." ⁸Ku wëlken kä, aaci thändit geu ku bany liäap nhüim. ⁹Ku jol bany Jathon ku wämäth kök awen col aa tëeu wëeu piny bik röt waar, ku pälke ke bik jäl.

Paulo ku Thilath aaci la Beria

¹⁰Tewen ci piny cuəl, ke koc ci gam col Paulo ku Thilath aa la Beria. Nawen cik yet, ke la te ye koc Itharel mat thiin. ¹¹Aye koc Itharel to Beria nhiaar bik wet Paulo piŋ tene koc Thethalonika. Ku aake wael Nhialic kueen akolakol, bik tiij lon ye kak ye Paulo lueel yith. ¹²Koc juec aaci wet Jethu ye Paulo læk koc ben gam. Ku diäär juec koedit Girik, ku röör juec Girik aaci wet ye Paulo lueel ben gam aya.

¹³Nawën le koc Itharel tö Thethalonika piñ lön cï Paulo wët Nhialic la piööc Beria aya, gokë bën ku kuutkë koc thook bik aliäap looi. ¹⁴Tëwën nyin yic, ke koc cï gam col Paulo ajiël kek koc kök bik la wath thok, ku döj Thilath ku Timothi Beria. ¹⁵Ku koc awën ruec Paulo aaci bën ger kek ye, bik yet Athen. Ku dhukkë Beria kek athön Paulo tënë Thilath ku Timothi, bik röt lac mät ye.

Paulo aci la Athen

¹⁶Tëwën tiit Paulo Thilath ku Timothiï Athen, ee këc puöu la yum wën tijen yen geu ke cï thiäj yiik ye kek jakken door thïn. ¹⁷Go jäl a teer kek koc Itharel, ku koc wuöt kök Nhialic door tê ye koc Itharel mat thïn kek thän dët guëer tê ye koc kenhüim mat thïn geeu, bïk wëlkä bëن piñj. ¹⁸Go koc kök piööc Epikuria ku Ithäk jam kek ye aya. Ku lueel koc kök, "Yenjö wic raan kënë këc piöc, bïl lueel?" Ku ben koc kök lueel, "Yen ë ciët jam rin jak kucku." Ee luelkë käya rin Paulo ë piööc rin Jethu, ku lön ye koc röt jöt thou yic.^c ¹⁹Gokë Paulo cœl amat yic, amat ë röm gçon cœl Ariöpakuuth nhom ku luelkë, "Awicku buk piööcdun yam ye lueel kënë yic. ²⁰Kök yeku piñj ke ye lueel, aaci thöñ kek kák cuk kanj piñj, ku awicku buk wëtden yic, yic." ²¹(Rin anhieer koc ke dhiëth Athen, ku thäi kök la rëér thïn, bïk koc aa lëk wël yam cïk piñj, ku piñkë kák yam tënë koc kök aya.)

²²Go Paulo rot jöt ku këec amat Ariöpakuuth nhom ku lueel. "Koc Athen! Aya tijen käjuëc yiic lön ye wek jak juëc theek. ²³Rin tê ciëth yen gendun yic, ku daai käkkun yakë door, yen ë yiik yok aya ke cï göt nhom këlä, 'Tënë Nhialic kuc.' Yen kë yakë door kënë, yen ë kënë ya lëk we, ku acäk ye yic. ²⁴Nhialic cï piny cak ku kák tõ thïn ébën, yen ë Bëny nhial ku piny. Ku acie ceñ luëk cï buth yiic bï ye aa door thïn. ²⁵Ku yeen aya, acie wic kök bï luëi ye, rin ë yen atö pïir yecin, ku ë yen kériëec ébën wic raan, gäm raan. ²⁶Nhialic aci raan tök kanj cak tueñ, ku raan töñ kënë yen abii thäi bei thïn ébën, ku jol ke aa thiëi pinynhom ébën bï kek ceñ thïn. Ku tueñ këc yen ke cak, éci/guiir, ye nen, ku ye tënën bï kek ciëñ thïn. ²⁷Acì cak rin bï kek ye wic bïk yic, tëdë abïk yok tê wic kek ye. Ku ë yic Nhialic aci mec kek yo. ²⁸Cimën cï raan dët ye lueel élä theer, 'Yen acœl yo aa pïir, ku ciëñku cimën kënë!' Ku aci kockun wak lueel aya élä, 'Yok aa miëthke aya.'

²⁹"Cimën ye yok mith Nhialic, acuk dhil tak lön Nhialic acit mïläj, ayi alel cï atët guañ bï thöñ Nhialic. ³⁰Akëc Nhialic kuëec nhom, bï koc tém awuöc wäär këc ye yic, ku émën ë koc lëk pinynhom ébën, bïk käreç yekë looi puösl. ³¹Rin aci guiir bï la aköl töñ bï raan cï lœc luk looi tënë kuat raan ébën pinynhom. Ku yen aci nyuöth raan ébën lön bï yen kënë looi, jön cï yen raan bï luk looi jöt ran yic!"

³²Tëwën piñj kek Paulo ke jam jön rot thou yic, ke bui koc kök, ku lueel koc kök élä, "Awicku, ba kënë ben ber yic, buk piñj." ³³Go Paulo jäl amat yic. ³⁴Ku mët röör kök röt ye, ku gamkë wët cï lueel, kam ë röörkä ë ye raan koc amat cœl Diönithiöth, ku tijen cœl Damarith, ku koc kök ke cï gam aake tõ thïn aya.

^c17:18 Aa koc akut ë këñ lueel pan Girik. 17:24-25 1Bñ 8:27; Ith 42:5; Luc 7:48

Paulo acii la Korinth

18 W n c i Paulo jam amat yic, ke ji l Athen ku ler Korinth. ²Ku r m th n kek mony Itharel col Akuila, dhi th Pontuth, ke pu c b n Italia kek Prithkila tiejde, rin c i Klaudi th, B ny aknhom k c Itharel cu p wei Roma. Go Paulo la b i ke la neem. ³Ku r er ku luui ke ke, w n c i yen ke y k ke ye cu c al th dhil ye gu t piny c t du l, ku y ck  ke c m n yen aya. ⁴Ku   ye jam apei t  ye k c Itharel mat th n ak l c i k c ye luui yiic, b i ke l k yith, rin b i k c Itharel ku k c G rik w t Nhialic gam aya.

⁵Naw n la Thilath ku Timoth i b n Mathedonia, ke Paulo p l k k n ke ye looi ku y k y nhom pi oc w t Jethu, ku t t k c Itharel l n Jethu yen alua n b i Nhialic tu j c pinyhom. ⁶Naw n ke j nyk  ku luelk  k rec ri nke, go yec k tej ku l k ke, “Na c k m  r b k Nhialic kuc, ka wek aab  r t g k   r t! Ac n raan b k g k.  m n wek aba pu l ku la w t Jethu pi j c t n  k c cie k c Itharel.” ⁷Goke jal ny  n piny, ku ler pan raan cie raan Itharel Nhialic door col Titi th Juthtuth b i la r er th n. Ku pan Titi th   thi  k kek t n amat k c Itharel. ⁸Raand t t n amat col Kr thputh  ci w t Nhialic gam, y en ku kacke  b n ku k c k k Korinth aake c i w t Jethu pi j ku gamk , ku mu c Paulo kenhi m.

⁹Nay n w  r t k, ke Paulo ti j k d n k c it nyu th, ku l k Nhialic ye  l , “Duk ri c   k ck , l  r t n  y i jam t n  ke, ku duk dh r k e loi yic, ¹⁰rin y n ar  r kek y i. Ac n raan b i ye l u b i yi k t t k, rin k c ju c r er   t n aa kacki .” ¹¹Go Paulo r er geeu ru j n t k ku abak, ke pi oc k c w t b j t n  Nhialic.

¹²Naw n c i Galio b ny aknhom Roma, jal looi b i ya b ny t pan G rik, ke k c Itharel mat keyiic ku d mk  Paulo ku y thk  luk yic t n  Galio. ¹³Ku luelk  t n  ye, “Mony k n , aw c k c b k Nhialic aa door dh l c i th  n kek l  ja.”

¹⁴T w n w c Paulo ye b i jam, ke luel Galio t n  k c Itharel  l , “Na ye awu c yen c i looi,  u t yen ac i y c p l piny ku piej wëtdun. ¹⁵Ku  m n n k ater we   path w t rin ku w l ku l  jk n, wek aa dhil k d n lueel wep c. Y n ac i b ny k k c t k akk .” ¹⁶Ku col ke aa ny  i luk yic. ¹⁷Gok  Thotheneth, raandët t n amat d m ku bi kk  luk yic. Ku k n  ak c Galio ku  c nhom.

Paulo acii dhuk Anti k

¹⁸Paulo  ci n n ju c n k Korinth kek k c c i gam, naw n   ke t  j ke, ku ler ri i yic kek Prithkila ku Akuila, ri n la Thiria. Ku w n k c kek gu  la w i r b k ger, ee c i ku  n Kank ria t n  Nhialic, ku col rot amut nhom.

18:18 Kn 6:18

¹⁹Nawën ë ke yet Epethuth, tē cī Paulo Prithkila ku Akuila bën nyääñ thïn. Ku ler tēn amat koc Itharel, ku jieem apei ke ke. ²⁰Ku pëen koc amat bï lëk rëer kek ke, go cii gam. ²¹Ku lëk ke elä wën jiël yen, “Na ye yen ke wic Nhialic, ke yen abi dhuk tēnë we.” Ku ler riäi yic ku jiëlkë Epethuth.

²²Wën le yen yëet Cetharia, ke la Jeruthalem ku muöth akut koc cï gam, ku jol la Antiök. ²³Nawën cï nün nök Antiök ke jiël ku ler wuöt Galatia ku Prigia ku deet koc cï gam thïn ebën puöth.

Apolo ë koc Epethuth ku Korinth piööc

²⁴Go raan Itharel col Apolo, dhiëth Alekdhändria pan Ijip, bën Epethuth. Yen ë njic wël theer cï göt athör theer wël Nhialic yic, ku ë njic jam apei. ²⁵Ku ecii piööc dhel Bëny ku nhieer ke ku jieem ku piööc koc yith rin Jethu. Ku käkkä aake pëk thook miöc nhom wäär ye Joon looi. ²⁶Ee ye kériëec ebën njic teet yiic apath tēn amat ke cii riöc. Tëwën piy Prithkila ku Akuila wälkä, gokë yäth panden ku tëtkë dhöl cï Nhialic nyooth tēnë koc.

²⁷Ku jol Apolo tak bï la pan Gïrik, go koc cï gam Epethuth kony ku gëtké athöör tēnë koc cï gam tō pan Gïrik, ku lëkké ke bïk njic lor apath tē yeet yen. Ku yeen aci bën aa raan cï koc cï Nhialic kuony dhëejde bïk gam, bën kony apei wën yeet yen. ²⁸Rin wëlken ril cï lueel aaci yen koc Itharel thöl nhiiim amat yic, ku nyuth ke yith wël theer Nhialic cï göt yiic lön Jethu yen ë raan cï loc ku döc.

Paulo aci la Epethuth

19 Tëwën rëer Apolo Korinth, ke Paulo jol cath bï wuöt kuany yiic ku yeet Epethuth. Tëen, aci koc kök abiöth yön thïn ²ku thiëec ke, “Ci Wëi Nhialic lööny wegup wën cï wek gam?” Gokë dhuök ye, “Akëcku cak piy lön tō Wëi Nhialic thïn.”

³Go Paulo ke thiëec, “Na ye këya, ye miöc nhom njö cäk yön?” Gokë bëer, “Ee miöc nhom ye Joon gäm koc.”

⁴Go Paulo lëk ke, “Miöc ye Joon koc mucc nhiiim aye looi tēnë koc cï kepuöth wel wei kärec yiic. Ku lëk koc Itharel wek aa dhil Jethu raan bï lök bën yacök gam.”

⁵Wën piy kek ë wët kënë, ke mucc nhiiim bïk jäl aa koc buoth Jethu. ⁶Ku tëeu Paulo yecin kenhiim, ku bö Wëi Nhialic kegup, ku jieemkë thok kök, ku jolkë wët cï bën tēnë Nhialic aa lueel. ⁷Ku röör aake cït thiäär ku rou ebën.

⁸Ku tēn pëi kadiäk, Paulo ë ye la tē ye koc Itharel mat thïn, ku jieem ke ke apei lön ye wët ye lueel rin bääny Nhialic yic. ⁹Go koc kök nhiiim

riel keyiic ku cik gëm, ku luelkë kärec apei koc nhiiüm rin dhël pîr ci Bëny nyooth. Go Paulo ke nyään piny ku jiël kek koc ci gam, ku jölkë wët aa jaam yic akölaköl, yöndit ye mony col Tiranuth jam thin tñë koc juëc.¹⁰ Ku la Paulo tuej run karou ke loi kënë, abi koc ke rëer wun Athia, koc Itharel ku koc cie koc Itharel, wët Bëny piñ.

Aye wëet Ithkiba them bïk jakrec cuop wei

¹¹Nhialic èci Paulo col aloi kák koc göi këc röt kañ looi. ¹²Alanh yen tuc wuuny, ku alanh ye ceñ tñë luçi, aake ye ýäth tñë koc tuany. Ku tñë ci ke ýäth, aa tuaany col ajiël ku jiël jakrec kegup aya. ¹³Eci koc kök Itharel këc gam baai kuany yic ke ye jakrec cuop wei koc gup, aa them aya bïk rin Bëny Jethu aa lueel, ku yekë jam tñë jakrec elä, “Yin ayöök rin Jethu, ye Paulo jam rienke.” ¹⁴Wëet raandit kák Nhialic col Ithkiba kadhorou kek aake ye kënë looi.

¹⁵Go jöjrac lueel tñë ke, “Yen anjic Jethu, ku yen aci wët Paulo piñ ku week yakë tak ye wek yi ña?”

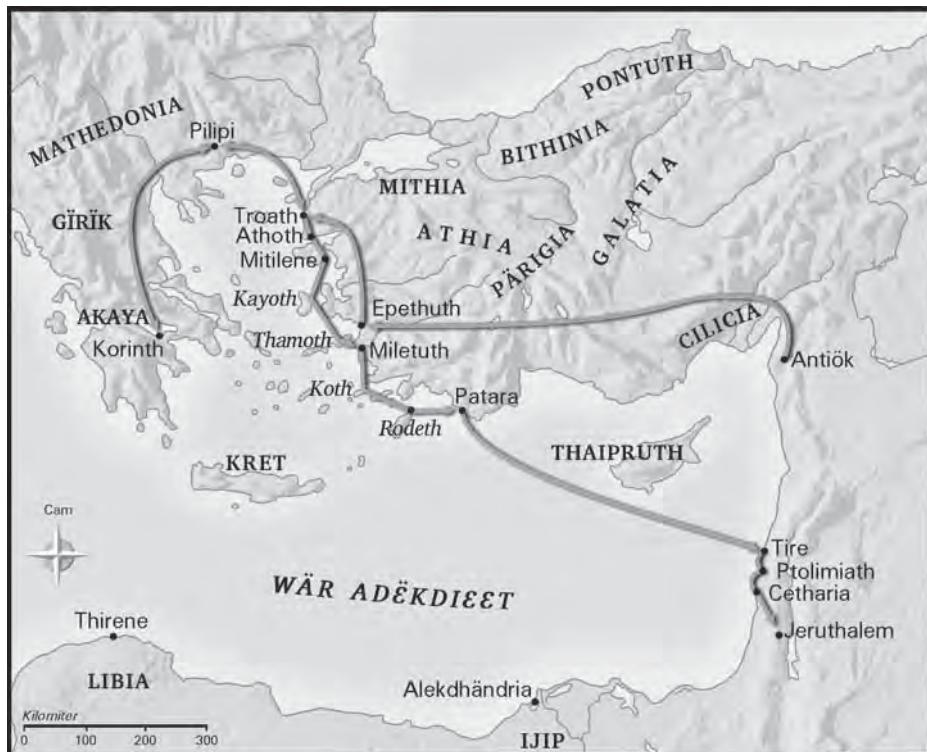
¹⁶Go raan tñj jöjrac yeguöp thuëet kegup ku yik ke têtöök, ku ret aläthken yiic keköth. Nawën ke kat paande kecïn köth alëth, ke kuër gup aya. ¹⁷Koc Itharel ebën ku koc cie koc Itharel ke ciëñ Epethuth, aake ci kë ci raan la guöp jöjrac looi piñ, gokë riööc apei, ku jol rin Bëny Jethu aa leec apei. ¹⁸Go koc juëc ci gam bën ku lekkë kákken rec cik looi koc nhiiüm.

¹⁹Go acör juëc luui è käkkä athörken bëei ku cuänykë ke ke deei raan ebën. Ku matkë wëeu ke ycoç athör yiic gokë aa wëeu juëc apei. ²⁰Käjuëc ril ci röt looikä aaci koc cök puöth apei, ku jol wët Bëny la tuej ke thiëi piny, ku gëm koc juëc.

Koc Epethuth aacä aliääp looi

²¹Wën ci käkkä röt looi, ke bö Paulo puöu bi la Jeruthalem ke ték Mathedonia ku Gïrik, ku lueel, “Të ci yen la è bëëikä yiic ke yen abi dhiel la Roma aya.” ²²Go Timothi ku Eratuth kocken ye kony tucc Mathedonia, ku lök rëer Athia.

²³Tëwën rëer yen Athia yen èci aliämđit rot looi Epethuth rin dhël piiř ci Bëny nyooth. ²⁴Mony thöth mïlëöj col Demetriöth è tñj thin. Ku yeen è ye kaj thööth mïläj kecít luëk kor ye ke jöp tik col Artemith door thin. Ku kocken luçi aake wëeu juëc yok è luçiden kënë yic. ²⁵Go kocken luçi coäl ebën, ku coäl koc kök mïlëöj thööth kecít luëk Artemith cimenden aya, ku lëk ke, “Week, anjeckë lön ye yok wëeuksan piiř yok yok è luçi kënë yic. ²⁶Ayakë piñ ku tiëñkë yen kë looi raan col Paulo. Aye lueel lön kák ye thööth aacie Nhialic acin, ku yeen aci koc

Cäth è diäk Paulo (18:23 - 21:17)

juëc wel nhiiüm Epethuth ë tën, ku jol a Athia ëbën. ²⁷Kérac abi rot looi rin koc aaciï bï ɳiec aa jam ë luçidan kënë. Ku acie këya rot, acin koc bï ye ben aa tak lön ye luaŋ jõndan cöl Artemith kë thiek yic. Ku acin koc bï jõndan cöl Artemith ben aa theek, jõndan ye raan ëbën Athia ku pinynhom, door!"

²⁸Wën pij thän awën cï kenhiiüm mat kë cï Demetriöth lueel, ke tuuc kegup ku riëékkë puöth apei, ku loikë wuccu ku yekë lueel élä, "Artemith Epethuth adit apei alanden!" ²⁹Ku jol koc juëc geu yic ëbën, duççot looi. Ku dɔm thän awën Gaiöth ku Arithtarkuth, koc pan Mathedonia ke cath kek Paulo, ku riijkë ke të ye koc geeu kenhiiüm mat thïn. ³⁰Go Paulo wic bï la jam kek koc wén cï kenhiiüm mat. Go koc cï gam pëen bï cïi la. ³¹Ku koc kök ɳièc kek ye koçdit geeu yiic aake cï wët tooc aya bik lëk, bï cïi bö bï bën jam koc nhiiüm. ³²Tëwén koc ke cï bën amat yic aake loi duççot. Ku ye koc kök jam wël cïi thöŋ kek wël koc kök, rin koc juëc keyiic aake cök kënë met koc kenhiiüm kuc. ³³Go koc kök tak lön ë yen Alekdhändär yen cï kënë looi, rin cï koc Itharel ye cöl ala koc

nhiiüm tueŋ. Go Alekdhänder yecin jöt bii koc col abit, ku bii töt ke lön ciï kek cök tö ë wët kënë yic. ³⁴Nawën lek Alekdhänder njic lön ë yen raan Itharel, ë ke jnot ke loi duɔɔt ku ḥuɔt yekë kiit yic, “Artemith Epethuth aril apei alanden.”

³⁵Nawën ke jol raandit bëny geeu lëu bii koc duɔm thook piny ku lueel, “Koc Epethuth aŋic raan ëbën, lön yen gen Epethuth yen ala riel bii luaj Artemith tiit, ku jol a kuör yath ci löny nhial. ³⁶Acin raan dhäl ë käkkä. Këya, pälkë röt piny, ku duökkë lui luɔi mith. ³⁷Wek aaci röörkä bëei ë tën, cök alon cïn yen kë yaath ci nyaai lueek, ku lön cïn yen kärec cik lueel jaŋda guɔp aya. ³⁸Na la Dimitrioth kek kocken luɔi raan yekë gaany, ka akööl ye koc luk aatj thïn ku bëny aa rëer thïn, alëukë bik raan wickë la gaany akölë. ³⁹Ku na le këdëet ḥuɔt wiëckë, ka bii luk amatdit yic. ⁴⁰Rin alëu bëny Roma kuan mac yo bik lueel lön ci yok aliäap looi rin kë ci rot looi akölë, rin acin raan lëu ye bii lueel, lön ala wët puɔth looi aliäap, ku acin wët yic lëuku buk lueel aya rin aliäm kënë.” ⁴¹Wën ci yen wët kënë lueel, ke däk amat nhom.

Paulo aci la keny Mathedonia ku pan Gïrik

20 Tëwën ci koc ke wic Paulo bik nök röt päl piny, go Paulo koc ci gam coɔl ku mët ke ke, ku lëk ke wël deet yen kepuɔth ku jol ke tɔɔŋ, ku jiél bii la Mathedonia. ²Ku jol cath wuɔt juëc yiic ku lëk koc ci gam wël juëc deet yen kepuɔth bëei ci ke tëek yiic. Ku jol la wun Gïrik. ³Ku rëer thïn pëi kadiäk. Tëwën guir yen rot bii la Thiria, go njic lön ci koc Itharel ye thiën dhël yic bik nök. Go tak ku dhuk ciëen bii la tëek Mathedonia bi jäl la Thiria. ⁴Koc ci yen bën ruac aayi Thopater, wën Piruth, raan pan Beria, ku Aritharkuth, ku Thekunduth koc Thethalonika, ku Gaioth, raan Derbe, ku Tikikuth ku Tropimuth, koc wun Athia, ku jol aa Timothi. ⁵Keek aaci la tueŋ ku lek ya tiit yok koc kök ke cath kek ya Troath. ⁶Ku yok aaci cath riäi jäl Pilipi ke yo ci Yan Ayum cin yic luɔu kaŋ cam. Nawën nin kadhiëc cök, goku ke jal la dööt Troath, ku ë yen të ci yok nin kadhorou bën nök thïn.

Paulo aci dhuk Troath

⁷Nayon thëëi aköl nin dätem, ke yok aa yo ci yonhiüm kut ku buk ayup bany yic ku camku yok koc ci gam. Ku jol Paulo jam, ku le tueŋ ke jiëem koc nhiiüm yet wëer ciel yic, rin ë bi jäl yon nhiäk. ⁸Ku mëc juëc aake dëp yön nhial tewen mët yok thïn. ⁹Ku mony riënythii col Eyutikuth ecii nyuc aluüit nyin. Nawën ci jam Paulo kœu bër apei, go nin nök abi nin, ku lœony piny aluüit nyin ayeer. Ku yot ecii buth ke cööc nhom arak diäk. Nawën lek jöt ke yökkë ke ci thou. ¹⁰Go Paulo bën ku

cuet rot yeköu ku peet yic. Ku lëk kɔc, “Duɔkkɛ riɔc, aŋot pĩir!” ¹¹Ku dhuk nhial, ku le röök ku banykɛ ayup ku camkɛ. Nawẽn c̄i jam ke ke apei agut b̄i piny bak, ke jiël. ¹²Ku ȳethkɛ riënythii wẽn baai ke pĩir, ke c̄i puɔ̄th miɛt apei.

Paulo ac̄i jäl Troath ku ler Miletuth

¹³Yok aac̄i la tuej buk la riäi yic, ku ger yo buk la Athoth tẽn yen b̄i Paulo la met riäi yic th̄in. Ku éc̄i lëk yo ku buk looi käya, rin é wic b̄i la Athoth yecök. ¹⁴Nawẽn le r̄om ke yo Athoth, go cath kek yo riäi ku lokku Mitilene. ¹⁵Ku t̄emku é riäi ku yeetku Kayoth ȳon nhiäk d̄et. Na aköl d̄eet ke yo la Thamoth, nawẽn ben bak goku yet Miletuth. ¹⁶Ku éc̄i Paulo tak ku b̄i Epethuth waan thok, rin c̄i yen ye wic b̄i gääu wun Athia. Ku é ban yeköu rin é wic b̄i them apei b̄i yet Jeruthalem aköl looi Yan Ayum c̄in yic luɔu.

Paulo ac̄i kɔcdit Epethuth t̄ööj

¹⁷T̄ewẽn c̄i Paulo yet Miletuth go thok tuɔɔc tẽnë kɔc Epethuth, ku b̄i kɔcdit kek bãny kɔc c̄i gam r̄om kek ye. ¹⁸T̄ewẽn c̄i kek ȳeet go lëk ke, “Wek aa njic luɔidië, ku t̄e c̄i yen cier th̄in kek we aköl tööj ȳon ȳeet yen wun Athia. ¹⁹Yen akéc rot looi ke ya ye raan nhiam. Ku yen ya loi luɔi ya ya aluaŋ Nhialic. Ku yen ya ye reer ke ya dhiau puɔ̄j w̄et p̄ir ril yic ye kɔc Itharel ye wic b̄ik yen nök. ²⁰Yen ac̄in kē ca muɔny we, kēn yen b̄i we kony t̄ewäär ye yen kɔc lëk, ku ya kɔc piɔɔc w̄et Nhialic agut bääikun yiic. ²¹Kɔc Itharel ku kɔc cie kɔc Itharel, aa ca ke aa lëk alanden ku b̄ik kepüɔ̄th dhuɔ̄k ciëen ku gamkɛ w̄et Bänya Jethu. ²²Ku émën, rin theek yen w̄et c̄i W̄ei Nhialic lëk ya, ke yen adhuk Jeruthalem, ku akuɔc yenjö b̄i rot la looi tẽnë ya t̄etui. ²³Kēn yen njiec é kē c̄i W̄ei Nhialic th̄on yen geeth ca t̄eek yiic é lõn b̄i ya mac, ku kärec b̄i luɔi ya geeth yiic ébën aatit ya. ²⁴Ku piërdië ac̄a ye kuëec nhom lõn ye yen kēpath tẽnë yen, ku é rin wic yen ye ku ba luɔi yen c̄i Bëny Jethu yiëk ya ba thöl, yen lõn b̄i yen ye aa lëk kɔc, yen thon path t̄enhieer Nhialic kɔc th̄in.

²⁵“Yen ac̄i cath kamkun, ke ya jam w̄et bääny Nhialic. Ku anjiec émën lõn c̄in yen raan d̄et kamkun bâ ben tiŋ. ²⁶Kēn yen alék we ku bâk muk wenhiuum akölé, t̄e le yen raan b̄i dh̄el ca nyooth lõk puɔ̄l b̄i määr, ka c̄ii yen b̄i gök. ²⁷Rin ac̄in kēdët ca moony kēc lëk we ye kē wic Nhialic ébën ku b̄i looi. ²⁸Tietkë röt apath ku tietkë kɔc c̄i W̄ei Nhialic we looi bâk aa kɔc m̄ec ke. Calkë röt aaye abiök kɔc c̄i w̄et Nhialic gam, kɔc c̄i looi b̄ik aa kacke thon Wende. ²⁹Anjiec na la jäl ke kɔc ater Nhialic, c̄it gal c̄i wäth aab̄i b̄en kamkun, ku keek ac̄in raan tök kam kɔc c̄i gam b̄ik

puööl. ³⁰Nïnkui bï bën koc kïk akuötdun yic aabï lueth aa lueel na lëukë ka wëñ koc cï gam. ³¹Tietkë wenhïim, ku duökkë nhïim mär, ajiëc wek aca piööc pii nyin aköl ku wëer tén run kadiäk.

³²“Ku émén wek aca päl Nhialic bï we tiit dheeñden nhieer yen we. Yen ala riel bï we döcc bæk käpath yön, käpuoth kek ye yiëk kocken cï lœc. ³³Acin käpuoth raan dët cimën luñ thith, ku milän töc, ku alëth ca tuöör nyin. ³⁴Ajiëckë wepëc lõn ke luçi ca looi, cï yen ke wëeu juëc yön thïn aa kek cï yen käkkië ku kák koc rëer kek yen çöcc. ³⁵Aca nyuöth we käjuëc yiic ebën, lõn nadë raan luui apei yen ë koc niçp kony, ku wël cï Bëny Jethu lueel aake muöök yanhom yon cï yen ye lueel élä, ‘Raan koc muööc ë yen puöu miët apei tén lõn bï raan dët ye muööc!’”

³⁶Tëwën cï Paulo thök jam, gokë kenhiçl guöt piny ku röökkë Nhialic. ³⁷Keek aaci dhiau tewën ye kek Paulo paat yic, ku yekë ciem ke tõjëkë. ³⁸Keek aake rec puöth wët cï yen ye lueel élä, wek aaci ya bï ben tij. Ku jölkë ruac riäi yic.

Paulo aci la Jeruthalem

21 Yok aaci koc cï gam ke bö Epethuth tõjë ku jiëlku. Tëwën cï yok wär teem riäi, goku yet të col Koth. Nayon aköl dëëtë ke yo yet pan col Rodeth, ku jiëlku thïn ku lokku të col Patara. ²Ee tëen yok aaci riän la Ponia bën yön thïn, goku keec thïn ku ger yo. ³Yok aaci bën yet të ye yok Thaipruth tij thïn, ku jörl riäi cath ke Thaipruth tö köjn cam ke yo la Thiria. Yok aaci bën la piny riäi yic Tire, ku ë yen tén bï kák ke tö riäi yic la jat piny thïn. ⁴Yok aaci koc kök cï gam bën yön Tire, goku rëer ke ke nïn kadhorou. Keek koc Tire aake cï Wëi Nhialic yöök ku bik Paulo lëk ku bï cii la Jeruthalem. ⁵Na la nïnkuan ke buk nök ke ke Tire thök, goku jäl. Keek ebën agut diäär ku miëthken aaci yo bën ruac. Nawën yeetku wath thok ke yo gut yonhiçl piny agör thok ku röökkku Nhialic. ⁶Ku töjku ke ku lok riäi yic ku dhukkë baai.

⁷Yok aaci ger jäl Tire agut Ptoliathi, të yen cï yok kockuan cï gam bën la muööth thïn ku rëerku ke ke niën tök. ⁸Na aköl dëëtë ke yo jiël ku yeetku Cetharia. Tëenë, yok aaci bën la pan Pilipo raan koc piööc Wët Puöth Yam Nhialic, ku rëerku kek ye. Yeen ë ye raan töj koc kadhorou ke cï kuany Jeruthalem. ⁹Yeen ë la nyiir kaujuan këc thiaak ku keek aake cït koc kák Nhialic tij. ¹⁰Tëwën cï yok nïn nök paande ke raan kák Nhialic tij col Agabuth bö wun Judia, ¹¹bï yo bën tij. Ku lööm gom ye Paulo yeyic duut, ku duut yecök ku yecin ku lueel, kë cï Wëi Nhialic lëk ya akïn, raan la gom kënë abi koc Itharel la der Jeruthalem cït émén cï yen ye nyuööth, ku abi koc cie koc Itharel.

¹²Tëwën piŋ yok ë wët kënë, yook ku jɔl aa kɔc ë pan wën, goku Paulo lɔj bï cii la Jeruthalem. ¹³Go dhuɔk yo ñlä, “Yeŋjö luɔikë ëmën dhiɛeu wek këlä, bæk ya cɔl akɔc puɔu? Acie lɔn bï yen la der Jeruthalem yetök yen ca gam, awiëc aya ku ba la thou thïn rin Bëny Jethu.”

¹⁴Ee këcku lëu buk dɔk, goku puɔl, ku jɔlku lueel, “Pëlku Nhialic ku bï kë cii tak looi.”

¹⁵Tëwén cii yok nin ë tæen, ke yo jɔl röt guiir ku jiëlku buk la Jeruthalem. ¹⁶Kɔc kök kam abiöth Cetharia aaci yo bën ruac, ku yëthkë yo pan raan bï yok la reer thïn cɔl Menthon, raan Thaipruth, ku ë ye raan tööj kam kɔc tuej ke kɔŋ wët Jethu gam.

Paulo aci Jemith la tuij

¹⁷Nawën yeetku Jeruthalem go kɔc cii gam yo lor ke mit puɔth. ¹⁸Na la aköl dëëtë bën, goku la yok Paulo buk la jam kek Jemith, ku kɔcdit kæk Nhialic aake tö thïn. ¹⁹Keek aaci Paulo jäl muɔɔth ku jɔlke kuëny yic kæk cii looi ñeben tñen kɔc cie kɔc Itharel riel cii Nhialic yiëk ye. ²⁰Nawën cik kæk cii Paulo kuany yiic piŋ, gokë Nhialic leec. Ku jɔlkë lëk ye, “Aléu ba tuij ëmën yin wämäähda. Kɔc juëc apeidit ke ye kɔc Itharel aaci gam, ku keek aa thek lɔj Mothith apeidit. ²¹Ku acik piŋ lɔn ye yin kɔc Itharel tö wuɔt kök yiic piɔɔc ku bik Lɔj Mothith puɔl. Ku aca aa lëk ke bik miëthken cii ye ñoot ku pälkë tecit të ye kɔc Itharel cien thïn. ²²Abik dhiel piŋ yen lɔn cii yin yëët. Yeŋjö buk looi ëmën? ²³Ajuëen ba kë buk lëk yin looi. Ala kɔc kaŋuan ë tñen cii kuëen. ²⁴Cath ke ke, ku mät rot kɔc bï kegup wuɔɔny wei, bæk röt kɔc ë tök ku tääu wëëuken piny, wëeu kæk kek bï kek röt kɔc, ku keek aabi kenhiiim muut. Këya, abik jal nɔc ñeben lɔn wël cii lëk ke rienu aa lueth, ku yin̄hom yin adhil ceit tecit të ye lɔj Mothith ye lueel thïn. ²⁵Ku kɔc cie kɔc Itharel cii gam, aa cuk tuɔc athöör buk lëk ke bik miith cii ke jakrec door cii ben ya cam, ku jɔl aa riem ku län dët cii dec, ku titkë röt bik gup cii la akɔr.”

²⁶Go Paulo rot mät röör wën, nayɔn nhiäk ke kɔc rot ke ke. Ku jɔl la luaj Nhialic, ku lëk kɔc të bï nïn kɔc thök, tñen yen bï kɔc jäl a looi tñen raan tök keyiic ñeben.

Paulo aci thel ayeer luaj Nhialic

²⁷Nawën cii nïn kadhorou thiök ke thök, go kɔc kök Itharel ke bö wun Athia Paulo tuij luaj Nhialic. Gokë kɔc rac nhiïim ñeben ku dɔmkë Paulo. ²⁸Ku luelkë ke cii keröt jɔt, “Kɔc Itharel! Kuɔnykë yo! Yen raan kën, ee yen piny kuany yic ke piɔöc kɔc ku ye lueel kɔc Itharel aa kɔc

rec, ku ë löj Mothith, ku jol a luan Nhialic kënë yööj yiic. Ku èmën aci koc cie koc Itharel bëëi luan Nhialic aya, ku bik bën yiëk yic buööl yen tën athëëk Nhialic!” ²⁹(Ee luelkë yen kën, wët ci kek Tropimuth raan Epethuth tiij ke cath kek Paulo geeu, gokë tak lön ci Paulo bën kek ye luan Nhialic.)

³⁰Go aliäap thiëi kal yic èbën, ku jol koc kat ku lek Paulo döm, ku thelkë ayeer luan Nhialic. Ku thiökkë kal thok nyin yic. ³¹Tëwën wic kek ye bik Paulo nök, ke thok èci tucc tënë bëny apuruuk Roma lön nadë ke koc èbën Jeruthalem aa loi ariëer. ³²Go bëny apuruuk löony dhöl nyin yic kek bany kök apuruuk ku apuruuk, ku riñkë tën tö yööm thïn. Nawën tiij thän awën wic Paulo bik nök apuruuk, gokë puöl.

³³Go bany apuruuk la tënë Paulo ku dömkë, ku yöökkë apuruuk bik der cïn arék karou. Ku jolkë thiéc, “Yenja yen monyë, ku yeqjö ci looi?”

³⁴Go koc ke tö yööm yic wël ci thöj aa lueel. Ku jol aliäap rot looi agut bï bany apuruuk ciën kë detkë, kë ci rot looi yic. Gokë apuruuk yööjk bik Paulo kuaath teden rëer kek thin. ³⁵Nawën cik jäl cath ku rëetkë tethony, ke yööm juak rot apei, go apuruuk Paulo jöt. ³⁶Gokë buçth ku yekë kiu èlä, “Bäk, dhilku nök.”

Paulo aci rot kony

³⁷Tëwën dööt kek të ye apuruuk rëer thin, go Paulo lëk bëny apuruuk, “Ci ya päl ku ba yi lëk wët diëené?”

Go bëny apuruuk jäl thiëec, “Ye jam thoj Girik? ³⁸Ku yin, ci ye raan Ijip wäär ci raan tim kanjuan muk dhëj wat nhiiim roor, ku wic ba thör kek koc mac baai?”

³⁹Go Paulo dhuk nhom, “Yen ë raan Itharel, dhiëth pan col Tarthuth wun Cilicia, yen ë raan gen diit jic. Päl ya ku ba jam tënë koc.” ⁴⁰Ke yeen aci bëny apuruuk bën puöl ku bï koc jääm nhiiim, ku jol Paulo keec nhial tethony ku nyooth yecin bï koc biet. Nawën cik biet, go Paulo jam tënë ke thuçjden.

22 “Kockiën dít ku wek wämäthkië ku wek wärkua, piëjkë apath yen acin këreec ca looi nök ya.” ²Nawën pijkë ke jam thuçjden, gokë biet, abi piny la dil ku jol Paulo la tuej ke jam, ³“Yen ë raan Itharel, dhiëth Tarthuth wun Cilicia, ku yen ya dit Jeruthalem tën ku ë Gamaliel yen acä piööc. Yen aci piööc të bï yen lööj wärkuan dít theek thin, cimëndun wek koc tö tën akölë. ⁴Yen aci koc ke buçth dhël kën yic col agum. Yen aci röör ku diaär col amac. ⁵Raandit kák Nhialic ku koc akut luk èbën alëukë ku bik lueel lön nadë ke yic yen kë ya lueel. Keek

aacä yiëk athör ku ba ke la yiëk kockuan Itharel tö Damathkuth. Ke yen aci koc ci gam bën la dɔm ku rek kecin, ku kuëëth ke ciëen Jeruthalem rin bi ke bën tém awuöc.”

Paulo aci tē ci yen a raan ci gam teet yic

⁶“Yon aköl ciel yic ke ya cath, ya ci thiök kek Damathkuth, ke këcít mac la biliny nhial ku go ya guɔ gööl piny. ⁷Ku wiëëk piny ku piŋ röl raan ke jam ku lëk ya, ‘Thawul! Thawul! È rin njö col yin ya agum?’ ⁸Guɔ thiëc, ‘Ye yin ja Bëny?’ Go lëk ya, ‘Ee yen Jethu raan Nadharet, è rin njö col yin ya agum.’ ⁹Koc ke cath kek ya aake ci mac tiŋ, ku aa këc röl jam ténë ya piŋ. ¹⁰Guɔ thiëc, ‘Yerjö ba looi, Bëny?’ Ku aci Bëny bën lëk ya, ‘Jot rot ku lɔɔr Damathkuth, ku yin abi la lëk kériëec ebén yen ci Nhialic tak ku ba looi ténë ye.’ ¹¹Yen ya ci many cä bir nyin coɔr, go koc ke cath kek yen ya thel ku yëthkë ya Damathkuth.

¹²“Ku mony col Ananiath è tö Damathkuth, ku è ye raan Nhialic door ku è thek lön koc Itharel, ku yeen è thekkë apei. ¹³Yeen èci bën ténë ya, ku këec yalbɔm ku lueel, ‘Wämääth Paulo, ba pial ba ben daai!’ Nyin yic nyiendië aci rot bën liep ku tiëŋ piny. ¹⁴Ku lueel, ‘Nhialic ye wärkuwan dit door aci lɔc ku ba kë wic ba looi ténë ye njic, ku tiŋ Aluandeen puɔth käkkä looi, ku piŋ röldé ke jam. ¹⁵Ku yin abi ya raan njic è wët kënë, ku ba raan ebén lëk kë ca tiŋ ku käk ca piŋ. ¹⁶Ku èmën, yerjö nyuöt tit? Jot rot ku bi yi muɔɔc nhom, ku col adumuɔɔmku aa lɔɔk wei, ku ba Nhialic ya röök.’

Nhialic aci Paulo yöök bi koc cie koc Itharel piööc

¹⁷“Ku jal dhuk Jeruthalem, ku wén ci yen la ba la röök luaj Nhialic, ke ya tiŋ kecít nyuöth, ¹⁸ku tiëŋ Jethu ke lëk ya, ‘Jäl èmën Jeruthalem ku ban yïköü, rin koc tö tén, aaci wëlkuun ba ya lueel riënkïë bi gam.’ ¹⁹Guɔ dhuk nhom, ‘Bëny, aŋickë apath lɔn ci yen a la yɔn amat Itharel yiic, ku dam koc ci gam ku cal ke aa that. ²⁰Ku è ca gam wäär ku bi Ithipin nɔk raan ye koc piööc wëtdú, ku è yen ya cä alëth koc ke nëk ye lök tiit.’ ²¹Go Jethu lëk ya, ‘Lɔɔr, rin yin aba tuɔɔc témec ténë koc cie koc Itharel.’”

²²Go koc wén wël Paulo piŋ, agut lɔn lueel yen wët bi ye tuɔɔc ténë koc cie koc Itharel. Gokë duɔɔt ben looi, “Nyaaike raan cüt kën è pinynhom! Nakkë! Acie raan path bi pîr!” ²³Ku jɔlkë aa kiu, ke ya alëthken piëer nhial ku yekë lieet weer nhial. ²⁴Go bëny apuruuk Roma apuruuk yöök bi koc Paulo yäth yöt tē ye apuruuk tüt thïn, ku lëkkë ke ku bi koc that, rin bi Paulo wët ye koc Itharel ye jääm guɔp lek. ²⁵Ku wén ci

kek ye der ku bïk that, go Paulo lëk bëny apuruuk wën kääc kelöm elä, “Ye löj lueel lön nadë ke raan Roma that ë path ke këc yäth luk yic, bï la awuöc yök yeguöp?”

²⁶Nawën piј bëny apuruuk wët cï Paulo lëk ye, go la tënë bënydit apuruuk ku thiëec, “Yenjö loi? Yen monyë ë raan koc pan Roma.”

²⁷Go bënydit apuruuk la tënë Paulo ku thiëec, “Lëk ya, ye raan Roma?” Go Paulo bëér, “Ee yic.”

²⁸Go bënydit apuruuk lueel, “Yen ë raan koc pan Roma rin cï yen wëeu juëc tääu piny tënë koc mac baai.” Go Paulo bëér, “Yen ë raan pan Roma rin ye koc ke dhiëth ya koc pan Roma.”

²⁹Go koc kök ke bï Paulo bën thiëec, dhuk ciëen ku nyieenjë thïn, ku bënydit apuruuk écii riëöc wën cï yen ye njic lön ye Paulo raan koc Roma, ku rin cï yen ye cöl ader aya.

Paulo aci yäth luk yic

³⁰Na aköl dëët, wën wic bëny apuruuk Roma ye bï awuöc ye koc Itharel Paulo gaany njic, go Paulo cöl adëk apuruuk cin, tewen cï ye rek ku yöök kocdit käk Nhialic ku koc amat ebën bïk röm. Ku bïi Paulo kenhïim.

23 Go Paulo koc amat döt ku lueel, “Kackië, acin käk tö yapuöu, ba ke thiëec rin piërdië, ya deei Nhialic agut cït aköl.” ²Ee tteën, ke raandit käk Nhialic cöl Ananiath yöök koc wën kääc tethiöök kek Paulo bïk buëöök thok. ³Go Paulo lëk ye, “Nhialic abi dhiel buëöök aya, yin kë cie guöp ye yär! Yin aci nyuc ba luk looi tënë ya cït të ye löj ye lueel thïn, ku yin aŋot yi cii löj dhoj kou rin cï yin koc yöök bïk ya biäk!”

⁴Go koc thiäak kek Paulo lëk ye, “Yin alat raandit käk Nhialic!”

⁵Go Paulo bëér, “Acä njic, kackië lön ye yen raandit käk Nhialic. Aye athör theer wël Nhialic lueel, ‘Yin aci kérac dhil lueel bëny mac kacku guöp.’”

⁶Nawën tiij Paulo, ke koc kök aa koc akut Thaduthi ku koc kök ke ye koc akut Parathi, ke jam apei röldit tënë koc luk, “Kackië! Yen ë raan akut Parathi, koc ke dhiëth ya aake koc akut Parathi. Yen aci bëëi luk yic rin ye yen ye njööth lön bï koc cï thou röt jöt akoldä!”

⁷Nyin yic tewen lueel yen wët kënë, ka agöth la nhial kam Parathi ku Thaduthi ku tekkë keyiic. ⁸Rin aye Thaduthi lueel lön cii koc röt bï jöt thou yic, ku acin atuuc nhial ayi atiip koc cï thou. Ku Parathi aa käkkä gam ebën kadiäk. ⁹Ku juak jam rot apei kam Parathi ku Thaduthi. Go

23:3 Mt 23:27-28 23:5 B.bei 22:28 23:6 Luci 26:5; Pil 3:5 23:8 Mt 22:23; Mk 12:18; Lk 20:27

kɔc kɔk piööc l öön, ke ye kɔc akut Parath i, röt jöt ke c i pu öth riäak apei ku luelkë, “Acin këreec c i yök ke c i looi! Tëdë, ke atuny nhial, yen aci diët jam tënë ye!”

¹⁰Ku la agöth nhial apei, nawën ke bëny apuruuk riöc ciët ke b i Paulo cak n ök. Go apuru öökke tooc b iк Paulo la nyaai luk yic, ku yëthkë t ëden ye kek rëer th i n.

¹¹Nayon akj u ke Bëny k ääc Paulo l ööm ku lueel, “Dëet yipu öj u! Aca nyu c oth Jeruthalem, l ön è yin raandië, ku yin adhil këc it è këne looi Roma aya.”

Ee wic kɔc Itharel b iк Paulo n ök

¹²Nayon nhiäk ke kɔc kɔk Itharel mat kenhüim, ku kuëejkë l ön c i i kek kuat miëth b i ka j cam ku dëkkë t e këc kek Paulo ka j n ök. ¹³Ko c ke mat këne yic, aake thiärjuan ku t e kac. ¹⁴Ku lek tënë kɔc k äk Nhialic ku k ocdit baai ku luelkë, “Yok aac i kuëej apei yodhie buk c i i m i t h, yet t e b i yok Paulo ka j n ök. ¹⁵Ku èmën, week ku k o c k ök akut, tu c ockë wët tënë bënydit apuruuk raan Roma b i Paulo bëei tënë we, ku luelkë l ön wic wek ye b äk k e c i looi b èn deet, ku yok aab i röt guir buk n ök k e këc yëet wenhüim.”

¹⁶Ku wën nyankén è Paulo èci wët n ök nér pi j, go ri j t e rëer apuruuk th i n ku le wët lëk Paulo. ¹⁷Go Paulo raan tök kam b äny apuruuk c ool ku lëk ye, “Yäth riënythii këne tënë bënydit apuruuk, ala wët wic b i lëk ye.” ¹⁸Go bëny apuruuk riënythii wën yäth tënë bënydit apuruuk ku lueel, “Yen aci Paulo, raan mac, c ool ku lëk ya ba riënythii këne bëei tënë yi, rin ala wët b i b èn lëk yi.”

¹⁹Go bënydit apuruuk d ñm cin ku yëth t ëden röt ku thiëec, “Yenjö wic ba lëk ya?”

²⁰Go lueel, “Ac i k ocdit Itharel mat yic b iк yi thiëec b i Paulo yäth luk yic nhiäk, rin wic k o c luk ye b iк k äk juëc c i Paulo looi la deet. ²¹Ku duk wëtden pi j, rin ab i la raan thiärjuan ku t e kac b i ye thiëen b iк n ök. Aac i kuëej b iк c i i m i t h ku dëkkë yet t e b i kek ye n ök. Ku èmën aac i röt guir b iк looi, ku aa tit wëtdu b iк pi j.”

²²Go bënydit apuruuk lëk ye, “Duk ben lëk raan dët l ön c i yin ya lëk wët këne.” Ku c o l riënythii ajiël.

Paulo aci yäth tënë bënydit Pelik

²³Nawën ke bënydit apuruuk c o l b änyken apuruuk karou ku lueel, “Kuanykë apuruuk bu ñt karou ku j ñl aa raan thiärdhorou cath mathiäj, ku raan bu ñt karou ke muk t c o j b iк la Cetharia, ku rëerkë ke c i röt guir b iк l öony dhöl èmën akäu. ²⁴Ku wiëckë m i t h i öj ñ b i Paulo ke cath, ku

>yäthkë tënë bënydit Pelik ke cïn kërëec yök ye dhël yic.” ²⁵Ku jol bënydit apuruuk athör göt älä,

²⁶“Yen, Klaudiöth Lithiath yen agët athör kënë tënë yi bënydit Pelik path apei. Yin aca muöth. ²⁷Koc Itharel aake cï mony kënë döm ku duerkë nök. Ku aca piñ lön ye yen raan Roma, guɔ la kek apuruöökkie bïk la kony. ²⁸È wiëc ba awuöc ye kek ye gaany njic, guɔ yäth amat yic tënë ke. ²⁹Aca yök lön acïn awuöc cïi looi bï yök ye nök, nadë ke macku. Ayekë gaany kák la thiääk kek lööjken. ³⁰Nawën la lëk ya lön cï koc kök Itharel wët mat yic bïk mony kënë nök, guɔ tak ba tuɔoc tënë yi. Ku lëk koc awën gɔɔny ye, week lak tënë Bënydan dít bæk awuöc cï monyë looi la lueel yenhom.”

³¹Go apuruuk këwën cï lëk ke looi. Ku nyeeikë Paulo ë wëér kën bïk yeet Antipatrith. ³²Nawën bak piny, ka apuruuk ke cath kecök dhuk Jeruthalem, ku nyiējkë Paulo apuruuk cath mithiööj bïk la kek ye. ³³Ku yëthkë Cetharia, ku gemkë athöör tënë bëny Pelik ku thönkë Paulo. ³⁴Nawën cï bënydit Pelik athöör kueen, ke thiëc Paulo, “Ye raan wun nen?” Nawën yök lön ë yen raan wun Cilicia ³⁵ke lueel, “Yen abi wëtdü piñ të le koc gɔɔny yi yëët.” Ku yöök apuruuk bïk Paulo la muk ku titkë pan wäär buth Antipäth Yerot.

Koc Itharel aaci Paulo gaany

24 Nawën nin kadhiëc cök ciëen, ka Ananiath raandiit kák Nhialic la Cetharia kek koçdit kök ë baai, ku jol a raan bï wëtden nièc la kuany yic luk yic cöl Tertuluth. Ku lek bënydit Pelik nhom ku lëkkë wëlken gɔɔny kek Paulo. ²Go Tertuluth cœl ku jol Paulo gaany älä, “Yin bënydit! Wët ye yin raan njic koc mac ë yen aci yok rëér run juëc dööj yic ke cïn aliäap. Ku käjuëc peth ca looi kek aaci wuönda yäth tuej. ³Käpuothkä aa nhiarku ke èbën akölaköl. Ku yin acuk leec yopuöth apei. ⁴Acä wic ku ba jam apei, ku yin alaŋ ba wël kuënku yi piñ. ⁵Yok aaci mony kënë yök ke ye raan rac. Yen acä aliäap a looi kam koc Itharel pinynhom èbën. Ku yeen ë bëny koc akut Nadharet. ⁶Yeen awic bï luaj Nhialic yiëk yic buööl. Ku yeen acuk döm. Acuk them buk tém awuöc täcít të ye lööj panda ye luel thän. ⁷Ke yeen aci bënydit apuruuk Lithiath bën döm bei yocin riel ku nyieei. ⁸Ku yöök koc cï Paulo gaany ku bïk bën luk yic yinhom. Të thiëec yin ye, ka ba guɔ njic kek kák cï yok ye gaany.” ⁹Ku met koc Itharel thän aya ku luelkë lön kák cï Paulo gaany aa yith.

Paulo aci̥ rot kony Pelik nhom

¹⁰Go bënydít baai Paulo jäl yöök bii jam, ku jol Paulo lueel elä, “Aŋiec lön ye yin raan ci̥ luk luök run juēc ë wundaan. Ke yen amit puōu ku ba rot kony yinhom. ¹¹Të lœu yin ye ba yic ŋic, ke wäär tēcít nün kathiäär ku rou emen, yen ë le yen Jeruthalem ba la röök thän. ¹²Ku koc Itharel acin raan cik yön ke göth ke yen luaŋ Nhialic. Ku keek aakëc ya yön ke ya ye koc rac nhiiim tén amat Itharel. Ku jol aa yjn körk yiic aya. ¹³Ku keek acik bii lœu bik yi lëk kën ye nyuɔoth lön ye kák cik kuəen yaguöp yith. ¹⁴Wët lœu ba gam akin. Yen ë Nhialic ye wärkuan dít door, door aya dhël yen yekë lueel ka cie yic. Ku yen ë kériëec ebén ci̥ göt lööŋ Mothith ku athör koc kák Nhialic tiŋ yiic gam. ¹⁵Yen ala ŋöth cít njäthden aya téné Nhialic lön bii koc ebén, koc path ku koc rac röt jöt thou yic akoldä. ¹⁶Ke yeen aya them ku ba kë la cök looi téné Nhialic ku koc ebén.

¹⁷“Yen aci̥ run nöök wei Jeruthalem, ke yen ya ci̥ la wëeu ba yäth téné kackië ku la rot koc. ¹⁸Ee wën looi yen ë kënë yen ë yön kek ya luaj Nhialic ke ya cä guöp wuɔöny wei kärec. Ee cín yööm rëer kek ya, ku ë cín aliäm ci̥ rot looi. ¹⁹Ku koc Itharel ke bö wun Athia aake rëer thän. Ku keek nhiiim, ŋuöt aaci̥ dhiel bén yinhom ku bik kë ca wuɔöc bén lueel. ²⁰Na cie käya, ke ë röör rëer ë tén, ka luel awuöc cik yön ca looi wäär ci̥ ya yäth luk yic. ²¹Kë ŋiec ë kë töŋ ca lueel elä ke ya käac kenhiiim, ‘Yen aci̥ bëei luk yic aköl wët ci̥ yen ye gam lön nadë ke koc ci̥ thou aabi röt jöt bik pîr.’”

²²Ku ë ŋic Pelik apath yen tē ye dhël pîr koc Itharel theek thän. Go luk puöl ku lëk ke elä, “Na la bënydít apuruuk Lithiath yëet ke luɔjduñ aba tiŋ.” ²³Ku lëk bëny apuruuk rëer apuruuk Paulo tiit nhiiim ku bii Paulo ci̥ tiit apil yic, ku yekë koc määth kek ye puöl bik kakkén wic aa bëei téné ye.

Paulo aci̥ jam téné Pelik ku Druthila

²⁴Na la nün lik thök, ke Pelik bö kek tieŋde Druthila, ku ë nyan koc Itharel. Ku tuc Paulo bii bëei bii wët ye Paulo gam rin Jethu Kritho bén piŋ. ²⁵Nawén la Paulo tueŋ ke jam wët path ku lön bii raan rot tiit kärec, ku jol a bén aköl lunđit, go Pelik riɔöc ku lueel, “Yin alëu ba jäl emen. Yin aba ben cool tē ci̥ yen nhom ben lääu.” ²⁶Ku ye ŋööth lön bii Paulo ye riɔp wëeu. Ku rin ë wët kënë aci̥ bén a tuɔc akölaköl ku jieem kek ye.

²⁷Na la run karou thök, ke Porkiöth Pethtuth wëér nyin bënydít Pelik ke ye bëny. Pelik ë wic ku bii koc Itharel nhiaar, go Paulo nyääŋ mëc yic.

Paulo aci thiēc ku bī tuɔɔc tēnē Bēnyŋaknhom

25 Nin kadiäk cök ciëen wén cī Pethtuth yëët Cetharia, ke jiël thïn bī la Jeruthalem. ²Tëwën ke kocđit kák Nhialic ku jol aa bány Itharel ke gɔɔny Paulo la tēnē ye, ku lèkké wëtden. Ku läŋké Pethtuth, ³ku bī ke luɔi kë wické kepuöth ku bī Paulo bëëi Jeruthalem, rin è cik mat yic ku bïk Paulo nök dhël yic. ⁴Go Pethtuth bëër, “Paulo abi rëér ke mac Cetharia, rin yen adhuk è nïnkä. ⁵Calké bánykun aa la Cetharia kek ya, ku bïk jäl la kuëen guöp tē le yen awuöc cī looi.”

⁶Go Pethtuth nïn kabët aduërkë aa thiäär kaŋ nök ke ke, ku jol la Cetharia. Na aköl dëëtë ke la luk yic, ku jol apuruuk yööök ku bïk Paulo kuëëth yenhom. ⁷Na la Paulo yëët, go koc Itharel ke bö Jeruthalem ke kääc, ke cik gööm piny, jɔɔk bïk kärec apei lueel yeguöp, ku acin kë cie nyuɔoth lön ye käkkä yith. ⁸Go Paulo rot kony elä, “Yen acin kë ca wuööc lööŋ koc Itharel yiic, ku acin aliäm ca looi luaj Nhialic, agut Bënyŋaknhom Roma acin wët rëec ca lueel yeguöp.”

⁹Ku wén wic Pethtuth ye bī nyuöth koc Itharel lön nhieer yen ke, go Paulo thiëec, “Cī lëu ba la Jeruthalem ku ba luöndu la luk thïn lön ye kák cī kuëen yïguöp yith?”

¹⁰Go Paulo lueel, “Të këëc yen thïn è luŋ bëny yic, ku è yen tē lëu ye bī luöndiē tiŋ thïn. Acin kéréec ca looi tēnē koc Itharel, cimën njic yin ye apath. ¹¹Na ca lön dhoŋ kōu, ku le kéréec ca looi lëu bī ya tém awuöc bī ya nök, ka cä lëu ku ba thiëc bī yen puöl. Ku na cün yiny tö thïn kák cī kuëen yaguöp, ka cün raan lëu ye bä thön ke bïk ya nök. Ke yeen awiëc ku bï ya bëny yen bï luöndiē la luk.”

¹²Go Pethtuth wët cī Paulo lueel kaŋ güëek yic kek koc akutden luk, ku jol dhuk nhom, “Wët cī yin ye lueel ke Bëny Agripa yen abi luöndu luk, ke yin abuk tuöc ye.”

Pethtuth aci luŋ Paulo tēt yic Bëny Agripa

¹³Nin lik cök ciëen ke Bëny Agripa kek Bernike bö Cetharia bïk Pethtuth këny, bïk la lëk ye lön mit kek puöth wët cī yen yëët. ¹⁴Tëwën cī kek rëér nïn juëc, ke Pethtuth jol wët Paulo kuëny yic bëny, “Ala raan rëér è tēn cī Pelik nyäaj piny ke mac. ¹⁵Na wäär lar Jeruthalem, go raandit kák Nhialic koc Itharel ku bányken, gaany tēnē ya ku wické ba tém awuöc. ¹⁶Guɔ lëk ke lön nadë koc pan Roma aacie raan cī gaany ye gam, wët kéréec cī looi ke këc kaŋ tuɔɔm nhom kek koc cī ye gaany, ku bï rot kony awuöc cī ye gaany. ¹⁷Na wäär ca bën è tēn, ke yen akéc bën gääu. Yen aci bën la luk yic aköl bï niënkië aa rou è tēn, ku yööök apuruuk ku bïk è mony kënë bëëi ba luöndje tiŋ. ¹⁸Koc aterde aaci röt bën jöt, ku acin kéréec diüt cik bën kuëen yeguöp tēcít tēn ye yen ye tiëŋ

thİN. ¹⁹KË ca bËN yÖK Ë lÖN ye kek teer kek ye tË ye yen Nhialic duɔɔr thİN, ku jöl aa mony dËEt cöl Jethu cï thou, ku yen Ë mony kËnë aye Paulo lueel ka pîr. ²⁰Ee cä dhal ba yic yÖK rin Ë wËlkä, guɔ Paulo thiëec bï la Jeruthalem ku ba luɔjde la looi thİN. ²¹Go Paulo lueel ka wïc bï puɔl ke tiit apuruuk agut tË bï bënyŋaknhom luɔjde tij. Guɔ apuruuk yÖK ku bïk tiit agut tË bï yen ye tuɔɔc tËnë bënyŋaknhom.”

²²Go Agrïpa lËk Pethtuth, “Luŋ Ë mony kËnë aba luk yen ya nhom.” Go Pethtuth dhuk nhom élä, “Abï bëëi yïnhom nhiäk.”

²³NawËn bak piny ke Agrïpa ku Bernike bö ku lor ke yai, ku luëŋkë yön luk kek bÄnydït apuruuk ku jöl aa bÄny Ë geu. Ku yÖK Pethtuth apuruuk bïk Paulo kuëëth luk yic alçj thİN. ²⁴Ku lueel, “Yïn bëny Agrïpa, ku jöl aa wek kËc rËer tËn kek yo. Mony yen dËEi wek kËnë Ë yen raan cï kËc Itharel rËer Ë tËn ku jöl aa Jeruthalem gaany tËnë ya. Ayekë lueel ke loi duɔɔt lÖN nadë ka cïi päl ke pîr. ²⁵Ku yeen acïn awuɔc ca yÖK cï looi lËu bï ye tËm awuɔc bï nök. Ku yeen nhom acï wïc bï ya bëny yen luk luɔjde, guɔ gam ku ba tuɔɔc tËnë ye. ²⁶Ku yen acïn yiny puɔth ca yÖK ba gËt Ë rïenke tËnë bëny. Ke yeen aca bëëi yïnhom, ku Ë yïn bëny Agrïpa, rin ba wËtde wïc yic, rin ku bï la kË jäl gËt. ²⁷Aya tij lÖN cïi yen path ku bï raan cï mac tooc ke cïn kËn wËn cï rot deet ye nyuɔɔth, kek kËk cï ye gaany.”

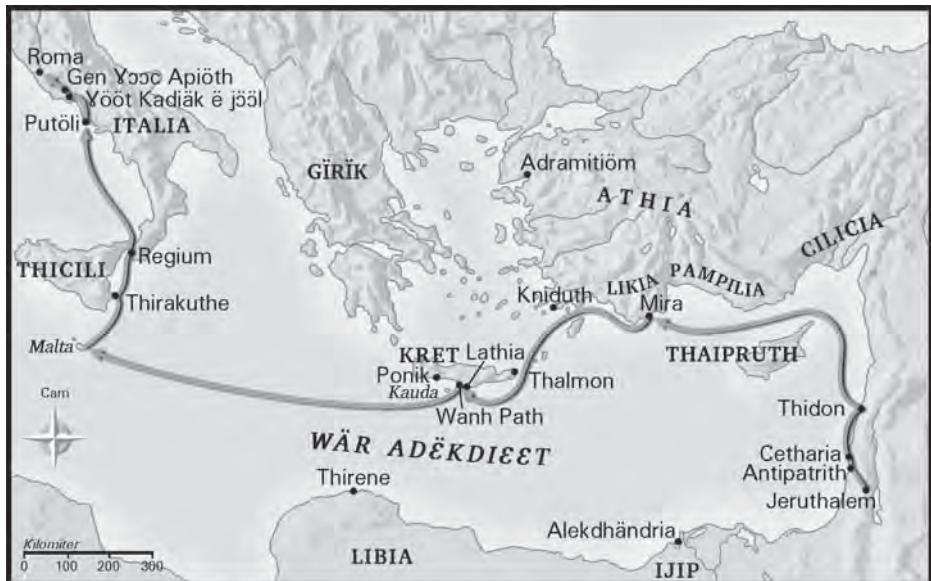
Paulo acï rot kony Agrïpa nhom

26 Go Agrïpa Paulo yÖK, “Yïn aca puɔl ku ba jam ba rot kony.” Go Paulo yecin nyuɔɔth bï kËc biët ku jöl jam élä bï rot kony.

²“Bëny Agrïpa! Yen Ë rot yÖK aköl kËnë ke ya mit guɔp rin bï yen rot kony yïnhom kËk cï kËc Itharel ya gaany ñËbën. ³KËnë adhil a yic alanden rin yïin anjic apath, yen tË ye kËc Itharel cieñ thİN, ku kËk ye kek wääc thİN. Yïn aba lËj ëmËn ku ba yïguɔp päl piny ku ba wËlkïë piñ.

⁴“KËc Itharel ñËbën anjickë yen tËn piir yen thİN tËyɔn koor yen. Anjickë tË cï yen piërdië jaak thİN yɔn tueñ panda ku jöl a Jeruthalem. ⁵Anjickë akölaköl, ku acïk bï dhöl lÖN nadë ke yen acï kañ cieñ ke ya ye raan akut Parathï kËc ke muk lËoñ Nhialic cök apei. ⁶Ku ëmËn yen a kËäac luk yic Ë tËn rin ye yen wËt cï Nhialic lËk wärkuan dït ñjöøth, ⁷kËn yen ye kuat kackua kathiäär ku rou ñjöøth ka bïk yÖK, tË ye kek Nhialic door aköl ku wËër. Ku Ë rin ñjöøth kËnë, yïn Bënydït, yen acï kËc Itharel ya gaany! ⁸Yenjö ye wek ye yÖK wek kËc Itharel ke ril yic bæk gam lÖN ye Nhialic raan cï thou jöt bei thou yic?

⁹“Aca them yen yen ku ba keriëec ñËbën looi, kËk bï rin Jethu raan Nadharet rac guɔp. ¹⁰Yen Ë kËn aca looi Jeruthalem. Yen ya ye bënydït

La Roma ë Paulo (27:1 - 28:16)

käk Nhialic yiëk riel ku ba koc juëc cï wët Jethu gam aa dóm ku mac ke. Ku aca ya gam aya, yen lön nök koc cï tém awuöc bï ke tém thou. ¹¹Aaca cöl aaye tém awuöc arak juëc yïn amat koc Itharel yiic, ku aca them ba ke cöl abaq bïk wët Jethu puöj, ku riääk puöj apei ténë ke, agut ba ke aa luççp wuöt kök yiic ku cal ke agum apei.

Paulo aci të cï yen a raan cï gam teet yic
(*Luoi 9:1-19; 22:6-16*)

¹²“Ee rin ë wët kënë yen ë ler yen Damathkuth ke ya cï raandit käk Nhialic yiëk riel. ¹³Nawën aköl ciel yic, Bënydit, ke ya ɻoot dhël yic, ke ya tiij many yer apei, wär aköl, ke ruel nhial ke cä gööm piny kek koc ke cath kek ya. ¹⁴Ku wiikkku piny èbën, ku piej röl ke ye lëk ya thuɔndië, ‘Thawul, Thawul! Yeñö cöl yin ya agum? Yin aci rot bañ, rin ye yin ye wic ku ba këcít këdhie ye akaja looi, kë ye yen wai ye raan la ye ye yup ke kueeth, wec ciëen.’ ¹⁵Guo thiëec, ‘Ye yin ña Bëny?’ Go Bëny lueel, ‘Ee yen Jethu, raan ca cöl agum. ¹⁶Ke yeen jöt rot ku käac cökku. Yen aci rot nyuöth yï, rin yin aca lœ ku ba ya aluaundië, yin abi koc kök lëk kë ca tiij ténë ya akölé, ku kë ba nyuöth yï akoldä. ¹⁷Yin aba tiit bï ciën këreec yï yok koc Itharel ku koc cie koc Itharel cin, koc bï yen yï tuɔɔc thïn. ¹⁸Keek aaba piïjöc bïk känj njic, ku bïk luoi kärec puöj, ku jiëlke riel johrac

26:9-11 Luoi 8:3; 22:4-5

yic ku lek tënë Nhialic, rin gäm bï kek wëtdië gam, yen aabï kärec cïk looi päl piny ku tëeu ke kam koc cï Nhialic lœc.'

Paulo aci të cï yen koc piööc thïn teet yic

¹⁹“Këya, Bëny Agripa, yen akëc wët kë ca tij nhial cït nyuöth dhöö yic. ²⁰Wäär tuej Damathkuth ku Jeruthalem, ku jøl aa wuöt koc Itharel yiic èbën, ku kam koc cie koc Itharel, aake ya lëk lön bïk luɔi kärec puöl ku dhukkë Nhialic, ku yekë luui käpath ye nyooth lön cï kek muöl kärec. ²¹Ee rin ë wët kënë, yen aa döm koc Itharel ya ke ya tõ kal luaŋ Nhialic, ku wickë bïk ya nök. ²²Ku agut cï aköl kënë Nhialic acä kony, ku ë wët kën, yen akëec yen ë tën ku ba kë njiec lëk raan èbën, kockor ku kocdit. Käk ya lueel ka bï röt looi aa thöj kek käk ye koc käk Nhialic tij ku Mothith lueel, ²³lön nadë Raan cï lœc ku dœc abi gum, ku ë yen bï rot kanj jøt thou yic, ku ë yen abi koc Itharel ku koc cie koc Itharel lëk wët bï koc kuöny bei kärec yiic.”

²⁴Tëwën jieem Paulo ke kony rot ë wëlkä, go Pethtuth rël, “Paulo! Yin aci muöl. Piöc cï yin piöc aci cöl amuöl!”

²⁵Go Paulo bëér, “Bënydit! Yen akëc muöl. Wël ya lueel aa yith cïn yic muöl. ²⁶Bëny Agripa! Alëu ku ba jam tënë yi ke ya ciï riöc, rin yin ajiç käkkä èbën. Ajiç alanden lön nadë ke keek aaca lëk yi èbën rin kënë acie kë ciï thiaan, aa käk njic jänj èbën. ²⁷Bëny Agripa! Ci wël koc käk Nhialic tij ye gam? Ajiç lön ye yin ke gam!”

²⁸Go Agripa lëk Paulo, “Ye yök yipüöu ë kaam thïn lön bï yin ya wel ba ya Krithian?”

²⁹Go Paulo bëér, “Na cœk aa kaamkoor ku kaamdit, röökdiië tënë Nhialic ë lön bï yin ku koc kök piñ käk lueel ke aköl röt wel bïk ciët ya, ku acie rin bï ke mac.”

³⁰Go bëny ku Pethtuth ku Bernike, ku koc kök ke cï nyuc luk yic röt jøt, ³¹ku wën cï kek jäl aaci jal aa jam kamken, èlä, “Acin kë cï ë mony kënë looi, kë lëu bï ye cöl anäk ku mac aya.” ³²Ku jøl Agripa lëk Pethtuth, “Yen ë mony kënë njuöt aci lony, ke rin cï yen ye wïc ku bï ya Bënyjakanhom yen bï luönde la tij.”

Paulo ayeeth Roma

27 Tëwën cï ye mat ku buk cath riäi buk la Italia, gokë Paulo ku jøl aa koc kök cï mac thöñ Juliöth, bëny akut apuruuk Roma, akut cöl, “Akut Bënyjakanhom.” ²Ku lok riän bö Adramitiöm, riän cï/guiir bï jäl wath thok wun Athia. Arithtarkuth raan pan Mathedonia wun cöl Thethalonika ë cath kek yo. ³Na aköl dëëtë ke yo yet Thidon. Juliöth ë

ye raan path, ee cī Paulo puöl ku bī kōc määäth kek ye la tīj, rin bīk la yiék kāk wīc.

⁴Yok acī bar, ku rin cī yok yonhiïim wēl yom, goku riäi geer tē bī yen cath thiin apath, ku ē ye alōj ye akōl bēn thiin rial pan tō gool nhom wär ciel yic cōl Thaipruth. ⁵Ku jōlku wär teem buk la Cilicia ku Pampilia ku lok Mira pan tō wun cōl Likia. ⁶Tēnē, ke bēny apuruuk yok riän jäl Alekdhändria ke la Italia, go yo yäth thiin.

⁷Ku riäi ē cath amääth rin yom ē dīt apei. Ku yok aacī nīn juëc bēn nōk dhēl yic buk jäl yet gen cōl Kniduth. Yom ē kēc yo puöl ku buk la dhēldan yen buɔthku yic, goku ret wanh cōl Thalmone tēn yen bī pan thiin tō gool nhom cōl Kret yook kōl ē yom. ⁸Ku ciethku ke yo göök yom ke yo kuany agör yōu, ku yok aacī bēn yet tē cōl Wanh Path ē riel, ku ē tēn cīi mec kek gen cōl Lathia.

⁹Ku ciëŋku thiin nīn juëc, ku ril yic buk la tuej yo cath wīir, rin ē nīnkä akōl Yan lōk kōc kegup wīir ēcī bar, tēn yen ye yom rut rot jōt apei. Go Paulo ke lēk ēlä, ¹⁰“Kackiē, aya tīj lōn cäthda jäl ē tēn abī yic riel, riäi abī riäak ku kāk tō thiin aabī puk wīir, ku kōc aabī mou aya.” ¹¹Ku bēny apuruuk ē wēt raan kuath riäi ku raan la riäi yen aye piñ, ku kueec wēt cī Paulo lueel. ¹²Ku wath thok tē ye riäi mac thiin ēcī path bī kōc mäi thiin. Go kōc juëc keyiic wīc ku bīk la tuej bīk yet Ponik tē lēu yen rot. Yen ē wanh tō Kret, ku ēcie yethok wel lōj bēr tē ye akōl lööny piny thiin.

Yomdīt acī rot jōt wīir

¹³Yom thööj rot ēcī jōt ke bō ciëem tē cī raan yenhom wel tē ye akōl lööny piny thiin, go kōc ke cath riäi tak lōn nadē ka lēukē bīk la tuej ke cath, gokē riäi lony ku gerke ke kuënykē agör Kret yōu. ¹⁴Ku kaam thiin awēn ke yomdīt ril apei bō cuëec tē cī raan yenhom wel tē ler akōl thiin, ben bēn ke ye pii apei. ¹⁵Ku yiëek riäi bī la bēëjbëëj, ku ril yic apei bī geer tuej tē bī yom thiin, goku puöl buk cōl akueeth yom. ¹⁶Yok aacī bēn lōj wēn tēek yok lōj ye yom rut yenhom wel thiin, pan thiin tō gool nhom cōl Kauda. Tēen, acuk bēn lēu buk riän koor duööt riändit cōk. ¹⁷Ku rin dīit yom apei, gokē duööt riändit kōu rin bī yom tiim cī ke riäi looi cīi pii wei, ku jōlku duööt piny wīin. Keek aake riöc ciët riänden bī la dōt lieet yic wanh Libia thok, gokē alëth ye yom ke riäi kuaath däk bei, ku cōlkē riäi ajol yom kuaath. ¹⁸Yomdīt ril awēn acī la tuej ke pii apei, nawēn akōl dēëtē ke jōkkē bīk kāk tō riäi yic cuat wīir. ¹⁹Nawēn akōl ye nīn diäk ke cuet abēk kāk gér wīir cienken. ²⁰Ku cuk akōl ku kuel tīj nīn juëc, ku yom acī la tuej ke pii apei. Akëcku ben bēn njööth lōn bī yok piiir.

²¹Nawën cī koc nün juēc nök ke cīn miéth cik cam, go Paulo rot jöt ku kēec kenhiiim ku lueel, “Kackiē, na we cī wētdiē piy wäär bāk riäi cīi geer wei Kret ḥnuōt yok aa kēc mam kēlā. ²²Ku ē mēnē wek aa läj, dētkē wepuōth! Acīn raan töj bī thou weyiic, ē riäi yetök yen abi riääk. ²³Ku wēn akōu atuny Nhialic yen ye yēn raande, ku yen ya door acī bēn tēnē ya, ²⁴ku lueel, ‘Duk riöc, Paulo! Yīn abi yet Bēnyjaknhom nhom, ku rin ē wēt kēnē Nhialic acīi yī pēl wei, ku koc cath kek yī riäi yic aabī pīir.’ ²⁵Kēya, kackiē, dētkē wepuōth! Nhialic aca deet puōu, abi kēpath looi tēcīt tē cī ye lēk ya thīn wēnakōu. ²⁶Ku yom abi riäi kuaath bī col ala gool nhom cōk alon bī yen la riääk thīn.”

²⁷Ku nün aake cī ya thiäär ku ḥjuan, ku yomdīt apei ē kuath riända wärdit Adēkdiēt yic. Na ye tēcīt wēr ciel yic, ke ye koc ger riäi yōk kepuōth ciēt yo cī thiök buk yet agör thok. ²⁸Gokē wīn cī duōt thok kēthiek lúaac piny pīu yiic, ku wēn ye kek ye lúaac piny ēmēn ku mēn, ke yōkkē lōn thiök wär yic. ²⁹Gokē riöjc ciēt riäi bī rot dēeny kuōr tō pīu yiic, gokē wīn cī duōt thook aleeldit ye riäi dōm lúaac piny riäi thar ciēen, ku jōlkē bak piny ḥjōth. ³⁰Ēcī agér kōk them ku bīk rōt kuēl bei riäi yic. Ku jōtkē riän thiin koor tō riändit yic bei, ku tēeukē wīir ke ye koc ciēt ke la wīn cī duōt thook aleel lúaac piny riäi nhom tuej. ³¹Go Paulo lēk bēny apuruuk kek apuruōökke, “Na cā agér rēr riäi yic, ke koc tō riäi yic aaciī bī pīir.” ³²Go apuruuk wīn cī riäi mac piny teem kōōth ku cōlkē ke aa buōk kuēér.

³³Nawën bak piny, go Paulo ke lōj bīk mīth ku lēk ke, “Wek aaci tīt nün thiäär ku ḥjuan ēmēn, ku keek ē nīnkā yiic acīn kē cāk cam. ³⁴Wek ya lōj, ku bāk la miéth camkē, wek aa wīc miéth rin ku bāk pīir. Acīn raan tök weyiic la kē bī ye gōot.” ³⁵Tēwēn cī yen wēt kēnē lueel, go Paulo ayup lōōm, ku rōōk ke lec Nhialic kenhiiim ḫbēn, ku beny ayup yic, ku kōj jōok bī mīth. ³⁶Keek aaci kepuōth bēn dēet, ku mīthkē ḫbēn. ³⁷Yok koc yo tō riäi yic, yok aa yo ye buōt karou ku thiärdhorou ku dätem. ³⁸Nawën cī raan ḫbēn mīth, gokē rap ke tō riäi yic dhēeth wīir rin bī riäi pial.

Riäi acī atiaktiak rac

³⁹Nawën cī piny bak, ke koc ger riäi aake kēc tē cī kek yēet thīn ḥic, keek aaci tē cī wär yekōu tot thīn, la yic lieet tīj, gokē tak bīk riäi geer thīn bīk la mac. ⁴⁰Gokē wīn yeke riäi mac piny teem wei bīk dīir piny, ku däkkē wīn cī ke alau duōt piny. Ku jōtkē alēth nhial ku bī yom riäi kuaath tuej, bī la agör thok. ⁴¹Ku riäi acī bēn la tē cāäl ku dōot lieet yic bī ciēn tē ben yen rot nyooj, ku cī abaŋ ciēen dhoŋ atiaktiak abi dōn ke ya apet.

Ku yöökkë koc njic kuaŋ bik kaŋ thueet wiir tueŋ ku bik kueej ayeer (27:43)

42 Ecí apuruuk tak bik koc cí mac ëbén nök, bï ciën raan tööj kueej ayeer bï kat. **43** Ku ë wic bëny apuruuk bï Paulo kony bï cíi näk, go apuruuk yöök bik ciën kë loikë tënë koc mac. Ku yöök koc njic kuaŋ bik kaŋ thueet wiir tueŋ ku bik kueej ayeer, **44** ku koc kök aake bï jal lëk kuaŋ, ke cí tiim riäi cí duccny kuöök bik ke ýäth ayeer. Ku ë yen të cí yok bën kueej ayeer thín akan ke yo puol gup.

Kë cí rot looi tënë Paulo Malta

28 Wén cí yok yet wär alçhtui yo puol gup, ke jölkü njic lön cöl pan tö gool nhom Malta **2**ku koc ke ciëŋ thín aací yo lor, ku nyuuckë yo apath. Tëwén ke deŋ tueny ku lir piny apei, gokë mac took ku cölkë yo buk ýöc. **3** Go Paulo tiim kuar piiny ku tëeu ke mëec, tëwén ke képiiny bö bei tiim yiic, ku kec cin abï nuet thin. **4** Ku tiij koc awën tö thín képiiny ke cí nuet Paulo cin, ku jieemkë kamken, “Mony kënë ala cin rim. Ku kënë acii yen bï pür, cök alon cí yen poth wiir ke këc mou.” **5** Ku tën awën ke Paulo yir képiiny mëec, ke cín këræec cíi rot looi tënë ye acin. **6** Ku ë titkë bik tiij ke cí but cin, nadë ke wiëek piny nyin yic ke cí thou. Ku tëwén cí kek tiit apei ku cín kë tiŋkë ke cí rot looi tënë Paulo, ke war kenhiim ku luelkë, “Yeen ala guöp jöŋril apei.”

⁷Dum raandit baai col Publioth, aake ci mec kek tewen looi kene rot thin tené Paulo. Ku yeen aci yo njeec lor aya, ku reerku yo ye jaälke nin kadiäk. ⁸Wun Publioth e reer bioök yic ke ci juai dom ku yiäny riem. Go Paulo la yot tené ye, ku röök ku dcoç, go pial. ⁹Wen ci kene rot looi, go koc juiec ke tuany bën, go Paulo ke dcoç bik pial. ¹⁰Ku gëmkë yo käjuiec, ku wén jiël yok, gokë kák bi yok dhel tääu riäi yic.

Paulo aci jäl Malta bi la Roma

¹¹Nawen pei kadiäk cök, ke yo jiël riän col, "Jak Acuek," bö wanhan col Alekdhändria ku yen aci pei bën nök ke käac Malta rin yom e diit apei. ¹²Ku yeetku gen col Thirakuthe, ku näkku nin kadiäk thin. ¹³Ku jiëlku thin, ku lok gen col Regium. Nawen bak piny ke wel yom nhom, ku yeetku gen col Putöli nin karou cök. ¹⁴Ku yönku koc ci gam thin, ku thiëckë yo buk reer ke ke nin kadhorou. Ku jolku jäl ten ku lok Roma yocök. ¹⁵Wämäthkuan tö Roma aake ci yo piy lön biï yok, go koc kök bën gen ycoç col Apioth ye jööl nin thin bik yo lor. Wen tiij Paulo ke, ke lec Nhialic, ku riil kene puüu.

Paulo aci yëet Roma

¹⁶Wen ci yok yëet Roma, Paulo aci bëny mac Roma puöl bi reer e rot kek apuruk töj tit ye. ¹⁷Nawen nin kadiäk cök, ke Paulo col kocdit Itharel reer Roma bik röm kek ye. Nawen cik kenhiüm mat, ke lueel tené ke, "Wämäthkië! Wen cök yen ciën kereec ca looi tené kackua, ayi lön këc yen ciëej wärkuandit dhjel yic, yen aci mac Jeruthalem ku thon ya apuruuk Roma. ¹⁸Gokë yen thiëec awuöc ca looi, ku wickë bik ya lony, rin acik yön ke cün kë ca looi lëu ye bi ya nök. ¹⁹Nawen la koc Itharel kuec wët bi ya lony, guç luojdië col ayëth tené bënyjaknhom Roma mac wuönda aya, cök a lön cün yen kë gcoony yen e kackua. ²⁰Yen e kë wic yen we buk röm, ku jaam kek we, rin yen acath ya mac rin wët raan yen njööth koc Itharel."

²¹Gokë lueel tené ye, "Acin athör ci yëet tené yo Judia rienku, ku acin wämäthdan ci bën kek wët, lön le yen kereec ca looi. ²²Anhiarku buk wëlku piy rin ajicku lön ye koc juiec akut tö yin thin, jääm guöp."

²³Këya, gokë akol bi kek röm kek Paulo mat yic, ku koc juiec aaci bën akol kene té reer Paulo thin. Ku jol Paulo wët bääny Nhialic teet yic tené ke, jooç riel yet theëi. Eci them bi nyooth tené ke lön kë ye lueel rin Jethu e yic, ku nyooth lön thon löj Mothith ku kák kök ci göt koc kák Nhialic tiij, kek wët ye lueel. ²⁴Go koc kök wët ye lueel gam, ku kuec koc kök. ²⁵Gokë jäl ke teer kamken, wen ci Paulo ye lëk ke elä, "Ee yic

apei, yen tē cī Wēi Nhialic raan kāk Nhialic tīj cōl Ithaya lēk thīn bī lueel ēlä tēnē wärkuan dīt. ²⁶Rin acī lueel ēlä,

‘Looṛ luel tēnē kōc Itharel,

Wek aabi weyīth diēl piny apei ku acāk bī deet,
wek aabi wenyin päl piny apath, ku acāk bī tīj.

²⁷Rin kōckä aa ril nhiiṁ,

keek aaci keyīth cuök,

ku keek aaci kenyin niεen.

Ƞuöt keek aa daai, ku Ƞuöt keek aa piŋ, ku detkē kāŋ yiic, ku lueel Nhialic.

Na cī rot looi kēya,

Ƞuöt aaci kepuöth wēl ȳen ku kuɔny ke.’’

²⁸Ku wit Paulo wētde ēlä, “Alëukē bāk dhiel ȳic, lōn wēt bī kōc kony bī kōc pür, bō tēnē Nhialic, acī lēk kōc cie kōc Itharel. Ku abik piŋ.”

[²⁹Wēn cī Paulo ē wēt kēnē lueel, ke kōc Itharel jiēl ke teer apeidit kamken.]

³⁰Ku jōl Paulo rēer run karou pan ye riɔp yic, ku ē ye kōc bēn bīk ye bēn tīj lor ku nyuuc ke. ³¹Ee ye piööc wēt bāäny Nhialic, rin Bēny Jethu Kritho, ku jiεem tēnē kuat raan ēbēn ke cīi riɔc, ku acīn kēnē ye gēl bī cīi ye piööc.

Athör ci Paulo gät koc Roma

Wët nhom

Athör Paulo tënë koc Roma ë gët rin bï ke lëk lön ci yen ye guir bï akut koc ci gam Roma la neem. Ee ci Paulo guir bï lëk la rëer bï luui kam koc ci gam tëtui, ku bik jäl kuony dhöl bï la Ithpania. Aci göt bï koc ci gam Roma tët kë njic rin gam, ku të ye gam pïr koc ci gam lucoi thïn. Athör kënë ala yic wët ril yen gët Paulo athör rin Wët Puoth Yam.

Wën ci yen akuut koc ci gam Roma muööth ku lëk ke lön ë yen röök riенken, ku jol göc wët lëk ke elä, "Wët Puoth Yam aye nyuooth të ye Nhialic koc kuony thïn bik la cök yenhom." Ku kënë aye Nhialic joc ku rëer thïn käya rin gam ë raan, cimën ye athör theer wël Nhialic ye lueel elä, "Ku raan la cök Nhialic nhom abi pïr ë gam." (1:17)

Ku jol Paulo ë göc kënë teet. Raan ebën, koc Itharel ku koc cie koc Itharel, aa dhil la cök tënë Nhialic rin keek ebën aatö adumuööm yic. Koc aa la cök tënë Nhialic të gem kek Jethu Kritho. Ku ben Paulo män rot kek Jethu raan ci lœc ku dœc, yen pïr ë yam teet, lön raan ci gam ala döör ke Nhialic. Ku aye Wëi Nhialic bëëi bei riel adumuööm yic ku thou. Cökdit ë 5 yet 8; Paulo aci jam aya rin löj Nhialic, ku riel Wëi Nhialic rot nyuooth pïr raan ci gam yic. Ku gët Paulo lön ye koc Itharel ku koc cie koc Itharel nhüüm thöj kë ci Nhialic guir tënë raan ebën yic.

Ku wit wëtde lön kuec ci koc Itharel kuec Jethu ë luoi Nhialic, rin yen ë të bï raan ebën col ayök dhëenj Nhialic dhël Jethu raan ci lœc ku dœc. Ku aye Paulo njic lön ci koc Itharel bï la tuej ke kuec Jethu akölaköl. Ku jol Paulo göt ciëen të dhil raan ci gam piir thïn, ku nhiër bï raan koc kök nhiaar. Paulo aci käril göt ke ye luide tënë Nhialic, ku luoi raan ci gam tënë baai ku tënë raan dët, ku puñ la cök njic këpath ku kérac. Ku thik athör ci göt cök muöth ku wël lec tënë Nhialic.

Käk tɔ thïn

Wët nhom ku göc	1:1-17
Kë wic raan bï pïr.....	1:18-3:20
Dhël Nhialic rin pïr	3:21-4:25
Pïr yam rin Raan ci lœc ku dœc.....	5:1-8:39
Koc Itharel ë guier Nhialic yic	9:1-11:36
Njic ciëen raan ci gam.....	12:1-15:13
Thök ë wët ku muöth.....	15:14-16:27

1 Ee yen Paulo alony Jethu Kritho. Yen raan ci Nhialic cool ba ya atuu ba Wët Puoth Yam lueel.

²Wët Puoth Yam, ee wët ci Nhialic thon theer, ku eci koc kakké tñj lueel tecit te ci gat ye wel theer Nhialic yiic.

³Wët Yam kënë ë wët Wën Nhialic ci ben a raan kuat Bënyjaknhom Debit. ⁴Ku Jethu aci nyuoth ë Wëi Nhialic ke ye Bányda, Wën ril Nhialic, wäär jöt ye bei raj yic. ⁵Ku ë riенke yen aci Nhialic yen yiëk dhëejde ku col yen aye atuny Jethu, ku ba koc pinynhom ebën cie koc Itharel cool bik gam ku thekkë Nhialic. ⁶Ku wek koc ci gam tö Roma aya, wek aaci Nhialic cool bæk aa koc Jethu raan ci lœc ku dœc.

⁷Këya, yen agët tñnë we ebën, wek koc nhieer Nhialic, ci ke cool bæk aa kacke, Bi Nhialic Wäda ku Bëny Jethu we tuöc dhëej ku döör.

Añjööth Paulo lœn bi yen la Roma

⁸Tuej, yen alec Nhialicdië rin Jethu raan ci lœc ku dœc ë rienkun, rin koc ebën pinynhom aaci gamdun njic ebën. ⁹Nhialic yen luöji piändië ye yen koc lëk Wët Puoth Yam ci Wënde lëk koc, anjic te ye yen we ¹⁰tak thin akölaköl ë röökkie yiic. Yen ë röök lœn bi Nhialic ya puöл te wic yen ye ba we la neem. ¹¹Rin awiéc apeidit ba we la tñj ku ba we gäm athieei Wëi Nhialic bæk riel ë gamdun yic. ¹²Ku kë lueel akin, rin bi gamda we ku yen yo deet puöth yodhie. ¹³Awiéc bæk njic miëthakai lœn ë ca guir arak juëc ba la tñnë we, ku ala kën ye yen gël ba ciï la. Ee wiëc ba la tñnë we ba koc kök lëk bik gam kamkun aya, cimën le yen koc kök pinynhom ci gam cie koc Itharel.

¹⁴Rin ala kë ci yiëk ya ba dhiel looi tñnë koc ebën, koc peth ciëen ku koc reec ciëenjen, ku tñnë koc ci piöc ku koc këc piöc. ¹⁵Ku ë wët kënë yen awiéc yen ye apei ba we dhiel lëk Wët Puoth Yam wek koc rëér Roma aya.

Riel Wët Puoth Yam

¹⁶Yen acie guöp ë yär Wët Puoth Yam, rin ë yen riel Nhialic koc ci ye gam kony, koc Itharel ku koc pinynhom cie koc kök Itharel aya. ¹⁷Ku Wët Puoth Yam aye nyuoth te ye Nhialic koc kuony thin bik la cök yenhom. Ku kënë aye Nhialic jöök ku rëér thin këya rin gam ë raan, cimën ye athör theer wel Nhialic ye lueel elä, “Ku raan la cök Nhialic nhom abië pîr ë gam.”

Awuöc ë raan

¹⁸Rëec puöu ë Nhialic ë rot nyuoth pan Nhialic tñnë koc man Nhialic. Ku kärec yekë ke looi aa yic gël bi ciï col anjic. ¹⁹Nhialic ë puöu rëec tñnë

ke rin kë lëu raan bï ñjc rin Nhialic ala gei apei, aci Nhialic tääu raan èbën puöu bï ñjc. ²⁰Tëtheer yon cek Nhialic nhial ku piny, alëu raan èbën bï ñjc ë gai lön riel Nhialic ë rëer thïn akölriëec èbën, ku yeen ë Nhialic alanden. Käjuëckä aacie tiij ku aaye ñjc rin käjuëc ci Nhialic cak. Këya, acin kë kony kek röt kony. ²¹Keek aake ñjc Nhialic ku ñot ke kuec bïk ciï dor. Ku kueeckë bïk ciï gëm alëecden ë yen Nhialic. Ku jol kakkén yekë tak ciënkë konykë ku la piäthken bïth. ²²Na cök alon ye kek ye lueel lön ñjc kek käj, ku acin kë ñickë. ²³Ku lön bï kek ye aa door ë Nhialic pïr akölriëec èbën, ka yekë ke door kæk ciï pïr ku raan ë thou. Ku kök ciïkiët ke cït diët ku lääi. Ku käkkjök wuc piiny keyöth cïmën käpieny.

²⁴Ku rin ë kënë, aaci Nhialic ke puöl bïk aa luui kärec wïc piäthken, kæk la bïth. Ku wïcwïc ë diäär ku käkkjök yekë ke looi kamken kæk koc cöl ayär gup. ²⁵Ku lön bï kek kën yic ñickë rin Nhialic gam, ka yekë gam ë lueth ku yekë ke door kæk ke cek Nhialic, ku kueeckë Aciëñ yen cak käkkä yen dhil ya door akölriëec èbën. Yenakan.

²⁶Ku ë yen aci Nhialic ke puöl bïk aa luui kärec koc yöör gup. Ayï diäärken aya aaci të ci koc cak thïn puöl, ku aa röt lööm ë röt. ²⁷Këlä aya, röör aaci tõc ye kek tõc kek diäär, cït të ci koc cak thïn puöl, ku rum bal kepuöth bïk ke aa lööm röör kök cït ke. Röör tuil röör kök, ku yekë kärec cït käkkä looi, aaye tém awuöc thöij kek kärec yekë ke looi. Kæk këc puöl bï ke aa looi käya.

²⁸Ku yeen aya rin ci kek kuec bïk yiny Nhialic ciï ñjc, aaci Nhialic puöl aya bïk aa tak kärec ku yekë luui kärec ciï ke lëu bï raan ke looi. ²⁹Ku aaci puöth thiäj kuat kärec apei, adumuöjom, kook ku koor. Ku aaci puöth thiäj aya ë tieel, nääk, thör, ruëëny ku kuith, ku aa luum. ³⁰Ku aa kegup tör lueth ku aa man Nhialic. Aa koc nhiam, koc dhäl koc gup cïn gup athëëk. Koc tak dhäl juëc bï kek kärec looi. Koc cie koc ke dhiëth ke ë theek. ³¹Koc cïn gup nhim, koc kädäj gam ku cïk loi. Koc cïn puöth cie yiic ë ñeer raandä. ³²Cök alon ñjc kek ye lön kärec yekë ke looi, alëu ke bï Nhialic ke tém thou, ke keek aacie käkkä ë looi kepëc, aa koc kök ke looi lec nhïüm aya.

Luj Nhialic

2 Yin acin të bï yin rot kony të luk yin koc kök wei. Rin të ye yin koc kök luök wei, ku loi käwën yekë ke looi aya, ke yin ë rot döm ë rot.

²Ku èmën ajicku lön Nhialic ala yic të luk yen koc wei, koc käkkä looi. ³Ku na ye koc luök wei, yin raan ë path, ku ñot yï loi ë käkkä, ke ye tak lön bï yin luj Nhialic ban? ⁴Tëdët aya, yin ë käjuëc rëer piath Nhialic yiic cïmën piathden dït, gum, ku lääu ë puöu yööñ yiic, rin akuc

lən aye piath Nhialic nyooth ba yipuōu dhuōk ciēen. ⁵Ku riel ë nhom, ku rin cī yin kuec ba yipuōu cīi dhuk ciēen abä awäcdū juak yic aköl bii riääk puōu Nhialic, ku tē bī yen ḥiec luk thīn abi rot nyuɔoth. ⁶Rin Nhialic abi ḥek a gäm kē thöj kek tē cī yen luui thīn. ⁷Koc bī kepuōth deet ku luuikē käpath ku wickē duaar, lec ku pīr akölaköl, aabi Nhialic gäm pīr akölriēc ebēn. ⁸Ku koc ke looi kāk wīc piäthken ku kueckē yic ku buɔthkē kärec jɔ̄rac, aabi Nhialic puɔju riääk tēnē ke. ⁹Koc ebēn ë luui kärec aaba areem ku gum rac apei yok. Ku abi rot kaŋ looi tēnē koc Itharel, ku tēnē koc cie koc Itharel aya. ¹⁰Ku Nhialic abi duaar ku lec ku dȫör gäm koc luui käpath, tueŋ tēnē koc Itharel ku jol aa koc kōk cie koc Itharel, ¹¹rin Nhialic ë luk ḥiec looi tēnē koc ebēn.

¹²Ku koc cie koc Itharel kuc lōj Mothith, ku aa kärec looi luk abi looi tēnē ke cök alon kuc kek lōj. Ku koc Itharel aa ḥic lōj Mothith, aa kärec looi ku luk aye looi tēnē ke tēcīt tē ye lōj ye lueel thīn. ¹³Rin acie pīj ë lōj yen koc cōl aye koc path tēnē Nhialic, aa koc ye looi kē ye lōj lueel kek aabi ya koc la cök Nhialic nhom. ¹⁴Ku ë yic, koc kōk cie koc Itharel cīn lōj, tē looi kek kēdāj tēcīt tē ye lōj tō kepuōth ë path ye lueel thīn, ke keek aa cīt koc la lōj cök alon cīn kek lōj Mothith. ¹⁵Tē ye kek luui thīn aye nyuɔoth lən kāk wīc lōj aacī gōt kepuōth, aa käpath ku kärec yekē ke looi ḥic rin aaye piäthken nyuɔth ke. ¹⁶Ku kēlā aya, cīmēn Wēt Puɔth Yam ya lēk we, yen ë kē bī rot looi aköl luk tē bī Jethu Kritho luk looi rin Nhialic tēnē koc ebēn, ḥek kek kēden cī thiaan yeiyic.

Koc Itharel aacie lōj ye theek

¹⁷Ku yīn emēn, yin ë rot cōl aye raan Itharel, ku yin ë rot cōl aye raan muk lōj, ku ye jam nhiaam lən ye yin raan Nhialic. ¹⁸Yin ajič kē wīc Nhialic ba looi ku yin ajič yic rin cī lōj ye lēk yi. ¹⁹Aca gam lən yin awat koc cī coor nhīim, ku yin ë ruel tēnē koc tō muɔjōth yic, ²⁰ku yin ë koc piɔjōc, koc kuc kāj, ku yin ë raan piɔjōc mīth. Ku rin le yin lōj aye tak lən ḥic yin kāj ebēn. ²¹Yin ë koc kōk piɔjōc yejō cīi yin rot ye piɔjōc? Yin ë koc wēet ēlā, “Duökkē ye cuēer.” Ku yin cīi ë cuär ë yiēnhdu? ²²Aye lueel, “Duökkē ye köör.” Cīi akor ye looi? Yin aman jak cī kiēet, cīi käpuōth tō yīk jak cī kiēet yiic ye rum? ²³Yin ë jam nhiaam lən ḥic yin lōj Nhialic, cīi Nhialic ye dhȫl guɔp tē cīi yin lōjde loi? ²⁴Aye athör theer wēl Nhialic lueel ēlā, “Koc cie koc Itharel aa kärec lueel Nhialic guɔp ë riēnkun.”

²⁵Cīeŋ koc Itharel ye ke ḥoot ë piath tē theek kek lōj, ku na cīi lōj thek ke yin acit raan kēc ḥoot. ²⁶Na raan cie raan Itharel kēc ḥoot, raan cīi kē wīc lōj ë dhȫl yic, cīi bī ciēt koc cī ḥoot? ²⁷Ke wek koc Itharel wek aabi

koc koc è ñoot, ku aa löj theek ya yöök lön acin raan bæk gök, të le we tém awuöc rin wek aacie löj ye theek, cok alon ñic wek kë ci göt ku ñot we.

28 Yerja yen raan Itharel ayic, yen ci ñoot? Acie raan yeke ñuöt tüj yeguöp è path yen ya raan Itharel. **29** Raan Itharel guöp, ee ya raan yepuöu alçöthün ci piände ñoot Wëi Nhialic, ku acie löj ci göt. Ku raan kënë acie lec yok tënë koc, aye yok tënë Nhialic.

Nhialic acie athönde ye waar yic

3 Ye këpuoth nen wér koc Itharel koc cie koc Itharel? Tëdët ye këpiath ñö ye yok ñuöt yic? **2**Käjuëc aaye yok ayic! Tuej, koc Itharel aaci Nhialic thön wëtde bïk muk apath.

3Ku yeñö bï yiëndë të cïn koc kök Itharel gam? Bï kë cïn kek gam Nhialic çol awar athönde yic?

4Acii bï waar yic! Yiny Nhialic adhil tö thün akölaköl cok alon ye koc alueth. Cimën ye athör theer wël Nhialic ye lueel élä,

“Këya, bï ñic lön le yïn yic, wël ye lueel yiic, ku luk yiïn yic.”

5Ku na kärec yeku ke looi ye Nhialic nyuçoøh lön le yen cök alanden, ke yeñö buk lueel? Buk lueel Nhialic acin yic të tém yen yo awuöc? (Ee të ye koc jisëm thün yen alueel.) **6**Acie tede! Na Nhialic ciï la cök ke lëu bï luk looi tënë koc pinynhom?

7Alëu raan dët bï lueel élä, “Na ye lueth ya ke lueel yic Nhialic nyuçoøh thün alanden ku juék duaarde yic, ke yeñö ñot ye ya çol aye raan ci kërac looi ku tém ya awuöc?” **8**Yeñö ciï ye luel, cimën ye koc kök ya cäk thok ku luelkë lön ci yen ye lueel élä, “Loiku kërac bï këpath bën.” Ee yic bï kockä tém awuöc.

Acin raan la cök

9Këya, ye yok ñueën tënë koc cie koc è kusatda yok koc Itharel?

Acie yic! Aca nyooth wëntheer lön yok koc Itharel ku koc cie kusatda yok arëär adumuööm yic yodhie, **10**cimën ye athör theer wël Nhialic ye lueel élä,

“Acin raan töj la cök,

11acin raan kaj deet yiic, acin raan wiç yeen bï Nhialic ñic.

12Koc aaci keköth wël Nhialic, keek aaci rëëc ebën ka ci la bith, acin raan këpath looi, acin mën raan tök.”

13“Wël yekë keek lueel aa nhiany, aa ciit raj ci ñaany nhom, liëpken aaci luel lueth ñic.”

“Wël yekë keek lueel aa ciit wäl këpiiny koc luanj.”

14“Aa wël ye koc lam ku wël rem apei kek aatö kethook.”

15 “Aa koc lac nök path,
16 riääk ku mam aa döŋ tē cī kek tēek thİN,
17 ku keek aaciİ dhËl döör njic.”
18 “Ku riööc, riööc kek Nhialic aliu käk yekë looi yiic.”

19 Ku ajicku kuat kē ye löŋ lueel, aye lueel tēnē koc la ye rin bī ciën raan la kē kony yen rot, ku bī raan ēbēn kööc Nhialic nhom. **20** Kéya, acin raan bī la cök Nhialic nhom tē cök yen ye them bī kē wic löŋ looi. Kē ye löŋ looi è lön bī nyuöth raan lön cī yen kérac looi.

Tē ye Nhialic koc cök thİN

21 Ku émēn tē ye Nhialic koc cök thİN yenhom aci nyooth. Aci löŋ ku koc käk Nhialic tij lueel theer. **22** Nhialic è koc cök tē le kek gam tēnē Jethu Kritho. Ee kēnē looi tēnē kuat raan ēbēn cī Raan cī lōc ku dōc gam, koc Itharel ku koc cie koc Itharel aa thöŋ ēbēn. **23** Ku rin cī kek ēbēn kärec looi, ee keek cōl amec tēnē duaar Nhialic. **24** Ku keek aaci Nhialic muucc dħeeñde piände ēbēn bīk la cök tēnē ye. Ku dħeeñ ye yök tēnē Raan cī lōc ku dōc Jethu yen è koc kony bīk kärec cīr loi. **25** Jethu aci Nhialic gam rin bī thuñnde a kē ye adumuööm päl piny tē le raan gam tēnē ye. Kēnē aci Nhialic looi bī nyuöth thİN lön le yen cök. Ku wātheer Nhialic è lir puöu, écie koc ye tēm awuöc rin kärec cīk looi. **26** Ku émēn aci adumuööm cī looi ēbēn päl piny bī nyuöth lön le yen cök. Nhialic aci kēnē looi rin le yen cök. Ku tē looi yen kēnē è raan ēbēn cī Jethu gam cōl ala cök.

27 Na ye kēya, yejö ye yok jam nhiaam è path? Acin kēdän! Ku ye wēt nēn ye yok nhiam? Ye rin cī yok löŋ theek? Acie tēde, ee tē cī yok gam. **28** Rin ajicku raan è la cök tēnē Nhialic rin gam ku acie thék löŋ è rot. **29** Ye Nhialic, Nhialic koc Itharel kepëc? Yeen cīr ye Nhialic koc cie koc Itharel aya? Ee yic è Nhialic koc cie koc Itharel aya, **30** rin yen Nhialic töŋ bī koc Itharel cōl ala cök è gamden, ku cōl koc cie koc Itharel aala cök rin gamden aya. **31** Yeku löŋ dhöl yic tē le yok gam kēnē? Acie tēde acin, yok aa löŋ juak bī riel.

Gam Abaram

4 Yejö buk jäl lueel rin Abaram wundit theer koc Itharel? Yejö cī rot looi tēnē ye? **2** Na Abaram la kēnē cī looi bī yen la cök tēnē Nhialic, njüöt ala kēnē ye yen nhiam. Ku acīr loi kēlā tēnē Nhialic. **3** Cimēn ye wēl cī gōt athör theer wēl Nhialic yic ye lueel elä, “Abaram aci Nhialic gam ku rin gamde aci Nhialic cōl ala cök tēnē ye.”

3:15-17 Ith 59:7-8 3:18 Wk 36:1 3:20 Wk 143:2; Gal 2:16 3:22 Gal 2:16 3:30 L.rou 6:4; Gal 3:20
 4:3 Cäk 15:6; Gal 3:6

⁴Raan luui aye riɔp, ku wëeu ye ye riɔp aacie miɔc, ariöpden cï yen luui. ⁵Ku raan cie luui la gam tënë Nhialic, Nhialic yen koc cï kärec looi cɔl aala cök, ke gamde yen è ye cɔl ala cök tënë Nhialic. ⁶Ku Debit aci wët thöj kek è wët kënë lueel wäär yen jam rin raan mit puɔu cï Nhialic gam ke la cök tënë ye, ke cie luɔi puɔth ye looi,

⁷“Koc mit puɔu aa koc cï Nhialic awäcken päl piny,
ku wuuny adumuɔɔmken wei.

⁸Raan mit puɔu ee raan cï Bëny bï kuën guɔp kärec cï looi.”

⁹Ye miet puɔu cï Debit jam kën koc Itharel è röt? Acie këden kepëc. Ee kën koc cie koc Itharel aya, ku wek aa we yeku lëk kë cuk yön athör wël Nhialic yic, rin aci wët cï göt theer lueel lɔn, “Abaram aci Nhialic gam, ku gamde aci yen a raan la cök tënë Nhialic.” ¹⁰Ye nén yen looi kënë rot? Loi rot tuej wäär këc Abaram ɔoot aye wäär cï ye ɔoot? Ee tuej, acie ŋuɔt cök ciëen. ¹¹Ku ŋuɔtden jɔl ye lɔk ɔoot ciëen, aye nyuɔoth lɔn gam Abaram aci Nhialic ye gam ke ye raan la cök tënë ye tuej wäär këc ye cak ɔoot. Ku këlä, Abaram è wundit koc cï Nhialic gam, ku aaye gam ke ye koc la cök tënë ye cök alon këc ke ɔoot. ¹²Ku yen è wundit koc cï ɔoot aya. Ku acie rin cï ke ɔoot, ee rin cï kek dhël pîr gam thöj ke pîr wäda Abaram buɔoth yic wäär këc ye cak ɔoot.

Athön ku lön

¹³Nhialic aci Abaram thon ku mith bï lɔk dhiëëth lɔn bï pinynhom a këden. Nhialic akëc athön kënë looi rin theek Abaram lön, ee rin cï yen gam, ku gam yen aci yen a raan la cök tënë Nhialic. ¹⁴Rin na ye kë ye Nhialic thon koc gäm koc lön theek, ke gam acin wëtde yic, ku cïn këpuɔth tɔ athön Nhialic yic. ¹⁵Lön è rëëc puɔu Nhialic bëëi, ku të cïn yic lön, acin lön ye dhöl yic.

¹⁶Nhialic è loi athönde rin gam ku rin dhëënde, bï athönde a kën yic tënë mith bï lɔk dhiëëth tënë Abaram èbën. Ku acie tënë koc la lön è röt, ee tënë koc cï gam aya cimën Abaram. Rin Abaram yen è wädan wëikua yodhie, ¹⁷cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yiic élä, “Yin aca looi ba ya wun koc wuɔt juëc.” Abaram aci ya Wäda Nhialic nhom, Nhialic cï gam, Nhialic yen koc cï thou cɔl aben pîr, ku wët ye lueel ke liu thiñ cɔl aloi rot.

¹⁸Abaram aci gam ku ŋëëth kë cïn kë ŋöth thiñ, ku yen aci yen bën a wun koc wuɔt juëc cimën cï Nhialic ye lëk ye élä, “Kockun bï lɔk dhiëëth aabï juëc ka bï ciët kuel.” ¹⁹Wën cï Abaram cak dhiɔp è ruɔnke aa cït buɔot, ku ŋic lɔn tiejde Thara ke cï dhiɔp ke këc dhiëth, ke ɔot këc dhör

gamde yic. ²⁰Ku rëer ke njöth ku ciï diu athön Nhialic, ku gamde aci ye bën yiëk riel ku leec Nhialic. ²¹Ee jic, ke cïn diu lön bi Nhialic la riel bi kë ci thon dhiel looi. ²²Ku ë yen aci Nhialic Abaram gam ke ye raan la cök tënë ye. ²³Ku wëlkaä, “Yen aci gam ke ye raan la cök,” aa këc göt riënke ë rot. ²⁴Aake gët rienkua yok koc bi Nhialic gam aya ke yo la cök, yok koc ye gam lön yen Nhialic yen ci Jethu Bänyda jöt thou yic. ²⁵Yen aci col athou rin adumuöömkua, ku jöt bi pür bi yo col aala cök tënë Nhialic.

Gam yen abi yo luök

5 Këya rin gamda Nhialic aci yo col ala cök tënë ye, ku yok aala döör kek ye rin Bänyda Jethu raan ci loc ku doc. ²Yok aaci gamda col abiï Jethu dhëej Nhialic yic, dhëej yen rëer yok thin emen. Ku ayeku njöth yo mit puöth lön yok aa duaar Nhialic rom kek ye. ³Ku acie këlä rot, yok aa puöth miet aya te guum yok, rin gum ë deet puöu bëei, ⁴ku gum ku deet ë puöu aye Nhialic gam. Ku gem ye Nhialic ye gam yen ë njöth bëei. ⁵Ku njöth acie yo col ayär gup rin ci Nhialic nhiérde col athiëjñ yopuöth, Wëiken ci gäm yo.

⁶Rin wäär jöt cïn yen te ye yok röt kuony thin, ke Raan ci loc ku doc thou rin koc kuc Nhialic aköl ci Nhialic loc. ⁷Aril yic bi raan thou rin raan la cök, cök alon leu yen rot bi raan dët thou rin raan path. ⁸Ku Nhialic aci nhiér yen yo nyuçoth ë kënë yic, rin tewäär jöt ye yok koc la gup adumuööm, Raan ci loc ku doc aci thou rienkua. ⁹Ku emen thuonde aci yo col ala cök tënë Nhialic. Ku na ci kënë looi, ke ciï yo bi wëer bei ayic riänj puöu Nhialic yic aköl ciëen? ¹⁰Ku wäär ye yok koc ater tënë Nhialic, yok aaci thon Wënde col aben döör kek ye. Ku na ye këya, ke pür Raan ci loc ku doc ciï yo bi kony? ¹¹Ku acie kënë ë rot, yok amit puöth aya tënë Nhialic rin Bänyda Jethu raan ci loc ku doc aci yo döör ke Nhialic.

Adam ku Jethu

¹²Adumuööm aci bën pinynhom rin raan tök, ku adumuööm ci looi yen aci bën ke thou. Ku këlä, thou aci bën tënë raan ebën rin ci kek adumuööm looi ebën. ¹³Adumuööm ë te pinynhom wäär këc löj Mothith gäm koc, ku te cïn yic löj te thin, adumuööm acie kuëec nhom. ¹⁴Ku joc Adam bi bën Mothith, thou ë jöt ye tem koc agut koc kec löj Nhialic dhöl yic, cimën wäär ci Adam wët ci Nhialic lëk ye dhöl yic.

Adam yen ë ye kin raan yen bi bën. ¹⁵Ku keek karou aaciï thöj, rin miöc Nhialic ci gäm koc ë path aciï thöj kek adumuööm Adam.

Raan tök, Adam, acä adumuööm looi, ku aci thou bëei tënë koc juëc. Ku këdit apei aya, raan tök, Jethu raan ci lœc ku dœc aci miöcdit dhëej Nhalic bëei tënë koc juëc. ¹⁶Ku miöc Nhalic aci thöj kek adumuööm ë raan kënë. Ku adumuööm töj kënë cök koc juëc aaci tém awuöc, ku adumuööm juëckä cök, miöc töj Raan ci lœc ku dœc Nhalic aci bën ku cöl koc aa ben la cök yenhom. ¹⁷Rin adumuööm raan tök thou aci bën pinyinhom. Ku këdit apei koc ci miöcdit Nhalic yok ci jäl la cök, aabii mac ku piiirkë akölriëec rin Raan ci lœc ku dœc.

¹⁸Këya, cimën ye adumuööm tök koc cöl aa tém awuöc ebën, ke këlä aya, luçi töj la cök ë koc ebën cöl aala cök Nhalic nhom, ku biï pîr akölriëec tënë raan ebën. ¹⁹Ku cimën ci raan tök wët Nhalic dhöл yic, ku bi koc juëc cöl aala gup adumuööm, ke këlä aya, rin ci raan tök wët Nhalic theek, koc juëc aabii la cök. ²⁰Löj ë gem ë rin bi luçi kärec rot juak, ku të ye kärec röt juak thïn, dhëej Nhalic ë rot jäl juak apei. ²¹Ku cit lön ye adumuööm koc mac ku biï thou tënë raan ebën, ke yeen aya awic Nhalic bi dhëejde koc mac ku looi ke bik la cök tënë ye. Ku gëm ke pîr akölriëec ebën rin Jethu raan ci lœc ku dœc, Bänyda.

Pîr rin Jethu

6 Yenjö buk lueel emën? Buk la tuej ke yo loi adumuööm rin bi dhëej Nhalic yeyic juak? ²Acie tédë! Acit kë ci thou tënë yo, aaciï yo bi ben mac. Ye këdë bi yok la tuej yo pîr këlä? ³Rin ajiëckë ayic lön riel adumuööm aci dhonj këu wäär muccöc yonhiïim buk aa koc Jethu raan ci lœc ku dœc, ku yok aaci muccöc nhïïim ë thuonde. ⁴Ku yeen aya, wäär muccöc yonhiïim, yok aa yo cit koc ci la raj tök yic kek ye thuonde yic. Ku cimën wäär ci Raan ci lœc ku dœc jöt thou yic duaar Wun, ke yok aabii pîr ë pîr yam aya.

⁵Na cuk röt mat kek ye thuonde yic, ke yok aabii röt dhiel jöt thou yic kek ye aya. ⁶Rin yok aa yo ye koc adumuööm, pîrdan theer éci thou tim ci riüü këu kek Raan ci lœc ku dœc, bi të ye yok koc adumuööm ciën kë ben leu tënë yo. Ku buk ciï ben aa koc tð adumuööm yic, ⁷rin raan ci thou aciï ben rëer riel adumuööm yic. ⁸Na yo ci thou kek Raan ci lœc ku dœc, ka yeku gam aya lön bi yok pîr kek ye. ⁹Rin ajiëcku lön na ci Raan ci lœc ku dœc jöt thou yic, ka ciï ben thou, rin thou aciï ben la riel tënë ye. ¹⁰Acii thou arak tök rin koc ebën bi riel adumuööm nyaai, ku piérde emën ë pîr mit Nhalic puüu tënë ye. ¹¹Këlä aya, yakë röt cöl aaci koc ci thou tënë adumuööm, ku wek aaci pîr tënë Nhalic rin Raan ci lœc ku dœc Jethu.

¹²Duôkkë adumuööm cöl amec piërdun bâk ke aa theek kärec wiç guäpkun. ¹³Ku duôkkë guäpkun pël adumuööm bi ya kärec kek yakë

ke looi. Wek aa dhil röt thön Nhialic, ciët we koc cï thou cï ben pïr. Wek aa dhil guäpkun thön Nhialic ku bæk aa kocken ye looi kë la cök. ¹⁴Adumuööm acii we dhil mac rin wek aaciët lön theer yic, wek aatj dhëeëj Nhialic yic.

¹⁵Ye kë pïr yok ë dhëeëj Nhialic ke cie lön, yook puöl buk adumuööm aa looi ë path? Acie tede! ¹⁶Аңиеккэ alanden lön na thöñkë röt raan dët ku yakë theek we cït aloony, ke wek aa loony ë raan kënë cök ben adumuööm we yäth thou yic, ku käya, thekkë Nhialic bæk la cök tënë ye. ¹⁷Lecku Nhialic, rin wek aa we ye aloony adumuööm, ke wek aaci yith yakë yok käk ye piööc tënë we yiic, gam piäthkun ébën. ¹⁸Wek aaci wëér bei adumuööm yic, ku wek aaci ya aloony luçi käk la cök. ¹⁹Yen ajam këlä ë path cimën tédun ye wek jieem thïn, rin bi wek kë lueel deet yic. Cimën wek aa we ye guäpkun ébën thön luçi kärec rin cï luçiden we rum puöth. Émën, wek aa dhil röt cöl aaye aloony käk la cök rin luçi këpath.

²⁰Wääär ye wek aloony adumuööm, wek aa we cie dieer luçi la cök. ²¹Yenjö kën cäk yok luçi ë käkkä yiic, käk ye wek gup yär thïn émën? Käkkä, ee thou yen ë yakë yok thïn. ²²Ku émën, wek aaci wëér bei adumuööm yic, ku wek aaci ya aloony Nhialic. Ku piërdun ébën ë këde, ku kë yakë yok thïn ë pïr akölriëec ébën. ²³Rin kë ye yok luçi adumuööm yic, ee thou. Ku miöc Nhialic ë pïr akölriëec ébën rin Raan cï lœc ku dœc, Jethu Bányda.

7 Añiec, wek aa kë lueel deet yic miëthakäi cï gam rin wek aa njic lön. Lön ë la riël bi raan dœm të ñot pïr yen. ²Të thööj yok ye, ke tiŋ cï thiaak acii lön ye puöl bi wic mony dët. Ku na thou muçnyde ka cïn lön ben ye gël. ³Na wic mony dët ke muçnyde pïr, ka cï ya tiŋ cï kœr. Ku na cï moc thou, ke lön gël yeen aliu. Na thieek mony dët ka cïn akœr.

⁴Ku ë yen tede aya tënë we miëthakäi cï gam. Të thööj yok ye lön, ke wek aa cït koc cï thou tënë lön rin wek abaj guöp Raan cï lœc ku dœc. Ku émën wek aa kacke yen raan cï jot thou yic, rin bi wek aa koc puöth loi wët Nhialic. ⁵Wääär ñot pïr yok cieejdan theer cï yo cak thïn, kärec ke cï lön tääu yopuöth aake lui apei yogup. Ku aa käk thou kek aake yeku ke looi ébën. ⁶Ku émën yok aaci bën bei lön theer yic rin cï yok thou tënë lön wääär yen mec yo. Ku yok aa jœl luui dhël yam Wëi Nhialic, ku acie lön theer cï göt.

Lön ku adumuööm

⁷Yenjö buk jäl lueel émën? Ye lön yen adumuööm? Acie tede! Na ye käya ayic, ñuöt yen akëc adumuööm njic tën cïi yen ye lön. Rin ñuöt akëc

7:7 B.bei 20:17; L.rou 5:21

ŋic yen kereec wiñy kënë raandä yipuöu tén këc lön ye lëk yen elä, "Duk kën raandä wic yapuöu." ⁸Ku adumuööm aci lön wel bï yen yen a duööj ba puöu ayiék käkkök. Ku na cie lön ŋuöt acin adumuööm. ⁹Wätheer, yen a ya ciëj ke ya kuc kë ye lön lueel. Ku wäär le yen lön ŋic, aca bën yök yapuöu lön cï yen lön dhoj kou ku ya raan è thou. ¹⁰Aca bën yök lön lön puöth wén ŋiec ke yen bï pür bëei, aci bën a kën thou bëei. ¹¹Ku adumuööm aci lön wel bï yen ke yen a duööj, ku rin lön, yen aci adumuööm col athou.

¹²Ku è cïn kereec tö lön yic, ee ye lön Nhialic la cök ku peth. ¹³Ye kälä, lön nadë ke këpath yen aci thou bëei téné ya? Acie këya! Adumuööm yen è looi ye. Aci këpath lööm bï yen thou bëei téné ya rin bï tereec yen thin, yen adumuööm tic. Ku kälä, rin è lön, adumuööm aye nyuɔoth ke ye kérac apeidit. ¹⁴Anjicku lön è bën téné Wëi Nhialic, ku yen è raan è path, alony adumuööm. ¹⁵Yen acie kë ya looi ye deet yic, rin yen acie kë wiéc ba looi, ku aya looi è kë maan ba looi. ¹⁶Ku na luɔi kë cä wic ba looi, ka ya gam lön lön apath. ¹⁷Këya, acie yen è kënë looi ayic, ku adumuööm rëer ke ya. ¹⁸Anjiec, acin këpuoth rëer ke ya, rin cït të cï ya cak thïn kek adumuööm. Rin na cök alon wic yen ye ba këpath looi, ka cä è lëu ba looi. ¹⁹Rin kë ya looi acie këpuoth ya wic ba looi, ku këya kë cïi path cä è wic ba looi, yen aya looi. ²⁰Èmén na ya looi kë cä wic ba looi, ka cie yen ye looi, adumuööm rëer ke yen yen è ye looi.

²¹Këya, aya yök lön luui lön kënë. Të wic yen ye ba këpath looi, ke kë cïi path yen è rot tëem thïn. ²²Ku piändië guöp anhiar lön Nhialic, ²³ku yen è lön dët tiij ke lui yaguöp, lön cie la piny kek lön cï piändië gam. Ku yen è ya col aye alony adumuööm yen lön lui yaguöp kënë. ²⁴Yejö be kérac ya yök kälä! Yejä bä kony guöp ya yäth thou yic? ²⁵Lecku Nhialic rin cï yen Bänyda Jethu raan cï lœc ku dœc, col akony ya.

Këya, kënë yen è tedië, yen nhom piändië yic alony lön Nhialic, ku cït të cï ya cak thïn alony adumuööm.

Pir Wëi Nhialic yic

8 Ku këya, acin awuöc ye tém koc cï ya tök kek Raan cï lœc ku dœc Jethu, ²rin lön Yam, Wëi Nhialic è pür bëei rin Jethu raan cï lœc ku dœc, acä wëer bei lön adumuööm yic, lön thou. ³Kën këc lön lëu bï looi rin të cï yo cak thïn ke yo cïi ril rin adumuööm, aci Nhialic looi è tuuc cï yen Wënde nhom tujöc ke ye raan cimënda, ku bï nök bä adumuööm nyaai. Ku të looi yen kënë, acä adumuööm tö koc gup col acin riel. ⁴Kënë aci Nhialic looi rin bï luɔi wic lön dhiel la cök yogup yok koc

pür Wëi Nhialic, ku acie tē cī yo cak thïn. ⁵Koc pür cít tē cī ke cak thïn kek adumuööm, aake nhïïm yiék kák ye tē cī cák ke wïc, ku koc pür cít tē wïc lön Wëi, aake nhïïm tääu kák wïc lön Wëi yiic. ⁶Të yïk raan yenhom luçi kák adumuööm, ka thou. Ku na yïk raan yenhom kë wïc lön Wëi, ka yok pür ku döör. ⁷Ku raan ë la ater kek Nhialic tē yïk yen yenhom kák luçi adumuööm rin acie lön Nhialic ye theek, ku acii läu bï lön Nhialic theek. ⁸Ku koc ye theek tē cī yo cak thïn aacie Nhialic col amit puöü.

⁹Ku käya wek aacii ciëj cít tē cī we cak thïn, wek aa ciëj cít ténë lön Wëi tē rëér Wëi Nhialic ke we ayic. Ku na ye raan cii rëér kek Wëi Jethu raan cī lōc ku dōc, ka cie raande. ¹⁰Ku na rëér Raan cī lōc ku dōc kek we, ke guäpkun aaci thou rin adumuööm ku wëikun ajout ke pür rin cī ke looi bïk la cök ténë Nhialic. ¹¹Na Wëi Nhialic yen jöt Jethu thou yic rëér kek we, ke raan jöt Raan cī lōc ku dōc thou yic, ka bï guöpkun thou col aa pür rin rëér Wëike wegup.

¹²Käya, miëthakäi yok aala kë dhilku looi, ku acie lön bï yok rëér pïrdan theer cī yo cak thïn yic. ¹³Rin na piëärkë cít tē cī we cak thïn, ke wek aabï thou, ku na pälkë kärec yakë ke looi rin Wëi Nhialic, ke wek aabï pür yok.

¹⁴Koc ye Wëi Nhialic nyuööth, aa mith Nhialic. ¹⁵Rin Wëi cī Nhialic gäm we acie we col aye ben ya aloony adumuööm, ku looi we bæk riööc. Ku Wëi Nhialic ë yo col aye mith Nhialic, ku wek aaci Wëi Nhialic cī we looi bæk aa miëthke yok. Ku Wëi aci yo col aye Nhialic lön, "Wä! Wä!" ¹⁶Aye Wëi Nhialic guöp kek wëikua lueel lön ye yok mith Nhialic. ¹⁷Emen ye yok miëthke, yok aabï kakkem muk ténë kacke thon. Ku käpuöth muk rin Raan cī lōc ku dōc aya rin tē guum yok cimende, ke duaarde abi ya këda aya.

Duaar akoldä

¹⁸Aya tak lön kák yeku guum piërda yic emen, aaci kony thööj kek duaar bï Nhialic nyuöth yo, duaar bï rëér kek yo akoldä. ¹⁹Kák cī Nhialic cak pinynhom ebën aa rëér ke njöth apei, ke tit aköl bï Nhialic miëthke nyuööth. ²⁰Ku kák cī cak, koc pinynhom aake bï rëér ke cī puöth mum, ku aacie kek ke cii yen tak, ee Nhialic yen loi ye käya. Ku njöth kënë ë jöt tö thïn. ²¹Ku kák cī cak aabï waar akoldä rin bïk cii riääk, ku bïk lääu nhomdit mith Nhialic röm ke ke.

²²Rin ajicku agut cít emen, kák cī cak aa rëér ke dhiau ke rem, areem cít areem tiij röp. ²³Ku aacie kák cī cak ë röt, yok koc cī Wëi yok ke ye miöc tuer ë Nhialic, yok aa rëér yo dhiau yo rem puöth aya, ke yo tit

apei tē bī Nhialic yo luɔɔi thiñ buk aa miëthke, ku cɔl guäpkua aa waar röt bik aa yam. ²⁴Rin ë ḥjøth yen ë cɔl yo apoth, ku na yeku kē ḥjøthku tiij, ka cie ḥjøth acin. Rin ye ḥja kē tō kek ye ḥjøth? ²⁵Ku na yeku ḥjøth kē cii tō ke yo, ka yeku tiit ke yo lir puɔth.

²⁶Ku cít mën aya, Wēi Nhialic ë bén aya ku kony yo rin ye yok cii ril, rin kuc yok tē dhil yok Nhialic rɔɔk thiñ, ke yeen ë Nhialic lɔjrienkua, ku lénj ke dhiau dhién cín wél ye teet. ²⁷Ku Nhialic yen kē rëér raan puɔu tiij, aŋic kē lueel Wēike, rin Wēike ë röök rin kacke cít tē wic Nhialic ye thiñ. ²⁸Ku aŋicku kériec ebén yic, Nhialic ë luui kápath rin koc nhiar ye, koc cí cɔɔl bik keden wic looi. ²⁹Koc kek cí Nhialic lɔc theer, aaci looi aya bik ciët Wēnde, ku bī Wēnde a kaai wämäthakén juëc yiic. ³⁰Kéya, Nhialic aci koc cí lɔc cɔɔl ku looi ke bik la cök téné ye, ku koc cí cɔl aala cök téné ye aaci la duaarde aya.

³¹Kéya, yejö buk lueel rin ë kéné? Na Nhialic akäac kek yo, ke yejä bī yo maan? ³²Na Nhialic akéc Wēnde nhom guɔp ḥjuäään wäär ku cɔl athou rienkua ebén. Na cí yo gäm Wēnde, ke cii yo bī gäm kāj ebén ë path aya? ³³Yejä bī la wët bī lueel koc cí Nhialic lɔc gup? Ee Nhialic nhom guɔp yen aci ye lueel lɔn le kek cök téné ye. ³⁴Le raan dët lëu ye bī ke tém awuɔc? Acin raan agut Jethu aya raan cí lɔc ku dɔc cí thou, ku jst raŋ yic bī ben pür, ku arëér köj cuëc Nhialic, ee Nhialic lɔjrienkua. ³⁵Yejä bī yo ték bei nhier Raan cí lɔc ku dɔc yic? Lëu aliääp, tédë ba gum rin ye yin raan cí gam, ayi ḥjøøj, ayi riëjc rin kärec, ayi lɔn bī yí nök ba thou? ³⁶Cimén cí ye göt athör theer wél Nhialic yic elä,

“Rin wëtdü yok aa rëér kák
nák yook yiic aköl thok ebén,
yok aaye looi cimén amël la teem röt.”

³⁷Acie tède, käkkä yiic ebén yok aala riel dít ye yok kāj tiaam rin raan yen nhiar yo. ³⁸Rin aŋiec alanden lɔn acin ke ték yo bei nhierde yic. Cök athou ayi pür, cök atuuc nhial ayi jakrec, cök aa kák loi röt emén, ayi kák bī röt looi aköldä, ayi käkkök ril. ³⁹Ayi nhial, tédët wërdit cök piiny, acin kē lëu ye kuat käkkä yiic ebén bī yo ték bei nhier Nhialic yic, yeen ë këda rin Raan cí lɔc ku dɔc, Jethu Bányda.

Nhialic ku kacke

9 Ké ya lueel ë yic. Yen acie jam lueth rin yen ë raan, Raan cí lɔc ku dɔc. Aye puɔndiën mec Wēi Nhialic lëk ya apei lɔn yen aci lueth luel. ²Rin dak piändië adit apei, ku tē reem piändië thiñ rin kackië acie yop. Yen ajam rin koc kuatdië, koc Itharel. ³Ku na lëu rot ba ke kony,

ŋjuöt awiēc bii Nhialic ya tēm awuōc ku cä ben a raan Raan cii lōc ku dōc.
4Keek aa koc cii Nhialic lōc ku cōl ke aaye kacke, ku nyuth ke duaarde
 ku looi dōjor ke ke ku gēm ke lōj. Ku nyuth ke tē bii kek ye aa duɔɔr thīn
 apath. Ku yōkkē kāk cii Nhialic thōn ke. **5**Keek aa ke ye kuat koc ŋic
 theer. Ku Raan cii lōc ku dōc, wāär cii yen jäl a raan cīmēnda ē ye raan
 kuatden. Raan ēbēn adhil Nhialic yen mec kāj ēbēn a leec akölriëec
 ēbēn. Yenakan.

6Acä ye lueel lōn kē cii Nhialic thōn akēc rot looi. Kē cii Nhialic thōn
 acii rot dhiel looi, rin acie koc Itharel kek ke cii Nhialic lōc ēbēn. **7**Acii
 Nhialic lueel tēnē Abaram, “Aacie mith ēbēn bii dhiēeth tēnē yi kek bii
 ya mith Nhialic, aa mith bii dhiēeth many Itharel kek aabi ya miëthku
 kek ca thōn yi.” **8**Kēya, aye kēnē nyooth lōn aacie mith bii dhiēeth
 Abaram ēbēn kek ke bii ya mith Nhialic, aa mith ke cii Nhialic thōn ye
 kek aake bii ya miëthke. **9**Kēnē cii Nhialic lueel akin wāär thōn yen wēt
 tēnē Abaram, “Tē le akälde bēn, ke yēn abi dhuk ku Thara abi manh
 moc yok.”

10Kē cīt ē wēt kēnē aya, mith Rabeka karou, wunden ē ye tök, wādītda
 Ithäk.

11-12Acii Nhialic lueel tēnē Rabeka, “Wēndun dīt yen abi ya luui tēnē
 wēndun koor.” Acii kēnē lueel rin bii nyooth lōn kē cii yen raan tök lōc
 keyiic ku pēl raan dēt, ee wic piände ē rot bii looi kēya. Nhialic ē luel
 wēt kēnē tēnē Rabeka, ke Rabeka kēc mith cak dhiēeth, ke cīn kēpath
 ku kēreec cii ŋek looi. Kēnē cii rot looi ē kē cii Nhialic raan tök cōl ku pēl
 raan dēt. Ku acie kēnē cii ŋek looi kamken. **13**Cīmēn ye athör theer wēl
 Nhialic ye lueel ēlā, “Jakop aca lōc ku kueec Ethau.”

14Abi koc kōk aa lueel lōn Nhialic aciin yic, ku acie tēde. **15**Rin acii
 Nhialic lueel tēnē Mothith ēlā, “Na wiēc ba raan dēt ŋuääñ, ka luɔɔi,
 na wiēc ba puɔju löny tēnē raan dēt, ka luɔɔi aya.” **16**Kēya, acie kē wic
 raan, tēde kē ye looi, ee lier puɔju ē Nhialic. **17**Rin acii Nhialic lueel
 wēl theer cii göt yiic tēnē bēny Ijip ēlā, “Yin aca looi ba ya bēny rin bii
 rieldiē yi nyuɔɔth, rin bii koc pinynhom ēbēn ya piy.” **18**Kēya, na wic
 Nhialic bii raan ŋuääñ, ka looi. Ku na wic raan dēt bii cōl aril nhom, ka
 looi aya.

Nhialic ē koc ŋuääñ ku tēm koc awuōc

19Tēdēt yēn abi raan dēt thiēec ēlā, “Na ye yen tē ye Nhialic luui
 thīn akan, ke yējō ye yen raan tēm awuōc? Ku yēja lēu ye ku bii kē wic
 Nhialic jōjony?” **20**Ye tak ye yin ē ŋa ba yīnhom jääm kē cii Nhialic looi?

9:4 B.bei 9:4 9:7 Cák 21:12 9:9 Cák 18:10 9:12 Cák 25:23 9:13 Mal 1:2-3 9:15 B.bei 33:19
 9:17 B.bei 9:16 9:20 Ith 29:16; 45:9

Tij cuëc töny ala yic bï tiçp cuëëc teden wic yepuöu (9:21)

Töny acie tiij cuëc ye ye thiëec, “Yenjö cuëëc yin ya kälä?” ²¹Tij cuëc töny ala yic bï tiçp cuëëc teden wic yepuöu, ee töny karou cuëëc ë tiom töj yic, amuc yen jööl muccu ku töony ye yen luui baai ë path.

²²Kë cï Nhialic looi athöj kek ë kënë. Awic bï riääk piände nyucoxth ku cõl rielde ajic. Ku jnot pël yepuöu piny tñené koc reec yen puöu thïn, koc rëer ke bï tém awuöcdit apei. ²³Ku ee wic aya bï duaarden dít nyuöth yo, duaarden dít cï yen yo mat thïn yok kocken cï ljuään. Yok kocken cï guir theer buk duaarde yok. ²⁴Ku yok koc cï cõl yok aa yo la yiic koc Itharel ku koc cie koc Itharel aya. ²⁵Ku kënë cï Nhialic lueel akin, kë cï göt athör Yocia yic raan kák Nhialic tiij,

“Aba cõl kackië,
të jieem yen koc cie kackië ayic.
Aba cõl kackiën nhiaar,
të jieem yen rin koc cä ke nhiaar.”

²⁶Ku tñené yen aci Nhialic ye lueel thïn elä,

“Wek aacie kackië,
tëen aabï cõl ka wëët Nhialic tõ pïr yecin.”

²⁷⁻²⁸Ku Ithaya raan kák Nhialic tiij aci jam apei theer rin koc Itharel elä,

“Na cok koc Itharel juëc abik ciët lieet agör,
ka koc lik keyiic kek aabï poth,
rin Nhialic abi luk lac looi luñ cii yeyic dhuk tñené koc
pinynhom ébën.”

²⁹Acit wët cï Ithaya raan kák Nhialic tiij lueel wäthaer elä,

“Na Nhialic Madhol këc yok nyäj koc ë kuatda yic,
nuöt yok aaci ciët koc gen Thodom ku Gomora.”^a

^{9:20} Ith 29:16; 45:9 ^{9:25} Yoth 2:23 ^{9:26} Yoth 1:10 ^{9:27-28} Ith 10:22-23 ^{a9:29} Koc Thodom ku Gomora aake cï Nhialic col aa nyuop bik thou ébën rin kärec yekë looi, tiij Ith 1:9

Wët Puoth Yam ee luel tënë koc Itharel aya

³⁰Kënë yen ë lueel, “Ee këc koc cie koc Itharel them bïk la cök tënë Nhialic. Ku aaci Nhialic bïn cïl aa la cök rin cï kek ye gam. ³¹Ku éci koc Itharel them bïk la cök Nhialic nhom rin thëk ë löj, ku acin kë cïk bïn yök.” ³²Ku raan dët abi thiëc elä, “Yenjö cïn yen kë cïk yök?” Acin kë cïk yök rin acik them bïk looi ë röt ku cïk Nhialic gam. Këya, aa cït koc cï kecök deeny alel, ³³alel yen ye athör theer wël Nhialic jam ye elä,

“Piëjkë apath, yen abä alel bï koc cïl aaye kecök deeny.

Tööu Jeruthalem, alel bï koc cïl awiëëk.

Ku raan bï wëtde gam acii bï rac puju.”

10 Miëthakäi, kë wic piändië ku röökkie tënë Nhialic rienken, ee lön bï kockiën Itharel ịjc të bï Nhialic ke kuony thïn. ²Alëu ba ya raan ịjc ye lön awickë bïk luui apei bïk Nhialic cïl amit puju tënë ke. Ku dhël ye kek ye wic bïk Nhialic cïl amit puju, acik ye deet yic apath. ³Ku rin këc kek dhël ye Nhialic koc cïl aala cök tënë ye deet, acik them bïk dhël yök ë röt, dhël bï ke cïl aala cök tënë Nhialic. Ku aa këc dhël ye Nhialic koc cïl aala cök tënë ye gam. ⁴Ku Raan cï lœc ku dœc yen aye löj thök thïn. Ku këya, Nhialic ë kuat raan cï gam ëbën cïl ala cök tënë ye.

Acin raan cii Nhialic ye kony

⁵Mothith aci të ye koc la cök thïn tënë Nhialic të theek ë löj göt elä, “Na loi raan kë ye löj lueel, ke yeen abi löj cïl apir.” ⁶Kë ye wël Nhialic cï göt theer lueel rin bï raan la cök tënë Nhialic rin gam akin, “Duk rot ye thiëec, yenza bï la pan Nhialic.” Rin bï yen Raan cï lœc ku dœc la thiëec bï bïn piny tënë yo. ⁷“Duk rot ye thiëec aya, yenza bï la piny.” Ku wëtde yic bï Raan cï lœc ku dœc la bëei bei kam koc cï thou. ⁸Kë ye wël Nhialic cï göt theer lueel akin, “Wët Nhialic athiëk kek yi, arëer yithok ku yipuëu.” Ku kënë yen ë wët töj yeku lëk we. ⁹Na ye lueel koc nhiiim elä, “Jethu ë Bëny ku gam yipuëu lön cï Nhialic ye jöt thou yic, ke Nhialic abi kony. ¹⁰Gam ë bën bei yopuëth ku cïl yo aala cök tënë Nhialic, ku luel ye yok gam lueel yothook koc nhiiim aye Nhialic yo kony.” ¹¹Cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yic elä, “Ku raan bi wëtde gam acii bï rac puju.” ¹²Kënë atj raan ëbën thïn, rin Nhialic Bëny athöj tënë koc ëbën, koc Itharel ku cie koc Itharel aya. Ku ë koc röök tënë ye ëbën gäm käjuëc path apei. ¹³Cimën ye wël Nhialic cï göt theer ye lueel elä, “Na le raan Bëny cïl ke yen akony Bëny.”

¹⁴Ku yeen acik bï cïl ayic të këc kek gam. Ku keek aaci bï gam të këc kek wët piñ. Ku wët acik bï piñ të këc ye lëk ke. ¹⁵Ku bïk wët piñ

këdë të cïn yen raan cï tuöc ke. Cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yic élä, “Ee këpath apei, koc bïi wët puöth yam aa bö.” ¹⁶Ku acie raan ében yen cï Wët Puöth Yam gam. Acï Ithaya nhom guöp lueel élä, “Bëny yenza cï wëtda gam?” ¹⁷Kéya, keek aa wët kaŋ piŋ tueŋ ku jölkë gam. Ku wët kënë aye piŋ të piööc koc rin Raan cï lœc ku dœc.

¹⁸Ku ë yic alanden, keek aaci wët piŋ. Cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yic élä,

“Wël cïk lueel apei aaci thiëi piny.

Wël thuɔŋden aaci yet pinynhom ében.”

¹⁹Ku koc Itharel guöp ë ḥickë. Mothith nhom ke jam nyin Nhialic, yen abi ye kaŋ lueel,

“Wek wundiën Itharel, wek aaba cöl adom tieel.

Rin koc cïi cök a wut, wek aaba cöl ariäak puöth
rin koc wun cïn kë cïk deet.”

²⁰Ku jam Ithaya nyin Nhialic, ku gei yic élä,

“Yen aci koc ke cii yen wic yok.

Yen aci rot nyuöth koc ke cie cie yen ë thiëec.”

²¹Ku aci lëk yo lön cï Nhialic ye lueel rin koc Itharel élä,

“Yen acä cin taar aköl thok ében ténë koc dhël yen, koc cie
wëtdië ye piŋ.”

Nhialic ë ḥuäände nyuöth koc Itharel

11 Kë thiëec, cii Nhialic kuec kacke? Acie tede. Yen nhom guöp, yen
ë raan Itharel, yen ë raan kuat Abaram, raan many Benjamin.

²Nhialic akëc kuec kacke, koc yen lœc ke theer. Wek aa ḥic kák cï göt
athör theer wël Nhialic yic, kawäär ye Elija Nhialic cöol rin kärec cï koc
Itharel looi, ³“Bëny, keek aaci koc käkku tüj nök ku thurkë ariäkku piny,
ee yen raan töj käkku tüj cï döŋ, ku keek awickë bïk ya nök.” ⁴Ku të
cï Nhialic ye bëer thin ténë ye akin, “Ku yen aci röör tiim kadhorou cöl
arëer kek ya, röör këc jøŋ cöl Baal ye koc kök cöl aye Nhialicden kaŋ
door.” ⁵Emën kë thöŋ kek ë kënë aci rot looi, Nhialic aci koc lik lœc rin
dhëënde. ⁶Nhialic acie koc ë lœc rin käk cïk looi. Rin na Nhialic ë koc lœc
rin käk cïk ke looi, ke ḥuöt aci dhëënde ye nyuɔɔth acin.

⁷Ku ë yic koc Itharel aa këc kënë yen wickë apei yok, ku aa koc ke cï
Nhialic lœc kek aaci ye yok. Ku Nhialic aci koc kök looi bïk kë ye lueel
cii piŋ. ⁸Cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yic élä,

“Keek aaci Nhialic looi bïk käŋ cii ye deet yiic agut cït akölë,
aacit koc cie piŋ ku coɔrkë.”

⁹Ku aye Debit lueel,

“Yen ee rõök téné Nhialic

lən bī yen ke deep ku dəm keek yäiken yiic.

Bik wüük bī keek tém awuöc.

¹⁰Ku cəl Nhialic keek aa la nyin dum bik ciën kē yekë tñj.

Bi kækken rec yekë keek looi ciët käthiek keköt.”

¹¹Aluel piändië ebën lən na cək alən cī koc Itharel kecök dæny bik wüük, ke keek aa kēc gëæk piny. Ku rin cī kek adumuööm looi, ke kuɔny Nhialic aci bën téné koc cie koc Itharel. Kēnē aci rot looi rin bī tieel koc Itharel nök è riенken. **¹²**Ku rin cī koc Itharel adumuööm looi, ke koc kōk pinynhom aaci dəcc. Ku rin kēc koc Itharel kepuöth yiék dhël pır, döcdit aci gam téné koc cie koc Itharel. Ku bī döc jäl dīt kēdē tē jəl koc Itharel met thìn.

Koc cie koc Itharel aabī kony

¹³Kē lueel émén è kē lēk koc cie koc Itharel. Cimén ye yen atuny koc cie koc Itharel, yen abi nhiam luɔi cī Nhialic yiék ya ba looi. **¹⁴**Tēdē, ke yen abi koc kuatdië cəl adəm tieel, ku rin luɔidiën ca looi, Nhialic abi koc kōk kony keyiic. **¹⁵**Tewén cī Nhialic kuec ke, go koc kōk pinynhom cəl aala döör kek ye. Ku tē le koc Itharel gam aya, ka bī ciët koc cī thou cī ben pır. **¹⁶**Na gem raan abaŋ ayup téné Nhialic, ka ayup ebën è kēnē Nhialic aya. Ku na ye mei tim kāk Nhialic ke kēr aa kakké aya.^b

¹⁷Kēr kōk tim ye com cəl Olip aaci yep wei, ku nuet kēr Olip cil roor è rot tēden wēn, ku jəl dīt apei abi ciët Olip ye com baai, ye ɲiec muk apath. Kēya, wek koc cie koc Itharel kōk bën téné koc Itharel, wek aa kāpath yōk thìn aya cimén ye kēr Olip piérden yōk téné Olip dēt cī ye nuet yeköu.^c **¹⁸**Kēya, duɔkkē koc cī Nhialic yep wei cimén kēr tim ye bui. Acin kēnē yī cəl anhiam, acie yin mee looi bī riel, ee mee yin è yī looi ba riel. **¹⁹**Abi raan dēt kamkun lueel élä, “Kēr aaci yep wei rin bī yo nuet nyienken yiic.” **²⁰**Kēnē è yic. Aaci yep wei rin kēc kek gam, ku dōjkē nyienken yiic alanden rin cī wek gam. Ku duɔkkē nhiam è kēnē, riääckē kē bī bën. **²¹**Na kēc Nhialic koc Itharel puöl bī ke cī tém awuöc, koc cīt kēr tim cī com baai ka cii we bī puöl aya.

²²Ayeku tñj émén yen tē peth Nhialic thìn, ku tē yen koc tém awuöc thìn. Ee koc ca adumuööm looi tém awuöc. Ku è piath téné yī tē ye yin rēer ke yī ɲōth piathde ku looi kāk ye cəl apath puöu téné yī. Ku na cii kēnē loi, ke Nhialic abi yī yep wei aya. **²³**Ku na dhuk koc Itharel kepuöth

^a11:9-10 Wk 69:22-23 ^b11:16 Paulo aluel kēnē bī nyuɔoth lən koc Itharel aa ɲot ke ye koc Nhialic, cək alən cī kuɔny gäm koc cie koc Itharel émén. ^c11:17 Koc cie koc Itharel aa kāpath yōk téné koc Itharel cimén ye kuél ayi acieek piérden yōk téné tim cī yen cil yeköu.

ciëen ku gamkë wët Nhialic, ka dhuk teden theer wäär yep ke wei thïn, rin alëu Nhialic bï ke ben dhuök thïn. ²⁴Këya, wek koc cie koc Itharel wek aa cït kér tim Olip cï yep bei Olip cil roor köu, ku nuëet ke kek tim Olip ye com. Koc Itharel aa cït tim cï com kënë, ku abi yic pial téné Nhialic bï kér cï yep wei ben nuëet kek tim yep ke bei thïn.

Koc Itharel ébën aabï kony

²⁵Ala yic këckë kañ njic wämäthkië wiëc ku bæk njic. Na njieckë ë yiny kënë, ka cäk bï ya tak piäthkun ku luëlkë, "Yok aa njic käj." Ku yiny kënë akün. Wët cï koc kök Itharel kuec bïk cïi gëm acïi bï tö thïn akölaköl, abi rëer thïn yet aköl bï akuën koc cie koc Itharel wic Nhialic ben bäänyde yic téné ye. ²⁶Ku ë yen të bï Nhialic koc Itharel ébën kuony thïn, cimën ye athör theer wël Nhialic ye lueel elä,

"Raan luäk koc abi ben Jeruthalem ku nyeei adumuëjom koc Itharel gup.

²⁷Ku lueel Nhialic, yen abi döör kënë looi ke keek, të le yen adumuëjomken nyaai."

²⁸Rin cï kek kuec Wët Puoth Yam, aaci ya koc ater téné Nhialic, ku kënë aci rot wel ke ye kuony téné we, wek koc cie koc Itharel. Ku rin cï Nhialic ke lœc, aci wärken dït thon lön kuatden aabi ya mäthke akölaköl.

²⁹Rin Nhialic acie yenhom ë waar téné koc cï lœc ku dœc ke. ³⁰Ku wek koc cie koc Itharel, wek aa we cï kuec Nhialic wätheer, ku emën wek aaci Nhialic njuaän rin cï koc Itharel Nhialic dhöjl. ³¹Kälä aya, rin njueën cäk yön, ke koc Itharel aa dhäl Nhialic emën, rin bï kek njueën yön emën aya. ³²Nhialic aci koc ébën col aa cït koc cï mac rin cï kek ye dhöjl guöp, ku bï njuaände nyuöth ke ébën.

Yok aa dhil Nhialic leec

³³Käpuoth Nhialic aa juëc apei. Ku yeen acin kënë ye wuëjom, ajiç käj ébën. Yenä lœu ye bï të yen tek thïn teet yic? Acin raan lœu ye bï të yen kakké lucoi thïn deet yic. ³⁴Cimën ye athör theer wël Nhialic ye lueel elä,

"Acin raan njic të ye Bëny tek thïn, acin raan lœu yeen bï Bëny wëëet?"

³⁵"Acin raan lœu yeen bï Nhialic gäm kädaj, rin bï Nhialic yeen kööny."

³⁶Rin ë Nhialic yen ë cak kériëec ébën, ku ë yen amuk kériëec ébën, ku kériëec ébën aa tö thïn ë rienke. Yok aa dhil Nhialic leec akölriëec ébën! Yenakan.

Yok aa pír rin bì yok Nhialic luööi

12 Kéya miëthakäi, rin cï Nhialic yo nyuöth lier ë piände, alëk we piändie ëbën, të juér wek röt Nhialic bæk ciët kë nëk ye, ku week ke we piiř, ke we loi ë kënë bæk aa kakké alanden. Kënë yen ë dhël dhil wek Nhialic door wepuöth. ²Duökkë të ye koc pinynhom ë tën luui thïn ye buçoth yic, calkë Nhialic awar wepuöth papot, bì we gäm nhom yam ku bæk kë wic Nhialic njic, ku kë wic Nhialic ë këpeth ye col amit puöu, ku le cök.

³Ku rin dhëeñj puöth cï Nhialic yiëk ya, alëk we ëbën. Duökkë ye tak lön ye wek kocdít wér koc kök njiny käj, tën të rëér wek thïn emen wek koc ë path, ku ye ñek rot tjööu teden thöj kek gam cï Nhialic yiëk ye. ⁴Yok aa le ñek ke guöp, ku guöp ala käjuëc, ku käkkä aa ye tök la këden ye looi. ⁵Kélä aya, yok aa juëc, ku yok aa cït guäp tök rin yok aa tök kek Raan cï lœc ku dœc, yok aaci mat ë tök cimën kák cïi thöj tö guäp tök yic. ⁶Kéya, ñek kamkua adhil kë cï gäm ye luööi teciit të cï Nhialic ye gäm ye bì looi. Na ye kë cï Nhialic gäm yo lön bì yok wëtde lëk koc, ka dhilku looi teciit të diit gamdan cï Nhialic yiëk yo thïn. ⁷Na cï Nhialic yo col aye koc luööi, ka dhilku kony. Na cï yo col aye piööc, ke yok aa piööc. ⁸Na cï yo looi buk koc kök aa deet puöth, ka dhil looi këya. Raan kë töü kek ye tek kek koc kök, adhil looi puöö biökrueel. Raan cï Nhialic yiëk riel bì yen koc mac adhil looi puöö ëbën, ku raan lier puöö nyuööth ténë koc kök, adhil looi ke dal, ke mit puöö.

⁹Duökkë röt ye nyuööth ciët we nhiar koc, dhielkë koc nhiaar puöö ëbën. Mankë kérac ku muëkkë këpath riel. ¹⁰Nhiarkë röt piäthkun ëbën cimën ñek ke wämënh, ku nyuööth të ye yin raan dët theek thïn, ku duk të bì yi theek thïn yik yinhom. ¹¹Duökkë röt dak, luööikë apei. Luööikë Bëny piän tök. ¹²Rëërkë we mit puöth të cök koc kök we jöör rin le wek ñöth, ku röökkë Nhialic akölaköl. ¹³Gämkë koc cï gam kë wickë muëkkë liu ténë ke. Ku luörkë jööl bö bääikun yiic.

¹⁴Röökkë Nhialic rin bì yen koc jör we dœc, ku duökkë rööök ténë ye rin bì yen ke tém awuöc. ¹⁵Miet puöö kek koc kök mit puöth, ku dhiaaukë kek koc dhiau. ¹⁶Calkë yer piändun athöj ténë koc ëbën. Duökkë nhiam, dhuökkë röt piny ku luööikë ténë koc kor ténë we. Ku duökkë ye tak lön ë wek njic käj.

*Miet puöö kek koc mit puöth,
ku dhiaaukë ke koc dhiau (12:15)*

¹⁷Na loi raan dët kérac ténë we, ke duökké col kérerec dët. Loi kë ye raan ébën tak ke path. ¹⁸Luɔiké käpuɔth lëuké ke bæk ke looi rin bï wek ŋjiec cej kek koc. ¹⁹Duökké këdänj guur mäthkië, calké aguur Nhialic. Rin aye Bëny lueel athör wël theer yic élä, “Yen abi kérerec cï koc kök looi guɔ̄ör.” ²⁰Duökké kënë kɔj looi, luɔiké kë ye athör theer wël Nhialic lueel, “Na raan aterdu anëk cök, ke gäm miëth, na nëk rou, ke gäm kë dek, rin të looi yin käkkä ka ba col ayär guöp.” ²¹Duökké kérac col arum wepuöth, luɔiké këpath bï wek kärec gël wei.

Raan adhil koc mac baai theek

13 Week ébën wek aa dhil bány mec baai theek rin acin raan koc mac të këc Nhialic ye gam bï koc mac. Ee Nhialic yen ë koc yiëk bääny. ²Këya, raan cie wët bëny mec baai ë gam, ee bääny cï Nhialic gam dhjöl yic, ku raan loi kë cït kënë abi tém awuöc. ³Rin bány aaciï koc käpath looi ye riɔ̄jç, aa koc kärec looi kek aa riɔ̄jç ke. Ye looi këpath yen abi bëny yi aleec. ⁴Rin yen aluui Nhialic käpath kony yen yi, ku na loi kärec, ke yi riɔ̄c ye rin riel tò kek ye acii muk ë path. Rin bëny ë Nhialic luɔ̄jji ku nyooth riäak puɔ̄u Nhialic, ku tém koc kärec looi awuöc. Ee koc awuöc looi col agum. ⁵Këya, wek aa dhil bány theek ku acie rin ë wët kënë rot, ku yeen aya anjecké wepuöth lñ ë kë dhielké looi. ⁶Kënë yen ë wët dhil wek ajuér tääu piny aya, rin bány aa luui ténë Nhialic të looi kek luɔiden ë cök bik koc mac. ⁷Tääu ajuér piny ajuér yen ba juaar ténë ke, ku nyuɔɔthké athëëkdun ébën ténë bány.

Koc aa dhil röt nhiaar ë kamken

⁸Duökké röt col akööny raan dët, kë tò thìn ë tök yen adhil looi, ku ë kë bï wek röt nhiaar kamkun, ku raan nhaar koc ébën ë kë wic löj yen aye looi. ⁹Lööjkä, “Duk akjor loi, duk raan näk, duk cuëér, duk kënë raandä wic yipuöu,” lööjkä ku lööj kjk aa met löj töj ye lueel élä, “Yin adhil koc ébën nhiaar cimën nhieer yin rot.” ¹⁰Raan nhaar raan dët ka cïn kérerec ye raan kënë looi ténë ye. Këya raan nhaar koc kök, ee kë wic löj yen aye looi.

¹¹Wek aa dhil kënë looi rin anjecké lñ akol dhil wek nhiiim tir aci bën. Rin akol bï Nhialic yo kony aci thiöök emen tén tewäär tuej gem yok wët. ¹²Acit lñ nadë ke waköu athök ku akol abj, pälku kärec yeke looi muɔ̄sth yic waköu, ku këya lomké kák bï yo col apir apath akol bï Jethu dhuk. ¹³Yok aa dhil röt mac apath cimën koc ë reér yer yic akol cïn kë yekë thiaan. Wek aaciï röt met akut luui kärec yic, kärec

12:19 L.rou 32:35 12:20 Këj 25:21-22 13:6-7 Mt 22:21; Mk 12:17; Lk 20:25

13:9 B.bei 20:13-15, 17; L.rou 5:17-19, 21; Leb 19:18

cimën wieet ë määu ku wiñy ë diaär. Ku duökkë ater ye looi ku tielkë röt kamkun. ¹⁴Lömkë Bëny Jethu Kritho, bï thiääk ke we. Duökkë wepuöth ye yiék kák we cöl aroi adumuööm, bæk kënë yen wic piändun looi.

Duk koc kök cï gam luk wei

14 Gamkë raan koor gamde bï rëer ke we, ku duökkë ye teer ke ke kák yekë tak, kák cïi ril. ²Gam raan dët, ee ye cöl acam kuat miëth ë path, ku raan koor gamde acin kuat riñ ye cuet. ³Ku raan cïn kën ye yen ke kuec bï cam, acii raan kuec miith kök dhäl guöp. Ku raan kuec miith kök acii raan cïn kën ë yen kuec bï cam ye yöök lön ë yen kérac looi, rin kë ye raan cïn kën ye yen kuec looi aci Nhialic gam. ⁴Ye yïn ë ña, ba kë cï alony raan dët looi, lueel ke yic, tädë ke cie yic? Ee wun alony yen alëu ye bï lueel lön le aluonyde cök ku lön cïi yen la cök. Ku yen abi la cök rin abi Bëny cöl ala cök.

⁵Aye koc kök tak lön ala aköl dït ténë aakööl kök, ku aye koc kök tak lön akööl aa thöj ebën. Ñek adhil kë ye yen ye tak käya njic apath. ⁶Raan kën looi aye looi rin wic yen Bëny bï theek. Ku raan cïn kënë ë yen ke kuec bï cam, aye looi rin wic yen ye bï athëëk nyuçoth ténë Bëny, rin ë Nhialic leec rin miëth. Ku raan kuec bï miith kök cïi cam aye looi käya rin athëëk ténë Bëny, ku athëëk gäm Nhialic.

⁷Acin raan tök kamkua pür rienke ë rot, ku na thou raan acie thou rienke ë rot. ⁸Na piiรku ke rin Bëny, ku na thouku, ke rin Bëny aya. Të piiร yok ayi të thou yok, ke yok aa koc ë Bëny. ⁹Rin Raan cï lœc ku dœc aci thou ku jöt rot bï pür rin bï yen a Bëny koc pür ku koc cï thou. ¹⁰Ku käya, yenjö ye wek miëthakun luëk wei, tädë ke dhälkë gup, rin yook yodhie yok aabï köjc Nhialic nhom luk yic akoldä. ¹¹Cimën ye athör theer wël Bëny cï göt ye lueel elä,

“Cimën piiร yen ayic, alueel alanden lön raan ebën abä door.

Ku abi raan ebën lueel lön ye yen Nhialic.”

¹²Käya, ñek yoyiic abi Nhialic ya têt këden cï looi, ku ye rin ñö yen looi yen ye.

Duk koc cï gam thööc adumuööm yic

¹³Yok aaciï röt dhil tém awuöc kamkua, ku duk kë bï raan dët cöl aroi awuöc loi. ¹⁴Ku rin ye yen raan buoth Bëny Jethu ajiiec alanden lön acin miëth rëec yetök ë rot. Ku na gem raan lön miëth arac, ka rac ténë ye. ¹⁵Na cöl wämuuth arac puöu rin ciem yïn miëth ye tak lön rëec yen, ka ye kë loi nyuçoth lön yeen acii nhaar. Ku duk wämuuth cï Raan cï lœc

ku dōc thourienke rec miéth ye cam. ¹⁶Duk tē ye yin käkkun path luɔɔi thīn cōl aye koc kök tak lōn r̄eec yen. ¹⁷Rin bääny Nhialic acie cām ku dēk, ee la cōk ku dōr ku miet puōu ye Wēi Nhialic gam. ¹⁸Ku kuat raan, Raan cii lōc ku dōc luɔɔi kēlā ē Nhialic cōl amit puōu, ku cōl raan ebēn agam kēden ye looi.

¹⁹Kēya, adhilku them buk kāk koc kēek nyaai ku loiku kāk koc kök kony b̄ik riel gamden yic. ²⁰Na ye kēya, duk kē cii Nhialic looi rec rin miéth, müith aa path ebēn. Ku na ye raan dēt cōl aloi adumuɔɔm rin kē ye cam, ka cii path. ²¹Kēpath akīn, duk riij cuet ku duk möu dek, ku duk kuat kē b̄i wāmuuth cōl aloi adumuɔɔm loi. ²²Kēya, kē ye tak ke path ē käkkä, muk kamkun wek Nhialic. Na cii raan ye lueel lōn kē cii looi awuōc, tē looi yen kē ye tak ke ye yic, ke yeen amit puōu. ²³Ku na ye raan puōu rou tē cem yen kuat müith kök, ka ye Nhialic cōl aye kērac yen looi tē cem yen ye, rin acie gam yen cōl ye aloi ē kēnē. Ku na yeku kēdāy looi ebēn ke cīn gam, ke yeen adumuɔɔm.

15 Yok koc ril ē gamda yic, yok aadhil koc cii ril kony b̄ik la tuej kek gamden apath, ku acie kēnē yo cōl amit puōth yen dhilku aa looi. ²Hek yoyiic adhil wāmāäthdan cii gam luɔi kēpath, kē b̄i yeen cōl amit puōu. Yok aa dhil kēnē looi rin b̄i yok gamde cōl adhil riel. ³Rin Raan cii lōc ku dōc akēc kē cii looi looi rin b̄i yen ke puōu miet, cimēn ye athör theer wēl Nhialic ye lueel élä, “Wāär let yī, lēet aaci bēn aa käkkiē.” ⁴Kēriëec ebēn cii göt athör theer wēl Nhialic yic ē yo piōjōc, rin wēl theer Nhialic aa yo cōl aŋjōth, ku aa yo deet puōth. ⁵B̄i Nhialic yen koc cōl agum, ku deet kepuōth we yiēk dōr kamkun, cimēn ye wek koc buōth Raan cii lōc ku dōc Jethu. ⁶Rin week ebēn bāk Nhialic wun Bānyda Jethu Kr̄itho aa leec.

Wēt Puōth Yam aci lēk koc cie koc Itharel

⁷Nhiarkē röt kamkun rin b̄i koc ebēn Nhialic leec, luɔikē kēnē cimēn tē cii Jethu we nhiaar thīn. ⁸Rin alēk we lōn cii Raan cii lōc ku dōc a raan luui koc Itharel, ku nyuth ke lōn kē cii Nhialic lueel ē yic, rin b̄i kāk cii thōn wārkuan dit aa yith. ⁹Ku dēt aya, b̄i koc cie koc Itharel cōl aa lec Nhialic rin lier piānde, cimēn cii ye göt athör theer wēl Nhialic yic élä, aci Bēny Debit lueel,

“Kēya, tē rēer yen kam koc cie koc Itharel ke wek ba gām lec.

Ku waak aleec aba ket tēnē yīin.”

¹⁰Ku ben athör theer wēl Nhialic lueel élä,

“Mietkē puōth wek koc cie koc Itharel kek koc cii Nhialic lōc.”

¹¹Ku ben athör theer wël Nhialic lueel aya,
“Wuöt ebën aa dhil Bëny leec,
ku koc ebën aa dhil ye leec apei.”

¹²Ku ben Ithaya lueel athör theer wël Nhialic yic élä,
“Ala raan many Jetha wun Debit bï bën.
Abi Nhialic looi bï ya Bëny koc cie koc Itharel.
Ku njäthden abi tñ tñen yeen.”

¹³Bï Nhialic njöth bëei ku col we athiäj miet puöu dít apei ku döör,
cimën ye wek ye gam bï Wëi Nhialic we col aala njöth dít apei.

Luo Paulo kam koc cie koc Itharel

¹⁴Wämäthkiën ci gam, yen nhom, ajiëc alanden lñ week nhüim
wek aa path apei, wek aa jic kë bæk dhiel looi ku alëukë bæk röt piööc
kamkun. ¹⁵Wek aca gät athöör puöu ebën ke cïn kë muçony rin kæk
wiëc ba ke ben lëk we, rin dhëeñ ci Nhialic gäm ya, ¹⁶ba ya raan luui
Jethu Kritho, ba luui rin koc cie koc Itharel. Yen è luoi kæk raan Nhialic
looi të lëk yen koc Wët Puoth Yam. Rin bï koc cie koc Itharel ciët kë
ci Nhialic door, kë ci Nhialic gam apei. Ku bï Wëi Nhialic ke col aye
kacke.

¹⁷Yen anhiam luöidiën ya luoi Nhialic, rin ci yen mat kek Raan ci lœ
ku dœc Jethu. ¹⁸Yen abi jam kæk ci Raan ci lœc ku dœc col aluccio è röt,
kæk ya lueel ku kæk ya looi aaci koc cie koc Itharel col athek Nhialic,
¹⁹rin käril ku kæk koc gjöi, ci Wëi looi dhël ril. Këya, yñ ca ke tœek ebën
jäl Jeruthalem ku wun col Dalmatia, yen aci koc lëk Wët Puoth Yam rin
Raan ci lœc ku dœc. ²⁰Kën yen tñ yapuöu è tök è path, ee lñ ku ba koc
lëk Wët Puoth Yam të këc rin Raan ci lœc ku dœc kañ piñ thïn, rin bï ye
ci luel lñ ye yen luoi ci koc kök jœk yen lucoi.

²¹Cimën ci ye göt athör theer wël Nhialic yic élä,
“Koc këc kañ lëk wëtde abik tiñ.
Ku koc këc ye piñ abik deet yic.”

Awic Paulo bi la keny Roma

²²Ku rin è wët kënë, aca them ku yen aci pëén arak juëc ba la tñen
we. ²³Ku emën ci yen kë lucoi thöl të rëer yen thïn tñen, ku tœyœn wic
yen ye run juëc ba we la tiñ, ²⁴ajjääh ba jäi looi emën. Ku emën le yen
Ithpeer, wek aa bar ba we tiñ. Ku awiëc bæk ya kony ba yet thïn, të
ci yen kañ rëer ke we tëthin-nyço. ²⁵Emën thiin yen ala Jeruthalem
ba kuçony la gam tñen koc Nhialic rëer thïn. ²⁶Ku akuut koc ci gam tñ
Mathedonia ku Girik aaci puöth miet, ku matkë bik wëeu juaar tñen koc

ŋjöj kam koc Nhialic tɔ̄ Jeruthalem. ²⁷Kek aa mat yeycin é röt bïk looi këya, ku é yic keek aa dhil koc ŋjöjkä kony. Koc Itharel aa käpuoth yeké yök ténë Nhialic rin wëiken rɔ̄m kek koc cie koc Itharel. Këya, koc cie koc Itharel cï gam aa dhil koc Itharel cï gam kony bïk ke yiëk kâk yeké wic akölaköl rin piérden. ²⁸Të cï yen kënë thöl, ba ke gäm wëeu ke cï kuööt yiic riënken, ke yen abi la Ithpeen, ku wek aaba kaŋ neem ba jäl la Ithpeen. ²⁹Të yeet yen ténë we, anjiec yen abi döcdit Raan cï lɔ̄c ku dɔ̄c la rɔ̄m ke we.

³⁰Rin gamda ténë Bëny Jethu raan cï koc ku dɔ̄c, ku rin nhiér cï Wëi Nhialic gäm yo, wek aa läŋ mätkë röt yen aterdië yic bæk röök kek yen apei ténë Nhialic riënkië. ³¹Yen aröök bï koc Judia këc wët Jethu Kritho gam yen cii baŋ, ku bï koc Nhialic tɔ̄ Jeruthalem puöth miët bïk kë ca looi bï yen ke kony gam. ³²Ku këya, na wic Nhialic, ke yen abi bën ténë we ke miët puöu, ku mitku puöth nëm bï yo ben puööc. ³³Yen aröök bï Nhialic yen ye yok döör yök thïn, rëer kek we èbën. Yenakan.

Paulo é koc Roma muööth

16 Awiëc ba lëk we, lɔ̄n nyankäida Pobi luui akut koc cï gam Kankëria é raan path. ²Luɔrkë cimën raan Bänyda, ku cït të ye koc Nhialic röt luɔr thïn kamken, ku yiëkkë kuat kuɔɔny bï thiëec ténë we. Yeen é path ténë koc juëc, ayi yen aya.

³Yen é Prithkila ku Akuila, koc cï röt mät ya buk luui rin Jethu raan cï lɔ̄c ku dɔ̄c, muööth apei, ⁴koc këc diëer kë bï ke nök riënkië. Yen amit puöu ténë ke apei. Ku acie yen é rot, akuut koc cie koc Itharel cï gam aa mit puöth aya. ⁵Yen akut koc cï gam, yenhom mat panden, muööth aya.

Yen é mäthdië Epanetuth, raan cï Raan cï lɔ̄c ku dɔ̄c kaŋ gam wun Athia, ⁶ku Maria raan cï luui apei riënken, aaca muööth aya. ⁷Andronikuth ku Junieth, koc Itharel cimëndië, wäär cï mac ke ya aaca muöth aya. Keek aa njic apei rin ye kek atuu aya, ku kek aake kɔŋ gam ténë ya. ⁸Miäthdië ténë Ampliatuth, yen é mäthdië apei, ku yen aci rot mät Bëny. ⁹Muöth ténë Urbano, raandan lui rin Raan cï lɔ̄c ku dɔ̄c. Ku muöth aya ténë mäthdië apei, Ithakith. ¹⁰Muöth ténë Apeleth, raan cï të këëc yen thïn kek Raan cï lɔ̄c ku dɔ̄c nyuɔɔth käril yiic. Ku muöth ténë koc many Arithbuluth. ¹¹Muöth ténë Yërodiön raandan Itharel ku wämäthakua, koc cï gam many Narkithuth.

¹²Miäthdië ténë Tripina ku Tripotha, diäär cï luui rin Bëny ku ténë mäthdië apei Perthith raan cï luɔidit looi rin Bëny. ¹³Yen é muöth tuɔ̄c Ruputh raan njic luɔide apei rin Bëny ku ténë man, raan yen kony

akölaköl ciët ya ye manhde. ¹⁴Miäthdië tënë Athinkrituth, Plegon, Yermath, Patrobath, Yermath ku wämäthakua ebën cï gam rëér ke ke. ¹⁵Muöth tënë Pilologuth ku Julia ku tënë Nerioth kek nyankën, ku tënë Olimbath ku tënë koc cï gam rëér kek è tök. ¹⁶Miäthkë röt kamkun puju ebën. Akuut koc cï gam ebën aa we tuöc miäthden wek akut koc cï gam Roma.

Paulo ë koc tõ Roma lëk kë dhilkë looi

¹⁷Wek aa lëk apei wämäthkië bæk nhiiim tür koc è koc tek yiic, ku reckë koc nhiiim bïk gamden cïi muk apath, koc cïi piööcden è thöj kek të cï we piööc thiin, duökkë röt ye thiäk ke. ¹⁸Rin koc käkkä looi aacie luui rin Raan cï lœc ku dœc Bänyda, aa lui riënken è röt. Aa wël mit apei lueel, ku aa koc cïn kärec yekë ke looi wëej. ¹⁹Aci' raan ebën pij yen të muk wek wët yam cäk gam thiin. Këya wek aa ya cœl amit puju apei. Awiëc bæk käpath ku kärec kañ n̄ic, ku bæk käpath aa n̄ic ku duökkë röt cœl aaye tõu luçi kërac yic. ²⁰Ku Nhialic yen ye yok döör yok thiin abî riel jöyrac rac, ku cœl adhuk wecök ciëen.

Yen aröök bï Bänyda Jethu raan cï lœc ku dœc la tuej ke nyuth we dhëeñde. ²¹Timothi, raandiën luui yok è tök, ee we tuöc miäthde, ku yen lan Lukiöth, Jathon ku Thothipater kockiën Itharel. ²²Yen Tertiath, yen raan ya gät wël cï Paulo lueel athör kënë yic, wek aa ya tuöc miäthdië ke ya ye raan cï gam aya.

²³Gaiöth, raan rëér yen paande, ku yen ye akut koc cï gam röm thiin, ee we tuöc miäthde. Eratuth, raan wëeu mir (akuma) meç geu muk ku wämääthda Kuartuth, aa week tuöc miäthden.

[²⁴Bï dhëej Bänyda Jethu raan cï lœc ku dœc rëér kek week ebën. Yenakan.]

Paulo ë lec gam tënë Nhialic

²⁵Lecku Nhialic bï we looi bï gamdun riel. Yen è kë ya lueel të lëk yen koc Wët Yam rin Jethu raan cï lœc ku dœc, ku è yen aci' yic cï moony run juëc apei nyuçoøth. ²⁶Ku èmën kæk cï koc kæk Nhialic tñj göt aaci' yiny kënë cœl ajiç koc juëc, aci' Nhialic tõ thiin têyçon ku abî rëér thiin atheer lueel bï wuöt pinynhom ebën yic kënë dhiel n̄ic. Këya, rin bï koc ebën Nhialic gam ku thekkë.

²⁷Tënë Nhialic tök, Nhialic kériëec ebën yic, yen n̄ic känj, aa leec. Kënë adhil rot looi akölriëec ebën rin kë cï Jethu raan cï lœc ku dœc looi. Yenakan.

Athör tuej ci Paulo gät koc gen Korinth

Wët nhom

Athör tuej ci Paulo gät téné koc ci gam gen Korinth, ee gët rin aliäm ci rot lök jat nhial, ci pür ku gam lök wäac apei akut koc ci gam yic, akut wäär ci Paulo jöök cök gen Korinth.

Pan Gïrik yen tj gen Korinth thün ë meç bënydit koc Roma. Ku Korinth, tewäär gët Paulo athör ë ye gendit wun col Akaya, ku ë ciëj koc juëc thün. Gen kënë ëci njic apei ë wët yucc ye looi thün, ku ciëej ë nhiaam ku luçi kärec cimën luçi kák ë bal ku thëk yiëth juëc.

Kë ci akut koc ci gam yeyic tek, ku wiñy ë diäär ku ciëej reec tö kam röör ku diäär, ku wët ë thiëek, ku wët ciëej path, ku têpeth ye Nhialic duoor thün, ku miëc ë Wëi Nhialic ku jön ë rot thou yic. Käkkä ébën, kek aa wël ril kek gët Paulo athöör téné koc ci gam Korinth. Aci them piände yic ébën bï nyuɔoth yen kë ye Wët Puoth Yam lëk koc rin ë käkkä ébën.

Käk tö thün

Muöth tuej	1:1-9
Të ci koc ci gam keyiic tek thün akuut	1:10-4:21
Wiñy ë diäär ku pür baai.....	5:1-7:40
Koc ci gam rëer kam koc këc gam.....	8:1-11:1
Të dhil koc aa röök thün ébën	11:2-14:40
Jön e rot Jethu ku koc ci gam	15:1-58
Ajuër téné koc ci gam Jeruthalem	16:1-4
Wël ciëen ë Paulo	16:5-24

1 Athör kënë abö téné Paulo, raan ci coöl ë wët Nhialic bï ya atuny Jethu Kritho, ku téné wämääthdan ci gam Thotheneth.

2 Yen agët téné Krithiaan rëer gen Korinth, koc ci Nhialic coöl bik aa kacke, rin ci kek mat kek Jethu Kritho, cimën koc kök ci gam, koc ë Jethu door, Bänyden ku Bänyda aya.

3 Bï Nhialic Wäda ku Bëny Jethu Kritho, we yiëk dhëej ku döör.

Nhialic aci yo dɔɔc rin Jethu

⁴Yen ይ Nhialic ya door leec ይ rienkun akölaköl, rin kē cī looi tēnē we. Acī we nyuōth piathde, ku gēm we käjuēc yakē yōk rin Jethu Kritho. ⁵Rin rēer wek ke we ye tök kek Raan cī lōc ku dōc, Nhialic acī we muɔɔc bāk käjuēc ሳiec aa looi cīmēn ye wek kōc lēk wētde, ku ሳieckē käjuēc.

⁶Nhialic acī wēt Raan cī lōc ku dōc cōl awēi wepuōth apei, ⁷ku kēya acīn miōc tōj Nhialic liu tēnē we ይmēn rēer wek ke we tīt aköl bī Nhialic Bānyda Jethu Kritho cōl aben dhuk. ⁸Ku Jethu abi we kony bī gamdun riel bī Nhialic we tīj ke we cīn gup awuōc aköl le Bānyda Jethu Kritho dhuk. ⁹Anjeckē kecīn diu, lōn Nhialic akölaköl ይ kē cī thōn ke bī looi, looi. Ee yen acī we cōol bāk aa tök kek Wēnde Jethu Kritho Bānyda.

Kōc cī gam Korinth aacī keyiic tek

¹⁰Wek aa läj wämäthakua rin riel Jethu Kritho, bī ya wēt tök yen yakē lueel, ku bāk weyiic cīi ye tek. Matkē röt ይbēn ku calkē täktäkdun aye tök. ¹¹Acī kōc kōk ይ many Kulowi lēk ya lōn wek aa göth ይ kamkun.

¹²Kē wiēc ba lueel akīn, aye kōc kōk ይ kamkun lueel ይlä, “Yok buōth Paulo.” Ku lueel kōc kōk, “Yok aa buōth Apolo.” Ku lueel kōc kōk, “Yok aa buōth Pīter.” Ku kōc kōk, “Yok aa buōth Raan cī lōc ku dōc.” ¹³Ye tēde bī Raan cī lōc ku dōc ya tek yic akuut? Ye yen Paulo yen cī thou tim cī rīiū kōu ይ rienkun? Nadē le raan cī we muɔɔc nhīiim rin bī wek aa kōc buōth yen Paulo?

¹⁴Yen alec Nhialic rin acīn raan ca muɔɔc nhom ይ kamkun, ee Krithputh ku Gaiōth kepēc. ¹⁵Kēya, acī raan luel ye lōn cī we muɔɔc nhīiim bāk aa kōc buōth ya. ¹⁶(Aca bēn tak, yen acī Ithipanath kek kacke muɔɔc nhīiim. Ku acā ye tak lōn le yen raan dēt ca muɔɔc nhom.) ¹⁷Raan cī lōc ku dōc akēc ya tooc ba kōc aa muɔɔc nhīiim. Acā tooc ba kōc aa lēk Wēt Puōth ይ Yam. Ku lēk ke ይ cōk ke cie wēl raan ሳic kāj ይ path, rin ba nyuɔɔth lōn thon cī Kritho thou tim cī rīiū kōu, ala rieldit apei.

Jethu ይ ሳiny käj ku riel Nhialic nyuɔɔth

¹⁸Aye kōc mār, kōc kuc tē bī ke kuony thīn tak lōn thon cī Raan cī lōc ku dōc thou tim cī rīiū kōu, acīn kē ye kony tēnē ke. Ku yook, kōc cī luōk thon cī Raan cī lōc ku dōc thou tim cī rīiū kōu, ee Nhialic nyuɔɔth tē ril yen thīn.

¹⁹Ku yeen acī gōt athör theer wēl Nhialic yiic ይlä, “Yen abi käj gēl bīk röt cīi loi tēnē kōc ሳic kāj ku kōc cī piōc apei.” ²⁰Na ye kēlā, yeqō buk lueel rin kōc ሳic kāj ku kōc cī piōc apei, ku kōc ሳic teer wēl ይ riēēc aköl

1:12 Luoi 18:24 1:14 Luoi 18:8; 19:29; Rom 16:23 1:16 1Kor 16:15 1:19 Ith 29:14

1:20 Jop 12:17; Ith 19:12; 33:18; 44:25

yic? Acii Nhialic nyuɔɔth lɔn ḥjny ë kāj ë kɔckä acin wëtde yic! ²¹Rin ḥjëëc ë kāj tōu kek Nhialic, akēc kɔc pinyhom ye lēu ku bïk ye ḥjc cök alon ḥjc kek kāj. Ku Nhialic aci wët yeku lēk kɔc, wët yen ye yɔɔŋ yic, loo bï yen kɔc ye gam kony. ²²Ku awiç kɔc Itharel bïk käril ë kɔc gɔi tij, kâk bï ye nyuɔɔth lɔn Nhialic alui. Ku kɔc cie kɔc Itharel ë wickë bïk kāj aa ḥjc. ²³Ku yook wët yeku lueel, ee Raan cï lɔc ku dɔc cï thou tim cï riiu kōu cïi kɔc Itharel ye lēu bïk gam. Ku yɔɔŋ kɔc cie kɔc Itharel yic lɔn cïn yen wëtde yic. ²⁴Ku ténë kɔc cï Nhialic cɔɔl, kɔc Itharel ku kɔc cie kɔc Itharel, wët cï Raan cï lɔc ku dɔc thou, ee riel Nhialic ku ḥjëëc kāj Nhialic nyuɔɔth. ²⁵Rin kë ye tij ciët Nhialic cïn kë ḥjc, aŋjc kāj apei ka wär raan ḥjc kāj. Ku kë ye tij ciët Nhialic cïi ril, aril apei ka wär riel ë raan.

²⁶Takkë emen miëthakäi, we ye kɔc yindë wäär këc Nhialic we cɔɔl bæk aa kɔc buɔth Jethu. Cít tē cï raan cak thïn, aa kɔc lik ë kamkun kek aake ḥjc kāj, tédë ke kek la riel, tédë ke ye kɔc ke dhiëëth kɔc cï jak. ²⁷Nhialic aci kɔc ye tij kecïn këpeth tō ke ke lɔc, rin bï yen kɔc röt cɔɔl ka kɔc ḥjc kāj cɔl ayär gup. Ku lɔc kɔc ye yok ciët ke niɔp, rin bï yen kɔc röt yok ke ril cɔl ayär gup. ²⁸Ku Nhialic aci kɔc cïi ke ye kuëëc nhiiim lɔc, rin bï yen riel kɔc röt yok ke kek ye kɔc ril rac. ²⁹Ku aye kënë nyuɔɔth lɔn acin raan lēu ye bï nhiam Nhialic nhom. ³⁰Ku ë rin Nhialic yen aci wek ya kɔc Jethu Kritho. Ku ḥjëëc ë kāj tōu kek Nhialic, ayeku yok ténë Jethu. Ee rienke yen aye yok la cök ténë Nhialic ku yeku kocken path, ku wëer yo bei adumuɔɔmkua yiic. ³¹Këya, aci göt athör theer wël Nhialic yic élä, “Na ye raan wic ye bï nhiam rin kë cï ye cɔl amit puɔu, ka dhil nhiam rin kë cï Bëny looi.”

Të cï Paulo kɔc Korinth lëk thïn

2 Wäär cï yen bën ténë we miëthakäi, ba we bën lëk wët ë Nhialic cï moony, wek aa këc bën aa jääm wël ril ye nyooth ciët ya ye raan cï piöc apei ténë we. ²Rin wäär rëér yen kek we, aca bën tak bï ciën dët lëk we, ee wët rin Jethu Kritho, wët cï yen thou tim cï riiu kōu. ³Këya, wäär biï yen ténë we, yen ë ya bö ke ya cï riɔöc rin cïi yen ril. Yen ë ya ye lath. ⁴Ku yen akēc piööc ku lëk kɔc Wët Puɔth ë Yam wël puɔth ḥjec. Ee Nhialic yen aci ye looi bï piööcdië ku tē ye yen kɔc lëk thïn la cök ë riel Wëi Nhialic. ⁵Këya, acie wël puɔth yakë ke piŋ kek cɔl we aa gam Raan cï lɔc ku dɔc, ee riel Nhialic.

Ḥjny ë kāj bö ténë Wëi Nhialic

⁶Kë ya piööc ë wët ḥjëëc ténë kɔcdit cï gam. Ku acie ḥjëëc tōu kek kɔc pinyhom. Tédë ke ḥjëëc ë kāj tōu kek kɔc mëc emen, kɔc la riel bï

rielden guɔ liukä. ⁷ŋjëëc ë käŋ ya lueel, ee ŋjëëc tōu kek Nhialic kēc col alac tīc tēnē koc. Ku aci Nhialic guir theer kēc piny cak lōn ŋjëëc ë käŋ kēnē yen abi duaar bëei tēnē yo. ⁸Ku ŋjëëc kāk Nhialic kēnē ë kēc koc mēc emēn ŋjic. Na cik ŋjic ŋuöt aa kēc Bëny rōm duaar kek Nhialic piäät tim ci riüi köu.

⁹Ku ë yen kē ye athör theer wēl Nhialic lueel élä, “Acin raan ci ye kaŋ tij, acin raan ci ye kaŋ piŋ, lōn bi yen rot looi, yen kē ci Nhialic guir tēnē koc nhaar ye.” ¹⁰Ku aa yok aci Nhialic bēn col aŋjic kakkēn kēc col alac tīc riel ë Wëike. Wëi Nhialic aŋjic këriëec ébēn agut kāk ci Nhialic moony. ¹¹Ee puɔn raan rot yen ë kāk ye raan tak ŋjic. Këlä aya, ee Wëi Nhialic yen aŋjic tēkték ë Nhialic ébēn. ¹²Yok koc ci gam, yok aacie käŋ ye tak tēcít tē ye koc pinynhom, koc cie koc ci gam ke tak thîn. Yok aaci Wëi ci Nhialic tuöc yo yok. Ku aci yook kony buk kāk ci Nhialic yiék yo ya deet yiic apath.

¹³Këya, tē jieem yok, yok aacie jam wēl ci yo piööc tēcít tē ŋjic käŋ thîn pinynhom. Yok aa jam ë wēl ye gäm yo ë Wëi Nhialic, tē jieem yok kāk Nhialic tēnē koc rëer Wëi Nhialic ke ke. ¹⁴Raan liiu Wëi Nhialic tēnē ye, aacie kāk ye Wëi Nhialic piööc ye gam, aa cïn wëtde yic tēnē ye. Ku aacií ke ye deet yiic, rin aléu raan bi piath ë kakkä ŋjic tē rëer Wëi Nhialic kek ye. ¹⁵Raan rëer Wëi Nhialic kek ye, aléu bi kérac ku këpath deet yic, ku acin raan lëu bi ye jööny.

¹⁶Cimën ci ye göt athör theer wēl Nhialic yic élä,

“Yenja ŋjic kē tek Bëny? Yenja lëu bi yeen wëët?”

Ku yok aa tak cimën Raan ci lōc ku dōc.

Yok aa lui rin Nhialic

3 Miëthakäi le yok gam tök, akēc lëu ba jam tēnē we tēcít tēnē bi yen jieem thîn tēnē koc rëer Wëi Nhialic ke ke. Yen a ya ye jam tēnē we ciët ye kāk pinynhom kek yaké ke tak kepëc. Ku ciët we ye koc cít miith ë tēdun ye wek piööc koc ci gam deet yic thîn. ²Wek aa we cä gäm kāk bák ke dek ku aacie miëth ril köu, rin wek aa we kēc guɔ cam miëth ril köu. Agut cít emēn, acák lëu bák liek, ³rin wek aŋjot we ciëj cimën koc pinynhom kepuöth yiék kāk ye piäthken wic. Tē rëer tieel ë kamkun, ku yaké rëer ke ñek göth ke ñek ciïi ye nyuɔoth lōn ciëj wek cimën koc pinynhom? ⁴Yen aŋjic ë kēnē tē ye ñek kamkun ye lueel, “Yen abuɔth Paulo.” Ku raan dët. “Yen abuɔth Apolo,” Ke wek aa tak cimën koc kēc gam.

⁵Yenjö Apolo ku Paulo col aaye koc ril apei? Nhialic aci yo luɔɔi buk we kony bák gam. Ñek ë kamkua ë lüci ci Bëny tek ye looi. ⁶Yen aci käu

2:9 Ith 64:4 2:16 Ith 40:13 3:2 Yëb 5:12-13 3:4 1Kor 1:12 3:6 Luoi 18:4-11, 24-28

com ku yor Apolo, ku ë Nhialic yen acəl ye acil. ⁷Raan cī këdäj com ku raan cī ye yor aacie kek ril. Ee Nhialic yen aril apei, rin ë yen aci käu cəl acil. ⁸Raan cī käu com ku raan cī ye yor aa thöj rin yok aa loi luoi tök yodhie rin ë Nhialic. Ku Nhialic abi ḥek ya gäm ariöp thöj kek luɔiden cī looi. ⁹Rin yok aa cīt dom luui Nhialic thīn. Wek aa cīt yön buth Nhialic. ¹⁰Yen aci Nhialic gäm tēet ye ḥen ḥiec buth. Ku ë yen aye yen atēn kāk buth ḥiec jɔɔk cök, kāk ye raan dēt buth thīn aya. Ku ḥek adhil yenhom tääu piny apath tē buth yen thīn. ¹¹Rin Nhialic aci Jethu Kritho yetök looi bī a yen ë jöök ë cök. Kēya, acīn raan dēt ben jöök ë cök dēt ben yam. ¹²Koc aabī aleel ril apei lööm ku bī kek kē cī jɔɔk cök buth, ku koc kōk aabī luui ë tiim ku bel. ¹³Ku koc aabī kē yen puɔth luoi ë ḥek tīj aköl le Raan cī lōc ku dōc dhuk. Rin aköl kēnē, mac abī luoi cī looikä them ebēn, ku luoi bī mac göök abī tīj. ¹⁴Nhialic abi raan buth kē cī jɔɔk cök ë kāk cīi mac ye rac, yiék ariöp.

¹⁵Ku na le raan rec mac luɔide, ka cīn ariöp yok. Ku yeen nhom abi poth cīmēn raan yōöt rot bei mac yic. ¹⁶Cák ḥic lōn wek aa cīt luaj ë Nhialic, ku Wēi arēer kek we? ¹⁷Na ye raan loi luaj ë Nhialic bī yic la buɔjöl, ke raan kēnē arec Nhialic. Rin luaj Nhialic ë kēde ë rot. Ku aa wek aa ye ḥek ke luaj ë Nhialic.

¹⁸Acīn raan meth rot. Na ye raan ye tak ka wär we ḥiny ë kāj, ka dhil rot cəl acīt raan cīi kāj ḥic ë riēec akölē yic, rin bī yen a raan ḥic kāj.

¹⁹Kē ye koc akölē pinynhom tēn tak kepuɔth ciēt ke ḥic kāj, acīn ḥiny ë kāj tōu thīn cīt tē ye Nhialic tīj ye. Cīmēn cī ye gōt athör theer wēl Nhialic yic elä, “Nhialic ë koc deep ḥinyden ë kāj yic.” ²⁰Ku aci gōt alōj dēt yic elä, “Aŋic Bēny lōn tēktēk koc ḥic kāj acīn kepuɔth tō thīn.”

²¹Duɔkkē ye nhiam lōn buɔoth wek ḥek ku ḥek. Kāk piööc ebēn aa kakkun. ²²Paulo, Apolo ku Pîter, kēriēec ebēn pinynhom, pîr ku thou, kāk tōu thīn emēn ku kāk akoldä, kakkä ebēn, aa kakkun bī wek kāpath yok thīn. ²³Ku week ku yook aatō Raan cī lōc ku dōc cök. Ku Raan cī lōc ku dōc atō Nhialic cök.

Yok atuuc Raan cī lōc ku dōc

4 Wek aadhil yo ya tīj ke yok koc lui rin Raan cī lōc ku dōc, koc cī Nhialic looi buk yithken cī moony lueel. ²Kē töj ye wīc tēnē raan lui, ee lōn bī kāk wīc bānyde ebēn bī ke looi, looi. ³Yen acie dieer rin acie wek la yic pinynhom tēn, tē looi wek luk tēnē ḥen tēdē ke ye koc kōk ku bāk ḥic lōn puɔth luɔidiē tēdē ke rac. Ku ḥen acie rot ye luɔk yic ë rot. ⁴Acīn kē ya tak ke ca kuɔc looi. Ku kēnē acie ḥen cəl acīn guɔj

awuöc. Ee Bëny ë rot yen abï luk looi tënë ya. ⁵Këya, duk raan dët luk wei ke të bï ye luök wei käc bën. Luŋ ciëen adhil Bëny tiit bï dhuk, yen abï kärec ye thiaan col atiëc ku nyooth kärec ye puön ñek tak. Ku tënë, ñek abï lec a yok tënë Nhialic rin käpuoth cï looi.

⁶Emén miëthakäi, käk ca ke lueel ëbën, ee ciët ya jam rienkië ku Apolo, rin bï wek käk cï göt élä deet yiic, "Duk käk cï göt theer lir nhiiim yipüöu." Acin raan kamkun loi rot bï nhiam rin ë yen raan buoth ñek ku dhël raan ciï buoth guöp. ⁷Yenja col yi aye raan njic käj tënë koc kök? Cie Nhialic yen gëm yi këriëec ëbën tö kek yi? Na ye käya, yenjo yi col anhiam ciët käk tö ke yi cie käk ke gëm yi. ⁸Cäk käjuëc wiëckë ke yok ëbën? Ci Wëi Nhialic we yiëk miöc wiëckë ke ëbën? Cäk aa bany mac koc, cok alon ciï yok mëc? Ee tede, aya wic bæk aa bany mëc ayic, rin ku buk aa bany yodhie ke we. ⁹Aya yok yapuöu lön ci Nhialic yo tööu ciëen yok atuuuc, cimén koc cï tém awuöc bï yo nök bï käk cï cak ëbën, koc ku atuuuc nhial aa daai ë yo. ¹⁰Rin ye yok koc Raan ci lœc ku dœc, yok aa cïn kë njiku, ku wek aa njic käj të ye wek tök kek Raan ci lœc ku dœc. Yok aaciï ril ku wek aa ril! Yok aaye bui ku wek aaye leec. ¹¹Agut cït akölë, yok aa rëer ke yo nök cok ku yok aa rëer ke yo nök rou. Yok aa ciën alëth ci riääk ci la yueryuer, yok aa ye biäk, yok aa cïn nhiiim të ceñku, yok aa rëer yo kuany baai yic. ¹²Yok aa luui apei yocin. Të wëi koc yo kärec, yok aa Nhialic thiëec bï ke dœc. Të beñ yo ka yeku guum, ¹³të bui yo, yok aa koc jääm ë wël path. Yok aa cït kädhie cïn käpuoth tö kegup ye cuat wei.

¹⁴Yen aciï käkkä gët rin bï yen we col ayär gup, ë rin bï yen we lëk cimén müthkiën nhiaar. ¹⁵Rin na cok alon le wek koc juëc apei kony we pïrdun koc cï gam yic, ke wek aa cïn wurkun juëc. Rin pïrdun ye wek tök kek Raan ci lœc ku dœc, Jethu, yen acit wuurdun rin ci yen Wët Puoth Yam bëëi tënë we. ¹⁶Wek aa yöök bæk ya aa kiëët. ¹⁷Ku rin ë wët kënë yen atooc yen Timothi tënë we. Rin ë manhdie apei, ku aca deet puöu. Abï we col aa tak yith rin të piër yen thïn, ke ya ye tök kek Raan ci lœc ku dœc, Jethu. Yithkä, kek aa ya piëjöc tënë akuut koc cï gam yon juëc yiic.

¹⁸Koc koc kamkun aa tak lön ciï yen we bï la neem, ku käya, aaci nhiam. ¹⁹Na wic Bëny, ke yen abï lac la ba we la neem, ku ba riel ci kockä nhiam la yok, ke cie wët yekë lueel ë path. ²⁰Nhialic ë määcde nyuöth të ye koc luui thïn ë piërden yic, ku acie të ye kek jieem thïn ²¹Yenjo wiëckë ba looi të le yen ba we la neem, bï dhiel a yic ba we tém awuöc, kua ba nhierdië nyuöth we ku njec we aa jääm.

Cuɔpkë raan kæk bal looi akut yic

5 Èmën, yic aci kœc kœk lœk yen lœn raan tök akuötdun yic, aloi adumuööm rac apei, rin è yen töc kek tiŋ ruëei kek. Na cœk aa kœc cie Nhialic la cœk è door, ka ciï adumuööm ciït kœnë nhiar. **2** Yenjö ye wek nhiam? Kœnë adhielkë maan, ku wek aa dhil raan adumuööm ciït kœnë looi cuɔp wei akuötdun yic. **3** Na cœk alœn ciït yen rœer kek we ke piändië arœer ke we, ku yen aci raan ciït kœnë looi tœm awuöc ciët ya rœer ke we. **4** Të rem wek rin Bänyda Jethu ke piändië arœer kek we, ku riël Bänyda Jethu arœer thïn. **5** Cuɔpkë raan kœnë wei bi la rœer jɔŋrac cin, na cœk alœn rec yen guäpde, ke wœike abi kony aköl bi Bänyda dhuk.

6 Aciï rot lœu bæk nhiam. Wek aacï kœc ciï lueel elä theer piŋ, “Lon thin koor ayup col apiäär ebën.” **7** Kœya, nyaaikë adumuööm ciït luœu ku bæk ben aa kœc è gam. Ku wek aabï jäl ciët ayum è yam cïn yic luœu, cïmën ɔnic yen ye lœn wek aa ciït kœnë alanden. Rin Raan ciï lœc ku dœc, amiöcdan Yan ayum cïn yic luœu aci nök.

8 Të cœm yok ayumdan Yan ayum cïn yic luœu, ka cuk cam ke yo la puöth luœi kärec ku adumuööm, kæk ciït ayum kœc yiëk yic luœu. Apath buk ciën rueëny ku loiku yic, kæk ciït ayum kœc yiëk yic luœu.^a **9** Aca lœk we athör wäär ca gät we yic bæk ciën buro kek kœc è rœer ke wic diäär. **10** Ku aacie kœc ciït Nhialic la cœk ye door, ayi kœc dït puöth nhiar kœjuëc ku cuër, kek luœel. Na ye kat tœnë kœc ciït è kœckä, ke yin aciï ciït raan pinynhom tœn ceŋ. **11** Kœn yen luœel è lœn bæk ciën buro kek wämuuth ciï gam wic è diäär, ku nhieer kœjuëc ku ye jak ciï kiëet door, ku ye kœc jääm gup è lueth, ku ye wieet è määu ku ye cuär. Duk cœk mith ke wämuuth ciï è kœnë.

12-13 Yic akin, acie luɔidië ba luk looi tœnë kœc kœc gam. Ee Nhialic yen abi luk looi tœnë ke. Ku ciït ye luɔidun bæk luk looi tœnë kœckun ciï gam? Cïmën ciït ye göt athör theer yic elä, “Nyaaikë raan rac akuötdun yic.”

Kœc ciï gam aa kœcken kœk yäth luk yic

6 Na ciï raan göth è kamkun kek wämehë dët ciï gam, ke ye yiec ɔnjö tö kek ye bi yen raan la gaany tœnë kœc cie Nhialic la cœk è door, ku ciït yëth tœnë kœc ciï gam bik luk looi? **2** Cäk ɔnic lœn bi kœc ciï gam la riël bi kek luk looi tœnë kœc è pinynhom? Ku na luɔikë luk tœnë kœc pinynhom, ke cäk lœu bæk käthii tö kamkun luk? **3** Cäk ɔnic lœn bi yok luk looi tœnë atuuc jɔŋrac? Na ye kœya, aleuku aya buk kæk röt looi piërda yic akölë aa luk. **4** Na yakë la luɔjk ciït käkkä, ke yenjö ye wek ke yäth tœnë kœc kœc gam bi ya kek luɔkkun la looi? **5** Calkë röt aa thiëec lœj bi we rac gup.

^{5:1} L.rou 22:30 ^{5:6} Gal 5:9 ^{5:7} B.bei 12:5 ^{a5:8} Yok aa dhil ciët ayum kœc yiëk yic luœu, B.bei 13:7; L.rou 16:3 ^{5:13} L.rou 13:5; 17:7

Cin raan njic käj tö weyiic bï käk cï wääc kam koc cï gam ya luk? ⁶Ku Krithian ë wämënh dët ë Krithian yäth tënë koc këc gam, bï ya kek la luk looi.

⁷Ku rin ye wek röt yäth luk yic ë röt bæk käk we këek la luk, aye nyooth lön cï ciëej path we göök. Ee bï njuëen tënë we bæk këreec cï luöi we ya guum. Ku ë bï njuëen tënë we bæk koc kök col aa löm käkkun. ⁸Alëuku buk njic aya lön ye yok kärec looi tënë koc kök, agut tënë miëthakäi kuan cï gam. ⁹Aya dhiel tak lön njic wek ye lön Nhialic acii koc rec bï puöl bik bäänyde röm kek ye. Wek aa dhil ë kënë njic. Koc luui käk bal, tëdë koc diäär koor, tëdë koc jak cï kiëet door, ku koc lööm röör kök cït ke. ¹⁰Cuër ku koc kepuöth yiëk käjuëc. Koc wiëet ë määu, ku koc koc kök jääm gup ku koc käj tuöör nyin. Koockä ebën aacii Nhialic bï puöl bik bäänyde röm ke ye. ¹¹Koc kök ë kamkun aake cït ë kockä. Bëny Jethu Kritho ku Wëi Nhialic acä adumuööm nyaai wegup, ku wek aaci jäl aa koc ë Nhialic, ku col we aala cök kek Nhialic.

Luoí käk bal

¹²Abi raan dët lueel elä, “Acin löj ya gël ba kë wiëc cii loi.” Ee tëde, ku kériëec ebën acii path tënë yi. Alëu ba lueel lön cï ya puöl ba kuat kë wiëc looi, ku yen acii rot loi ba ya alony käk ya ke looi. ¹³Abi raan dët lueel, “Miëth ë kën yäc ku yäc ë kën miëth.” Ee tëde, ku keek aabi Nhialic rac kedhie. Guüp acie luööji wët bal ë path, aye luööji kë wic Bëny rin guüp ë këde. ¹⁴Nhialic aci Bëny jöt thou yic ë rielde, ku abi yook jöt aya ë rielde.

¹⁵Anjeckë lön ye guäpkun tök kek Raan cï lœc ku dœc. Lëu ba guüp abaŋ Raan cï lœc ku dœc looi bï ya guüp abaŋ a dëjök? Acii rot lëu. ¹⁶Cäk lëu bæk njic, mony guäpde col aye kën adëjök lön guäpkun aabi ya tök? Aci göt athör theer wël Nhialic yic elä, “Ku keek karou aabi ya guäp tök.” ¹⁷Ku raan rot mat kek Bëny, ee ya tök kek ye wëike yiic.

¹⁸Nyaai yipuöü käk bal yiic. Adumuööm kök ye raan ke looi aacii guäpde ye rac, ku raan yepuöü yiëk bal, adumuööm guäpde rac yen aye looi. ¹⁹Anjeec lön ye njek ye njic lön guüp acit luaŋ ye Wëi Nhialic rëér thïn. Acie wek we cak röt wepëc. Wek aa käk Nhialic. ²⁰Nhialic acä ariöp dït apei tööu piiny bï yen yi ycc. Këya, calkë guäpkun aaye wek Nhialic leec.

Thiëek

7 Ëmën, yen abi jäl jam wël wääc cï wek ya gät athöör. Ee yic, apath bï raan cii thiëek. ²Ku rin bï ciëej reec käk bal puöl, apath bï moc ala tiënde ku ye tik la muɔnyde. ³Moc ku tik aa dhil rëér apath ë rëér moc

kek tieŋde ku rëér ë tik kek muɔnyde, ke cïn raan kuec ë ɳek. ⁴Guɔp rëér ke tik acie këde ë rot, ee kënë muɔnyde. Ku guɔp rëér ke moc acie këde ë rot, ee kënë tieŋde aya. ⁵Cii ɳek kuec bï cii tõc ke ɳek. Apath bæk kaŋ mat lõn bï ɳek atõc ë rot, rin bæk la nïn lik bï wek ke röök. Kaŋkë mat yic ku gamkë wedhie. Na la nïnkä thök ke we rɔm biöök cïmëndun theer. Të looi wek ye këlä, ke jɔŋrac acii we bï piëk adumuɔjom yic. Rin acäk bï lëu bæk bal göök. ⁶Wek aa cä yöök bæk rëér ë röt këlä, wek aa päl bæk looi cït të wic wek ye thïn. ⁷Ee ba nhiaar apei tËcít wek ya. Ku ɳek ë la këden cï Nhialic gäm ye. Raan ë la miɔcde ë rot ku raan dët kek miɔcde ë rot.

⁸Emen, awiËc ba lëk röör këc thiëek ku diäär cï rɔrken thou rëér ë röt, lõn apath bïk rëér ke cii ben thiaak, ku cii röör thiëk aya cïmën yen. ⁹Ku na cäk lëu bæk rëér ë röt, ke we thiëk ku thiak diäär rin ajuëen bak thiëek tén të bï wek aa tuil akölaköl. ¹⁰Alëk koc cï röt thiaak ë riel bányda ku acie rieldië, tik acii muɔnyde päl. ¹¹Ku na pël moc, ka dhil rëér ke cii mony dët wic, tëdë ke dhuk ténë muɔnyde. Ku moc acii tieŋde liɔi.

¹²Yen acie Bëny, ku yen aluel wët kënë ke ya ye raan ë path. Na le wämääh cï gam la tiŋ këc gam, ku wic tik kënë bï rëér ke ye, ka cii tik dhil liɔi. ¹³Ku na cii tiŋ cï gam thiaak ë mony këc gam, ku wic mony kënë bï rëér ke ye, ke tik acii moc päl. ¹⁴Rin Nhialic ë mony kënë gam rin cii yen tiŋ cï gam thiaak. Ku yeen ë tiŋ këc gam cõl aye raande rin cii ye thiaak mony cï gam. Na cii cït kënë, ɳuɔt miëthken aa cït mith koc cie Nhialic la cök ë door. Ku rin cït yen kënë, mith aaye Nhialic mat ë kacke yiic.

¹⁵Ku na wic raan këc gam bï raan cii gam rëér kek puɔl, ka dhil raan kënë looi këya. Acin kënë ɳek duut ë kamken kedhie, moc ku tik, bï rëér ke ɳek. Rin yok aaci Nhialic puɔl buk rëér apath. ¹⁶Tiŋ cii gam, ye ɳic këdë lõn cii yin muɔnydu bï kony bï gam? Ku yin mony cii gam, ye ɳic këdë lõn cii yin tieŋdu bï kony bï gam?

¹⁷Wët ya lëk akuut koc cii gam, ee lõn bï raan a pïr dhël cii Bëny nyuɔth ye. Ku ɳek adhil pïr tËcít tewäär pïir yen thïn ɳon cõl Nhialic ye bï wëtde gam. ¹⁸Ké luuel akin, na raan cii ɳoot cii cöt Nhialic gam, ka cii ɳuɔt man, ku ye wic diët këc ë ɳoot. Na raan këc ë ɳoot cii cöt Nhialic gam, ka cii rot cõl aŋot. ¹⁹Athoŋ ebën ténë Nhialic të cii raan ɳoot ayi të këc ye ɳoot. Kën yen ril ë lõn bï yin lõɔŋke gam. ²⁰Raan ebën adhil rëér cït tëden wäär rëér yen thïn ɳon cõl Nhialic ye. ²¹Na yi alony wäär cõl Nhialic yi, ke yi duk ye dieer. Ku na le kë kony yi ba nhom lääu, ke loi. ²²Raan alony cii Bëny cõl bï ya tök kek Raan cii lɔc ku dɔc,

ke ye alony cī Raan cī lōc ku dōc looi bī nhom lääu. Ku yeen aya, raan cī Nhialic cōol bī ya tök kek Raan cī lōc ku dōc, ee ya alony Raan cī lōc ku dōc. ²³Nhialic acā ariöpdit tääu piny ērienkun. Duökkē röt loi bāk ya alony ē kōc. ²⁴Miëthakäi cī gam, ყōn cōol Nhialic we, ɳek ē la tēden ciēj yen thīn. Cimēn wäär ciēj wek ყōn cōol Nhialic we. Rëärkē käya we ɳic Nhialic. Ciējkē käya.

²⁵Awiēc ba wët cäk thiëec ē yen rin kōc käc thiëek dhuk nhom. Bëny akēc ya lēk kē ba looi. Ku wek aa ba lēk wët ē piändiē, ke ya cīt raan cī Nhialic ɳjööth puöu bī la kēden luɔɔi. ²⁶Tē tij yok käril bī röt looi, ka ɳueen bī raan rëér ē rot ke cīi thiëek. ²⁷Na yin ala tik, ke duk liɔi. Na käc thiëek, ke yi duk thiëek. ²⁸Na wic bī yi thiaak, ka cīn adumuööm tō thīn. Ku kōc cī thiëek aabī gum apei piërden yic, ku awiēc bāk cīi gum.

²⁹Kē lueel akin miëthakäi cī gam, tē cī dōj piërda yic aciek. Ku ēmēn le tuej röör cī thiëek aa dhil ciej ciët ke käc thiëek. ³⁰Kōc dhiau ku yekē nyuɔoth ciët ke cīi dhiau. Kōc dal ku yekē nyuɔoth ciët ke cīi puöth mit, kōc ē ყōc, ku yekē nyuɔoth ciët kāk cīk ke ყōc cie käkken. ³¹Ku kōc kāk pinynhom luɔɔi, apath bīk cīi ye dieer apei ciët cīn kaam dīt cīk nōk ke lui. Piny kēnē kek käkken tō thīn ebēn, acīi bī ciej apei.

³²Anhiaar bāk rëér ke we cie dieer. Kam kōc cī gam, raan käc thiëek ē yehom yiēk luɔi kāk Bëny, rin bī yen Bëny cōl amit puöu. ³³Ku raan cī thiëek ē yepuöu yiēk kāk pinynhom, rin bī yen tiejde cōl amit puöu. ³⁴Ku käya, piände ē nhom rou. Ku tij käc ben thiaak, tēdē nyan käc kan thiaak, ee yepuöu yiēk luɔi kāk Bëny, bī guäpde ku wëike aa kāk Bëny kedhie. Ku tij la moc ē yehom yiēk kāk pinynhom, rin bī yen muɔnyde cōl amit puöu.

³⁵Käkkä ebēn aa ca lēk we rin wic yen ye ba we kony, ku cā we gēl bāk kāk wiëckē ke cīi ye looi. Awiēc bāk kēn yic aa looi ku piëärkē dhēl la cōk, ku bāk Bëny luɔɔi puöu ebēn.

³⁶Na ye moc tak, lōn kē cī yen thiëek gōöu tēnē nyan cī meek acīi path, ku yeen ala puöu thiëek, ka thiëek tēcīt tē wic yen ye thīn. Acīn adumuööm tō thīn. ³⁷Ku mony cī ye guiir piände ē rot, ke cīn kōc thööc ye thīn, ku ɳic aya apei lōn bī yen ye lēu bī rëér apath ke cīi thiëek, ke käpath yen alooi bī nya cīi thiak. ³⁸Käya, mony thiak nya ē käpath looi, ku mony cīi nya thiak ē kē ɳueen apei looi.

³⁹Acīi path bī tik mony dēt wic ke muɔnyde pīr, ku na cī moc thou, ka lēu bī mony dēt nhieer thiaak, ku yeen adhil a raan cī gem. ⁴⁰Ku na ye wëtdiē, ke yeen abī puöu miet tē rëér yen ke cīi ben thiaak. Aya tak lōn ye Wēi Nhialic ya kony täktäkdiē yic aya.

Mii̥th ye gäm jak cï kiëët

8 Èmën yen abï jäl jam mii̥th ye ke gäm jak. Ee yic, yok aŋic käjuëc rin ë wët kënë. Ku ɳi̥e̥c kajuëc ë raan cõl anhiam, ku nhië̥r ë raan juak bï riel. ²Na ye raan tak lõn cï yen käj ɳic, ka ɳot këc të bï yen käj jäl ɳic dööt. ³Ku raan nhaar Nhialic aye Nhialic ɳic.

⁴Ku dët rin ye ke mii̥th cï gäm jakrec cam, aŋicku lõn nhialic ye kiëët ë käj, acii̥ tö thïn. Acin Nhialic dët, Nhialic ë tök. ⁵Ee yic, kɔc aa jam lõn tö jak cït käkkä thïn nhial ku piny. Ku na cɔk alõn tö jak juë̥c cït käkkä thïn, ⁶ke tënë yo ë Nhialic tök yen atj thïn. Yen aci̥ kërië̥c ebën cak, ku ë ri̥enke yen aye yok pïr. Ku Bëny ë tök, Jethu Kritho, ku ë ri̥enke yen aci̥ kërië̥c ebën cak, ku ë yen pïr yok.

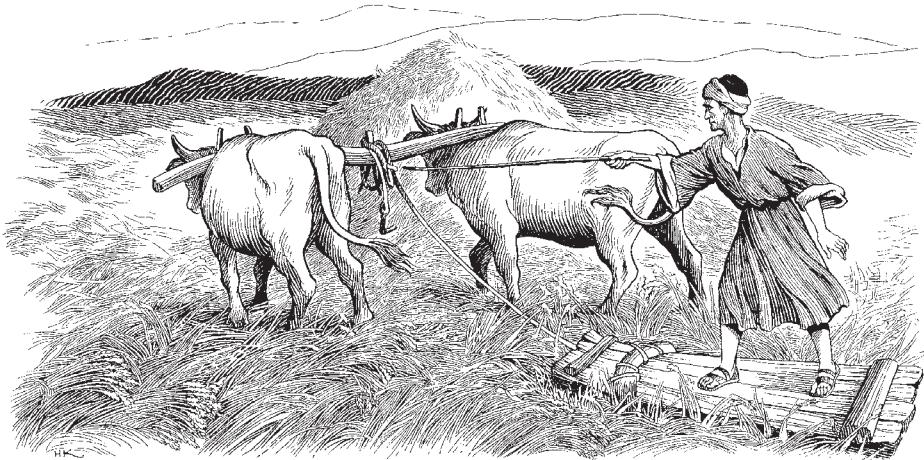
⁷Ku acie raan ebën yen ɳic ë yic kënë. Kɔc kɔk aa ɳoot nhüim kák cï kiëët yiic, na camkë mii̥th cï gäm jak cï kiëët, ka yekë tak cië̥t ke cï mii̥th cïk cam yi̥k gup ajuë̥c. ⁸Mië̥th yeku cam acie yo ë looi buk la cök tënë Nhialic. Acin kë ye nyaai të cem yok ye, ku acin kë ye juak thïn të cem yok ye aya.

⁹Wek kɔc cï gam, duökkë kë cïn yen mii̥th ya ke theek loi bï wek kɔc koor gamden muɔr, bïk tak lõn ë yen adumuɔjõm yen cïk looi cem kek ë mii̥thkä, të cï kek we tij ke camkë ke. ¹⁰Na tij raan koor gamde yï raan ɳic käj, yï mith kák yai cï gäm jak cï kiëët, ke cï kënë bï riel nyin abï mië̥th cï gäm jak cï kiëët cam? ¹¹Këya raan koor gamde, wämooth cï gam cï Raan cï lɔc ku dɔc thou ë ri̥enke, abiï tédun ɳic yïn käj thïn rac. ¹²Të looi yïn adumuɔjõm tënë wämäthkun cï gam, ba gamden koor rac këlä, ke yïn adumuɔjõm looi tënë Raan cï lɔc ku dɔc alanden. ¹³Këya, na ye mië̥th ya cam wämääth cï gam cõl aloi adumuɔjõm, ke yen acii̥ mië̥th kënë ben cam rin ba wämääth cii̥ cõl aloi adumuɔjõm.

Yic ku luɔi atuuç

9 Yen ala yic ba kák pi̥erdië wic. Yen aci̥ Jethu Bänyda tij ku yen atuönyde. Ee gamdun yen ë luɔi ca looi tënë Bëny. ²Na cök alõn cii̥ kɔc kɔk ye ye gam lõn ye yen atuuç, ka ɳiec lõn ɳic wek ye lõn ye yen atuuç, rin aye kë pïr wek, ke we ye tök kek Bëny nyuɔoth lõn ye yen atuuç.

³Yen ë të ye yen rot kuɔny thïn të jööny kɔc kɔk yen. ⁴Yen ala yic bï yen yi̥k mië̥th ku kë dek rin luɔidië, ⁵cimën ye atuuç kɔk ku wämäthakën ë Bëny, ku Piter la keny kek diäärken, cä la yic ba thië̥ek tij cï gam ba ya keny kek ye? ⁶Nadë ke ye Barnaba ku yen ɳopëc, yok aa tuuc dhil luui yocin rin pi̥erda? ⁷Apuruk acie rot riɔp ë rot. Raan tim ë luɔk com aye ɳjööth lõn bï yen mith abë̥k cam. Aye abiöök ɳjööth lõn bï yen dek cek ye yok tënë amälke.

Raan pur ku raan tém ayeké ɳjööth rin le yen kë bïk yön rap cik looi yiic (9:10)

8Acie kák yaké tñj ke loi röt akölaköl kek lueel kepëc, rin kä cít kakkä aaci göt löj Mothith yic.

9Acii göt löj Mothith yic elä, “Duk muɔɔr der thok tē luui yin ye bï rap kɔ̄om. Ye miöör kek ye Nhialic yiék yenhom?”^b **10**Cie yok ye lueel yen wët kënë? Ee gät rienkua, rin raan pur ku raan tém ayeké ɳjööth rin le yen kë bïk yön rap cik looi yiic. **11**Yok aaci luui buk kák wëi tieŋ we, ke yo cií la yic wär yiényden? Ku akécku kaŋ them buk la kë yökku, tē cök alon ë yen ke yiényda. Ku kériéec ébén acuk guum rin buk koc col aa gam Wët Puɔth Yam rin Raan cí lœc ku dœc. **13**Aŋjiec lön ɳic wek ye lön röör ë luui luaj Nhialic aa miéthden yön ë luoi luaj Nhialic yic. Ku koc kák cí bëe luaj Nhialic juaar ariák nhom aa bæk lööm kák cí juaar yiic. **14**Këlä aya, acii Bëny looi bï koc ë koc lëk Wët Puɔth Yam, kë püür kek aa yön thïn. **15**Yen akéc luui ë yithkä. Ku yen acii athör kënë gät emën rin bï yen ë yithkä wic ë rienkii. Aŋjëen ba thou tén tē looi yen ë kënë. Acin raan bï wëtdién nhieem yen kënë nyaai ténë ya. **16**Acie rin ye yen koc lëk Wët Puɔth Yam yen ya col anhiam. Ku yic ë rin cí Nhialic ya yjöök ba koc lëk, ku abi rëec apei aköldä ténë ya tē cií yen koc ë lëk Wët Puɔth Yam. **17**Na luoci ë luoi kënë tē cí yen ye tak ba looi, ke yen adhil ariüp wic. Ku na cie yen tak ye, ku ye Nhialic yen lëk ye ya ba looi, ke ya bã ariüp wic këdë? **18**Yenjö yen ariüpdië? Ariüpdië ë kë bï yen koc lëk

^b9:9 Aliu cieŋj ë Jieēŋ yic, L.rou 25:4; 1Tim 5:18 9:11 Rom 15:27 9:13 L.rou 18:1

^{9:14} Mt 10:10; Lk 10:7

Wët Puoth Yam ke ya cii thiéc ariöp, ku cä yinydiën bï akut koc cï gam yiék ya wic.

¹⁹Yen raan ë rot. Yen acie alony raan dët. Ku ëmën yen ë rot cïl aye alony raan ëbën, rin bi yen koc juëc lëu bïk gam. ²⁰Të luui yen kek koc Itharel, yen ë cieñ cimën raan Itharel rin bi yen ke lëu, cok alon cii yen ë këdit tënë ya ba cieñ ciëejden. Yen ë cieñ cimën raan wic ye bï lõöij cï Mothith göt theek, të luui yen kek koc ë lõöjkä, rin ba ke lëu bïk aa buoøth Raan cï lœc ku dœc. ²¹Këlä aya, të luui yen kek koc cie koc Itharel, yen ë cieñ cimënden ke ya cii lõöij koc Itharel thek. Kënë aya looi rin bi yen koc cie koc Itharel cïl aa buoøth Raan cï lœc ku dœc. Ku acie lön ciëj yen ke ya kuc lõij Nhialic, yen abuoøth lõij Raan cï lœc ku dœc yic. ²²Të rëer yen kek koc ë gam, yen ë ciët raan tök kamken, rin bi yen ke lëu. Këya, yen ë rot looi ba thöij ke koc ëbën rin ba koc kök kony keyiic bïk gam, kuat dhël bi yen ye lëu thïn. ²³Yen ë käkkä looi ëbën rin bi yen Wët Puoth Yam ë rin Jethu yäth tuej. Ku rin bi yen dœc ye yok të yëth Wët Puoth Yam tuej yok aya.

²⁴Ajjeckë, të wëér koc, ee raan töj cï koc wuör yen ë kën wëér koc nyaai. Wek aa dhil kat cimën koc wëér bæk ë kënë lõöom. ²⁵Raan tuk, ee lõöij ë tuk dhiel theek apei, rin bi yen kë ye gäm raan töj tuej, kën bën yäi akoldä, nyaai. ²⁶Yen ë kënë ye yen kat ke ya cok yanhom ba të rij koc thïn thap thok piny. Ku yen acie pëer ë gut yic ë path. ²⁷Yen ë rot looi ba riel, ba Jethu buoøth, rin na ca koc juëc piëjöc ke Nhialic cii ya reec akoldä.

Paulo ë koc cï gam piëjöc rin jak ye kiëet

10 Miëthakäi cï gam, awiëc bæk këwäär cï rot looi tënë wärkuan dït wäär buoøth Mothith ror lieet tak. Keek aake tiit luët, nawën ke tem Wär Lual ë path. ²Tëwäär buoøth kek luët, ku wäär teem kek wär, keek aake cït koc cï muoçc nhiiim bïk aa koc buoøth Mothith. ³Keek ëbën aacï miëth töj thöij cam, miëth yïk Nhialic ke ë rielde, ⁴ku dëkkë ë pii ke looi Nhialic bïk kuër kuur yic, kuur cath ke ke. Kuur ë ye Raan cï lœc ku dœc guöp. ⁵Cok alon cï kapuøthkä röt looi ëbën, ke Nhialic èciï puöu mit kek wärkuan dït juëc. Go Nhialic ke nök ku weer guäpkens roor të cii ciej.

⁶Emën, Nhialic aci wärkuan dït wäär cii yen puöu mit tënë ke tem awuöc, bi yo wëët buk yopuöth cii ye yiék kärec cimën wäär ci kek ye looi, ⁷tëdë ke yo dor jak ci kiëet cimën ci koc kök keyiic ye looi yon. Rin aci göt athör theer wël Nhialic yic elä, “Koc aaci nyuc bïk mith ku dëkkë ku jölkë dier.” ⁸Dukku yopuöth ye yiék bal cimën wäär ci koc kök keyiic

10:1 B.bei 13:21-22; 14:22-29 10:3 B.bei 16:35 10:4 B.bei 17:6; Kn 20:11 10:5 Kn 14:29-30

10:6 Kn 11:4 10:7 B.bei 32:6 10:8 Kn 25:1-18

ye looi, nawën ke raan tim thiär-rou ku ḥuan thou akäl tök. ⁹Acuk lëu buk Bëny them cimën yɔn cī koc kök keyiic ye looi, nawën ke thöön käpieny ke. ¹⁰Duökké ye reér we jiëem wenhüim cimën wäär ye koc kök keyiic ye looi, ku aaci Nhialic bén tuöc atuönyde bì ke nök. ¹¹Käkkä ebën aaci röt looi ténë koc Itharel bì ke yo lëk. Ku käkkä aaci gät piny rin bì yo lëk thïn aya. Rin yok aa pír tē bì thök piny guo bén thïn.

¹²Raan cī gam ye tak lón atiit gamde, adhil yenhom tääu piny bì ciën kërec ye. ¹³Na them yï ba adumuööm looi ke ḥic lón cī koc kök kaŋ them këlä aya. Nhialic ë kë cī thon dhiel looi. Acin raan bì Nhialic puöl bì them arëk aba athëmde cii gök. Ku tē them yï ka la dhël kony Nhialic yï ba athëm göök.

¹⁴Këya, miëthakäi nhiaar, duökké jak cī kiëët kony door acin. ¹⁵Yen ajam ténë we rin aŋiec lón ye wek koc cī nhüim bak, takké wët lueel kënë yic wepuöth ë röt. ¹⁶Të dëk yok biny ye yok dek muön abiëc miëth Bëny yic ye yok Nhialic leec thïn, ke yok aa röm riem Raan cī lòc ku dòc. Ku tē bony yok ayup ku camku, ke yok aa röm guöp Raan cī lòc ku dòc. ¹⁷Rin ayuööm tök yen atö thïn, ke yo ebën cök alon juëc yok, yok aa guäp tök rin yok ayuööm tök röm.

¹⁸Takké koc Itharel tē ciem kek kák cī juër Nhialic, ke keek aa ya tök kek Nhialic. ¹⁹Yenjö wiëc ba lueel tē jieem yen këlä? Ye nadë ke jak cī kiëët, ayi miëth cī juër ke aa la wëtden yic? ²⁰Acie këya! Kë lueel ë lón kák ye koc cín gam la cök juuar, ee ténë jakrec acie ténë Nhialic. Ku acä wic bák röt aa mat kák jakrec yiic. ²¹Yin aciï dëk biny muön abiëc ë Bëny, ku ben dek biny kák jakrec. Yin aciï röm kek Bëny ku ben röm kek jakrec. ²²Na loiku ë kënë, ke rin wic yok ye buk Bëny rac puöu. Yeku tak lón ril yok apei buk Bëny dhööl ku cii yo tem awuöc?

²³“Ayeku lueel yok aaci puöl buk kák wicku ke looi.” Ee yic, ku acie kériëec ebën yen path. “Kériëec ebën aci puöl buk looi.” Ku acie kériëec ebën yen yo kony. ²⁴Yin adhil luui kák koc kök cöl amit puöth, tén lón ye yin luui kák yi cöl amit puöu ë rot.

Duökké jak cī kiëët kony door acin
(10:14)

10:8 Kn 25:1-18 10:9 Kn 21:5-6 10:10 Kn 16:41-49 10:16 Mt 26:26-28; Mk 14:22-24; Lk 22:19-20
10:18 Leb 7:6 10:20 L.rou 32:17 10:22 L.rou 32:21 10:23 1Kor 6:12

²⁵Apath tēnē yī ba kuat rīj ye ke yaac tē ye rīj yooç thīn cuet, ke yī cīi puōj diu. ²⁶Rin acī göt athör theer wēl Nhialic yic élä, “Piny ku keriëec èbēn tō thīn aa käk è Bëny.”

²⁷Na cī yī cōol ba la mīth pan raan cīn gam ku ca gam ba la, ke yī cam kuat miéth cī bēei tēnē yī ke yī cīi thiēc. ²⁸Ku na lēk raan dēt yī, “Miéth kēnē acī juēr jak cī kiëët,” Ke yī duk è miéth kēnē cam, ku acie rin diu tō yipuōu, ee rin wēt rēer raan cī ye lēk yī puōj. ²⁹Këya, acie kē tō piändu yic, è kē tō puōn raan dēt yic. Raan dēt abi thiëec élä, “Yejö ye kē rēer puōn raan dēt yic ya gēl ba këdiēn tō yapoōu cīi loi? ³⁰Na leec Nhialic rin miéth, ke yejö bī raan dēt ya nyieeny miéth cī yen Nhialic leec?”

³¹Këya, kuat kē loi, tē mīth yīn ayī tē dēk yīn, loi ke èbēn dhēl ye ke Nhialic leec thīn. ³²Duk kē ye kōc kōk yōk ke rac loi cīmēn kōc Judia, tēdē kōc cie kōc Judia, ayī kōc akut kōc cī gam. ³³Luööjkē cīmēndiē, aya looi ba raan èbēn col amit puōu käk ya ke looi yiic, ke cā loi kēpath tēnē yen è rot, ke ye kēpath tēnē kōc èbēn rin bī raan èbēn luōk.

Dhēl puōth è rōök

11 Luööjkē cīmēndiē, cīmēn ye yen luui cīmēn Raan cī lōc ku dōc.
²Wek aa ya leec rin ye wek luōidiē ku käk ya piööc muk nhiiüm akolakol. Ku wek aa käk cī piööc tēnē kōc cī gam, käk ca ke njic tēnē kōc kōk ku nyuöth ke we, buoōth yiic. ³Ku awiēc bāk njic lōn Raan cī lōc ku dōc atō moc nhom ku moc atō tik nhom, ku Nhialic atō Raan cī lōc ku dōc nhom. ⁴Këya, mony è rōök, tēdē ke lēk kōc wēt Nhialic ke cī yenhom kum, ee Raan cī lōc ku dōc rac guöp. ⁵Ku tiŋ è rōök tēdē ke lēk kōc wēt Nhialic ke kēc yenhom kum è muoonyde rac guöp, athöij ke tiŋ cī muut nhom bī rac guöp. ⁶Na cīi tik yenhom ye kum, tē rōök kōc, ke ye rac guöp cīmēn tiŋ cī muut nhom. Këya, adhil yenhom kum. ⁷Moc acīi yenhom kum rin acī Nhialic looi bī ciët ye, ku gēm kēnē ye col athöij kek ye. Ku athëëk tik tēnē moc aye nyuoōth lōn cī ye looi ke cīt moc. ⁸Rin acīn kē cīi Nhialic lööm tēnē tik bī yen moc cak, ee tik yen acī cak kē cī lööm tēnē moc. ⁹Ku moc akēc cak rin è tik, è tik yen è cak rin è moc. ¹⁰Këya, rin è wēt kēnē ku rin atuuc nhial, tik adhil yenhom kum bī nyuoōth lōn tō yen moc cōk. ¹¹Ku cīt lōn ye yok kōc cī mat kek Bëny, tik acie kē puōl yic tēnē moc cīmēn ye moc kē cīi yic puōl tēnē tik. ¹²Ee yic, ee lōm è moc yen acī lööm bī ke tik cak ku è yic aya, lōn è tik yen è moc dhiëëth ku keek kedhie aabō tēnē Nhialic raan cī keriëec èbēn cak.

¹³Takkē yic, kek we è rōt lōn puōth yen bī tik rōök tēnē Nhialic ke kēc yenhom kum tē rōök kōc juëc thīn. ¹⁴Aye ciëej nyooth lōn bér nhiiüm

nhom apei aaciï path ke moc. ¹⁵Ku tén tik è kén dhëej. Nhiäm bäär aci Nhialic gäm ye bï ya kén yen yenhom kum. ¹⁶Ku na le raan ye tak lön wët lueel acie yic, ke yen ku akuut koc cï wët Nhialic gam, yok aa cïn tèdët ye yok Nhialic duccor thïn.

Guirku röt apath buk guöp Bëny röm

¹⁷Wek aa cä bï leec wël lëk we kä yiic, rin të rëm wek bæk Nhialic door, kärec yakë ke looi kek aa juëc tén käpuoth yakë ke looi. ¹⁸Tuej, aci koc kök lëk ya lön të rëm wek, wek aa weyiic tek. Ku acie wët tök yen yakë lueel. Ku kénë alëu bï ya yic. ¹⁹Ee tède, alëukë bæk weyiic tek è kamkun rin bï koc luel yic njic. ²⁰Të rëm wek ebën ke we ye akut, ku cok alon ye wek ye tak lön è yen kë cï Bëny döör looi kam koc yen camkë, ka cie yic. ²¹Rin të mith wek, wek aye ñek mith è rot ke we cii röt tit. Koc kök aa reer ke nëk cok ku wieet koc kök. ²²Ciënkë nhiiüm bëei ye wek mith thïn ku dëkkë thïn? Aye akut koc cï gam yen yakë bën rac guöp, ku guötkë koc cïn käjuëc nyin? Yakë tak yejö ba lueel ténë we rin luoi cït kénë? Ba we leec? Acä koc looi acin.

²³Rin yen aci piööc yok ténë Bëny. Ku è yen aca bën gäm we aya, lön Bëny Jethu, ee wëer wäär bï ye luom, ee cä ayup lööm, ²⁴nawën cï Nhialic leec, ke bëny ayup yic ku lueel, “Kénë è guäpdië cï looi rienskun. Camkë ayum kénë bï wek yen aa tak.” ²⁵Këlä aya, wën cï miëth thök ke lom aduñ cï thiäj muön abiëc ku lueel, “Aduñ muön abiëc kénë è döör yam kek Nhialic cï thany riemdië. Të dek wek ye, luojkë këya bï wek yen aa tak.”

²⁶Wek aa thon è Bëny lueel, yet aköl bï yen bën dhuk të cem wek ayum kénë ku dëkkë muön abiëc aduöök yic. ²⁷Këya, na cam raan ayum Bëny ku dëk aduñ muön abiëc yic, dhël yen ye dhjöl guöp, ke yeen ala guöp awuöc, rin cï yen adumuööm looi ténë guöp ku riem è Bëny. ²⁸Raan adhil yepuöu kañ caath kärec cï ke looi bï jäl mith ayup ku dëk aduöök yic. ²⁹Na cam raan ayup ku dëk aduöök yic, ku cii teden ye kek tök thïn kek guöp è Bëny yik yenhom bï njic, ka bï Nhialic tém awuöc të cem yen ayup ku dëk aduöök yic. ³⁰Yen è kë cï koc juëc weyiic gup riaam ku tuany ke ku thou koc juëc. ³¹Na kõjku yopuöth wic kärec cuk ke looi, ka cïn kë tém Bëny yo awuöc. ³²Ku luk aye Bëny looi ku tém yo awuöc, rin na nhiäk la piny thök ke Nhialic cii yo tém awuöc kek koc pinynhom èbën.

³³Këya, miëthakäi cï gam, të met wek wenhiüm bæk mith, ke we ye röt tit. ³⁴Ku na le raan nëk cok, ka dhil mith baai rin bï Nhialic we cii tém awuöc, rin cii wek röt ye tiit të röm wek. Ku wël kök aa ba la lueel të yeet yen ténë we.

11:25 B.bei 24:6-8; Jer 31:31-34

Miöc Wëi Nhialic

12 Ëmën, awièc ba jam miöc ye yön ténë Wëi Nhialic. Awièc bæk yith njic rin è käkkä miëthakäi cï gam. ²Aanjeckë, wäär ye wek koc cie Nhialic è door, wek aa we cï muör dhöl juëc bæk ke aa door jak cï kiëet. ³Awièc bæk njic lön acin raan ye Wëi Nhialic cök puöu, lëu ye bï Jethu lëk guöp wël rec. Ku acin raan la riel bï lueel lön ye Jethu Bëny të këc Wëi Nhialic ye tääu yepuöu.

⁴Miöc juëc cïi thöjaatö thïn, ku ee Wëi Nhialic töjë yen è ke gam. ⁵Koc aa luui dhöl juëc, ku è Bäny tök yen aye kë luööi. ⁶Miöc juëc cïi thöj ye koc luui aatö thïn, ku è Nhialic töj yen è ke gäm raan èbën rin luöiden wïc. ⁷Nhialic è raan gäm kë ye raan ye njic lön rëer Wëi Nhialic kek ye, ku bï luööi bï yen akut koc cï gam kony. ⁸Wëi Nhialic è raan tök gäm njieec käj. Ku Wëi Nhialic töj kënë, ee raan dët looi bï koc aa lëk käjuëc njic bö ténë Nhialic. ⁹Wëi Nhialic töjë, ee raan yiëk riel bï yen Raan cï lœc ku dœc gam apei. Ku yik raan dët riel è yen koc tuany kony. ¹⁰Wëi Nhialic è raan gäm riel bï yen kák jän gjï aa looi. Ku gäm raan dët riel è yen wët Nhialic lëk koc. Ku raan dët ke riel è yen miöc bö ténë Wëi Nhialic, ku kök cie bën ténë ye tek thook. Ee raan yiëk riel bï jam thok kök, ku gäm raan dët riel bï kák cï lueel thok kök teet yiic. ¹¹Ku è Wëi Nhialic töj kënë yen è käkkä gam èbën tëcít të wïc yen ye thïn. Ee njek gäm miöc cïi thöjkek miöc è njek.

Guöp ala yic käjuëc

¹²Guöp Raan cï lœc ku dœc è guöp tök la yic käjuëc, cïmën guöp raan la yic käjuëc. ¹³Kélä aya, yook èbën ke yo ye koc Judeo, tëdë ke yo ye koc cie koc Judeo. Tëdë ke yo ye koc lääu nhüüm, tëdë ke yo ye aloony. Wëi Nhialic aci njek kamkua a mucc nhom ku arëer kek yo, ku aci yo looi buk aa bañ guöp Raan cï lœc ku dœc.

¹⁴Ku guöp acie abañ tök, ala yic abëk juëc. ¹⁵Tëdë na lueel cök elä, “Rin cïi yen ye cin, yen acie abañ è guöp.” Ka cïi kënë ye looi, bï cïi ye abañ è guöp. ¹⁶Tëdë ke lueel yic elä, “Rin cïi yen ye nyin, yen acie abañ è guöp.” Ka cïi kënë ye looi aya bï cïi ye abañ è guöp. ¹⁷Na guöp èbën ye nyin, ke ye piñ këdë? Ku na guöp ye yic yetök, ke ye njör këdë? ¹⁸Ku yic akin, Nhialic aci abëk cïi thöj tääu guöp tök yic tëcít të wïc yen ye thïn. ¹⁹Na ye abañ tök yen tö thïn è rot, njöt acin guöp. ²⁰Ku yic akin, abëk juëc aatö thïn ku guöp ee tök.

²¹Këya, acii nyin lëu bï lueel ténë cin elä, “Yin acä wïc.” Ku acii nhom luel ténë cök, “Wek aacä wïc!” ²²Ku yic akin, abëk guöp ye tak ciët ke cïi ril, aaci dhil liu thïn. ²³Ku abëk guöp ye yön ke cïn luçi ye ke kuëec

nhiïm, kek aa yeku ñiec muk apath. Ku guöp aløy cie nyuɔɔth ë path, aye ñiec kum. ²⁴Ku guöp aløy cie thiaan, acie kum. Ku Nhialic acä abëk ë guöp ciï ke looi bïk aa guäp tök ebën, ku acä abëk ë guöp ciï ke ë kuëec nhiïm looi bï ya kek kädit apei. ²⁵Këya, guöp ë tök acii yeyic ë tek, ku abëkken ciï thöj aa röt kuɔny kamken. ²⁶Na rem guöp abaŋ tök, ka abëk kök ë guöp aaciï la lëj aya. Na lec abaŋ tök, ka abëk kök aa mit puɔ̄th kek ye ë tök.

²⁷Week ebën wek aa guöp Raan ci lɔc ku dɔc, ku ñek kamkun abaŋ guäpde. ²⁸Akut kɔc ci gam yic, Nhialic acä atuuc tööu tuej. Ku bö kɔc wël Nhialic lueel kecök. Ku bö kɔc ë piööc. Ku kɔc la riel ë luui käk jäj gëi. Ku bö kɔc la riel ye kek kɔc tuany kony bïk pial. Ku kɔc ë kɔc kony, ku kɔc mac kɔc, ku kɔc jam thok kök. ²⁹Keek acie atuuc ebën, ku aacie kɔc lëk wët Nhialic ebën, ku aacie kɔc ë piööc ebën. Acie raan ebën yen la riel ë yen luui käk kɔc gëi, ³⁰tëdë acie raan ebën yen la riel ye yen kɔc tuany kony bïk ben pial, tëdë acie raan ebën yen jam thok kök, tëdë acie raan ebën yen la riel bï käk ci lueel thok kök teet yiic. ³¹Wëlkë wepuöth miöc kek dít apei. Ku miöc path kamken ebën akin.

Nhiër

13 Alëu ba jam thok kök, ayi thok ye atuuc nhial jam, ku na liu nhiër ténë ya, ke yen acit raan loi duɔɔt, tëdë ke yen athöj kek lön̄h guöt ë path. ²Na ba la riel ye yen kɔc ñiec lëk wët Nhialic. Ayi ñiëec ye yen käk ye moony deet yiic. Ayi lɔn ba la gam ril apei ténë Nhialic, lëu yen ye ba gat yööök bïk röt nyoorj të reér kek thïn. Ku na ciën nhiër ke yen ë raan cïn kë ya lëu acin. ³Na gam ba käk tɔ ke yen ebën tek ténë kɔc ñöj, ku gam rot bï yen cuat meec, ku na ciën nhiër ka cïn kë kony ténë ya.

⁴Nhiër ë lɔn bï raan kërac guum ku lir puöu, acie tieel ku nhiaam. ⁵Nhiër acie kuööc ë wël ku acie coɔk ku acie thöök ë puöu. Raan la nhiër acie këreec ci luɔi ye ë muk nhom. ⁶Kɔc la nhiër ciit nhiër kɔc ci gam, aaciï puöth dhil miet të looi kärec, ku aa ye yic cɔl aa mit puöth. ⁷Nhiër ë yo cɔl agum këriëec ebën, ku ë yo cɔl amuk gamda kuat käk loi röt yiic, ku cɔl yo aijöth Nhialic ku cuk yit.

⁸Nhiër ë reér thïn akölaköl, ku miöc kök cimën luel wët Nhialic, ku jam thok kök ku ñiëec ë käj, käkkä ebën aa reér ku bïk liu. ⁹Rin miöcdn ye yok käj ñic arëer ke ye abak, ku riel ye yok wët Nhialic lueel a bak aya. ¹⁰Ku na la kë cie abak bën, ke kënë abak acii ben wic.

¹¹Yon ye yen meth, yen a ya ye jam cimën meth ku täk cimën meth, ku emen ye yen raandit, yen acie ben luui cimën meth. ¹²Kë yeku tñj emen acit mën dhie ye raan rot tñj macar la nyin durdur yic. Ku aköl

dët yok aabi kériëec ébën tüj apath. Ku émén yen acii kériëec ébën njic, ku aa ba njic ébën cimén të njic Nhialic ya thün.

¹³Ku émén gam ku njoth ku nhier aatö thün, ku këdit ke ébën é nhier.

Wël juëc rin miöc Wëi Nhialic

14 Ee nhier yen adhielkë yiëk wepuöth apei, ku tääukë wepuöth miöc ye yok tënë Wëi Nhialic, cimén miöcdit koc yiëk riel bïk wët Nhialic lueel. ²Raan jam thoj ciï koc kök njic é Nhialic yen aye yen jam tënë ye, acie koc kök rin acin raan wëtde deet yic. Ee riel Nhialic yen aye yen jam yith ciï ke njic. ³Ku raan wët Nhialic lueel é jam tënë koc, ku wëlke aa koc kony ku deetkë koc puöth bïk rëer apath. ⁴Raan jam thok cïn koc ke piy é yen rot kony yetök. Ku raan wët Nhialic lueel, akut koc ciï gam kony ébën.

⁵Alëu ba nhiaar të ye wek ébën jam thok cïn koc njic ke. Ku anhiaar apei bïk la miöc ye wek wët bïj tënë Nhialic lueel. Rin raan wët é Nhialic lueel aloi këpath apei tënë raan é jam thok cïn koc njic ke, na cie këya, ka dhil la raan tet wël ye lueel yiic rin bï akut koc ciï gam kony. ⁶Këya, të le yen bën tënë we miëthakai ciï gam, yenjö ba kuöny we të ye yen jam thok ciï ke ye piy? Acin këdänj. Ku é bï piath të lëk yen we wët ciï Nhialic nyuöth ya, ku të piööc yen njieec é käj ciï Nhialic gam ya. ⁷Ku këlä aya, kák cïn yiic wël ye ke piy të gut ke cimén lëör ku thom, na ciï raan ke gut tëcít të wic bï rölden nyooth, ke koc piy bï kën yen wic bï looi njic këdë? ⁸Ku na ciï raan lëör é tøj gut tëcít të ye njiec ye, ke koc bï röt guiir këdë bïk la tøj? ⁹Ku këlä aya, bï raan dët wët lëk koc é thok kök deet yic këdë të ciï yen la gei? Yïn abï ciët raan jam alir yic é path. ¹⁰Thok juëc ciï thöj aatö pinynhom, ku acin thoj tøj ciï këde ye deet yic. ¹¹Ku na cä thoj jieem raan ye deet yic, ke raan jam é thoj kënë é raan kuat dët tënë yen, ku yen é raan kuat dët tënë ye. ¹²Ku cït lön wic wek ye apei bïk riel ye Wëi Nhialic gäm koc yok, dhielkë them kam käkkök yiic ébën bïk riel ye ke koc ciï gam kony, kuany.

¹³Këya, raan jam thoj ciï koc kök ye deet yic, adhil röök bï la riel teet yen wël ye lueel yiic. ¹⁴Rin na röök këlä aya thoj cä njic, ke Wëi Nhialic arjöök aya yapuöju, ku nhiamdië acin këpuöth looi. ¹⁵Na ye tede kan, ke yenjö ba dhiel looi? Yen abï röök ku wak yapuöju ku nhiamdië kedhie. ¹⁶Të leec yïn Nhialic yïpuöü é rot, thoj kuc raan dët bï röök ya gam këdë, "Yenakan." Rin kuc yen kë ye lueel? ¹⁷Na cok lecdun tënë Nhialic piath apei, ke yïn acie raan dët é kony acin.

¹⁸Yen alec Nhialic rin ye yen jam thok juëc ciï njic wär yen we ébën. ¹⁹Ku tën amat koc ciï gam, aya wic apei ba jam wël lik lëu bï ke deet yiic rin bï yen koc kök piööc, tën të bï yen jam wël juëc cïn koc é ke piy.

²⁰Miëthakäi, koc cï gam, pälkë kë ye wek tak cimën mith. Yakë tak cimën koc cï nhiiüm bak ku bæk gup ciën awuöc cimën mithkor cïn awuöc yekë looi. ²¹Acï göt athör theer wël Nhialic yic elä,

“Yen abi koc é jam thok cïn koc njic keek
cöl ajam ténë kackië,
ku na cökkë looi këya,
ke keek aa ijot ke cïi wëtdië bï piñ.”
Acï Bëny lueel.

²²Këya, miöc ye koc jam thok kök, acie kïn koc cï gam, ee kïn riël Nhialic nyuɔoth ténë koc këc gam. Ku miöc ye wët Nhialic lueel, ee kë ye koc cï gam kony, acie kë ye koc këc gam kony. ²³Na mat koc cï gam kenhiüüm ébën ku rekkë jam yic thok cïi thöj, ku bö koc këc känj deet ku koc këc gam, ke cik bï lueel lön cï jöjrac ke däm? ²⁴Ku na bö koc këc känj deet ku koc këc gam, të lëk wek koc wët Nhialic, ka bï raan yök é rot lön le yen guöp adumuööm të piñ yen é wëlkä. Abi wël cï piñ cöl ajiç kë cï wuööc. ²⁵Ku wët Nhialic abi kákken ye tak yepuöu cöl ajiç koc kök. Ku abi yenhom guöt piny ku door Nhialic ku lueel, “Nhialic arëär kek we ayic!”

Käpuoth ye looi të röök koc

²⁶Yenjö ba jäl lueel miëthakäi cï gam? Të met wek wenhiüüm bæk Nhialic door, raan tök ee waak ket ku piööc ñek. Ku luel raan dët kák cï nyuöth ye, ku war raan dët wët cï lueel é thon dët yic. Käkkä aaye looi ébën bïk akut koc cï gam kony. ²⁷Koc jam weyiic é thok kök cïi njic të met wek wenhiüüm, acïi koc karou ayï koc kadiäk wan thook. Wek aa dhil ñek ajam é ñek cök, ku raan war wëtdun lëkkë koc yic, adhil të thïn. ²⁸Ku na liu raan war thok yic, ke raan jam thon cie piñ koc kök abit ku jieem yepuöu é rot ténë Nhialic. ²⁹Calkë koc karou, tëdë koc kadiäk cï Nhialic gäm wëtde, aa lëk koc. Ku koc kök akut, koc cï gam aa bit bïk kë luel döt yic kepuöth. ³⁰Ku na bïi Nhialic wët raan cï nyuc amat yic puöu, ke raan jam akäac. ³¹Calkë raan tök aye jam ku ben ñek la yecök, rin bï raan ébën piööc ku deet é puöu. ³²Raan jam, lëk koc wët Nhialic adhil njic yenhom bï kööc ku ben raan dët päl jam, ³³rin awic Nhialic buk aa jam ke ñek é ñek cök, ku cuk ye tëér é kamkua.

Të met akut koc cï gam yenhom teden ye kek röök thïn, ³⁴ke diäär aaciï päl bïk jam. Keek aa dhil biët ku pijkë. Aa dhil të röör cök cït të yeku yök ye ke cï göt löj koc Judeo yic. ³⁵Na le kë wickë bïk deet yic, ka dhil röörken thiëec të cï kek dhuk baai. Rin acïi path bï tik jam amat akut koc cï gam yic.

³⁶Nadë ke ye wek we biï wët ë Nhialic thïn? Nadë ke ye we wepëc yen biï yen? ³⁷Na ye raan tak lön ye yen raan kák Nhialic tij, tëdë ke ye Wëi Nhialic nyuööth, ka dhil njic lön kák gät ke aa kák bö tënë Bëny. ³⁸Na ye kakkä dhöl yiic, ke duökkë ye kuëec nhom.

³⁹Këya, miëthakäi cï gam, tääukë wepuöth kák bi Nhialic nyuöth we yiic bæk ke aa lëk koc, ku duökkë koc kök cï gam jam thok kök, ye gël bik cii jam. ⁴⁰Wek aa dhil kériëec ébën looi dhöl la cök.

Jethu aci jöt raj yic

15 Emén miëthakäi cï gam, wek aa ba ben lëk rin Wët Puoth Yam ya lëk we, wët cák yön cák gam wepuöth ébën. ²Wët ya lëk we, ku yen bi we luök aya të muk wek ye cït të cï yen ye lëk we thïn, ka bi ciën wët puoth cák gam, të cii yen ye yic.

³Yen aci wët thiiek yic apei yön ku lëk we. Wët cï Raan cï lœc ku dœc thou rin adumuöömkua. Cït të cï gät ye athör theer wël Nhialic yic. ⁴Acik thiök ku yeen aci Nhialic jöt thou yic nïn kadiák cök bi ben pïr, cït të cï gät ye athör theer wël Nhialic yic. ⁵Ku nyuth rot Pîter ku jöł atuuç kathiäär ku rou. ⁶Ku ben rot nyuööth tënë koc juëc wär koc buot kadhiëc, kocken ye buööth cök, koc jöt ke pïir koc juëc, cök alön cï koc kök thou. ⁷Ku ben rot nyuööth Jemith ku jöł rot ben nyuööth atuuç ébën.

⁸Ku jöł rot nyuööth yen ciëen cimén raan lök dhiëéth ciëen. ⁹Rin ë yen akoor tënë atuuç ébën, aya yön aciï path biï yen a coöl yen atuuç rin yen aci koc akut, koc cï gam jöör, ku cal ke aa gum apei. ¹⁰Ku dhëëj ë Nhialic acä col acit kënë akölë. Ku dhëëj cï gäm yen akëc nhom deer piny. Yen aci luui apei lusi wär yen atuuç kök, ku acie rieldië ë rot, ee miöc cï Nhialic gäm ya yen alëu yen ë lusi kënë. ¹¹Këya, na ye wët kënë yen ya lëk koc, tëdë ke ye yen lëk atuuç kök koc aya, ke yen ë wët töj le yok tuej ke lëkku koc, ku ë yen acak gam.

Koc cï gam aabi röt jöt rëj yiic

¹²Na ye lëk koc lön cï Nhialic Raan cï lœc ku dœc jöt thou yic, ke yenjö ye koc kök ë kamkun ye lueel lön cii koc cï thou bi jöt bik ben pïr? ¹³Na ye wët yekë lueel yic, lön cïn yen raan cii jöt ë thou yic, ke Nhialic akëc Raan cï lœc ku dœc jöt ë thou yic aya. ¹⁴Ku na Raan cï lœc ku dœc këc jöt raj yic, ke wët yeku lëk koc ku gamdun tënë Raan cï lœc ku dœc acin wëtde yic. ¹⁵Ku dët aya abi nyooth lön lueel yok lueth rin Nhialic, rin acuk lueel lön cï yen Raan cï lœc ku dœc jöt thou yic. Ku na ye yic lön këc koc cï thou jöt bik ben pïr, ke Nhialic akëc Raan cï lœc ku dœc

15:3 Ith 53:5-12 15:4 Wk 16:8-10; Mt 12:40; Lüo 2:24-32 15:5 Mt 28:16-17; Mk 16:14;
Lk 24:34, 36; Jn 20:19 15:8 Lüo 9:3-6 15:9 Lüo 8:3

jöt thou yic. ¹⁶Rin na kēc kōc cī thou jöt, ke Raan cī lōc ku dōc akēc jöt aya. ¹⁷Na Nhialic kēc Raan cī lōc ku dōc jöt thou yic, ka cīn kē kuny gamdun we tēnē Raan cī lōc ku dōc, ku adumuöömkun aa ḥnot ke kēc päl piny. ¹⁸Na Raan cī lōc ku dōc kēc jöt thou yic, ke wētde yic aya, abi cīt lōn cī kōc cī gam ku aacī thou, aa kōc ḥnot ke rēer adumuööm yic. ¹⁹Na yeku ḥjöth lōn bī Raan cī lōc ku dōc yo kony pīr akölē yic ē rot, ku acie pīr akölriēec ēbēn, ke yok aabī kuat raan tō pinynhom ēbēn yic ḥneer ē riēnkua.

²⁰Ku yic ē kē cī Nhialic Raan cī lōc ku dōc jöt thou yic bī nyuɔoth lōn bī yen kōc cī thou jöt aya. ²¹Cimēn ye kōc thou rin kēwāär cī raan tōk looi, ke kōc aabī rōt jöt thou yic aya rin kē cī raan dēt looi. ²²Cimēn wāthēer ye kōc thou rin ye kōc tōk kek Adam, ke yeen aya kōc aabī jöt bīk pīr rin cī kek mat kek Raan cī lōc ku dōc. ²³Ku ḥnek abi la akolden bī ye jöt thou yic. Raan cī lōc ku dōc yen acī kaj jöt thou yic, ku kacke aabī jöt aköl le yen dhuk. ²⁴Ku thök ē piny abi jäl bēn, ku Raan cī lōc ku dōc, abi jak ril pinynhom kek kacken rac ēbēn, ku gem Bääny tēnē Wun Nhialic. ²⁵Rin Raan cī lōc ku dōc adhil mac yet aköl bī Nhialic kōc ater ēbēn göök ku bīi ke yecök. ²⁶Raan ater bī jäl göök ciēen ee thou.

²⁷Aci gōt athör theer wēl Nhialic yic ḥlä, “Nhialic acī kēriēec ēbēn tääu yecök.” Alēu bī deet yic lōn, kēriēec ēbēn, ye lueelkä, Nhialic guöp aliu ē käkkä yiic rin ee yen Raan cī lōc ku dōc looi bī kaj mac ēbēn. ²⁸Ku na cī kēriēec ēbēn tääu Raan cī lōc ku dōc cök, ke yeen nhom yen Raan cī lōc ku dōc abi rot tääu Nhialic cök, yen raan kēriēec ēbēn looi bīk tō yecök, ku Nhialic yen abi kēriēec ēbēn jäl mac.

²⁹Takku ḫemēn kōc ye muɔɔc nhiiüm rin kōc cī thou. Yenjö yakē ḥjööth? Ye kēpiath ḥjö ye kōc ye muɔɔc nhiiüm rin kōc cī thou looi tē cīi Nhialic kōc cī thou ē jöt bīk ben pīr? ³⁰Na cīi kōc cī thou rōt ē ben jöt, ke yenjö ye yok yonhiüm rääm akölaköl kē ye yok thou yok thīn. ³¹Miēthakäi cī gam, thou ē ya tieet piny akölaköl. Yen akuēēj, yen aluel yic rin ee kēnē ē nhiaamdiē ē riēnkun, lōn cī yok rōt mat kek Raan cī lōc ku dōc Jethu Kritho Bänyda, ee piērda yic. ³²Yenjö ca yok thīn wāär thēr yen kek kōc cīt lääi Epethuth? Na kōc cī thou cie jöt bīk ben pīr, ke yo mithku ku dēkku, nhiaäk yok aabī thou. ³³Duk rot cōl amär, “Na ye cath ke kōc rec, ka rec yi ba ciēt ke.” ³⁴Yakē ḥniēc tak ku pälkē dhölkun adumuööm. Ee yär guöp rin kōc kōk weyiic aa kuc Nhialic.

Guöp cī rot jöt ranj yic

³⁵Raan dēt abi thiēc ḥlä, “Bī Nhialic kōc cī thou jöt kēdē bīk ben pīr? Ye guöp yindē bī tō ke ke?” ³⁶Yenjö thiēc wek kēlä! Tē com yin kāu,

ku cii yic koy pät bi ciët kë ci thou ka cii cil. ³⁷Ku kë ye com è käu è path cimën käu è rap ku kák kök, acie kool rap yen ye com bi ben dit. ³⁸Nhialic è käu gäm guöp ci löc ye. Ee kuat käu gäm guöpden path ke ye.

³⁹Gup kák pür ebën aaciï thöy. Koc aa la guäpden è röt, läai aa la guäpden è röt, diet aa la guäpden è röt, ku rec aa la guäpden è röt aya.

⁴⁰Ala gup tō nhial ku gup tō pinynhom, ku dhëenj rëer kek gup tō nhial acii rëer ke gup tō pinynhom. ⁴¹Akol ala dhëenjde è rot, pëei ala dhëenjde è rot ku kuel aa la dhëenjden è röt. Ku kam è kuel, kuel kök aa la dhëenjden è röt aya.

⁴²Abi ciët è kënë tē le Nhialic koc ci thou jöt bik pür. Të ci guöp thiök ka dhiäth bi ya tiçp, ku tē jöt ye, ka cii ben thou ku cii ben dhiäth. ⁴³Të ci guöp thiök, ka ci riäak ku cïn dhëenj ku riel. Të jöt Nhialic ye, ka bi dhëenj ku ril. ⁴⁴Të ci ye thiök, ke ye guöp pinynhom tën, tē jöt ye, ka bi ya guöp ye Wëi Nhialic gäm pür. Cít lön tō guöp pinynhom thïn, guöp pan Nhialic atö thïn aya. ⁴⁵Rin aci göt athör theer wël Nhialic yic elä, “Raan tuej Adam eci cak ku bi pür, ku Adam ciëen è pür wëi gam.” ⁴⁶Acie guöp pan Nhialic yen koy bën è guöp pinynhom. ⁴⁷Adam tuej è cak è tiçp, ku Adam dëëtè è bö nhial. ⁴⁸Koc pinynhom aa thöy kek raan wäär cak tiçp, ku koc è koc nhial aa thöy kek raan bö nhial. ⁴⁹Emen yok aa thöy kek raan ci looi è tiçp, ku akoldä yok aabi thöy kek raan bö nhial.

⁵⁰Miëthakäi ci gam, awiëc bæk njic lön gupkuan la yiic adiöy ku riem aabi riäak piiny raj yic. Aaciï röt bi mat è bääny Nhialic yic, bääny rëer thïn akölriëec. ⁵¹Wek aa ba lëk kë cäk njic theer ku bæk deet yic emen. Acie yo ebën yok bi thou, yook ebën yok aabi yiék guöp è yam. ⁵²Abi rot looi kaam thïn koor è path. Të piy këcüt kaj yic akoldä thöök piny, Nhialic abi koc ci thou jöt bik pür. Yok aabi waar ebën buk ciï ben thou. ⁵³Gupkuan ci thou ku riëekkë è raj yic, aabi waar gup

Të piy këcüt kaj yic akoldä thöök piny, Nhialic abi koc ci thou jöt bik pür (15:52)

cie thou, gup cie riääk raŋ yic. Ku yok koc pir yok aabi gäm gup cie thou. ⁵⁴Të le kënë rot looi, gupkuan ë thou ku riëekkë aabi waar bïk cii ben aa thou, ke wël Nhialic ci göt theer aabi kenhüim jäl tieen,

“Riel ë thou acii liu, thou aci göök papot!”

⁵⁵“Yin thou, rieldu ako? Yin thou, rieldun yin yo göök ë yin koc nök ako?”

⁵⁶Thou ee rielden yen koc nök yök tñë adumuööm, ku adumuööm ee rielde yök tñë löj. ⁵⁷Yok aa dhil Nhialic leec, rin ci yen yo col ayök riel ye yok adumuööm ku thucoo tiaam, rin ke ci Bänyda Jethu Kritho looi.

⁵⁸Këya, miëthakäi ci gam, muökkë gamdun apath guöömkë. Yakë luui akölaköl rin Bëny, rin anjeckë acin kuat luçi yakë looi rin Bëny bi nhom kaŋ deer piny ë path.

Wëeu ye juaar rin koc ci gam Judia

16 Awiëc ba jam rin wëeu wiëckë bæk ke juaar rin bi wek koc ci gam Judia kony. Wek aa dhil ke ca lëk akuut koc ci gam Galatia looi. ²Heck ë kamkun adhil wëeu atööu tëcít tñen akuënden bi lëu aköl Nhialic thok ebën, rin bi ciën wëeu ben kuëöt yiic aköl bi yen bën. ³Na la bën ke yen abä athöör gäm kockun cäk kuany, ku lëk koc Jeruthalem lön kockä aa koc yëth wëeu cik juaar tñë we. ⁴Na pëth tñë ya ba la Jeruthalem, ke kek aabi cath ke ya.

Të ci Paulo guiér kenyde

⁵Yen abi jäl bën tñë we të ci yen kaŋ tëek Mathedonia, rinaca guuir ba tëek thïn. ⁶Aya yök yen abi lök ya la rëer kek we, tëdë yen abi rut thöl, ku wek aa bä kuony la kenydië yic kuat të le yen thïn. ⁷Acä wic ba we tiij ë path emën ku bar tuej. Aya njöth ciët ya bi rëer apei kek we të pël Bëny ye bi rot looi.

⁸Yen abi rëer Epethuth ë tñen yet aköl Yan Ayup cïn yic luou, ⁹rin yen ala kë luoci ke dit tñen apei, cok alon ci koc juëc kë luoci wic.

¹⁰Na bö Timothi, ke nyuöthkë ye lön acin ke bi ye col ariöc të rëer yen kek we, rin alui rin Bëny cimën luui yen rin Bëny aya. ¹¹Acin raan ë kamkun yöj Timothi guöp. Kuonykë bi dhöldé tëek apath bi dhuk tñë ya ke puol guöp, rin anjääth bi dhuk kek miëthakäi ci gam luui yok ke e tök.

¹²Emën, rin wämääth Apolo, aca ya yöök bi la tñë we kek miëthakäi kock ci gam. Ku acii wic bi la tñë we emën, ajoet bi la të lëu yen rot.

15:54 Ith 25:8 15:55 Yoth 13:14 16:1 Rom 15:25-26 16:5 Lusi 19:21
16:8 Leb 23:15-21; L.rou 16:9-11 16:8-9 Lusi 19:8-10 16:10 1Kor 4:17

Wël ciëen

¹³Tieërkë nhiiim, kääckë ë cök gamdun yic, duökkë riöc, riëlkë puöth.
¹⁴Wek aa dhil kériëec ébën looi kek nhiër wepuöth. ¹⁵Wek aa njic Ithipanath kek kacke, kek aa kç ke kç wët Nhialic gam pandun Akaya ku yekë luui apei rin kç ë Nhialic. Wek aa läj, miëthakäi, ¹⁶bäk kç cït käkkä theek ku raan dët rot mät thïn bï luui kek ke.

¹⁷Yen amit puöu rin cï Ithipanath ku Portunato ku Akaikuth bën, keek aacï bën luui nyiendun wäär liiu wek. ¹⁸Rin aacä ben cök puöu ku we aya. Dhielkë wët ye kockä lueel piñ.

Muöth ciëen

¹⁹Akuut kç cï gam wun Athia aa we tuöc miäthden, Akuila ku Prithkila ku akuut kç cï gam mat panden, aa we tuöc miäthden apei rin Bëny. ²⁰Miëthakäi cï gam tõ ë tën aa we muööth. Miäthkë röt ë kamkun muööth kç cï gam.

²¹Ee yen Paulo yen agät ë muöth kënë ë ciëendië.

²²Kuat raan cïi Bëny nhiar abi kërac yön. Bänyda, bääär!

²³Bï dhëej Bänyda Jethu reëer ke we.

²⁴Nhiërdië arëer kek we ébën rin Jethu Krïtho.

Athör ë rou cï Paulo gät koc gen Korinth

Wët nhom

Athör ë rou tënë koc cï gam gen Korinth, ee gët Paulo wäär cï wël wääc kam akut koc cï gam kek ye. Koc kök kam akut koc cï gam yic aake ye Paulo lëk guüp wël rec apei. Ku acii Paulo nyuüth ke lön wic yen ye bï ben döör ke ke, ku acii puüu miët apei wén cï yen rot looi.

Abañ tuej athöör yic, Paulo ë jam ciëejde kek akut koc cï gam gen Korinth. Ku têt ke kën gët yen athöör wäär ke tuc puüu apei. Ku lëk ke miët ë piände rin pël ë wët piny, ku döör kamken cï wël cï lëk ke athör kënë yic col aloi rot. Ku jol lëk akut koc cï gam bik koc njöj cï gam pan Judia aa kony ë puüu ebën. Ku wén jol wël wicke bï ke lueel thök, Paulo acii rot bén kony tënë koc kök Korinth ye lueel lön kek atuuuc ayic, ku lön ciï Paulo ye atuny la cök.

Käk tɔ̄ thïn

Wët Nhom	1:1-11
Paulo ku akuut koc cï gam gen Korinth.....	1:12-7:16
Kuccony rin koc cï gam Judia.....	8:1-9:15
Paulo ë rot kony lön ë yen atuuuc ayic	10:1-13:10
Thök ë wël.....	13:11-13

1 Athör kënë abö tënë Paulo, atuny Jethu Kritho ë wët wic Nhialic, ku wämääthda Timothi ku tënë akut koc cï gam gen Korinth, ku tënë koc kök ë Nhialic ebën rëer pan Akaya.

2Bï Nhialic Wäda ku Bëny Jethu Kritho we yiëk dhëej ku döör.

Paulo ee Nhialic leec

3Lecku Nhialic Wun Bänyda Jethu Kritho. Yen ë Wädan lir puüu tënë yo ku yen ë yo deet puüth kärec yiic akölaköl. **4**Ee yo deet puüth kärec yo yok yiic, rin buk lëu aya buk koc kök aa deet puüth käracken yiic. Aayeku ke deet puüth cït të ye Nhialic yo deet puüth thïn. **5**Ku cït lön

ye yok gum aya rin wët Raan cï lœc ku dœc, yen ë tede aya, Nhialic ë yo deet puöth käjuëc ril yiic apei akölaköl. ⁶Na guumku, ke rin bï we deet puöth ku luäk we, na deet yopuöth ke rin bï we deet puöth, ku gëm we riel ye wek gum cimën të ye yok käj guëjom thïn aya. ⁷Wek aa njöthku apei, rin ajicku lön guum wek cimënda, käya yok aabï deet puöu röm yodhie.

⁸Miëthakäi, awicku bæk kärec cï yo yok wäär rëer yok pan Athia njic. Kärec ke cuk yok aake dit apei ciët ke cuk bï lœu buk ke guum, yok aa yo cï yonhiïm njec wei ë piërda. ⁹Acuk yok lön cït yok koc cï tém thou. Ku kënë aci rot looi bï nyuöth yo lön acie riëlda yen njöthku, ee riël Nhialic raan koc cï thou jöt. ¹⁰Acï yo puöjt bei käk ke duër yo nök yiic, ku abï yo kony. Ku ajöthku lön bï yen yo ben kuöny bei, ¹¹cimën cï wek yo kony ë röökkun. Käya, röök juëc bï looi ërienkua aabï Nhialic dhuk nhïïm ku dœc yo, ku koc juëc aabï Nhialic leec rin këpuöth cï looi tënë yo.

Paulo aci kenyde waar yic

¹²Ajicku yopuöth kuat käk yeku ke looi pinynhom ë tën aa yeku ke looi puöñ yer cï Nhialic gäm yo. Ku ë yen kënë yo cïl ajic rëer kek we. Ku yen aloiku dhëenj ë Nhialic, acie njëëc kaj tö ke raan. ¹³⁻¹⁴Wek aa ya gät käk lëukë bæk ke kueen ku dëtkë keyiic. Ku na cok amën ciët wek wëlka ye deet ebën, ka ya njööth lön not bï wek ke deet yiic ebën, rin na ye aköl le Bányda Jethu dhuk ke wek aabï nhiam rienkua cimën bï yok nhiam ë we.

¹⁵Rin njic yen ye lön bï wek wëlkië deet, aca guiir tuej ba la tënë we bæk dët ben yok. ¹⁶Rin ë ca guiir ba tëek tënë we të le yen Mathedonia, ku të le yen dhuk aya, ku bæk ya cïl ala Judia. ¹⁷Wäär guiir yen kenydië käya, ye nyooth lön ciët yen ye wic ba dhiel looi? Të guiir yen kë wiëc ba looi cä ye yiëk vanhom? Tëdë ya ke guiir cimën koc pinynhom ë tën, koc ye lueel, “Yëë,” Ku gokë lueel, “Yei, yei,” Nyin yic kedhie? ¹⁸Cimën njic yok ye alanden lön Nhialic ë wëtde tieej nhom, kë ca thön we ecie “Yëë,” tëdë ke ye “Yei.” ¹⁹Rin Wén Nhialic Jethu Kritho ye yok wëtde lëk we yok Thilath ku Timothi, ë këc bën ke ye puöu rou, écï bën ke ye puöu tök. ²⁰Na cok la käjuëc cï Nhialic thön ka tök rin Raan cï lœc ku dœc, rin yen ë käk cï Nhialic ke thön tieej nhïïm. Ku ayeku lueel ë rienke, “Yenakan,” të leec yok Nhialic. ²¹Ee Nhialic yen ë yo looi yodhie buk aa tök kek Raan cï lœc ku dœc. Acï yo dœc, ²²ku yik yo kinden ye yok kacke, ku tëeu Wëike yopuöth bï nyooth lön ye yok kacken bï käk cï tööu yok.

²³Na ye lueth yen lueel, ke Nhialic abä täm awuöc. Wët këc yen ben la Korinth ë rin ciïï yen ye wic ba we col aben gum. ²⁴Acuk wic buk we mäc kë bæk gam. Ajicku lön wek aa ril ë gamdun yic. Wek aa konyku ke rin miët ë piändun.

2 Këya, aca ben tak ba ciïï bë tënë we rin bë ciën këreec dët ben rot looi. ²Rin na cal we aa riääk puöth, ka cïn raan dët cï döñ bë yen col amit puöju, rin aa wek aca rac puöth. ³Ku cït lön yen tënë cï yen we gät athöör thïn, yen aciï bë bën, rin aya yön ke ya bë riääk ë puöju yön, të ya tak ke ya bë kë col ya amit puöju yön thïn. Ee ɻiec alanden, kë bë col amit puöju abi we col amit puöth aya. ⁴Wäär gët yen we athöör, yen a ya rem puöju apei aba ya dhiau, ku kën luɔci acie lön bë yen we rac puöth, ee rin bæk të nhieer yen we thïn apei ɻiec.

Pël wët piny tënë raan cä awuöc looi

⁵Na cï raan awuöc looi tënë raan dët, ka këc looi tënë yen ë rot, ee tënë we rin acit kë cï looi tënë we cok ciïï ye we ebën. (Alueel kälä rin acä wic ba jam ë wët kënë yic apei.) ⁶Ee tëde yen të cï koc juëc kamkun raan kënë wëët thïn. ⁷Emën këya, wek aa dhil wët päl piny tënë ye ku deetkë puöju rin bë puöju ciïï pëk wei bë jäl ë gam yic. ⁸Këya, wek aa yöök bæk col ajic lön nhieer wek ye. ⁹Wek aaca gät athör kënë rin ë wiëc ba ɻiec lön ye wek wélkiën ca lëk we gam ebën. ¹⁰Na le raan töñ pël wek wët piny tënë ye, ke yen apël wët piny tënë ye aya, të le yen awuöc cï looi dhiel päl piny tënë ye ayic. Aya looi ë rienkun ke Raan cï lõc ku dçc daai kë tö yapuöu. ¹¹Yen ë kënë looi rin bë Bëny jakrec riel ciï yön bë luɔida rac, rin tëden yen luui thïn ajicku apei.

Dieer ë Paulo gen Troath

¹²Wäär yëët yen gen Troath ba Wët Puöth Yam ë Raan cï lõc ku dçc bën lëk koc, ke yön lön cï Bëny Jethu dhël ë luɔi ɻaany thok. ¹³Ku yen ë ya cï dieer apei rin këc yen wämääth Tito yön. Guo koc tööñ ku bar Mathedonia.

Riel ye yön tënë Raan cï lõc ku dçc

¹⁴Lecku Nhialic! Ee yook wat nhiiüm akölaköl buk tiam rin Raan cï lõc ku dçc. Nhialic ë yo luɔi bë ɻiëec rin Raan cï lõc ku dçc piny thöñ yic ebën cïmën miök ɻiir apei. ¹⁵Rin yön aa cït adöñ ɻiir mit ye Raan cï lõc ku dçc gäm Nhialic, adöñ ɻiir ë thiëi piny kam koc luëk Nhialic, ku koc mär. ¹⁶Tënë koc kök ë ɻuäc reec ë thou bëëi, ku tënë koc kök

ë ḥuāc mit ë pür bëēi. Yeja lēk ye bï kēnë looi? ¹⁷Yok aacii cït kçj
juëc kök wët ë Nhialic looi bï kek aa la lim. Yok aa wët ë yic lueel ë
Nhialic nhom, rin yok aa kçj Raan cï lœc ku dœc, ku ë Nhialic yen aci
yo tooc.

Koc lui ë Döör Yam

3 Yakë tak lön yok aa ben röt lëk we? Acie tëde. Koc kök athör lööm tënë we bï kek röt la nyuõth koc kök, ku koc kök aa athör bëei tënë koc kök bï kek röt bën nyuõth we. Ku yok acie wic athör cït käkkä. **2** Aa wek athördan yeku muk, cï göt yopuõth bï raan ëbën njic ku kueen. **3** Wek aa cït athör bö tënë Raan cï lœc ku dœc. Akëc Raan cï lœc ku dœc göt galam, aci göt Wëi ë Nhialic pïr. Akëc göt aleel pat yiic köth, aci göt yopuõth.

⁴Alëuku buk käkkä lueel ke yo njic Raan cï lçc ku dçc ë Nhialic nhom.
⁵Acä lëu ba lueel lñn yok aa la riëlda ë röt ye yok Nhialic luëöi. Riel ye yok ye luëöi ayeku yok tënë ye. ⁶Yen acï yo yiëk riel ye yok kçc lui rin döör ë yam kek ye, döör ë Wëi ciï cit löj cï göt. Löj cï göt ee thou bëëi tënë kçc, ku Wëi ë pïr bëëi.

⁷Löj éci göt aleel pat yiic köth, ku diik Nhialic éci rot nyuɔɔth wäär gem ye. Na cök a wäär ci ruel Nhialic yen ci Mothith paat piny bën jäl amääth, ke ñot ril apei bi kç Itharel ciï lëu bik Mothith döt. Këya, na ye löj thou bëei, ténë kç yen luui kç yen bën kek diikdit cüt kënë, ⁸ke diik luui Wëi ciï bi dit apei! ⁹Na ye löj döör theer kç col atëm awuɔc la diik, ke ye diikdit yindë bi löj döör yam kç col aala cök ténë Nhialic bëei! ¹⁰Ee yic, löj döör theer acin këpuoth bi ye thöoj kek löj döör yam. ¹¹Na ye löj döör theer ci guɔ bën liu la diik, ke ye diikdit yindë bi döör yam ciï bi kan liu bëei!

¹²Yok aa cie riöjc tē jieem yok rin le yok njöth löj döör yam la diikdit akölriëec ebën ¹³Yok aaciï cit Mothith wäär yenyin kum bï koc Itharel diik Nhialic cii njic tē jiël yen thïn amääth. ¹⁴Keek aake ci muör puöth. Agut cit emen kën ke col aaciï kän njic ajoot tē kueen kek athör löj theer, kën ke muör puöth ajoot tō thïn. Ku aye nyaai tē mët raan rot Raan ci lœc ku dœc. ¹⁵Agut cit emen get yen athör, tē kueen kek löj Mothith, kën ke muör puöth bik kän cii njic ajoot thïn. ¹⁶Ku kënë aye nyaai tē mët raan rot Bëny. ¹⁷Ku Bëny ye lueel ë wëlkä yiic ë Wëi. Ku tē rëer Wëi Bëny thïn, lääu nhom ë tō thïn. ¹⁸Diik Nhialic ayeku nyuɔoth rin cïn yen kën yo muör puöth. Ku Wëi Bëny ë yo looi ebën buk ciët ye, ku dieekde ë rot juak, kënë ë luçi Wëi ë Bëny.

3:3 B.bei 24:12; Jer 31:33; Edhe 11:19; 36:26 **3:6** Jer 31:31 **3:7** B.bei 34:29 **3:13** B.bei 34:33
3:16 B.bei 34:34

Riel Nhialic gupkuuan cít töny cí cuëec tiçp

4 Kéya, yok aacie dhör é luçi kënë rin é Nhialic yen agëm ye yo é lier piände. ²Yok aaci kuec buk kák ye moony ku kák koc rac gup cii ye lueel. Ee yic yen ayeku lueel koc nhiiim. Ku yen aye kek ye njic kepuöth ebën, yeku koc yindë é Nhialic nhom. ³Na cii koc kök Wët Puoth Yam yeku lëk koc ye deet yic, ka koc cí puöth määr kek aacie ye ye deet yic. ⁴Jörac mac koc piny kënë ya aköl aci koc këc gam muşr puöth, ku bik ruel é bën ténë Wët Puoth Yam cii ye tiñ, wët yam diik Raan cí lœc ku dœc yen cít Nhialic guöp. ⁵Yok aaci koc ye lëk rin bï yok röt lueel, yok aa koc lëk rin Jethu Kritho ke ye Bëny. Ku yook ke yo ye aloony ténë we rin Jethu. ⁶Nhialic yen luel ye athör theer yic elä, “Col ruel aruel muşöth yic.” Yen é Nhialic tööj col ruel njieec kañ aruel yopuöth bï yo nyuöth diik Nhialic é ruel Raan cí lœc ku dœc nyin.

⁷Ku yok koc la kepuöth diüt kënë, yok aa cít töony cí cuëec é tiçp. Ku é rot looi käya bï nyuɔoth lön rieldit apei é bën ténë Nhialic, aacie yo. ⁸Yok aa kák jör yo yok ku aacie yo ye rac. Na cokku kë loiku kuc, ke yok aacie dhör. ⁹Yok aaye col agum, ku yok aa këc Nhialic päl wei. Yok aaci nök buk la nañ piiny, ku yok aa këc thou. ¹⁰Kuat té yeku tœek ebën yok aa ciët koc bï nök cimën Jethu. Käya alëu koc kök bik pîr Jethu tiñ yogup. ¹¹Rin yok koc pîr, yok aa rëér akölaköl yo cít koc bï thou rin Jethu, rin bï piérde tiñ guöpdan bï thou yic. ¹²Käya, yok thou rin bï wek pîr.

¹³Ací göt athör theer wël Nhialic yic elä, “Yen é jam rin cí yen gam.” Ku rin le yok gam töñ thöñ, yok aa jam aya rin cí yok gam. ¹⁴Rin anicku Nhialic yen jöt Bëny Jethu bï ben pîr, abi yo jöt kek Jethu aya, ku nyeei yo ku we bï yo yäth té rëér yen thïn. ¹⁵Kënë aloi rot ebën é riënkun. Aloi rot rin bï dhëëñ é Nhialic yet ténë koc juëc, rin bï koc juëckä piath é Nhialic njic, ku bik aa leec ku dorkë.

Pîr rin é gam

¹⁶Ku rin é wët kënë yok aacie puöth é bath cök alon thöök riëlda amääth-amääth, ke piäthkua aa ber piny akölaköl. ¹⁷Aterthii yeku ke yok émën, aa guir yook rin pîr akölriëec bï aterthii kuankä looi bik cii ye käñ acin. ¹⁸Rin yok aacie yopuöth é tääu kák ye tiñ yiic, yok aa yopuöth tääu kák cii ke ye tiñ yiic. Rin kák ye tiñ aa guo jäi, ku kák cii ke ye tiñ aa rëér thïn atheer.

5 Rin anicku lön guäpkua pinynhom é tén aa cít duël ye yok rëér thïn kaam koor. Ku na la duël kënë riäæk ke Nhialic abi yo yiëk yot teden rëér yen thïn, yön këc raan looi yecin. Yön é looi Nhialic nhom

guöp, ciï bï kañ riäak. ²Cit emen reer yok yo dhiau, ayeku wic lön bi Nhialic yo gäm gupkuau yam bö nhial. ³Ku rin ciï yok bï njoj ë guöp, yok aabi gäm guöp yam. ⁴Gupkuau reer ke yo pinynhom aaciï bï reer thiin atheer. Yok aa dhiau rin kajuëc buk guum. Ku acie lön wic yok ye buk thou ayic, kë wiçku ë lön bi Nhialic yo waarr bï yo gäm guöp ë yam bï pîr akölriëec ébën. Këya, yok aa wic gupkuau pinynhom bï ke waarr guöp bï reer thiin atheer. ⁵Ee Nhialic yen aci yo guuir rin awér kënë. Ku gëm yo Wëike buk njic lön bi yen ye looi.

⁶Këya, yok aa reer yo deet yopuöth akölaköl. Ku ajicku tê reer yok ë guöpdan kënë yic ë pinynhom tën, yok aa reer ke yo meek tën bï yok reer thiin kek Bëny. ⁷Yok aa pîr ë gam, acie kë yeku tij. ⁸Yok aa reer yo deet yopuöth ku guirku röt apei buk guöpdan pinynhom puöl rin bï yok la tê reer Bëny thiin. ⁹Adhilku looi buk Bëny col amit puöju piërda yic pinynhom ë tën, ku pirdan aköldä aya. ¹⁰Rin yok aabi dhiel kööc Raan ci lœc ku dœc nhom aköl ë luk, bï njek atem awuöc, tädë ke dœc rin kækken ci looi wäär piiyen pinynhom.

Nhialic ë kœc col amääth kek ye rin Jethu

¹¹Cit lön njic yok ye apei yen tê dhil yok riööc thiin ë Bëny, yen aye yok kœc kœk lœk bïk kepuöth wël Bëny. Bëny ajic yo apei, ku aya njööth lön piäthkun yiic wek aa njic yo aya. ¹²Acie lön wic yok ye buk röt ben lœk we, wek aa wiçku buk we nyuöth kë bï wek aa nhiam ë yo, tê reer wek kek kœc nhiam kæk ye tij ku aa liu kepuöth. ¹³Na ye kœc kœk yo tij ke yo ci nhiiim liäap, ke këda ë röt kek Nhialic, na lok nhiiim cök, ke këpiathdun. ¹⁴Kæk yeku ke looi, aa yeku looi rin nhier Raan ci lœc ku dœc. Ku emen ajicku lön ci raan tök thou rin kœc ébën. Ku këya, kœc ébën aa rœm thuondé. ¹⁵Ací thou rin kœc ébën. Këya, kœc pîr aaciï dhil pîr rin bï kek puöth miet ë röt, ku aabi pîr rienke yen raan ci thou ku ben jöt pîr ë rienken.

¹⁶Ku emen le tuej yok aaciï raan lœu buk njic cit tê ye tiëj ye. Ku na le kœc ke njic Raan ci lœc ku dœc ke ye raan wäär reer pinynhom, ka cie têde këya emen. ¹⁷Tê ci raan rot met Raan ci lœc ku dœc, ke yeen aci ya raan ci ben cak. Këtheer aci jäl ku kën yam aci ben. ¹⁸Kënë ee Nhialic yen aloi ye ébën. Aci yo döör kek ye rin Raan ci lœc ku dœc. Ku yik yo luçi buk kœc kœk döör kek ye. ¹⁹Kë yeku lœk kœc, ee lön looi Nhialic kœc ébën bïk döör kek ye rin Raan ci lœc ku dœc. Nhialic akëc awuööc yekë ke looi kuëec nhiiim, ku aci yo gäm luçi ye lueel tê bï yok kœc ya döör thiin.

²⁰Këya, yok aa tuc jam nyin Raan ci lœc ku dœc. Acit Nhialic guöp yen luel wëtde ë thuondé. Yok aa jam rin Raan ci lœc ku dœc, ku yok aa thiëc raan ébën. “Döörkë kek Nhialic.” ²¹Raan ci lœc ku dœc ë cïn guöp

adumuööm. Ku aci Nhialic looi bi Jethu thou rin adumuöömkua, rin te met yok röt kek ye, ke yok aabi ya koc la cök e Nhialic.

6 Luçida yic yodhie ke Nhialic, wek aa yöökku, wek koc ci dhëen Nhialic yok bæk ci cöl adeer nhom piny e path.

²Rin aci Nhialic lueel, “Aköl wäär wic yen ye ba we kony, yen aci rrökkun bën piñ. Ku aköl wäär wic yen we ba we luök, wek aaca bën kony.” Pieñkë, kënë yen aköl bi wek kuçony Nhialic yok, aköl yen aköl bi we luök.

³Acuk wic bi la raan luiku ke jör ye kériëec ebën yic, rin bi ciën raan luel ye lön ci luçida path. ⁴Këya, ayeku nyuçoth kériëec ebën yeku looi yic lön ye yok koc lui rin e Nhialic, rin ye yok kärec ku käril yo jöör guum e path ke yo ci gup tuc. ⁵Yok aaci that, yok aaci mac ku jöt koc juëc man luçida aliääp nhial, ku yok aa yo ye luui apei ku cuk nin waköu ku nök cök yo. ⁶Ku yok aaci rëer ke yo cïn gup ajuëec yo lir gup, ke yo yer puöth, ku detku käj yiic. Ku Wëi Nhialic aci rëer kek yo ku nhiërda acin te diu thïn, ⁷ee wët yic yen ayeku lëk koc e riel Nhialic. Ku ke le yok cök Nhialic nhom yen e tøj ye yok thör ku kony yok röt. ⁸Koc kök aa yo leec ku koc kök aa yo bui. Koc aa yo jääm gup ku koc kök aa yo njëc jaäm. Yok aaye yöök lön ye yo alueth ku e yic yen ayeku lueel akölaköl. ⁹Yok aaye ciëej ciët yo ci njic ku yok aa njic apei, ayekë lueel lön thou yok, ku tiëjkë, yok aa njot yo pïr. Aa yo banj apei ku aacie yo ye yeet wei, ¹⁰Yok aa rëer ke yo mit puöth akölaköl agut aköl guum yok thïn. Na cök alon njööj yok ke yok aa koc juëc looi bik jak, na cök alon cïn yok käj, ke yok aa njot yo la käriëec ebën.

¹¹Mäthkién gen Korinth! Wek aa cuk lëk alanden yo lääu puöth.

¹²Nhiërda tënë we akëc yit, aa wek aaci nherdu tënë yo yit. ¹³Cit emen lëeu yok puöth tënë we, wek ayöök ciët we ye miëthkië, bæk puöth lääu aya.

Duk mët kek koc kuc Nhialic

¹⁴Duökkë röt mat kek koc kec wët Jethu gam. Yenjö koc la cök Nhialic nhom kek koc ci la cök mat? Yenjö ruel ku muööth cöl aaye tök? ¹⁵Le mähn tö kam Raan ci lœc ku dœc kek jöñrac? Yenjö rœm koc Krithiaan kek koc cie Krithiaan? ¹⁶Yenjö luaj rëer Nhialic thïn cöl aräm kek luaj koc ye ke jak ci kiëet door thïn? Yok aa luaj rëer Nhialic thïn. Cimën ci Nhialic ye lueel elä,

“Yen abi paandië looi ke kackië
ku rëer ke keek

6:2 Ith 49:8 6:5 Luçi 16:23 6:16 Leb 26:12; Edhe 37:27; 1Kor 3:16; 6:19

yen abi ya Nhialicden
ku wek aabi ya kackie.”

¹⁷Ku lueel Bëny aya,
“Wek aa dhil jäl kam koc këc gam
ku tekké we thook tënë keek.

Duökké kë la guöp acuöl rin adumuööm ye goöt,
ku wek aaba gam.”

¹⁸“Yen abi ya wuurdun, ku wek aabi ya wätkië ku nyiërkië,” lueel
Bëny Madhol.

7 Mäthkië, Nhialic aci käkkä thon ebën. Këya wuunyku yogup wei
kärec yeku looi, bi guäpkua ku wëikua yiic ciën ajuëec. Yok aa dhil
Nhialic theek ku themku buk pïr ë pïr la cök Nhialic nhom.

Akut koc ci gam ee Paulo col amit puöu

²Lääukë puöth tënë yo. Acin raan töj cuk luöi awuöc, acin raan töj
cuk kum thok, ku acin raan töj ci yok këde nyaai dhël ruëeny. ³Të jieem
yen këlä ka cie wek nyieeny, rin aca lueel wätheer lon nheiérda tënë we
aacie yit yopuöth. Alëuku buk pïir ku thouku kek we. ⁴Aya yok alëu ba
jam tënë we kecin kë muccny, yen anhiam ë we, wek aa yen deet puöu
apei, cök alon le yen kärec ya yok, ke yen amit puöu apeidit.

⁵Agut wäär cök yok yëet Mathedonia yok këc gup kañ la läñ. Yok
aa yo ci rjöm kek ater juëc ku agöth ke koc kök, ku riööc yopuöth. ⁶Ku
Nhialic yen koc ci puöth mum deet puöth, aci yo bën deet puöth rin ci
yen Tito bën col abö tënë yo. ⁷Acie bënde yen ci yo bën col amit puöth ë
rot, të ci wek ye deet puöu thìn aci yo yuum puöth aya. Aci lëk yen lon
wic wek ye apei ba we la neem, ku të ci wek puöth riëek thìn rin kák ci
rot looi tënë ya, ku lon wic wek ye apei bæk ya kony. Këya, emen yen aci
puöu miet apeidit.

⁸Yen aci rot gäk cök alon ci athör wäär ca gät we we col arem puöth,
yen aa ya ci rot gök tueñ, rin ci athördië we reem puöth, rin ajiëc rëm
ë puöu rin athör ca göt aci guo bën jäl wepuöth. ⁹Ku emen yen amit
puöu, ku acie rin ci yen we col arem puöth, ee rin ci areem ë puöu we
col adhuk wepuöth ciëen. Arem ë puöu aci rot looi ke cit kë wic Nhialic.
Ku këya, acin këreec cuk looi tënë we. ¹⁰Rin areem puöu ye Nhialic
bëël tënë we, ee we col adhuk wepuöth ciëen bi we luök, ku acin agäök
rot ë tëen. Ku na ye we reem puöth rin wic wek ye bæk ke ya looi kák
pinynhom, ke areem puöu kënë ë we col aloi adumuööm ku mër wëikun.
¹¹Tiënkë kënë wic Nhialic areem ë piändun yic. Wek aci puöth tür. Acak

wic bæk känj cök piny. Wek aaci puöth riäæk rin këreec cï kuöc looi. Wek aaci ya riööc ë Nhialic ku yakë wic apei ba la tënë we. Ku dhielkë looi bæk raan cï kériëec ebën looi tém awuöc. Acäk nyuööth lön kënë cäk looi kériëec ebën yic ë ye tede.

¹²Këya, na cök a wäär cï yen ke athör kënë göt, ka cie rin raan wäär cä awuöc looi ku acie rin akut cï luöi kërac, ee rin bæk të ye wek diir thün ë yen nyuööth Nhialic nhom. ¹³Kënë, yen acol yo adeet yopuöth.

Ku dët aya, deet ë piända, yok aaci puöth bën miet apei wäär piñ yok të cï Tito puöu mit thün, ku të cï wek ebën ye bën dhuök puöu piny thün.

¹⁴Wek aa we ca leec tënë ye, ku wek aa këc yen col ayär guöp. Wek aa yeku lëk yith akölaköl, ku yen amit puöu rin lec wäär yen we leec aci ya yic. ¹⁵Këya, nhiérden nhieer yen we, ee rot juak apei të tek yen we të ye wek ye theek thün ku piëjkë wëtde, ku të cï wek ye luor thün abi we aa lath. ¹⁶Yen amit puöu rin njööth yen we.

Ajuër rin akut koc cï gam Judia

8 Miëthakäi, awicku bæk të cï Nhialic dhëejde nyuööth thün tënë akuut cök cï gam Mathedonia ȝic. ²Cök alon cï kärec apei ke yök, ku wën cök kek aa koc njöj aya, aake ye puöth miet apei të miööc kek. ³Alëu ba lëk we ayic lön kek aake ye miööc bïk kakkë lik mukkë aa dhuol wei. Ku ayekë looi piänden ë röt. ⁴Ku keek aake ye yo lac thiëec lön anhiarkë aya bïk la kák yekë ke gam tënë koc ë Nhialic Judia. ⁵Aaci röt kanj gäm Bëny Jethu tuej, ku jol Nhialic ke col aa gëm röt yo tëcít të wic ye. Ee cuk ye tak lön bi kek kák cït kakkë gam. ⁶Këya, ku jolku Tito raan wäär jok ë luoi kënë thiëec bï la tuej kek ye, ku kony we bæk luqidun path kënë thäap. ⁷Wek aa la gamdit. Anjeckë apath yen të ye wek ye lëk koc thün. Wek aa la njieecdit cï wek röt gam puöu ebën, ku nhiarkë yo. Wek aa kariëec ebën njeec looi apath. Ku këya, wek aa wicku bæk miöcdun muk thün.

⁸Acä ye lueel lön dhil wek ye looi, ku awiéc ba nyooth të nhieer koc kök ye thün bïk kony. Këya, awiéc ba ȝic të ye nhierdun yic thün. ⁹Wek aa ȝic dhëej Bänyda Jethu Kritho cök alon yen ajak, ka cï bën a raan njöj ë rienkun, ku bi njääjde ya kë yök wek jieek.

¹⁰Wëtdië, apath bæk kewäär cák jok runwäär thäap. Aa wek koc tuej cï luoi kënë jok, ku acie jok ë rot ë tö wepuöth bæk luui këya. ¹¹Emen, thäapkë luoi wäär cák jok. Luöikë kë nhiarkë wepuöth cït tewäär cák guier ye kák müökkë ke emen. ¹²Na wic ba miööc, ke Nhialic agam kedun ba gam kedun tö thün yic wic ba gam, ku acie kë liu thün.

¹³Acä ye lueel lön ye we jöt yiëth käthiek rin bi koc kök kapuol muk. ¹⁴Kë lueel ë lön na lak kajuëc emen, ke we kony koc cün känj rin na lek

käjuëc aköldä, ke ke kony we aya. Këlä, ke wek aabü röt kony wedhie ëbën. ¹⁵CİMËN ye athör theer wël Nhialic ye lueel ëlä rin miëth cï Nhialic gäm koc Itharel wääär ror lieet, “Raan cï käjuëc kuany acin kæk ciï ben döñ piny, ku raan cï kæklik kuany aci ben la kæk wiç.”

Tito ku koc kök aaci tuucc Korinth

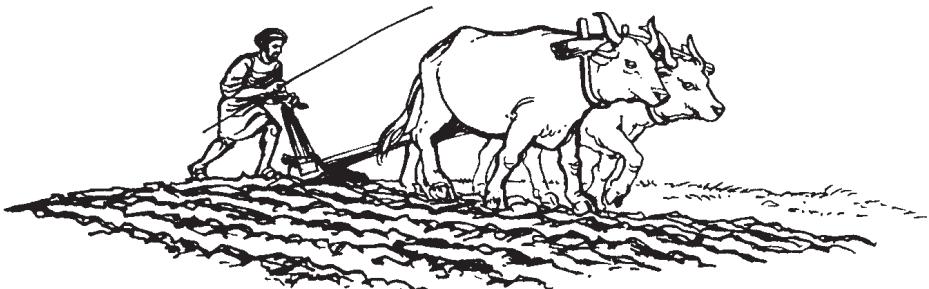
¹⁶Yen alec Nhialic rin cï yen Tito col anhiar we bï we kony, nhiër thöj ke nhiër nhieer yen we. ¹⁷Rin yok aaci Tito thiëec bï la tënë we, go gam. Ku ë wic bï cak la aya ë rot. ¹⁸Ku yok aa toc wämääth cï gam kek ye, raan theek akuut koc cï gam ëbën, rin ë yen Wët Puoth Yam lëk koc. ¹⁹Ku yeen aya ë raan cï akuut koc cï gam kuany bï cath kek yo të yëth yok kucoonydan yeku looi bï Bëny nhom guöp leec, ku nyoothku të nhiërku luçi buk aa kony. ²⁰Acuk wic bï la koc jiëem yogup të ye yok kæk cï juarkä njec lucci thïn. ²¹Awïcku bï ya kë la cök yen yeku looi, ku acie Bëny nhom ë rot ee raan nhom ëbën.

²²Këya, yok aa toc wämääth dët ke ke, wämääth cuk them arak juëc dhöł juëc ku acuk yön ke ye raan nhiar kucoony. Ku cït ëmën njic yen we apei, anhiëer bï we kony aya apei. ²³Tito ë raan ye yok röm ku alui kek yen bï we kony, ku miëthakäi cath ke ye, aa koc tö nyin akuut kök, ku aa lec Raan cï lœc ku dœc. ²⁴Nyuöthkë ke nhiërdun rin bï akuut koc cï gam tñj ku njickë, kë ye yok nhiam ë we.

Guiér kucoony tënë koc cï gam Judia

9 Acä wic ba gët tënë we rin kucoony bæk looi tënë koc cï gam Judia. ²Rin anjeec atö wepuöth bæk kony, ku wek aaca leec tënë koc Mathedonia. “Aca lëk ke, Miëthakäi cï gam pan Akaya ë wiëckë bïk kucoony guo jœk runwääär.” Ku luçidun nhieer wek ye bæk kony, aci koc juëc apei kamken wel puöth thïn bïk kony aya. ³Ëmën yen atoc miëthakäi cï gamkä rin bï lecdan ye yok we leec ciï ye lueth. Ku cït lön cï yen ye lueel, wek aabi yön ke we cï kucoonydun guiir. ⁴Rin na le koc Mathedonia la kek yen Korinth, ku yökkë we ke we këc röt guiir, ke yok aabi gup yär apei të yön kek kë ye yok we leec ke këc rot looi, ku päl yär ë guöpdun njic yok we apei. ⁵Këya, aca tak lön puöth yen ba wämäthakua col aala tënë we yanhom tuej, bïk wëeu cäk lueel kan kuööt yiic. Na jäl la ke yön keek ke cäk mat yiic, ku abi rot nyooth lön ë wiëckë bæk looi piäthkun ke ciï lëk we.

⁶Anjeckë apei lön raan pur domdit ë rap juëc tem, ku raan pur domkoor acin rap juëc ye tem. ⁷Njek adhil këden bï gam cï guiir yepuöu ëbën gam, ke ciï nhom thiiek tëdë ke mëc ye, rin Nhialic anhiar raan

Nhialic ዕ köth cöl alok bïk ya miëth ye cam, abï käkkun juak yiic (9:10)

këde gam puöu übën. ⁸Ku alëu Nhialic bï gäm käjuëc apei, ku yin abï la käjuëc path ye yin koc kony akölaköl.

⁹Cimën ye athör theer wël Nhialic ye lueel ülä,

“Acï koc ሃዮን kony puöu übën, ku yeen abï rëer ke la cök akölriëec.”

¹⁰Ku Nhialic ዕ köth cöl alok bïk ya miëth ye cam abï käkkun juak yiic, ku abï we cöl aala cök apei, bæk käjuëc ya gam tënë koc wïc kuɔɔny.

¹¹Abï Nhialic looi bæk jak apei kériëec übën bæk aa abiökruæel akölaköl. Ku koc juëc aabi Nhialic leec të le yok kuɔɔnydun cäk wïc puöu übën gäm ke. ¹²Të luui wek këlä, ka cie kæk wïc koc cï gam kek yakë ke lëu ë röt, wek aa koc juëc cöl alec Nhialic. ¹³Ku rin luɔidun puɔth cï wek röt nyuɔɔth, koc juëc aabi Nhialic leec rin looi wek kä wïc Wët Puɔth Yam Raan cï lœc ku dœc wäär cäk gam, ku ramkë ke ke ku raan übën. ¹⁴Ku röökken yiic ዕ rienkun aabi kepuöth wel rin dhëënjdit cï Nhialic gäm we. ¹⁵Lecku Nhialic rin miöcdüüt cïn ke thöj kek cï gäm yo.

Paulo ዕ luɔide kony lön puɔth yen

10 Wek alän ዕ puöu übën yen Paulo rin lier puöu Raan cï lœc ku dœc, cök alon ye koc kök kamkun ye lueel lön ye yen riööc të rëm yen ke we, ku ya wël tuc lueel të mec yen. ²Wek alän na la bën tënë we ke yen aciï bï ben jam wël tuc apei tënë koc kök kamkun, cït të ya täk ye lön dhil yen ya têde, rin ye koc kök ye lueel lön piir yok pïr pinynhom tën. ³Ee yic yok aa koc pïr pinynhom tën, ku yok aacie thör cït të ye koc ዕ pinynhom thör thïn. ⁴Riel ye yok thör acie rieldan pinynhom, ee rieldit ye Nhialic yiëk yo yen aye yok kæk bääny Nhialic gël nhom göök. Yok aa luethken yekë ke lueel rac übën. ⁵Yok aa tëkték kanhiaam cï wët Nhialic thany piny rac. Ku dœmku kuat tëkték kënë cimën raan ater dhie ye dœm tɔj yic, ku loiku bï Raan cï lœc ku dœc theek. ⁶Ku të tñj yok ye

9:9 Wk 112:9 9:10 Ith 55:10

ka athëëkdun cïn yic diu, ke yok aabi kuat raan yeku yok ke dhäl wët Nhialic ë yic tëm awuöc.

⁷Wek aa käj tij köth ayeer. Na le raan ye gam alanden lön ë yen raan ë Raan cï lœc ku dœc, ke col atak kë looi yic apath, rin yok aa kœc Raan cï lœc ku dœc aya cimënde. ⁸Yen aci guöp ye yär tê cök yen jieem kanhiaam riel cï Bëny gäm yo. Riel cï gäm yo ee riel bï yok gam cök piny ku cïi we rec. ⁹Awiëc bæk cïi tak lön wic yen ye ba we riäac athör ya gät we. ¹⁰Aye raan dët lueel, “Athör Paulo aaye göt ke thiiek yiic, ku tê reér yen ke yo ë kœc ku wëlke aacie riel!” ¹¹Adhil raan kënë deet yic lön acin kë wääc athör ya ke göt tê mec yen, kek kë ba looi tê ben yen dhuk tënë we.

¹²Acuk wic buk röt thööj kek kœc röt leec kamken ë röt. Acin kë njickë. Keek aa lecden thööj kamken ë röt ke cie lec Nhialic. ¹³Këya, yok aaciïi bï nhiam ku jieemku kâk liu luçi cï gäm yo yic buk looi. Nhiaamda abiï nhom pëk luçi cï Nhialic yiëk yo yic. Ku ala yic luçida yen loiku kamkun. ¹⁴Yok aaciïi bï nhiam apei cït tén bï yen ke rot luçoi thïn tén këc yok bën tënë we, rin cï yok Wët Puöth Yam rin Raan cï lœc ku dœc bëëi tënë we. ¹⁵Ku yok aacie nhiam luçi cï kœc kök looi. Kë yeku ñööth ë lön bï gamdun rot juak rin bï luçida ë kamkun rot juak apei ku thiëi piny. ¹⁶Ku buk lëu buk Wët Puöth Yam la lëk kœc bëëi mec ke we, rin acuk wic buk nhiam luçi cï Nhialic gäm kœc kök bïk looi bëëi kök yiic.

¹⁷Ku cït lön ye wël cï göt athör theer wël Nhialic yic ye lueel élä, “Raan wic ye bï nhiam adhil nhiam rin Bëny.” ¹⁸Rin raan rot leec ë rot acie yen ye gam, ee raan ye Bëny leec.

Paulo ku kœc röt col aaye atuuc

11 Awiëc bæk kë ca wuööc guum, tê ci yen käj duër kuc. Wek aa läj bæk looi këya. ²Yen aye tiëel dœm tê tij yen kœc kök ke wickë bïk we muöör, ku ë yen lön ë Nhialic aya. Wek aa cït nyen bïm ca lœc muony tök bï thiaak, yen Raan cï lœc ku dœc. ³Wek aa njic anyiköl wääär duööj këpiiny Eba ë pel nyinde. Yen ariöc lön bï wek ciët kënë. Wek aabï duööj ku pälkë nhierdun nhieer wek Raan cï lœc ku dœc. ⁴Ayakë gua nhiaar ku gamkë tê biï raan dët bï we bën lëk Jethu dët cie yen Jethu cuk lëk we. Ku wek aa puöth miet ku tääükë wenhiiim piny ku gamkë wëi ku wët, kâk cie Wëi ku Wët Puöth Yam wääär cuk lëk we.

⁵Aya tak lön kœckä yakë ke tij ciët kek aa tuucdit, aaciïi dit tënë ya acin, ku acä ye tak lön aa tuuckun kâ aa loi luçi path wër kek ya. ⁶Tëdë, yen akëc piöc ba njic ajam apath kœc nhiiim, ku yen anjic kañ. Kënë aca nyuöth we käjuëc yiic ë dhöjl juëc yiic.

⁷Wek aa këc kaŋ thiëec bæk ya riɔp wäär lëk yen we Wët Puɔth Yam ë Nhialic. Yen aci rot dhuɔk piny ku luɔɔj ë path rin bi wek aa kɔcdit. Ye kërac yen ca looi? ⁸Tëwäär luui yen ë kamkun, yen a ya ye kɔc akuut kɔc kɔk ci gam riɔp. Aake ya rum bi yen we bën kony. ⁹Ku wäär rëer yen kek we, acin raan ca rääm nhom bi ya kony. Miëthakäi ci gam wäär bɔ Mathedonia aaci këriëec ëbën wiëc ke bëei tënë ya. Acin kë ca kaŋ thiëec tënë we, ku yen aci rot bi kaŋ der weyiëth acin. ¹⁰Ku cít ëmën rëer yiny Raan ci lɔc ku dɔc kek ya, acin raan pan Akaya bä pëen ba ci jam kanhiaam këlä. ¹¹Të lueel yen ye lɔn yen aci rot bi kaŋ der weyiëth, ke ye rin ci yen we nhiar? Anjic Nhialic lɔn nhieer yen we!

¹²Yen abi la tueŋ ke ya loi kë luɔɔi ëmën, rin bi kɔckä ciën kë ye kek nhiam, lɔn ye kek luui cimënda aya. ¹³Kɔckä aacie atuuc acin. Aa kɔc wëj luɔiden yic, ku loikë röt ciët ke ya atuuc Raan ci lɔc ku dɔc. ¹⁴Acin kë gëi kɔc thìn! Na cɔk a Bëny jakrec ka loi rot bi ciët atuny nhial ë yer bëei. ¹⁵Këya, acin këril tɔ thìn të ye atuɔɔcke röt cɔl aaye atuuc luɔi la cök. Ku keek aabi awuɔc thöŋ kek kækken loikë ke yok akoldä.

Të ci Paulo guum thìn ke ye atuuc

¹⁶Aca lueel wäär ku aben ber yic, acä wic bi la raan ye tak lɔn cïn yen kë njec. Ku na yakë tak lɔn cïn yen nhom, ke we päl ya ba nhiam kakkien ya lëk we. ¹⁷Të ye yen rot leec këlä, ke yen ajam cimën raan ci kän njic. Ku acie të wic Bëny ye thìn. ¹⁸Ku ëmën ye kɔc kɔk jam ë nhiam cít të ye kɔc pinyhom jieem thìn, aba looi këlä aya. ¹⁹Wek aa njic kän apei ku aŋot nhiarkë bæk wël kɔc kuc kän buɔɔth yiic. ²⁰Wek aa wël raan we loony gam, raan kakkun cam, raan rot cɔl aril ë we, raan nhiam rot täü tueŋ raan na cɔk we njuɔjt nyin, ka nɔt cïn kë mankë thìn. ²¹Yen aci guɔp yär ba gam lɔn yen akëc kakkä looi.

Kë ye raan dët wic bi yenhom lec ye, ke yen alec yanhom ye aya. Yen ajam ëmën ciët ya kuc kän. ²²Na yekë kuat Ibru, ke yen ë Ibru. Na yekë kɔc Itharel, ke yen ë raan Itharel. Ku na yekë dhiënh Abaram, ke yen ë raan Abaram aya. ²³Ye kë kɔc lui rin Raan ci lɔc ku dɔc? Yen ajam jam raan ci muɔl, ku yen ë raan ë luɔi njuëen tënë ke! Yen aci luui luɔidit apei tënë ke. Ku yen aci mac arak juëc tënë ke. Ku yen aci that thändit apei tënë ke, ku duër thou arak juëc. ²⁴Yen aci that waat thiärdiäk ku dhojuan arak dhiëc kɔc Judeo. ²⁵Ku kɔc Roma aaci ya that arak diäk atuel. Ku biöök ya aleel arak tök. Ku riäi eci riäak wiir arak diäk ke ya wëer thìn. Ku arak tök, yen aca aköl ku wëer thöl wiir. ²⁶Ku akööl kɔk cäthdië yic, yen aci röm kek kækjuëc kɔc nök. Ku duër mou wér yiic, ku duër cuër ya rum. Ku duër kɔckiën Judeo ya nök. Ku duër kɔc cie kackié ya nök.

Ku luëen yen têyör pâny kôu ku kual rot (11:33)

Ku yök käk kôc nök geeth ku bëei yiic ku Adëkdieet yic. Ku tënë kôc röt looi ke cît kôc cî gam. ²⁷Yen ë ya ye luui apei ba guöp thiai ku cä ye nin akoldët, yen ya ye cök nök ku rou. Ku yen ë lac rëer ke cïn miëth ku të niin yen thiin. Ku yen ya ye rëer ya nök wiir rin cïn yen alëth juëc ya kony ë wiir. ²⁸Ku käjuëc kök acä luel, yen ë rëer ya ték akölaköl rin akuut kôc cî gam ebën. ²⁹Të niççop raan gam yic, ke yen ë rot yök ya niçp aya. Ku të col raan raan dët aloi adumuööm, ke yen ë rëer ya rem puju apei.

³⁰Na le kë col yen ajam ë nhiaam, ka käk ye nyooth lön yen acii ril. ³¹Anjic Nhialic, Wun Bëny Jethu lön cïi yen lueth yen lueel. Bï rienke aleec atheer. ³²Wääär tö yen Damathkuth, bëny rëer ë Bënyjakanhom Aretath cök ë cä apuruuk ë geu tiit tööu kal thok bïk ya döm. ³³Ku yen aci bën tääu alom yic, ku luëen yen têyör pâny kôu ku kual rot.

Paulo acie nhiam käk cî nyuöth ye

12 Yen abi dhiel la tuej ya jam ë nhiaam cök alon cïn yen këpuoth ye yök thiin. Ku emen yen abi jam käk ca tij cî nyuccoth ë Bëny. ²Anjiec ruöön thiäär ku guan cî bar, raan cî gam ecii jöt ku yëth tëmec apei pan Nhialic. Acä njic ayic lön ë yen guapde ku lön ye kek wëike

kek cii la nhial, ee Nhialic yen ajic ye. ³⁻⁴Cimën awen ci yen ye lueel, ajięc yen raan kénë aci jat pan Nhialic. Ku aber yic, acä njic lön è yen guöp ebén, tédë ke ya aban guöp yen ci yäth pan Nhialic, ee Nhialic yen ajic ye. Ku tœen aci kák ciü raan lœu bï ke kuany yiic yethok piŋ, kák ciü pœen bï ke ciü luel. ⁵Aléu ba jam è nhiaam rin raan cít kénë, ku yen acii nhiam èrienkië, rin na luɔɔi käya, ke pial yic dië. ⁶Na wiëc ba nhiam kälä, ka cie lön kuc yen käj rin è yic yen aba lueel. Ku yen acii bï nhiam rin acä wic bï la raan ye tak lön njic yen kériëec ebén, ke cie kë cäk tñj ke luɔɔi tédë ke lueel.

⁷Yen aci nyuöth käjuëc, käya yen aci yen kériil ya tuom cít kou bën yök. Acit lön ci atuny Bëny jakrec bën bï bën that ku gél yen ba ciü nhiam. ⁸Yen aci Bëny løy arak diäk bï kë baŋ yen nyaai. ⁹Ku aci bën bëer, “Ee dhëëndië yen awiéc, rin riëldië aye jal gam apei të njic raan ye lön ci yen ril.” Käya yen amit puɔu ba nhiam wët ci yen ril rin bï yen riel Raan ci lœc ku dœc ya tiit löony yaguöp. ¹⁰Yen è puɔu miet të ciü yen ril, ku të lëet yen, ku të le yen këreec cä yök, ku të guum yen, ku yök käril kök rin Raan ci lœc ku dœc. Rin të niɔp yen ke yen è riëldië.

Paulo ë dieer koc ci gam gen Korinth

¹¹Yen è ya cít raan cün kë njic wäär è yen yanhom lec. Ku aa wek cä col alui cimën raan cün kë njic. Ku njuɔt aa wek aa cä lœc ke. Cök alon ye yen raan cie kuëec nhom, ke yen acii tõ ciëen ténë atuuckun yakë yök ciët kek njic kaŋ. ¹²Kák raan nyuɔoth lön è yen atuuc cimën kák koc göi, ku kák riel Nhialic nyuɔoth, aaci röt looi è kamkun amääth-amääth. ¹³Yejö ca looi rin akuut kök koc ci gam këc looi èrienkun, cie kë këc yen kuɔony wic ténë we? Pälkë awuɔc ca looi piny ténë ya.

¹⁴Kénë yen abi nëmdië yic a diäk ténë we ku acin kë ba wic bï wek ya kony. Aa we nhiiim wek aa wiëc ke, aacie wëëukun. Aacie mith kek dhil koc ke dhiëth ke muɔɔc, aa koc ke dhiëth kek aadhil mith muɔɔc. ¹⁵Yen abi puɔu miet ba we gäm käj ebén ayi piërdië. Na nhiaar we apeidit kälä, ke nhierdun ténë ya bï kuur?

¹⁶Abäk gam lön këc yen rot tääu weyiëth. Ku abi raan dët lueel lön ci yen wët puök kōu piny ku deep we è lueth. ¹⁷Ye këdë, le raan ca tuɔc we, le raan ci we la ruëeny èrienkië? ¹⁸Yen aci Tito løy bï la, ku cal wämääth dët ci gam ala kek ye. Ci Tito we ruëeny. Ci Tito ku yen kë tɔ yopuɔth ye looi è dhël töj thöŋ?

¹⁹Tédë ayakë tak tëtheer wäär lön wic yok ye ku buk röt kony wenhiiim. Acie tede! Yok aa jam cít të wic Raan ci lœc ku dœc ye buk jiëem thïn ke yo deeı Nhialic. Ku kák yeku ke looi ebén mäthkuwan nhiaiku ke, aaye looi rin bï we kony. ²⁰Yen ariɔc puɔu ciët ba yök ke të

ye wek ke luui thün ciī yen biī yuum puöu tē le yen bën, ku tē ye yen ke luui thün aciī we biī yuum puöth aya. Yen ē dieer ciët ye agöth, ku tuöc ē puöu, ku nhiér ē rot ku tieel ku lëët ku luçom ku nhiaam ku aliääp kek ba yök. ²¹Yen ē puöu riööc ciët Nhialic ya luööi bää col ayär guöp tē ben yen we la neem. Ku yen abī puöu löny rin koc juëc aa ñot ke këc adumuöömken theer puöl, käk bal ciī path.

Lëk ciëen

13 Kënë, yen abī nëmdië yic ya diäk tënë we, “Ku kuat awuöc ye lueel raan guöp adhil a kën ciī koc karou, tēde ke ye koc juëc kan tüj.” Cit tē ye wël ciī göt athör theer wël Nhialic ye lueel thün. ²Wäär le yen we neem kën ye nëm yic rou, yen acī koc kärec looi ku kuat raan dët lëk bïk ciī ben la tuej ke loi käkkä. Ku wek aa ben lëk ëmën mec yen ke we. Të ben yen la ka cïn raan kärec looi ba puöl ke cä tém awuöc. ³Abī kënë dhiel nyooth tënë we lön yen ē jam rin Raan ciī lœc ku dœc. Të cök yen we ka ciī biī niçp, abī riel apei. ⁴Ee yic, ee cïn riel wäär piëët ye tim ciī riüü kõu, ku ëmën apir riel Nhialic yic. Yok aa cïn riel ē röt cïmën wäär cïn Raan ciī lœc ku dœc riel. Ku ëmën ciī yok ya tök kek Raan ciī lœc ku dœc, yok aabiī la riel Nhialic tē luui yok kek we.

⁵Wiëckë bæk yen them, dhielkë röt them ē röt ku abæk yök lön Raan ciī lœc ku dœc arëér kek we. Na cie käya, ke wek aacī määr. ⁶Ku abæk yök aya lön acie kërac yen cuk looi wäär biī yok Wët Puöth Yam tënë we. ⁷Yok aa röök rin cïn yen këreec bæk looi, ku acie lön wic yok ye buk röt nyuçoøth ke yo ye atuuuc path, yok aa röök biī ya këpath yen yakë looi cök alon ye yo tüj ke yo ciī kuöc luui. ⁸Yok aa këc Nhialic yiëk riel biī yok wët ē yic rac, yok aacī yiëk riel biī yok yic yäth tuej. ⁹Cök alon köc yok, ke yok aa puöth miet tē ril wek, ku yok aa röök lön biī wek röt ben cök. ¹⁰Këya, yen agët athör kënë ke ya mec tënë we, rin na la yet ke ya ciī ben jam wël rec tënë we ē riel ciī Bëny gäm ya, riel biī yen we col aala cök gamdun yic, acie riel rec yen we.

Muöth ciëen

¹¹Ku ëmën miëthakäi, mietkë puöth. Yiëkkë wenhiim luçi la cök, piëñkë wëlkië, yakë röt piëj wël ku rëërkë ke döör ē kamkun. Ku Nhialic ē nhiér ku döör gam abī rëër ke we.

¹²Miäthkë röt ē kamkun muöth koc ciī gam. Koc Nhialic ëbën rëër ē tën aa we muööth.

¹³Biī dhëen Bänyda Jethu Kritho ku nhiér Nhialic ku Wëike rëër ke we ëbën.

Athör ci Paulo gät koc pan Galatia

Wët nhom

Tëwën ci ke wët puoth yam ye koc jam wët Jethu joc bï piööc, aci koc cie koc Itharel bën nhiaar. Ku wët yen ci bën bën nhial ë lön nadë ke löj Mothith yen bï dhiel theek rin bï raan jal a Krithian. Ku ë yen kë ci Paulo bën a jam wët ciï yen ë yic, rin wët töj ë yic, ee pïr la yic gam Jethu, yen bi koc rëer thïn ëbën ke Nhialic. Ku kam koc ci gam pan Galatia, pan mec koc Roma Athia cök ciëen, koc kök ke ci bën thïn aaci Paulo bën aa jööny. Ku yekë lueel lön dhil raan Löj Mothith theek bï jal a raan path ke Nhialic.

Paulo aca athör kënë göt bï gam la cök dhuök ciëen bï koc ci wel nhüim ci piööc ë lueth col aloi yic. Aci kañ nyuöth ke lön le yen yic, bï ya col atuny Jethu Kritho. Aci dët yic ke lön wët ye yen col atuuc abö tënë Nhialic, acie riël ë raan, ku luçnde tënë koc cie koc Itharel ë röt. Tëen, yen aci yen wëtde dëet yic, lön ee gam ë rot yen ë koc col aala cök tënë Nhialic. Aci nyuçoøth wëlke cök ciëen, lön ciëen path koc ci gam ë cäth bï koc cath atheer kek nhiér, ku gam bën bei tënë Raan ci loc ku doc.

Käk tö thïn

Muöth tuej	1:1-10
Riel Paulo ye yen ke atuuc	1:11-2:21
Athör dhëej ë Nhialic	3:1-4:31
Lääu nhom ku luoi koc ci gam	5:1-6:10
Thök ë wël	6:11-18

1 Yen Paulo, wäär kueny Jethu kek Nhialic ba ya atuny Jethu wäär ci Wun Nhialic jöt bei raj yic. Acie raan ë path yen kuany ya ba ya atuny Jethu. **2**Yen yok miëthakäi ci gam rëer kek ya ë tén, yok aa gët we athör kënë buk wek akuut koc ci gam pan Galatia muööth ëbën.

3Bï Nhialic Wäda kek Bänyda Jethu Kritho we gäm döör ku athieeiden.

4Rin bi yen yo luöny bei leej kënë yic, Raan ci loc ku doc aci thou rin adumuöömkua rin theek yen Wäda Nhialic. **5**Bï Nhialic aleec akölriëec ëbën. Yenakan.

Wët Puoth Yam

⁶Kë cäk looi acä göi apeidit. Kam thiin yen cï wek guo jäl raan wääär col we aa ril cök, Bänyda Jethu. Ku yakë gam piööc dët yakë col aye Wët Puoth Yam wël athör kök.^a ⁷Ku yeen acie Wët Puoth Yam acin. Ku wët lueel yen ye kälä, è rin ala koc kök wic ye bik koc la liäap nhiiim, ku wickë bik athör wël Jethu waar yiic. ⁸Na cök atuny Nhialic, nadë ke ye yo, yok piööc kë cïi thöñ kek athör wël Jethu wääär cuk piööc tënë we, ke diët Nhialic näk raan kë cït kënë looi ku cuet mæec. ⁹Acuk kañ lueel, ku abuk ben ber yic émën, na le raan piööc we wël cïi thöñ kek wël cäk gam theer, ke diët Nhialic col anäk raan kënë ku cuet mæec.

¹⁰Ye ciët aleec è raan yen wiëc émën? Acie ye, kë wiëc aleec Nhialic. Ye lön bï ya piñ raan ébën? Na ya ñoot ke ya them ba looi käya, ñuöt yen acie alony è Jethu.

Paulo aci Nhialic cœol

¹¹Calkë alëk we miëthakäi cï gam, wët Jethu ya piööc tënë we acie wët raan è path. ¹²Acä yok tënë raan è path, ku acie raan è path yen piööc yen è wëlka. Ee Jethu nhom yen aa nyuth ke ya.

¹³Acï lëk we yen të ciëj yen thiin wääär rëér yen kam koc Itharel è löjden yic, ku të ye yen koc cï wët Jethu gam näk thiin. Ku aca them ba akut koc cï gam rac. ¹⁴Acin raan wär ya thëk löj Mothith, löj koc Itharel, ee koc riëec kek ya yiic ébën. Löj wärkuan dit atheek apei dit.

¹⁵Nhialic è dhëënde yic, yen ago yen guo kuany ke ya këc cak dhiëeth, ku cœol yen ba ya aluonyde, ¹⁶bï Wënde col anyuth rot ya, ku ba wëtde la piööc tënë koc cie koc Itharel. Acin raan cï yen la tënë ye bi ya la wëët, ¹⁷nadë ke ya cï la Jeruthalem ba atuuc wääär kek kony la wët Nhialic yic tënë ya, la tüj bik yen la lëk kë luççi. Yen aci la Arebia nyin yic, ku dhuök Damathkuth. ¹⁸Yen aci run kadiák bën la thöl, ku jal dhuk Jeruthalem ba wël la deet tënë Piter. Ku la rëér kek Piter tëcít tën nïn kathiäär ku ñuan. ¹⁹Acin atuuc kök juëc ca bën yok, ee Jemith mënh è Bänyda Jethu è rot yen aca bën yok.

²⁰Kë gät we è yic. Anjic Nhialic acie lueth yen lueel.

²¹Nawën ke yen aci bën la bëëi kök yiic pan Thiria ku pan Cilicia. ²²Ye nïnkä koc akut koc cï gam pan Judia aake kuc ya. ²³Kënë ñickë è kënë ye koc kök lueel èlä, “Mony wääär yo nök yok koc cï gam, yen apiööc wët wääär wic bï rac émën.” ²⁴Ku yen aacï kek Nhialic bën leec rin cï yen ya wel puöü ba ya raande.

^a1:6 Rin diik Raan cï lœc ku doc. 1:13 Luoi 8:3; 22:4-5; 26:9-11 1:14 Luoi 22:3

1:15-16 Luoi 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 1:18 Luoi 9:26-30

Paulo ku atuuc kök

2 Na la ruöön thiäär ku ḥuan thök ke ya ben la Jeruthalem yok Barnaba, ku luath Tito kek ya. ²Yen a ya la Jeruthalem rin cii Nhialic ye nyuöth ya ba dhiel la. Na la röm è rot kek köc wat akut è köc cii gam nhom Jeruthalem, ke jal lëk ke yen Wët Puoth Yam Jethu ya piööc tënë köc cie köc Itharel. Rin acä wic bï kë ca looi theer ku kë luɔɔi ya aköl ciën këpuoth yök thin. ³Raandiën wën cath kek ya col Tito, tewen cok yen a raan pan Girik acin raan cie mac thin bï col anjot, ⁴cok a wäär wic köc kök ye bik looi käya. Köc kök aake ye röt looi bik aa köc cii gam, ku keek aake ye röt kuël akut yic ke ye luum, aa wickë bik ḥic ye nhom lääu ḥö yen rëer kek yok, köc cii mat kek Jethu. È wickë bï ya löŋ Mothith yen yeku theek. ⁵Ku rin wic yök ye buk Wët Puoth Yam ḥiec muk tënë we bæk yic ḥic, wëtden akëcku bëن gam.

⁶Ku köc wäär kek ye ke col köc wat akut nhom, kënë a lueel rin acin kë ye waarr tënë ya, ye kek yiŋa. Nhialic acin raan ye luök wëi, acii köc ye tek yiic, köc röt col kek wat akut nhom, acin kök yam cik nyuöth ya. ⁷Acie käya, acik tiŋ lon è Nhialic yen acä gäm è luɔi kënë, ba Wët Puoth Yam nyuöth köc cie köc Itharel, cimën wäär cii Piter kuany bï Wët Puoth Yam la nyuöth köc Itharel. ⁸Ee riel Nhialic yen acii ya looi ba ya atuuc rin köc cie köc Itharel, cimën wäär cii Piter looi ke ya atuuc tënë köc Itharel. ⁹Jemith, ke Piter ku Joon wäär cüt kek köc wat akut nhom, acik bën ḥic lon è Nhialic yen acii ya gäm luɔi kënë. Aacii yo bën ðom cin yen ku Barnaba, ku bï nyooth lon yok aa loi tök ke ke. Ku jølku gam lon yen ku Barnaba, yok aabii luui kek köc cie köc Itharel, ku keek aabii aluui kek köc Itharel. ¹⁰Kë cik bën thiëec tënë yo è lon buk köc ḥöŋ nyin akuötden yic aa kony, ku kënë yen è kë nhiaar ba looi.

Paulo acii kë looi Piter maan

¹¹Tewen rëet Piter Antiök, yen acii bën jai wëtde köc nhiiim èbën rin cii yen awuöc looi awuöc deeï köc èbën. ¹²Wäär këc köc cii Jemith ke tooc guo yëet, Piter aye mith kek wämäthakua ke ye köc cie köc Itharel, na la köckä yëet, ke Piter tem yethok bï cii ben mith ke ke, rin cii yen guöp riööc köc ye lueel lon köc cie köc Itharel aadhil ḥoot. ¹³Köc Itharel wäär rëer thin aacii bën met Piter cok agut cii Barnaba acii met thin aya, ee luɔi kariööc kënë yic. ¹⁴Na wäär la tiŋ lon keek aaci cath dhël la cok dhël Wët Puoth Yam yic, guo lëk Piter köc nhiiim èbën, “Yin è raan Itharel ku yin rëer kek köc cie köc Itharel ke yi cüt ke, yeŋö ye yin köc cie köc Itharel lëk bik pür, pür köc Itharel?”

2:1 Luɔi 11:30; 15:2 2:6 L.rou 10:17

Koc Itharel ku koc cie koc Itharel aaye gam kony ebben

¹⁵Ee yic, yok aci dhiëeth yo ye koc Itharel, ku yok acie koc thäi koc la gup adumuööm, cït të ye ke caal thïn. ¹⁶Ee käya, anjicku lön ë njöth Jethu, yen ë raan col ala cök Nhialic nhom, gam cï raan wët Jethu gam yen ë raan col apir Nhialic nhom. Ku acie thëk lön theer yen koc cök piny Nhialic nhom. Yook aya, acuk gam yen wët Jethu, ku bi Nhialic yo kony buk la cök yenhom. Ku acie thëk lön theer yen bi yo kony, rin acin raan la cök Nhialic nhom rin cï yok mat kek Jethu, ku yeku gup la adumuööm cïmën koc cie koc Itharel, ye kënë nyuçoth lön ye Jethu ye nhiaar bi raan adumuööm looi? Acie yic. ¹⁸Na wiëc ba lön ca rac ben cök, ka ye nyuçoth lön yen ë lööj dhoj köth. ¹⁹Yen a ya pïr aya wätheer tïcït të wïc lön ye thïn. Ku wäär cï yen wëer bei ë lön kënë yic, aci rot ben lëu ba pïr tënë Nhialic, ciët ya cï nök kek Jethu tim cï riüu köu. ²⁰Rin acie yen, yen ben wëikië muk. Ee Jethu yen ajol pïr yaguöp. Pïr pïr yen emen, yen apir, pïr rin gam cï yen wët Jethu gam, raan nhiar yen arëk abi wëike gam riënnikië. ²¹Yen aci jei dhëen ë Nhialic. Ku na raan ye la cök Nhialic nhom rin lön theer, ka nyooth lön Raan cï loc ku doc aci thou ë path.

Lön, tädë ke ye gam

3 Koc cïn puöth pan Galatia! Yenja cï we wel puöth? Ku thon Jethu Kritho tim cï riüu köu acäk piñ. ²Lëkkë ya tööj kënë, we yok Wëi Nhialic rin cï wek lön theer theek, aye rin cï wek Wët Puoth Yam gam? ³Yenjö jol wek ciën puöth këlä, bæk joc Wëi Nhialic, wiëckë emen bæk thöl nhom riëldun ë röt? ⁴Cïn ke cï kuat käril cäk ke yök waar wegup? Ee yic aala kë cï dhiel looi. ⁵Ye Nhialic ke dït koc göi looi kamkun, ku gëm we wëike rin theek lön Mothith, ku aye rin cï wek ke Wët Puoth Yam piñ ku gamkë?

⁶Tiëjkë wädit Abaram, aci lueel athör theer wël Nhialic yic, “Lön cï yen Nhialic gam, ku rin cï yen wët Nhialic gam aci Nhialic ben looi bi la cök yenhom.” ⁷Alëukë bæk deet yic lön müth Abaram ayic, aa koc cï wët Nhialic gam cïmën wäär cï Abaram ye gam. ⁸Acï göt athör theer wël Nhialic yic lön Nhialic abi koc cie koc Itharel looi bik la cök yenhom, rin gam cï kek wëtde gam. Ke yen athör theer aci Wët Puoth Yam nyuöth Abaram elä, “Rienku, Nhialic abi raan wut ebën doc.” ⁹Abaram aci wët Nhialic gam, go Nhialic doc. Ku yen tädë ebën, kuat raan cï Nhialic gam aye doc cïmën Abaram.

¹⁰Koc lui lön theer, acieen rac anjicku panden. Rin aci lueel athör theer wël Nhialic yic elä, “Kuat raan cie kë cï lueel lön yic theek ebën, atö

acieen rac yic.” ¹¹Emen aci rot nyuccoth lon acin raan bi la cok Nhialic nhom rin loj theer, rin aci athor theer wel Nhialic lueel elä, “Ee raan ci Nhialic gam e rot yen abi pir la cok yok Nhialic nhom.” ¹²Ku loj theer acin yic gam, tecit te ci athor theer wel Nhialic ye lueel thin elä, “Raan ye looi ke ci loj lueel ebén yen abi pir.”

¹³Rin ci Jethu thou rienkua, aci yok wëer bei thou yic, thon yen ye loj lueel, rin aye athor theer wel Nhialic lueel, “Raan ci nok ku nok tim nhom e raan ci Nhialic tem awuoc.” ¹⁴Aci Jethu looi keya, ku bi doc Nhialic waär ci lueel ka bi gäm Abaram, bi gäm koc cie koc Itharel aya rin Jethu. Ku rin gamda yen abi yo col aa yok Wei Nhialic waär ci thon yen Nhialic.

Loj ku wët ci thon

¹⁵Miëthakai ci gam, ee kën rot looi akolakol yen aba thööj, te ci koc karou nyuc ku gamke wët tök ku gätké athor ku thenyké yic, ka cin raan ben ke wén dhoj köu, nadé ke juek thok dët këc e mat. ¹⁶Nhialic aci athonde lëk Abaram ku téné manhde. Aci athor theer wel Nhialic ye lueel, “Ka miëthke,” Ku wëtde yic koc juëc, aye lueel, “Manh tök,” Ku manh kënë yen e Raan ci loc ku doc. ¹⁷Kë wiëc ba lueel e kënë yic, ee lon nadé ke Nhialic aci mat kek Abaram, ku yeen aci bén muk nhom apath. Løj waär gem ruöön buot kajuan ku thiärdiäk cok, aci ke ci Nhialic gam kek Abaram bi bén dhoj köu. ¹⁸Na miöc Nhialic ye gam rin loj, ka ci ben a ke ci thon yen lui. Keya, ee rin wët waär ci Nhialic thön wädit Abaram yen agem Nhialic kënë téné ye.

¹⁹Ke yeen, yenjo ke looi loj? Løj aa met Nhialic thin, rin bi kärec röt looi aa nyuccoth. Ku bi reér thin yet te bi manh bi lök dhiëeth kuat Abaram yic bén, raan waär ci Nhialic wët thon Abaram e rienke. Løj atuuc e Nhialic kek aake bii ye piny, ku gëmké raan ci jäl bén. ²⁰Ku na ye akut tök, ke raan tö kam koc aci ben wic, Nhialic e tök.

Wët looi e loj

²¹Ci loj kák ci Nhialic thon dhöl yiic? Acie keya rin na koc pinynhom ci loj yok, loj bi pir akolriëec ebén bëëi, diët raan ebén aci la cok Nhialic nhom rin theek yen loj kënë. ²²Ku aci göt athor theer wel Nhialic yic lon pinynhom ebén arëer riel jojrac yic, ke yen wët waär ci Nhialic lueel ka bi gäm koc rin Jethu, aci gäm koc ci wët Jethu raan ci loc ku doc, gam.

²³Ke gam kënë këc yëet, loj aci yo looi buk ciët koc ci mac, yet tewaär jol wët puoth yam rin gam war koc nyuccoth. ²⁴Ku e loj yen e

muk koc yet te bi Raan ci loc ku doc ben bi yo ben cok piny Nhialic nhom, rin ci yok wëtde gam. ²⁵Emen ci wët Jethu ben ku gamku, löj acie yen ben yo mac.

²⁶Ee gam yen e we col aaye mith Nhialic e tok kek Jethu raan ci loc ku doc. ²⁷Wek ci muocc nhiiim bæk aa tok kek Jethu. Wek aa cieej alanh pir kek Jethu guop. ²⁸Kéya koc Itharel ku koc cie koc Itharel, alony ku raan cie alony, tik ku moc aa thön ebën, week ebën wek aa tok, wek ci mat kek Jethu raan ci loc ku doc. ²⁹Na yaké koc Raan ci loc ku doc, ke wek aa mith Abaram, ku wek aabi kewäär ci Nhialic thön Abaram yok.

4 Ké lueel akin, manh koor yen bi käk wun lök thon aye jöör cimën alony cok alon e yen ala käj ebën. ²Të jnot koor yen ala koc kök ye muk, ku loiké bi kë cik lueel dhiel apiy, yet akol bi wun ye lueel meth aci dit aleu bi kakké jal thon. ³Ee kéya, wäär aya yok aa yo ye aloony jak la riel pinyhom, wäär kéc yok yic guo nje. ⁴Na wäär la nin thök, go Nhialic Wende tujöc pinyhom. Aci ben kecit raan bi dhiéeth tik e path. Ku muk löj koc Itharel, ⁵bi koc ben kuöny bei löj kënë yic, ku bi nadë ke yo ye mith Nhialic.

⁶Rin ye wek mith Nhialic, Nhialic aci wëi Wende tujöc yopuöth, ku wëi e yo col adhiau elä, "Wä, Wadië." ⁷Kéya yin aci ben alony, yin e manhde. Rin ye yin manh Nhialic, Nhialic abi yi gäm käk ke ci täu miëthke.

Paulo anhiar koc pan Galatia

⁸Theer wek aa we kuc Nhialic, ku kéya wek aa we ye loony jakrec cie Nhialic. ⁹Ku emen nje wek Nhialic tädë aleu ba lueel aya lon Nhialic anje we, ye kédë wic wek ye bæk dhuk ténë jakrec niop wäär mac piny? Yenjo wic wek ye bæk ben aa loony cimën theer wäär? ¹⁰Bi ya nin kök kek yaké ke muk nhiiim, ke pei ku run aya. ¹¹Yen aci yic neer we! Lëu bi ya luoi ebën ca looi ténë we yen ciñ wëtde yic?

¹²Wek aa liem miëthakai ci gam, calkë röt aa ciit ya. Ee yic yen aya, yen acit we. Acin kärec cäk luöi ya. ¹³Adhielkë muk wenhiim lon wäär piööc yen wët Jethu ténë we tuej, ee rin wäär tueeny ya. ¹⁴Ku na cok a wäär ci tuaanydië we jot puöth, wek aa kéc ya ben jai ku cuopkë ya wei. Ee kéya, wek aaci yen ben lor ciit ya atuny nhial bö pan Nhialic, wek cä ben lor, lur bi wek Jethu raan ci loc ku doc lor. ¹⁵Wek aa we ci puöth miet! Yenjo ci rot looi? Alieu ba lueel lon lëu wek ye bæk nyienkun njuët bei, ku gämkë ke ya, te lëu yen rot. ¹⁶Ca ya raan aterdun emen rin ci yen we lëk yic?

¹⁷Kek koc kökkä röt nyuɔɔth bïk aa koc nhaar we, acie këpath, ee ku bïk yen tek yic kek we, ku bæk ke nhaar cimën nhier kek ya. ¹⁸Emen apath akölaköl bæk la nhaar path ke ye yen nhaar la cök, ku kënë ë yic, ku acie te reer yen ke we ë röt. ¹⁹Miëthkië, koc ci gam, aben lëk we, kë dët cimën tiŋ rem yic dhiëth, aya yok yen ë të rem ya, yet të bi wët Jethu la cök wepuɔth. ²⁰Anhiaar ba reer ke we emen, ku ba të ye yen tek thin ë rienkun waer yic. Yen aci yic neer wëtdun apei.

Yagär ku Thara

²¹Calkë röt athiëec emen, wek koc wiç ye bi ya löj yen yakë theek, kë ye löj lueel cäk ye piŋ? ²²Aye lueel Abaram aa la dhäk karou, dhänj tök aye manh tiŋ alony, ku tök ke ye manh tiŋden ci thiaak cie alony tënë ye. ²³Dhöj tiŋden alony ecii dhiëth ë path. Ku dhänje kek tiŋden ci thiaak cie alony, ee Nhialic yen aci ye lueel käya. ²⁴Käkkä aa lëu bi ke deet kecít kë thöj kek dët ril, diäär karou aatö nyin löj döjr karou yiic. Kë tueŋ acit löj ci Nhialic looi gɔn Thinai nhom, ku keek aa mith tiŋ alony yen cɔl Yagär. ²⁵Tiŋ cɔl Yagär yen arëer nyin gɔn Thinai pan Arebia. Alëu bi thöj aya kek gen Jeruthalem ya aköl, ku koc reer thìn aa cüt aloony rin löj. ²⁶Gen Jeruthalem reer pan Nhialic yen ë gen path la duk ku acit mada. ²⁷Aye athör theer wël Nhialic lueel elä,

“Miet puɔu, yin tiŋ ciñ meth!

Loi lala ku loi kieeu miet ë puɔu, yin raan këc
areem röm ë dhiëth kaŋ yok!

Rin tiŋ ci moc puɔl yen abi mith juëc dhiëeth
tënë tiŋ reer kek moc.”

²⁸Emen, ke wek miëthakäi koc ci gam, wek aa mith Nhialic tecit te wäär ci ye lueel thìn cimën Ithäk wäär. ²⁹Yon theer manh wäär dhiëth ë path aci manh wäär dhiëth riel Nhialic bén baŋ, ke yeen athöj kek ya aköl. ³⁰Ye athör theer wël Nhialic lueel këdë? Aye lueel, “Cuɔp tiŋ alony wei kek wënde, rin manh tiŋ alony acii kæk wun bi rɔm kek manh tiŋ cie alony.” ³¹Ee käya miëthakäi ci gam, yok aacie mith tiŋ alony, yok aa mith tiŋ cie alony.

Muɔkkë lääu nhomdun apath

5 Nhom lääu yen ë këda. Ee Jethu raan ci lɔc ku dɔc yen aci yo gäm nhom lääu! Käackë apath ke we ye koc lääu nhiiim, duɔkkë röt cɔl aben aa loony ë löj cimën theer.

²Pienkë! Ee yen Paulo, alëk we na calkë röt aŋot, ke wëtde yic ë lɔn tënë we kë ci Jethu looi, acin kë ci kuɔny we. ³Wek aa ben lëk wët dët,

acin raan col rot ajot rin theek yen lön ebën. ⁴Koc kök tō kamkun ye them bik la cök Nhialic nhom rin theek kek lön, aa röt teem wei tēnē Raan cī lōc ku dōc. Aaliu dhēenj Nhialic yic. ⁵Rin yook kē njöthku ē lōn bī Nhialic yo col aala cök tēnē ye, ku ē yen kē tiit yok riel Wēi Nhialic lui gamda yic. ⁶Rin tē cī yok mat kek Raan cī lōc ku dōc Jethu, ka cie njööt, nadē ke yo kēc njoot yen kony yo, kē ril ē gam ye nhiēr bēëi.

⁷Wek aa we lui apath! Yeqa cī we ben pēn thēk ē yic? Cī we rac nhiiim kēdē? ⁸Acie Nhialic raan cī we cōl yen lui kēya. ⁹“Ee lon koor yen ayumdiit col apiäär,” tēcīt tē ye ye lueel thīn. ¹⁰Ee kēya wek jnot we njääth apei. Wēt piérda ke yo cī röt mat kek Bēny, ee we col anjääth yapuōu lōn wek acii wenhiiim bī waarr. Ku yeen, raan yen rec wenhiiim, tē cök yen a raan yindē ka jnot bī Nhialic gäm awuōc.

¹¹Ku tēnē yen, miëthakäi cī gam, na la tuej ke ya lueel njööt apath, ke yenjō yen ben näk yen? Na ye yic, diët kē ya piöjc rin tim cī riüu Raan cī lōc ku dōc, diët akēc ya maan. ¹²Awiēc bī koc we liäap nhiiim, röt rac ē röt.

¹³Ku tēnē we miëthakäi cī gam, wek aa we cōl bei bāk cīi ben ciët aloony lön theer yic. Ku duökkē kewäär cī wek wēer bei lön theer yic, col amär we bāk aa luui kärec. Calkē aye nhiēr kamkun yen mac we. ¹⁴Rin lōöñ theer ebën aaci ke mat tök yic elä, “Nhiar raan dēt cimēn nhiēr yin rot.” ¹⁵Ku na yakē luui cimēn lääi rēer roor, bāk röt aa nōk kamkun ē röt, ke njieckē wenhiiim wek aabi röt thöl ē röt.

Wēi Nhialic ē koc cök puöth

¹⁶Aye lueel, calkē aye Wēi Nhialic yen we cök nhiiim. Ku acie kē wic guöp yen bāk aa looi. ¹⁷Rin kē wic guöp raan acie yen kē wic Wēi Nhialic, ku kē wic Wēi Nhialic acie yen ke wic guöp raan. Käkkä karou aman röt kamken, ku wētde yic ē lōn kē wic ba looi yipuōu acii lēu ba looi. ¹⁸Na ye Wēi Nhialic yen thel yi, ke yin acii lön theer ben mac.

¹⁹Kē ye raan liiu Wēi Nhialic yepuōu looi aye tij gei. Ee rot nyuccoth ke rac apei, ku acin yic athëëk, ²⁰tē ye Jōj cī kiëet door ku tit, koc aa röt maan ku aa thör, aa röt til ku dïitkē puöth. Aake yiic tēk akuut. ²¹Koc aa röt maan, ku aa wieet määu ku bal, kuat käreckä aayekē ke looi. Wek alëk emēn, cimēn wäär cī yen we kaj lëk, koc kák cít käkkä looi aaciibī kaj la bääny Nhialic yic.

²²Ku Wēi Nhialic ē koc gäm nhiēr ku miet puöu, ku döör ku pël röt piny, ku lier puöu ku piath ku gam, ²³ku athëëk, ku duut puöu. Acin lön man kák cít käkkä. ²⁴Koc ē Raan cī lōc ku dōc Jethu, aaci kärec ye guäpken wic, ku kärec yekē ke nhiaar kepuöth puöjl ebën bik liu kegup.

²⁵Wëi Nhialic acii yo gäm pир akölriëec ébën, ku adhil wëikua tiit aya.
²⁶Yok acii dhil nhiam nadë ke yo man röt kamkua, tëdë ke yo til röt.

Kony raan dët kérac yic

6 Mith ma ci gam, na le raan yok kamkun ke loi kérac, ke koc la gam ril kamkun la thiin bik cök puöu piny, ku adhil looi ë dhël path. Ku tietkë röt apath bæk ci mér dhëldé yic aya. ²Yakë röt kony kamkun, na luçikë käya, ke wek ci löj Raan ci lœc ku dœc theek. ³Na le raan ye tak kamkun lön yen adit koc ébën, ke yen rot math yetök. ⁴Raan ébën adhil rot jööny ë rot. Na ye képath yen ci looi ke jol many ye, ku ci thööj bek ke ci raan dët kaj looi theer. ⁵Raan ébën abi ya thiëec këden ci looi.

⁶Kuat raan ye piööc wët Jethu adhil käpuoth tö kek ye röm kek raan piööc ye. ⁷Duëkké röt ye math ë rot. Duk ye tak lön ci Nhialic yi bi tém awuöc té kuc yin ye. Käpath ku kärec ye raan ke looi aa ye atiit tuej. ⁸Na ye raan luui kérac, ke thou yen ayök, ku na looi ke wic Nhialic, ke Wëi Nhialic abi pир akölriëec ébën gäm ye. ⁹Käya, dukku go dhör luui käpath, rin na cuk go dhör, ka aköl alon käpath aci thiëk, buk käpath yok thiin. ¹⁰Ku këlä té lëu yok ye, ke yok aadhil käpath looi ténë koc ébën, ku jol aa koc rëer yok ke gam tök yic apei.

Muëth ciëen

¹¹Tiëjkë kit dit nyin ya ke göt té gät yen we athör ë ciëendië. ¹²Koc ye wic riel bik we col ajo, kek aa koc ye wic bik röt aa nyuɔoth ku yekë nhiam kák ye tiñ guöp yic ë path. Ayekë looi käya rin ci ke bi nök, rin ye kek ye piööc lön thon Jethu tim ci riüi kou yen abi koc kony ë rot. ¹³Ayi koc ye cak noot aacië löj ye theek, awickë bik we noot bik nyuɔoth lön wek aacië wëtten gam. ¹⁴Ku na ye yen, ke thon Bányda Jethu Kritho tim ci riüi kou yen aye yen nhiam ë rot. Ku rin ci Jethu thou riënië tim ci riüi kou, acä ben wic ba kák ye looi pinynhom buɔoth yiic, ku koc ë luui kák pinynhom aacië ya nhiar. ¹⁵Acin kë ye looi té ci raan noot nadë ke këc noot, kën rot looi ë lön nadë ke yin aci cak cäj ë yam. ¹⁶Ku rin koc pир wët Jethu bi döör Nhialic ku pël wët piny rëer ke ke, ku koc Nhialic ébën aya.

¹⁷Thök ë wël, ciñ raan ben yen luɔi aliäap, rin piär rëer yaguöp ébën, aa piër ye nyuɔoth lön yen alony Jethu.

¹⁸Bi dhëej Bányda Jethu raan ci lœc ku dœc rëer ke week ébën, miëthakai ci gam.

Athör cī Paulo gät koc Epethuth

Wët nhom

Wët tuej kam kériëec ébën yen gët Paulo athör kënë tënë koc Epethuth ë wët kënë, "Ké cī Nhialic guiir, ke bï jal thöl akolden cī tak. Ee lön bï yen kák cī cak ébën nhial ku piny mat yiic, ku tëeu Raan cī lœc ku dœc kenhüim tuej." (1:10) Koc cī gam aya awic ke bik deet yic, ku bik ya pîr këdiit cī Nhialic guiir kënë yic. Ku bï koc aa tök ébën kek Jethu Kritho.

Abañ athöör yic tuej, aci Paulo nyuɔoth tē bï koc keyiic mat thïn, ke lëk koc dhël cī Nhialic kacke kuany thïn. Ku ye këdë cī ke adumuɔjom päl piny thïn, ku yik koc lääu nhom ë Wënde Jethu Kritho. Ku aye Wëi Nhialic nyuɔth yo lön bï athön Nhialic yenhom tieej. Paulo ë koc ba athöör kueen lëk abaj ë rou yic, lön nadë ke koc bï ya tök kek Raan cī lœc ku dœc adhil ayic ë piërden yic kedhie. Aci jam ë waal juëc tē bï koc ë Nhialic luoi tök aa nyuɔoth thïn, ke cī röt mat kek Raan cī lœc ku dœc. Akut koc cī gam acit guöp, ku ye Raan cī lœc ku dœc yen nhom, tëdë ke cït luak ku ye Raan cī lœc ku dœc mœen, tëdë ke ye tik, ku ye Raan cī lœc ku dœc muɔnyde. Athör kënë ë jam wël thiiek yiic apei, rin raan ë gät ye agët ë guiér cī dhëeñj Nhialic rëér kek Raan cī lœc ku dœc bëëi yenhom ku yepuöü. Ku kuat kériëec ébën aye tiij nhiër Raan cī lœc ku dœc yic, nääk, ku pël piny adumuɔjom, ku dhëeñj la cök.

Kák tō thïn

Muöth tuej	1:1-2
Raan cī lœc ku dœc ku luaj ë Nhialic	1:3-3:21
Pir ë yam rëér ke Jethu	4:1-6:20
Muöth ciëen.....	6:21-24

1 Ee yen Paulo cī Nhialic kuany ba ya atuny Jethu Kritho. Tënë koc Nhialic rëér Epethuth, koc cī Jethu Kritho gam piërden yic.

2Bï Nhialic Wäda kek Bänya Jethu Kritho we gäm döör ku athieei.

Raan cī lœc ku dœc ë dœc wëi bëëi

3Lecku Nhialic Wun Bänya Jethu Kritho! Rin cī yok röt mat kek Jethu Kritho, aci yen yo yiëk döc wëi ë riel nhial. **4**Theer ke piny këc

1:1 Luoi 18:19-21; 19:1

cak, Nhialic acii yo kuëny bei buk aa miëthke, wët ciï yok mat kek Jethu, acii yo col aye kacke, koc cïn gup awuöc.

⁵Rin nhieer yen yo, acii Nhialic looi theer lön bi Jethu Kritho yo col aye miëthke, ku kënë yen ë miët puöu Nhialic yen wiç. ⁶Lecku Nhialic rin käpuoth juëc apei ciï gäm yo ë path, rin ciï yen Wenden nhieer juaar riënkua. ⁷Rin thon Raan ciï lœc ku dœc acii yok jäl riel jɔŋrac yic, rin ciï adumuɔjɔmkua päl piny. Ku käya, aye Nhialic nyuöth yo lön düt dhëejde apei. ⁸Dhëej ciï gäm yo ke düt apei, rin ḥiëec ku dët yic käj. ⁹Acii Nhialic nyuöth yo yen këden ciï guiir bi lœi, ku acuk yok tënë Raan ciï lœc ku dœc, cok a lön wäär ciï yen ye thiaan. ¹⁰Kë ciï Nhialic guiir ke bi jäl thöl akölden ciï tak, ee lön biï yen käk ciï cak ebëen nhial ku piny mat yiic, ku tëëu Raan ciï lœc ku dœc kenhiim tuej.

¹¹Ee riënké yen aye yo col aye müth Nhialic. Kériëec ebëen aaci Nhialic guiir käya wätheer, ku ë yen ke biɔjök tëcít të wiç ye. ¹²Käya lecku Nhialic yok koc tuej wäär ciï la ḥjöth tënë Raan ciï lœc ku dœc.

¹³Ku emen aya, wek aaci yic piñ, yiny yen wët puoth yam ye Nhialic we luɔk. Ku wäär ciï wek Raan ciï lœc ku dœc gam, acii yen we yiëk Wei Nhialic wäär ciï thon ka bi yiëk kacke. Wei yen ë ye nyuɔoth lön ye wek kacke. ¹⁴Ku Wei Nhialic yen ë ye nyuɔoth lön biï yok käwär ciï Nhialic thon ka bi yiëk yo yok. Ku aye kënë nyooth lön ciï Nhialic yo wëer bei riel jɔŋrac yic buk aa kacke. Käya, buk Nhialic aa leec akölaköl.

Röök è Paulo

¹⁵Ku wët kënë, tëyɔn piñ yen gäm ciï wek wët Beny Jethu gam, ku nhieer nhieer wek kacke, ¹⁶yen akëc yen nhom kaj määr ba we atak, të röök yen Nhialic aya leec riënkun. ¹⁷Yen ë reér ya thiëc Nhialic Wädan la diik, ku yen Wun Jethu Kritho, bi we gäm Weiike bi we col anjic käj, ku nyuth we Nhialic bæk njic apath. ¹⁸Yen ë röök aya bæk yic njic. Käya bæk njic lön ë yen yic lön bi wek käjuëc puoth ciï tööu tënë we yok, rin ciï yen we cœol. Ku abæk njic aya lön käjuëc puoth ciï thon bi ke gäm kacke aa thiiek yiic apei. ¹⁹Ku käya, abæk njic aya lön rielde adit käj ebëen. Ku yeen alui yogup rin ciï yok wëtde gam. Riel lui yogup kënë athöj ke rieldit, ²⁰wäär jöt yen Raan ciï lœc ku dœc bei raj yic, kam koc ciï thou ku jöt nhial, ku nyuuc köj cuëc Nhialic. ²¹Raan ciï lœc ku dœc amac wëi ril tö nhial ebëen, cok alon le kek rieldit. Riënké aa thiiek yiic tënë rin banydit mëc. Ku aacie bany mëc emen ë röt, aabi yiic thiiek tënë rin bany bi mac akoldä. ²²Ku Nhialic acii kériëec ebëen tääu yecök, ku looi bi a yen wat akut koc ciï gam pinynhom. ²³Ku akut koc ciï gam yen ë guöp Raan ciï lœc ku dœc, yen thiän wei Raan ciï lœc ku dœc. Ku ë yen pîr gäm kériëec ebëen tériëec ebëen.

1:7 Kol 1:14 1:20 Wk 110:1 1:22 Wk 8:6 1:22-23 Kol 1:18

Thon cī ya pīr

2 Thēer, Nhialic acī we tēm thou rin awuōcdit rēer wegup. ²Wāthēer wek aa we ye jōjrac, jōj yen mac jakrec ēbēn buoōth cök, jōj yen ye kōc cīi Nhialic thek wētde gam ēmēn. ³Yok aa yo thōj ke ke, ke yo pīr pīr rac. Ayeku looi kuat kāk wīc guäpkua ku piäthkua. Ku pīrdan rac aye Nhialic yo tēm awuōc cīmēn kōc kōk ē luui kärec.

⁴Nhialic ayer puōu, ku nhieer nhieer yen yo adit apei. ⁵Nawēn cōk atiēepkua thou rin adumuōjum juēc rēer yogup, yok aaci Nhialic cōl aben pīr kek Raan cī lōc ku dōc. Ku ee dhēēj Nhialic yen acī yo luōk. ⁶Ku rin cī yok aa tök kek Raan cī lōc ku dōc Jethu, Nhialic acī yo jōt ē thou yic ku buk rēer bäänyde yic nhial kek Jethu Kritho. ⁷Ee looi Nhialic käya rin bī kōc aköldä piathden cīn kē thōj kek tīj, rin nhieer yen yo, rin Raan cī lōc ku dōc Jethu. ⁸Rin ē piath Nhialic yen acī we kony bāk pīr rin cī wek wēt Jethu gam. Ee miōc Nhialic yen acī we agam Jethu. ⁹Pīr cuk yōk acīe rin ē luɔida ē rōt nadē ke yo nhiam ye. ¹⁰Ee Nhialic guōp yen acī ye looi käya. Ku rin ye yok tök kek Raan cī lōc ku dōc Jethu, acī yo cak buk kēpath aa looi, ku ē yen kē cī guir buk aa looi.

Yok aa tök kek Raan cī lōc ku dōc

¹¹Käya, wek aa we cie kōc Itharel. Ku käya, wek aa we ye kōc Itharel cōl wātheer kōc kēc ḥoot. Ku kōc Itharel aake ye rōt cōl aaye kōc cī ḥoot. Ku ḥuōtden ye ke ḥoot, ee yekē ye looi kegup ē path. ¹²Ku wāär wek aa we cie kōc Raan cī lōc ku dōc. Wek aa we ye thāi, wek aa we cie kōc Itharel, kōc cī Nhialic lōc. Wek aa we liu lōj dōj Nhialic yic, lōj kōc ke tit bēn Jethu Bānyda. Wek aa we rēer we kuc Nhialic. ¹³Ēmēn, rin cī wek aa tök kek Jethu Kritho, wek wāär cōk mec wek aacī bēei tēthiōk rin thon Raan cī lōc ku dōc.

¹⁴Rin Raan cī lōc ku dōc acī dōj looi kam kōc Itharel ku kōc cie kōc Itharel rin cī yok aa kac tök. Riemde acī kēwāär ke tek yiic, ku cōl ke aaye kōc man rōt nyaai. ¹⁵Acī lōj kōc Itharel teem kōu ē thuōnde, rin bī yen kōc Itharel ku kōc cie kōc Itharel cōl aaye kac tök rin cī kek rōt mat kek ye, ku kēlā, acī dōj bēei. ¹⁶Ku thon cī Raan cī lōc ku dōc thou tim cī riū kōu, acā kueeth rēer kamkun nyaai. Ku thuōnde acī yen ke cōl aaye kōc Nhialic kedhie. ¹⁷Käya, Raan cī lōc ku dōc acī bēn ku lēk kōc Wēt Puōth Yam ē dōj bēei tēnē kōc ēbēn, wek kōc cie kōc Itharel wāär mec ke Nhialic ku kōc Itharel wāär thiōk ke ye. ¹⁸Ku ē rin Raan cī lōc ku dōc yen ē yo ēbēn, kōc Itharel ku kōc cie kōc Itharel cōl aala tē rēer Nhialic thīn ē Wēi Nhialic töōj.

¹⁹Këya, wek koc cie koc Itharel, wek aacii ben aa leei emen, wek aa tok kek koc ci Nhialic loc. Wek aa many toej e Nhialic. ²⁰Ku week aya, wek aacit yön ci atuuc ku koc kak Nhialic tij jook cok, ku Jethu Kritho yen e men. ²¹Raan ci loc ku doc yen e ke ci buth col akaac ke ye tok ku bi ya yön Beny. ²²Ku rin ye wek tok kek ye, week aya wek koc kok, wek aacit ke buth bi Nhialic a reer thin e Weike.

Luo Paulo rin koc cie koc Itharel

3 Rin ci Nhialic ye looi bi koc Itharel ku koc cie koc Itharel mat bik aa tok, rin dhheejde tenet koc cie koc Itharel ke yen Paulo, raan ci mac rin wet Jethu Kritho e rienkun, yen e roek tenet Nhialic.

²Acak piy lon ci Nhialic ya loc e dhheejde ba luo kene looi. ³Nhialic acä nyuoth kedon ci guir, cin raan jic ye theer, athor waär ca got ke ciek. ⁴Ku na kuenké kak ca got, ke wek aabi kak jiec ke rin Raan ci loc ku doc deet yiic. ⁵Kak cin raan jic ke theer, cimën ci Wei Nhialic ye nyuoth atuuc ku koc kak Nhialic tij emen.

⁶Këya, ke ci moony akin, rin wet puoth yam, koc cie koc Itharel aabi doc Nhialic yok kek koc Itharel ci gam. Keek aabi ya kac tok ku romké ke ci Nhialic thön koc Itharel rin Raan ci loc ku doc.

⁷Kene, yen e Wet Puoth Yam ya lëk koc. Nhialic acä gam luo ye yen Wet Puoth Yam lueel riel e dhheejde. ⁸Yen atj ciën koc e Nhialic cok ebén, ku Nhialic anot ca yiék e luo kene, ba koc cie koc Itharel lëk kapuoth juéc cin thook akeu ye Raan ci loc ku doc gam. Kapuothkä aa dit tenet kak ye deet yiic. ⁹Acä yiék luo ba tet koc ebén te bi yen kedon ci guir ci jic, thaap thin. Ku Nhialic yen cak keriëec ebén, ecí kene moony tenet koc theer waär.

¹⁰Ací looi këlä emen dhël akut koc ci gam nyuoth atuuc nhial, kek banyken la riel nhial, bik jieec kände ci nyuoth rin ke ci looi tenet ke jic. ¹¹Ací Nhialic tak ku looi këya theer këc yen piny ku nhial cak. Ku e looi e rin Jethu Kritho Banyda. ¹²Rin ci yok ye gam ku yok aa tok ke ye, aabi yok la tenet Nhialic yo ci riöc. ¹³Këya, wek aa lëk bæk puoth ci bath cok amen guum yen e rienkun, guömdië yen abi ya rieldun.

Nhiër Raan ci loc ku doc

¹⁴Rin e wet kene, yen e yanhiçl guöt piny Nhialic Wäda nhom ku röök e rienkun. ¹⁵Kocken tö nhial ku koc tö piiny aa mac thok rin yen e Wäda yodhie. ¹⁶Yen ala riel ku doc juéc ye gam kacke. Këya, aya thiëec bi we yiék riel e Weike bæk puoth ci koc. ¹⁷Ku yen e roök bi Raan ci loc ku doc reer wepuoth atheer rin ci wek ye gam. Yen e roök aya bi te nhieer wek

Nhialic thün, ku tē nhieer wek röt thün è kamkun we cəl aril. Na luɔikë këlä ke wek aa cít tim cí meike yet piny, ku yön buth cí ɳiec jɔɔk cök. ¹⁸Ku dhël kënë, week ku kɔc è Nhialic abäk jäl ɳic yen tē nhieer Raan cí lɔc ku dɔc we thün. Anhiar yo apei nhieer cín thok akeu. ¹⁹Na cök ciën raan ɳic ye ayic yen tē nhieer Raan cí lɔc ku dɔc yo thün, yen è Nhialic thiieec bæk ɳic. Ku bï tē ye wek luui thün ciët tē ye Nhialic luui thün.

²⁰Nhialic ala riel yen kän looi wär käk yeku ke thiieec ku käk yeku ke tak, ku aaye ke looi rielden lui yopuöth. ²¹Lecku Nhialic rin käpuöth cí looi rin akut kɔc cí gam ku rin Jethu Kritho. Lecku akölriëec èbën! Yenakan.

Mën yic kɔc cí gam tēnë guöp Jethu

4 Rin kë wic Nhialic bï looi, yen raan cí mac rin looi yen wët Bëny, wek alañ bæk ɳiec luui dhël path, dhël yen cí Nhialic we cɔɔl. ²Yakë käk yakë ke looi èbën looi dhël athëëk ku lier è puöu, ku yakë kɔc ɳiec ciëeñ. Nhiarkë röt ku yakë kärec päl piny è kamkun. ³Wëi Nhialic aci we mat yiic, themkë bæk la dɔɔr è kamkun bæk aa kac tök. ⁴Yook èbën, yok aa thöj kek käk tō guöp tök yic, ku yok aa la Wëi Nhialic thöj ciëj ke yo. Yok aa ɳöth döc cí Nhialic thön ke bï gäm kacke, rin Nhialic aci yo cɔɔl èbën buk aa kacke. ⁵Yok aa la Bäny tök ku gam tök, ku yok aaci lök è wëi tök yok èbën. ⁶Yook èbën yok aa Nhialic tööj door, ku yen è Wäda yodhie. Yen amec yo ku è luui yopuöth èbën, ku aciëj kek yo èbën.

⁷Raan cí lɔc ku dɔc aci raan èbën è kamkua yiëk rielden bï yen aluui. Nek aci yiëk rielde cít tē cí Raan cí lɔc ku dɔc ke tek thün. ⁸Acì göt athör theer wël Nhialic yic élä,

“Acì la nhial, ku looi jakrec bïk yeen buɔɔth cök,
cimén raan cí dɔm è tɔŋ yic,
ku tek käpath tēnë kuat raan èbën.”

⁹Të lueel ye élä, “Acì la nhial.” Wëtde yic yeqjö? Wëtde yic aye lueel lɔn cí Raan cí lɔc ku dɔc kaŋ bën pinynhom è tén. ¹⁰Raan cí bën pinynhom è tén yen ee raan tööj cí ben dhuk nhial, pan Nhialic, ku bï rreér kek kériëec èbën pinynhom. ¹¹Ee yen Raan cí lɔc ku dɔc yen è gem miöc tēnë kɔc. Acì kɔc kök looi bïk aa tuɔɔcke, ku kɔc kök aaci looi bïk aa kɔc käk Nhialic tñj, ku ye kɔc kök wël è Nhialic lëk kɔc, ku ye kɔc kök abiök kɔc cí gam ku piööcké ke. ¹²Acì kënë looi rin bï kɔckä, kɔc è Nhialic, guiir bïk luui tēnë ye ku bïk aakuut kɔc cí gam, yen guöp Raan cí lɔc ku dɔc la tuej ke ril. ¹³Ku këlä, yok aabï mat yiic buk aa tök è gam bï yok Nhialic ku Wënde ɳic. Ku jolku aa kɔc cí gam cí nhiiim bak, ku

yok aabř jäl la cök cimën Raan cï lœc ku dœc. ¹⁴Ku yok aacie kœc bï ben ciët müth. Ku yok aaciï kœc kæk lueth piööc bï ben duëöj buk luethken gam, yok aaciï bï ya wel nhiiim cimën riäi, wël lueth ë path. ¹⁵Yok aa dhil yic aa lueel ke yo la nhiér. Ku kälä yok aabi la tuej ke yo cit Raan cï lœc ku dœc yen wat akut kœc cï gam nhom. ¹⁶Raan cï lœc ku dœc, ee kacke mat yiic cimën ye rël yom thook guöp ë raan nuëët yic bï ya tök. Na loi guöp abak luçide cït të dhil yen luui thïn, ke guöp ebën ala tuej ke cil ke ril. Yen ë tën akut kœc cï gam. Na nhiar kœc akut röt ku loikë luçiden, ka akut ala tuej apath ë riel Raan cï lœc ku dœc.

Yok aa dhil piërda waar yic

¹⁷Rin ë wët kënë, alëk we rin Bëny duëkkë ben aa luui cimën kœc kuc Nhialic. Kæk yekë ke looi aacie kæk ke kony. ¹⁸Aacie yic ye deet. Acïn pïr yam ye Nhialic gäm kœc, rin keek aa ril nhiiim, ku käya aa kuc dhël ë Nhialic. ¹⁹Aacie gup ë yär të cök kek kärec looi, rin aa kepuöth yiëk kæk wic guäpken. Kæk yekë ke looi ebën aa kæk ë bal ku aacie kööc luçi ë käkkä yiic.

²⁰Yen ë të wiëc bï wek cïi la thïn, rin acie yen tewäär cï we piööc thïn rin Raan cï lœc ku dœc. ²¹Ee yic, wek aaci wëtde piñ, ku wek aa we cï piööc rienke, të cït tën yiny rëer kek Jethu. ²²Wek aaci piööc bak tëdun ye wek luui thïn theer puöj. Käkkun ke yakë ke looi aake cï we muör ku reckë we. ²³Emën, calkë röt aa weer Nhialic puöth ku bæk ya tak tëj ë yam. ²⁴Nhialic acï we gäm cieej ë yam cït këde. Käya, yakë cieej ë cieej kënë. Cieej kënë ala cök cït të ye yic rin Nhialic piööc thïn.

²⁵Käya, duëkkë lueth ben aa lueel. Ijek adhil yic alëk mäthden cï gam, rin yok aa cït kæk cïi thöj rëer ë guäp tök yic. ²⁶Na cök alon cï yïn puöj riääk, ke yi duk adumuööm loi. Duk rëer kek riääk ë puöj abä aköl lööny piny. ²⁷Rin bï jöñrac yi cïi thel adumuööm yic. ²⁸Na le raan ye cuär theer kamkun ka cïi ben cuëer, adhil luui ë könde bï rot muk ku kony kœc ijöj aya. ²⁹Pälkë kuöc jam. Yakë ke lueel wël kœc col aril puöth gamden yic. Yakë ke lueel wël nhaar ke bï ke piñ, rin bï yïn kœc la kë lëk ke, kony. ³⁰Muk yïnhom bï ciën kë lueel bï Wëi Nhialic col arem puöj, Wëi cï Nhialic gäm yi. Nhialic acï gäm Wëi ye nyooth lön ë yïn këde, ku Wëi Nhialic abi rëer kek yi yet aköl luñdit bï Nhialic yi kony tënë jöñrac. ³¹Duëkkë kœc kök ye maan ku duëkkë puöth ye riääk. Duëkkë ye göth ku läätkë kœc, tëdë ke we loi kæk cïi path. ³²Rëerkë apath ë kamkun. Ku yakë kärec päl piny tënë kœc kök cimën ye Nhialic ke päl piny tënë we rin Raan cï lœc ku dœc.

Pir rëer ruel yic

5 Këya, wek aa dhil luui cimën Nhialic rin ye wek müthken nhieer apei. ²Nhiarkë koc kök cimën nhieer Raan ci lœc ku dœc yo. Cimën ci Jethu ye nyuɔoth lœn nhieer yen yo, rin ci yen thou bï yo luök. Kë ci looi, aci Nhialic col amit puɔu rin ci yen rot juër Nhialic. ³Wët ye wek koc ë Nhialic acii path bï wic wic ë diäär, ku kæk koc col ayär gup, ayi kook aa piej wegup.

⁴Jam la bith ku buro rac aaci path. Ajuëen bæk Nhialic aleec rin kæk ye ke looi tñen we.

⁵Dhielkë jic lœn acin raan wic ë diäär ayi raan ë luui kæk koc col ayär gup, ku raan dët kok lœu ye bï la bæany Raan ci lœc ku dœc kek Nhialic ë yic, ku yön käpuoth ci Nhialic thön koc. Raan kok acit raan ë jak ci kiëet door. ⁶Duökkë röt col ameth ë nyin wël ci path ye koc kök lueel. Nhialic abi koc ci wëtde ye piñ, koc luui ë käreckä tem awuöc. ⁷Këya duk ye mat kek koc luui ë käreckä.

⁸Rin wek aa we rëer ë muɔoth yic. Ku emen wek aaci röt mat kek Bëny, wek aaci la ë ruel yic. Këya, yekë luui cimën koc tö ë ruel yic. ⁹Yen aluel kënë rin koc tö ruel yic, koc jic Nhialic, aaye ruel col alir puöth ku loikë kën ë yic. ¹⁰Themkë bæk kæk Bëny col amit puɔu jic ku luɔikë ke. ¹¹Duökkë ye luui kæk ye koc tö muɔoth yic looi, koc kuc Nhialic. Nyuɔthkë ke lœn käkkä aaci path. ¹²Kæk ye ke looi ke cie tiñ, aa rec apei ka ye jamden koc rac gup ¹³Të biñ käñ tñyer, ke koc aa tiñ te reec käkkä thïn, ¹⁴rin ë ruel yen ë kériëec ébén col atiñ. Yen aci ye lueel elä, “Pääckë nün yic, jatkë röt rëñ yiic ku Raan ci lœc ku dœc abi ruel wegup.”

¹⁵Tiëjkë piërdun apath. Duökkë pir ë pir koc kuc Nhialic, calkë röt aaye koc jic käñ. ¹⁶Kuat tñ bï yin ye yön ba këpath looi thïn, ke loi, rin koc aa loi kæk ci path emen. ¹⁷Duökkë lui ë luɔi koc cïnkë jickë, jieckë kë wic Bëny ku yen luɔikë. ¹⁸Duökkë ye dek ë mœu, mœu ë koc rac. Calkë Wëi Nhialic piërdun yic akölaköl. ¹⁹Ketkë waak ë Nhialic ci göt athör waak yic ë kamkun. Ketkë wak wëi bæk Bëny leec ë piäthkun ébén. ²⁰Yeku Nhialic Wäda leec akölaköl rin Bänyda Jethu Kritho, kuat käjuëc yeku ke looi yiic.

²¹Yakë röt theek ë kamkun rin riööc wek Raan ci lœc ku dœc.

Diäär ku Röör

²²Wek diäär, thekkë rjörkun cît tñ ye wek Bëny theek thïn. ²³Rin moc yen ë tik wat nhom, cimën ye Raan ci lœc ku dœc akut koc ci gam wat nhom. Raan ci lœc ku dœc yen aluän akut koc ci gam, yen guäpde aya.

²⁴Këya, diaär aa dhil röörken theek cimën ye akut koc ci gam Raan ci lœc ku dœc theek.

²⁵Wek röör wek aa dhil diaärkun nhiaar cimën nhieer Raan ci lœc ku dœc akut koc ci gam arëk abi thou riënke. ²⁶Aci thou rin akut koc ci gam bi reëer ke dhëej Nhialic. Ku lœk kegup piu ë Nhialic piu ë lœk wëi ku wëtde. ²⁷Aci kënë looi rin bi yen kacke koc ci gam, wuëöny gup wei kärec ku bii ke yeljöm. Ku akëc wic bïk gup la adumuëjöm. ²⁸Cit ë kënë aya, röör aa dhil diaärken nhiaar cimën nhieer kek röt. Na nhiar moc tieñde, ka thöj kek lön nhieer yen rot. ²⁹Acin raan man guäpde, raan ë müth ku tiit guäpde, cimën ye Raan ci lœc ku dœc akut koc ci gam tiit, ³⁰rin yok akut koc ci gam, yok aa guäpde. ³¹Cimën ci ye göt athör theer wël Nhialic yic elä, “Moc abi wun ku man nyääj piny ku met rot kek tieñde, ku keek karou aabï ya tök.” ³²Wëlkaa la yiic yinydiit apei, ku aa jam të ye Raan ci lœc ku dœc tök thiin kek akut koc ci gam. ³³Ku wëlkaa aa jam riënkun aya, moc adhil tieñde nhiaar cimën nhieer yen rot, ku tik aya adhil muçnyde theek.

Mith ku koc ke dhiëth ke

6 Wek müth, wek aadhil koc ke dhiëth we theek, rin yen ë këpath lëu bi raan looi rin Bëny. ²“Thek wuor ku moor,” Kënë yen ë löj tuej ci bën kek athön, ³athön akïn, “Na loi kënë, ke yin abi käjuëc path ya yön, ku thiei yi ba nün juëc nök pinynhom.” ⁴Koc ke dhiëth duökkë miëthkun ye luöi käk bi ke rac puöth. Muökkë ke ku piöjöckë ke dhël ci Bëny gam.

Aloony ku Bäny

⁵Aloony, thekkë bänkyun muk we pinynhom ë tën, riääckë ë ke ku thekkë ke piändun ebën ciët we luui Raan ci lœc ku dœc. ⁶Yakë luui ë puön yer të cok kek ciï daai we. Loi luoidu puöu ebën cït të wic Nhialic ye thiin, rin yin alony Raan ci lœc ku dœc. ⁷Na cok alon ye yin alony, lui puön yer bi ciët Nhialic yen luöji. ⁸Ijic yinham lön bi Nhialic raan ebën yiëk këde, alony ku raan cie alony, rin kapuoth ye looi pinynhom. ⁹Wek koc mac aloony, wek aadhil luui ë dhël tööj yic, ku duökkë ke ye riääc ë näæk, muökkë wenhüim lön week ebën, aloony ku week, bënydun ë tök nhial, raan bi luk looi kamkun ebën ke cïn raan ɳueen.

Tëj tënë Jɔjrac

¹⁰Wët jäl lëk we ciëen akïn, lõmkë riel tënë Bëny bëk riel ë ye, rin rielde adit apei. ¹¹Lõmkë käk ci Nhialic gäm we bi wek röt kony, bëk

5:25 Kol 3:19; 1Pit 3:7 5:31 Cäk 2:24 6:1 Kol 3:20 6:2-3 B.bei 20:12; L.rou 5:16 6:4 Kol 3:21
6:5-8 Kol 3:22-25 6:9 L.rou 10:17; Kol 3:25; 4:1

käjuëc ye jöjrac we ruëeny göök. ¹²Rin yok aaciï thär kek koc cít yo, yok aa thär kek jakrec rëer ë muöth yic kek bányken, ku riel ë jöjrac tő nhial. ¹³Kéya, rin ë wët kënë lõmkë käk cí Nhialic gäm we bï wek tøj thör. Na aköl le jöjrac bën, ke we tit röt ye akölriëec èbën. Ku na cák tøj jöjrac göök kériëec èbën yic, ke wek aabï döj we ril. ¹⁴Lõmkë yic bï wek röt guiir ë tøj. Ku luçikë kë la cök ke cít alanh dhie ye raan yeyic duut të le ye tøj. ¹⁵Rëerkë ke we ye koc lëk Wët Puöth Yam ë döör bëei tënë koc. Ku yen abi ciët lön cieñ wek war ril apei wecök. ¹⁶Dët akin, gamkë Jethu Kritho. Gamdun abi ciët kön ye wek wiëth dëp ye jöjrac we moc jöc yiic. ¹⁷Jieckë alanden lön cí Nhialic we luëk, acit lön dhie cieñ raan akuämaa yenhom tøj yic, bï cii yup nhom. Lõmkë wët ë Nhialic ë bën tënë Wëi ke cít tøj ye muk. ¹⁸Yakë lac röök cít të ye Wëi Nhialic we cök puöth thïn. Ku thiëckë Nhialic bï we kony kériëec èbën yiic. Yakë wepuöth cök të röök wek ku duökkë thör. Yakë röök akölaköl rin koc ë Nhialic.

¹⁹Röökkë ë rienkië, ku lön bï Nhialic ya gäm wël la cök ba lueel të le yen wët ë Nhialic lëk koc ke ya cii riöc. ²⁰Jethu Kritho acä loc ba ya atuönyde ba koc lëk Wët Puöth ë Yam, ku ë yen wët cí ya mac. Kéya, röökkë ku thiëckë Nhialic bää gäm riel ba wëtde lëk koc ke cít yiny dhiel looi ke cín riööc.

Muöth ciëen

²¹Tikuth, wämääthdan cí gam nhiaiku, ku yeen alui apath rin Bëny, abi we lëk wël ë yam rienkië ku bæk kë luçci njic. ²²Yen atuöc we ku bï we la lëk kë loi rot tënë yo, ku deet wepuöth aya.

²³Bï Nhialic Wäda ku Bányda Jethu Kritho we yiëk döör, wek koc cí gam. Ku bik we col anhiar röt ë kamkun ku muökkë gamdun. ²⁴Bï Nhialic dhëejde nyuöth koc nhiai Bányda Jethu Kritho kek nhierden cín thok akeu.

Lõmkë käk cí Nhialic gäm we bï wek röt kony (6:10-13)

Athör cï Paulo gät koc gen Pilipi

Wët nhom

Athör cï Paulo gät koc gen Pilipi ë gët koc cï gam pan mec koc pan Roma col Mathedonia. Ee gët yon ñot mec yen. Ku ë rem puöu piööc ë lueth koc kök cï gam gen Pilipi. Athör kënë ë gam ril ë Paulo tënë Jethu raan ci lœc ku dœc nyuɔoth.

Kënë yen gët athöör ë wët bï yen koc cï gam gen Pilipi leec kækken cïk tuöc ye yon cï kakké yiic riel. Aake gët keek athöör aya bï ben lëk ke bïk puöth riel, ku thœon kepuöth kuat aliämde yic, ku aliäm cï ke yok aya. Ku yöök ke bïk röt aa dhuök piny bïk ciët Jethu, tën lön bï nhiaam ku nhiér rot ke thel wei. Acï lëk ke lön pür ë tök kek Raan cï lœc ku dœc, ee dhëen cï Nhialic yiëk koc ë dhöl gam, acie dhöl athëëk löj koc Itharel. Acï göt rin miet puöu ku döör ye Nhialic yiëk koc cï röt mat kek Raan cï lœc ku dœc.

Athör kënë, ee miet ku thön ë puöu ku ñiec rëer, ku bï gam ku pür tö kek koc cï gam muk nhom. Ku ë nhiér nhieer Paulo koc cï gam tö gen Pilipi nyuɔoth aya.

Käk tö thïn

Muöth tuej	1:1-11
Käk cï röt looi tënë Paulo	1:12-26
Pür rëer ke Jethu.....	1:27-2:18
Käk cï guiir tënë Timothï ku Epaprodituth.....	2:19-30
Lëk rin kärec ku koc ater	3:1-4:9
Paulo ku mäthke gen Pilipi	4:10-20
Muöth ciëen.....	4:21-23

1 Yen Paulo ku Timothï yok koc lui rin Jethu raan cï lœc ku dœc, yen agät we athöör, wek koc ë tök kek Jethu gen Pilipi, ku kœdit akut kuat koc ke kony rëer thïn ebën.

2Bï Nhialic Wäda kek Bëny Jethu raan cï lœc ku dœc we gäm athieei ku döör.

Röök Paulo rin koc kuen athjörde

³Yen ë Nhialic wäda leec tē tak yen we akölaköl. ⁴Yen ë puöu miet apei röökdië yicrienkun ebën, ⁵rin cī wek yen kony bæk Wët Puoth Yam nyuöth koc ya aköl töj wäär njic wek ye agut emën. ⁶Ajiec yapanju lön Nhialic, raan wäär loi ë kënë ténë we, abi dhiel muöök thìn käya yet aköl bï Raan cī lœc ku dœc Jethu dhuk pinyhom.

⁷Wek aa kockiën nhiaar apei, wek aaya tak akölaköl. Ku ë yic, ba we aa tak wët nhieer yen we. Rin wek aa lui ku kuonykë yen ë luoi ril cī Nhialic yiëk yen emën. Ku emën mec yen ku wäär koc yen mac, yen aci bën njec la jam rin Wët Puoth Yam, ku aci bën riel apei yet tē cī ye gam koc juëc apei. ⁸Ajic Nhialic lön kë lueel ë yic lön nherdië ténë we acit nher Bänyda Jethu nhieer yen yo.

⁹Yen ë röök bï nherdun rot ajuak akölaköl, ku bæk yic njic, ku yakë ke looi kák la cök Nhialic nhom, ¹⁰bï we kony bæk aa looi këpath. Käya, ke wek aabi gup ciën awuöc aköl le Raan cī lœc ku dœc dhuk pinyhom. ¹¹Piërdun abi yic thiäj këpath ë Jethu yen ye ke yök thìn, rin bï Nhialic aleec ku dor.

Raan cī lœc ku dœc yen ee pîr

¹²Awiëc bæk njic miëthakäi cī gam, lön kuat kák cī röt luöji yen aaci Wët Puoth Yam col ala tuej. ¹³Kuat raan rëér tén ebën agut koc tit pan bënydit thok, ajické lön cī yen dom rin ye yen raan lui rin Jethu. ¹⁴Ku rin cī yen mac, aci miëthakäi cī gam col aa ril puöth bïk Wët Puoth Yam aa lëk koc ke cïn riööc.

¹⁵Ee yic, koc kök aa wët Raan cī lœc ku dœc piööc ë tieel ku rin cïi kek luöidië nher. Ku koc kök ayekë piööc piänden ebën. ¹⁶Aye kockä looi rin nher ku rin njic kek ye aya lön cī Nhialic ya luöji ba wëtde tiit bï cïi riääk. ¹⁷Koc kök kamken aya, aacie piööc ë cök, aa piööc rin nhiaam ë path, ku yekë tak lön bï kek ya luöji aliäap tē ñot mec ya. ¹⁸Acin kë ye looi, yen amit puöu tē ñot ye wët Raan cī lœc ku dœc piööc kuat dhël cï yök, cök alön le yen kë tö kepuöth. Yen abi rëér ya mit puöu.

¹⁹Rin ajiec lön röökkun ku kuony bö ténë Wëi ë Jethu raan cī lœc ku dœc, aa bâ col alony. ²⁰Aya njööth yapanju lön bï yen a këpath yen luöji akölaköl agut emën thiin, yen abi la riel ë puöu kek guäpdië ebën, bï ya këpath yen luöji rin bï yen lac bëëi ténë Jethu tē pîr yen, têdë ke ya thou. ²¹Pîr ë wët Raan cī lœc ku dœc juak tuej, ku na thucoo rin wëtde ka path aya ténë ya. ²²Ku na ye kë bï yen ñot ya pîr yen bï yen luöji juëc path looi, ka cä njic yeñö ba kuany. ²³Aköl dët aya nhiaar ba cïi thou, ku aköl dët awiëc ba thou rin anhiaar ba la rëér kek Raan cī lœc ku

dōc, ku kēnē yen aya yōk ke path. ²⁴Ku riēnkun, apath apei ba pīr ē tēn pinynhom. ²⁵Kēnē anjiec apei, kē yen ḥiēc yen abi rēr. Yen abi rēr ē tēn kek we ēbēn ba miet puōu gamdun juak yic. ²⁶Kēya, tē ben yen la dhuk ba rēr kek we, ke wek aabī nhamiā riēnkiē piērdun yic, ke we ye tōk kek Jethu Raan cī lōc ku dōc.

²⁷Kuat kē bī rot looi tēnē ya, muōkkē wenhīim lōn dhil wek pīr, pīr kōc cī gam, cōk alōn cīi yen week bī bēn tīj akoldā. Aba ya piñ lōn wek aa ril wēt Nhialic yic, ku week aa lui tōk apei rin Wēt Puōth Yam. ²⁸Duōkkē ye riōōc kōc aterkun, yen abi ye nyuōth keek lōn cīi kek we bī lēu, rin yeen Nhialic yen we gām riel bī wek ke göök. ²⁹Rin wek aaci gām yic bāk Raan cī lōc ku dōc aa luōōi ku acie gam ē rot, ee ku bāk gum cīmēnde aya. ³⁰Ēmēn alēukē bāk yen kony ye luōi kēnē. Yen luōi thōj wāär cāk tīj theer ke luōoi, ku cīt tē yakē piēj ye, yen ajoit ya lui apei.

Jethu ē rot dhuōk piny cōk alōn ril yen apei

2 Piērdun ke we ye kōc Raan cī lōc ku dōc, ee we cōl aril ku nhamiērde ē we liēr puōth. Wek aa rēr ke Wēi Nhialic, wek aa la piath ku nhamiēr nhamiēr wek rōt kamkun. ²Matkē weyiic bāk aa looi ē tōk, ku nhamiarkē rōt, yen abi miet ē puōu bēēi tēnē ya.

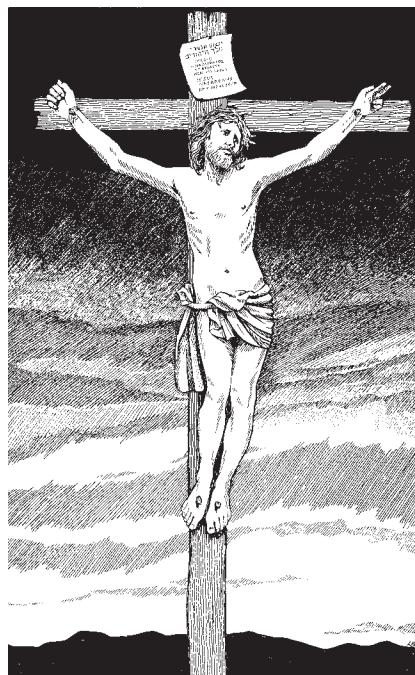
³Duōkkē puōth ē dit bāk kāj aa wīc ē riēnkiē ku yakē nhami, yakē rōt dhuōk piny kōc kōk nhami. Yakē kōc kōk tīj ciēt kek path tēnē we. ⁴Acīn raan ben a lui kēnē nhamiande, yakē jal looi kē kony we ēbēn.

⁵Wek aadhil thōj kek Jethu
raan cī lōc ku dōc ē
täktäkdun yic.

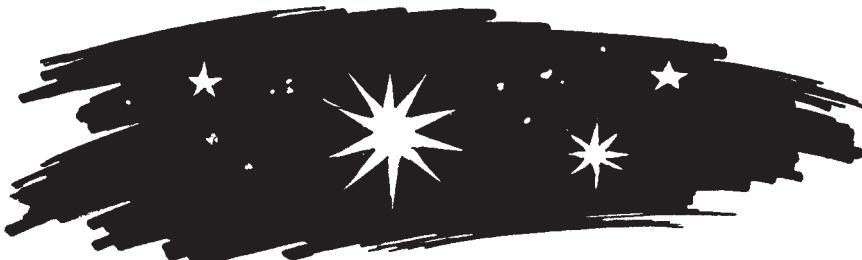
⁶Wēn cōk Bānyda Jethu aa
Nhialic guōp akēc rot thōōj
ke Nhialic.

⁷Ku acī tēden diūt yen thīn
puōl, ku cōl rot aye alony
cīmēn raan ē path.

⁸Acī rot bēn dhuōk piny, ku
gem bī gum ku thou,
cīmēn raan la guōp awuōc,
arēk abi piāät ē tim cī riū
köu.

...arēk abi piāät tim cī riū köu (2:8)

Calké röt aa la gei kamken cimën pëei nhial (2:15)

- ⁹Rin ë wët kënë yen acii Nhialic ye bën jöt bei rañ yic kam koc ci
thou,
ku yëth nhial ku ler ku yik riel kériëec ébën nhom.
¹⁰Ku këya rin athëëk rin Jethu, käk nhial ku pinynhom,
ku piny tën koc ci thou aa dhil kenhìl guöt piny.
¹¹Ku keek ébën abik lueel lön ye Jethu raan ci lœc ku dœc Bëny,
rin duaar ë Nhialic Wun.

Piérden ë Jethu nyuccoth

¹²Këya, wäär rëer yen kek we miëthakäi ci gam, wek aa we ya theek,
ku èmën awiéc bæk jöt we thek yen ke ya ci rëer kek we. Lak tuej ke
we thek Nhialic rin ci we wëer bei. ¹³Rin Nhialic alui weyiic, ee we kony
bi we cök puöth ku bæk kë wic looi.

¹⁴Luçikë kériëec ke cïn ater kamkun ku agöth, ¹⁵rin bi wek aa müth
Nhialic cïn gup awuöc ë piny ci thiän koc rec la gup adumuööm. Calké
röt aa la gei kamken cimën pëei nhial, ¹⁶cimën ye wek ke lëk wët pîr. Na
luçikë këya, ke yen abi nhiam rienkun aköl le Raan ci lœc ku dœc dhuk
pinynhom, rin bi ye nyuccoth lön këc luçidiën ca looi nhom deer piny ë
path.

¹⁷Na cök aa lön guum yen rin bi gamdun riel tënë Nhialic, ke yen abi
puöu miet apeidit ke we ébën. ¹⁸Ku këlä aya, wek aabi puöth miet kek
ya.

Timothi ku Epaprodituth

¹⁹Na wic Bëny ke wek aba tuöc Timothi ë nïnkä, rin bi të luui wek
thïn ya deet puöu. ²⁰Ee yen raan töj ë tak cimëndië, kë tò yapuöu looi,
ku acin raan nhiar we apei cimënde. ²¹Raan ébën ë yenhom yiék këden
looi, ku ci yepuöu yik kë wic Jethu raan ci lœc ku dœc. ²²Ku ajiëckë kek
we ë röt yen të ci Timothi rot nyuccoth thïn cimën meth ke wun. Yok

aaci luui ë tök rin Wët Puôth Yam. ²³Këya aba tuöc we, të le yen ye njic yenjö bï rot looi tënë yen emen cï ya mac. ²⁴Ku yen aijöth Bëny lön bï yen rot lëu ba bën tënë we ë nïnkä.

²⁵Aca tak ba wämääth cï gam, Epaprodituth col adhuk. Yeen ë raan ë luoi apei buôth Bëny cimëndië. Ee cæk tuöc yen bï bën a kony, ²⁶ku emen awic apei bï we tñj. Adieer rin cï wek ye piñ lön cï ye tuaany. ²⁷Ee cï tuaany abi duër thou. Ku yeen aci Nhialic bën col apuol, ku acie yen ë rot, pial guöpde aci kënë bï yen col ajeer yic bën wel yic aya. ²⁸Awiëc aya ba col adhuk tënë we rin të ben wek ye tñj ke wek aabi puôth miet, ku acin dët bï yen ben dieer. ²⁹Luôrkë ë puöñ path apei ke cït menhkui Jethu nhom. Nyuöthkë kuat raan cït ye ebën athëëk, ³⁰rin ecii duër thou rin luoi tënë Raan cï lœc ku dœc, ku akëc dieer ë wëike ku gëm ya kuçony cïn të bæk lëu ye.

Yiny la cök

3 Ku wët dët ba lëk we miëthakai cï gam ë ku bæk puôth miet rin cï wek mat kek Bëny. Acii rac ba kák ca gät we theer ben dhuök yiic, ku ë yen abi we kuçony të looi yen ye këya.

²Tietkë röt kœc rec, kœc luui cimën jöök. Acie njüöt ë rot yen wickë, wek aa wiç käjuëc kök bæk ke looi. ³Aa yook, aacie kek cï njüöt yic yök, rin yok aa Nhialic door riel ë Wëike. Ku yok aa mit puôth piërda yic rin cï yok aa kœc Raan cï lœc ku dœc Jethu. Acie kák ye raan ë path looi ye tñj kek yeku ke njööth. ⁴Na le raan ye tak lön bï yen pîr Nhialic nhom rin kák ye looi kœc gup, ka cïn raan wär yen mukmuk nhom löj theer. Na ye kœc pîir, njüöt yen aci pîr. ⁵Yen a ya jöt ke ya la nïn kadhorou tën dhiëëth ya. Yen ë raan Itharel, raan dhiënh Benjamin, kuat Itharel ë gei. Rin muj löj nhom, yen ë raan akut Parathii. ⁶Rin ye yen raan akut Parathii yen aye yen kœc cï gam col aa nëk, ku rin ye raan la cök të theek yen löj, ke yen a ya cïn guöp awuöc.

⁷Kuat kawäär ya njööth kecit käpath, aaciï bën cïi ye käpath. ⁸Acin këpuôth wär njiny bï yen Bänydië Raan cï lœc ku dœc Jethu njic. Yen aci kériëec ebën puöl rin bï yen a raande, ⁹ku ba ya tök ke ye. Rin acä lëu ba la cök ë Nhialic nhom të theek yen löj. Ku yen aci jal la cök rin cï yen Jethu gam, la cök tënë Nhialic rin ë gam. ¹⁰Kë wiëc ë lön ba Raan cï lœc ku dœc, ku riel wäär jöt ye kam kœc cï thou njic. Awiëc ba ya tök ke ye ë gum ku thuonde yic. ¹¹Ku njäähth lön bï yen jöt thou yic ba pîr.

¹²Acä ye lueel lön cï yen jal a raan la cök, ajot wiëc apei ba ya raan la cök cït të wiç Jethu raan cï lœc ku dœc ye thïn. ¹³Wët lëk we akïn miëthakai cï gam, acä njic lön le yen kë ca lëu, yen acie deeï ciëen, yen ë

3:5 Luoi 23:6; 26:5; Rom 11:1 3:6 Luoi 8:3; 22:4; 26:9-11

daai tuej bii ya wët aköldä yen thuuth yen ku päl kätheer. ¹⁴Yen abuoth dhël yic apath rin bii yen ariöp yön. Ee yen ariöp bii Nhialic gäm ya rin kë cii Raan cii lœc ku dœc looi.

¹⁵Yok koc la gam ril yön aa dhil luui ë dhël kënë. Ku na le koc kök kamkun cii lui ë dhël kënë, ke Nhialic yen abiye dët yic we. ¹⁶Lokku tuej kek löj Nhialic cimën wäär njic yön ye.

¹⁷Miëthakäi cii gam biathkë yacök, ku piëckë ténë koc käwääär ca piëjöc ténë ke buoøth yiic. ¹⁸Wek aaca lëk ë kënë arak juëc, ku emen aben ber yic piü ë nyin guöp, koc kök aacie thon Jethu tim cii riüu kou rin bii yen ke waarr adumuöömken yiic ë gam. ¹⁹Aabi la pan mac rin ye kek kepuöth yiëk käk wic guäpken. Aa nhiam käk ke bii ke col ayär gup, ku aa käk pinynhom kek aa yekë tak kepëc. ²⁰Ku yook pan Nhialic yen këda. Yok aa tit Aluänjan bii bën nhial, Bëny Jethu Raan cii lœc ku dœc, ²¹yen la riel ë yen këriëec ebën col aa bö yecök, abi gupkuan cii thiän adumuööm looi bïk yer cimën guäpde.

Lëk

4 Miëthakäi cii gam wek aa nhiaar apei, deëtkë wepuöth ku thekkë Bëny. Wek aaca dak, wek aa yen col amit puöu, wek aa yen col anhiam.

²Yin Yuodia ku yin Thintike wek läj, döörkë, wek aa koc töj ë Bëny. ³Ku ténë yi raandiën nhiaar lui kek ya, awiëc ba diäärkä kony rin aaci luui kek yen apei buk Wët Puöth Yam tek piny, keek ebën kek raan col Klemen ku kockuan kök lui ke yo törienken athör Nhialic yic, athör pir.

⁴Yakë puöth miet rin ye wek tök ke Bëny. Aber yic, yakë puöth miet. ⁵Yakë röt piëj wël ë kamkun. Bëny aci thiëk. ⁶Acin kë riëjöc wek, ku yakë Nhialic thiëec röökdun yic käk wiëckë ke, yakë thiëc ë puöñ path akölaköl. ⁷Ku döör Nhialic cie deet yic raan ë path, abi we kony bæk cii ye dieer ku cäk riëc käril we yön yiic, ke we ë tök kek Raan ci lœc ku dœc Jethu.

⁸Wët cii jal döj ba lueel miëthakäi, yakë ke tak käpath, käk ye raan ebën nhiaar, käk ye we leec thïn, käk yith thiek yiic, käk la cök ku lek gei, käk nhiar ke raan ebën. ⁹Wek aa njic käwääär ca piëjöc ténë we, ku käk cäk piy ke ya lueel ku tiëjkë yen ke luɔɔi ke. Këya, biathkë luɔidië yic, ku Nhialic yen döör gam abi reëer ke we.

Paulo acä aleec gam rin käk cii gäm ye

¹⁰Piërdië yic kek Bëny, yen aci puöu miet rin tediit cäk nök ku benkë yen ben nyuöth teduun muk wek ya thïn. Ku acie rin cii wek köjöc we cii

wenhüüm yik yen, ee rin cïn wek riel. ¹¹Yen aaciï kënë luel rin cï wek ya päl wei, aa käk rëer kek yen kek aaca njëc rot. ¹²Alëu ba pïr ë path të cök yen la kälik, kueth ku cök aa thöj tënë ya, jieek ku njööj aya, aa thöj. ¹³Kuat kë ya looi ebën, aya looi riel ye Raan cï lçc ku dçc gäm yen.

¹⁴Ku apath apei yen wët cï wek ya kony aterkië yiic. ¹⁵Wek kç gen Pilipi anjeckë apath, lñn wäär jiël yen Mathedonia nïn tuej wäär piööc Wët Puoth Yam, wek aa we kç cï gam ya kony. Wek aa we ye kööc kek yen käpiathkië ku kärackië yiic. ¹⁶Agut cï wäär cök yen rëer Thethalonika wek aaci kuççnydun bën aa tuöc yen èmën ku èmën. ¹⁷Acie ku bæk ya mucc yen wiëc, ee dçc ye yok të mucc raan kç yen awiëc ba juak yic. ¹⁸Käk wiëc aaca yok, ku aa juëc apei. Kuat käk wiëc ebën aaci Epaprodituth bëei tënë ya. Aa cït tol adörn njür ye took luan ë Nhialic, ajuér cï Nhialic gam ku col ye amit puöü. ¹⁹Ku Nhialic abi we gäm käk wiëckë ë kakkjuëc yiic, käk ye ke yok rin Raan cï lçc ku dçc Jethu. ²⁰Bï Nhialic Wäda aleec akölaköl! Yenakan.

Muöth ciëen

²¹Miäthkë kç cï gam, kç Raan cï lçc ku dçc Jethu. Miëthakäi rëer kek yen aa we muööth. ²²Kç cï gam ebën ë tënë agut kç lui pan Bënyjakhom Cithër aa we muööth aya.

²³Athieei ë Bänyda Jethu raan cï lçc ku dçc, abi ya rëer kek we ebën.

Athör ci Paulo gät koc gen Kolothia

Wët nhom

Athör Paulo ci gät koc gen Kolothia, agët akut koc ci gam pan Athia tō ciëen gen Epethuth. Akut koc ci gam kënë acie Paulo yen loi ye, ku aye yok yepuñu ke ye luɔɔi dhil looi aya, cít lɔn ci yen kacke tuɔɔc gen Epethuth aya, yen gendit yen rëer raandit bëny apuruuk pan Athia thïn. Ëci Paulo piŋ lɔn ala koc ë piööc kök koc ci gam gen Kolothia piööc bik dhël la cök puöl. Ku yeké lueel lɔn raan adhil jak kök atheek, nadë ke bi jal luɔk ë kuat kë cit ɳuöt, thëk lɔŋ ku miëth ye cam.

Paulo agät athör kënë bi jai piööc rëeckä, ku ye piööc dhël pëth ë yic Wët Puɔth Yam, yen gam. Kë tō thïn, ee lɔn nadë ke Jethu Kritho alëu bi koc luɔk ë rot, ku kuat kák cít kakkä aa koc thel wei Jethu lëjom. Rin Jethu Kritho Nhialic aci nhial ku piny ku kák tō thïn cak. Ku riënke aya yen awic yen ye bi koc dhuɔk yeyɔu. Ee mët bi koc röt mat kek Jethu Kritho yen ë ɳöth bi koc luɔk ë rot pinynhom. Aci Paulo lëk koc aya lɔn piööc kënë ë koc ci gam col aa pîr pîr path.

Dët lëu bi ɳic ë lɔn nadë ke raan col Tikikuth yen yëth athör gen Kolothia rin Paulo aa cath kek raan col Onethimuth, alony yen ci Paulo athör göt riënke ténë Pilemon.

Kák tō thïn

Muɔth tuej	1:1-14
Dit ë Raan ci lɔc ku dɔc	1:15-23
Luɔi Paulo ke cít alony ténë akut koc ci gam	1:24-2:5
Pîr yam Raan ci lɔc ku dɔc yic.....	2:6-4:6
Muɔth ciëen.....	4:7-18

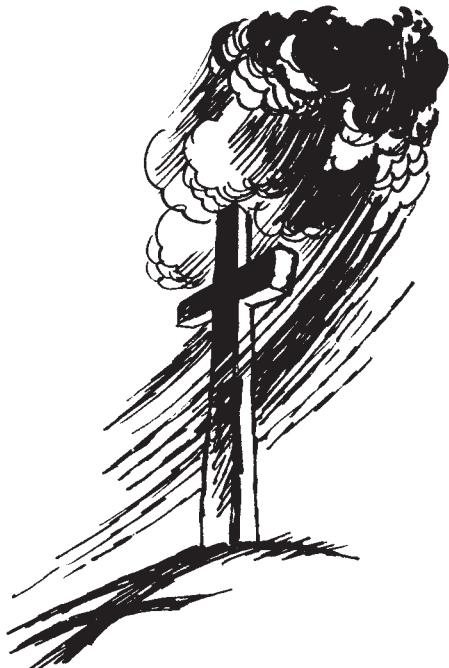
1 Ee yen Paulo ci Nhialic looi ba ya atuny Jethu raan ci lɔc ku dɔc, yen agät athör kënë yok wämääth ci gam Timothii.

²Ténë wek koc ci Nhialic gam gen Kolothia, koc buɔth Raan ci lɔc ku dɔc. Bi Nhialic we gäm athieei ku döjr.

³Nhialic Wun Bányda Jethu raan ci lɔc ku dɔc, ayeku leec akölaköl të röök yok rienkun. ⁴Rin gamdun ténë Raan ci lɔc ku dɔc Jethu, ku

nhiärdun tënë koc ë Nhialic aa cuk piŋ. ⁵Wäär bii Wët Puoth Yam tënë we tueŋ, wek aa we cii kën la yic njöth piŋ Ku ë yen atö gam ku nhiärdun thïn, kæk njäthkë ke aaci tööu apath tënë we pan Nhialic. ⁶Wët Puoth Yam athiæei bëei akölaköl ku athiæi pinyhom èbën, cümén wäär looi yen rot käya kamkun tewäär piŋ wek dhëeŋ ë Nhialic ku dëtkë yic ts thïn. ⁷Wek aaci dhëeŋ Nhialic piŋ tënë Epaprath raandan nhiarku lui ë puöu èbën tënë Raan ci lœc ku dœc, ee rienkua. ⁸Acii yo lëk nhiér ci Wëi Nhialic gäm we.

⁹Wët kënë yen aye yok ke röök rienkun tewäär piŋ yok we. Nhialic ayeku lœj bi we col ajic ye, ku njieec ë käj èbën wic Nhialic ku dët ë wël aya ye Wëi Nhialic ke gäm koc. ¹⁰Ee käya, ke week abäk lœu bæk pîr ë pîr yen wic Bänyda, ku kënë ye col amit puöu yen abäk aa looi akölaköl. Piërdun abi ya kapath kek ye bëei, ku njieec njic wek Nhialic abi rot juak. ¹¹⁻¹²Bii Nhialic we looi bæk riel, riel bëen dhëeŋ ë Nhialic, ku bæk lœu bæk käjuëc aa göök ke we duut wepuöth. Ku yakë Wäda leec ke we mit puöth, yen ci we gäm riel bæk la abaŋ kæk Nhialic wäär ci tâu kacke ruel Bänyde yic tëyer. ¹³Acii yo luäk bei riel jöyrac yic, ku biï yo ë bääny Wënden nhieer yic, ¹⁴yen ci yo wëer bei, ku pël adumuöömkua piny.

Acii yo luäk bei riel jöyrac yic (1:13)

Dit ë Raan ci lœc ku dœc

¹⁵Raan ci lœc ku dœc yen ye tñj ke thöj ke Nhialic cie tñj. Yen ë kaaide, ku yen atö tueŋ kæk ci cak èbën nhium. ¹⁶Rin ë yen acii Nhialic käriëec èbën cak, kæk nhial ku piny, kæk ye tñj ku kæk cie tñj, acä attuuc nhial ku käril kök cie tñj la rieldit cak. Nhialic acii nhial ku piny cak ë yeen ku kæk tõ thïn èbën aa käkke. ¹⁷Raan ci lœc ku dœc a rëer thïn ke käj èbën këc cak, ku ë riенke yen aye käriëec èbën rëer nyiende. ¹⁸Yen ë bëny koc ci gam. Yen aye kek piërdan yök thïn. Yen ë Wëndit tueŋ wäär ci jöt bei ran yic rin bi a yen tõ tueŋ käriëec èbën. ¹⁹Rin ë Nhialic yen

1:7 Kol 4:12; Pil 23 1:14 Epe 1:7 1:18 Epe 1:22-23

aci ye tak è rot bï Wënde ciët yen Nhialic guöp alanden. ²⁰Rin Wënde yen aci Nhialic looi bï kák tö nhial ku piny aa döör kek ye. Thon Wënde tim ci riiu köu yen aci yo col adöör kek Nhialic Wun.

²¹Theer wek aa we mec ke Nhialic, ku wek aa we koc aterde rin tèktèk rac ku kärec ke yaké ke looi ku takké ke. ²²Ku èmén, rin ci Wënden wäär ci ya raan cümënda thou rienkua èbën, Nhialic aci we col aaye mäthke bï we bëei bæk aa koc la cök cïn gup awuöc yenhom. ²³Wek aa dhil la cök ku muökkë röt è dil yenhom. Ku dujkkë röt col aben thel wei è ijöthdun cák yok Wët Puoth Yam yic wäär cák piñ. Ee rin è Wët Puoth Yam kënë yen aci yen ya alony, Wët Puoth Yam kënë ci ya lëk raan èbën pinynhom.

Luci Paulo ke cít alony ténë akut koc ci gam

²⁴Ku èmén yen aci puöu miet rin ci piööcdiën cä col agum we kony. Gumdiën mec yen kënë, ee rin ba dhöl ci Raan ci lœc ku dœc guum thiin, kuony bï thääp è rin akut koc ci gam èbën cít guöp Jethu. ²⁵Ku è Nhialic yen acä looi ba ya alony akut koc ci gam. Yen acä gäm luci ril kënë, ba looi rin piathdun. Yen è luci wëtde èbën nyuööth. ²⁶Ku yen è kë ci moony tètheer yon ténë raan èbën, ku èmén aci jäl nyuööth kacke. ²⁷Kë ci Nhialic guiir è lön bï kë ci moony nyuööth ténë kacke, käpiathke ku dhëenjden ci moony muk rin koc èbën. Ku kë ci moony è lön nadë ke Raan ci lœc ku dœc arëer wegup, ku wëtde yic wek aabi duaar Nhialic röm kek ye. ²⁸Këya, Raan ci lœc ku dœc ayeku lëk raan èbën. Yok aa koc lëk ku nyuthku ke kuat kériëec èbën njicku è rin buk raan èbën bëei Nhialic nhom, ke cít raan la cök ci mat kek Raan ci lœc ku dœc. ²⁹Rin bï kënë rot jal dhiel looi këya, yen a ya ci buöc apei è riel wäär ci Raan ci lœc ku dœc gäm ya, riel yen lui yaguöp.

2 Awiëc ku bæk njic yen buöcdit buöc yen ba luui apei rienkun, ku koc gen Lodikia ku koc kök èbën kuc ya. ²Yen a ya lui këlä rin ba ke deet puöth, ku bïk röt nhiaar kamken ku rëerkë è tök. Këya, ka bï röt aa deet ku njickë kën ciëej path bëei kamken. Ku è dhëlë, yen abi kek kë ci Nhialic muöny ke njic, ku yen è Raan ci lœc ku dœc guöp. ³Ee yen è rot, yen è yo kony buk wët ril kënë deet yic, wët ci Nhialic jal col ajiç èmén.

⁴Wek alëk kënë, dujkkë röt col ameth nyin wël bï we thel wei bæk la kérac yic, tê cök ke aa piñ ke cít yith. ⁵Na cök amén ciï yen rëer ke we, ke piändië arëer ke we, yen è puöu miet tê piñ yen we ke we kääc è cök gamdun yic ténë Raan ci lœc ku dœc.

Pir la cök Raan ci lœc ku dœc nhom

⁶Cit lön ci wek ye gam lön ye Raan ci lœc ku dœc Jethu Bëny, rëërkë ke we ci weyiic mat kek ye. ⁷Calkë aye yen ë meeidun ku piërdun, bæk riel apei ë gamdun yic cimën wäär ci we piëjöc. Ku bæk la lecdit apei.

⁸Tiëërkë nhiiim lön nadë ke cïn raan ben we thel leen yic ë kæk lueth ye raan lueel yehom ë path, wël jak pinynhom ku ciëen theer ku aacie kæk Raan ci lœc ku dœc. ⁹Yeen nhom ë Nhialic alanden agut wäär rëér yen pinynhom, ku yeen ë raan aya. ¹⁰Ku week aaci gäm pür alanden rin ci wek mat kek ye, rin ë yen bëny mac atuuc nhial ku jak kök la riel.

¹¹Wäär ci wek mat kek Raan ci lœc ku dœc, aci we ñoot ku acie ñuöt dhie ye looi kœc gup, ee ñuöt Raan ci lœc ku dœc yen ye looi wëi yiic, ñuöt ë kœc wëér bei adumuëjom yic, adumuëjom ye raan looi rin të ci ye cak thïn. ¹²Rin wäär ci we muucc nhiiim, wek aa we cït kœc ci thiëk raj yic kek Raan ci lœc ku dœc. Ku miöc nhom aci we bën gäm pür ë yam cït kœc ci jöt bei raj yic kek Jethu. Rin ci wek riel ci Nhialic Jethu jöt bei raj yic gam. ¹³Yon theer wëikun aake ci thou rin adumuëjomkun, rin wek aa we ye kœc cie kœc Itharel, alei kuc Nhialic ku lëënjke. Ku Nhialic ëmën aci we bëëi pür path yic kek Raan ci lœc ku dœc. Nhialic acä adumuëjomkua yodhie päl piny. ¹⁴Acï käjuëc cuk wuëöc ci götrienkua, kek lööj juëc la yiic kæk ciï ke lëu bï ke muk nhiiim wuëöny wei. Acit lön ci Nhialic ke piäät tim ci riüü kœk kek Jethu. ¹⁵Ku ë tim ci riüü kënë kœk yen aci Raan ci lœc ku dœc lääu nhom yök tënë jak la riel, aaci ke col abuöth yecök bï raan ebën ke tñj cimën raan ril ci kœc ater döm tñj yic. Ku jol yai cam rin ci yen riel.

¹⁶Kéya, duökkë raan dët col aye yen we lëk miëth yakë cam, tëdë ke yakë dek ku lön wil ë pëse, ku lön aköl ciï kœc Itharel ë luui, ku akööl kök. ¹⁷Kek lööjkä acin ke yekë nyuöth, aake jam ke bï rot looi kën yen ë yic ë Raan ci lœc ku dœc. ¹⁸Duökkë raan dët päl bï we muör bæk ariöpdun ciï yök tënë Jethu. Raan ye lueel ke yen apath tënë kœc kök. Raan rot yök ciët yen ye Nhialic nyuöth känj. Kœc röt nyuöth ciët ke ye kœc path ku keek aaci path acin. Kœc ye lueel bï atuuc nhial aa door. ¹⁹Raan cït kënë aci rot mœec wei tënë Raan ci lœc ku dœc yen mac akut kœc ci gam. Akut kœc ci gam acit guüp Raan ci lœc ku dœc. Yeen amac akut ku ë dieer ë ye. Ku ë kæk tõ thïn col alui ë tök rin bï akut riel, ku le tuej dhöl yen wic Nhialic.

Thuuccu ku pür kek Raan ci lœc ku dœc

²⁰Wek aaci thou kek Raan ci lœc ku dœc, ku wek ci wëér bei tënë jçñrac pinynhom. Yeñö ke dëët ye wek pür abæk ciët kœc pinynhom ë

tën? Yenjö ye wek löönkä theek? ²¹“Duökkë kënë ye muk,” “Duökkë kënë ye bil,” “Duökkë dëët ye gɔɔt?” ²²Löönkä ébën aacïn kë yön thïn rin aa jam kák guɔ thök, aa löön raan ë path kek piɔɔcden. ²³Ajic raan ébën lõn kɔc ke loi löönkä aacit kɔc njic käj. Ku é lueth ë path. Ee dhël ye kek kɔc mac thïn, bï kek kák cie Nhialic aa door. Ku yekë röt cɔl aaye kɔc path. Ku löönken aa la yiic kákjuëc ril. Ku kärilkä aacie raan ë kony bï raan kë wic guápde lëu bï duut.

3 Rin cï Nhialic Raan cï lɔc ku dɔc jöt thou yic, yen ë landun aya, aci we gäm pîr ë Yam. Këya, yakë ke wic kák cï tâu we pan Nhialic, të cï Raan cï lɔc ku dɔc nyuc thïn ë köj cuëc ë Nhialic. ²Lak tuej ke we tak käkkä yiic ke cie kák pinynhom ë tën. ³Ku wek cï thou ke Jethu ku wek aa pîr ke ye ë Nhialic yic. ⁴Pîr ë yic ë lõn bæk aa tök kek Raan cï lɔc ku dɔc, rin të ben yen la bën ke week aya wek aabi duaarde rɔm kek ye.

Pîr Theer ku Pîr ë Yam

⁵Pâlkë kuat kärec ye guɔp raan wic pinynhom cïmën wic wic ë diää. Ku luɔi rœec kök, ku tuil tiŋ raan dët, ku kák kɔc cɔl ayär gup, ku dît ë puɔu. (Rin dît puɔu acit lõn ye raan jak door.) ⁶Rin ë käkkä, riän puɔu ë Nhialic abi bën tënë kɔc cii yen ë theek. ⁷Wek aa we ë luui ë käreckä wääär kuc wek Nhialic, ku piërdun éci luɔi ë käkkä rum.

⁸Ku émën wek aa dhil luɔi käkkä puɔl, riääk ë puɔu, ku kuith ku lumlum aa dhil ke puɔl. ⁹Duökkë röt ë jääm ë lueth, rin cï wek cieej theer puɔl, ¹⁰ku ñek ë kamkun émën aci ya raan ë Yam. Ku Nhialic aloi we bæk aa ciët yeen raan ë cak we, ku abæk jäl njic apath. ¹¹Ku ë këya, Raan cï lɔc ku dɔc ë kɔc ébën nhiaar kɔc cie kɔc Itharel ku kɔc Itharel. Kɔc cï ñoot ku kɔc këc ë ñoot, kek kɔc ye ñoot, kɔc cï kákjuëc njic, raan kuat nhaar tɔŋ. Aloony ku kɔc cie aloony, rin Raan cï lɔc ku dɔc yen ë kériëec ébën, ku arëer käj yiic ébën.

¹²Wek aa kɔc kam kɔc akut nhieer Nhialic, ku aci wek kuëny bei bæk aa kacke, wek aa dhil röt nyuɔoth we ye kɔc path la puɔth, yerkë puɔth ku lierkë puɔth ku yakë gum. ¹³Yakë njec rëer ku yakë röt päl piny të le yen raan cï luɔi kérac, têdë ke menhkui yen cï luɔi awuɔc. Yakë röt päl piny kamkun cïmën ye Bëny kärackun päl piny. ¹⁴Ku kák puɔthkä ébën, matkë nhaar thïn, nhaar yen käj mat yiic ku cök ke piny. ¹⁵Döör yen ye Raan cï lɔc ku dɔc gäm we, yen ë we cök nhaar täktäkdun yic, rin döör yen aci Nhialic we caal akut kɔc cï gam yic ébën rin bæk aa leec. ¹⁶Wët Raan cï lɔc ku dɔc adhil rëer wepuɔth apath, tëtkë wët kënë yic tënë

3:1 Wk 110:1 3:9 Epe 4:22 3:10 Cäk 1:26; Epe 4:24 3:12-13 Epe 4:2 3:13 Epe 4:32
3:16-17 Epe 5:19-20

koc ዕብን, ku tētkē yic apath kamkun aya dhēl la cōk. Kētkē waak puōth Nhialic, waak aleec ye ke Nhialic door. Kietkē waak tēnē Nhialic kek aleec Nhialic wepuōth. ¹⁷Kuat kāk yakē ke looi ዕብን, ku luelkē ke, aa dhielkē ke looi käya rin Bänyda Jethu, yen aye wek aleec yiēk Nhialic Wäda ዕ dhöldé.

Bī raan rot muk kēdē Pīr Yam yic

¹⁸Wek diäär pieŋkē wēl ye rōörkun lēk we, ku dhielkē looi käya rin ye wek koc ዕ Bëny.

¹⁹Wek rōör aya, wek aa dhil diäärkun nhiaar ku duökkē ke ye kuöc ciëej.

²⁰Wek müth, wek aa dhil koc ke dhiëth we aa theek akölaköl, rin yen ዕ Nhialic cōl amit puōu.

²¹Wek koc we dhiëth müth, duökkē ke ye nyieeny ዕ path, tēdē ka bī dhör ዕ we.

²²Wek aloony, wek aa dhil kockun muk we theek ዕ kuat käjuēc yiic ዕብን. Ku acie nadē ke daai ዕ we, ke we lui tēnē ke ku bāk aleec yōk thīn, acie käya, yakē luui puōn cīn yic tieel rin theek wek Nhialic.

²³Kuat kāk yakē ke looi ዕብን, luɔikē ke piändun ዕብን, cīt ke luɔikē ke Nhialic, ku acie raan yen luɔikē ke. ²⁴Dhielkē muk wenhiuum lōn Nhialic abī week gäm kepuōth cī tāu kacke, rin Raan cī lōc ku dōc yen ዕ raan yakē luɔjōi. ²⁵Kuat raan cī kērac looi abī tēm awuōc rin käreec ye looi, rin Nhialic ዕ raan gäm awuōc thōj kek kē cī looi, tēdē ye kēpath aye kērac.

4 Wek koc ye luɔjōi, dhielkē la cōk apath tēnē aluɔɔnykun. Muökkē wenhiuum lōn wek aa la Bënydun mac we pan Nhialic aya.

Lēk

²Yakē dhiel rōök akölaköl, dhielkē wepuōth aa tääu thīn ke we lec Nhialic. ³Yakē rōök ዕ rienkua aya rin bī Nhialic cōl apuɔl yic, ba Wēt Puōth Yam rin Raan cī lōc ku dōc ዕ kuc theer a piɔjōc. Rin wēt kēnē yen amec yen. ⁴Rōökkē, ba ya jam apei dhēl bī wēt kēnē cōl adet yic apath.

⁵Hięckē kāj aa looi tēnē koc kuc wēt Nhialic, ku lēkkē ke apath, kuat tē cī wek rōm thīn ke ke. ⁶Kāk yakē lueel aa dhil aa kāk ye koc kepuōth tääu thīn, ku n̄hiarkē ke bīk ke piŋ. Ku käya abāk እic yen tē bī wek wēl aa dhuɔk n̄hiuum thīn tēnē kuat raan we thięec.

3:16-17 Epe 5:19-20 3:18 Epe 5:22; 1Pit 3:1 3:19 Epe 5:25; 1Pit 3:7 3:20 Epe 6:1 3:21 Epe 6:4
3:22-25 Epe 6:5-8 3:25 L.rou 10:17; Epe 6:9 4:1 Epe 6:9 4:5 Epe 5:16

Muõth Giëen

⁷Wämäääth nhiaar cöl Tikikuth, raan la cök lui ke yo rin Bänyda, abi we lëk kuat käk ci röt looi tënë ya ebën. ⁸Ku yen ë wët tuc yen ye we, rin bi we la deet puöth, ku lëk we kuat käk loi röt tënë yo aya. ⁹Yeen ala kek Onethimuth, wämäääthdan la cök, ku yen ë raanakuötdun. Ku keek aabï we lëk të ciëñ yok thïn ë tën.

¹⁰Arithtarkuth ci mac ke yen ë tën ë we muõöth aya, ku Marko wëm mënh ë Barnaba. (Wek aca lëk theer bæk Marko lor të le yen yet tënë we.) ¹¹Jocua, ku aye cöl Juthtuth aya, ee we muõöth. Keek kadiäk aa kek koc Itharel ci gam kepëc lui kek yen rin wët bääny Nhialic, ku keek aacä kony apeidit.

¹²Epaprath ë we muõöth ku yen ë raanakuötdun, ku ye raan lui tënë Raan ci lœc ku dœc Jethu. Yeen ë röökrienkun akölaköl ë piände ebën, ke thiëc Nhialic bi we cöl aril puöth gamdun yic ke we njic kë wic Nhialic. ¹³Alëu ba lëk we apei yen të ci yen luui thïn rienkun bi Nhialic we kony, ku koc gen Lodikia ku Yérapolith aya. ¹⁴Luka, akümdan nhiarku apei ku Demath aa we tuöc miäthden aya.

¹⁵Lëkkë miëthakäi rëér Lodikia ku Nimpa ku akut koc ci gam ë mat paande lœn aa yake muõöth apeidit. ¹⁶Të ci wek athör kënë kueen, ke dhielkë kuën akut koc ci gam rëér Lodikia. Ku wek aa dhil athör ca tuöc miëthakäi rëér Lodikia kueen aya. ¹⁷Ku lëkkë Arkiputh elä, “Dhiel njic ba luci ë Bëny wäär ci gäm yi ba looi, dhiel thol.” ¹⁸Ee ciëndië ayic yen agät yen muõöth kënë tënë we, duökkë nhiiim mär wët rëér yen lœc. Bi dhëen ë Nhialic rëér ke we.

4:7 Lusi 20:4; 2Tim 4:12 **4:7-8** Epe 6:21-22 **4:9** Pil 10:12 **4:10** Lusi 19:29; 27:2; Pil 24; Lusi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39 **4:12** Kol 1:7; Pil 23 **4:14** 2Tim 4:10, 11; Pil 24 **4:17** Pil 2

Athör tueŋ cï Paulo gät koc cï gam Thethalonika

Wët nhom

Thethalonika ë ye gendit pan Mathedonia mec koc Roma. Ee yen cï Paulo akut koc cï gam looi thïn wäär cï yen ke jäl Pilipi. Kaam thin wäär cï ke akut looi, ke koc Itharel go tieel dñm ku kueeckë, rin cï kek ye tij ke koc cie koc Itharel wäär thek yanhden cï yanhden puɔl, ku piŋkë wët ye Paulo piɔɔc ku buɔthkë yic. Këya, aaci Paulo bën cop bï jäl Thethalonika ku le tueŋ gen Beria. Wäär cï Paulo dhuk pan Girik gen Korinth, go Timothi wäär cï keny Thethalonika, lëk ye të rëer koc cï gam Thethalonika thïn.

Ku jol Paulo athör tueŋ kënë göt bï yen koc cï gam deet puöth. Ku leec Nhialic rin cï yen ke piŋ ke rëer gamden yic ku nhiarkë röt kamken, ku bï ke col aa tak tewäär ciëŋ kek thïn ke ke, ku bï thiëcden cïk bëëi nhial dhuk nhom wët bï Raan cï lõc ku dõc ben la dhuk pinyhom. Yeqö bï rot looi tënë koc cï gam cï thou ë kaam kënë të le Jethu dhuk? Ku ye nen yen bï Raan cï lõc ku dõc ben dhuk? Ku lëk Paulo ke bik la tueŋ ke lui apath ke tit bën Raan cï lõc ku dõc.

Käk tö thïn

Muöth tueŋ	1:1
Aleec	1:2-3:13
Lëk ë ciëeŋ koc cï gam	4:1-12
Lëk wët bën Raan cï lõc ku dõc	4:13-5:11
Lëk ciëen	5:12-22
Thök ë wël ku muöth ciëen	5:23-28

1 Athör kënë aa yok yi Paulo ku Thilath ku jol a Timothi aa yok cï ye tuöc we, wek akut koc cï gam gen Thethalonika, ku yakë koc Nhialic Wäda, ku jol a Bänyda Jethu raan cï lõc ku dõc. Bï dhëeŋ ku döör rëer ke we.

1:1 Luoi 17:1

Pir ku gam koc Thethalonika

²Yok aa Nhialic leec rienkun èbèn akölaköl tè röök yok. ³Wek aa yeku tak akölaköl tè röök yok Nhialic Wäda rin luçidun bën gam yic, ku week aaci luui apei rin nhieer wek Jethu Kritho, ku riëlkö puöth rin njööth wek ye. ⁴Anjicku miëthakua lön nhieer Nhialic we, ku aci we lœc ku bæk aa kacke. ⁵Rin yok aaci Wët Puöth Yam bëëi ténë we, acie wët è path, ee cath kek riel ku Wëi Nhialic ye nyuçoth lön è yen yic alanden atheer. Anjeckë yen tè cï yok cieñ thìn wäär rëér yok ke we, ee rin ku buk we kony. ⁶Wek aaci röt thöñ yo ku Bányda, rin na cök alon cï wek gum apei, ke wek aaci wët piy ke miet è puöu bö ténë Wëi è Nhialic. ⁷Ku käya, tè cï wek cieñ thìn yen aci koc cï gam Mathedonia ku Akaya tiñ. ⁸Ku acie rin cï wek wët Bányda Jethu piööc ténë koc Mathedonia ku Akaya è rot, gamdun ténë Nhialic aci koc pinynhom njic èbèn. Ku acin kë lëuku buk ben lueel. ⁹Rin aa jam lön cï wek yo njiec nyuööc wäär cï yok keny ténë we, ku kë cï wek muöl thìn bæk jak cii ben aa theek, ku ye Nhialic è yic pür yetök yen yakë door. ¹⁰Ku bæk Wënde yen bï bën pan Nhialic tiit, Wënde Jethu yen cï jöt thou yic, ku è yen abi yo luök tè luk Nhialic luk rin cï yen ke puöu riääk apei rin adumuöömkua.

Käk cï Paulo looi Thethalonika

2 Miëthakua, anjeckë kek week lön kenyda ténë we akëc nhom tœec piny. ²Anjeckë yen tè cï yo läät thìn, ku jör yo Pilipi ke yo këc yet ténë we. Ku na cök alon wäär cï koc juëc ye wic, ke Nhialic aci yo bën deet puöth buk we lëk Wët Puöth Yam bö ténë ye. ³Wäär ye yok we lëk Wët Puöth Yam, wek aa we cuk è lëk lueth, tëdë ke yo ye jam rin le yen kë buk yok thìn, ku acin raan cuk wic ku buk ruëeny. ⁴Käya, aa yeku them buk aa jam tœcít tè wic Nhialic ye thìn rin cï yen yo lœc, ku thön yo luçi bï yok Wët Puöth Yam aa piööc. Aa këcku them ku buk aa looi kën koc miëët puöth, ee kën wic Nhialic raan kë tö koc puöth njic. ⁵Anjeckë apath lön yok aa këc bën buk we bën wel nhiiim wël puöth yeku ke lueel, ku aa këcku ke lueel buk röt kum è ke, bï la kë yok ténë we. Nhialic anjic kë tö yopuöth. ⁶Akëcku wic ku bï la raan lec yo è kamkun ku koc kök, ⁷ku cït lön ye yok atuu Raan cï lœc ku dœc, ee la kën buk aa wic ténë we. Wek aa we nhiarku, ku rëérku ke we cimën ye man mith miëthke muk. ⁸Rin nhieer yok we apei acie Wët Puöth Yam yen wicke buk lëk we è rot, aa cuk gam buk thou rienkun aya. Wek aa we nhiarku apeidiit. ⁹Yeen adhielkë muk wenhiim wek miëthakua tè cï yok luui thìn apei. Yok aaci luui aköl ku wëér, rin ku bï ciën kë yeku

thiieec tēnē we tēwāär ye yok we piööc Wët Puöth Yam ë Nhialic.¹⁰ Wek aa ḥic kāk cuk looi, agut Nhialic ajiic aya lōn yok aaci ḥiec cej kek wek kōc cī gam, ku week aa cuk ciēēj ë dhël dhëej la cök cīn yic agäak.¹¹ Ajiieckē yen tē cī yok we ciēēj thīn, acit tē ye raan ë dhiëth miëthke ciēēj thīn.¹² Wek aa cuk cōl aril puöth, ku wek aa cuk nyuööc puöth, ku lok tuej ke lëkku we ku bák pîr dhël yen Nhialic cōl amit puöu, Nhialic yen we cōl ku bák röt mat bäänyde ku duaarde yic.

¹³Ku ala wët dët ye yok Nhialic leec akölaköl. Wäär bii yok wët Nhialic tēnē we, aa cäk piy ku gamkë, ke ye wët bō tēnē Nhialic, acie kë bō tēnē raan. Ku wët Nhialic alui wepuöth ke war piërdun yic wek kōc cī gam.¹⁴ Miëthakua, kāk cī röt looi tēnē we aa cīt kāk cī röt looi tēnē akut kōc cī wët Jethu Kritho gam Judia. Wek aaci kärec yok tēnē kackun cīmēn wäär cī kōc cī gam Judia kärec yok tēnē kōc Itharel,¹⁵ cī kōc kōk keyiic kōc kāk Nhialic tij nök, ku ben kōc kōk keyiic Bëny Jethu nök. Ku kocken kōk aaci yo cōl agum. Keek aaci Nhialic rac puöu apei. Keek aa kōc ater tēnē kōc ebën.¹⁶ Acik them bik yo aa gël buk kōc cie kōc Itharel lëk wët bi ke luök. Këya, keek aacä adumuööm yekë ke looi akölaköl thöl thook. Ku èmén Nhialic aci puöu riääk tēnē ke ku aabi tēm awuöc.

Awic Paulo bī kōc Thethalonika ben la neem

¹⁷Ku yook miëthakai, tēwāär cī yo puök yiic ë kaam koor, aa guäpkua kek aake cī jäl, ku wek aa we yeku tak tē cī yok we dak thīn, ku acuk them apei ku buk we ben tij.¹⁸ Acuk wic ku buk dhuk tēnē we. Yen nhom aca them arak juëc ku ba dhuk, ku jor ater ë Nhialic akëc yo puöl ku buk dhuk.¹⁹ Cie week ë röt wek ë ḥöth, ku miët ë puöu. Ku cie wek ajömdan bī yok nhiam Bänyda Jethu nhom tē le yen dhuk?²⁰ Wek aa diik ku miët ë piända.

Timothi aci la Thethalonika

3 Acuk jäl yok lōn nadë, ke kë ciï yok we bī ben tij, acuk ben guum. Ke yeen acuk tak buk döj Athen warou,²ku Timothi acuk tooc bī la tēnē we, ku è wämääthdan lui kek yo ë tök tēnē Nhialic yok kōc kōc lëk Wët Puöth Yam, rin Raan cī lōc ku dōc. Yen acuk tooc ku bī we la cōl aril puöth ku bī we kony gamdun yic,³rin ku bī ciën raan tök ë kamkun bī yenhom ben waarr wët guum wek. Week nhiiüm ajiieckē lōn guöm ë kë tööj tö kam kāk cī Nhialic guiir tēnē yo.⁴ Cīmēn wäär jöt rëér yok ke we, acuk lëk we tuej lōn yook yodhie yok aabi gum, ku yeen ajiieckē apei, yen ë kë cī rot looi alanden.⁵ Ku è yen kë tooc yen Timothi. Yen

2:14 Luoi 17:5 2:15 Luoi 9:23, 29; 13:45, 50; 14:2, 5, 19; 17:5, 13; 18:12 3:1 Luoi 17:15

acä lëu ku ba guum acin, ke yen aci yen ye tooc bi gamdun la tij. Aduer ayic alanden lon nadé ke jojrac aci we lok ruueeny, ku luojdan cuk looi aci riääk.

⁶Emen Timothi aci dhuk ciieen, ku yeen aci thoj path ci yo miëet puoth bëei lon wek ajuot we muk gamdun ku nhiarkë röt. Aci lëk yo lon ye wek yo tak akölaköl, ku awiëckë bæk yo ben tij cimën wic yok ye buk we la tij. ⁷Këya, kärac gumku ke yiic, yok aaci gamdun deet puoth miëthakua, ⁸rin ci yok ye piy emen lon këec wek e cök gam yic, gam yo gäm pîr yam. ⁹Buk Nhialic leec apei këdë rienkun, rin miet puöu rëer ke yo Nhialic nhom e wëtdun? ¹⁰Aköl ku wëer, Nhialic ayeku thiëec yopuöth ebën ku buk we la tij ku nyuthku we kë juot këckë njic gamdun yic.

¹¹Bi Nhialic yen Wäda nhom ku Bënydan dît Jethu dhël guiir ténë yo ku buk la ténë we. ¹²Bi Bányda nhiér juak kamkun ku koc kök aya apei, cimën nhiëer yok we. ¹³Bi we col aril puöth, ku wek aabi ya koc cïn gup adumuööm Nhialic Wäda nhom, tê le Bányda Jethu bën kek koc e kacke ebën.

Pir Nhialic col amit puöu

4 Këya miëthakua, wek aa cuk lëk tê bi wek jiec ciej thïn bi Nhialic puöu miet. Ku e yen tê piir wek thïn alanden. Ku emen wek aa yeku löj ku yöökkü we rin Bányda Jethu, bæk cieej kënë cuot tuej. ²Wek aa njic kë cuk lëk we e riel cuk yök ténë Bëny Jethu. ³Wek aa wic Nhialic bæk dhiel aa koc path, ku cæk wepuöth ye yiék kák e bal. ⁴Nej adhil yeguöp tiit bi ciej dhël puoth Nhialic kek athëek, ⁵ku ciyi yepuöu yik kák e bal cimën raan cïn gam ténë Nhialic. ⁶Ku e kënë yic, acin raan loi kërac ténë mënhë dët ci gam. Wek acuk lëk e wët kënë, ku acuk têt we aya lon bi Nhialic koc käreckä looi tem awuöc. ⁷Acii Nhialic wic buk yopuöth aa yiék kák e bal. Awic buk ciej yo cïn gup adumuööm. ⁸Këya, raan kuec bi wël cuk lëk weekkä ciyi piy, acie wëtda yen ciyi piy, ee wët Nhialic, Nhialic we yiék wëi.

⁹Acin kën nadé ke benku lueel athör kënë yic bæk koc kök ci wët Jethu gam nhiaar. Rin Nhialic guöp aci we piöjc tê bi wek röt aa nhiaar thïn kamkun. ¹⁰Ku e yic, wek aa nhaar miëthakun Mathedonia yic ebën. Ku ajoj lëkku we, bæk nhierdun juak yic. ¹¹Tääükë wenhiim ku bæk ciej apath, bæk ciyi e ciej guenygueny, ku raan e rot muk apath kam koc e köjde cimën wäär ci yok ye lëk we. ¹²Na luojke e kënë ke wek aabi koc kök këc wët Jethu gam nhiaar ku thekkë we. Luojke röt bi ciën kë yakë wic ténë koc kök.

Aköl bën è Bëny

¹³Miëthakua, awicku bæk yic njic rin koc ci thou è kamkun, ku bæk ci dhiau wepuöth cimén koc kök cinké yeké njööth. ¹⁴Ayeku gam lön ci Jethu thou ku aci ben pür. Këya, yook aya, ayeku gam lön Nhialic abi koc ke ci wët Jethu gam ku thouké, col aa ben pür ku dhukké kek ye.

¹⁵Kën yen lëkku we èmén, ee kë ci Bëny piööc ténë yok koc bi njot yo pür. Aköl bi Bëny bën, yok aaci bi la tuej ténë koc ci kañ thou. ¹⁶Koc èbën aabi röl atunydit Nhialic piñ, ke koth kañ è Nhialic lëk koc, ku Bëny guöp abi bën piny nhial. Ku koc ci thou ke ci wët Raan ci lœc ku dœc gam, kek aabi kañ pür. ¹⁷Ku yok koc bi njot yo pür aköl kënë, yok aabi kuööt yiic ke ke, ku ýëth yo luät yiic buk röm kek Bëny aliir yic nhial, ku yok aabi rëer ke Jethu akölaköl. ¹⁸Këya, deetké wepuöth è wëlkä.

Guierkë röt è rin bën Bëny

5 Acin kën nadë ke benku lueel athör kënë yic buk aköl bi käkkä röt looi lëk we. ²Anjecké kek we lön Bëny abi bën ke ci njic, cimén dhie ye cuär bën wakjöu ke ci njic. ³Të lueel ye élä, “Kériec èbën apath acin kérac,” ke kéréec bi koc gum thín abi dhiel bën ke cín raan ye tak lön bi yen rot looi cimén tiç dhie röp rem apei. Ku acin koc bi poth è kéréec kënë yic. ⁴Ku wek miëthakai, wek aaci ci koc rëer muööth yic, rin wek aa njic Nhialic. Këya, aköl kënë aci bi la ciel wegup cimén cuär ke kuöcké. ⁵Week èbën, wek aa rëer ruel yic rin njic wek Jethu. Yok aaci ci koc rëer muööth yic kuc Nhialic. ⁶Na ye këya, ke yok aaci nin cimén koc kök, yok aa dhil nhiiim tîr ku dukku ye wieet määü. ⁷Ee wakjöu yen aye koc nin, ku yen dëk kek thín määü apei. ⁸Ku yok aa koc ruel. Këya, tüirku nhiiim ku titku röt è gamda ku nhiérda bi jöprac yo ci duöj. Ku colku njööth rëer ke yo lön bi Jethu yo luök, aye köt. ⁹Rin Nhialic akëc yo lœc è tén rin bi yen yo tém awuöc aköl luñdit, aci looi këya, bi yo luök dhël Bányda Jethu Kritho. ¹⁰Ací thourienkua rin bi yok pür yodhie kek ye akoldä, të piiy yok ayi të ci yok thou. ¹¹Yaké wepuöth deet, ku kuonykë röt kamkun, cimén looi wek ye èmén.

Lëk ciëen ku muöth

¹²Wek aa lëjku miëthakua ku bæk kocdit wat weniüim gam Bányda yic, koc luikä apei kamkun theek, koc we nyuöth kë bæk looi pür koc ci gam yic. ¹³Njecké koc ciëen apeidit ku nhiarké ke rin kapuöth yeké ke looi. Ku njiecké cej kamkun.

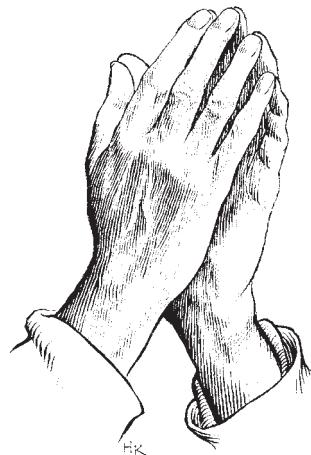
¹⁴Week aa yöökku miëthakua, bæk koc aa dak rööt cie luui lëk, ku riëlké koc riöc gup nyin, ku kuonykë koc wiç kuony, ku yaké raan èbën

jääm ke we cii wepuöth päl piny. ¹⁵Dhielkë njic lön acin raan guur kërac këreec dët, ku yakë wic wepuöth bi ya këpath yen yakë looi kamkun ku koc ebën akölaköl.

¹⁶Yakë rëer we mit puöth akölaköl, ¹⁷ku yakë rëer we röök, ¹⁸yakë Nhialic leec, kuat kériëec rot looi ténë we. Kénë, yen awic Nhialic ténë we piërdun yic, ke we ye koc cii mat kek Raan cii lœc ku dœc, Jethu. ¹⁹Duk Wëi Nhialic gël nhom. ²⁰Ku duk wël koc ye lueel lön ye kek käk Nhialic tüj, ye yööj yiic. ²¹Kanjkë deet yic, muökkë wenhüüm këpath, ²²ku duökkë röt ye thiäk kuat kërac.

²³Bi Nhialic è yo yiék döör, we looi bæk aa koc path kériëec ebën yic, ku muk wëikun ku guäpkun ke cün yic ajuëec aköl biï Bänyda Jethu Kritho. ²⁴Ku yen raan we cœol ala gam ku abi looi.

²⁵Röökkë aya rienkua miëthakua. ²⁶Miäthkë koc cii gam puöu ebën. ²⁷Wek aa yöök rin Bänyda, bæk athör kënë kueen ténë koc cii gam ebën.
²⁸Bi dhëëj Bänyda Jethu Kritho rëer ke we.

Ku yakë rëer we röök (5:17)

Athör ë rou cï Paulo gät koc cï gam Thethalonika

Wët nhom

Athör tuej yic tënë akut koc cï gam Thethalonika, écï Paulo göt lön Raan cï lœc ku dœc abi bën dhuk pinyhom. Kënë écï koc kök liääp nhüim Thethalonika. Ku athördën yic tënë koc Thethalonika aya, Paulo ë jam lön aköl bï Bëny bën acï thiök. Rin ë wët kënë, koc kök aake cï kööc ë luɔi, ku rëérkë ë path ke tit bën Jethu raan cï lœc ku dœc. Ku Paulo ë wët kënë cök piny ku nyooth, lön tuej ke Raan cï lœc ku dœc këc dhuk, ke raan col “Raan Rac” apei abi tuöl ku yeen abi yet nhial apei luɔi kärec.

Ku Paulo atuny Jethu, ee koc cï gam leec rin gamden looi kek luɔi pïr akolriëec ëbën, cök alon rëér kek ke gum ke liëep kenhiim émën. Aaye deet puõth bïk kööc ë cök ku buothkë teden yen luui thïn yic, ku lek tuej ke loi käpath.

Käk tö thïn

Muõth tuej	1:1-2
Paulo adeet koc cï gam puõth.....	1:3-12
Käk bï röt dhiel looi ke Jethu këc dhuk.....	2:1-12
Koc cï gam aa dhil kööc ë cök.....	2:13-17
Röökkë rienkua	3:1-5
Koc aa dhil luui	3:6-15
Muõth ciëen.....	3:16-18

1 Yen Paulo ku Thilath ku jol a Timothi aa yok cï we tuõc athör wek akut koc cï gam gen Thethalonika, ku yakë koc Nhialic Wäda ku Bänya Jethu Kritho.

2Bï Nhialic Wäda ku jol a Bänya Jethu Kritho we yiék dhëëj ku döörr.

Paulo adeet koc ci gam puoth

³Miëthakäi yok aa Nhialic dhiel leec akölaköl èrienkun. Ku è yic buk looi käya, rin gamdun è rot juak akölaköl ku nhiér kamkun è rot juak aya. ⁴Ku è yen rin ye yok jam ke yo nhiam èrienkun akuut koc ci gam nhiiim. Yok aa nhiam wët rëer wek ke we gum ku gamkë wët Nhialic, cök alon ye wek rëer ke we jör.

⁵Ku Nhialic aci jöör kënë looi bi yen të le yen cök thïn nyuoth. Rin abi we looi bæk aa koc bi mat bäänyde yic, rin bäänyde yen aguum wek. ⁶Ku Nhialic abi kë la cök looi, rin abi koc kek we jöör col aa gum aya. ⁷Ku yen abi kæk gumku nyaai tënë yo ku wek koc gum èmën, ku lok tën löj yodhie. Kënë abi rot looi të le Bëny Jethu bën piny nhial kek riëldit apei kek attucken nhial. ⁸Të bi Jethu, mac abi dëp, ku koc ci jai wët Nhialic abi tém awuöc, kek koc ci jai bik ciir pír Wët Puoth Yam è Jethu Bányda. ⁹Keekaabii tém awuöc bi kek gum akölriëec èbën, ku keekaabii gël wei tënë Bányda Jethu, ku kakkén dít puoth bi ya kæk koc göi, yiic. ¹⁰Të bi yen akoldä, ke yeen abi gäm aleecdit apei rin kë ci looi rin kacke. Ku koc ci gamaabii gäi ku dorkë rin riel tò kek ye.

¹¹Ku è yen kë ye yok röök akölaköl rienkun. Yok aa Nhialicda thiëec bi we bëëi pír ci yen we caal thïn yic, ku bi we tij ke lëukë bæk met è pír kënë yic. Nhialic abi we yiëk riel ku bæk kapuoth wiëckë bæk ke looi, aa looi. Ku bæk kæk wiëc bæk ke looi aa looi dhël la cök rin ci wek Jethu gam. ¹²Të looi wek è kënë ke wek abi Bányda Jethu col aye leec, ku abi we col aye theek. Kënë abi rot looi rin dhëen Nhialicda ku Bányda Jethu Kritho.

Kæk bi rot dhiel looi ke Jethu këc dhuk

2 Miëthakäi, calkë röt aa benku lëk bën Bányda Jethu Kritho, ku të bi yok yonhiim mat thïn ku rëerku kek ye. ²Duökkë röt col aa liëep nhiiim ku riäakkë puoth wël ye ke lueel lon ci Bányda Jethu bën. Tëdë alëukë bik lueel lon ci Wëi Nhialic yo nyuoth è kënë, tëdë ayekë lueel lon ci yok kënë piëjöc tënë koc, tëdë lon ci yok ye göt ku tucku ke. ³Duökkë röt col awëj nyin kuat dhöl yiic èbën, rin aköl bi Bányda bën ajoot, yet aköl bi koc juëc keyic jäl mat ku kuecke wët Nhialic, ku Raan Rac, raan löön dhöl yiic èmën abi tic, raan ye pan mac këde. ⁴Yeen abi jai kuat kë ye door èbën, ku yeen abi rot tääu tuej kériëec èbën nhom ke ye door ke ciit Nhialic. Abi rot yäth tuej ku dhël Nhialic ku rec kæk ye Nhialic door èbën. Ku yëth rot nhial ku tëeu rot ciel luañ Nhialic.

⁵Cäk kakkä ye tak lon ci yen ke lëk we wäär rëer yen ke we? ⁶Ku èmën ajieckë alanden yen kë gël Raan Rac, raan löön dhöl yiic bi ciibj.

Ku yeen abi nyuɔɔth tē le tēde bēn. ⁷Ku rielden ye kek kuec lōoŋ ebēn alui piiny, ku yeen abi luui piiny kēya yet tē bī raan ye gēl nyaa. ⁸Tēēn ke Raan Rac, raan lōoŋ dhōl yiic ebēn abi tīc. Ku tē le Jethu Bānyda bēn ka bī nōk aliir thok ē path ku mēr piny ē ruelde. ⁹Raan lōoŋ dhōl yiic abi bēn ke riel jōjrac. Ku abi kāk cie yith ya looi, kāk ruēeny ye tē ye luōi ke kōc gōi. ¹⁰Ku looi kuat kāk ye ke kōc ruēeny ebēn tēnē kōc bī māär. Keek aabī māär rin cī kek kuec bīk yic cīi nhiar rin bī ke luōk. ¹¹Ku aabī Nhialic looi bī ke ruēeny apeidit bī ya kē cie yic yen yekē gam ē rot. ¹²Ku kē bī rot looi akīn, kuat raan kēc yic gam ku ye puōu miet luoi adumuɔɔm yic, abi luōk wei.

Kōc cī gam aa dhil kööc ē cōk

¹³Miēthakāi, wek aa kōc nhieer Bēny. Yok aabī Nhialic aa leec ē riēnkun akölakōl rin wek aaci Nhialic lōc bāk tō kam kōc tuej bī kan luōk yiic. Wek aaye luōk dhēl Wēi Nhialic we looi bāk aa kōc path, ku rin ye wek wēt yic gam. ¹⁴Nhialic acī we cōo ē dhēl Wēt Puoth Yam yen yeku lēk we. Yeen acī we cōo ku bāk diik Bānyda Jethu Kritho rōm kek ye. ¹⁵Kēya, miēthakāi duōkkē wenhiūm war, lak tuej ke we muk yic cuk piōōc tēnē we wāär rēer yok ke we, tēdē ke cuk gōt athör cuk tuōc we yic.

¹⁶Nhialic Wāda anhiar yo, ku ē yo nyuōth lier piände. Ku ē yen cīi yen ye kööc deet yen yo deet puōth, ku cōl anjicku lōn bī yok la pan Nhialic. Yok aa rōök bī Nhialic kek Bānyda nhom, Jethu Kritho, ¹⁷week deet puōth ku gēm we riel bī wek aa luui kāpath. Ku lēukē bāk kāpath aa lueel akölakōl.

Rōōkkē riēnkua

3 Ŋmēn, tē jōl wētdiē wiik, wek aa yōōk miēthakāi bāk rōök riēnkua, rin bī wēt Bānyda lac thiēi piny ke dieēkde cīmēn cī yen rot looi kēya kamkun. ²Rōōkkē aya bī Nhialic yo kony tēnē kōc rec, rin acie raan ebēn yen wēt gam. ³Ku Bēny ē kē ye lueel tieej nhom, ku abi we deet puōth ku abi jōjrac gēl bī ciēn kērēec lui we. ⁴Ku Bēny yen ē ye cōl anjicku alanden lōn looi wek kē yeku lēk we, ku lōn bī wek la tuej ke luɔikē kēya. ⁵Yen ē rōök bī Bēny we cōl anjic nhieer Nhialic apeidit. Ku yik we riel puōu cīmēn riel piände yen Kritho.

Kōc aa dhil luui

⁶Miēthakāi, wek aa lēkku riel cī Bānyda Jethu Kritho gām yo bāk rōt mēec wei tēnē miēthakāi aa dak rōöt cie luui, cie kāk cuk lēk ke ye

2:8 Ith 11:4 **2:9** Mt 24:24

looi. ⁷Week ajięckë yen tē dhil wek yo kięët thİN, rin yok aa yo cie röt ë dak wäär rëér yok ke ë tök. ⁸Acin kënë raan cuk kaj lööm ke këcku ყɔɔc, yok aa yo ye luui aköl ku wëër, ee rin bï ciën raan kamkun tËEU këde piny bï yen yo kony. ⁹Kënë acuk looi, ku acie lön cïn yok yic buk we thiëec ë miëth. Yok aaci luui, rin bæk yo kięët bæk pïr cïmënda aya. ¹⁰Acuk lëk we wäär rëér yok ke ë tök, “Na ye raan kuec bï cii lui ke duökkë gëm këcam.”

¹¹Yok aa gät athör kënë rin ayeku piŋ ëmën lön rëér koc aa dak rööt cie luui kamkun, koc cie kákken ye looi, koc rëér ke ciik röt kák koc kök yiic. ¹²Yok aa lëk kockä riel Bányda Jethu Kritho bïk pïr pïr path, ku yekë luui bïk röt muk kákken. ¹³Ku week, miëthakäi duökkë dhör luɔi këpath.

¹⁴Na le raan kuec bï wët ca göt athör kënë yic cii gam, ke muökkë nhom ku yakë gjör, ee rin bï ɳic lön yen kërac yen looi. ¹⁵Ku duökkë ye ciëen cïmën raan la ater ke we, luɔikë cïmën menhkui dun wiëckë bï kän ɳic.

Muöth ciëen

¹⁶Bï Bëny nhom guöp, raan yo gäm döör we yiëk döör, kuat kériëec ëbën yic akölaköl. Ku rëér ke we ëbën.

¹⁷Yen Paulo, yen agät ë muöth kënë ë ciëendië, kënë yen ë tē ye yen riënië gät thİN athör ya göt ëbën cök, kënë yen ë tē ye yen ye gät thİN.

¹⁸Bï dhëenj Bányda Jethu Kritho rëér kek we.

Athör tuej cī Paulo gät Timothi

Wët nhom

Timothi ዕ ye riënythii cī gam pan yen Turkia ዕmēn, wun ዕ raan Girik ku man ke ye nyan Itharel. Ee ye cath kek Paulo ku kony ዕ piööc. Athör kēnē cī Paulo gät Timothi ዕ jam wël kadiäk.

Athör acī jōök piööc lueth tēnē akut kōc cī gam, cī liääp nhom kek piööc kōc Itharel ku kōc cie kōc Itharel. Piööc kēnē aye lueel lōn kāk pinynhom aa rec. Ku alēu raan bī kuɔony yōk ዕ ኃjny kāj cī moony ዕ rot, ku luɔi ye ke mīith kōk theek ku cīi thiék. Ku dēt ye kek rou tō athöör yic aya, ee piööc määc akut kōc cī gam ku duör Nhialic kek tē bī bāny kōc cī gam ku jōl aa kōc ke kuɔny aa rēr thīn. Ku kē ye kek diäk, Paulo ዕ Timothi wët athör cōk ciēen tē bī yen ya alony Jethu Kritho thīn, ku jōl a luɔi muk ke lōj akuut juēc kōc cī gam.

Kák tō thīn

Muöth tuej	1:1-2
Piööc rin akut kōc cī gam ku kōc mac ke.....	1:3-3:16
Piööc tēnē Timothi rin luɔide	4:1-6:21

1 Ee yen Paulo atuny ዕ Jethu Kritho cī Nhialic yen yo luöök, ku Jethu Kritho yen nāthda lēk ba ya atuuc. **2**Ee yen tuc athöör manh cīt manhdīe ayic cī wët Nhialic gam cōl Timothi. Bī Nhialic Wäda ku Jethu Kritho Bānyda yin a ḥuāän ku yīk yi dhēēj ku döör.

Paulo acī Timothi lēk bī yenhom tiit piööc ዕ lueth

3Wäär cieth yen ya la Mathedonia, yin aca yōök ku ba rēr Epethuth, rin ba kōc kōc piööc ዕ lueth yōök ku bīk cīi la tuej ke piööc wël lueth. **4**Lēk ke bīk kōjöc anyikööl yekē ke lueel akölakööl. Ku jōl aa rin juēc wärkendit kōc, ee rin ye kōc rēr ke teer rōt ዕ path, acīn kē yekē juak kāk cī Nhialic guir yiic. Rin wët Nhialic aye ኃjic tē cī raan gam. **5**Wët lēk yī ዕ rin nhiēr bēn ke ኃjic puōn path, ku gam ዕ yic. **6**Kōc kōk aa cī kenhiüm wel roor ku yekē jam wël cīn kē kony kōc thīn. **7**Awické ku bīk

1:2 Luɔi 16:1

koc piööc lös Nhialic, ku keek acie wälken yekë lueel ë deet yiic, wël yekë ke lueel ke cï kepuöth töøj.

⁸Anjicku yen lön puöth löj të njic ye muk nhom apath. ⁹Anjicku aya, lön löj acie looi rin koc path. Aye bëëi bei rin koc rec. Ku aa koc löj dhöl yic, ku koc cï wët Nhialic dhöl yic. Ku koc kärec looi, ku koc cie Nhialic ye röök ku cïk thek. Ku rin koc ë koc ke dhiëth ke nök. Ku rin koc koc nök. ¹⁰Ku tënë koc la gup akor ku koc kök ke lööm röör kök cït ke. Ku koc koc yaac, ku alueth, ku koc ë lueth lueel cok aa lön kuëej ke, ku jol a kériëec ebën cii thääny kek yith ye piööc. ¹¹Ku piööc puöth kënë athööj kek Wët Puöth Yam path apei bö tënë Nhialic la döc, ku ë yen aci thön ya ba piööc.

Dhéëj Bëny tënë Paulo

¹²Jethu Kritho Bänyda aba leec rin cï yen ya yiëk riël. Ku njööth yaruöu ku looi ya ba luçide looi. ¹³Cok alon cï yen ke kuöc aa jam wätheer rin Jethu, ku ca koc col agum. Ku ya kák kök looi, ke yen aci Nhialic nyuöth lier piände, rin yen aci luui ke cïn kën ë njiec. Ku yen a ya këc wët Nhialic gam. ¹⁴Ku Bänyda acä yiëk dhëëjden dït apei kek nhiér, ku gam kák tö ë tök kek Jethu Kritho.

¹⁵Wët yic yen lëu ba lueel, ku alëu bï gam akin, Jethu Kritho aci bën pinyhom ku bï koc kärec looi bën luöök. Ku yen, ee yen raan wat koc rec nhüüm. ¹⁶Ku Nhialic alir puöu tënë ya, ku ë rin ë wët kënë yen aci Jethu Kritho ya nyuöth lier piände dït apei, rin bï ya yen ye ke raan kärec looi apeidit nyuöoth thïn. Ku bï ya thön koc bï wëtde gam akoldä ku yokkë pïr akölriëec ebën. ¹⁷Tënë Nhialic Madhol Bëny mëc akölriëec cie tij, Nhialic tök ye theek ku lec akölriëec ebën. Yenakan.

Paulo aci Timothi yöök ku bï yepuöu deet

¹⁸Timothi, wëndië, yin aba thön kënë ku bï wël cï lueel riënu theer röt tieej, rin na buöth keyiic ke yin abi luçidu njiec looi, ¹⁹të muk yin gamdu apath ke njic puön path. Koc kök aa këc wël cï thön ke muk nhüüm ku aaci gamden rac. ²⁰Kam ë kockä aa yi Yëminaith ku jol aa Alekdhändär, koc kek ca thön jçnjrac ku bï ke piööc bïk Nhialic cii ben dhöl.

Të bï koc aa röök thïn

2 Tuej, yin ayöök bæk aa röök ku yakë Nhialic thiëec. Ku yakë röök rin koc kök ku leckë rin raan ebën, ²cimën bänyjaknhüüm, ku koc kök tö riel kecin. Ku buk pïr ke yo döör ke cïn akëëk kam koc. Ku yeku

kac tök kek Nhialic ku cïnku gup acucl. ³Kënë ë këpath ku ë Nhialic col amit puöu, ⁴yen wïc raan ëbën bï poth kërac yic ku bïk wët yic ijic. ⁵Nhialic ë tök ku jol aa raan töj döör koc ke Nhialic, Jethu Kritho, ⁶yen ci rot gam bï nök bï koc ëbën waarr, ku wët kënë aci nyucaoth akol ci lœc. ⁷Ku rin ë wët kënë yen aci ya kuany, ke ya atuuc ku ya raan piööc tënë koc cie koc Itharel, ku ba gam ë yic luuel. Yen aciï lueth luel, ee yic yen alueel.

⁸Yen awic röör wuööt thok ëbën, ku bïk kecin taar nhial ke röök tënë Nhialic, ke cïn riäak ë puöu, ku agöth.

⁹Yen awic diäär bïk aa cien alëth path. Ku cïkkë kenhüim ye nai dhöll tuut kek koc. Ku cik ye cien miläñ töc ku alëth ku guët kök ye ycoç wëeu juëc apei. ¹⁰Ku keek aa dhil röt col adhëej käpuoth yekë ke looi, kæk ye diäär ci gam looi bïk Nhialic aa door.

¹¹Tik adhil piöc lier guöp ku ye wët ci lëk ye gam. ¹²Tik acä ye puöl ku bï ya piööc tädë ke la riel tënë röör, aadhil rëer ke lir gup. ¹³Rin Adam yen ë koc cak, ku jol Eba ben cak. ¹⁴Ee cie Adam yen ci wëj nyin ë ye tik yen éci wet nyin, ku ciï löj Nhialic thek. ¹⁵Ku diäär aabï kony ku luäk keek dhiënh mith yiic, të le kek tuej keye koc ci gam, ku nhiër kepuöth, ku yekë koc ë luui käpath dhël athëëk.

Bäny akut koc ci gam

3 Ku wët yic cïn yic lueth akïn, na le raan wïc ye ku bï ya bëny koc ci gam, ke luçi path nhiaar. ²Bäny adhil a raan cïn këreec ye looi. Yeen adhil la tiej tök, ci gam puöu ëbën. Ku alir guöp ku ciï känj ye bâth ku athek yeguöp. Ku ë koc bën tënë ye njec lor. Ku alëu ku bï koc piööc. ³Yeen acie raan ë wieet ë määu, tädë keye raan ë töj. Adhil a raan njic cien ke koc. Ku acie raan nhiar wëeu apei. ⁴Adhil paande njec mac apath bï miëthke col athek ye, ku yekë wëtde piñ. ⁵Na kuc raan paande mac, ke lëu këdë ku bï koc ci Nhialic gam njec aa guiir? ⁶Yen adhil a raan ci nhom bak ë gam yic rin ku bï ciï nhiam bï luök wei aya cïmën jõjrac. ⁷Ku yeen adhil a raan ye koc këc gam njec jam rïenke, rin bï ciï wäi wïn jõjrac bï guöp yär.

Koc koc kony luçi kæk Nhialic

⁸Koc koc kony luçi kæk Nhialic aa dhil aa koc path thek cïn kë yekë moony. Keek aacie koc dek möu apei, tädë keye koc kok wëeu. ⁹Keek aa dhil gam ci nyuöth ke muk kepuöth, ku mukkë puöñ yer. ¹⁰Keek aa dhil them tuej, ku na cik njec luui, ka jol puöl bïk koc aa kony luçi. ¹¹Diäärken aya aa dhil gup la athëëk ku cik ë luum koc tör gup, keek

2:7 2Tim 1:11 2:9 1Pit 3:3 2:13 Cäk 2:7, 21-22 2:14 Cäk 3:1-6 3:2-7 Tit 1:6-9

aa dhil aa koc lir gup, ku aacie koc ye ruëeny kériëec ébën yic. ¹²Raan koc kony luoi kák Nhialic adhil la tiñ töj cí gam puöu ébën, ku adhil miëthke ku paande ɳiec mac apath. ¹³Koc kek koc kony luoi, ku aa luoiden ɳiec looi, aaye theek, ku aléuké bïk aa jam koc nhiiim ke cín riööc guöp. Ku püirkë gamden yic ténë Jethu Kritho.

Kéril nyuɔɔth

¹⁴Cimën gët yen athör kënë ténë we, aya ɳjööth wek aba la tiñ. ¹⁵Ku na le kë gøy ya, ke athör kënë abi we cöl anjic të lëu bï wek kák akut cí gam aa luoci thïn, ku yen akut koc cí gam ë Nhialic pür, yen ë mën yen yic kuony.

¹⁶Acin raan lëu bï kë cí nyuɔɔth, këdan thekku ë yic, jai.

Yeen aci nyuɔɔth ke ye raan.

Ací Wéi Nhialic nyuɔɔth lön ee yen raan la cök.

Ku aci atuuc nhial tiñ,

ku lëk wuööt ébën.

Ku koc pinynhom aaci bën la gam ténë yeen,

ku aci yäth nhial pan Nhialic.

Koc piööc aa wëenj

4 Aye Wéi Nhialic lueel ë gei lön koc kök aabï gamden cii ben aa theek akoldä. Keek aabï kák bï jakrec ke aa wëen nyin aa gam, ku buothkë piööc jakrec yic. ²Piööc cít ë kënë aye thiäi piny koc aa lueth koc wëen, koc cín kë ɳic piäthken. ³Koc cít käkkä, aa koc yööök ka awuöök ku bï raan thiëek, ku ciem müith kök yekë tak ka rec. Ku yen Nhialic aci müithkä cak ku bï koc cí gam ɳic yic keek aa cam të cí kek kañ röök. ⁴Kuat kériëec ébën cí Nhialic cak apath, acin kë lëu bï koc kuec, ku yen kériëec ébën aye cam ku röök koc bï Nhialic leec, ⁵rin wët Nhialic ku röök ë miëth cöl apath.

Aluañ Jethu Kritho

⁶Të piööc yin wëlkä ténë miëthakua, ke yin abi ya raan luoi path ë Jethu Kritho cí ɳiec muk ë dhjöl gam yith ku piööc path ca buɔɔth yic. ⁷Ku meec rot wei anyikööl cie yith ë Nhialic, anyikööl cín wëtden yic cii path bï ke aa lëk koc. Lui apei ba rot piööc ba pür cít të wic Nhialic ye thïn. ⁸Luoi ye raan looi ë guöp muk bï riel apath, ku luoi ye yin rot piööc ba pür cít të wic Nhialic ye thïn ajuëen apei, rin ala kë ye ɳjööth thïn piiñ emen yic, ku pür pan Nhialic akoldä. ⁹Ku yic yen lëu ba lueel bï gam akin. ¹⁰Yok aabï buöc ku luuiku apei, rin yok aa ɳjöth Nhialic pür, yen raan ébën kony, ku tueñ aa koc cí wëtde gam.

¹¹Yaké koc yöök ku piööcké ke é käkkä. ¹²Duökké koc cöl aaye we dhöl gup rin koor wek. Ku luöiké röt bï koc cï gam röt aa thöj we é jamdun yic, ku piërdun ku nhiërdun ku gamdun ku lön cïn wek gup ajuëec. ¹³Agut të bï yen bën, yaké wël cï gjt athör Nhialic yic kuën koc. Ku yaké koc lëk ku piööcké ke. ¹⁴Duk yipuöu wel wei kë cï yiëk yi yic é rot, kewäär ca yön dhël cï Nhialic lëk koc é riëndu wäär tëeu kocdít akut, koc cï gam kecin yinhom.

¹⁵Tääu yipuöu piny apath ba käk Nhialic njec looi, ku bï raan ébën luöidu tij të le yen tuej thiin. ¹⁶Tij piërdu cök ku käk ye piööc apath. Deet wëtdu yic apath, rin na loi käya ka bï yi luöök ku koc wëlku piñ aya.

Käk loi tënë koc cï gam

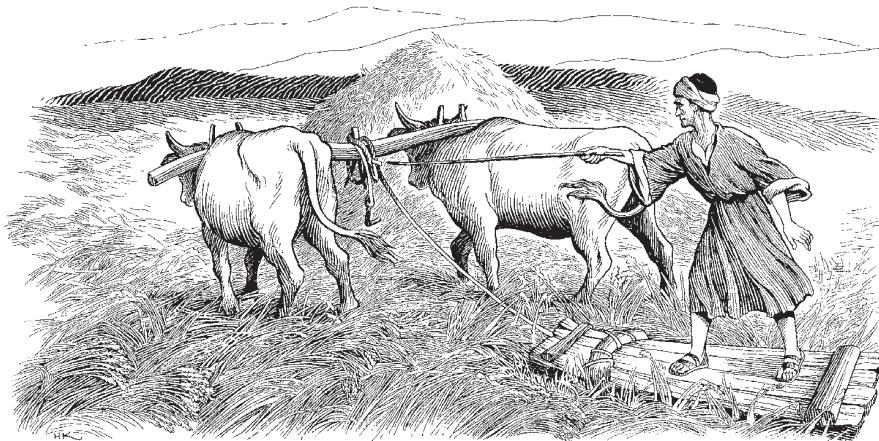
5 Duökké raandit ye kuöc jääm, yaké jääm dhël athëëk cïmën wuurdun. Yaké riénythii njec jääm apath cïmën miëthakun, ²ku yaké diäärdit jääm kecit märkun, ku diäärkor kecit nyierakun ke we cïn puöth akuëeth.

³Thekké leér cïn nhiiim koc ke kony. ⁴Ku na la leér mith, tädë ke ye mith miëthke, ke keek aa dhilké kañ nyuöoth lön cï kek gam é dhöl muk kek koc manyden thok thiin. Ku käya aabí koc ke dhiëth ke, wärken dít ku märken dít riöp rin wäär muk kek ke. Ku kéné yen é Nhialic cöl amit puöu. ⁵Léér rëér é rot ke cïn raan muk ye ayic é Nhialic njööth, ku ye röök wëer ku aköl, ke ye Nhialic thiëec ku bï ye kony. ⁶Ku leér ye yiëk yepuöu miet puöu é rot, acit raan cï thou cök alon puöt püir yen. ⁷Lékké kockun cï gam é wëlkä aya, rin ku bï ciën raan gäk ke. ⁸Ku na le raan cïi koc ruääi kek ye muk, nadë ke ye manyde thok, ka cï kuec é gam, ku raan cïn gam ajuëen tënë ye.

⁹Acïn lér met akut leér yic të këc ruönke thiärdätem waan thok. Ku é ye tiij path tënë muonyde. ¹⁰Ku aye njic rin wët käpuöth ye looi, cïmën lön njic yen mith muk, ku é koc gçöj apath, ku é koc cï Nhialic gam luöi käpath, ku ye koc la kë jör ke kony, ku ye cool luöi kuat keriëec ébën path.

¹¹Duökké leér kor ye mat akut leér yiic, rin na lek röör tak, ka cöl röt athiak, ku cïk kepuöth ben yiëk wët Raan cï lœc ku dœc. ¹²Ku käya, ka cä awuöc looi é rin cï kek athön wäär bïk aa looi thoj köu. ¹³Keek aya aabí piöc rëér piiny é path ku yeké bëëi kuany yiic, ku dët rac aya, keek aabí aa koc alop jöt ku yeké luup wël cïi path. ¹⁴Ke yeen aya tak lön puöth yen bï leér kor aa thiaak, ku bïk la mith, ku mackë bääiken apath, rin bï raan aterda dhël cïi yön bï ke aa jääm wël rec kegup. ¹⁵Léér kök émën aací jai wët Jethu ku keek aací jöjrac buööth cök.

¹⁶Ku na le tiij cï gam tõ leér manyden thok, ka dhilke muk apath, ku cïi ke pël akut koc cï gam bï ya yen muk ke, rin bï akut koc cï gam yenhom yiëk muöök leér cïn nhiiim koc muk ke.

Duk muɔr der thok t̄ luui yin ye b̄i rap k̄ööm (5:18)

¹⁷Bäny luɔi akut kɔc c̄i gam looi apath aaye theek ku riɔp ke, rin ye kek kɔc ë luui apei, kɔc kek kɔc l̄ek w̄et Nhialic ku yekë kɔc piɔöc. ¹⁸Aye athör theer w̄el Nhialic lueel, “Duk muɔr der thok t̄ luui yin ye b̄i rap k̄ööm.” Ku këya, “Raan ë luɔi adhil yiék ariɔpde.”^a

¹⁹Duɔkkë w̄et ḡɔony raandit ye gam t̄ c̄i yen kɔc karou ku diäk kek ḡɔony yen. ²⁰T̄ le yen kɔc c̄i k̄erac looi ka dhil nyieeny kɔc nhiiim, rin ku b̄i kɔc k̄ök k̄ecit ë k̄enë c̄i ben looi.

²¹Wek ayɔöjk Nhialic nhom, ku Jethu Kr̄itho ku jol atuuc c̄i Nhialic lɔc, thakké w̄elkä ke we c̄i kɔc ye tek yiic b̄i la raan d̄et yakë ɳuäään kuat k̄e luɔikë yic.

²²Duɔkkë ye lɔc yen l̄on kuəny wek raan b̄i Nhialic luɔöi. Duɔkkë röt mat luɔi k̄arec yiic, r̄eerkë ke we lip gup.

²³Duɔkkë piu ye dek kepëc, yakë muɔn thin-nyɔɔt dek, ku b̄i we kony b̄i thiöör we c̄i ye lac piääär yiic.

²⁴K̄arec ye kɔc k̄ök looi aa la gei kɔc nyin, ku aake wat nhiiim ë luk yic, ku kɔc k̄ök aaye käracken cik thiaan jäl ɳic ciëen. ²⁵Ku ë dhöl töön k̄enë, k̄apuɔth ye raan looi aa cie muɔony, ku k̄apuɔth k̄ök c̄i thiaan aab̄i ɳic akoldä.

6 Aloony ëbën aa dhil luui apei, ku yekë bänyken theek apei, rin b̄i ciën raan kuc jam rin Nhialic, ku jol aa piööc ye yok kɔc piɔöc. ²Aloony kɔc c̄i gam acik l̄eu ku b̄ik kɔcken c̄i ke loony dhöl gup, rin keek aa wämäthakën. K̄e l̄eukë b̄ik looi ë l̄on b̄ik luɔiden aa looi apath, rin kɔc la k̄e yekë yok luɔi yic, aa kɔc c̄i gam nhiarkë ke. Aa kek käk l̄eukë bäk ke piɔöc t̄enë kɔc, ku yakë ke deet puɔth b̄ik ke theek.

^a5:18 L.rou 25:4; Mt 10:10; Lk 10:7 (aliu ciëen Jiëen yic) 5:19 L.rou 17:6; 19:15

Piööc ë yic ku piööc ë lueth

³Raan piööc wët dët cie kën ë Nhialic ku acii thöj kek wël Bänyda Jethu Kritho ku jol aa piööcda rin Nhialic, ⁴ke yeen anëk nhiam wei ku acin kë njic. Yeen ala kë wic cie thök yepuöu bï rot aa teer ku göth ke koc wël cie yith, ku kënë ë tieel bëei ku këæk koc, ku lëet koc röt, ku bïi diu rac kam koc, ⁵ku koc cïn nhiiim aa röt cool ë teer ku acin yiny tñ ke ke. Ayekë tak lñn yath ë dhël koc col ajak.

⁶Ee käya, yanh la cök ë raan col ajak apei, të cï yen käk tñ ke ye gam piände ebën. ⁷Rin yook acin kë cuk bëei pinynhom, ku ka cïn dët leuku buk nyaai thiñ. ⁸Na lok kë camku ku kë ceñku ka cïn dët yïkku yopuöth. ⁹Koc ye wic bik jak, aaye piäthken thel kärec yiic, ku keek aa wëi käk kuckë ku kärec ye piäthken nhiaar, käk ke thel riääk yic ku rec ke. ¹⁰Rin ku bï raan jieek nhiaar, ee koc mieet kuat käkjuëc rec yiic. Koc kök aaci kepuöth yiék jieek apei agut bik nhiiim määr ë gam, ku keek aaci käjuëc jööñ ë nyin bëei kepuöth.

Timothi aci nyuöth luçide

¹¹Ku yin raan Nhialic meec rot wei luçi kärec yiic, ku ye dhöl la cök yen muk cök. Ku ye luui käk Nhialic ke yi jöth Jethu ku ye koc nhiaar, ku ye gum, ku ye raan njic cieñ ke koc. ¹²Thär kë yeku gam apath, ku muk pür akolriëec yen ë cool Nhialic yi apath aya, kewäär ca gam ba lueel thuñdu koc juëc nhiiim. ¹³Nhialic nhom, yen wëi yiék kériëec ebën, ku Jethu Kritho, yen cï ye lueel gai wäär Pilato nhom, yin aya yjöök, ¹⁴muk lööjkä nhiiim apath ke cïn kë wäac yet akol bï Bänyda Jethu Kritho ben bën. ¹⁵Lñn bï yen ben bën abï rot looi akol cï Nhialic tak yen raan cï dcoç, ku yen Bënyjaknhom yetök, yen Bënyjaknhom tõ tueñ bënyjaknhiiim, ku ye Bëny bëny. ¹⁶Ee yeen yetök yen acie thou, ku yen aciën ruel yic, ruel cïn raan rot thiäk ye. Acin raan cïi ye kañ tñ, ku acin raan lëu ku bï ye tñ. Yen aaye theek, ku ala rieldit tet akolriëec ebën. Yenakan.

¹⁷Yjöök koc cï jak käk pür pinynhom bik cïi nhiam, ku cik njäthden tœeu käk cie yith yiic cïmën jieek, ku ye Nhialic yen jöthkë, Nhialic cï yo yiék kériëec ebën ë biökruaalde ku buk puöth miet. ¹⁸Yjöök ke bik käpath aa looi, bik aa abiökruel, ku dhilkë käkken aa rjom kek koc kök. ¹⁹Käya, keek abï jieek la cök tñöu ë rïenken pan Nhialic. Ku ë yen abï ya këril dïit bï ke cök piny akoldä. Ku yen abï kek pür la cök yök. ²⁰Yin Timothi muk kë cï kuëi yi apath. Meec rot wei ë jam rac cïi thiäak ke Nhialic yic, ku ater cïn yic kë kuany ye koc kök yïin jööny ë lueth ku luelkë ke njieec ë käj. ²¹Rin aye koc kök lueel lñn njic kek käj, ku ë tœenë, keek aci mér wei dhöl gam yic.

Dhéenj Nhialic abï rëer ke we ebën.

Athör ë rou cï Paulo gät Timothi

Wët nhom

Athör ë rou cï Paulo gät Timothi ala yic wël wëet juëc. Rin cït Timothi manh koor ku ye raan ye kony ë luɔi. Wëtdit athör yic, ee gum. Timothi aye yöök bï yepuɔü deet ke la tuej ke nyooth wët Jethu Kritho ke cï gam. Ku muk piööc ë yic Wët Puuth Yam ku athör theer wël Nhialic. Ku ye luui kecït raan ë piööc ku ye raan koc lëk wët ë Nhialic, ke cïi riöc koc bï ye luc ku jeikë wët lueel.

Paulo acï Timothi lëk athöör yic apei ku bï rot cïi met jam kanyaap yic ku teer wël kuc nhiïm. Wëlkä koc ke piy, aa kërac yok thïn.

Ku kënë ëbën, Timothi acï bën lëk pïr raan ë gët athöör, wët gamde, lier puɔü, nhiër, riel ë puɔü ku gum.

Käk tɔ thïn

Muöth tuej	1:1-2
Lec ku lëk	1:3-2:13
Wëet ku lëk	2:14-4:5
Pïr Paulo.....	4:6-18
Thök ë wël.....	4:19-22

1 Ee yen Paulo atuny Jethu Kritho cï tooc ba koc bën lëk pïr cï thon rëér ke Jethu Kritho.

2Tënë Timothi, manhdiën nhiaar, bï Nhialic Wäda ku Jethu Kritho Bányda yi ɲuään ku yik yi dhëenj ku döör.

Timothi acï deet puɔü bï gamde muk

3Nhialic yen ya door puɔü cïn yic diu, aya leec cimén wärkuan dit. Aya leec të tek yen we të röök yen aköl ku wëér. **4**Yon cï wek dhiau rin ci yok puöök aya tak, ku awiëc ku ba we ben tij, rin ba puɔü miet. **5**Lon ye wek koc cï gam ë yic amuöök nhom, ku athöön kek tëcït të cï moordit Loith ku jol aa moor Yunith gem thïn aya. Aya yok yapuɔü lon cï yin gam aya. **6**Ee rin ë wët kënë yen aye yen yi lëk ba miöc wäär cï Nhialic

1:2 Luɔi 16:1 1:5 Luɔi 16:1

yïëk yï, wäär tëëu yen yacin yïnhom ba yï dœc cöl arëer ke dëp yïpuöu.
7Wëi ci Nhialic yiëk yo acie yo cöl ariöc. Wëi Nhialic ë yo yiëk riel, ku nñiarku röt, ku ye raan rot muk apath bi kérac ciï loi.

8Duk rot ye yok ciët yï bi guöp yär të lëk yïn kœc wët Bänyda, ku yeen aya, duk rot yok ke yï bi guöp yär rin ci ya mac wëtde. Mät rot ya ba gum rin Wët Puöth Yam, ku Nhialic abi yiëk riel ba luui rin wëtde.
9Yeen aci yo kony ku aci yo lœc buk aa kacke, ku acie rin këpuuth cuk looi, ee rin këden wïc. Ku aci Nhialic guiir käya rin piathde. Ku tewäär këc piny guç cak, Nhialic ecii Jethu Kritho guiir bi yo nyuöth piathde.
10Ku emen Jethu Kritho aci lœc ku dœc, aluändja aci riel thou tiaam, ku biï Wët Puöth Yam la gei ciit ruel. Ku yïk yo pïr akölriëec ebën.

11Nhialic aci ya kuany ba ya atuuc ku ya raan piööc ba Wët Puöth Yam lëk kœc. **12**Ee wët kënë yen aguum yen käkkä emen. Yen jnot ya këc puöu pëk wei, rin yen anjic raan ci yen wëtde gam, ku anjiec alanden lœn yeen ala riel, ku abi kë ci thon tiit apath agut ciit aköl bi yen ben la dhuk. **13**Muk wël puöth yith ca piööc tñenë yï nhiiim apath, ke ciit këk ba buööth cök piërdü yic. Ku reer ë gam ku nñiér yic, këk ye yok rin ye wek tök kek Jethu Kritho. **14**Muk këpuuth ci thon yï apath ë riel Wëi Nhialic reer kek yo.

15Yïin anjic lœn ci kœc ke reer kek yen ebën pan Athia, agut Pigeluth ku Yërmojiniith, kuec piööcdië ku jiëlke.

16Bi Nhialic paan Onethiporuth dœc rin aci yen kony bi yen a muccö miëth, ku ciï guöp riöc wët ci ya mac. **17**Ku nawën la yëet Roma akëc ben gääu, aci të tö yen thïn ben yööp apei agut të yok yen ya. **18**Yeen abi Bëny Jethu cöl ayök këpath aköl bi yen ben la dhuk. Ku yïin anjic apath yen të ci yen ya kuony thïn pan Epethuth.

Apuruk path tñenë Jethu Kritho

2 Ku tñenë yï, yïn wëndië, cöl rot aril puöu riel yen ba yok wët puöth Jethu Kritho, rin ye yok tök kek Jethu Kritho. **2**Muk wël yon ca lueel nhiiim ke kœc juëc tö thïn. Ku lëk ke kœc ca deet puöth bïk ke muk nhiiim, ku aa kœc lœu ku bïk kœc kök piööc aya. **3**Gum kek yo ciit ye apuruk path tñenë Jethu Kritho. **4**Apuruk tö luçi yic aye wïc ku bi banyde cöl amit puöu, ku acie rot la liäap wël cie këk apuruuk yiic bi pïr cimënden. **5**Raan wëer kek kœc ë kat yic, acie ariöp ci yen kœc wuör ë yok të këc yen löön buööth yiic apath. **6**Raan ë pur apei, adhil duomde kañ tem. **7**Tak yic apath yen kë lëk yï, rin Bëny abi yï cöl adet känj yiic ebën.

8Muk yïnhom Jethu Kritho, yen ci jöt bei ë ran yic, yeen ee raan many Debit, ciit të ci ye lueel thïn ë Wët Puöth Yam ya piööc. **9**Rin ye yen

Wët Puoth Yam piööc ë yen ye yen gum, ku ye ya rek ciët ya ye raan cä awuöcdit apei looi. Ku Wët Puoth Yam akëc rek bï ciï la tuej. ¹⁰Ku ë wët kënë, yen aye yen kériëec ébën guum, rin koc cï Nhialic lœc ku bï ke luëk rin Jethu Kritho, ku bïk la duaar akölriëec ébën.

¹¹Käkkä aa wël yith,

“Të cï yok thou kek yeen,
ke yok aabï piïr kek yeen.

¹²Ku na lok tuej ke yo gum,
ke yok aa moc koc kek yeen.
Na jeiku, ka bï yook jai aya.

¹³Ku na cuk ye koc kë ye lueel loi,
ke yeen ee kë cï lueel looi,
rin aciï lëu ku bï rot jai ë rot.”

Raan luçi cï Nhialic gam

¹⁴Ben kacku täk kënë, ku jääi ke apath Nhialic nhom bïk ciï ye göth kamken wël yekë lueel. Acin këpuoth ye yok thïn, ku ë koc ke piñ rac.

¹⁵Them apeidit ku ba rot nyuɔoth tënë Nhialic lön ye yin raan luçi cï gam, raan luui cie guöp ë riööc, ku ë wët Nhialic ë yic yen aye piööc apath. ¹⁶Ye rot col amec të ye koc jam thïn wël cie wël ë Nhialic, rin wëlkä aa koc thel wei. ¹⁷Käk bïk aa piööc aa wël cït tëtök cie däm. Kam ë kockä aayi Yëminaith ku Piletuth. ¹⁸Keek aaci wët yic dhöñ, ku keek aa rec koc kök cï gam nhiiim, rin ye kek ye lueel lön jön bï koc röt jöt thou yic aci rot looi theer. ¹⁹Ku yiny ril Nhialic cït kuur cie nyooq cï thany kþu wëlkä, “Nhialic anjic koc kek kacke,” Ku, “Na le raan ye lueel ke raan ë Jethu ka dhil luçi kärec puöj.”

²⁰Pandit lääu yic ë yic la aduuk ku töny, cï kök looi mïläñ töc ku kök mïläñ thith, ku kök aaci cuëec ë tiöp. Aduuk kök ku töny kök aaye bëëi bei ë tööu yic, bï koc ke luui nïn ciem ke yai, ku aduuk kök ë kuɔot ku töny kök tiöp aaye koc luui ë path akölaköl. ²¹Këya, të le raan guöp wic bï kärec ciï ye looi, ka bï thöñ kek aduuk ye koc ke luui aköl yai, rin cï yen yepuöu tääu luçi ë Bëny yic, ku rëer ke cï rot guiir bï kuat luçi path ya looi.

²²Duökkë wepuöth ye yiëk käk ë bal ku käk kök cïmën riënythii, welkë tuej ë gam ku luçi la cök, ku nhiér ku döör wedhie wek koc yer puöth bæk Jethu aa coöl ë kuɔony. ²³Ku calkë röt amec të ye koc röt teer thïn wël cïn wëtden yic ku wël koc kuc käj, rin aŋieckë lön ye teer tçj bëëi. ²⁴Aluaq Bëny aciï lëu ku bï thör. Yeen adhil a raan path tënë koc ébën, raan piööc path lir puöu, ²⁵raan cie koc aterde ye thaanj gup të cök

2:12 Mt 10:33; Lk 12:9 2:19 Kn 16:5

yen kenhii'm piny, tēdē aabī Nhialic lēu bīk kenhii'm waar luji kärec yiic ku ḥickē yic. ²⁶Ku dhäŋkē dēp cī jɔŋrac ke deep, ku looi ke bīk kākke aa looi.

Kärec bī röt looi nün ciëen yiic

3 Muk ē kēnē nhom! Tē le tēn bī Jethu dhuk pinynhom thiōk, ka bī yic riəl tēnē yo Krithiaan buk pīr tēcīt tē wīc Nhialic ye thīn. ²Rin kōc ēbēn aabī röt aa nhiaar ē röt. Ku aabī wēēu nhiaar apei. Ku aabī kenhii'm aa lec, aabī nhiam, aabī kōc aa läät. Ku aacīi wēēt bī kōc ke dhiēth ke aa wēēt ya gam. Aacīi puōth bī ya miet kāpuōth ye luɔi ke. Ku aacīi Nhialic bī ya theek. ³Acīn raan yekē nhiaar. Acīn kē bīk aa pāl piny. Aabī ya luum. Ku aabī ya kōc cie röt ye duut kuat luji kērac. Ku aabī rēēc apeidit, ku aabī kēpath ye looi aa maan. ⁴Keek aabī kōc ya luɔm. Aabī ya kōc kuith. Ku aabī nhiam ciët kek path ē röt. Keek aabī kāk miet ē puōu aa nhiaar tēnē lōn nhieer kek Nhialic. ⁵Kockä aabī röt ya nyuɔɔth ciët yekē kōc Nhialic. Ku kēnē yic aa kuec riəl Nhialic lēu ye bī piērden waar yic. Cōl rot amec tēnē ē kockä.

⁶Kōc kōk keyiic aala bēēi yiic ciët ke ye kōc path, ku kē tō kepuōth ē lōn bīk diääär ye lac wel nhii'm lēu, bīk kē wīckē ya looi. Diääär aa adumuööm looi arak juēc, ku dōör aliu kepuōth. Aa kāk wīc piäthken kek aa yekē ke looi. ⁷Diääär ye them akölakōl bīk piōc ku acikkē lēu bīk yic ḥic. ⁸Cimēn Janeth ku Jambrith aake cie wēt Mothith ye gam, ku kockä aake cie yic ye gam, keek aa kōc cī nhii'm kōjōc ku aacīi Nhialic jai rin liiu kek ē gam yic. ⁹Ku kē loikē acīi bī la tuej apei, rin raan ēbēn abī ke tīj tē kuc kek kāj thīn, cīt mēn cī yen rot looi tēnē Janeth ku Jambrith.

Lēk ciëen tēnē Timothi

¹⁰Yin aajic kāk ca piōjōc ēbēn tēnē yī. Ku tē cī yen piīr thīn. Ku kēn yen wiēc ku ba looi ē piērdiē yic. Aca deet yen yī, yen tē ye yen raan cī gam thīn. Ku lōn cī yen ye raan tuc guōp. Ku yen anhiar kōc, ku lōn ye yen kāj guum. ¹¹Yen acī luc arak juēc. Ku yen acī gum apei. Yin aajic kājuēc cī röt looi tēnē ya Antiök Ikonia, ku Lithtra. Luny cī ya luc apei aca guum. Ku Bēny acī ya kuōny bei kecin ēbēn. ¹²Kōc wīc ye ku bīk piīr dhēl Nhialic akuöt tök yic kek Jethu Kritho, aabī dhiel gum. ¹³Ku kōc luui kärec ku yekē röt nyuɔɔth ciët keye kōc path aabī la tuej ke loi kärec apei, ku aa kōc tuōör nyin ku tuur ke nyin aya.

¹⁴Ku tēnē yī, lōor tuej ke yī loi yic yen cī piōjōc tēnē yī, ku aca gam piändu ēbēn, rin yin aajic kōc kek ke piōoc yī. ¹⁵Ku tēwāär ye yin meth,

3:8 B.bei 7:11 3:11 Luoi 13:14-52; 14:1-7, 8-20

yin aŋic wēl cī gōt athör Nhialic yic, lēu ku bīk yin cōl aye raan ḥic kāŋ apath. Ku ḥiny kāŋ yen abī cōl aluāk dhēl gam Jethu Kritho. ¹⁶Athör wēl Nhialic ḥeben aa wēl ye Nhialic lēk kōc kākke tīj bīk ke gōt, ku ē kōc kony bī kōc piōc ē yic, ee jai awuōc. Ku ee kārec ye looi cōk piny, ku ee kōc nyuōth dhēl la cōk. ¹⁷Rin bī raan ē luui tēnē Nhialic, ye lēu apei ku guuir rot bī kuat luoi path ḥeben ya looi.

4 Yin adhiel lēk Nhialic nhom ku Jethu Kritho yen bī luŋ kōc ḥeben luk aköldä, kōc pīr ku kōc cī thou rin bī yen bēn kek bāänyde. ²Piōjōc kōc Wēt Puōth Yam, ku deet ē kenhīim apath bīk piŋ tēdē ke cīk piŋ. Ku cōk kenhīim ku lēk ke bīk kepūōth deet ke piōjōc ke, ke yi cī rot päl piny. ³Ala aköl bī bēn aköl cīi kōc bī ben piŋ ē yic, ku aabi kākken n̄hiarkē aa buɔɔth cōk. Ku keek aabī kōc piōoc juēc aa mat n̄hiim, bīk ke aa lēk kāk kek n̄hiarkē bīk ke aa piŋ. ⁴Keek aabī kuec bīk wēt ē yic cīi ye piŋ, ku aa anyikööl kek yekē nhiaar. ⁵Ku ye rot duut kēriēc yic ḥeben ku ye kārec guum, loi kē ye raan Wēt Puōth Yam ē Nhialic piōjōc, ku ye luɔidu looi ḥeben ke yi aluaŋ Nhialic.

⁶Wēikiē acit ajuēr cī juēr Nhialic. Acī looi bī ke ye luɔɔi. Ku ēmēn, aköl bī yen thou acī yēet. ⁷Yen acī luɔidiē looi apath, yen acī luɔidiē looi ḥeben, cīmēn raan kēēc cie dhuk ciēēn tōŋ yic, yen acī luoi cī Jethu yiēk yen thāäp cīmēn raan cī kōc wuōr, yen acī rēer alanden ke ya ye raan cī gam. ⁸Ēmēn, ariōp bī yiēk yen ke ya ye raan ye Nhialic piērdiē tīj ke la cōk, ariōp yen ye Jethu, yen Bēny kōc tēk yith, abi yiēk yen aköl lunđit, ku acie yen yatök, abi yiēk kōc tit ye aya ke nhiaar aköl bī yen ben bēn.

Athön Paulo

⁹Them apei ēmēn ku ba bēn tēnē ya. ¹⁰Demath acī pīr pinynhom nhiaar, ke yeen acī kat tēnē ya, yeen acī la Thethalonika. Krithkīnþ acī la Galatia ku Tito acī la Dalmatia. ¹¹Ee Luka yetök yen arēer kek yen. Cōl Marko ku bakkē tēnē ya, rin yeen alēu ku bī ya kony ē luoi. ¹²Tikikuth aca tuɔɔc Epethuth. ¹³Tē bī yin, ke yi luēth alanhdiēn wiir ca nyäänj Troath tēnē Karputh, bēei athör aya, athör cī looi ē biōök.

¹⁴Raan thōth cōl Alekdhändēr acī yen luɔi kērac apei, yeen abī Nhialic luɔi kē thōj kek kē cī looi. ¹⁵Ba rot tiit ye apath, rin acī kuec wēt yeku lueel ku ye wīc bī thōr.

¹⁶Acīn raan tök cī kōjōc kek yen aköl tuej yen yēth yen luk yic, raan ḥeben ēci jäl yakōu. Acā wīc ku bī Nhialic kueen kekōōth. ¹⁷Ku Nhialic acī yen bēn kony ku yīk ya riel, agut tē bī yen wēt Nhialic lēk kōc cie kōc

4:10 Kol 4:14; Pil 24; 2Kor 8:23; Gal 2:3; Tit 1:4 **4:11** Kol 4:14; Pil 24; Lusi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10 **4:12** Lusi 20:4; Epe 6:21-22; Kol 4:7-8 **4:13** Lusi 20:6 **4:14** 1Tim 1:20; Wk 62:12; Rom 2:6

Itharel ébën ku bik piŋ. Ku yen aci bën poth bi yen cīi tém é nöök. ¹⁸Ku Nhialic abi yen kuöny bei kärec jɔŋrac yiic ébën. Ku abi yen nyaai ke ya puɔl guɔp, bi ya ýäth paande é bäänyde yic. Yeen abi ya theek akölriëec ébën! Yenakan.

Muöth Ciëen

¹⁹Prithkila ku Akuila aa ya muööth, ku jɔl aa mith Onethiporuth.
²⁰Eratuth arëer Korinth, ku Tropimuth aca nyääj Miletuth rin é tuany.
²¹Them apei ku ba bën ke rut këc yëet. Week aaci Ebuluth, Pudenth, Linuth, ku Klaudia muööth, ku jɔl aa wämäthkuan kök ci gam.

²²Bi Bëny Nhialic rëer ke wëikun. Dhëej Nhialic abi rëer ke we ébën.

Athör ci Paulo gät Tito

Wët nhom

Athör kënë aci Paulo gät Tito riénythii tö Kret raan ye ye kony, yen ci Paulo nyäär piny bi akut koc ci gam lök biöök. Athör è jam wël kadiák ril apei.

Wët tuej, Tito a lëk bi të ye koc ci Nhialic gam luui thün bi buooth yic, rin koc juëc pan Kret aci path. Wët dët, ee wëet Tito të bi yen koc juëc ci gam pan Kret ya piööc thün, rõordit ku diäärdit, ku riénythii ku aloony aya. Ku jol diäärdit diaärkor ya piööc. Wët ciëen, Paulo è Tito lëk të bi koc ci gam cieñ thün, bïk rëer ke mët ku döör ke cïn agöth, ku cïn tieel bi koc ci gam rëer keye tök.

Käk tö thün

Muöth tuerj	1:1-4
Luoi Tito pan Kret.....	1:5-16
Luoi akut koc ci gam.....	2:1-15
Cieen peth Krithiaan	3:1-11
Muöth ciëen.....	3:12-15

1 Athör Paulo aluañ Nhialic ku ye atuny Jethu Kritho ci tuöc Tito.
Yen èci kuany ku toc ya ba koc ci Nhialic kuany bëëi gam yic bïk pïr akölriëec èbën yön, ku njickë yic koc yäth tënë Nhialic, ²yen tö ñöth è pïr akölriëec thün. Nhialic ci lueth ye lueel, aci yo thön è pïr kënë wätheer ke piny këc cak. ³Löj è pïr aci Nhialic nyooth ku tuuc yen è rielde kek Aluänja Jethu ba bën lëk we.

⁴Yin agät athör Tito manhdie Nhialic nhom, cuk gam yodhie. Bi döör ku dhëej Nhialic Wäda kek Wënde Jethu Kritho Aluänja rëer kek yi.

Luoi Tito pan Kret

⁵Yin aca nyäär pan Kret, ba käk këc röt cök wäär lök cök. Ku kuany kocdit bïk akuut koc ci gam wat nhïim è geeth pan Kret yiic èbën cït të ci yen ye lëk yi thün. ⁶Raandit wat akut nhom adhil a raan luoi akut

koc cii gam looi apath, ku aci thiieek tieg tök. Ku miethke aadhil aa koc cii gam ku lek gup athieek ku cik nhiiim ril. ⁷Keyä, raan wat akut koc cii gam nhom yen e raan luoi kæk e Nhialic, adhil a raan path cii nhom ril, cii puju lac dak ku cii ye wieet e määu ku cïn gujöp akjök, ku cii ye bath wëeu. ⁸Adhil aa biokrual ku nheer luoi këpath, adhil a raan e rot duut, la cök e Nhialic nhom ku peth. ⁹Ee raan dhil wët Nhialic muk piände ebën cït tñ cï ye piööc thïn. Käya, abi koc kök rieel puoth wët Nhialic cie lueth yic, ku nyuth koc kuec e wët kënë lñn ye piööcde yic.

¹⁰Rin koc juëc aake cii kuec, ku alanden koc Itharel cii gam bik bëen Jethu cök, aa koc bëen liäap nhiiim e lueth ye kek koc wëp nyin. ¹¹Ajuëen bï ke yöök bik kööc e jam, rin liëep kek koc nhiiim bëei yiic piööcden rœec kënë wët wic kek wëeu e path ténë koc yekë ke piööc. ¹²Raan tök pan Kret e kam kocken kæk Nhialic tij aci yic lueel elä, "Kockuan pan Kret aa lueth, aa läai, aa dak rööt cie luui, aa köör e miiith." ¹³Rin wët kënë adhil wek ke aa miek nyin thïn apei, bik kepuoth waar bik wët Nhialic gam kepuoth ebën. ¹⁴Ku cïkké ben aa luui wël koc Itharel, wël cït anyikööl, lööj koc cii kuec e wët yic. ¹⁵Ténë koc yer puoth ebën aa cïn yiic ajuëec, ku ténë koc col puoth käj ebën aa la yiic ajuëec rin aaci wel nhiiim ku piäthken aaci yith kuc. ¹⁶Ku ayekë lueel lñn njic kek Nhialic, ku aye kæk yekë ke looi nyooth lñn cii kek ye njic. Acin kë ye kek piath thïn, aa cïn gup athieek ku acin këpeth yekë looi.

Kë la cök dhil piööc

2 Yïn adhil koc piööc wët Nhialic e yic. ²Lëk kocdit bik kegup aa theek ku yekë röt tiit, ku gamkë Nhialic e puju ebën, ku nhaarkë röt ku dhilkë gum aya. ³Lëk diäärdit aya bik aa diäär thek Nhialic. Ku cik wël ye dhëéth, tädë ke yik röt määu. Ku yekë diäärkor nyuoth käpath. ⁴Ku nyuuthkë diäärkor bik röörken ku miethken nhiaar. ⁵Ku bik röt muk apath bï ciën kärec ye lueel kegup. Ku thekkë röörken gup, bï ciën raan rac dhäl wët Nhialic yic riënken.

⁶Käya, yïn adhil riënythii aa deet puoth aya bik röt aa muk apath. ⁷Yïn aya, adhil nyooth lñn ye yïn raan athieek path ye kiëet ku njic piööc. ⁸Ye jam wël la cök rin bï ciën raan dhäl yiguöp, bï koc aterdu ciën nyin yökkë bï kek yo aa jääm gup.

⁹Piööc aloony bik banyken aa miëet puoth kuat kæk yekë ke looi akölaköl, ku cik wëlken ye jööny, ¹⁰ku cik ye cuëer aya. Ku bik nyooth lñn ye kek koc path akölaköl cïn kë ye ke diëu thïn, ku bik nyooth aya lñn peth piööc rin Nhialic Aluända kuat kæk yekë ke looi yiic.

1:6-9 1Tim 3:2-7

¹¹Rin Nhialic aci tē puoth yen thīn nyuɔɔth, rin ci yen bēn bī raan ēbēn bēn luɔk pīr. ¹²Dhēenjde ë yo lēk buk pīr rac ku kāk pinynhom puɔl. Ku buɔthku pīr path yic, pīr lōj Nhialic pinynhom ë tēn, ¹³ke yo tit akol ci dɔɔc yen ḥāthda, tē bī diik Nhialic ril apei ku Jethu Kritho Aluānja rot nyuɔɔth. ¹⁴Bānyda Jethu aci rot gam bī nōk rin bī yook kony kuat kārec ye raan ke looi yiic, ku cōl yo aaye kōc ci kegup wuɔɔny wei, ku yeku kacke yetök ku yeku nhiaar diët yeku looi kēpath.

¹⁵Piɔjč kākkā rieldun tō ke yi. Ku ye ke dēet puɔth ku miek kōc piööc ke nyin thīn. Ku duk raan tök ë path päl bī yi dhōl guɔp.

Cieen peth Krithiaan

3 Lēk kōc bīk ḥic lōn ë luɔiden bīk bāny baai ku lōoŋ mēc baai theek ku loikē kāpath. ²Lēk ke bīk kōc kōk cīī ye lom ku yekē kōc ë kōc dōör, ku mēéthkē kamken ku yekē rōt nyuɔɔth akolakōl lōn ye kek kōc path tēnē raan ēbēn. ³Yook theer yok aa yo ye luui kārec, aciñ kēnē ḥicku, yok aa yo cīn gup athēēk, ku yeku aloony kārec ye piäthkua wīc ēbēn. Yok aa yo la gup kuith ku tieel ye ke yo maan kōc kōk ku manku ke aya.

⁴Nawēn cīī piath ku nhiēr Nhialic yen yo kony rot nyuɔɔth, ⁵ke kony yo. Ku acie rin kāpath cuk looi, ee rin yer yen puɔj. Acīī yo kony ë lōkwēi cīī yo bēn dhiééth riel Nhialic ë yic, ku ben yo cōl aaye yam dhēenj Wēi Nhialic, ⁶cīī gām yo ë path rin Jethu Kritho Aluānja. ⁷Ku bī dhēenjde yo cōk piny Nhialic nhom, ku buk pīr akolriéēc ēbēn yeku ḥōoth yōk. ⁸Kēnē yen ë wēt yic, dētkē yic apath, rin bī kōc rēér ke cīī Nhialic gam, aa rēér ke loi kāpath ë raan ēbēn kony.

⁹Pälkē jam cīn kē ye kuöny kōc rin wärkuan dīt theer. Ku ater ku agōth rin lōj, rin kākkā ēbēn aa cīn kē ye yōk thīn. ¹⁰Wēét raan rac kēn yic tök ku rou, ku päl tē cīī yen ye gam. ¹¹Ḥic lōn ye raan cīt kēnē raan rac, ku aye kākken rec ye looi guɔ nyuɔɔth.

Muöth cīeēn

¹²Tē le Artemath ku Tikikuth yet tēnē yi, ke yi lōc bēn tēnē ya gen Nikapolith rin awiēc ba pēi rut thōl ë tēenē. ¹³Luɔɔjī apath ba Dhenath raan lōoŋ ku Apolo kony kēnyden yic, yiēk ke kuat kē wīckē ë cāth yic. ¹⁴Adhil kackua ḥiēēc bīk cīī ye rēér ke cīī lui, aa dhil aa luui kāpath wīc piērden, acīk lēu bīk pīr pīr rac.

¹⁵Kōc rēér ke yen ēbēn aa we muööth. Muöth kōc nhiaar yo miëthakua le yok gam tök. Dhēenj Nhialic abi rēér kek we ēbēn.

2:14 Wk 130:8; B.bei 19:5; L.rou 4:20; 7:6; 14:2; 1Pit 2:9

3:12 Luɔi 20:4; Epe 6:21-22; Kol 4:7-8; 2Tim 4:12 3:13 Luɔi 18:24; 1Kor 16:12

Athör cī Paulo gät Pilemon

Wët nhom

Pilemon aye raan ë lōc kam kōc cī gam gen Kolothia, ku ë ye raan akut kōc cī gam, ku ë la alony cōl Onethimuth. Alony kēnē éci kat tēnē ye. Nawēn ke la rōm kek Paulo yön ë mēc ku wel Paulo nhom bī ya raan cī gam. Athör Paulo cī gät Pilemon ë tuc ye rin bī Pilemon dōjor kek aluonyde Onethimuth, ku lor ke cie wët ye yen alony cī dhuk tēnē ye, ku ë wët cī Onethimuth ya wämēnh cī gam aya.

Käk tō thīn

Muöth tuej	1-3
Alëec tēnē Pilemon	4-7
Bī Pilemon kē cī Onethimuth wuööc päl piny	8-22
Muöth ciëen	23-25

Paulo raan cī mac ë wët Jethu raan cī lōc ku dōc, yen agät athör tēnē wämääth ë gam yic Timothi ku mäthda Pilemon raan luui yok, ²ku nyanakäida Apia ku mäthdan dët lui apei cimënda cōl Arkiputh ku tēnē kōc cī gam ë rōm paandu. ³Bī dōjor ku dhëej Nhialic ku Bëny Jethu raan cī lōc ku dōc, aa rëer kek we.

Alëec tēnē Pilemon

⁴Wämääth cī gam Pilemon, na röök akölaköl ke yin aya tak röökdii yic ku leec Nhialicrienku. ⁵Rin yen ë nhierdun nhieer yin kōc ë Nhialic, ku gamdu tēnē Bëny Jethu, piñ. ⁶Röökkiië ë lōn bī piath bëei kamkua buk athieei cuk yok piérda yic tēnē Raan cī lōc ku dōc aa deet yic. ⁷Nhiérdu acä cōl amit puöü apei ku deet yapuöü rin cī yin kōc cī Nhialic gam nyuööth apath.

Paulo awic Onethimuth bī kony

⁸Këya, rin wët kēnē, alëu ba yi yöök ke ya cít wämuuth rin Raan cī lōc ku dōc, kē wiëc ba looi, ⁹ku rin nhiér nhiaar yen yi yen abi yen yi

² Kol 4:17

thiéec. Kéneaya looi rin é yen Paulo tit nyin Jethu raan cí lóc ku dōc yic, cí mac émén wëtde. ¹⁰Yín alajin Onethimuth cí jál a manhdie rin Raan cí lóc ku dōc, rin cí yen bén ya wun wëike wäär méc ya. ¹¹Wäär tuej acin kén ye kony téné yi, ku émén ala ké lëu bï kony téné yo yodhie, yiin ku yen. ¹²Yeen atucc cíeën téné yi, cok alon cíi piändie ye wic.

¹³Ee nhiaar bï lók rëér ke yen tëthin-nyoat, bï yen kony nyiendu méné lók méc yen rin piööc é wët Nhialic. ¹⁴Acä wic ba yi näk kuçonydië, awièc ba këdu tak é rot. Acin kë luoi ke këc é gam.

¹⁵Tëdë, wët jiél Onethimuth téné yi é rin bï yen ben dhuk bák la rëér ke we cíi ben puök rin cí gamdun a tök. ¹⁶Yeen adhuk téné yi rin é yen aluçnydu, ku njic lón ye yen wämuuth aya rin cí yen gam. Yeen anhiaar apei ku aba nhiaar apeidit aya ke cít aluçnydu, ku ye wämuuth rin Bányda.

¹⁷Na luuiku é tök, ke yi lor Onethimuth cít lón bï yin ya lor. ¹⁸Na le këreec cí luoi yi, tëdë ke köny é wëeu, ku wic ke ke nyaai ke kakkie yiic. ¹⁹Ee yen Paulo yen agät kéné é cíeendië. Yiin aba cuööt. Ku duk nhom mär yinaci pür akörlriëec ébén yok é rienkië. ²⁰Ke yin manh ma, loi kéné apath rin Bányda. Ku é wët ca lim téné yi ke yo cít mith é tik rin Raan cí lóc ku dōc, deet yapuüu. ²¹Ajiec lón bï yin kë ca thiéec téné yi looi ku käjuëc kök.

²²Ku dët aya, guir tén anüin téné ya, tek ke Nhialic abi röökkun piñ ku abä cöl adhuk téné we.

Muöth ciëen

²³Epaprath raan cí mac kek yen rin wët Jethu raan cí lóc ku dōc, ee we muööth. ²⁴Ku koc lui kek ya, Marko ku Aritharkuth ku Demath ku Luka, aa week muööth aya.

²⁵Bï dhëej Bányda Jethu raan cí lóc ku dōc rëér ke we ébén.

¹⁰ Kol 4:9 ²³ Kol 1:7; 4:12 ²⁴ Luoi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; 19:29; 27:2; Kol 4:10, 14; 2Tim 4:10, 11

Athör ci gät koc Itharel ci gam

Wët nhom

Athör ci gät koc Itharel, ee gët tënë akut koc ci gam wäär duér gamden wai wei, ku dhukkë gamden theer yic, rin ciï koc juëc kë loikë nhaar ku yekë ke kujc ciëenj. Ku keek aake ye raan gät athöör ke deet puöth ë gamden yic. Ku nyuth ke lön Jethu Kritho yen ë yic la cök, ku ë yen aci Nhialic rot nyuooth thïn. Wäär gët yen athöör ë wic bï yith kadiäk deet kepuöth apei. (1) Jethu yen ë Wën Nhialic akölriëec ëbën, ku yeen aci bën gum bï të yen Wun Nhialic theek thïn njic. Rin ye yen Wën Nhialic, Jethu adit tënë koc kák Nhialic tij ci göt athör theer wël Nhialic yic. Ku adit tënë atuuc nhial ku tënë Mothith aya. (2) Jethu aci Nhialic nyuooth bï ya yen raandit kák Nhialic akölriëec ëbën, ku diit tënë koc kák Nhialic tij athör theer wël Nhialic yic. (3) Ku Jethu yen ë raandit kák Nhialic. Ku ë yen pïr ë yic bëëi tënë yo. Ku lääi wäär ye koc Itharel ke nök, ku tewäär ye kek yanhden duoor thïn duël yic, aa ye kiit yen aye kek pïr bï Jethu bëëi akoldä kiëet.

Ku cökdit 11 yic, raan gët athöör ë käjuëc rin gam koc theer ci göt athör theer wël Nhialic yic lëk koc bä athöör kueen, bik kepuöth deet gamden yic. Ku cökdit 12 aaye lëk bïk la tuej ke gam yet të thou raan ku cik keköth wël Jethu. Ku gumkë kuat kärec lui röt ke, ku nääk bï bën tënë ke aya.

Wël juëc tij athör theer wël Nhialic yic, aaye raan ë gät athör kënë tënë koc Itharel ci gam, lac mat thïn. Kek wëlkäaabï raan kuen athöör ya yön ciel kit jäny ku kit ë thiëk yiic (“ ”). Athöör ë thök ë weët ku lëk.

Kák tij thïn

Wët Nhialic aci Wënde lëk koc	1:1-3
Jethu adit ku aril tënë atuuc nhial	1:4-14
Buothku Jethu bï yo luök la pan mac	2:1-4
Jethu aci bën bï yo luök	2:5-18
Jethu adit apei tënë Mothith	3:1-6
Gamku wët Jethu buk reér ë duk	3:7-4:13
Jethu yen ë Raandan dít apei kák Nhialic	4:14-6:12
Athon Nhialic ë yic	6:13-20
Melkidhedek	7:1-14
Raan dít kák Nhialic cít Melkidhedek	7:15-28
Jethu yen ë Raandan dít kák Nhialic	8:1-15

Të ye Nhialic duɔɔr thïn wätheer.....	9:1-10:18
Bäk lok tëthiääk ke Nhialic	10:19-39
Gam	11:1-12:29
Të ye Nhialic miëët puɔu thïn	13:1-16
Thek kɔckun dít wël Nhialic.....	13:17-19
Röök ciëën.....	13:20-21
Wël ciëën.....	13:22-25

Wët Nhialic aci Wënde lëk koc

1 Wätheer Nhialic aci jam tënë koc kakké tij bïk wëtde lëk wärkuān dít arak juëc dhȫl juëc. ²Ku emen, ee Wënde yen ë käkkä lëk koc. Yen aci Nhialic thön käriëec ebën pinynhom, ku ë riel Wënde yen ë looi yen käriëec ebën tō thïn. ³Wén Nhialic yen ë dhëënjde nyuɔɔth. Ku yen aye Nhialic tic yeguɔp ayic. Ee riel wët yen ë kák tō nhial ku piny col alui cít tē cí yen ke cak thïn. Ee yen aci thou ba adumuɔɔmkua laak wei yogup, ku ler ku nyuuc Bäänyde yic nhial cuëny Wun Madhɔl.

Jethu adit ku aril tënë atuuc nhial

⁴Këya, Jethu adit ku aril apei tënë atuuc nhial, cimën rin cí Nhialic gäm ye bi ye a coɔl ke, “Wén Nhialic,” ye nyuɔɔth. Rinkä awär rin atuuc.

⁵Rin acin atuny cí Nhialic kaŋ lëk yeen elä,

“Yin ee Wëndië, akölë, yen aci ya Wuur.”

Ku acin atuny cí Nhialic kaŋ lëk yeen aya elä,

“Yen abi ya Wuur, ku yin abi ya wëndië.”

⁶Ku wäär tuuc Nhialic Wënden bi thön kakké pinynhom aci lueel aya elä,

“Yen adhil atuuc nhial door.”

⁷Ku kë cí Nhialic lueel rin atuuc nhial akin,

“Acä atuuc nhial cak ke puɔl gup cimën yom.

Ku cimën bir deŋ bïk yeen lac aa luɔɔi.”

⁸Ku lueel Nhialic tënë Jethu elä,

“Bäänydu abi cieŋ akölriëec ebën, ku yin abi njec mac apath.

⁹Yin ee koc luui käpath nhiaar, ku yin ee koc luui kärec lac tem awuɔc.

Ku ee yen kē cī Nhialic, yen Nhialicdu,
yī tääu tuej koc nhiiim rin cī yen yīn lōc ku gēm yīn miet
puöu ébēn.”

¹⁰Ku wēl theer Nhialic cī göt aa jam élä rin è Jethu,
“Bëny wääär tuej cek käj yīn aci piny cak, ku nhial aya ee yīn
aci yeen cak.

¹¹Käkkä ébēn aabī liu akoldä, ku yīn abi tö thīn atheer.
Aabī dhiçp ku riëekkē cimën alath.

¹²Aaba ya mat yiic cimën alanh cī riääk ku cuet wei.
Ku war keek aya cimën alëth.

Ku yīn guöp, yīn aci rot bī kaaj waar, ku yīn aci bī dhiçp.”

¹³Acin atuny cī Nhialic kaaj lëk yeen élä,
“Nyuc köjdiën cuéc ku yen abi koc aterdu guiir ku dhuök keek
ciëen yicök.”

¹⁴Na ye këya, ya atuuc nhial käjö? Atuuc aa jak Nhialic luööi è path.
Aaye tooc bïk koc bï pïr akölriëec ébēn yök, aa kony.

Buøthku Jethu bī yo luök la pan mac

2 Këya, yok aadhil yopuöth tääu piny apei ku piñku wët Jethu
apath, buk cii mér wei dhël la pan Nhialic yic. ²Wët Nhialic
wääär cī yen atuööcke tooc bïk løy lëk Mothith, rin bï Mothith ye lëk
wärkuan dït. Koc cī bën kuec bïk wët kënë cii piñ aaci bën tém awuöc.
³Këya, yejö bī yo gël bī yo cii tém awuöc aya, tē cii yok wët bī yo
kony ye Jethu lëk koc rin pïr akölriëec ébēn ye piñ? Ee Jethu yen è kony
wët pïr lueel. Ku yen aci koc cī ye piñ lëk yo lön ye yen yic. ⁴Ku aye
Nhialic nyuccoth akölaköl lön ye käkkä yith è käkkith jäj göi röt looi
yiic. Ku miöc juëc riel ye Wëi Nhialic yiëk koc cī käkkä gam tëcít tē
wic yen ye thïn.

Jethu aci bën bī yo bën luök

⁵Nhialic aci atuuc nhial bī looi bī ya kek la riel piny yen wic bï
ben guiir, piny yen jieem yok èmën. ⁶Aacie ke, rin aci Debit lueel ténë
Nhialic élä theer athör waak yiic,

“Raan yejö, ku manh raan yejö, ye yīn yïnhom yiëk ye apei
këlä?

⁷Wääär aca col atöu nhom ciëen kaam thin-nyccot ténë atuuc
nhial,

ku ajojt ca bën yiëk bääny ku tääu kériëec ébēn yecök.

⁸Ku wén cī yīn kériëec ébēn tääu yecök.”

Acin kënë cī nyääj wei. Ku èmën acuk tij lön tö keriëec èbën yecök.
9 Ku yok aa Jethu wäär ca tøjü nhom ciëen tënë atuuc nhial tij èmën ke
 ye yen cī yiék bääny. Yok aa Jethu tij ke cī ya bëny rin cī yen thou, bii
 raan èbën luök è piath Nhialic.

10 Ku è yic bii Nhialic yen cī keriëec èbën cak, ku cöl ke aa ciëj cít tē
 cī yen ke cak thïn, Jethu cöl agum, rin wic yen ye bii koc juëc kony ku
 yëth ke bäänyde yic pan Nhialic. **11** Raan koc cöl ala cök, ku koc ye looi
 bïk la cök aala Wunden. Ku yen acii Jethu guöp ye yär bii ke aa cœl
 wämäthakën. **12** Aci lueel tënë Nhialic elä,

“Yen abi wämäthkië lëk ke ca looi, yin aba leec amatden yic.”

13 Ku lueel aya,

“Yen abi Nhialic ñööth.”

Ku ben lueel tënë Nhialic,

“Yen akin, yok müth ca gäm yen.”

14 Jethu aci ya raan cimënda. Rin na le thou, ke gök jöñrac la riel è
 thou. **15** Ku Jethu aci bën aya, bii koc ke cít aloony piërden yic akölaköl
 bën wëer bei rin riëjöc kek è thou. **16** Këya, adhilku tääu yonhiïm lön
 Jethu akëc bën bë atuuc nhial bën kony. Aci bën bii yo bën luök, yok
 koc cī gam cimën Abaram. **17** Ku rin è wët kënë yen aci yen ciët yo, yok
 wämäthakën. Rin bii yen a Raan kák Nhialic yer puü luoi kák Nhialic
 yiic. Ku rin bii ye juaar tënë Nhialic ba adumuööm päl piny. **18** Anjicku lön
 bii yen yo kony të thööc jöñrac yo awuöc yic, rin yeen aya, èci jöñrac
 them ku guum apei.

Jethu adit apei tënë Mothith

3 Wek miëthakäi cī gam, wek koc cī Nhialic cœl aya cimëndië, awiëc
 bæk Jethu raan cī Nhialic tuëjöc pinynhom ke ye Raandan dít apei
 kák Nhialic, bii yo bën piëjöc käpuoth wic Nhialic ke buk ke gam, tak
 apath. **2** Jethu èci wët Nhialic yen tooc ye gam, ku looi piände èbën
 cimën wäär cī Mothith wët Nhialic gam, ku looi wäär cī Nhialic ye
 tääu kocken Itharel nhïïm. **3** Raan mac cak nhom aye leec apei tënë koc
 è manyë. Ku këya, Jethu aye leec apei tënë Mothith. **4** Mac ayi dhiëth
 ala raan ye cak nhom. Ku Nhialic yen è cak käriëec èbën. **5** Anjicku
 èbën lön cī Mothith wët Nhialic gam ku looi apath wäär ye yen alony
 Nhialic, wäär cī Nhialic ye tääu koc Itharel nhïïm. Ku lëk ke kák bii röt
 looi akoldä. **6** Ku Raan cī lœc ku dœc aci wët Nhialic gam ku mœc manyde
 apath rin ye yen Wënde. Ku yook koc cī gam yok aa many Nhialic. Yok
 aa manyde të le yok tuej yo deet yopuöth, ku nhieemku ñöthdan bii yo
 luök akoldä.

Gamku wët Jethu buk rëér ë duk

7-8 Këya, Wëi Nhialic ë yook yöök,

“Tääukë wenhüüm piny ku piëjkë wëtde ya aköl.

Ku duôkkë wepuôth wel wei tënë yeen,

cimën wääär cī koc Itharel kepuôth wel wei tënë Nhialic

wääär them yen keek ror lieet,

wääär jiël kek pan Ijip.

9 Keek, aake cī kák jääg göi cī Nhialic looi rin bï yen ke kony tij,

ku njot ke cii wët Nhialic gam tén ruöön thiärjuan,

bik ciët koc ke them Nhialic, ku bik të lir yen puöö thïn tij.

10-11 Nawën ke riääk puöö tënë keek ku kuëej ku lueel,

‘Kockä aaciï wëtdië ben piñ,

ku aacä bï puöö bik të ca guiér ke bï kek la rëér thïn ë duk,
dööt.’”

12 Miëthakäi, tietkë röt bï ciën raan tak kérac kamkun bï wët dhölyic, ku wel yepuöö wei tënë Nhialic yen töu kériëec ebën yecin. **13** Yakë röt wëët ë kamkun, ku dætkë wepuôth akölaköl, të njot ye wek ye lëu bæk wepuôth dhuöök ciëen, cimën wët ye Nhialic lëk we bæk looi yaköl, “Pälkë luçi adumuööm, bï ciën raan kueeth jöyrac wei, ku dhël wët Jethu yic.” **14** Rin na mukku gamda apei akölriëec ebën, ku njöthku Nhialic cimën wääär gem yok ye buk Jethu buçoth, ke yok aa tök kek Jethu. **15** Yok aabi dhël Jethu buçoth yic të gam yok kë yeku kueen cii göt athör theer wël Nhialic yic, ye lueel buk cii kuec, ku buk cii cít koc Itharel wääär cii kën ë ye Nhialic lëk ke ror lieet dhölyic.

16 Njic koc ke cii wët Nhialic piñ ku dhälkë yic? Alëu ba njic lön kockä aa wärkuan dít, koc Itharel wääär wet Mothith kenhiüüm wei leen yic pan Ijip. **17** Ku keek kockä, cii Nhialic rac puöö tënë ruöön thiärjuan, aye kérac yen aa cik looi. Kockä aaci bën thou ku döj guäpken ror lieet. **18** Ku kë cii kek nhiiüm riel bik wët Nhialic cii piñ, yen acii Nhialic puöö bën riääk ku kueec, ku kuëej bï kockä të cii guuir bï kek la löj thïn cii dööt. **19** Këya, ayeku tij lön aa këc Nhialic bën puöl bik ë tën dööt, rin këc kek wëtde gam.

4 Adhiëlkkë muk wenhüüm lön têpuôth wääär cii Nhialic thön yo bï yok la löj thïn ke ye, ajojt tiit yen yo thïn. Këya acin raan kuec bï löj wääär cii thön yo cii yok. **2**Rin yok aaci Wët Puoth Yam piñ cimënden. Ku keek aaci wët piñ ku akëc ke kony, rin wääär piñ kek ye aa keckë gam. **3**Ku yok koc cii gam, yok aa löj cii Nhialic thön yok, rin yok aaci cít wärkuan dít wääär cii wët cii Nhialic thön keek piñ ku cik gam, go lueel

ëlä, “Këya, yen aci puöü riääk ku kuëej, ‘Lön kockä aaciï bï la tē bï kek la lön thïn.’” Ku lön ye Nhialic lueel ë tö thïn theer wäär cï yen piny cak. ⁴Rin ayeku yök aya athör theer wël Nhialic yiic lön cï Nhialic lön luçide yic aköl ye nïn dhorou, tewäär cï yen nhial ku piny cak ku käk tö nhial ëbën thöl. ⁵⁻⁶Cit lön cï Nhialic ye lueel, “Kockä aaciï bï la tén lön.” Ku koc ke cï wët kënë kañ piñ aa käc bën la tén lön rin cï kek wët Nhialic dhöl yic. ⁷Ku Nhialic ë cä aköl dët looi. Ku ë yen akölé yen cï yen jam ténë Debit wätheer, cit tē cï ye gät thïn athör theer wël Nhialic, “Na piënkë Nhialic röl ke cöt akölé, ke duökkë kuec cimën koc theer.”

⁸Këya, duökkë tak lön cï wärkuan dít, pan wäär cï Nhialic lueel bï kek la lön thïn dööt wäär yeet kek pan kanaan, kek bányden Jocua wäär cï bën a bëny Mothith cök. Duökkë tak, rin na ke cï pan cï Nhialic luçi ke dööt, ñuöt akëc Nhialic ben lueel lön le yen aköl dët bï koc cï wëtde gam, bï kek la lön thïn ke ye, bën. ⁹Ee yic! Anjiku lön ñot bï yen la lön ténë koc wët Nhialic gam, cimën wäär cï Nhialic lön nïn kadätem cök wäär cëk yen pinynhom. ¹⁰Rin raan cï lön cï Nhialic thon yök, abi lön luçide yic, cimën wäär cï Nhialic lön luçide yic. ¹¹Këya, luuiku apath buk lön kënë yök, rin bï ciën raan tök kamkua mär, cimën wäär cï wärkuan dít kuec bik wët cii gam. ¹²Wët Nhialic arëer thïn ku alui piërda yic akölaköl. Wëtde aril apei, ee löony koc puöth bï käpath ku kärec tö yopoöth tek thook. Acit tɔj moth dhie riij teem bï yom la tek thook. ¹³Acin kë lëu bï thiaan ténë Nhialic. Anjic kë cï cak ku adaaí kériëec ëbën. Acin kë lëu raan bï thiaan ténë ye. Ku ë yen aye bën lëk kärec.

Jethu yen ë raandit apei käk Nhialic

¹⁴Jethu Wën Nhialic, yen ë raandit apei käk Nhialic rëëer kek Nhialic. Na ye këya, ke yo muk gamda apath. ¹⁵Raandan dít apei käk Nhialic acie yepuü ë pën yo cök alon ye yok luui kärec. Rin yeen écii jɔjrac them aya ë dhöl juëc yiic cimënda. Ku acin awuöc cï looi. ¹⁶Lokku ténë Nhialic cï nyuc thönyden dhëëj nhom ke yo cii riöc. Tëëen, yok aabü lier puöü yök, ku yokku dhëëj bï yo kony tē wic yok kuccny.

5 Raandit käk Nhialic theer ë ye kacke kuany bï ya jam ténë Nhialic rin koc ëbën. Ku nëk käj bï yen ke Nhialic door rin bï Nhialic käkken rec yekë looi päl piny. ²Ku yeen aya, ee ye luui kärec akölaköl rin ye yen raan. Ku këya, alëu bï koc cï määr, ku koc cün kë ñickë ñuään. ³Ku rin cii bëny ye riel apei wët Nhialic yic, ee käj nök bï yen ke Nhialic door rin kärec ye kacke looi, ku rin käraacke aya. ⁴Acin raandit

4:3 Wk 95:11 4:4 Cäk 2:2 4:5 Wk 95:11 4:7 Wk 95:7-8 4:8 L.rou 31:7; Joc 22:4 4:10 Cäk 2:2
5:3 Leb 9:7 5:4 B.bei 28:1

käk Nhialic rot kuany ë rot. Ee Nhialic ë rot yen ë raanden cī tak lōc cimén wääär lōc yen Aron.

⁵Këya, Bänyda raan cī lōc ku dōc écii bääny ye yen raandit käk Nhialic rum. Ee Nhialic yen ë lōc ye wääär lueel yen ye élä, “Yin ë Wëndië, Ya akölë, yen aci ya Wuur.” ⁶Ku aci göt athör theer wël Nhialic yic lōn cī Nhialic ye lueel aya aköldët élä, “Yin aci lōc ba ya raan käk Nhialic akölriëec cimén Melkidhedeck.”

⁷Wääär ciënj Jethu pinyhom, écii röök apei tënë Nhialic, ku coo Nhialic ke dhiau, Nhialic lēu ye bï kony thou yic. Ku yen aci Nhialic bën kony rin yen Jethu yok ke loi këden wic. ⁸Na cok alon ye Jethu Wën Nhialic, ke yeen aci dhiel bën gum bï kë wic Nhialic yen bï looi dhiel njic bï wët. ⁹Ku wën cī yen jäl a raan la cök, cī luçide lēu, aci bën aa raan ye pîr akölriëec ebën yok thîn ë koc wëtde piy ku loikë. ¹⁰Ku ë yen kë cī Nhialic ye bën nyuoth koc ebën, lōn ye Jethu Raandit apei ë käk Nhialic akölriëec ebën cimén Melkidhedeck.

¹¹Ala wël kôk ril kek ba lëk we ë wëlkä cök, ku aril yic ba ke teet yiic rin wek aacit koc la yith adök, cîr kaj ye piy. ¹²Na we cî wepuoth päl piny, njot wek aa koc kôk piööc wët Nhialic emen, rin tën gam wek ye bâk aa koc cî gam aci me. Ku wek aacit dhuk ciëen, arëk nadë ke wek aa wic koc ben we piööc wël tuej Nhialic wääär cäk kañ njic. Wek aacit mith kor njot ke dhil muk ë ca, këc guç dît bïk mith mith ril köth. ¹³Ku raan njot cît manh koor muk ë ca, aye nyooth lōn këc yen wët Nhialic deet apath. Añot cît manh kuc këpath ku kërac. ¹⁴Miëth ril kôu ee kën koc cî dît, koc cî röt piööc bïk këpath ku kärec njic.

6 Lokku tuej buk we piööc wël bï we col aajic käjuëc. Acä wic ba we piööc käk wääär wiëckë bâk ke njic bâk aa koc cî gam. Acä wic ba ben lëk we bâk wepuoth dhuök ciëen rin adumuöömkun ku bâk Nhialic gam. Käkkä aa njieckë ke theer. ²Piööc rin lökwëi, ku piööc bï cin täau koc nhium bi Wëi Nhialic lööny koc gup. Ku jol a piööc bï Jethu kocken cî thou ben jöt bei thou yic aköl le yen dhuk pinyhom, bï luk bën looi kam koc cî wëtde gam, ku koc cî jai wëtde. Piööc cît kënë acie yen path bï ya dhuök yic tënë we akölaköl. Kek aa käk ye ke piööc joc. ³Apath buk la tuej buk käjuëc kôk njic rin Jethu. Ku ë yen kë buk looi tê pël Nhialic ye.

⁴Rin aciï rot lëu bï koc cî jäl gamden yic col aa ben kepuoth dhuök ciëen. Keek aake cî yic kañ njic, ku njickë pîr yam cik yok tënë Raan cî lōc ku dōc, ku Wëi Nhialic. ⁵Ee cik njic lōn puoth wët Nhialic, ku tijkë

5:4 B.bei 28:1 5:5 Wk 2:7 5:6 Wk 110:4 5:7 Mt 26:36-46; Mk 14:32-42; Lk 22:39-46

5:12-13 1Kor 3:2

käk jänj göi. ⁶Ku käk loikë ke èmën, aa ben kek Wën Nhialic piäät tim cī riüü köu, ku reckë guöp koc nhiiüm èbën.

⁷⁻⁸Raan cī wët Nhialic gam piände èbën athöñ ke dom dhie la tiçom path, ee pii yiji na tueny deñ ku pur ke lok apath. Raan cít kënë aye Nhialic puöü miest ténë ye, ku kony bï pîr akölriëec èbën yön. Ku dom ye puur ku la kuçoth cil thïn, acít raan ye lëk wët Nhialic ku cii piñ. Raan cít kënë aye Nhialic tém awuöcdit bï yen rëer pan mac akölriëec.

⁹Na cök alon cí yen we gät athör kënë wek mäthkië, ka ñiec wek aa ñot we la tueñ apath. Wek aa ñot we kuany dhël pîr akölriëec èbën yic. ¹⁰Nhialic acie mütil nadë ke mär nhom kåpuoth cäk looi, ku të nhieer wek ye thïn cäk nyuöth ye käk cäk looi yiic, ku käk ñot ke luçikë ke èmën rin kacke. ¹¹Ku wek aa wicku bï ñek la tueñ ke loi kåpath cít kåpuoth theer akölaköl yet akoldä. Rin bï kë ñöthkë yenhom tieej. ¹²Awicku bæk röt cii dak luçi kåpath yiic. Awicku bæk ciët koc wäär cí gam, yet të yön kek kåpuoth wäär cí Nhialic thön ke.

Athön Nhialic è yic

¹³Wäär lueel Nhialic ye lön bï yen Abaram gäm mith juëc, aci rot kuëeñ rin cín yen raan dët düt ténë yen bï ye kuëeñ è rienke. ¹⁴Ku lueel, “Yin alëk yic! Yin aba dcoç ku gäm yi mith.” ¹⁵Go Abaram tiit ku ñööth kë cí Nhialic rot kuëeñ yet të cí kënë yenhom bën tieej. ¹⁶Të kuëeñ raan, ee kuëeñ rin raandit ténë ye. Ku kuëeñde aye gam. ¹⁷Ku è wic Nhialic bï col ala gei, lön bï yen kë cí thön guöt nhom ke cii war yic. Ku kuëeñ bï wëtde dhiel a yic. ¹⁸Nhialic aci yo lëk käñ karou, athön ku kuëeñ, lön bï yen wëlke muk nhiiüm. Ku rin è käkkä karou, ajicku lön ye athön yic. Keek aacie röt ye waar ku Nhialic acie lueth ye lueel. Nhialic aci kënë lueel bï yo dëet puöth apei lön bï ñäthda ténë Nhialic yenhom tieej. ¹⁹Ku rin ñäthda ténë Jethu yen aye yok thöny Nhialic dööt, tewäär cí Jethu la thïn yonhiüm tueñ bï la röök ku lëj Nhialic è rienkua.

²⁰Ñöth ye yok Nhialic ñööth kåpuoth cí thön yo rin wëikua yen è yo muk puöth, rin Jethu aci yo wat nhiiüm pan Nhialic. Ku yeen aci jäl a raandit apei käk Nhialic cimën Melkidhedek, akölriëec.

Melkidhedek

7 Melkidhedek è ye bënydit gen col Thalam, ku yen aya è ye raandit apei käk Nhialic Madhol. Nayon akäl tök ke piñ lön cí Abaram la dhuk tøj yic ke cí tøj bany wüöt kanjuan cop. ²Go Abaram Melkidhedek juër töj thiäär käk cí ke la peec tøj yic. Melkidhedek, wëtde yic, “Bëny la cök.” Ku è ye bëny döör aya. Cimën rin genden col Thalam, wëtde

yic, ee “Döör.” ³Acin wun ku man ku kuat. Ku tēn jōk piérde rot thīn ku le thök acii yic. Arëer ke ye raan kák Nhialic akölriëec cimën Wën Nhialic.

⁴Jalké tiij tē diit Melkidhedek thīn! Agut Abaram guöp, raandit wärkuān dít theer, aci töj thiäär kakkēn wäär cik la peec töj yic, juér ye. ⁵Alëu raan bï gam lön ye kē cī Abaram ajuér gäm Melkidhedek yic, tēn ye Melkidhedek raan Lebï, kuat Abaram kek koc kák Nhialic è koc Itharel wäär tök thiäär yic juuar tēnē kacken cít lön Mothith. ⁶Ku yen Melkidhedek acie raan kuat Lebï, ku aca ajuér bēn lööm tēnē Abaram ku cuët pii. Ku Abaram acä athön Nhialic yok. ⁷Ku ajicku aya lön raan yen koc döc, awär raan bēn tēnē ye bï bēn döc. ⁸Ku dët aya, koc kák Nhialic wäär ajuér kuany, aake ye koc è path, aaci bēn thou cimën bï yok thou, ku aye athör theer wël Nhialic lëk yo lön Melkidhedek apir. ⁹Alëu buk lueel lön ye Melkidhedek raandit apei kák Nhialic tēnē koc Lebï, koc kák Nhialic. Rin Abaram wundit kuat Lebï, yen aci töj thiäär kák wäär cik la peec töj yic juér Melkidhedek. ¹⁰Këya, alëu bï lueel lön koc Lebï aaci töj thiäär juér Melkidhedek aya, rin ye kek koc riem Abaram.

¹¹Na lëu koc Lebï, koc kák Nhialic bïk yo col aala cök, njüjt acin dët ben raan dët kák Nhialic cimën Melkidhedek bén, raan ciü cít Aron, raandit kák Nhialic wäär è kuat Lebï. Ku koc Lebï, koc kák Nhialic aake buoth lön Mothith yic. ¹²Ku aa këc yo bén col aala cök. Ku këya, acie raan dët kák Nhialic yen wicku è rot, yok aa wic lön dët yam aya. ¹³Jethu Bányda, raan jieem yok rienke èmën, ee cie raan dhiënh Lebï. Ku acin raan töj kuatde ci kañ a raan kák Nhialic, ee Nhialic door yik nhom. ¹⁴Ajicku lön Bányda Jethu è raan dhiënh Juda. Ku akëc Mothith puöl bï koc dhiënh Juda ya koc kák Nhialic.

Raan dët kák Nhialic cít Melkidhedek

¹⁵Acii jäl la gei apei èmën, tē le raandit dët kák Nhialic cít Melkidhedek tuöl. ¹⁶Raan këc aa raandit kák Nhialic cít lön ciëej koc pinynhom, aci ya raandit kák Nhialic cín kë bï rielden pür akölriëec èbën kañ rac. ¹⁷Rin aye athör theer wël Nhialic lueel élä è rienke, “Yin abï ya raan kák Nhialic akölriëec èbën cimën Melkidhedek.” ¹⁸Ku lön theer wäär aci puöl acii ril. Acie koc è kony. ¹⁹Rin lön Mothith acie koc col aala cök. Ke èmën yok aala lön yam yo col ajöth lön bï yok thiëk kek Nhialic.

²⁰Ku dët, Nhialic èci kuëej aya këde. Ku acin koc kök ci ya koc kák Nhialic ci yen kuëej këden. ²¹Ku Jethu aci ya raandit kák Nhialic apei

7:5 Kn 18:21 7:17 Wk 110:4 7:21 Wk 110:4

rin cī Nhialic kuëej wëtde wääär lueel yen ye élä, “Yen aci kuëej ku acä bï waar yic. Yin ë bëny akölriëec ébën.” ²²Rin ë kuëej kënë yen aci yok ye njic lön löj döör ë Yam cī Nhialic looi ë Jethu, ya këpath.

²³Ku dët cii kek thöj akin. Koc kák Nhialic theer aake ye juëc, rin na cī raandit kák Nhialic thou, ke raan dët ala nyiende. ²⁴Ku Jethu apir akölriëec ébën, luɔiden ë yen raandit kák Nhialic acie rot ye waar. ²⁵Jethu ala riel dít bï koc buɔth dhöldé yic kony ébën, koc wic ye bïk la ténë Nhialic. Rin ë rëér ke läj Nhialic ërienken.

²⁶Jethu yen ë raandit kák Nhialic cī käkkua lëu. Arëér ke dhëejen Nhialic, aciñ guɔp adumuɔjom, ku yen aci Nhialic ték bei ténë koc käreç looi, ku tëeu kák cī cak nhiiim ébën nhial. ²⁷Yen aciñ thöj kek kocdít kák Nhialic wääär yök nök ruɔjn thok ébën, rin bï adumuɔjomken ku adumuɔjom kacken päl piny. Jethu aciñ thöj ke ke. Aci rot juuar arak tök wääär thou yen tim cī riüu kœj rin adumuɔjom koc ébën. ²⁸Këya, alëuku buk njic lön koc kák Nhialic wääär ë luui dhöll löj Mothith aake cii la cök. Ku athön Nhialic cī yen kuëej wääär löj Mothith ébën cök, aci Wënde looi bï ya raan la cök akölriëec ébën.

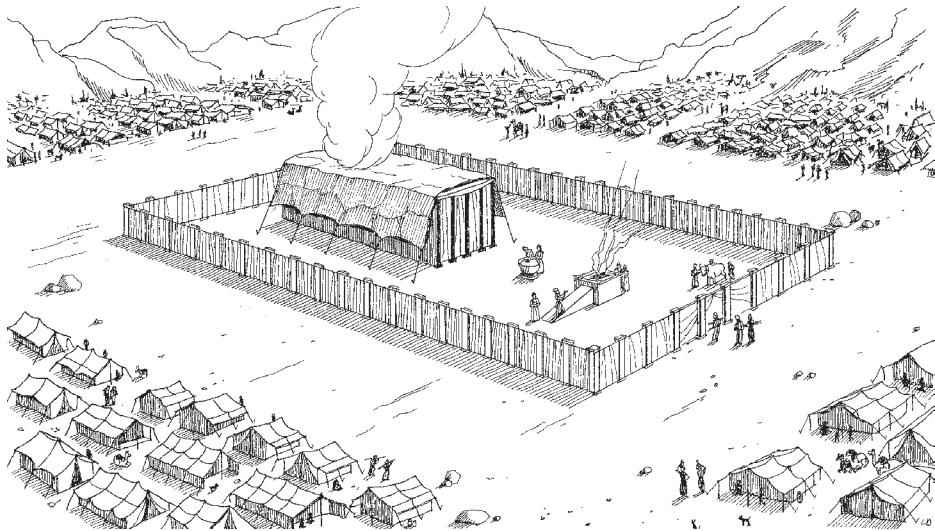
Jethu yen ee raandan dít kák Nhialic

8 Wët ril yen wicku buk lëk we, ee lön le yok raandit kák Nhialic cī nyuc lön cuëc thöny Nhialic Madhöl nhom nhial. ²Jethu alui ke cít raandit kák Nhialic, tē rëér dhëejen Nhialic thün ayic tén ë looi Bëny ke cie raan.

³Ku cít lön ye raandit kák Nhialic kuany bï kæj aa juuar ku næk yök ténë Nhialic, ke raandan dít kák Nhialic aya adhil la kë ye juër Nhialic. ⁴Ku na Jethu rëér pinynhom, njuoት akëc kañ a raan kák Nhialic, rin koc kák Nhialic, ke ye Nhialic näk yök cít tē ye lön Mothith luël ye aake tö thün. ⁵Ku luɔi yekë looi kek koc kák Nhialic kä, ee ye kiiit yen ë ye kek kák ye looi nhial tē rëér dhëejen Nhialic thün kiëet. Ku yen athön kek luɔi Mothith. Rin wääär wic yen ye bï duël looi écii Nhialic lëk ye élä, “Adhil njic lön yin adhil kæj looi ébën cít teden wääär ca nyuɔth yi ë got nhom.” ⁶Ku Jethu émén, raandit kák Nhialic aci gäm rieldit yen luui wär rielden. Rin döör Yam cī looi kam Nhialic kek kacke anjuëen apei, rin döör Yam aa rëér kapuɔth cī Nhialic thön yo thün.

⁷Na lön döör tuej wääär la cök njuoት aciñ kë cī Nhialic lön dët ben wic. ⁸Rin écii Nhialic yök lön lön döör tuej écii path ténë kacke, go lueel élä,

“Nin aaci thiëk, lueel Bëny,
tē bï yen lön döör Yam looi kek koc Itharel ku koc Juda.

Aciï bi ciët döör tuej wäär ca looi kek wärken dít (8:9)

9 Aciï bii ciët döör tuej wäär ca looi kek wärken dít aköl wäär nyæci yen keek pan Ijip.

Aake këc löj döör ca looi kee kiek muk nhom apath, guo kuec è keek, lueel Nhialic.

10 Emén, döör ba looi kek koc Itharel nün bii bën cök akin, lueel Bëny.

Yen abi lööjkië tääu kenhüim ku kepuöth.

Yen abi ya Nhialicden ku yeké kackië.

11 Acin raan è kamken bii miëthakën ben piööc, nadë ke lëk kocken è baai, ‘Njic Bëny.’

Rin keek aabä njic èbën, meth ku raan dít.

12 Yen abä adumuöömken päl piny, ku cä käracken ben kuëec nhüim.”

13 Jalké tijj emén, wén lueel Nhialic yen ka bii löj döör yam looi, ee njic lön ciï löj döör theer path, ku ajicku aya, na ci këdän riääk apei ka cín kë kuny koc.

Të ye Nhialic duɔɔr thïn wätheer

9 Löj döör tuej è la teden ye Nhialic duɔɔr thïn, ku të ye Nhialic door thïn èci looi aya pinynhom tén. Koc kák Nhialic Lebii aake ye Nhialic door yon ci puöl bii ke Nhialic ya door thïn, ku duël aake tö pinynhom è tén. **2**Duel ye Nhialic door thïn è ye looi ke ye yic rou. Yon ye kanj yok të

8:8-12 Jer 31:31-34 9:2 B.bei 26:1-30; 25:31-40, 23-30

le koc duël yic, ee col Tëyaath è Nhialic. Ku lɔŋ kënë, many adök è dëp è ye tɔ̄öu thïn, ku agen ye ayum cī juër Nhialic tääu yenhom aya. ³Ku yön tɔ̄ alanh cī duël tek yic kōu, ee col yön Yaath apei è Nhialic. ⁴Ku è yön kënë yen arëer agen thïn, agen cī tɔ̄c nhom milän töc ye raan kák Nhialic Lebì adöñ njr cī took tɔ̄öu yenhom, ku è yön kënë aya yen arëer röndit tet, ye col Röñ Löñ è döör thïn. Ku yen arëer töny mana thïn, ku wai Aron è ye rëer thïn aya. Wai kënë èci Nhialic col acil kōu ayör ku looi yöök cök alon ee yen tim theer cī riel. Ku aleel dít tet karou cī löön Nhialic kathiäär göt thïn, aa tɔ̄ thïn aya. ⁵Ku è röñ döör kënë nhom, atuuc nhial karou cī kiëet, col Kerubin è diik aake tɔ̄ thïn. Ku keek aake ye Nhialic nyuɔoth. Aake la köth wuöök dít röök kum nhom tén yen ye col, "Pël Piny Kärec." Rin tén, arak tök ruöön yic, raan dít kák Nhialic è ye koc wiëth rim kë cī nök ténè Nhialic rin be adumuöömké ku adumuööm kacke päl piny. Ku èmén acä wic ba käjuëc kök njec rin ee kënë teet.

⁶Këya, koc kák Nhialic aake ye Nhialic door cít tē cī guiér ye. Aake ye la yön tuej bï kek Nhialic aa la door thïn. ⁷Ku yön yaath Nhialic, ee raandit kák Nhialic yen è la thïn è rot, bï la röök thïn arak tök ruöön tök yic. Të le yen yöt, ee riem wej cī juër Nhialic muk bï la wiëth yöt, bï Nhialic awäcke ku awuöjc ye kacke looi ke kuckë päl piny. ⁸Aye Wëi Nhialic nyuöth yo è kënë yic lɔn nadë ke dhël la yön yaath Nhialic è yic, aŋot këc ḥaany thok cít lɔn njot koc lui dhël theer. ⁹Kë léuku buk deet è kënë yic aya èmén, ee lɔn nadë ke riem wej cī juër Nhialic ye wiëth koc, aacie koc è Nhialic door ye looi bïk puöth la cök. ¹⁰Käkkä èbën aa kák løy theer, løy ye kaj nök ku cuet ke è path. Ku käjuëc kök ye looi bï awuöjc laak wei, aa koc gup path ayeer kek aaye lɔök. Käkkä aa löön ke rëer thïn theer cín kë yekë kony yet tē bï Nhialic dhël yam, dhël adumuööm nyaaai koc puöth guiir.

Løy Yam cī Jethu thany è riemde

¹¹Jethu aci ya raan dít kák Nhialic. Käjuëc path cī bën pinynhom rin cī yen la duël dít la cök è Nhialic yic, duël cī̄ loi koc cin pinynhom è tén. ¹²Wäär le Jethu duël yic, èci la tē dhëj apei arak tök bï rëer thïn akölriëec èbën. Ku wäär le yen è tēén acie riem thök ayi riem wej yen cī la wiëth duël yic. Ee riemde yen èci juër Nhialic rienkua bï yo luök akölriëec èbën alanden. ¹³Wätheer koc kák Nhialic aake ye riem thök ku riem muɔor lööm bï kek koc wiëth, rin bï awäcken päl piny. Ku keek aya aake ye manh wej è dœu nök ku nyopkë abi ya col. Ku liörkë è pii ku

^{9:2} B.bei 26:1-30; 25:31-40, 23-30 ^{9:3} B.bei 26:31-33 ^{9:4} B.bei 30:1-6; 25:10-16; 16:33; Kn 17:8-10; B.bei 25:16; L.rou 10:3-5 ^{9:5} B.bei 25:18-22 ^{9:6} Kn 18:2-6 ^{9:7} Leb 16:2-34
^{9:13} Leb 16:15-16; Kn 19:9, 17-19

wi̥th kek koc la gup adumuɔ̥om rin bi̥ adumuɔ̥mken wuɔ̥ony wei. ¹⁴Na ye k̥e̥ya, bi̥ ri̥em Raan cī l̥oc ku d̥oc yi̥end̥e, cī adumuɔ̥mkua bi̥ laak wei yopuɔ̥th, ku buk l̥eu buk Nhialic p̥ir ya luɔ̥ji? Ku riel W̥ei Nhialic yen ac̥i Raan cī l̥oc ku d̥oc rot ju̥er Nhialic ērienkua. K̥e̥ya, aju̥er la cök cīn diu.

¹⁵Ku rin ē w̥et kēnē yen aye Jethu raan yen loi l̥oŋ d̥ōr yam, rin bi̥ koc wāär cī Nhialic th̥on p̥ir aköli̥riec̥ eb̥en, p̥ir yōk. Kēnē ab̥i rot l̥eu rin cī Jethu thou bi̥ koc waar k̥arec̥ yi̥ic, k̥ak wāär cī looi l̥oŋ d̥ōr tueŋ yic. ¹⁶Kēnē ath̥on̥ kek raan kākke cīeŋ tē bi̥ l̥ok t̥ek ke tē le yen thou. Ee k̥e bi̥ ȳek ē mi̥ethke yi̥ic l̥ok l̥oom tē le yen thou than piny. ¹⁷Ku ac̥in raan kēd̥aj guo nyaaí tē ȳot p̥ir yen. Ku na le thou ke kāwēn cī dōj aaye ȳek k̥e cī t̥ek ye jāl nyaaí. ¹⁸Agut l̥oŋ d̥ōr theer aya, awic̥ bi̥ kēd̥aj kaŋ n̥ok bi̥ ri̥em ku̥er bi̥ tē door Nhialic th̥in jāl la cök. ¹⁹Mothith ē ye koc kaŋ l̥ek l̥ooŋ Nhialic eb̥en. Ku j̥ol ri̥em mi̥oor ku th̥ok cī n̥ok li̥äap ē pi̥u, ku wi̥th ath̥or cī l̥ooŋ g̥öt th̥in ku koc. ²⁰Ku lueel, “Kēnē ē ri̥em l̥oŋ d̥ōr, l̥oŋ cī Nhialic l̥ek we bāk muk apath.” ²¹Ku Mothith ē ye du̥el ku kāyaath ye t̥ōo th̥in wi̥eth ri̥em aya. ²²K̥e̥ya, cīmēn l̥oŋ theer, yōk aake ye n̥ok bi̥ ri̥emden l̥oom bi̥ koc koc, ku na cīn k̥e näk bi̥ ri̥em ku̥er ka adumuɔ̥om aaci̥i̥ p̥el piny.

²³Du̥el ye Nhialic door th̥in ku kōk t̥ō th̥in eb̥en, aake ye k̥ak ye du̥or ē yic t̥ō pan Nhialic ki̥e̥et, rin ye k̥arec̥ t̥ō koc gup wuɔ̥ony wei rin yōk ye n̥ok ē path. Ku lu̥ci ē yic nhial tēnē Nhialic, adhil w̥ic aju̥er la cök, ²⁴K̥e̥ya, Raan cī l̥oc ku d̥oc ak̥ec̥ la du̥el ye Nhialic door th̥in yic, du̥el looi raan pinynhom ē tēn k̥ec̥it k̥i̥it ye ke k̥arec̥ wuɔ̥ony wei koc gup rim ē yōk. Yeen nhom guo̥p ac̥i la pan Nhialic, ku ar̥e̥er th̥in ke l̥oŋ Nhialic ēmēn rienkua. ²⁵Raand̥it k̥ak Nhialic kuat Lebi ē ye du̥el la wi̥eth ri̥em k̥e cī n̥ok cie ri̥emde arak tōk ruɔ̥on thok eb̥en. Ku Jethu ak̥ec̥ rot juaar arak ju̥ec, ac̥i rot gam arak tōk giliŋ. ²⁶Ku ēmēn ac̥i bēn arak tōk cīt tē cī Nhialic ye guieer th̥in bi̥ rot bēn ju̥er Nhialic bā adumuɔ̥om nyaaí. ²⁷Cīmēn ye raan thou arak tōk ku yēth luk yic arak tōk Nhialic nhom, ²⁸Jethu ac̥i gam bi̥ thou arak tōk bi̥ adumuɔ̥om koc eb̥en nyaaí. Ku ab̥i bēn dhuk ku ac̥i̥ bi̥ bēn thou rin adumuɔ̥om, ku ē rin bi̥ yen koc ȳo̥th ye bēn lu̥ök.

10 L̥oŋ theer Mothith, ee k̥i̥it yen ē ye kāpuo̥th bi̥ rōt looi aköldä ki̥e̥et. Ee cīi̥ th̥on̥ kek kāpuo̥th cī bēn kek Jethu raan cī l̥oc ku d̥oc. K̥ak ke ye näk Nhialic ruɔ̥on eb̥en cīt tēn l̥oŋ theer, aake cie koc ke ye Nhialic door cōl aala cök. ²Na k̥ak ke ye näk Nhialic koc cōl aala cök, ȳu̥jt koc ak̥ec̥ la tueŋ ke ye kāŋ näk Nhialic. Rin ȳu̥jt kākkā aake

bä adumuööm koc Nhialic door wuööny wei arak tök, ku cik ben ya tak lön le kek gup adumuööm. ³Ku keek aake ye kák yeké näk Nhialic ruöön thok ebén, col aa takké lön le kek gup adumuööm. ⁴Rin acii rim yök ku rim thök ye nök lëu bïk adumuööm wuööny wei.

⁵Këya, éci Raan cī lœc ku dœc lëk Nhialic wäär biï yen pinynhom elä,

“Yin acii wic kák ye nök ku kák ye juer yïin,
rin cī yin ya gäm guöpdiën bï juaar ténë yïin.

⁶Yin acie puöu ye miet yök ye näk yïin tédë ke ye kák ye juer
yïin bïk adumuööm nyaaai.

⁷Ku lueel, yen akïn ba kë wic looi Nhialic Madhol,
cimën cī ye göt rienkië athör löj theer yic.”

⁸Emen, tääkë wepuöth piny ku takké wët cī Jethu lueel tuej elä, “Yin wic, ku tédë yin acie puöu ye miet ténë kák ye juaar, ku kák ye näk yi bïk adumuööm nyaaai.” Acii lueel kälä cök alon ye kák ye juaar looi cít tē ye löj ye lueel thiin. ⁹Ku lueel, “Yen akïn Nhialic Madhol, ba kë wic ba looi, looi.” Këya, Nhialic aci tethëer ye ye duçor thiin puöl, ku ween Raan cī lœc ku dœc thiin, bï riemde kuér rin bï adumuööm koc ebén nyaaai. ¹⁰Jethu raan cī lœc ku dœc aci kë wic Nhialic ténë ye bï looi, looi. Ku rin cī yen rot juaar arak tök theer, käkkuan rec aaci wuööny wei ebén.

¹¹Raan kák Nhialic Itharel, aye kaj nök wätheer akölaköl bï yen Nhialic door. Ku aaye kák töj thöj juer Nhialic arak juëc. Ku kák ye ke juaarkä aake cie adumuööm ye nyaaai. ¹²Ku Raan cī lœc ku dœc aci rot juaar arak tök rin adumuööm, ajuer cī ye bën lëu bï awäckua nyaaai akölriëec ebén. ¹³Ku emen atit yet tē bï Nhialic koc aterde guir ku dhuk ke yecök ciëen. ¹⁴Ku ajuer cī looi arak tök, aci koc cī adumuöömkuen nyaaai looi bïk la cök akölriëec.

¹⁵Ku Wëi Nhialic ë jam ténë yo ë wët kënë aya. Acii lueel elä, ¹⁶“Löj döör ba looi ke ke akïn nïn bï bën cök, lueel Bëny. Yen abi lööjkië tääu kenhiim ku kepuöth.” ¹⁷Ku ben lueel, “Yen acii adumuöömkuen ku kärec yeké ke looi ben kuëec nhiiim.” ¹⁸Wek paan ë ma, kärackua aaci päl piny papot. Na ye këya, le dët ñot wic yok bány bïk yök aa nök rin bï adumuöömkua päl piny?

Bäk lok tethiääk ke Nhialic

¹⁹Këya miëthakäi, yok aaci nhiiim lääu alanden buk la Yön Yaath apei ë Nhialic tö nhal, rin cī Jethu rot juaar bï nök bï riemde kuëer. ²⁰Wäär thou yen tim cī riü köü, aci kën yo gël buk cii la Yön Yaath apei ë Nhialic bën rac. Ku jöt rot raj yic, ku emen arëer Yön Yaath apei ë Nhialic ke läjn Nhialic rienkua. ²¹Ku na cuk la raandit kák Nhialic yen

mac koc Nhialic, ²²cit mënë ye käkkua yith, lokku tē rëer Nhialic thïn thönyde nhom ë puõn yer ku gam cïn yic diu. Lokku kek puõthkuan yer cïn yiic luçi kärec rin cï ke lœk riem Jethu. Ku rin cï yo muccoc nhïïm bæ adumuõmkua laak wei aya.

²³Këya, mukku kë cï thön yo piän tök ke yo cie puõth ë rou, rin anjicku raan cï yo thön ë wëtde tieen nhom. ²⁴Takku tē bï yok yopuõth aa deet thïn, buk nhiér ku luçi path aa nyuõoth. ²⁵Dukku kë ye yok yonhïïm mat yodhie päl cïmën ye wämäthkuan kök ye looi. Lok tueñ yo cïi dhör yo deet yopuõth, buk röt aa lëk buk aa bën amat yic, anjicku Aköl bën Bëny aci thiëk.

²⁶Acïn kæk ye näk Nhialic lëu bï adumuõm päl piny, tē ñot le yok tueñ yo loi kärec ke yic cï lëk yo. ²⁷Këya, yok aa dhil tiit yo riõc rin aköl bën Lunđit, yok koc cï wët Nhialic dhöл yic, yok aabï tém awuõc bï yok rëer pan mac akörlïeëc ebën. ²⁸Añieckë, wätheer tē kueec raan bï löj Mothith cïi piñ, ku gçony koc karou ayi koc kadiäk, ka dhil yäth ë kocdit nhïïm, ku biöök aleel bï thou. ²⁹Jälkë thööj, na ye raan cï löj Mothith dhöл yic tém awuõc cit kënë, ke ya awuõc yïndë bï Nhialic tém koc cï kuec wët Wënde? Acit lön cï kek Jethu dhöл guõp, ku cuitkë, ku witkë piny ku këckë yic. Ku acit lön cï kek döör cï Jethu looi riemde kamken yööj yic. Ku acit lön cï kek Wëi Nhialic läät wël rec rem apei, cok alon kony yen ke. Kockä aabï dhiel tém awuõc thiiek apei. ³⁰Añicku yen raan cï ye lueel theer elä, “Piëñkë! Ee yen ala riel ba kaj guõjör.” Ku añicku lön cï yen ye lueel aya elä, “Bëny abi kacke tém awuõc.” ³¹Këya, abi rëëc alanden tē ye yen Nhialic pïr akörlïeëc ebën yen tém raan awuõc.

³²Miëthakäi, takkë tén ye wek rëer thïn wätheer. Wäär cï wek wët Jethu gam, wek aa dhiel gum ku wek aaci puõth bën riel. Wek aakëc puõth bën bath rin kärec cï we yok. ³³Wek aa we ye lat ku bui we akoldët. Ku akoldët, wek aa we ë koc kök kony tē tiij wek ke ke ban cïmëndun. ³⁴Wek aaci gum kek koc cï mac, ku wek aakëc puõth riääk tē wäär ye käkkun peec, rin ñic wek yeen lön wek aabï käpath wär käkkä la yok pan Nhialic. Käpuõth cïn raan bï ke kaj nyaii ténë we. ³⁵Duökkë puõth bath bæk wët Jethu wai wei, rin wek aabï ariöpdit yok pan Nhialic. ³⁶Apath bæk wepuõth deet tē beñ we, rin ke wek aaci kë wic Nhialic looi, ku yökkë kë cï Nhialic thön we.

³⁷Rin aye athör theer wël Nhialic lëk yo elä, “Ee kaam thiin koor ku raan cï lueel ka bö aciï bï gääu, abi guo bën. ³⁸Ku kockien la cök aabï rëer gam yic, ku yen aciï puõu bï miet tē cïi kek kepuõth bï deet.” ³⁹Ku yok aaciï cit koc guo dhör bïk määr, ku yok aala gam bï yook luöök.

Gam

11 Gam yen ë yo cōl aajic käk ḥjöthku ke bī röt looi. Ku yeen ë yo cōl aajic käk cuk ye tij.

²⁻³Ee gam yen aye yok ye ḥjic lōn ë cēk Nhialic piny ku nhial kek käk tō thīn ḥeben wēt lueel ë path. Ku käk yeku ke tij ëmēn acin kēn cii Nhialic lööm bī yen ke cak. Ku wäär le wärkuan dīt gam tēnē Nhialic, yen aci Nhialic ke bēn gam.

⁴Ku gam yen aci Abel Nhialic bēn juēr kēpuoth cī Nhialic bēn nhiaar apei, wär kē cī Kain mēnhē juuar tēnē Nhialic. Ku gamde yen aci Nhialic puōu bēn miēt tēnē ye. Ku ḥjic Nhialic lōn ë yen raan la cök. Kēya, kē cī Abel looi cī yen Nhialic gam apei ajoṭ yeku yok yopuōth ke path ëmēn tē tek yok ye, cōk alon cī yen thou theer. ⁵Ku raan dēt la gam ril cīt Abel aya, ee ye Enok. Gamde yen aci Nhialic ye bēn jat nhial ke kēc thou. Guāpde akēc bēn yok rin cī Nhialic ye nyaa. Aye athör theer wēl Nhialic lueel lōn Enok ë ye Nhialic cōl amit puōu, wäär rēr yen pinynom. ⁶Acin raan lēu ye bī Nhialic cōl amit puōu tē cīn yen gam. Rin raan bēn tēnē Nhialic adhil gam lōn Nhialic atō thīn, ku ë koc ye thiēec gām kē wickē.

⁷Ku gam yen aci Noa wēt Nhialic bēn piŋ, wäär lēk Nhialic ye ye lōn bī aboordit bēn bī koc la gup adumuōōm bēn tēm awuōc. Go Noa wēt Nhialic gam. Ku gueŋ riäi ka aboor kēc bēn bī yen kacke kony. Ku gamde akēc yen kärec ye kocken kök ke looi bēn nhiaar. Ku Noa aci Nhialic bēn cōl ala cök rin gamde.

⁸Ku ee gam aya yen acol Abaram agam kē cī Nhialic lēk ye. Ku ler pan cī Nhialic lēk ye cōk alon awēn kuc Abaram ë pan kēnē. Pan kēnē yen ecī Nhialic lueel lōn bī yen ye gām miēthke aköldä. ⁹Ku gam yen aci Abaram bēn cieŋ ke ya alei pan wäär cī Nhialic thōn ye. Ku jōl ḥjöth lōn bī Nhialic piny kēnē gām miēthke aköldä. Ku jōl cieŋ duēl yiic. Ku lōk Ithäk kek Jakop cieŋ thīn aya, koc wäär cī Nhialic thōn lōn bī yen piny kēnē yiēk ke. ¹⁰Abaram aci rēr ë pan kēnē ke tit gen cī Nhialic buth, yen cī Nhialic thōn ye cii cīt duēl.

¹¹Ku ë gam cī Abaram Nhialic gam yen ë dhiēeth yen meth cōk alon wäär cī yen dhiōp apei. Ku tieŋde Thara ke cii dhiēth. Acī ḥjöth lōn bī Nhialic athōnde tieen nhom. ¹²Na cōk alon awēn cī Abaram dhiōp apei, bī raan ḥeben ḥjic lōn cii yen bī ben dhiēth, ke yeen aci bēn a wundit koc juēc apei cīt lieet, ku kuel nhial cie kueen.

¹³Kockä ḥeben aaci gamden muk agut tē thou kek. Keek aake kēc käk cī Nhialic thōn ke yok. Ku aake yekē tij tēmec, ku gamkē ke ke mit

11:3 Cák 1:1; Wk 33:6, 9; Jn 1:3 11:4 Cák 4:3-10 11:5 Cák 5:21-24 11:7 Cák 6:13-22

11:8 Cák 12:1-5 11:9 Cák 35:27 11:11 Cák 18:11-14; 21:2 11:12 Cák 15:5; 22:17; 32:12

11:13 Cák 23:4; 1Lék 29:15; Wk 39:12

Ku gam yen écī Abaram
rot guiir bī wëndē Ithäk
nök wäǟr them Nhialic ye
(11:17)

puj̥th. Ku ë yekë lëk koc lön aa rëér kecít jȫl pinyhom ë tën, ke bī ber tē cī lëk ke. ¹⁴Aléuku buk ḥic ḥemén lön koc jam këlä, aaye kë nyuɔoth lön wic kek pan bī ya panden. ¹⁵Na yekë tak lön ye pan cik nyään wei panden, ḥuöt aaci dhuk thün. ¹⁶Ku acik wic kepuj̥th apei bïk yet pan path, pan tō nhial. Ku Nhialic acie guj̥p ye yär tē cœl ye, ke Nhialicden. Ku këya, aci gen path guir tënë ke.

¹⁷⁻¹⁸Ku gam yen écī Abaram rot guiir bī wënde Ithäk nök wäǟr them Nhialic ye. Yen Abaram raan cä athön Nhialic yök, ee wic bī manhden töj tō yehom nök, cök alön cī Nhialic ye lueel tënë ye lön ë Ithäk yen abi yin müth ca thön yi yök tënë ye. ¹⁹Acii Abaram tak lön bī Nhialic Ithäk jöt aköldä. Ku këya, Abaram aci Ithäk yök ke cüt raan cī Nhialic cöl aben pîr.

²⁰Ku gam yen aci Ithäk Jakop ku Ethau thön döc Nhialic rin käk bïk yök aköldä.

²¹Ku gam yen aci Jakop wëët wënde Jotheb bën dœc wäǟr cī yen thiök ke thou. Ke käac ke cī yehom guöt waiden ë yen piny thany, ku röök Nhialic. ²²Ku gam yen aci Jotheb ye ḥic wäǟr cī thuɔnde thiök lön bī koc Itharel jäl pan Ijip. Ku lëk ke bïk yuɔmke cü nyiëen pan Ijip aköldä le kek jäl.

²³Ku gam yen aci koc ke dhiëth Mothith ye bën thiaan pëi kadiäk wäǟr cī ye dhiëëth. Ee cik tij ke ye manh path apei. Ku ke aake këc riɔɔc wët këc kek lön bënyŋaknhom pan Ijip theek.

11:13 Cäk 23:4; 1Lék 29:15; Wk 39:12 11:17-18 Cäk 22:1-14; Cäk 21:12 11:20 Cäk 27:27-29, 39-40
11:21 Cäk 47:31; 48:20 11:22 Cäk 50:24-25; B.bei 13:19 11:23 B.bei 2:2; 1:22

²⁴Ku gam yen aci Mothith bēn kuec wāär cī yen dīt bī cīi ye cōol ke manh nyan bēnyjaknhom. ²⁵Na cī wīc bī puöu ya miet, miet ē puöu cie cej ē bēn luoi kärec yiic, ḥuöt aci rēer pan bēnyjaknhom. Ku aci bēn nhiaar bī rēer kek kacke bī gum ke ke. ²⁶Aci yök yepuöu lōn bī yen käpath yök thīn tē guum yen kuöc cieej rin ē kacke. Cimēn wāär cī Raan cī lōc ku dōc gum, tēn tē bī yen käjuëc path yök pan Ijip. Rin ē ijōth ariöp bī yök akoldä.

²⁷Ku gam yen aci yen bēn jäl pan Ijip ke cīi riöc riääk puöu bēnyjaknhom. Ku le tuej ke gum ciët cī Nhialic cie tīj, tīj. ²⁸Ku gam yen aci Mothith wēt Nhialic bēn piñ. Ku guiir tē bī koc Itharel jiël thīn pan Ijip. Ku lēk ke bīk thök nōk. Ku rōthkē yōötken thook riem, rin na la atuny Nhialic bī mīth rōör ke kōj dhiëeth bēn nōk, ke cīi mīth rōör kai koc Itharel met thīn.

²⁹Ku gam yen aci koc Itharel Wär Lual bēn teem ke ciët cī dōu. Nawēn jōl wīc koc Ijip bīk ke buçoth, ke wär ben thiäj ku moukē.

³⁰Ku gam yen aci koc Itharel päny gen Jeriko bēn gööt nīn kadhorou abī wiik.

³¹Ku gam yen akēc adējōj cōl Rayäp bēn nōk kek koc gen Jeriko wāär nēk ke, rin cī kek jai ē Nhialic. Rin yen Rayäp nhom ē cā anēm koc Itharel lor ku nyuuc ke paande.

³²Koc kōk juëc aya aa la gam. Acä lēu ba we lēk kāk cī koc kōk looi, cimēn yi Gidiön, Barak, Thamthon, Jeptha, Debit, Thamuel ku koc kāk Nhialic tīj. ³³Ku gam yen aci koc kōk bāny bēn cop. Ku yen ḥic koc kōk koc mac. Ku yök koc kōk kē cī Nhialic thōn koc. Ku ē yen aci koc kōk kōör bēn der thook. ³⁴Koc kōk kamken aacī mēc bēn nōk, ku rīickē rōt bei ē paal thook. Koc kōk ke niōp aacī bēn riel apei tōj yic. Ku copkē yōm apuruuk ē wuöt kōk. ³⁵Rin gam yen aci Nhialic rōök diäär bēn gam, ku cōl kōcken cī thou aa ben pīr. Ku koc kōk aacī bēn aa gum ke cī kenhüim waarr, rin bī ke jōt akoldä. ³⁶Koc kōk aya aake ye läät ku that ke. Ku koc kōk aake ye rek ku mac ke. ³⁷Ku koc kōk aake ye bijōk aleel. Ku koc kōk aake ye tem köth ē rou. Ku koc kōk aake ye tem rōt paal. Koc kōk acin kē yekē cieej, aa kōt kek aake yekē kuöm kekōth. Koc kōk aake ḥoñ, ku aake ye banj ku kuc ke ciëej. ³⁸Kōckā ecīi path bīk cieej pinyhom. Aake ye piny kuany yic ē path roor liet. Ku ciënkē adhuum yiic, ku kuör yiic ku gat yiic.

³⁹Ee ḥic lōn le kōckā ebēn gam. Ku acin raan tök kamken ca athöndit Nhialic bēn yök. ⁴⁰Nhialic ecī käpath guiir ke ḥic yo. Kēya, bī ke nhīim ku yo looi buk la cōk yodhie.

11:24 B.bei 2:10-12 11:27 B.bei 2:15 11:28 B.bei 12:21-30 11:29 B.bei 14:21-31

11:30 Joc 6:12-21 11:31 Joc 2:1-21; 6:22-25 11:32 Bāny 6:11-8:32; 4:6-5:31; 13:2-16:31; 11:1-12:7; 1Tha 16:1-1Bj 2:11; 1Tha 1:1-25:1 11:33 Dan 6:1-27 11:34 Dan 3:1-30 11:35 1Bj 17:17-24; 2Bj 4:25-37 11:36 1Bj 22:26-27; 2Lēk 18:25-26; Jer 20:2; 37:15; 38:6 11:37 2Lēk 24:21

12 Këya émén, yok aa njic koc juëc wäär cī gamden nyuɔoth ténë Nhialic. Ku rin è wët kënë pälku käk yo thel adumuɔɔm yic, adumuɔɔm yeku ke lac looi. Ku aa yo gël buk dhël Jethu buɔoth yic. Lok tuej yo wëér ke yo cī dhör buk kë cī Nhialic guiér yo dööt. ²Yeku rëér yo döt Jethu raan cī yo nyuɔth dhël ku gam la cök. Ku rin miet puɔu bï yök, yen acī yen ye gam bï thou tim cī riüü köu. Ku cī kuec bï kë looi cī päl, cök a wäär ye ke ye yöör guɔp. Ku émén a rëér köj cuëc thöny Nhialic.

³Takké tē cī Jethu guum thïn tewäär ye koc këc wët Nhialic gam ye gaany thïn akölaköl, rin bï wek cī dhör ku baathkë puɔth. ⁴Rin aŋot cīn raan cī nɔk, ayī raan cī yiék tëtök kamkun koc cie wëtdun ye gam. ⁵Cäk nhiiim mäǟr wëét puɔth ye Nhialic we wëét ke we cít miëthke?

“Manhdië, cök yipuɔu piny tē wëét Nhialic yirin,
ku duk cöl aye kérac tē nyieeny yen yiin.

⁶Rin Nhialic ee koc nhieer keek cök piny.

Ku ee kuat raan cī gam kecít manhde tēm awuɔc.”

⁷Guɔmkë kärec kecít wëét Nhialic ténë we, rin è yen we cöl acit miëthke. Nadë cäk kaŋ piŋ le manh këc wun kaŋ that rin wic yen ye bï wëét? ⁸Na cī Nhialic we yik awuɔc wëét yen we cimén adhie ye wun miith miëthke wëét, ke wek acie miëthke. ⁹Cimén ye yok iŋot yo thek wärkua pinynhom è tén tē cök kek yo that, cuk bï lëu alanden buk röt thön Nhialic, wun wëikua ku pür tē wëét yen yo? ¹⁰Wärkua aa yo wëét tē kor yok buk njec cien kam koc run lik pinynhom è tén, cít tē yeké yök ye ke path. Ku Nhialic è yo wëét akölaköl rin käpuɔth buk yök buk dhëëjde rɔm kek ye. ¹¹Wëét acie guɔ nhiaar nyin yic, aye yök ciët reec. Na lä theer, ke koc cī tēm awuɔc aa la cök ku yeké koc è döör.

¹²Këya, duɔkkë riɔc lak tuej ke we deet wepuɔth. ¹³Biathkë dhël la cök yic, bï koc koor gam riel gamden yic. Ku cik mér wei wecök.

¹⁴Miëthakäi, themkë bæk njec cien ke koc ebën, bæk rëér dhëëj Nhialic yic. Rin raan liiu dhëëj Nhialic ténë ye acī bï kaŋ tiŋ.

¹⁵Muökkë wenhiim bï ciën raan cī dhëëj Nhialic yök. Ku tiëerkë nhiiim paan è moor bï ciën raan loi kérac met we wei ebën. Aŋieckë, ee dien tōk yen è wär rac nyin. ¹⁶Acī path bï raan yepuɔu ya yiék bal. Ku cīn raan loi rot bï yic pial cimén Ethau wäär pël diëtde ténë raan buɔth ye, rin cī yen ye gäm miëth koor è path. ¹⁷Ku aŋieckë wäär wic Ethau ye bï la ténë wun bï la dɔɔc ku bï diëtde dhuɔk ciëen, ku akëc döc bën yök ténë wun. Kënë akëc rot bën lëu bï waar yic cök a wäär cī yen dhiau piu è nyin.

¹⁸Wek aa kēc bēn we cīt koc Itharel wäär cī la gōn Thinai cök. Ku tüŋkē manydit apei ke dēp. Nawēn ke tüŋ luäät aya ke cī gōt paat piny ku looi muööthdit, ku yomdit apei. Ku ye bir yic ku mëér apei abik riööc ebēn ¹⁹Ku piŋkē kaŋ yic ku röl la gei. Aaci Nhialic piŋ ke jam röldit apei, nawēn ke lëkkē Mothith bī Mothith Nhialic lön bī cīi ben jam tēnē ke. ²⁰Ku aaci jäl bēn riööc apei tēwēn piŋ kek Nhialic röl ke lēk ke elä, “Acin raan yēet è gōn kēnē cök, na cök a lēi ku le nhial ye ka biöök aleel bī thou.” ²¹Agut Mothith aci bēn riööc aya apei wēn looi käkkä röt abi ya lueel, “Yen aye riööc lath.”

²²Wek aa kēc bēn gōn Thinai lön. Wek aaci bēn gōn Dhain lön, yen cī Jeruthalem è Yam gen Nhialic pīr buth yenhom. Wek aaci bēn yan miēt puöu dīt yic tō atuuc Nhialic juēc apei thīn. ²³Wek aaci bēn tēnē Nhialic yen luk looi tēnē koc ebēn. Ku tēnē wēi koc path cī Nhialic looi bīk la cök. ²⁴Wek aaci bēn tēnē Jethu cī lön döör è Yam looi. Acī riemde juaar rin bī Nhialic adumuöömkua päl piny, rim cīi thöŋ kek rim Abel wäär thiēc è guur.

²⁵Wek aa yōöök bāk cīi kuec wēt raan jam. Koc wäär cī kuec bīk wētde cīi gam pinynhom tēn aakēc bēn puöl ke cīi tēm awuöc. Na ye kēya, buk poth kēdē, yo cīi tēm awuöc tē cīi yok wēt cī Nhialic jam tēnē yo nhial piŋ? ²⁶Wäär röldi gōn Thinai èci piny yääk. Ku èmēn aci koc lēk elä, “Acie pinynhom rot yen ba yääk, yen abi nhial yääk aya.” ²⁷Ku dēt aya, kē ye wēlkä nyuɔoth è lōn kāk cīi cak aabī röt yääk ku nyiœei è keek. Ku döŋ kāk cīi lēu bī ke yääk.

²⁸Kēya, yok aa koc cī Nhialic yiēk pan cīn kē bī ye yääk atheer. Lecku Nhialic ku dorku dhēl ye col amit puöu, ku rērku ke thekku ku riööcku è ye. ²⁹Rin ye Nhialic koc tēm awuöc thiek apei, acit many adhie kēriëec ebēn ruööc piny.

Tē ye Nhialic miëet puöu thīn

13 Lak tueŋ we nhiar röt akölaköl ke we cīt mith tik. ²Lor jööl è puöñ yer ku nyuööc keek apath. Rin cī koc kōk atuuc Nhialic kaŋ lor ke kuckē ke. ³Duökkē nhüim ye määär koc mac ku koc gum. Yakē ke kony ciët we mac ku guöömkē ke ke.

⁴Thiēek adhil raan ebēn theek, röör ku diäär aa dhil röt theek kamken bī ciën raan dëek ñek puöu. Nhialic abi koc cī rot thiaak è luui akor tēm awuöc, ku koc kēc thiēek luii kāk è bal aya.

⁵Duökkē ye wīc wepuöth bāk la käjuëc apei, ye kēdun muk yen ye yiēk yipuöu rot. Acī Nhialic lueel theer elä, “Wek aacä bī kaŋ päl wei,

ku wek aacä bï nyääj wei.” ⁶Na ye käya, rëerku è cök ku njöthku Nhialic, ku yeku lueel élä, “Ee Nhialic yen è yen kony, acin kë ben ya riääc. Le raan lëu ye ba luöi kérac?”

⁷Duökké nhiiüm mär kocdit tuej wäär we lëk wël Nhialic. Takké apath yen të piir kek thïn ajet të thou kek. Luööiké cimenden gam yic. ⁸Jethu Kritho acie rot ye waar. Ee yen töj aköl wäär ku ya aköl ku akölriëec ébën. ⁹Duökké röt col aa rec è nhiiüm piööc juëc koc göi ye lueel lön cii müith kök bï ya cam. Wek aa dhil wepuöth wël dheeëj Nhialic ku acie müith ye cam cïn kë yekë kuöny wëi koc ke cam.

¹⁰Ajuër ye looi bï yo awaar kärec yiic, acit ajuër löj döör wäär ye looi bï adumuööm päl piny. Ku acin raan ye puöl agut koc käj juaar tñené Nhialic duël yic bik riij län cï nök cuet. ¹¹Rin raandit kák Nhialic è ye riem län cï juër Nhialic yäth të yaath duël yic rin bï adumuööm päl piny. Ku län cï nök è ye nyop roor abi ya col. ¹²Ku Jethu aya, ee thou geu köu ayeer Jeruthalem. Tëwën nök ye èci riemde kuër rin bï adumuöömkua päl piny. ¹³Këya, dhilku biaath ayeer aya geu köu buk yär guöp wäär cï guum la röm kek ye. ¹⁴Kënë adhilku looi, rin pinynhom të ciëj yok thïn acie yen të bï yok ciëj thïn atheer. Yok aa tit gen yam yen bï bën. ¹⁵Këya, cït ménë cï yok Jethu gam, yeku Nhialic leec akölaköl. Rin lëc ye yok ye leec piäthkua ébën, yen ajuërdan ye nyuööth lön ye yen Bëny. ¹⁶Duökké nhiiüm mär luçi käpath, ku kë ye wek röt kony kamkun, rin käkkä kek ajuër Nhialic col amit puöju.

Thek kockun dït wël Nhialic

¹⁷Thek kockun dït wël Nhialic, ku piñ të ye kek yií wëët thïn, rin ye kek koc tit wëiku. Ku ajické lön bï Nhialic ke thiëec akoldä të cï kek wëi koc tieet thïn. Na thek ke ku gam wëtden, ka bï luöiden looi ke mit puöth. Ku na cï wëtden piñ ka luui ke rem puöth. Ku na cik njic luui apath, ke la kë kuny kë yi? ¹⁸Yakë röök rienkua. Acin këreec rëer yopuöth. Awïcku bï ya këpath yen yeku looi akölaköl. ¹⁹Wek aa liem piändië ébën bæk röök bï Nhialic ya col adhuk tñené we ye nïnkä.

Röök ciëen

²⁰Ku émën, bï Nhialic rëer kek döör, yen cï Bányda Jethu col aben pïr, week yiëk kák wiëcké ke bï wek këden wïc looi. Ku bï luui wepuöth riel Jethu raan cï lœc ku dœc, ²¹bï wek kuat kák ye miëët puöu ya looi. Jethu yen abiöjdit rin cï yen löj döör akölriëec cï thany riemde looi. Bï diik ya këde akölriëec ébën. Yenakan.

Wël ciëen

²²Miëthakäi piëjkë wël lik deet wepuöth ca lëk we apath. Rin athör ca gät we aciek. ²³Awiëc bæk ɲic aya lön wämääthda Timothi aci lony ë niinkä. Na loc bën bä dööt, ke yok aabi cath ë tök buk we la neem.

²⁴Miäthkë kockun dit ku koc kök cï wët Nhialic gam ërienkua. Wämäthakua pan Italia aa we muööth aya.

²⁵Bí dhëéj Nhialic rëér kek we èbën.

Athör Jemith

Wët nhom

Athör Jemith aa käk cï gät koc cï Nhialic gam cï thiëi pinynhom ebën. Raan ë gät athör aci wël juëc ë waal path göt bi yen koc lëk njny ë käj, rin bi koc cï gam, röt tiit ku luçi path. Aci wël juëc lueel tënë koc cï gam, wël cïmën wël ë jieek, ku njööj ku thëm ë jõjrac, ku luçi ku tiëel, ku gam kek ë luçoi, ku liem path ku njny ë käj, ku agöth ku nhiam ku piath, ku luk koc kök wei. Ku nyooth ë rot ke nhiam ku lier ë puöu ku röök. Athör ë jam apei bi gamda rot ya nyucçoth luçida yic.

Käk tō thün

Muöth	1:1
Thëm ku thööc kërac yic	1:2-18
Pïj ku luçi	1:19-27
Duökkë koc ye tek yiic.....	2:1-13
Gam ku luçi	2:14-26
Dut liemdu.....	3:1-12
Njny käj bö tënë Nhialic	3:13-18
Thönkë röt Nhialic.....	4:1-10
Duk mënökui nyieny	4:11-12
Duökkë ye tol.....	4:13-17
Lëk tënë Ajieek	5:1-6
Pël rot piny ku Röök.....	5:7-20

1 Athör Jemith, aluañ Nhialic ku Bányda Jethu Kritho tënë koc cï gam, cï weer pinynhom. Ku muööth ke.

Thëm ku thööc kërac yic

²Miëthakäi, calkë aye miet ë guöp të teem kuat këril rot ë dhëldun yic, ³rin anjeckë aköl ye gamdun la tuej käril yiic, kën bën bei thün ë

^{1:1} Mt 13:55; Mk 6:3; Luçi 15:13; Gal 1:19

riel ë puöu ater yic. ⁴Calkë riel piändun ater yic ayëth we tuej, yen abi wek känj njic ku bæk la cök ke cïn diu. ⁵Na le kë dhal we bæk cïi njic, ke we röök tñë Nhialic yen la riel bi gäm we, rin Nhialic ë njëëc känj gam ë path piändne tñë raan ebën. ⁶Ku na röökkë ka dhielkë looi ë puön cïn yic diu acin, kuat raan ë diu acit apuöök wiir ye yom nyiäaj bi yäth tuej ku dhuk ciëen. ⁷Raan cït kënë cïi ye tak lön le yen kë bi yok tñë Nhialic. ⁸Ku yen raan kënë ë puöu rou, ku kák ye looi ebën aacie röm.

⁹Raan cï gam njöj adhil puöu miet tñë Nhialic, rin bi ye juak bi yäth nhial, ¹⁰ku raan ajak adhil puöu miet të dhuk Nhialic ye piny, rin ajak abi lööny wei cimën yöök tim. ¹¹Aköl ë ruel ku atuönyde ë tim nyop, ku thou yöök dhëejen wén ebën ku löönykë wei. Ku riääk dhëejen den puoth wén. Yen ë kë bi rot looi tñë raan ajak aya, abi mér wei jaakde cök.

¹²Raan bi puöu miet ë raan bi kërac guum ku ljuöt ril puöu ë gamde yic, të lëu yen kënë, ka bi pïr aköliëec ebën cï Nhialic guir ke ya ariöp tñë koc nhiar ye yok. ¹³Na them raan ë kák rëeckä, ke cïi raan luel yepuöu elä, “Athëm kënë abö tñë Nhialic.” Rin acin raan lëu ye bi Nhialic col aloi kërac, ku yeen guöp acie raan ë them kërac. ¹⁴Ku raan aye them kërac ye wïc yepuöu ye thel wei ku deep. ¹⁵Këreec ye wïc yepuöu yen ë bén rëer këya yet bi dhiëth adumuööm, ku adumuööm yen ë bén dït apei yet bi thuçcu bëëi.

¹⁶Miëthakäi nhiaar duökkë röt col aaye math nyin, ¹⁷kuat käpath la cök ye yok, nadë ke gëm yi aa bén nhial tñë Nhialic, Aciëñ cak kák ë ruel nhial, ye ruelden röt waar ku yeen acie rot waar. ¹⁸Aci tak ë rot bi yo gäm pïr ë yam dhël wët ë yic, ku buk rëer tuej kériëec nhom ebën.

Pïj ku luɔɔi

¹⁹Muökkë kënë wenhüüm miëthakäi nhiaar ke! Raan ebën adhil känj lac apiñ, ku cïi guo jam ë path, ku cïi puöu ë lac dak aya. ²⁰Riäj ë puöu acii pïr la cök wïc Nhialic ye bëëi. ²¹Këya, pälkë luoi kák la bith ë koc yöör gup, ku kuat luoi kërac ebën. Gamkë Nhialic piäthkun ebën, ku wët puoth cï tääu wepuöth bi we luöök.

²²Na yakë wët Nhialic pïj ku cák loi, ke wek aa röt math. Këya, luikë kecít tede. ²³Kuat raan ë wët kënë pïj ku cïi looi acit raan rot tin macar yic. ²⁴Ee guäpde njec tinj apath, ku na le jäl macar lõöm ke go nhom määär të ci ye cak thïn. ²⁵Ku raan ë löj path tinj ku döt yic yepuöu, löj puoth Nhialic yo gël buk kärec cïi loi, acii cït kënë, acii ye pïj ë path ku mér nhom ye, ku looi kecít tede. Raan cït kënë abi Nhialic dcoç kuat kák ye looi yiic ebën.

²⁶Ye raan tak lön theek yen yath? Na cii raan liemde dut ka cín yanh theek. Ku ë rot math ë rot. ²⁷Thëk puoth ye Nhialic Wäda gam akin, kony abeer ku lëer ë ñääjden yic, ku tiit rot käk rec ye tö pinynhom.

Duökkë koc ye tek yiic

2 Miëthakäi, koc cii wët Bänyda Jethu Kritho la dhëejdit apei gam, wek aadhil koc thööj nhïim kuat ë käk yakë ke looi yiic ëbën. ²Tëdë, të bï raan cii ñiec ruk apath tënë amat, ku bö raan ñöj cieñ alanh cii riäak aya. ³Na ye raan cii ñiec ruk yen ñic tüj ë rot ku lëk ye ëlä, “Bääär nyuc tën tëpath,” Ku lëk raan ñöj nyin, “Looräkäac tëen,” Nadë ke luel, “Looräkäac tëen yacök.” ⁴Ke yin ala guöp awuöc cii yin koc tek yiic, ba koc kök luök wei, ku kënë ë luçi cii path.

⁵Piënjë miëthakäi nhiaar, Nhialic aci koc ñöj nyin kuëny bei pinynhom bik ajieek ë gamden yic, ku ye bääny pan Nhialic këden, bääny cii Nhialic lueel lön bï ye gäm koc nhiar ye. ⁶Ku wek aaci koc ñöj nyin dhööl gup. Ye yiña, bï we thany nhïim piny ku thelkë we tënë bëny luk? Ajieek! ⁷Aa keek, kek aa koc jam wël rec rin puoth raan cii wek wëtde gam.

⁸Abi ya këpath yen luɔikë të theek wek löj bääny Nhialic ye yön athör theer wël Nhialic yic, “Nhiar raandun akeu nhom cimën nhieer yin rot.” ⁹Ku na cäkkë koc ye thööj nhïim ë luɔidun yic, ke wek aala gup awuöc, ku löj abi we tém awuöc raan cii löj dhoj köü. ¹⁰Kuat raan ë löj tök dhoj köü kam ë lööj, ee lööj dhoj köth ëbën. ¹¹Ku yen tööj, yen ë ye lueel ëlä, “Duk tiij raandä kör,” ku lueel aya, “Duk raan näk.” Rin na cök alon këc yin tiij raandä kör ku yin aci raan nök, ke yin aci löj dhoj köü. ¹²Ye jam ku lui yi ñic rot lön bï yi döm ë löj yo gël buk kärec cii loi. ¹³Rin të le Nhialic luk looi tënë kockä, acii raan cie wët ye päl piny bï ñuään. Ku pël piny wët yen aril tënë luk.

Gam ku luçi

¹⁴Miëthakäi, ye këpiath ñö tö thïn bï raan aa lueel ka la gam, ku aaci käk yeke looi ye nyuöoth? Lëu gam kënë bï ye luök? ¹⁵Na lò miëthakui cii gam ku aacin miëth camkë ku alëth ceñkë ke. ¹⁶Ye këpiath ñö tö thïn të lëk yin ye ke ëlä, “Miëthkë ku bæk kueth, tëdë ke luel, ruökkë alëth dhil bï wiir we cii näk!” Ku acin käk ca gäm ke käk wickë ke ë piërden yic? ¹⁷Këya, gam ë rot ku cín yic luçi path, ka cín yic pïr.

¹⁸Ku abi raan ya lueel, “Raandët ala gam ku raandä ala luçi,” Ku aba dhuk nhom ëlä, “Nyuöth ya raan cít kënë la gam ku cín luçi? Yin aba nyuöth gamdië käkkiën ya looi yiic.” ¹⁹Ye gam lön ye Nhialic tök?

2:8 Leb 19:18 2:11 B.bei 20:13, 14; L.rou 5:17, 18

Apath. Aye jakrec gam aya, ku leth ke ke cī riööc. ²⁰Yin raan ril nhom! Wic bii nyuöth yi lön gam cīn yic luçi acin koony? ²¹Abaram Wädandit theer, cī cök piny Nhialic nhom këdë? Ee luçiide yen è cök ye piny, wäär jueer yen manhde Ithäk ariäk nhom tënë Nhialic. ²²Këcké tüj gamde ku luçiide aaci luui kedhie, ku gamde aci luçiide col ala cök. ²³Ku kë cī lueel athör theer wël Nhialic yic aci ya yic, “Abaram aci Nhialic gam, ku rin gamde yen aci Nhialic ye bën tüj ke la cök yenhom.” Ku ye Abaram col aye mäth è Nhialic. ²⁴Cäk tüj, ee rin luçi path yen è raan col ala cök è Nhialic nhom. Ku acie gam è rot.

²⁵Ku è yen è ye tëde kek adëjöy col Rayäp wäär kony yen anëm koc Itharel. Wäär, lor yen ke paande, ku kony ke bik röt kual è dhël dët.

²⁶Këya, cimën guöp cīn yic wëi, ee kë cī thou, yen è tënë gam cīn yic luçi path, ee kë cī thou aya.

Dut liemdu

3 Miëthakäi, aacie we äbën wek lëu ye bæk aa koc è piööc. Tëcít tē üyücké ye, yok koc è piööc, luöjda abi yic riel apei tënë luñ koc kök. ²Yok yodhie yok awuööc looi dhöl juëc yiic, ku na këc raan awuöc loi kæk ye lueel yiic, ka la cök ku alëu bii rot muk apath alanden.

³Yok a mathiäj ñak thok luuñ bii wëtda gam, ku jolku kuaath tē wicku. ⁴Tëdë ke yi tak riän rëer wiir, adit apei ku aye yom ril kuaath, ku alëu raan ye kuaath bii tim koor cüt alau cök nhom, ku jol geer ke wel nhom tē wic piände. ⁵Yen è tëde ke liep, akoor, ku alëu bii yenhom lec kakkén dít ril yen.

Thööj ror diittet lääu yic apei, ku aye liem many thiin koor yco. ⁶Ku liep acit mac. Yen è käj liääp ku bii riääk pinyinhom, arëer yogup ku ye kuat kärec äbën thiäi è guöp yic. Ee piërda dëep è manyden bö kek ye pan mac. ⁷Acii raan lëu bii lääi roor mac baai kek ye, cimën lääi dít ku lääi kor ku diet ku käpieny ku rec. ⁸Ku acin raan cie lëu bii liemde üyüc mac. Liep arac, acie lëu bii duut, ala yic këreec koc nök. ⁹Ayeku luöji bii yok Nhialic leec, ku lem yok miëthakäi kök cī Nhialic Wäda ke cak ke cüt ye. ¹⁰Wël aleec ku lëmläm aa bën bei è thoj tööj yic. Miëthakäi peth bii rot looi käya? ¹¹Acin yinh pii path ku pii rec bëei bei è tök kedhie. ¹²Miëthakäi tim cüt ñaap, acie dhiëth è mith tim col Olip. Ku abiëc acie dhiëth mith tim cüt ñaap, tëdë ke yinh lëi piëuke bii pii path.

üyüny è käj bö tënë Nhialic

¹³Le raan tök kamkun üyüc käj ku ye wël deet yiic? Adhil nyuçoth è piëerde yic, ku luçi path cīn yic nhiaam rin üyüec è käj. ¹⁴Ku na ye tieel

yi reem puöu apei ku ye rot nhiér käj ë rot, ke yi duk yic dhäl ba jam ë nhiaam. ¹⁵Nyiny käj cít kënë acie bën pan Nhialic, ee kën pinynhom ë tën, acin yic Wéi Nhialic, ee kën jøjrac. ¹⁶Na rëer tieel ku kë ye yin rot nhiér käj ë rot thïn, ke aliäap ku kuöc luoi, ku kuat kärec ébén arëer thïn aya.

¹⁷Ku nyiny käj bö nhial, tueñ ala yic döör ku ala yic dhëenj, ku gem rot tënë Nhialic, athiäj ë lier puöu, ku aa käpath kek aaye yok thïn, acii koc ye tek yiic, ku aala cök. ¹⁸Ku koc döör looi, aa käk la cök yok döör yic.

Thönkë röt Nhialic

4 Ye tënënen yen ye akëæk ku agöth ë kamkun bën thïn? Aa bën tënë käk wiëckë ke thör wepuöth, käk we col agöth ë kamkun. ²Wek aa wic käj ë riël ku na cäkkë ke yok, ke wek aa göth ku thärkë, kë wiëckë acak bï yok rin këc wek Nhialic thiëec bï gäm we. ³Ku na thiëckë, ka cäk yok, rin të ye wek ye tak thïn të wic wek ke, acii path. Ayakë thiëec ë käkkä rin miet ë piäthkun ë rot. ⁴Koc ci jai Nhialic! Kuöckë lön na yik raan yepüöu käk pinynhom, ke raan ë raan ater tënë Nhialic. Kuat raan ye wic bï ke nhiaar käk ë pinynhom, ee ya raan ater tënë Nhialic. ⁵Duökkë ye tak lön cïn yen yic tö athör theer wél Nhialic yic ye lueel elä, “Nhialic awic wëikua bik aa käkke ë rot.” ⁶Ku dhëenj ci Nhialic gäm yo adit alanden. Ku yen aye athör theer wél Nhialic lueel, “Nhialic aman nhiam ku ë dhëenj gäm koc lir puöth.”

⁷Këya, thönkë röt Nhialic. Yakë jøjrac thany wei bï kat welöm. ⁸Bäkkë ë Nhialic lööm ku abi thiök kek we. Miëëtkë wecin bei kärec yiic wek koc la gup adumuööm! Wuëonykë wepuöth wei wek koc puöth rou! ⁹Riääkkë puöth awuëöckun cäk looi yiic, dhiaaukë ku ñeerkë yiic. Calkë döl aye dhiëeu. Calkë miet ë piändun aye riääk ë puöu! ¹⁰Dhuökkë röt piny ë Nhialic nhom, ku abi we jat nhial.

Duk menhkui nyieny

¹¹Miëthakäi duökkë röt ye nyieeny kamkun, kuat raan bï menhkën nyieeny ë path, tëdë ke luk wei, ee löj yen aye dhöl ku lueel ka ciï path. Ku na luel kërac rin ë löj ka ciï thek, ku ye rot looi ciët yin dit tënë löj. ¹²Ee Nhialic rot yen ë löj gäm koc, ku ë yen koc luök wei. Yen ee raan kony ku nök aya. Ye tak ye yin ë ña ba menhkui luök wei?

Duökkë ye tol

¹³Piëjkë kë lueel émën, ayakë lueel, “Ya akölë, tëdë keye nhiäk yok abi la keny ë gen dët yic, yok aabï la rëer ë tëen ë ruöön tök, ku lok luui

buk wëeu juéc yok thïn.” ¹⁴Yïn akuc kë bï rot looi tënë piërdú nñiák, yïn acit tol ë mac, ë guo bën nhial kam thin-nyoɔt ku go liu. ¹⁵Kë leu ba ya lueelakin, “Na wiç Nhialic, ke yok aa pïr buk kënë looi ku kënë.” ¹⁶Ku emien wek aa nhiam ku yakë tol, nhiam diüt kënë ebën arac. ¹⁷Këya, raan nñic këpath bï looi, ku acii ye looi ala guöp awuöc dít tet.

Lëk tënë Ajieek

5 Ku emien, wek koc la käj, pieŋkë wëtdie! ñeerkë yiic ku dhiaaukë ë kärec bï bën weyiëth akoldä! ²Jaakdun aci riääk, ku aläthkun aaci aruɔp cam. ³Miljöŋkun töc ku miljöŋ thith aaci keth, ku keth kënë yen abi dít piändun nyuɔoth akoldä, ku abi we nyop cimien mac. Wek aaci käjuääc kuööt yiic ë nïnkä. ⁴Wek aakëc koc lui duömkun yiic riɔp. Pieŋkë keröt. Dhiën koc ë rapkun tem aaci Nhialic Madhöl dööt. ⁵Piërdun pinynhom tën, athiän yic miet piändun ë röt. Wek aci cuai ciët we bï nök aköl yai. ⁶Wek aci koc cïn gup awuöc tém awuöc, ku näkkë ke ke këc jai ë wëtdun.

Pël rot piny ku Röök

⁷Miëthakäi, guöömkë yet të bï Bänyda bën. Tiëŋkë, raan puör ee yepuöu päl piny bï rapken wäär cï puur duomde tiit bik luɔk apath. Ee tiüt yet bï ruël thök bï deej ben tueny läkëer. ⁸Ke week aya, wek aadhil röt päl piny, ku kääckë ë cök rin aköl bën ë Bëny aci thiöök.

⁹Miëthakäi, duökkë röt ye lom kamkun bï Nhialic we cii luk wei. Aluöök luk aci thiöök, abi guo yëët. ¹⁰Miëthakäi, na cï kärec we yok, ke we pël röt piny cimien koc wäär ë kæk Nhialic tij ë wël Nhialic lëk koc. ¹¹Cimien nñic wek ye, aayeku cõl aaye koc cï dɔɔc ë rin cï kek gum. Wek aa we cï të cï Jop guum thin ku deet yepuöu piŋ, ku wek aaci kë cï Bëny bën looi tij, Bëny la ñueen ku nhiër.

¹²Kë tuej miëthakäi, duökkë mël ye kuëej rin pan Nhialic. Tëdë ë rin piny, tëdet ë rin kök ë path. Luel, “Yëë,” Të cï yïn ye gam, ku luel, “Yei,” Të këc yïn ye gam. Na cäk loi këya ke wek aabï tém awuöc.

¹³Na le raan tök kamkun rëer ater yic ka adhil röök. Na le raan tööj mit puɔj, ke cõl aket waak aleec. ¹⁴Na le raan tuany ë we ka dhil kœcdit akut koc cï gam cõol bik röök rienke, ku tɔckë ë miök. ¹⁵Röök kënë cï looi ku le yic gam ril, ka bï raan kony bï pial rin abi Bëny cõl apuɔl, ku na le adumuööm cï looi ka pël piny. ¹⁶Këya, lakkë adumuööm cäk looi ë kamkun, ku ye ñek röök rin ë ñek rin bï we kony. Röök ë raan path cõl aril apei bï koc kony. ¹⁷Elija raan kæk Nhialic tij a ye raan ë path cït yo.

4:13-14 Këj 27:1 5:2-3 Mt 6:19 5:4 L.rou 24:14-15 5:11 Jop 1:2-22; 2:10; Wk 103:8
5:12 Mt 5:34-37 5:14 Mk 6:13 5:17 1Bj 17:1; 18:1

Ee cii röök apei bii deej ciiri tueny. Ku deej akéc bëen tueny pinyinhom run kadiäk ku abak. ¹⁸Na lä ke ben röök bii deej tueny bii wal cil ku lok rap pinyinhom.

¹⁹Miëthakäi, na päl raan tök è kamkun gam è yic, ku dhuk raandët è raan kënë thïn, ²⁰muökkë kënë nhom, kuat raan bii raan lä guöp adumuööm dhuöök ciëen bii kärec ye ke looi puöl, ke yeen abi wëi kony thou yic. Ku abi pël piny adumuööm juëc bëëi tënë ye.

Athör tuej ci Piter göt

Wët nhom

Athör tuej ci Piter göt ècii gät koc ci gam, koc ci Nhialic kuany. Kockä aake ci thiëi wuöt kök yiic pan Athia. Wët gët yen athöör è rin bi yen koc bi ye kueen deet puoth bik gum, wët ye ke nök rin ci kek gam. Aaye Piter lëk Wët Puoth Yam è rin Jethu Kritho, raan ci thuɔnde ku jön rot ku këden ci thon bö, ke col anjöth.

Ku rin è wët kënë adhilkë gam bik kepuöth deet ku guumkë rin è gamden yen athem. Ku njickë lön bi ke riɔp aköl le Jethu raan ci lœc ku dœc dhuk.

Na cök alon ye Piter ye lëk ke bik kepuöth aa deet, të yok kek kärec, aye lëk ke aya, bik pир ke cít koc Raan ci lœc ku dœc.

Käk tɔ thìn

Muöth tuej	1:1-2
Lëk rin kuɔny Nhialic.....	1:3-12
Käk dhilkë looi rin Pir è Yam	1:13-2:10
Kë ye koc ci gam kony riääk yic	2:11-4:19
Kuɔny koc ci gam.....	5:1-11
Muöth ciëen.....	5:12-14

1 Yen Piter atuny Jethu Kritho, yen agët tënë koc ci Nhialic kuany, ci thiëi bëei kök yiic pinyinhom cimën Pontuth, Galatia, Kapadokia, Athia ku Bithinia. **2**Wäda Nhialic aci we kuany rin yen këden wic theer. Ku Wëi Nhialic aci we looi bæk aa kacke, ku këya bæk Jethu Kritho theek, raan ci thou rin bi adumuɔɔmkun päl piny. Bi dhëen ku döördit rëér kek we.

Ngöth akölriëec èbën

3Yok aa dhil Nhialic Wun Bänyda Jethu Kritho leec. Ku rin lier piände tënë yo, aci yo yiék pир è yam, jön ci yen Jethu Kritho jöt thou yic, ku kënë è yo col anjöth. **4**Anjicku lön bi yok käk ye Nhialic täu kacke yok. Käkkä aaye muk nhial paande apath è rienkun. Aaye tɔju të ci kek bi

dhiäth thïn, të cïn kë bï ke rac ku cïn kë nyeei ke thïn. ⁵Aa tðöu ke ë riënkun, rin le wek gam bï we tiit ë riel Nhialic. Ku këya wek aabï luëk aköldä cït të cï Nhialic guiër ye.

⁶Mietkë puöth rin kë cï Nhialic looi, cök alon bï wek puöth aa riääk ëmën rin käjuëc bæk ke guum. ⁷Ku kë ye wek gum, ee lön bæk nyuöth lön ye gamdun yic. Agut mïläj töc, ye raan lëu bï rac, aye kañ tääu mæec bï them. Këya, gamdun tënë Nhialic wär mïläj adhil them aya bï tij lön bï wek puöth riel. Ku Nhialic abi we col ayök lec ku duaar aköl le Jethu Kritho dhuk. ⁸Na cök alon këc wek ye kañ tij, ka nhiarkë. Cök alon cïi wek ye ye tij ëmën ka ya ke gam. Ku acin wël puöth ye wek miet piändun teet, ⁹rin wek aa kuçony wëikun yön, kënë yen ye yön gam yic tënë ye.

¹⁰Koc kák Nhialic tij cï we lëk rin dhëeñj Nhialic, acik wic apei bik kuçony wëi kënë jic. ¹¹Ku Wëi Kritho rëer kegup aci ke nyuöth të bï Kritho guum thïn, ku käpuöth bï röt looi, ee kënë cök. Ku acik them bik jic ye nen bï kënë rot looi, ku yeñö bï ye nyuöth. ¹²Acì Nhialic nyuöth koc kakk tij lön kák yekë ke lueel aacie kák ë kuçonyden, aa kák kony ë we. Kák yakë ke piñj ëmën aaci atuuç ë Wët Puöth Yam jam riel Wëi Nhialic cï tuöjc nhial pinynhom. Käkkä aaci atuuç nhial bën aa wic aya bik ke deet yiic.

Pir è Yam

¹³Këya, cökkë röt piny rin ë luçi. Duökkë röt col amër dhöl këk. Njäthkë ke ye döc bï Nhialic gäm we aköl le Jethu Kritho bën. ¹⁴Thekkë Nhialic, ku duökkë piërdun col acök kakkun yakë ke wic wepuöth, cimën wäär kuc wek Wët Puöth Yam. ¹⁵Meeckë röt wei kuat kärac yiic ebën akölaköl, cimën cii Nhialic raan cï we cool rot ë thiäk kuat kärac aya. ¹⁶Acì gôt athör theer wël Nhialic yic elä, “Meeec rot wei kärac yic cimën mec yen kek kärac.”

¹⁷Të röök wek tënë Nhialic, ayakë cool, “Wäda.” Yen ë luk looi cök tënë koc ebën, kë cï raan looi yen ë të bï Nhialic luöjde luëk thïn nyooth. Këya, rëerkë ke we thek Nhialic piërdun yic pinynhom ë tën. ¹⁸Rin wek aa jic kë cï we wëer bei pir wäär yic, pir cïn kë kuany thïn wäär cäk jic tënë wärkun dit. Ku wek aa we këc waar kën yäi, cimën ye mïläj töc ku mïläj thith yäi. ¹⁹Ku wek aaci waar rin ci Kritho rot gam bï nök, ku kënë ajuér thiek yic apei, ee cït manh amääl cïn kë diu yeguöp. ²⁰Nhialic ecì Jethu lœc ke piny ku nhial këc cak, ku col ajol jic ë nïnkä riënkun. ²¹Ku ë Jethu yen aci wek Nhialic gam, Nhialic ë jöt ye ran yic ku yik duaardit apei. Ku këya, wek aa la gam ku njöth tënë Nhialic.

1:16 Leb 11:44-45; 19:2

²²Ku èmén wek aaci la cök rin theek wek yic, ku bæk miëthakun anhiaar ayic, nhiarkë röt kamkun apei piäthkun yiic èbën. ²³Wek aa dhil röt nhiaar, ku rin wëtden rëer thïn akölriëec èbën, aci Nhialic we col aa ben dhiëeth, dhiënh mith raan cie thou cimén koc ke dhiëth yo.

²⁴Cimén ye athör theer wël Nhialic ye lueel èlä,

“Raan èbën acit noon è riel,

ku kuat këden path èbën, acit yjöök è teñ.

²⁵Ku wët ci Bëny lueel è ya yic akölriëec èbën.”

Wët kënë è Wët Puoth Yam ye atuuc lëk koc.

Alel pîr ku koc yam Nhialic

2 Këya, pälkë luçi kärec èbën, pälkë lueth ku ruëeny, ku duökkë wepuöth ye yiék këpeth koc kök. Ku duökkë koc kök ye lëk gup wël rac è path. ²Luçikë röt bæk ciët müthkor ye ciëk path ke muk. Yakë ciëk path wiç akölaköl, ciëk è wëikun ku bi wëikun dit ke we njic Nhialic. ³Rin aci göt athör theer wël Nhialic yic èlä, “Acák yön è röt yen të peth Bëny thïn.”

⁴Bäkkë tënë Bëny, Bëny yen cît alel pîr wäär ci koc jai, ku aci Nhialic kuany ke ye këpath apei. ⁵Ku week aya, cît aleel pîr, wek aa buth bæk aa luaj wëi. Ku bæk aa koc la cök lëu ye bæk kák wëi ci Nhialic gam juër ye rin Jethu Kritho. ⁶Rin alëu raan bi kueen athör theer wël Nhialic yic, ee yen ye lueel thïn èlä,

“Yen acä alel ril path apei kuëny bei aleel yiic,

ku tääu Jeruthalem è yam ke cît mën,

ku raan bi njäthde tääu alel kënë kou acii guöp bi yär.”

⁷Alel kënë apath apei tënë wek koc ci gam, ku tënë koc këc ye gam.

“Alel ci koc è buth kuec lön ci yen path

yen aci bën alel path apei tënë aleel èbën.”

⁸Rin aci göt abaj dët yic athör theer wël Nhialic yic èlä,

“Kënë yen alel bi koc kecök deenay,

ku ee yen kuur bi keek col awiëëk.”

Aa kecök deenay rin këc kek wët ci Nhialic lëk koc gam. Ku kënë yen èci Nhialic guuir tënë ke.

⁹Wek aa koc ci Nhialic kuany ku wek aa koc kák Nhialic aya, yen bënynjaknhom, wun ci lœc bi Nhialic luëji, koc è Nhialic. Nhialic aci we cööl bei muëöth yic ku bække yerdan dhëj apei yic. Rin bæk kakkem puoth ye ke looi lëk koc. ¹⁰Wek aa we cie koc Nhialic, ku èmén wek aa kacke. Wek aa we kuc njueen è Nhialic, ku èmén wek aaci të ye Nhialic koc njuaän thïn njic.

1:24-25 Ith 40:6-8 2:3 Wk 34:8 2:6 Ith 28:16 2:7 Wk 118:22 2:8 Ith 8:14-15

2:9 B.bei 19:5-6; Ith 43:20, 21; L.rou 4:20; 7:6; 14:2; Tit 2:14; Ith 9:2 2:10 Yoth 2:23

¹¹Mäthkië, wek aa yööök puöu äbën, wek koc pîr ke we cît jöööl pinynhom è tën. Duökkë wepuöth è yiëk kärec ye guäpkun ke wic, kärec thär kek wëikun. ¹²Piëärkë è pîr path kam koc kuc Nhialic, ku na cökkë ya lueel lön ye wek luui kärec, ka bï käpuöth yakë ke looi tiij bïk Nhialic leec aköl le yen bën.

¹³Rin bï wek kë cï Bëny looi buööth yic, thekkë bány mæc baai, bënyjakanhom yen dit, ¹⁴ku bány kök cï ke luöji bïk koc kärec looi aa tém awuöc, ku leckë koc käpath looi. ¹⁵Rin Nhialic awic we ku bæk koc we jääm gup rin kuc kek känj, cöl aabit të tiij kek we ke we loi käpath. ¹⁶Wek aacie aloony è koc kök. Ku duökkë kënë cöl akum kärec yakë ke looi köth. Wek aa loony è Nhialic luöji. ¹⁷Thekkë raan äbën, ku nhiarkë miëthakun cï gam. Thekkë Nhialic ku thekkë bënyjakanhom.

Kë ye gum Jethu nyuöth yo

¹⁸Koc luçi aa dhil wët ye bányken lëk ke piij, ku thekkë ke apei. Luöjkë kënë tënë ke äbën, bány njic we ciëen ku bány kuc we ciëen aya. ¹⁹Na gum areem ke cie awuöcdun ca looi, ke yï njic Nhialic yïpuöu, ke yïn abi Nhialic döcc. ²⁰Ye lec njö tö thïn të bej yï ku gum areem rin awuöc ca looi? Ku na gum areem rin këpuöth ca looi, ke yïn abi Nhialic döcc. ²¹Ee gum kënë yen è cöö Nhalic yï, rin Kritho aci gum è riënkun, ku nyuth we të bï wek guum thïn cimënde, rin bï wek dhöldé buööth yic. ²²Acin awuöc cï kañ looi ku akëc lueth kañ lueel è thuonyde. ²³Wääär ye kek ye läät, akëc bën adhuk nhom è wël rec. Ku wääär bej ye akëc koc bën riäac lön bï yen këde guöör, aci rot bën tääu è Nhialic cin yen luk looi è cök. ²⁴Kritho acä awuöc jöt, awuöc kärec cuk ke looi, wääär reem ye tim cï riüü kök, rin bï yok luçi adumuööm puölu püürku è pîr la cök. Ku têtöök juëc cï yiëk ye aaci we waar è thou yic. ²⁵Wek aa we cît amël cï dhël baai, ku èmën wek aaci dhuöök ciëen, bæk raan diëer è we cimën ye abiöök diëer amälke buööth, raan wëikun tiit.

Diäär ku Röörken

3 Këlä aya, wek diäär wek aa dhil röt thön röörkun. Rin na le raan tõ kamken ke këc wët Nhialic gam, ka bï luöidun path cöl agëm, ke cïn wët lëk ke. ²Rin aabi pïrdun path ku të theek wek ke thïn tiij. ³Duökkë röt loi bæk dhëej rin käjuëc ye ke tiij wegup ayeer kepëc. Cimën të ye wek wenhiüüm guieer thïn. Ku ciëjkë mïlëöej töc ku alëth path juëc kök. ⁴Duökkë ye luui käya, ee kë rëer yïpuöu alçñthïn yen è të dhëej yïn thïn nyuööth, dhëej la yic athëëk ku lier è puöu cie rot è waar të cök yïn dhiöp. Ku ee yen dhëej ye Nhialic tiij ke path apei. ⁵Diäär

theer wäär path Nhialic nhom ciëj ke ñické apei lön bï Nhialic kë cï thön dhiel looi, aake cï röt thön röörken ku ee kënë yen ë ke cöl adhëej. **6**Thara acit ë diäärkä, ë ye kë cï Abaram lëk ye bï looi, looi. Ku të jieem yen tënë ye, aye lueel bánydië. Wek aa cït Thara émén të looi wek käpath tënë koc kök, ke cïn kë riijöc wek.

7Ku wek röör aya wek aa dhil ciej apath kek diäärkun, ku ñieckë lön diäär aaciï ril cimén röör. Yakë ke ñiec ciëej ku thekkë ke rin keek aabü miöc path Nhialic yök aya cimëndun. Luïkë kënë rin bï röökkun la cök.

Koc cï gam aa gum rin luoi käpath

8Émén awiëc ba wët lëk we wit. Ñieckë ciej kamkun, ku ye ñek diëer këreec bï ñek yök. Nhiarkë röt cimén ñek ke wämënhë. Lier puöu tënë koc ebën. Ku dhielkë röt dhuëk piny. **9**Na lui koc kök yï kérac, ke duk col tënë ke këreec dët. Na ye raan dët yï wëi kérac, ke duk wëi kérac aya. Na loi koc kärac tënë yï ke yï thiëc Nhialic bï ke döcc. Yen ee kën cöl Nhialic yï rin bï yin döcde yök.

10Cimén ye athör theer wël Nhialic ye lueel èlä,

“Raan wïc pïr path ku wïc bï puöu miet,
ke cie jam wël rec ku cïi lueth ye lueel.

11Ku adhil luoi kärac puöl ku looi käpath,
adhil them piände ebën bï ñiec ciej apath kek koc kök.

12Rin Bëny ee koc path tiit ku ee röökkken piñ,
ku Nhialic ee yenyin pën koc kärac looi.”

13Yeña bï cöl agum të wïc yin ye yipuöu ba käpath looi? **14**Na cöl koc kök yï agum rin looi yin käpath, ke käpath yen aloi rot tënë yï. Duk riöc ë ke ku duk ye diëer, **15**ku calkë Kritho aye Bëny piërdun yic. Rëër ke yï cï rot guir akölköl ba koc yï thiëec têt kë yakë ñööth tö wepuöth wek koc cï gam. **16**Ku duk koc ë thany riël bïk gam, kuëec tëktëk raan dët nhom. Loi këya ba cïi ye yök yipuöu lön le yen awuëc ca looi, rin bï koc man têpuöth ciëj wek thïn rin ye wek koc buöth Kritho gup yär kák yekë ke lueel. **17**Ajuëen ba gum rin këpuöth ca looi të wïc Nhialic ye ba gum, tën të bï yin gum rin luoi kérac. **18**Kritho aci thou arak tök rin adumuöömkua. Yeen é cïn awuëc cï looi, ku aci nöök bï thou rienkua yok koc la gup adumuööm bï yo wat nhiiüm tënë Nhialic. **19**Ku yeen, aci jam wët Nhialic tënë wëi mac. **20**Wëikä aa wëi koc wäär cï jai wäär tiit Nhialic ke bïk kepuöth dhuëk ciëen adumuöömken, wäär guir Noa riände. Koc lik ke cï la riäi yic, koc kabët, kek aaci Nhialic bën kony aboor yic. **21**Ku kënë acit miöc nhom, miöc nhom yen aye Nhialic yo

3:6 Câk 18:12 3:7 Epe 5:25; Kol 3:19 3:10-12 Wk 34:12-16 3:14-15 Mt 5:10; Ith 8:12-13

3:20 Câk 6:1-7:24

kony émén, rin Jethu Kritho cí jöt é thou yic. Të jieem yok miöc nhom, yok aacii jam rin acol ye laak wei koc gup, miöc nhom wëtde yic yok aa röt thön Nhialic ke puöñ yer. ²²Ku Jethu Kritho atö pan Nhialic émén ke rëér cuény é Nhialic. Ku yeen amec kák la riel ku atuuc nhial ébën.

War pür yic

4 Kéya, Kritho éci reem ku guum apei. Ke week, wek aa dhil röt guuir bæk gum cimende. Na rem raan ku guum, ka cí yepuöu wél wei adumuööm yic. ²Ku émén le tuej wek aadhil pür tëcít të wic Nhialic ye thïn, ku acie të wic piäthkun ye thïn. ³Wek aaci rëér tëbäär ke we loi kák ye koc këc Nhialic gam looi. Wek aa rëér ke we yik wepuöth kák bal ku dëj é määu, ku luoi kärec koc cöl ayär gup, ku duör jak cí kiëet cii ke wic. ⁴Ku rin cii wek röt ye mät ke bæk aa luui kärec koc yööř gup aya, ee ke gói ku jiëemké wegup apei wél lueth. ⁵Ku keek aabi dhiel kööc Nhialic nhom yen luk looi tënë koc pür ku koc cí thou, bïk têt ye lön puöth kák cik ke looi. ⁶Raan cí lœc ku dœc aci Wët Puöth Yam lëk koc cí thou, koc wäär cí Nhialic luk looi tënë ke wäär pïir kek, cimén ye yen luk looi tënë raan ébën. Wët Puöth Yam éci Jethu lëk ke rin bï wëiken pür é tök kek Nhialic.

⁷Të bï kák loi röt émén thök ébën aci thiöök. Cökké wepuöth ku rëérke ke we tür nhipiüm bæk lœu bæk röök. ⁸Këdit apei käriëec ébën yiic é nhipiüm bï ñek-ñek anhiaar yepuöu apei, rin na nhaar koc kök, ke yin abi kärec yeké ke looi tënë yi päl piny. ⁹Lor raan bö paandu puöñ cïn yic tieel. ¹⁰Na ñiec miöc juëc Nhialic cí yiëk yi muk, ke yin adhil miöckä luööji apath bï yin ke koc kök kony. ¹¹Të piööc raan é kamkun, ka dhil koc aa lëk wët cí Nhialic lueel. Ku raan kony koc kök adhil looi käya riel cí Nhialic gäm ye rin ee luoi kënë. Kuat kë ye raan looi ébën adhil looi bï aleec gäm Nhialic é Jethu Kritho, raan la diik ku riel akölriëec ébën. Yenakan.

Wek aa gum rin ye wek koc cí gam

¹²Mäthkië, duökké gëi rin areem them é we guömké, duökké tak lön kë loi rot kënë acie kë cí rot kaj looi. ¹³Mietké puöth, wek aa gum é dhël töj thöj kek tewäär cí Kritho guum thïn, rin yen abi ya miet piändun të le yen bën ke dieekde. ¹⁴Mietké puöth të ye we lat rin ye wek Kritho buööth. Na loi kënë rot ke ñiecké lön rëér Wëi diik Nhialic kek we. ¹⁵Na le raan gum ke cii dhil gum rin awuöc cí looi ye yen näk é koc, nadë ke ye cuär, ku ye raan aliääp ku ye rot cieek kák koc kök yiic. ¹⁶Kéya, na gum rin ye yin raan cí gam, ke yi duk guöp riöc, lec Nhialic rin ye yin raan é Jethu. ¹⁷Luk abi Nhialic guç looi tënë koc émén, ku Nhialic abi

luk kaŋ looi tueŋ tēnē kacke. Na jok Nhialic luk ë yo, ke luk abi dhiel riel tēnē koc kēc Wët Puoth Yam bö tēnē Nhialic theek. ¹⁸Cimën cï ye göt athör theer wël Nhialic yic elä,

“Käril aabi röt kaŋ looi tēnē koc la cök ku bï keek jäl kony,
na ye käya, yenjö bï rot looi tēnē koc adumuööm, koc kuc
Nhialic?”

¹⁹Koc gum rin yen kë wic Nhialic tēnē ke, aa dhil röt thön Aciënden kë cï lueel ka bï looi, dhiel tieeŋ nhom. Ku dhilkë la tueŋ ke loi käpath.

Wëet tēnē kocdit ku riénythii

5 Yen ë raandit, ku yen alék kocdit akut tö kamkun ë piändië ebën. Yen aci tē cï Kritho guum thïn tüj. Ku yen abi diik bï Nhialic nyuɔoth rɔm kek ye. ²Wek alék ë puöö ebën. Calkë röt aaye abiök koc ë Nhialic cï yen ke we kuany bæk ke kony. Wek aaciï Nhialic wic bæk luçi kënë looi ke cït luçi cï we mac thïn. Duökkë luçi kony wek koc cï gam ye looi rin ariöp ë rot. Luööjkë rin wic wek ye bæk ke kony. ³Duk rot loi ba koc cï Nhialic tääu yicök ba ke kony aa cieny ciët yïn ë bëny mæc ke. Loi rot bï koc cï gam yïin aa kiëët. ⁴Ku tē le Abiöndit bën ka bï we gäm ariöpdit diik cï ben kaŋ määär.

⁵Ku wek riénythii yakë looi kë cï kocdit lëk we. Ku week ebën wek koc cï gam, wek aa dhil puöth aa lier ku yakë röt dhuök piny bæk koc kök ya luööji, rin yen ë kë ye athör theer wël Nhialic lueel elä, “Nhialic aman nhiam ku ë dhëëj gäm koc lir puöth.” ⁶Dhuökkë röt piny Nhialic ril apei cök bï we kony. Ku abi we jat nhial aköl le yen ye tak. ⁷Duökkë wenhiïm ye yiëk käk wiëckë ke apei, calkë alooi Nhialic, rin ee yen we tiit.

⁸Pälkë röt piny ku tiëerkë nhïïm. Raan aterdun, jøjrac ë la tén, ku le tén, acit köör cï wäth wic raan ciem. ⁹Rëërkë ke we ril ë gamdun yic.

...acit köör cï wäth wic raan ciem (5:8)

Duökkë wëtde gam, rin anjieckë miëthakun cï wëtde gam pinynhom ebën, aa gum aya cimëndun. ¹⁰Ku të cï wek gum tëthin-nyçt, ke Nhialic nhaar yo apei, yen cï we coöl bæk diikden akölriëec ebën rɔm, rin ye wek tök kek Kritho, abi kériëec ebën cök ténë we. Ku abi we looi bæk gamdun cïi war ku cöl we aa ril puöth akölaköl. ¹¹Bii Nhialic mæc akölriëec ebën. Yenakan.

Muöth ciëen

¹²Wek aa tuöc athör cï Thilath ya kony, wämääth path cï gam. Wek aa yööök bæk riel gamdun yic, ku lueel lɔn kë ca göt ë dhëëñj Nhialic ayic, dhil wek rëer thïn ë puön la cök. ¹³Akut kɔc cï gam Babilon, akut kɔckuan cï Nhialic kuany aya ke yo, ee we muööth. Ku Marko, manhdien cï gam ë we muööth aya. ¹⁴Miäthkë röt muöth kɔc cï gam. Yen ë röök bæk rëer ke döör ebën, wek kɔc Kritho.

5:12 Luoi 15:22, 40 **5:13** Luoi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10; Pil 24

Athör ë rou cï Pîter göt

Wët nhom

Athör dët cï Pîter göt acï gät koc juëc cï gam pan Athia. Wëtdit ë gët yen athöör, ee lön bïk röt tiit kärec ye koc kôk piëjöc, wël ë koc thel kák ë bal yiic. Ku kë bï ke kony atö wët Nhialic yic, wët cï koc cï Jethu Bányda tiij ku piñke wëtde piëjöc.

Pîter ë gät athöör rin ye koc ye lueel lön cï Raan cï lœc ku dœc bï ben dhuk pinynhom. Aye Pîter lueel lön cï Raan cï lœc ku dœc bï lac dhuk ayic rin acin raan wïc Nhialic bï määär, awïc bï raan ëbën luoi kärec puöl.

Kák tñ thïn

Muõth tuej	1:1-2
Koc cï gam aa dhil pïr ke cït cöt ë Nhialic	1:3-21
Koc piëjöc e lueth	2:1-22
Bën ciëen Raan cï lœc ku dœc	3:1-18

1 Yen Thaimon Pîter, alony ku ya atuny Jethu Krïtho, yen agët tënë we. Nhialicda raan luäk yo Jethu Krïtho, raan la cök path apei, acï yo ku week yodhie gäm piëjöc thöñ ërienke. **2**Wek aabi Nhialic nyuõth nñierde apei ku col we aala döör dít apei, rin cï wek riel Nhialic ku Jethu Bányda ñic.

Koc cï gam aa dhil pïr tñ cït cöt ë Nhialic

3Jethu acï yo gäm käriëec ëbën ë ciëékde, kák wïcku ke bï yok ke pïr cït tñ dhil koc cï gam pïir thïn. Kénë acï rot lëu rin cï yok Nhialic ñic. Ku ë yen acï yo cool buk dieekde ku piathde röm kek ye. **4**Ku këya, Nhialic acï yo gäm miëc juëc thiék yiic apei wäär cï thöñ yo. Të luui wek ë ke, ke wek aa puut bei käjuëc ë koc rac ye koc kuc Nhialic yiëk kepuõth, kák ke rac. Ku këya, wek aabi pïr ciëékde yic. **5**Rin cï Nhialic kakkä looi ërienkua, themkë apei bæk piath mat gamdun yic. Ku matkë ñiëec ë Nhialic piathdun yic. **6**Ku adhielkë them apei bæk dujt ë rot ku gum mat

thïn, ku piëerkë cït të wïc Nhialic ye thïn. ⁷Themkë apei bïk koc kök nhiaar piäthkun ebën ku nhiarkë Nhialic aya. ⁸Käkkä kek aa käpuoth wïc ke, ku na qieckë Bänyda Jethu Krïtho, ka bïk muk apei wepuöth. Ku kënë acii we bi col acit adakröt cie piërden ye kuëec nhom. ⁹Ku raan liiu käpuothkä ténë ye, athöj kek raan ci coor cie daai, ku aci nhom määrlon ci adumuöömké laak wei.

¹⁰Kéya, miëthakäi, themkë bæk pür dhël ye nyuɔoth lɔn ci Nhialic we lɔc ku cooł we bæk aa kacke. Na luɔikë köya, ke wek aaciïi gamdun bii kaŋ puɔl. ¹¹Ku këlä, Bänyda ku ye Aluänđa, Jethu Kritho abi we yiëk yic dit apei bæk la bäänyden akölriëec ébën yic.

¹²Kéya, wek aaba ya täk nhiiüm akölaköl bæk käkkä aa tak cök alon ijc
wek ke, ku cök alon ci wël yith ci ke piöjc tënë we teem wenhiüm aya.
¹³Aya tak è yic ba we ya täk nhiiüm të ñot piiř yen. ¹⁴Añiec lön bi yen
guo liu pinynhom rin aci Bányda Jethu Kritho lëk ya ayic. ¹⁵Aba them
apei ba dhöl bi wek käkkä lëk aa tak, aköl le yen thou, looi.

Pîter ku atuuc kök aaci lec Jethu tîp

¹⁶Acie anyiköl takku ë path, yen yeku lëk we wäär ye yok jam tënë we të bï Bänyda Jethu Kriïtho ben dhuk pinynhom kek riëldit apei. Yok aaci rielden ciï yen rot waaj bï ruel bï la diardiar tiij ë nyienkua. ¹⁷Yok aa yo tõ thïn ë gøt nhom wäär leec Wäda Nhialic ye, ku looi bï rot waaj bï yer apei bï la diardiar. Tewäär tõ yok ë gøt nhom, yok aaci röl piij, röl bö nhial tënë Nhialic ke lueel elä, “Kënë ë Wëndiën nhiaar, mit yen puju tënë ye.” ¹⁸Yook nhïüm guöp, yok aaci röl kënë piij ke bö nhial wäär rëer yok kek ye ë gon Nhialic nhom.

¹⁹Kéya, yok aaciï diu wël ci göt theer, wëlke keye koc kák Nhialic tij lëk koc. Wët kënë athöj ke many dëp muëöth yic. Ee dëp yet bi piny bak, ku ruel Kritho ë dëp wepuöth cimën ye ciëer bak piny ruel bëëi pinynhom. Ee képath yen abäk looi tê tëëu wek wepuöth kák keye kë ke piëöc. ²⁰Kë lëukë bak deet yic apei, ee lön acin raan lëu ye bi kák ye Nhialic nyuöth koc kakké tij, kák ci ke göt athör theer yiic, teet yiic rielde ë rot. ²¹Rin acin raan kák Nhialic tij ci wët Nhialic kaj lëk koc rielde ë rot. Ee Wëi Nhialic yen ë koc kák Nhialic tij cök nhüüm tê lueel kek wët bë tënë Nhialic.

Kõc piööc ë lueth

2 Wätheer kœ aa lueth keye ye lueel lön ye kek kœ käk Nhialic aake
cï tuöl kam kœ, ku këlä, kœ piööc ë lueth aabi tuöl kamkun aya.
Aabi piööc wël lueth bï gam rac kœ puöth. Ku kœ piööc ë luethkä aabi

1:17-18 Mt 17:1-5; Mk 9:2-7; Lk 9:28-35

kuec lön cii Raan ci lœc ku dœc ye Bënyden yen ci ke waarr adumuööm yic. Ku luɔiden, aabi kek kë rec ke guɔ yök thïn. ²Këlä aya, kœc juëc ë Nhialic aabi piööcden rœec kënë buɔoth yic, ku rin kärec yekë ke looi, kœc aabi kuöc aa jam dhël yic ci Nhialic nyuöth kœc. ³Rin wic kek wëeu juëc tënë we kek kœc piööc ë luethkä, aabi we muör anyikööl yekë keek tör. Ku tëthëeryon agut émën, Nhialic bï luöyden looi ku yen bï keek rac, arëer ke ci rot guiir bï keek tém awuöc.

⁴Yen aluel kënë rin Nhialic akëc atuucken nhial puöl wäär looi kek adumuööm. Aaci bën pier muööth yic tëthuth meç yic apei ke ci ke rek, ke tit aköl bï yen luñdit looi tënë ke. ⁵Ku këlä aya, Nhialic akëc kœc theer wäär kuc ye pinynhom bën puöl. Acì piny bën cœl abor bï kœckä mou ebën. Ee Noa raan wäär kœc lëk dhël la cök yen aci bën kony kek kœc kök kadhorou. ⁶Ku Nhialic aya aci gen Thodom ku Gomora bën tém awuöc, ku cuëny ke bïk aa col kek kœc ku kæk tõ thïn ebën. Kënë aci Nhialic looi bï kœc nyuöth kë bï rot looi akoldä tënë kœc ci kuec ë wëtde. ⁷Ku yeen aci Lot bën kony, rin ye Lot raan path man kärec ye kœc kök ke looi. ⁸Tëwën rëer raan puöth kënë ë kamken, écie puöu ye miet akölaköl të tiy yen kärec ye looi. ⁹Cit lön ci Bäny käkkä looi, aye nyooth lön ajic të bï yen kœc path kuony thïn kæk gumkë ke yiic, ku tém kœc rec awuöc akölaköl yet aköl luñdit, ¹⁰kœc ke looi kæk ë bal la bith ye guäpken ke wic ku kuecke bääny Nhialic.

Kœc piööc ë luethkä aa ril nhiiüm ku aa puöth lac thöök, ku aacie jak puöth tõ nhial ye theek, aa yekë ke läät. ¹¹Na cœk atuuc Nhialic la riëldit apei tënë ke, aacie kœc piööckä ye läät Nhialic nhom.

¹²Kœc piööc luethkä, aa kæk wic piäthken ke kek aa yekë ke looi ë path cimën lääi cie tak. Këya, aa kän dhöl yiic ë path ke cïn yiny peth dhël kek keyiic, ku cik ke kœn deet yiic. Ku këya, aabi Nhialic nök cimën dhie ye raan län tõ thïn ye nök döm ku nök.

¹³Kœc piööc luethkä kärec looi tënë kœc kök, aabi luöi kärec aya. Rin keek aa puöth miet të looi kek kärec. Ku miet piänden ayekë yök të mith kek ku dëkkë ku loikë kæk bal cœk aköl ë path. Ku këlä, aa yär guöp bëei tënë we të looi kek käreckä ke we mith ë tök ke ke. ¹⁴Keek aa rëer ke wic diäär, ku aacie kööc wicwic luɔi kärec. Ku keek aa kœc ci gamden ril tënë Jethu muör bïk adumuööm looi. Ku keek aaci dit ë puöu niëec. Ku keek aabi Nhialic tém awuöc rin kärec yekë ke looi. ¹⁵Aaci luoi käpath puöl ku dhukkë dhël jöñrac. Aaci të ye Balaam wén Biör luui thïn buɔoth yic, raan wäär nhaar wëeu ye ye riɔp bï kärec looi. ¹⁶Ku Balaam aci Nhialic bën mät apei rin këreec ci looi. Akajade aci bën jam cimën ë raan, ku pëen Balaam bï ci ë luui cimën raan ci muöö.

¹⁷Kockä aa cît wér cï döu ku aa cít athöör, ye yom kuaath ë path. Nhialic aci têcol thuth yic tén koc piööc luethkä looi téné ke. ¹⁸Keek aa jam ë nhiaam wël cïn kë ye kuany thïn. Ku aa luui kák ë bal bï kek koc deep, koc puç gam puç jäl téné koc këc wët Nhialic gam. ¹⁹Ayekë lëk kockä lön bï kek nhiiüm lääu lõön juëc ye koc cï gam ke theek, ku keek nhiiüm aa loony kärec yekë ke looi, rin raan ë ya alony këreec ye looi këreec cï ye rum puju ye rac. ²⁰Na koc cï kák tõ pinynhom, kák koc col ayik kepuöth luçi kärec puöl, rin cï kek wët Bänyda ku ye Aluänja Jethu Kritho njic, ku na benkë luçi kärec dhuök ë pinynhom, ka jol rëec apei abik tewäär këc kek Jethu njic waan thok. ²¹Ee bï njueen apei téné ke téné këc kek dhël la cök kañ njic, ku benkë kuec lõn cï Nhialic lëk ke. ²²Kë cï rot looi téné ke aye nyooth lön wël ye këj lueel elä yith, "Jöñ ë njok dhuök," Ku, "Dir baai cï deej lɔk ë rot ben daal tiök yic."

Jethu abi ben dhuk

3 Kockiën nhiaar, kënë athör dët ye athör rou ca ben gät we. Athörkä yiic ebën, aca them ba we bën lëk kák njieckë ke, rin bï wek wenhüüm täau thïn bæk aa tak apath. ²Awiëc bæk wël ë Nhialic cï koc kák Nhialic tij lueel wätheer, ku kë cï Bänyda ku Aluänja, col aye atuuc lëk koc, aa tak.

³Wët tuej bæk kañ deet yic ë lön të le nïn aköl lunđit thiök, ke koc kök rec, koc ke looi kák wic piäthken kepëc aabï tuöl. Ku keek aabï we aa bui. ⁴Ku luelkë, "Acï Jethu thon lön bï yen bën ku luelkë, ye yic? Yen ako? Wärkuan dit aaci thou wätheer, ku kériëec ebën ajoñ cít tëtheer wäär cek Nhialic piny." ⁵Ku aluelkë këya rin cï kek nhiiüm riel bik yic cii gam, yic cï Nhialic nhial ku piny cak wätheer ë wët lueel ë path. Wëtden cï lueel aci piny col atul piu yiic, ⁶ku Nhialic aci piu looi aya, piu aboor bï yen ke piny kënë rac. ⁷Ku nhial ku piny tõ thïn emen, aaci Nhialic wët lueel aya lön bï kek rëer thïn yet aköl bï yen ke rac. Ku ee mac yen abi ke rac. Aa mec ke rin aköl bï yen ke luk looi ku rec koc cii wëtde ye gam. ⁸Duökkë nhiiüm mär ë kënë kockiën nhiaar. Acin kënë wäac tëkték Nhialic yic ë kam akäl tök ku ruöön tiem tök, aa thöñ kedhie karou téné ye. ⁹Nhialic acie gääu bï kë cï thon bï looi col aloi rot cök alon ye koc kök ye tak këya. Alir puju kek we, rin acin raan wic bï rac, awic bï koc ebën kepuöth wel wei adumuöömken yiic ku dhukkë téné ye.

¹⁰Ku Bëny abi bën aköl cïn raan njic ye, cïmën dhie ye cuär ye looi këya. Ku aköl kënë arööldit apei abi rot looi, ku kák tõ nhial aabï riäök, aabï mac rac, ku piny kek kák tõ thïn aabï dëp ebën bik liu. ¹¹Ku cít lön

2:22 Këj 26:11 3:3 Jut 18 3:5 Cák 1:6-9 3:6 Cák 7:11 3:8 Wk 90:4

3:10 Mt 24:43; Lk 12:39; 1The 5:2; Ny 16:15

bî käjuëckä ëbën rac käya, ke we ye koc bî yiëndë ëmën? Wek dhil pîr pîr la cök ë Nhialic nhom, ¹²të rëér wek ke we tit aköl bî Nhialic luk bën looi tënë koc ë pinynhom, ku luëëiké apath bî aköl kënë lac bën. Aköl kënë yen aköl bî mac dëp ku rec nhial, ku atuöc abi käk tõ nhial lëenj. ¹³Ku yok koc cï gam, titku nhial ë yam, ku piny ë yam wäär cï Nhialic ke thon bî koc la cök, la pîr thïn tëcít tê wic Nhialic ye.

¹⁴Käya kockiën nhiaar, të rëér wek ke we tit aköl bî Nhialic luk looi tënë koc pinynhom, wek aadhil luui apei bî week yön ke we ë koc la cök cïn gup adumuëjom, ku lak döör ke ye. ¹⁵Tiënjë lier puëu Bänyda ke cït dhël bî koc kony käk rec keek yiic. Yen ë kënë cï Paulo, raan nhiarku cï gam cïmënda we gät ë njieëc käj cï Nhialic yiëk ye. ¹⁶Këlä aya, Paulo acï njiec gät rin ë käkkä athör yiic ëbën cï tuöc koc cï gam. Ku athörkä aala yiic kök ril yiic cie deet. Ku aacii koc ë piööc, koc kuc käj koor gamden ye teet yiic apath, cïmën ye kek wël koc theer ë Nhialic kuöc piëjöc aya. Ku këlä, aa kë rec ke bëëi tënë ke ë röt.

¹⁷Ku wek kockiën nhiaar, wek aa njic ë kënë theer. Tietkë röt apath bî koc kuc yithkä we cïi mär ë piööcden ë lueth, bæk jäl dhëldun la cök rëér wek thïn. ¹⁸Ku wek aa dhil la tuej akölaköl ke we njic nhiër ku lier ë puëu Bänyda ku ye Aluänja, Jethu Kritho, ku juakkë njieëcdun tënë ye. Bî ya leec ëmën ku akölriëec. Yenakan.

Athör tueŋ ci Joon göt

Wët nhom

Athör tueŋ ci Joon göt ala yic wël dít karou kek ke gët yen athöör, tueŋ ë wët bï yen koc rieel puöth bïk aa rëér ë tök kek Nhialic ku Wënde Jethu Kritho. Ku dët, ee wic Joon bï koc ci gam col atir nhiiüm piööc ë lueth bï gam kënë rac. Piööc kënë acie röm kek kák ë Jethu Wën ë Nhialic. Kuec ë piööc kënë, yen aci Joon njeet teet yic lön Jethu Kritho ë ye raan ayic, ku aci nyooth lön raan ci Jethu gam ku nhieer Nhialic, ka dhil koc nhiaar ëbën.

Kák tö thïn

Wët Nhom	1:1-4
Nhialic ee Ruel	1:5-2:29
Mith Nhialic ku mith jœyrac	3:1-24
Yic ku lueth	4:1-6
Kák ye looi rin ë nhier.....	4:7-21
Gam ril apei.....	5:1-21

Wët ë Pir

1 Wek aa gät wët raan yen ci Wët Nhialic lëk koc, ku yen ci koc gäm pür akölriëec ëbën. Yen ë tö thïn theer këc këriëec ëbën cak. Ku èmën yok aaci wëlke piñ, ku yeen acuk tij nyiënkua. Acuk tij, kák ci looi aa cuk tij ku acuk göt ciénkua. ²Ací Nhialic col aye raan. Acuk tij ku wek aa lëkku yic cuk tij. Alëkku we lön raan kënë yen ë pür akölriëec ëbën yiëk koc, ee tö thïn wätheer ku yeen ë rëér kek Nhialic Wäda, ku aci Nhialic nyuöth yo. ³Këya, raan cuk tij ku piyku wëlke, yen ë raan lëkku we, rin bæk röt mät yo aya bæk la gam tök kek yo. Ku gamda yodhie atö ténë Wun ku Wënde Jethu Kritho. ⁴Wek aa gät käkkä rin bæk röt mät yo gamda yic rin bï miët piända dít apei.

Nhialic ee Ruel

⁵Ku wët ci Jethu lëk yo ku yen lëkku we èmën akin. Nhialic apath, ala guöp wic, acit ruel, ku acin acuol. ⁶Na yeku lueel lön ci yok röt mät

tënë Nhialic ku ḥnot yo ye luui kärec, ke wët luelku acie yic. Ku aye käkkuan yeku ke looi nyuɔoth lön cï yok kuec yiny Nhialic. ⁷Ku na yeku luui käk wic, ke yok aatö ruel yic cimën tö Nhialic ruel yic, ke yook aabi yoyiic mat, ku thon Wende Jethu abä adumuɔɔmkua laak wei ebën yogup.

⁸Na yeku lueel lön yok acin gup adumuɔɔm, ke meth yen aye yok röt math, ku yook aa kuc yiny cï Nhialic nyuɔth yo. ⁹Ku na lëkku Nhialic lön cï yok kärec looi, ka pël kärec cuk looi piny ku wuuny ke wei yogup buk ben aa koc path tënë ye, rin aci lueel lön bï yen kärackua aa päl piny, rin kë ye lueel aye dhiel looi akölaköl. ¹⁰Ku na luelku lön këc yok adumuɔɔm looi, ka yeku lueel lön ë Nhialic yen ë lueth lueel, ku yook aa këc wëtde gam.

Raan ci lœc ku dœc ë yo kony

2 Wët gät yen we athöör miëthkië, ee wët bæk kärec ciï ye looi. Ku na le raan lui kérac kamkun, ke yok aala raan Nhialic thiëec ërienkuu bï kärackua päl piny. Raan kënë ë Jethu Kriitho cïn kë dak yeguɔp ë Nhialic nyin. ²Yen ë raan ci thou rin bï adumuɔɔmkua päl piny. Aacie adumuɔɔmkua ë röt kek ye Nhialic ke päl piny ë wëtde, aaye ke päl piny agut adumuɔɔm koc pinynhom ebën aya.

³Dhël ye nyuɔoth lön ḥnic yok Nhialic ayic, ee wët nadë ke yo thek lëojke. ⁴Na ye raan lueel ka ḥnic Nhialic, ku acii lëojken cï lëk koc thek, ke lueth yen aye lueel ku akuc käk ë yith tënë Nhialic. ⁵Ku raan luui kë ci Nhialic lueel, ke nhierde acii thok bï kaŋ dak tënë Nhialic. Ee këya, kën yo nyuɔth lön ye yok tök kek Nhialic akiñ, ⁶na ye raan lueel ka ci yeyic mat ke Nhialic, ka dhil a luui cimën wäär ye Jethu luui.

Löj Yam

⁷Ke week kockien nhiaar, wët gät tënë we acie löj yam. Ee löj töj yon cäk piŋ yon jɔɔk wek met tënë Jethu. ⁸Këya, löj gät we kënë ala yic wët ë yam, rin dhël ci Jethu piīr thîn aci nyuɔth yo wët ë yen yam, ku aye piërdun nyuɔoth aya lön yen löj yam rin kärec aaci dhuk piny, rin ruel Nhialic aci nyuɔoth.

⁹Na le raan ye lueel lön luui yen ruel Nhialic yic, ku ë kam awën, ke man raan ci gam, ke raan kënë aŋot rëer muɔɔth yic agut emën. ¹⁰Koc ë koc ci gam nhiaar kek aa koc piīr ruel Nhialic yic, ku abi ke cœl acin këreec loikë. ¹¹Ku kuat raan man raan ci gam, acit raan tö muɔɔth yic kuc tën le yen thîn. Rin ci muɔɔth ye cœl acii piny tiŋ.

¹²Wek koc cít miëthkië, wek aa gät athör kënë, rin ajicku Nhialic aci kärec päl piny ténë we, rin Raan cí lœc ku dœc.

¹³Wek koc we kœj gam, wek aa gät, rin wek aa njic raan tö thïn theer ke piny kœc cak.

Wek koc puœc gam, yen agët ténë we rin cí wek jœjrac göök.

¹⁴Wek aa koc cít miëthkië, wek aa gät wëlka rin cí wek aa koc cí Nhialic Wäda njic.

Wek koc we kœj gam, wek aa gät rin wek aa njic raan tö thïn theer ke piny kœc cak.

Wek koc we puœc gam, wek aa gät ë rin cí wek wët Jethu gam apei, ku bï wët Nhialic arëer wepuöth akölaköl, ku week aaci jœjrac göök.

Duökkë kæk pinynhom ye nhiaar

¹⁵Duökkë ke ye nhiaar dhöл koc rec pír tö pinynhom, duökkë ke ye nhiaar kæk pinynhom. Rin raan nhiar kæk tö pinynhom, aciï leu bï Wäda Nhialic nhiaar aya. ¹⁶Dhöл rec koc tö pinynhom cít emen ye koc luui kë nniarkë wiçkë, ku yekë nhiaar kë cik tij, ku yekë nhiam kajuëc tö ténë ke. Dhölkä aa dhöл pír pinynhom. Aacie bën ténë Nhialic Wäda. ¹⁷Piny kënë aya, aci Nhialic joɔk bï rac kek kocken nhiar ye, ku raan kë wiç Nhialic looi ë pír akölriëec ébën.

Raan ater Raan cí lœc ku dœc

¹⁸Miëthkië, thök ë piny aci thiök. Acuk lëk we theer lön bï raan ater Raan cí lœc ku dœc tïc. Acäk tij koc ater Raan cí lœc ku dœc juëc aaci tuöl. Wët kënë, aye nyuɔoth ë yic lön cí thök piny thiök. ¹⁹Kockä, aake rëer ke yo ë tök, ku aaci jäl emen. Keek aake kœc kepuöth mät yo ë yic alanden, diët aa ljuöt ke rëer kek yo. Jälden ë ye nyuɔoth wët kœc kek kepuöth mät yo.

²⁰Ku wek aa koc ye Nhialic Wëike tääu wepuöth, ku kœya, yen aci wek kæk yith njic wedhie. ²¹Yen aciï gët ténë we rin ye yen ye lueel lön cii wek yic Nhialic njic. Yen agët ténë we rin wek aa njic yiny ë Nhialic. Ku rin njic wek ye acin luenh tö yiny ë Nhialic yic.

²²Ye raan yindë yen alueeth? Ee raan ye lueel, Jethu acie yen Raan cí lœc ku dœc. Raan cít kënë, ee raan ater Raan cí lœc ku dœc, ku ë Nhialic Wäda kek Jethu Wënde kek aaci yen ke kuec. ²³Na le raan töj kuec lön cii Jethu ye Wën Nhialic ka ril yic apei ténë ë raan kënë bï mat kek Nhialic Wäda. Ku na cí gam lön ye Jethu Wën Nhialic, ka bï mat kek Nhialic Wäda.

²⁴Yaké wët Nhialic wääär yen cäk gam muk wepuöth akölaköl. Na muökkë wët wääär cí lëk we wääär mët wek röt Jethu, ke wek aabi pír ke

we ye tök kek Jethu ku Nhialic Wäda. ²⁵Ke yookaabii pür akölriëec ebën pan Nhialic cii Jethu yo thon bii yiëk yo.

²⁶Wek aa gät rin wët koc we them bïk we muör. ²⁷Ku week aaci Jethu yiëk Wei Nhialic, ku rin reëer Weiike ke we, ke wek aaci ben wic raan dët piööc we. Ku Wei Nhialic ë we piööc kériëec ebën, ku piööc we yiny cïn yic lueth. Këya, wek aaya yöök bïk aa mat ke Jethu tëcít të cii Wei Nhialic we lëk thïn.

Mith è Nhialic

²⁸Wek aaya yöök aya miëthkië, bïk aa reëer ke we mët kek Jethu. Rin na ben la bën pinynhom, ke yook aaci gup bii riëöc buk röm kek ye.

²⁹Ee këya, cït mën njic wek ye lön le Raan cii lœc ku dœc cök. Këya, anjeckë aya na ye raan kë la cök looi, ka cii ya manh è Nhialic.

3 Takkë weniüim yen kë cii Wäda Nhialic luöi yo rin nhierden reëer kek yo, ee kë nhieer yen yo apei, abi yook cœl aaye miëthke, ku ë yic alanden yok aaci ya miëthke. Ku wët kuc thän pinynhom ye, lön ye yok mith Nhialic, ee rin kuc kek Nhialic. ²Wek kockien nhiaar emen, yok aaci ya mith Nhialic. Ku ajet kucku të bii yok yiëndë thïn akoldä. Ku yeen anjicku, të le Raan cii lœc ku dœc dhuk pinynhom, ke yok aabi ciët ye, rin abuk tijë ë yic, ye yen ña. ³Ku week, raan ye ñööth lön bii yen ciët Jethu, ka dhil yeguöp wuëöny wei adumuëömkua bii rëer ke la wic, cimën Raan cii lœc ku dœc cie adumuëöm ye looi.

⁴Kuat raan la tuej ke loi awuöc Nhialic nyin, ee Nhialic ku lööjké kek aaye dhöl yiic. ⁵Anjeckë, kën bii Raan cii lœc ku dœc pinynhom, ee lön bii adumuëömkua bën wuëöny wei yogup, ku yen nhom acie adumuëöm è looi acin.

⁶Këya, të cii raan rot mat kek Jethu, ka cii adumuëöm looi akölaköl, ku raan adumuëöm looi akölaköl aye nyuooth lön kuc yen Raan cii lœc ku dœc alanden.

⁷Wek miëthkië, tiëerkë nhiiüim, bii ciën raan ruëny we. Raan ye looi è këpath ala cök cimën le Raan cii lœc ku dœc cök. ⁸Ku raan awuöc looi akölaköl è raan jöñrac, rin jöñrac acä awuöc looi tewäär ciëk è piny. Ku Wén Nhialic aci bën pinynhom bii kë cii jöñrac looi bën rac.

⁹Acin raan ya manh Nhialic ku ñot ye luui kärec. Rin pür Nhialic atö yeguöp. Acie awuöc looi akölaköl, rin ye yen manh Nhialic.

¹⁰Ku kën mith Nhialic ku mith jöñrac nyuooth akin, koc cie luui kapath, ku koc cie miëthakén ye nhiaar, aacie mith Nhialic.

Nhiarkē röt kamkun

¹¹Kënë yen ë wët cäk piy nyin yic wäär mët wek röt Raan cï lœc ku dœc, lön dhil yok röt aa nhiaar kamkua. ¹²Këya, duökkë röt thöñ raan yon cöl Kain, raan luui kæk jɔjrac cï mënh nök. Yeqjö kën nök mënhë? Kën nök yen mënh Abel ë wët ë mënh luui kæk la cök ku yeen ë luui kärec. ¹³Këya, duökkë gëi miëthakäi të meen kœc ë pinynhom we. ¹⁴Anjicku alanden lön yok aa yo cït kœc cï thou, ku emen yok aa rëer pîr akölriëec ëbën yic, kënë ayeku njic rin emen yok anhiar wämäthakua kœc cï gam. Na ye raan cïi wämënhë nhiar ka jnot rëer ke cït raan cï thou. ¹⁵Ku tënë Nhialic, raan man kœc kök athöj kek raan cï raan dët nök, ku anjiekë raan kœc nök acin pîr akölriëec ëbën pan Nhialic tõ kek ye ë yic. ¹⁶Nhiër ayeku njic kälä, Jethu aci rot cöl anak rin bi yen yo waar adumuöömkua yiic, aye nyuɔɔth lön nhieer yen yo. Ku këya, yook aya yok aa dhil röt cöl anak rin miëthakäi kua.

¹⁷Këya, cimën na ye raan la kajj ku tij mënhë dët cïn kajj ku kueec bi cïi muç, ka cïi lœu bi lueel lön nhieer yen Nhialic. ¹⁸Wek miëthkië acuk bi ya lueel ë path yothook lön nhieer yok röt kamkua, yok aa dhil röt kony kamkua kæk yeku ke looi yiic. ¹⁹Na cït nhieer nhieer yok röt ë kënë, ka buk jal njic ayic lön yok aa kœc Nhialic, ku cuk ben aa dieer. ²⁰Na ye kæk yeku ke looi yo cöl aaye kœc rac, ka dhilku njic lön tëktëk Nhialic awär täktäkda, njic kériëec ëbën ë cök.

²¹Wek kackië, na cïi kæk yeku ke tak ye lëk yo lön ye yok kœc rac, ke yok aacië gup bi ya riöjc të röök yok tënë Nhialic. ²²Ku abi yo gäm kuat kæk cuk thiëec, rin ë ke cï lueel yen ayeku looi. Ku yok aa pîr dhelden miët puöj yic. ²³Kë cï Nhialic lëk yo ë lön buk la gam tënë Wënde Jethu Kritho, ku yok aa dhil röt nhiaar kamkua, cït tewäär cï yen ye lëk yo thïn.

²⁴Kuat raan loi ke wic Nhialic aci rot mat kek Nhialic, ku Nhialic ë rëer kek ye. Ku të ye yok ye njec thïn lön cï Nhialic rot mät yo, ee Wëiken cï gam yo.

Wëi yic ku wëi lueth

4 Wek kockiën nhiaar duökkë wët raan ye lueel lön le yen ke wëi ë guç gam, kajkë wëtde tak yic apath bæk njic lön tõ Wëi Nhialic yeguöp alanden, rin cï alueth kajj tij thiëi pinynhom ëbën. ²Të lœu bi yin raan rëer kek Wëi Nhialic njec thïn akin. Ee raan ye lueel lön Jethu Kritho aci ben pinynhom ke cït raan, Wëi Nhialic arëer kek ye.

³Kuat raan kuec käkkä acië rëer kek Wëi Nhialic, ee riel jɔj ater Raan cï lœc ku dœc yen arëer kek ye. Yen wäär cäk piy lön bi yen bën, aci bën, arëer pinynhom emen.

⁴Ku wek miëthkië, wek aa koc Nhialic, ku wek aaciï jai piööc ë kockä. Wek aaciï jai piööc kärec rin rëer Wëi Nhialic kek we, ku yen aril tënë jöjrac yen mac koc kuc Nhialic pynnhom. ⁵Aluethkä aa kuc Nhialic. Käk yekë ke lueel aa käk ye koc kuc Nhialic ke lueel. Ku koc kuc Nhialic aa wëtden gam. ⁶Ke yook koc cï gam yok aa koc Nhialic. Ku kuat raan njic Nhialic ë piëjöcda gam, ku koc kuc Nhialic aacie piëjöcda ye gam. Ku ë yen të ye yok koc rëer Wëi Nhialic kegup njec thïn, ku koc rëer jöjrac koc ruëeny kegup.

Nhialic ee Nhiër

⁷Ke week kockiën nhiaar, yeku röt nhiaar ë kamkua, rin ë Nhialic yen yo cöl anhiar koc kök. Kuat raan koc kök nhiaar, aye nyuooth wët ë yen manh Nhialic ë yic ku ajic Nhialic. ⁸Ku raan cïï koc kök ye nhiaar akuc Nhialic, rin Nhialic ë nhiër. ⁹Ku Nhialic aciï nhiëerde nyuöth yo rin aciï Wëenden tök cöl abö pynnhom ë tën, rin buk pïr alanden ë rienke. ¹⁰Nhiër ë yic acie wët bï yok Nhialic nhiaar, ee lön nheer Nhialic yo, ku kënë yen aciï yen Wënde tuöc ë pynnhom bï bën thou rin bï adumuöömkua päl piny. ¹¹Ke wek kackië, na ye Nhialic kë nhaar yo apei këlä, ke cie yic buk röt aa nhiaar kamkua?

¹²Acin raan cï Nhialic kañ tij, ku na nhaariku röt kamkua ke Nhialic abi ya mat kek yo, ku nhaarerde abi rot a luöi yo tècít të wic ye. ¹³Yok aaciï Nhialic yiëk Wëike, ku buk aa njic käya lön cï yok aa tök kek ye, ku yeen ë tök kek yo.

¹⁴Ku acuk tij, ku yen ayeku lëk koc aya, lön cï Nhialic Wäda Wëende tuööc pynnhom bï raan ébén bën luöök. ¹⁵Na ye raan lueel lön ye Jethu Wëen Nhialic, ke Nhialic aciï mat kek ye ku aciï mat kek Nhialic. ¹⁶Ku nhaarerde tënë yo acuk njic ku gamku.

Nhialic ee nhaar. Ku na ye raan Nhialic nhiaar ku koc kök, ka cï mat kek Nhialic, ku mët Nhialic kek ye. ¹⁷Nhiërda ë la cök të cïï yok gup ye riööc aköl luñdit, rin yok aa pïr pynnhom tècít tewäär pïir Jethu thïn.

¹⁸Kuat raan tö nhaar yepuöu acin kë ye yen riööc. Rin nhaar ë yic, ee riööc cuop wei. Koc aa riööc të ye kek ye tak lön bï ke tém awuöc, ku raan ë riööc aciï nhaarerde la cök.

¹⁹Kënë yo yiëk riel buk Nhialic nhiaar ku koc kök, ee rin cï yen yo kañ nhiaar. ²⁰Ku na le raan ye lueel ka nhaar Nhialic, ku ë kam awën ke man mënhkën cï gam, ke raan kënë ë lueth yen aye lueel. Rin aciï lëu bï raan Nhialic nhiaar, Nhialic këc kañ tij, ku cïï raan nhaar, raan ye tij akölaköl. ²¹Ke yook, yok aa dhil koc nhiaar aya, rin yen kë cï Nhialic lëk yo buk aa looi. Aci lueel kuat raan nhaar Nhialic adhil koc nhiaar aya.

Gam tënë Manh ë Nhialic

5 Kuat raan ye gam lön Jethu yen ë Raan cï lçc ku dçc, ke raan kënë ë manh Nhialic. Ku na yeku nhiaar raan yen Wäda, ke yook aa dhil miëthke nhiaar aya.

2Ayeku njic alanden lön nhieer yok mith ë Nhialic, të nhieer yok Nhialic ku yeku looi kuat kë ye lëk yo buk looi.

3Yen ë jam këlä, rin na nhiaarku Nhialic ayic, ke yok aa dhil käk cï lëk yo looi. Käkkä aaciï yiic ril buk ke looi. **4**Rin kuat manh Nhialic ala riel bï kuec dhööl kçc kuc Nhialic, ku alëuku buk looi rin cï yok la gam tënë Jethu. **5**Acin raan dët la riel bï kuec dhööl kçc kuc Nhialic, aa kçc la gam tënë Jethu kapëc lön ye yen Wën Nhialic.

6Ee yeen Jethu Krïtho, yen aci bën pinynhom, ku yeen aci Joon raan kçc muccoc nhii'm bën muccoc nhom ë pii. Acie miöc nhom yen cï rot looi ë rot, yeen aci bën nök rienkua. Ku aye Wëi Nhialic nyuöth yook lön ye wëlka yith. Rin Wëi Nhialic yen ë kçc nyuöth kën yic akölaköl. **7**Ala kaj kadiäk ye nyuöth yo ye Jethu ña.

8Käkkä kadiäk, Wëi Nhialic, miöc ë nhom, ku nääkde, keek kadiäk ëbën ë tök yen ayekë nyuccoth.

9Na ye kçc jam käk cik tij ku gamku wët luelkë, yejö cïi yok käk cï Nhialic nyuöth yookkä ye gam? Aa dhil ë gam, rin käk ye Nhialic ke lueel aa dit apei tënë käk ye raan ke lueel, ku wët jieem yen kënë, ee Wënde yen aye yen jam tënë yo. **10**Këya, na ye raan cï gam, ka dhiel njic ë cök lön ye Jethu Wën Nhialic, ku adhil njic alanden lön käk cï Nhialic nyuccothkä aa yith. Ku raan cie kë cï Nhialic lueel ye gam, ka ye lueel lön ye Nhialic alueeth. Rin akëc wët cï Nhialic lueel rin Wënde gam. **11**Kënë ye col anjicku lön kë cï Nhialic lëk yo ë yic, ee rin cï yen yo yiëk pïr akölriëec. Ku pïr kënë ayeku yök tënë Wënde. **12**Ee këya, kuat raan cï mat kek Wënde ka bï pïr akölriëec yök. Ku raan cï jai Wën Nhialic, ka cïi pïr akölriëec ëbën bï kaj yök.

Thök ë wël

13Wek aa gät, wek kçc cï riel Jethu gam, ke ye Wën Nhialic ku bæk njic lön le wek pïr akölriëec ëbën. **14**Ku ë këya, acin kë lëu bï yo riääc gup të ye yok Nhialic door, rin kuat kë buk aa thiëec ye, kën ye miëet puju abuk ya yök.

15Ke week tëcít të njicku ye, akëc kaj kuec kë wicku. Yeku thiëc kë wicku, ku njicku lön bï yen ye gäm yo. **16**Ke yeen, na tij raan mënhekën cï gam ke looi awuöc, awuöc ë dhie cie raan ë tük bei tënë Nhialic akölriëec ëbën, ka dhil röök tënë Nhialic bï raan kony. Ku Nhialic

abii pir ë raan col ala cok. Ala adumuööm raan tek bei tene Nhialic aköliriëec. Ku yen acii jam bak aa röök rin adumuöömke. ¹⁷Kärec ye looi ëben, adumuööm, ku ala adumuööm kök cie kc ye tek wei tene Nhialic aköliriëec ëben.

¹⁸Anjicku lön raan ci ya manh Nhialic acie awuöc ë looi akölaköl, aye Jethu Wën ë Nhialic tiit guöp, acii jöjrac ye muör acin.

¹⁹Anjicku lön ye yok müth ë Nhialic, ku lön yen jöjrac yen mac kc kuc Nhialic. ²⁰Anjicku aya lön Wën Nhialic acii ben pinynhom ë ten. Ku ë yen acii yo col ajic Nhialic ë yic, yen acii yo col amat yoyiic kek Nhialic, ee rin ci yok mat kek Wënde Jethu Kritho. Acin Nhialic dët ee Nhialic töñ. Ee yeen ë rot yen ë pir aköliriëec ëben bëei. ²¹Ke week miëthkië tieërkë nhiim bak piööc rac ci gam.

Athör ë rou cï Joon göt

Wët nhom

Athör ë rou ëcï Joon göt tënë akut koc cï gam tëdët. Wäär gët yen athöör, Joon ë rot col raandit, ku col akut koc cï gam aye tik ke miëthke. Athör ciek kënë ë jam nhiér kam koc cï gam, ku bi koc yöök bïk röt tiit tënë koc aa lueth ku piëjcden.

Kák tö thïn

Muöth tuej	1-3
Yic ku nhiér	4-6
Lék rin piööc ë lueth	7-11
Muöth ciëen.....	12-13

Ee yen raandit akut koc cï gam, yen agët athör kënë tënë akut koc cï gam cï Nhialic lœc bi rëer keyiic ke cït miëthke. Wek aa nhiaar piändië ëbën, ku acie yen rot yen nhiar we, aa koc ëbën yic cï Nhialic nyuöth ke, kek aa nhiar we piänden yic aya. ²Wek anhiaar ke rin yook ëbën, yok aa yic cï Nhialic nyuööth. Ku yic kucku abuk aa yic akölaköl.

³Bï Nhialic kek Wënde Jethu Kritio yo dœc ku pëlËkë käraackua piny, ku bïk yo col arëer ë duk döörden yic, të rëer yok dhël yic cïk nyuöth yo, ke yo nhiar röt kamkua.

Yic ku nhiér

⁴Yen a ya cï puöu miet apeidit wäär piy yen ye, lön koc kïk weyiic aake lui tecit të cï Nhialic ye nyuöth yo, yen ë kë cï lék yo buk ya looi. ⁵Këya, wek koc cï gam alëk we lön yok aa dhil röt nhiaar ë kamkua. Ku kënë acie löj yam, ee löj theer yic tewäär buööth yok Jethu. ⁶Na nhiaarku röt ayic, ke yok aa dhil kë cï Nhialic lék yo buk looi, looi, rin wäär tuej gem yok wët Jethu, kën cï lék yo buk aa looi ë lön buk röt aa nhiaar kamkua.

⁵ Jn 13:34; 15:12, 17

Lëk rin piööc ë lueth

⁷Yen aluel kënë rin koc kök ë koc wëj nyin aatö thïn, aa koc piööc lueth ë path. Ayekë lueel lön Jethu Kritho akëc bën pinynhom kecit raan. Raan ye lueel kälä, ee koc wëj wei, ku athöj kek raan ater ë Jethu. ⁸Tiëerkë nhiiim bï kockä we ciï wëj, bï käkkun puoth cäk looi tënë Nhialic ciï mär ë path. Tietkë wenhiiim apei bï Nhialic we gäm ariöpdun ébën.

⁹Alëk we, na ye raan juék këde thïn käwäär ci Jethu piööc yiic, ka ciï køj mat kek Nhialic. Ku na ciï raan wët ci Jethu piööc juak ë wëlke ë rot, ka bï mat kek Jethu ku Nhialic Wun. ¹⁰Ku na bö raan tënë we ku ye ke piööc käk ciï thöj kek käk ci Jethu piööc, ke duökkë cöl abö pandun bï bën rëer kek we. Ayi muöth aya duökkë muöth. ¹¹Kënë alëk we, na ye raan muöth raan kënë bï ciët raan ci gam, ka ci rot mät ye. Ku aloi këreec ye looi aya.

Muöth ciëen

¹²Käjuëc apei aake ba lëk we, ku acä wiç ba ke göt athör yic émën. Kë wiëc ba looi, ku aŋäääth aya, ee lön bï yen la keny tënë we, buk la röm ku jiëemku röt ë kamkua, ku yok aabi puöth jal la yum yodhie.

¹³Akut koc ci gam ë tënë ë we muööth.

Athör ë diäk cï Joon göt

Wët nhom

Athör ë diäk ë gët Joon tënë raan tõ akut koc cï gam nhom col Gaiöth. Acï Gaiöth leec thïn wët ë yen koc cï gam kony, ku yöök ke bïk röt tiit ë mony col Diötrepeth.

Käk tõ thïn

Muöth tuej	1-4
Joon acï Gaiöth leec	5-8
Joon acï Diötrepeth nyieeny.....	9-10
Joon acï Demetriöth leec.....	11-12
Muöth ciëen.....	13-14

Ee yen raandit akut koc cï gam, yen acï yi gät athör kënë yin Gaiöth raan nhiaar piändië ëbën. ²Mäthdië, aŋääth yapuöu lön puul yin guöp, ku lön le yin tuej kek luɔidu apath, cimën pîr wëiku ë Nhialic nhom. ³Yen acï puöu bën miet apei wäär biï koc kök cï gam tënë yi, ku lëkkë ya lön yin apir dhël ë Nhialic yic akölaköl. ⁴Na piëj lön mithkiën cï gam cimëndu aa pîr tëcít të cï Nhialic ye nyuöth yo thïn, ke ya col amit puöu apeidit.

Gaiöth acï leec

⁵Mäthdië yin acï käjuëc looi kæk cï koc cï gam kony, koc cï gam ë cath ke piööc wët Jethu, agut koc cie koc pandun. Kënë, acï nyuöth ya lön yin ë raan path cï wët Jethu gam. ⁶Acï koc ca konykä lëk yo, yok koc cï gam tën yen të nhieer yin ke thïn. Ku emën alëk yi ba ñot yi la tuej ke yi kony ë kockä, të jiël kek tënë yi. Kënë adhielkë looi dhël nhieer Nhialic. ⁷Rin kockä aa cath ë baai yic, rin aa koc lui rin Jethu. Acïn kë yekë thiëec, nadë ke lömkë tënë koc cie koc cï gam bi kek röt kony. ⁸Kéya, yok koc cï gam, yok aa dhil kockä gäm kuat kæk wickë ke, rin buk aa kac tök lui yok ke yiny Nhialic yen yekë lëk koc.

¹ Luɔj 19:29; Rom 16:23; 1Kor 1:14

Diötrepeth ku Demetriöth

⁹Wek aaca kaŋ gät athöör theer, wek koc cï gam ë tëen. Ku Diötrepeth aci bën jai ë wëtdië, rin awic bï ya yen wat akut nhom. ¹⁰Të le yen yet pandun, acin kë ba moony tënë koc, ee kák ye Diötrepeth looi yiic èbën, aa kák lueth kek aye lueel yaguöp. Ku yeen aya aloi dët wär kënë, akuec bï kockuan cï gam lor, koc ë cath ke piööc wët Jethu, ku ë jai aya bï koc puöl bïk wämäthakén cï gamkä aa lor, ku ë koc ë koc lor cuɔp wei akut yic. ¹¹Yin mäthdië duk kockä rëec luɔiden ye kiëët, dhiel ë kiëët këpath ye koc path looi. Na loi raan käpath, ke këpuɔth cï looi aye nyuɔoth lön raan kënë ë manh Nhalic, ku raan ë luui kärec, kärec ye looi aaye nyuɔoth lön raan kënë akuc Nhalic.

¹²Kuat raan èbën koc cï gam yiic, aye lueel lön raan col Demetriöth ë raan path. Ee kë cï Nhalic lëk yo buk aa looi yen aye looi. Yen alëk yi lön yeen ë raan path, ku aŋic aya, kuat kë ya lueel rin raan èbën, ee ya yic.

Muɔth ciëen

¹³Käjuëc apei aake nhiaar ba ke lëk yi, ku acä wic ba kek gät athör yic. ¹⁴Kë wiëc ku aŋääth, ee lön bï yen la keny tënë we èmën, ku ë tëen yok abi la yok ku jieemku röt kamkua yodhie. Nhalic abi we col arëër ke döörde. ¹⁵Wämäthakun cï gam rëer ë tën aa yi muɔöth. Miäthkë koc cï gam rëer ke we ë riënskië èbën.

Athör Jut

Wët nhom

Athör Jut acii göt bii koc lëk bik nhüüm tür koc piööc e lueth, koc ye lueel lön ye kek koc ci gam. Kë tö athör ciek kënë yic, yen athör kek athör rou e Piter, raan e koc bi ye kueen deet puöth, bik nuot ke la tuej kek gam wäär ci Nhialic gäm kocken ci wëtde gam.

Käk tö thïn

Muöth	1-2
Awuöc bi koc piööc e lueth yön	3-16
Riel e puöu gam yic	17-23
Röök	24-25

Ee yen Jut, yen alony Jethu Kritho. Ku ya mënhe Jemith.

Yen agët koc ci Nhialic ke coöl, koc pür e nhiér Nhialic Wäda. Ku tit Jethu Kritho ke. ²Calkë döör ku nhiér ku pël piny e wël arëer kek we atheer.

Koc piööc e lueth

³Wek kockien nhiaar, aca them apei ba we gät të ci Jethu Kritho yo kuony thïn yodhie. Ku kë ca tak e kë bi yen we gät nyin yic emen. Ku ba we deet puöth, bæk la tuej kek gam wäär ci Nhialic gäm kacke bi rëer ke ke. ⁴Rin ci koc rec kuc Nhialic röt kuël yoyiic ke kucku ke. Ku reckë wët puöth e Nhialic bi kek dhölken rec thiaan köth thïn. Ku jeikë Jethu Kritho ku ye Bányda. Ku athör theer wël Nhialic acä awuöc bik yön thïn nyuccoth wätheer.

⁵Na cok alon jic wek käkkä ebën, ka wiëc ba ben täk we, yen tëyön ci Nhialic koc Itharel luäk thïn tënë koc pan Ijip. Ku të ci yen koc kük kamken ke ci jai e wëtde ben rac thïn. ⁶Ku takkë aya, lön atuuc nhial wäär ci luɔiden bar nyin ku kueckë bik rëer teden ci tek ke, aa rëer

¹ Mt 13:55; Mk 6:3 ⁵ B.bei 12:51; Kn 14:29-30

ke ke der akölaköl ë muööth yic piiny. Të muk Nhialic ke thïn yet aköl lunjdit bï ke jal tém awuöc thiiek.

⁷Ku muökkë wenhiiim aya yen kewäär cï rot looi ténë Thodom ku Gomora, ku bëei thiök ke ke. Wäär cï koc ke rëer ë geethkä yiic luui cimën atuuc nhialkä, koc wäär cï kepuöth yiék bal. ku kuat kärec kök ye kek röt lööm. Ku émën aaci tém awuöc cï ke cuat many akölriëec ébën yic. Ku bï nyuöth raan ébën yen awuöc ye gäm koc cï luui kärec.

⁸Ku koc rec cï röt kuël yoyiic kä, aa la kakkén ke nyuöth ke käya bik awuöc aa looi kegup ë röt. Aaci riel Nhialic dhöl yic ku lueelké kärec atuuc nhial gup. ⁹Na cok aa tunydit atuuc nhial nhiiim col Maikel ka këc looi. Wäär göth yen kek jöyrac, yon teer kek ye, yena bï guöp Mothith nyaai, yen Maikel nhom akëc jöyrac bën lat, aci bën lueel élä, “Nhialic abi yi tém awuöc!” ¹⁰Ku kockä aa koc mät ku lëetké koc kë käckä deet yic, ku kák njické ke cik ye tak yiic, cimën lääi ë path, luçi ë käkkä abi Nhialic ke nök. ¹¹Abi rëec apei ténë ke! Ee dhél Kain yen acik buoöth yic. Ee rin wëeu ë path yen aye kek awuöc wäär cï Balaam looi, looi aya. Aaci keec wei ténë Nhialic cimën Kora, ku aabi Nhialic nök cimën wäär nök yen Kora. ¹²Ku keek aa yär guöp bëei ténë we, të looi kek kärekkä ke cï gup riöc, të mith wek ke ke akuötdun yic. Ayekë nhiaar kë la guäpden yic kepëc. AA cít luäät ye yom kuaath ku ciü tueny. AA cít tiim cie luök të cok yen a rut, tiim cï meiken nyuän bei. Kockä aa thou arak rou ë luçi adumuööm, ku kakkén rec yekë ke looi cok alon ye kek koc cï gam. ¹³Aa röt jat nhial cimën apuöök ë wärdit yic, bik teden reec kek thïn nyuööth. Aacit kuel cï yiec dhëlden yekë buoöth yic, ë rin cï Nhialic tëcol bï yen ke cuat thïn looi ténë ke akölriëec ébën.

¹⁴Enok, raan kák Nhialic tüj, manh ye kuat Adam yic dhorou yen éci ye lueel theer ë rienken élä, “Nhialic abi bën kek atuucken juëc apei ciü kuen, ¹⁵bik luk bën looi ténë koc. Ku koc la gup adumuööm cï kuec ye, aabï tém awuöc rin kärec juëc cik looi. Ku kärec cik lueel yeguöp!”

¹⁶Kockä aa Nhialic gök akölaköl ke nyieny koc kök. Ee luçi ë dhölken rec kek ayekë ke buoöth yiic. Aa jam ë nhiam rienken ë röt. Ku yekë koc kök math nyin bik ke buoöth cök.

Tir ë nhom ku lëk

¹⁷Ku yeen muökkë wenhiiim wek kockien nhiaar, yen kewäär cï atuuc Bányda Jethu Kritho lëk we. ¹⁸Acik lëk we élä, “Të le aköl lunjdit thiök, ke koc kök rec, koc ke looi kák wic piäthken kepëc aabï tuöl. Ku keek aabï we aa bui.” ¹⁹Kockä kek aa koc tëek yiic, koc ye buoöth yic dhöl

⁷ Cák 19:1-24 ⁹ Dan 10:13, 21; 12:1; Ny 12:7; L.rou 34:6; Dhák 3:2

¹¹ Cák 4:3-8; Kn 22:1-35; 16:1-35 ¹⁴ Cák 5:18; 21:24 ¹⁸ 2Pit 3:3

koc ዕ path, keek aa cīn gup Wēi Nhialic. ²⁰Ku week kockiēn nhiaar lak tueŋ gamdun yic apath cimēn ye Wēi Nhialic we kony bāk aa röök. ²¹Ku muɔkkē röt ዕ nhiēr Nhialic yic, ke we tit Bänyda Jethu Kritho, bī we bēn nyuɔth tē nhieer yen we thīn ku gäm we pīr akölriēec ዕbēn.

²²Yakē koc ሽot ke diu nyuɔth piathdun. ²³Kuɔnykē koc kök bīk cīi la m̄eeec. Ku nyuɔthkē piathdun tēnē koc kök, ke we tit röt ዕ ke bīk we cīi riöp acol käracken yiic, ku bāk cīi la dhölken yiic, dhöl adumuɔjōm.

Röök

²⁴Tēnē Nhialic, raan lēu ye bī we muk bāk cīi lööny wei. Ku bīi we, ku cōl we akäac yenhom diɛɛkde yic ke we mit puɔth, ke cīn kereec rēer ke we, ²⁵tēnē Nhialic, yen Nhialic töŋ tō thīn, yen yo kony, rin Jethu Kritho Bänyda, bī ya leec, ee diëtde, ee riel, ku bäänyde, akölē, ku theer, ku akölriēec ዕbēn! Yenakan.

Nyuuth tënë Joon

Wët nhom

Athör kënë anyuth tënë Joon cï göt wäär guum koc cï gam, rin cï kek la gam tënë Jethu Kritho ke ye Bëny. Wëtdit wic raan gät athöör, ee wët biï koc biï ye kueen riezel puüth bik la ñjöth, bik reér ke ñjöth akööl kärec ke gum.

Abañdit athör kënë yic atö käjuëc wat kekjöth kák cï nyuooth, ku kák cï tüj cï ke kiëet wël yiic, kák ye koc theer wäär cï gam ke deet yiic. Ku aléukë bik reér ke cï moony tënë koc kök ebën. Athör kënë aci guiir ke cït dhöl waak, yen aye ke wël lueel ku ben ke ber yiic dhöl juääc cïi thöj, cït të cï ke wat kööth thïn.

Na cök albn cï täk ye röm kek tecit të ye ke deet yiic thïn athöör yic. Ke wët ciel yic ala gei, dhël Kritho Bänyda, yen Nhialic. Abi koc aterde tiaam alanden akööl ciëen agut Bëny jakrec. Aköl le tiäm kënë thäap, ke koc cï gamaabï dcoç. Ku riop ke piny ë Yam, nhial ë Yam.

Kák tɔ̄ thïn

Wët Nhom	1:1-8
Jök ë nyuuth ku athör cï gät akuut koc kadhorou	1:9-3:22
Athöör kek adök kadhorou	4:1-8:1
Kej kadhorou	8:2-11:19
Jöñrac ku lääi karou	12:1-13:18
Anyuth kök juëc.....	14:1-15:8
Riääk puüu ë Nhialic	16:1-21
Riäj Babilon ku tiäm cï koc ater Nhialic tiaam.....	17:1-20:10
Luñdit	20:11-15
Nhial ku piny ku Jeruthalem ë Yam	21:1-22:5
Thök ë Wël	22:6-21

Wël tuej

1 A athör kënë yic Joon aci käj gät piny, käk ci Jethu Kritho nyuɔoth. Aci Nhialic looi bi käkkä tij, rin bi kacke col aŋic käk bi röt looi nün thiikkä yiic. Raan ci loc ku dɔc acä atunyden nhial tuɔc aluɔnyde bi læk athön kënë. ²Joon aci käk ci tij ebën lueel. Yeen acä athön bɔ tënë Nhialic gät piny, ku käk ci Jethu Kritho nyuɔth ye.

³Raan mit puöu ë raan bä athön kënë kuën kɔc ci gam, athön bɔ tënë Nhialic. Ku kɔc mit puɔth, aa kɔc bi ye piŋ ku thekké kë ye lueel, rin t̄ bi Nhialic käkkä col aloi röt aci thiijk.

Muɔth tënë akuut kɔc ci gam kadhorou

⁴Ee yen Joon, yen agët tënë akuut kɔc ci gam ë bëei Athia yiic.

Yen aröök lɔn bi wek nhiér ku dɔɔr yök tënë Nhialic. Yen tɔ thìn emen, ku arëer thìn têtheeryɔn, ku yen bi bën. Wek aabi nhiér ku dɔɔr yök tënë wëi kadhorou ë thony Nhialic nhom, ⁵ku tënë Jethu Kritho, raan yen nyooth yic rin Nhialic. Yen ë ye raan tuej ci rot jɔt ë thou yic, ee yen amac banyjaknhiiṁ ebën pinynhom aya.

Yeen anhiar yo, ku ajuérden ci yen rot juuar bi thou, eci yen yo wëer bei adumuɔɔmkua yiic, ⁶ku looi yo buk aa kɔc luui Nhialicde ku ye Wun, diik ku riel aa kakké akölriëec ebën. Yenakan.

⁷Tiënké, yen abɔ pial yiic. Abi raan ebën tij, agut kɔc wääär näk ye. Kɔc pinynhom ebën aabi dhiau ë riенke. Këya abi ciët kënë! Yenakan.

⁸Aye Bëny Nhialic lueel elä, “Ee yen jök ë cök ku yen thök ë käj.” Nhialic Madhol tɔ thìn emen, ku arëer têtheeryɔn, ku yen bi bën.

Tij Raan ci loc ku dɔc

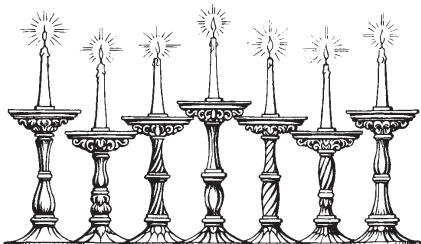
⁹Ee yen Joon mənhkui dun, week ebën wek kɔc tuɔc athör kënë, ke ya ye raan ci wët Jethu gam cimëndun. Ku rin ë kënë yok aa tök, ku yen agum aya cimëndun. Ku yen abi rëer ë bääny Nhialic yic kek we aya, ku yen alir puɔu cimëndun. Yen a ya mac golgol Patmoth nhom, golgol rëer Adëkdieet yic, rin ci yen wët Nhialic, ku yiny Jethu nyuɔoth. ¹⁰Wëi Nhialic aake ci bën yaguɔp aköl Nhialic. Guɔ röldit la wic cít kaŋ piŋ ke jam yakju ciëen. ¹¹Ku lueel, “Gät kë ye tij athöör yic ebën, ku tuɔc athöör tënë akuut kɔc ci gam ë bëei kadhorou yiic, Epethuth, Thimirna, Pergamum, Thiatira Thardith, Piladelpia ku Lodikia.”

¹²Guɔ rot wel ba raan jam tij, nawën wel yanhom, ke ya tij käk ye many adök took kenhiiṁ ci looi miliän tɔc kadhorou, ke käac.

¹³Ku këcít manh raan ke käac keciel yiic, ku a cieŋ alanh diit ye paat

^{1:4} B.bei 3:14; Ny 4:5 ^{1:5} Ith 55:4; Wk 89:27 ^{1:6} B.bei 19:6; Ny 5:10 ^{1:7} Dan 7:13; Mt 24:30; Mk 13:26; Lk 21:27; 1The 4:17; Dhák 12:10; Jn 19:34, 37 ^{1:8} Ny 22:13; B.bei 3:14 ^{1:13} Dan 7:13; 10:5

koc kööth è piny kuaar yet yecök, kek karkar diit cii looi milän töc yepesem.
14Nhimken è nhom aake yer ka cít gai tueny deñ, ku adëp nyin cimën mac.
15Ku cök ala diardiar cít ban cii coth köü, ku akök yic apei cít löör puç koc. **16**Yen wén amuk kuel kadhorou ciinden cuëc, ku amuk pal diit moth è thok kedhie bö bei yethok. Ku dëp nyin cít ruel aköl ciel yic.

Ke ya tüj käk ye many adök took kenhüüm (1:12)

17Wén tüj yen ye, ke ya wiëek piny yecök ciët ya cii thou. Go ya thany nhom ciinden cuëc ku lueel, “Duk riïc. Ee yen jök è cök ku yen thök è käj. **18**Yen è pïr, yen a ya cii thou ku èmën yen aci ben pïr akölriëec èbën. Yen amuk wënh riët yööt è thou ku yööt pïr aya.

19“Yin adhil käkkä göt èbën, käk ye tüj èmën ku käk bii röt loo akoldä. **20**Ku kuel kadhorou, ca tüj köndiën cuëc, wëtden yic, atuuc nhial kadhorou, ténë akuut koc cii gam kadhorou. Ku käk käac käk ye many adök took kenhüüm akuut koc cii gam kadhorou.”

Athön ténë koc cii gam Epethuth

2 “Yin awiëc ba athöör gät akut koc cii gam gen Epethuth, raan muk kuel kadhorou ciinden cuëc ku ciëth kam käj kadhorou ye many adök took kenhüüm, aye lueel ténë we èlä.

2Anjiec yen té cii wek piir thín è piërdun yic. Anjiec yen têril cii wek luui thín ke we koc cii gam, ku té cii wek käril yiic göök thín. Anjiec lón cii wek ye bii lëu bæk koc è luui kärec puöl bik ke ya looi weljom. Wek aaci koc ye lueel lón ye kek atuuc Jethu them, ku acäk bén yök lón ye kek alueth è path. **3**Anjiec lón guum wek riënkïë we lir puöth, ku wek këc puöth bath. **4**Ku kë maan ténë we akin, wek aciï yen nhaar èmën cimën theer wäär puç wek gam. **5**Këya, muökkë weniüüm yen té cäk dööt luoi kärec yiic! Pälkë luoi kärec, ku piëärkë cít têtheer wäär puç wek wët ca lëk we gam. Na lak tuej ke we lui kärec, ke yen abi la ténë we, ku la we tém awuöc bii yen këdun ye wek many adök took yenhom nyaai teden këec yen thín. **6**Ku wek ya leec rin meen wek käk ye koc Nikolauth looi cimën meen yen ke aya.

7“Na lakkë yith, ke we piij kë ye Wëi Nhialic lëk akuut koc cii gam. Yen abi koc cii jõnjrac tiaam gäm yic bik miith tim è pïr cam, tim rëer gör è Nhialic yic!

1:13 Dan 7:13; 10:5 1:14-15 Dan 7:9; 10:6 1:15 Edhe 1:24; 43:2 1:17 Ith 44:6; 48:12; Ny 2:8; 22:13
 2:7 Cäk 2:9; Ny 22:2; Edhe 28:13; 31:8

Athön tënë koc cï gam Thimirna

8“Yin awiēc ba athöör gät tënë akut koc cï gam gen Thimirna élä, kënë é wët raan kän col ajök röt ku col ke aa thök, raan cï thou ku ben pîr aya, aye lueel,

9Yen ajic käril rëer wek thïn, ajiëc lñn wek aa ñjöj ku wek ajiëek wepuöth. Yen ajic kärec ye lueel wegup koc ye lueel ka koc cï Nhialic lçc, ku é lueth é path. Ku keek aa koc akut jöjrac. **10**Duökké riöc gum bï wek gum émén. Piënké! Jöjrac aci thiöök kek të bï yen koc kök kamkun mac rin bï yen gamdun them. Wek abi rëer ater yic nün kathiäär ku duökké puöth go bath wëtdië yic cök alñn nëk we, rin wek aaba gäm pîr akölriëec ébën ke ye yen ariöp.

11“Na lakké yïth, ke we piy kë ye Wëi Nhialic lëk akuut koc cï gam. Ku raan bï jöjrac tiaam, acin këreec bï ye yok alanayon é thon yic rou.

Athön tënë koc cï gam Pergamum

12“Yin awiēc bää athöör gät tënë akut koc cï gam gen Pergamum, kënë athön bö tënë raan muk pal cï ther thok kedhie.

13Yen ajic të rëer wek thïn gen mec jöjrac. Wek aa koc wëtdië é cök, ku wek akëc puöth dhör gamdun yic tënë ya. Wek akëc gamdun waar yic, agut wäär cök Antipäth raan ye nyuçoth kák ye looi yiic lñn ee yen raandië nök gendun é tëen, gen mec jöjrac.

14Ku ala kähii maan tënë we, koc kök weyiic aa piööc Balaam buçoth yic, Balaam wäär nyuth Balak të bï yen koc Itharel col aloi adumuööm thïn. Ku lëu bïk riij cuet, riij län cï näk jak, ku loikë kák bal. **15**Ku këlä aya, koc kök weyiic aa piööc koc Nikolauth buçoth yic. **16**Pälké luji kärec! Na cák päl ke yen abi bën kek é pal bën bei yathok bï yen kockä tém awuöc. **17**Na lakké yïth, ke we piy kë ye Wëi Nhialic lëk akuut koc cï gam. Yen abi raan cï jöjrac tiaam gäm abaŋ ayum nhial cï Nhialic tööu, ku gäm alel yer, alel cï rin yam cïn raan ñjic ke göt yekjou, na cie raan cï gäm ye.

Athön tënë koc cï gam Thiatira

18“Yin awiēc ba athöör gät akut koc cï gam gen Thiatira élä, käkkä aa wël bö tënë Wëi Nhialic raan nyin dëp cít mac, ku le cök diardiar cít ban cï coth kœu.

19Yen ajic kák yakë ke looi. Ajiëc lñn wek aanhiar röt kamkun, ku wek aa muk gamdun. Ajiëc yen të cï wek röt kuñy thïn

2:8 Ith 44:6; 48:12; Ny 1:17; 22:13 **2:11** Ny 20:14; 21:8 **2:14** Kn 22:5, 7; 31:16; L.rou 23:4; Kn 25:1-3
2:17 B.bei 16:14-15; 16:33-34; Jn 6:48-50; Ith 62:2; 65:15

kamkun, ku tē guum wek thīn, anjiec lōn wek aaloi käjuēc wär kāk wääär tuej. ²⁰Ku yen ala kēthiin maan tēnē we, wek aaci tik puöl tiij cōl Jedhebel ye lueel ke raan kāk Nhialic tiij. Ku piööcde ē kackiē thel luoi kāk bal yiic, ku camkē miéth cī juér jak cī kiëet. ²¹Aca lēk bī yepuöu dhuök ciëen, ku aci jai bī yepuöu dhuök ciëen. ²²Ku käya, aba cōl atuany ku kōc kāk bal looi kek ye aabi gum apei tē ciï kek kepuöth dhuk ciëen, ku pälkē kärec yekē ke looi kek ye. ²³Kōc cī piööcde gam aa ba nōk, ku aabi akuut kōc cī gam ebēn jal njic lōn yen ē raan ē kē tō raan puöu ebēn njic, ku njec kuat kē wic. Ku kuat raan ebēn aba tēm awuöc cít kē cī looi.

²⁴“Ku emēn aba lēk kōc abēk kamkun gen Thiatira, kōc kēc piööc rēec ē tiij buçoth yic, ku wek aakēc luui kē ye kacke cōl, ‘Aye kē cī thiaan apei cī jojrac moony.’ Aya lēk we lōn wek acä bī mäc dēt ril yic. ²⁵Wek aadhil la tuej ke we gam wëtdiē, yet tē bī yen bēn. ²⁶Yen abi kōc cī jojrac tiaam, ku lek tuej ke loi wëtdiē yet tē bī yen dhuk gäm riel bïk pinynhom mac. ²⁷Aabi pinynhom mac riel ke cïn anjuän, ku abi kthuör piny ku thorkē ke cïmēn töny cī looi ē tiçp. ²⁸Rielden abi thöñ kek riel ca yok tēnē Wä. Aaba gäm ciëer aya, ciëer bī ke nyuöth tiäm cī kek tiäm. ²⁹Na lakkē yith, ke we piñ kē cī Wēi Nhialic lēk akuut kōc cī gam.

Athön tēnē kōc cī gam gen Thardith

3 “Yin awiēc ba athöör gät tēnē akut kōc cī gam gen Thardith elä, raan mac wēi kadhorou thöny Nhialic nhom, ku amuk kuel kadhorou, ee we tuöc wēt kēnē,

Yen anjic kuat kāk cäk looi ebēn, anjiec lōn ye wek ye tak lōn piür wek cōk alōn cī wek thou. ²Aca yok lōn piërdun ke we ye kōc cī gam aciï thöñ kek tē cī Nhialic ye guieer thīn. Käya, pääckē nïn yic, ku dhuökkē riel yam ē pïr kōc cī gam yic ke we kēc guo thou ē gïm. ³Muökkē yith wääär cī piööc tēnē we nhiiim, ku thekkē ke. Pälkē luoi

Akuut kadhorou kōc cī gam (2:1 - 3:22)

2:20 1Bj 16:31; 2Bj 9:22, 30 2:23 Wk 7:9; Jer 17:10; Wk 62:12 2:26-27 Wk 2:8-9

3:3 Mt 24:43-44; Lk 12:39-40; Ny 16:15

kärec ku dhuökkë wepuöth ciëen adumuöömkun yiic. Pääckë ba rot ciï kuël wegup ciët ya ye cuär ë bën baai waköu. Ku acii bï njic ba bën nen. ⁴Ku na cök a käya ke wek ajojt we la koc lik Thardith, koc koc luui kärec. Keek aabi cath kek ya ke cieñ alëth yer, rin aala yic bïk looi käya. ⁵Raan bï riel jõjrac tiaam cimën ë kek abä alëth yer cieñ. Ku riënke acä bï nyaai athör pür yic. Të le yen kööc Wä nhom kek attucken nhial ye luööji, aba lueel yenhom lön njic yen ë raan kënë. ⁶Na lakkë yith, ke we piñ kë ye Wëi Nhialic lëk akuut koc ci gam.

Athön tënë koc ci gam gen Piladelpia

⁷“Yin awiëc ba athöör gät tënë akut koc ci gam gen Piladelpia elä, raan la guöp Wëi Nhialic ku yic, yen la riel bï koc Nhialic mac nyin bënyajaknhom Debit. Ku të ñeëny yen yöt thok ka cïn raan lëu ye bï thiöök. Ku të thiöök yen yöt thok ka cïn raan lëu ye bï ñaany.

⁸Yen ajic kæk yakë ke looi, ajiec lön le wek riel koor, ku wek aa ajojt we buoth piööcdië yic ku thekkë ya. Tiëjkë yöt aca ñaany thok wenhiiim, ku acin raan lëu ye bï ben thiöök thok. ⁹Tiëjkë, yen abi koc kek koc jõjrac, alueth ye lueel lön ye kek koc ci Nhialic lœc looi bïk tö wecök, ku bïk deet yic lön nhieer yen we. ¹⁰Wek aci gum riel ë thok cït tewäär ciï yen we lëk thïn. Käya, wek aba kony aya të le nïn thök, nïn bï yen koc pür ebën them pinynhom. ¹¹Yen abö ëmën, muökkë kë cäk yön apath, bï ciën raan rum këpeth cäk yön rin ci wek tiäm. ¹²Raan bï riel jõjrac göök aba looi ke ye thel ril yön ye Nhialic door thïn, Nhialic yen ya luööji. Raan kënë acii bï kaç jäl ë tëen. Aba gät kœ rin Nhialicdië ku rin Jeruthalem yam, yen rin gen ë Nhialicdië bï bën bei tënë Nhialic nhial. Aba göt kœ aya rinkiën yam.

¹³“Na lakkë yith, ke we piñ kë ye Wëi Nhialic lëk akuut koc ci gam.

Athön tënë koc ci gam gen Lodikia

¹⁴“Yin awiëc ba athöör gät tënë akut koc ci gam gen Lodikia elä, raan yen Yenakan. Yen ci yiny Nhialic nyuooth ë cök, ku ë yen aci kériëec ebën ci Nhialic jöök cök cak, aye lueel elä,

¹⁵Yen ajic kæk cäk looi ebën, wek aa këc yen jai, tëdë wek aa këc yen lor piäthkun ebën, na we ye röt mat abak, diët apath yapuöu. ¹⁶Ku rin këc piäthkun röt mat abak, yen abi jai ë we.

3:8 Mt 24:43-44; Lk 12:39-40; Ny 16:15 3:5 B.bei 32:32-33; Wk 69:28; Ny 20:12; Mt 10:32; Lk 12:8
3:7 Ith 22:22; Jop 12:14 3:9 Ith 49:23; 60:14; 43:4 3:12 Ny 21:2; Ith 62:2; 65:15 3:14 Këj 8:22

¹⁷Yiin aye lueel, ‘Yen ajak! Acin kē ḥoŋ ya, acin kē ben wič.’ Ku acii ḥic yen tē ye yin laan aŋāŋ thīn. Yin aŋāŋ ē cath ke cīn kē ceŋ, ku yin ē cōr. ¹⁸Rin ē kēnē, yin alēk bī ya mīlāŋ tōc la wic yen yōc tēnē ya, bī yin jieek yōk thīn. Yin adhil alēth yer yōc aya ba ke tāau yīkōu, ku bī kewāär yin cath yīkōu path ke cīn alanh cieŋ liu ba guōp cīi ben riōjōc ē kōc, ku yōc kē ye kōc kenyin tōc ba tāau yīnyin rin bī yin daai. ¹⁹Kōc nhiaar aa ya māt ku tēm ke awuōc, kēya rēerkē apath ku pälkē luči kārec bāk puōth miet. ²⁰Pälkē weyīth piny, yen ē yaröl tuŋ yōndun thok. Na le raan piŋ yaröl ku ḥeeeny yōt thok ke yen ala thīn, ku laar ku māäth kek ye. ²¹Yen abi raan cī riel jōnrac göök gām yic bī nyuc ē thööc nhom yalōōm. Kēnē abi ciēt ēmēn cī yen riel jōnrac göök ku nyuōjōc ē thööc nhom Wā lōōm.

²²“Na lakkē yīth, ke we piŋ kē ye Wēi Nhialic lēk akuut kōc cī gam.”

Thöny pan Nhialic

4 Tēwēn cī yen kakkā ēbēn tīŋ, ke ya ben nyuōjōth aya, ku tiēŋ yōt thok ke ḥaany pan Nhialic. Ku kē ca piŋ tueŋ ē raan jam tēnē ya röldit la wic cīt kaj ke ye lueel, “Bäär nhial tēn ku yin aba col atiŋ kakkā bī rōt looi ye kēnē cōk.” ²Nyin yic ē tēen ke Wēi Nhialic la yaguōp. Ku tiēŋ thööc ē tēen pan Nhialic ku raan ke cī nyuc yenhom. ³Raan cī nyuc ē thööc adēp nyin bilbil cīt kuur yer dhēŋ, ku kēdīt cīt mīt ke cī thööc gööl piny, ke dēp birbir. ⁴Ku aləŋthīn kewēn cī thööc gööl piny yic, thööc kōk kathiärou ku ḥuan aake kāac thīn, ku kōcdit kathiärou ku ḥuan aake cī nyuc kenhiiim. Ku keek aake cieŋ alēth yer ku ajōm ē bāny kenhiiim. ⁵Thööc abier ku mēer nhial ciēt ye deŋ. Thööc nhom tueŋ mēc adōk kadhorou aake dēp thīn, kakkā aake ye Wēi Nhialic kadhorou. ⁶Aya, thööc nhom tueŋ, ala ke dīt cīt baar ē wär cī looi macar dēp la bilbil. Ku thööc kōu tēn ku tēn, lääi kaŋuan la nyin juēc kenhiiim ku kekōjōth aya aake tō thīn. ⁷Län tueŋ acīt kōor, ku län ye kek rou acīt muɔr ē wen, ku län ye kek diäk acīt nhom raan, ku län ye kek ḥuan acīt lienh tōŋ pär nhial. ⁸Keek ēbēn ḥek ē la wuɔk kadätem la nyin juēc keyiic ku kekōth ayeer. Aa waak ket akōl ku wēer ēlā,

“Alēec, alēec, alēec tēnē Bēny Nhialic Madhōl

tō thīn ēmēn ku arēer tētheeryōn, ku yen bī bēn.”

⁹Lääi kaŋuan aa diet ket tēnē raan cī nyuc thööc nhom, pīr akōlriēēc ēbēn. Aa ket waak leec kek ye lōn ril yen ku le diikdit. Tē looi kek ye

^{3:19} Kēj 3:12; Yēb 12:6 **4:2-3** Edhe 1:26-28; 10:1 **4:5** B.bei 19:16; Ny 8:5; 11:19; 16:18; Edhe 1:13; Ny 1:4; Dhäk 4:2 **4:6-7** Edhe 1:22, 5-10; 10:14 **4:8** Edhe 1:18; 10:12; Ith 6:2-3

käya, ¹⁰kɔcdit kathiärou ku ḥuan aa kenhiöl guöt piny raan cī nyuc è thööc nhom cök, ku dorkë raan pîr akölriëec èbën. Ku cuetkë ajämken piny è thööc nhom, ku luelkë,

¹¹“Yin ala yic, buk yïin a door Bänyda Nhialic,
ku gëmku yïin aleec rin le yin riel ku diik.
Rin yin aci kériëec èbën cak,
ku rienu yen aci yin kériëec èbën cak ku pîrkë.”

Athöör ku Manh Amääl

5 Ku tiëj athöör ke muk raan cī nyuc thööc nhom ciinden cuëc. Athöör aci göt yic ku yeköu aya, ku aci nuet thok theny kadhorou. ²Ku tiëj atuny Nhialic ril apei, ke thiëc röldit, “Yeja la yic bï thaany kuem athöör thok ku liep athöör yic?” ³Ku acin raan pan Nhialic, nadë ke ye pinynhom ku piiny tiop yic la riel bï athöör pet yic ku kueen. ⁴Guo dhiau apei rin cïn yen raan cī yok ke la cök bï looi käya. ⁵Go raan tök kɔcdit lëk ya, “Päl dhiëeu! Tiij köör, raan kuat Juda wundit Debit wäär è bënyjakanhom yen aci jöyrac tiaam, käya yen alëu ye bï theny kadhorou kuem ku pet athöör yic.”

⁶Ku tiëj Manh Amääl è thon ke käac è thöny bënyjakanhom ciel yic. Yeen aci läai pîr kañuan ku kɔcdit gööm piny. Ku Manh Amääl aca tiij ke ciët cï nök. Ku ala tuj kadhorou ku nyin kadhorou kek Wëi Nhialic kadhorou cii tujöc pinynhom èbën. ⁷Go Manh Amääl la ku lööm athör tö ciin cuëc ténë ye cii nyuc thööc nhom. ⁸Tewen cii yen ye lööm, ke läai pîr kañuan ku kɔcdit kathiärou ku ḥuan, gut kenhiöl piny yenhom, ku kɔcdit aake muk thoom ku aduuk cii looi mïlëjöj töc cii thiäj adöj ijir, yen tö nyin röök koc è Nhialic luëjöi. ⁹Ku ketkë waak è yam élä,

“Yin ala yic ba athöör lööm ku kuem theny yethok.

Rin cii koc yi nök ku riemu yen aci yin koc pinynhom,
dhiëth ku wuët ku thok èbën yçoc bïk aa koc è Nhialic èmën.

¹⁰Yin aci keek col aaye koc Nhialicda luëjöi.
Ku aabii pinynhom mac.”

¹¹Ku ben daai, ku piej rööl atuuc nhial juëc apeidit cii kuen ke käac ke cii thööc gööm piny, ku läai pîr kañuan ku kɔcdit, ¹²aake kêt waak röldit apei,

“Manh Amääl wäär cii nök yen ala yic.

Adhil leec rin rielden tö kek yeen,
ku jieek ku ḥiny käj, ku diik, aa dhil athëëkdit apei yok
thiñ.”

5:1 Edhe 2:9-10; Ith 29:11 5:5 Cäk 49:9; Ith 11:1, 10 5:6 Ith 53:7; Dhäk 4:10 5:8 Wk 141:2
5:9 Wk 33:3; 98:1; Ith 42:10 5:10 B.bei 19:6; Ny 1:6 5:11 Dan 7:10

¹³Ku pieŋ kuat kē pīr ēbēn tō pan Nhialic ku pinynhom, ku piiny tiɔp yic ku wēr yiic ēbēn ke kēt ēlā,

“Tēnē yeen cī nyuc thööc nhom ku tēnē Manh Amääl,
bī aleec ku athēēk ku diik ku riel aa kakkē akölriëec ēbēn!”

¹⁴Ku gēm lääi pīr kaļuan, “Yenakan.” Ku gut kōcdit kenhič piny ku dorkē.

Theny

6 Guč Manh Amääl tūj ke kuem thaany tueŋ kam theny kadhorou, ku pieŋ län tök kam lääi kaļuan pīr ke lueel röldit apei cīt mär ē deŋ, “Bääär!” ²Ku tiēŋ piny, go ya mathiäŋ yer yen tiēŋ, ku raan cath ē ye amuk dhaŋ ke wieth, ku gēm ajöm ē bēny bī tääu yenhom. Ku jiēl bī la pinynhom, cīt kēny cī tōŋ dhoŋ ku cop kōc ater.

³Ku kuem Manh Amääl thaany ē rou thok, ku pieŋ län pīr ē rou ke jam röldit ēlā, “Bääär!” ⁴Ku bö mathiäŋ thith bei tēwēn. Ku raan cath ē yeen acī gäm riel bī kōc cōl aathär pinynhom, ku bī kōc röt nök ē röt. Ku gēm paldit ye kōc thör.

⁵Ku ben Manh Amääl thaany ē diäk kuem, ku pieŋ rōl ē diäk län pīr ke lueel, “Bääär!” Ku tiēŋ piny, go ya mathiäŋ col yen tiēŋ ku raan cath ē ye amuk wēnh ye kāŋ them yecin. ⁶Guč kē cīt rōl raan piŋ ke jam kam lääi kaļuan pīr yiic ku lueel, “Aduŋ abīk yen ariöp akäl tök, ku aduuk kadiäk ayiēer kek ariöp akäl tök. Ku duökkē tiim ye miök yön thīn ku tiim ye cam rec.”

⁷Ku ben Manh Amääl thaany ē ḥuan kuem thok, ku pieŋ rōl län ē ḥuan pīr ku lueel, “Bääär!” ⁸Ku tiēŋ mathiäŋ cīn kīt la gei, ku raan cath ē ye ala rin, “Thou,” Ku rin kōk cōl, “Piny ē Thou,” Ke bučoth cōk ke cīi yiic mec. Keek aake cī gäm riel bīk tēcīt aban ḥuan kōc pinynhom yiic nök ē tōŋ ku cōk, ku lääi roor.

⁹Ku ben Manh Amääl thaany ē dhiēc kuem thok, ku tiēŋ wēi kōc wääär cī nök ariäk cōk rin cī kek wēt Nhialic gam puöü ēbēn, ku yekē lueel. ¹⁰Go wēi kiu röldit apei ku luelkē, “Bēny yīn ala cōk ku yīn ē yic! Ye nēn bī yen rot jäl looi ba kōc pinynhom tēm awuöc rin cī kek yo nök?” ¹¹Go ḥek kamken aa gäm alanh yer, ku lēk ke bīk tīt tēthīn-nyōt yet tē bī akuēn kōc lui ke ke, ku miëthakēn kek ke bī nök ēbēn cīmēnden, jäl tuööm.

¹²Ku tiēŋ Manh Amääl ke kuem thaany ē dätem thok. Ku ya ayiēēkyiēēk pinydīt tet yen loi rot, ku loi akōl rot bī cuol cīt alanh col, ku wel pēei yenyin bī ya malual cīt riem. ¹³Ku lööny kuel piny nhial cīmēn ḥam cī lučk ye yom tē piny tē yiēēk yen tim. ¹⁴Ku dol nhial rot

6:2 Dhäk 1:8; 6:3, 6 6:4 Dhäk 1:8; 6:2 6:5 Dhäk 6:2, 6 6:8 Edhe 14:21 6:12 Ny 11:13; 16:18;
Ith 13:10; Juel 2:10, 31; 3:15; Mt 24:29; Mk 13:24-25; Lk 21:25 6:13-14 Ith 34:4

ciët ye athöör ku mër, ku nyeei kuör ku golgol tö wiir röt è nyienken yiic. ¹⁵ Go banyajaknhiiim è pinynhom, ku bany mëc, ku bany apuruuk ku ajieek, koc thiek yiic ku aloony, ku koc cie aloony them bik thiaan è kuör yiic, tädë ke ye kuör nhiiim. ¹⁶ Ku yeké cööt kuör yiic ku aleel yiic, ku luelké, “Aa wek kuörkä kuömké yonhiiim bï raan rëer è thööc nhom yo ciï tüj. Ku Manh Amääl acii bï lëu bï yo ben tém awuöc. ¹⁷ Ee yic aköldit bï Nhialic ku Manh Amääl raan ebën tém awuöc aci bën, ku acin raan bï awuöc kënë göök?”

Koc 144,000 Itharel

7 Ku ben atuuc nhial kaujuan tüj ke käac guök è piny kaujuan yiic, ke ke jác yom è bën guök kaujuan yiic nhom, bï ciën yom ben buök è pinynhom, tädë wér yiic, tädë kuat tim nhom. ² Ku tiëj atuny dët ke bö bei të ye aköl nyin bën thìn, ke muk thaany Nhialic pïr, ku col atuny kënë röldit atuuc nhial kaujuan wäär cï gäm riel bik pinynhom agut cï wér. ³ Ku lueel, “Duökké piny ku wér ku tiim rec, yet të bï yok koc cï Nhialic gam ebën yiék nhiiim kit kenhiim tuej.” ⁴ Ku lëk raandä yen, lönakuën koc la nhiiim thaany è Nhialic koc Itharel yiic aa koc 144,000 è kuat thiäär ku rou Itharel yiic, ⁵⁻⁸ tim thiäär ku rou kuat Itharel tök yic, Juda, Ruben, Gat, Acer, Naptalii, Manathe, Thimaan, Lebi, Ithakar, Dhebulun, Jothep, ku Benjamin.

Koc juëc käac pan Nhialic

⁹ Ku diël yanyin piny, ke ya tüj koc juëc ciï lëu bï ke kueen. Keek akuut kam kuat dhiëth, ku wuöt, ku thok koc rëer pinynhom ebën. Ku keek aake käac è thööc nhom tuej ku jol a Manh Amääl, ku aake cieñ alëth yer ku keek ebën aake muk wuök agëp kecin. ¹⁰ Ku kiiukë röldit apei ku luelké,

“Nhialicdan rëer thööc nhom ku Manh Amääl kek aa yook luök.”

¹¹ Ku atuuc ebën aake käac ke cï thööc, ku kocdit, ku jol aa lääi pïr kaujuan gööm, ku gutkë kenhiol piny è thööc nhom tuej ku dorkë Nhialic, ¹² ku luelké,

“Yenakan! Bï aleec, ku diik, ku njny käj ku gam riel, ku athëek, ku rieldit apei ku lec aa käk Nhialicda akörlriëec ebën. Yenakan.”

¹³ Go raan tök kam kocdit wén ya thiëec ku lueel, “Ye yinja koc cieñ alëth yerkä, ku bik tënен?”

6:13-14 Ith 34:4 6:14 Ny 16:20 6:15 Ith 2:19, 21 6:16 Yoth 10:8; Lk 23:30
6:17 Juel 2:11; Mal 3:2 7:1 Jer 49:36; Dan 7:2; Dhäk 6:5 7:3 Edhe 9:4, 6

¹⁴Guɔ̄ dhuk nhom, “Aa kuɔ̄c ke, bëny. Ee yin ajic ke.” Go lueel, “Kekkä aa kɔ̄c c̄i tēēk käril yiic ku guumkē. Aacä aläthken lɔ̄k riem Manh Amääl b̄i ke looi b̄ik yer. ¹⁵Ku ë yen aye kek kɔ̄jöc thöny Nhialic nhom ku yeké luɔ̄jöi aköl ku wëér luajde, ku yen c̄i nyuc ë thööc nhom abi ke aa kony ë rëérde thün. ¹⁶Keek aaciï rou ku cɔ̄k b̄i ben nök acin, tēdē ke ya aköl tuc yen ben ke nyop gup, ¹⁷rin Manh Amääl yen rëér thööc yic ciel abi ya abiɔ̄jden. Ku abi ke la dëēk nyin piu ë pîr, ku aabï Nhialic weec nyin ë piu wäär dhieeu kek.”

Thaany ë dhorou

8 Nawën ŋany Manh Amääl thaany ë dhorou thok, kam wén ke piny la bit tēthin-nyoɔ̄t koor. ²Ku tiëj atuuc kadhorou ke käac Nhialic nhom ku ŋek ke c̄i yiék kaŋ.

³Ku b̄o atuny dët, ku këēc ariäk lɔ̄jöm ke muk kë ye adöj ŋjir took thün c̄i looi mïlänj tōc. Ku yeen écii gäm adȫk juëc ŋjir apei, b̄i ke juaar kek röök kɔ̄c ë Nhialic ariäk c̄i looi mïlänj tōc nhom, rëér ë thööc lɔ̄jöm. ⁴Ku la tol adöj ŋjir c̄i took nhial, kek röök kɔ̄c ë Nhialic muk atuny nhial käac Nhialic nhom. ⁵Go atuny kë ye adȫk took thün lõööm, ku muɔ̄c yic many rëér ariäk nhom ku cuet piny. Ku piŋ kë c̄it mär ë deŋ ku bir, ku loi ayiɛɛkyiɛɛk rot.

Kεŋ

⁶Go atuuc kadhorou la kεŋ kadhorou röt guiir b̄ik ke kooth. ⁷Go atuny tueŋ kaŋde kooth yic, go ya gɔ̄i ku many c̄i liääp kek riem kek lõöny pinynhom. Go mac tööj ë diäk tiim ku wal c̄i cil pinynhom nyop.

⁸Go atuny ë rou kaŋde kooth yic, go ya këdïit c̄it kuur ë mac yen piir rot adëkdïet yic. Go tööj ë diäk rot waar b̄i ya riem. ⁹Go tööj ë diäk kák pîr adëkdïet thou, ku rec tööj ë diäk riëth.

¹⁰Ku koth atuny ë diäk kaŋde. Go ya kueldïit apei dëp yen lõöny tööj ë diäk wër ku nyin piu ye dek yiic. ¹¹Ku rin ë kuel kënë acol këkec yɔ̄r. Go piu röt wel b̄ik kεc, ku kɔ̄c juëc ke c̄i dek thün aaci b̄en thou rin c̄i piu kεc.

¹²Go atuny ë ŋuan kaŋde kooth. Go tööj ë diäk aköl ku p̄eei ku kuel rac abi tööj ë diäk ruelden yic liu. Ku c̄in ruel tööj ë diäk aköl ku wëér.

¹³Ku jal jat yanyin, ke ye acu yen tiëj ke pär nhial, ku pięj ke cöt röldïit apei ku lueel, “Ye këreec ë dä! Ye këreec ë dä tēnë kɔ̄c ë pinynhom rin aabï käreec yök, tē le atuuc kök kadiäk kεŋ kooth yiic.”

^{7:14} Dan 12:1; Mt 24:21; Mk 13:19 ^{7:16} Ith 49:10 ^{7:17} Wk 23:1; Edhe 34:23; Wk 23:2; Ith 49:10; 25:8 ^{8:3} Amo 9:1; B.bei 30:1, 3 ^{8:5} Leb 16:12; Edhe 10:2; B.bei 19:16; Ny 11:19; 16:18 ^{8:7} B.bei 9:23-25; Edhe 38:22 ^{8:10} Ith 14:12 ^{8:11} Jer 9:15 ^{8:12} Ith 13:10; Edhe 32:7; Juel 2:10, 31; 3:15

9 Ku koth atuny ë dhiëc kañde. Guɔ kuel cï lööny ë pinynhom tij, ku yeen aciï gäm wënh ë riët bï yen têthuth mec yic apei ḥaany nhom. **2** Go têthuth mec yic apei ḥaany nhom. Go toldit apei bën bei têthuth, tol cït tol manydit dëp apei, ku pat tol aköl nyin ku nhial ku looi piny bi cuɔl. **3** Ku ye kɔryɔm yen bö bei tol yic bi la pinynhom, ku gäm riel cït riel ë kith. **4** Go lëk ke bik wal kek tiim ku käkkök cil pinynhom cii rec, ku ye kɔc cïn gup kin Nhialic kenhüim tuerj kepëc kek reckë ke. **5** Keek aake cï Nhialic puɔl bik kɔc aa yiëk têrem apei tén pëi kadhiëc ku cïk kɔc näk. Ku areem yekë yiëk kɔc aciï arem dhie cï kieth raan moc. **6** Ye pëikä kadhiëc yiic abik wic bik thou, ku thuɔɔu abi mec ke ke.

7 Kɔryɔm juëckä aake cït mithiööj cï guiir bik la tɔŋ yic. Ku aake cej kacit ajöm cï looi miliän tɔc kenhüim, ku aake cït nyin kɔc. **8** Ku nhüm tɔ kenhüim aa bär cimën nhüm ë diäär, ku aala thook lec cït lec ë köör. **9** Ku aala pem kë cït wënh dhie ye kɔc kepuöth gëeŋ tɔŋ yic. Ku duɔɔt ye wuɔ̄kken looi të pëer kek, aciï duɔɔt riëth dhie ye mithiööj juëc thel looi, të le kek tɔŋ yic. **10** Ku yälken aa cït yäl ë kith, ku kë cït kek yäl käkkä yen ale kek riel bik kɔc ya gäm të rem ye pëikä kadhiëc yiic. **11** Ku keek aala bënyñaknhom mac ke, yen atuny têthuth mec yic, ku rienke acol riääk, tëdë ka col raan ë käj rac.

12 Këreec tuej aciï thök. Ku ye cök ciëen kärec kök karou thiiek apei aabö.

13 Ku koth atuny ë dätem kañde, guɔ röl piŋ ke bö kam guök kañuan yiic ariäk cï looi miliän tɔc käac ë Nhialic nhom. **14** Ku lueel röl ténë atuny ë dätem wën muk kaŋ yecin elä, “Lony atuuc kañuan wäär cï duɔɔt piny wärdit Yuparet yic.” **15** Go atuny ë dätem atuuckä kañuan jal lony bik tööj ë diäk ë kɔc pinynhom nök. Aake cï Nhialic täu aköldeen alanden. **16** Go lëk yen lɔn apuruuk aa timtim buɔt karou. **17** Ku tiëŋ mithiööj ku kɔc cath ë ke nyuöth yic. Ku kɔckä aala pem kecít wënh dhie ye kɔc kepuöth gëeŋ tɔŋ yic, ku wëthkä aa thith cimën mac, ku aa mïjöök ku mïkëth aya. Ku nhüim mithiööj aa thööj ke nhüim kör. Ku mac ku tol ku këdet mac col adëp ë bën bei kethook. **18** Käkkä kadiäk, tol, ku mac ku ban mac col adëp bën bei mithiööj thook, aciï tööj ë diäk kɔc pinynhom bën nök. **19** Rin riel mithiööj atö kethook ku keyäl aya, rin yälken aake cït käpieny kenhüim ye kek kɔc gäm yöntöök.

20 Abëk kɔc ë pinynhom këc käjuëc rec kɔc nökkä ke nök, aake këc luɔi kärec puɔl acin, luɔi ye kek jakrec door, jak cï kiëet ë wëth ku aleel ku tiim cie daai, ku cïk ye piŋ ku cïk ye cath. **21** Kockä aakéc luɔi kärec puɔl, cït näæk ë röt, luɔi kæk jakrec, ku luɔi ë bal, wiñy diäär ku cuëér.

9:2 Câk 19:28 9:3 B.bei 10:12-15 9:4 Edhe 9:4 9:6 Jop 3:21; Jer 8:3 9:7 Juel 2:4 9:8 Juel 1:6
9:9 Juel 2:5 9:13 B.bei 30:1-3 9:20 Wk 115:4-7, 135:15-17; Dan 5:23

Atuuc ዕ Nhialic ku athör koor

10 Ku ben atuny dët ril apei tüj ke bö bei pan Nhialic ke bö ዕ pinyinhom. Ee cī luät kum ku miit yenhom nhial, ku adëp nyin cimën akjöl, ku dierke kecít liem ዕ mac. ²Atuny kéné amuk athör thiin koor ሳany yic yecin, ku cökden cuēc ዕci täü adëkdieet nhom, ku cökden ዕ cam pinyinhom, ³ku cööt röldit cít dhién köör. Nawēn cī cööt ke kecít mär ዕ deej gam yeröl arak dhorou nhial. ⁴Wēn jieem kacít mär deej kadhorou, ku wēn duer kák cik lueel gät piny, ke ya pij röl pan Nhialic ke lueel, “Duk kák cī kacít mär deej kadhorou lueel lēk kōc kōk, ku duk ke gët piny.”

⁵Go atuny wäär ca tüj ke kääc adëkdieet nhom ku pinyinhom ayeer, ciinden cuēc jat nhial. ⁶Ku kuëej rin Nhialic cie thou, ku yen cī nhial ku piny ku wér, ku kák tö keyiic ebén cak ku lueel, “Nhialic acii bī tüit apei emen, bī kē cī guir cii loi tēcít tē bī yen rot luɔɔi thīn! ⁷Ku tē le atuny ዕ dhorou kanjde kooth, ke Nhialic abi kēden cī thiaan thäap cimën wäär cī yen ye lēk aluɔɔnyke, kōc kakkę tüj.”

⁸Go röl wēn ca pij ke jam nhial yen yōōk, “Lōor lōm athör koor ሳany yic muk atuny kääc adëkdieet nhom ku pinyinhom ayeer.”

⁹Guɔ la tēnē atuny nhial ku thiéec bā gäm athöör. Go gäm yen ku lueel, “Lōm ku cam. Abi miet yithok ciët ye kiéc ku abi rot la wel bī wac yiyäc.” ¹⁰Guɔ athöör lööm ku cam, go miet yathok ciët ye kiéc. Nawēn yet yayäc ke wel rot bī wac bī ciët cueesi. ¹¹Ku lēk ya elä, “Yin adhil kē cī Nhialic guir tēnē kōc ዕ pinyinhom ebén nyuɔɔth emen, kōc jam ዕ thok juääc ku bänýŋaknhiiim.”

Kōc wët Nhialic lēk kōc

11 Go yen gäm wai, wai ዕ duer ciiët tim dhie ye kaj them, ku lēk ya, “Lōor them luaj Nhialic ku ariák tö thīn, ku kuen kōc ዕ röök thīn tēnē ya. ²Ku duk kal yic tö luak kōu them rin lōj kéné aci gäm kōc kēc wëtdië gam. Ku keek aabi gendië kuany kōu ke rec kāj pēi kathiärjan ku rou. ³Ku yen abi kackië karou tuɔɔc bīk wët ዕ yic la lueel. Aabä aléth col, aléth ዕ leej cien, ku aabi wëtdië la lēk kōc ዕ nīn tim ku buɔt karou ku thiärdätem yiic.”

⁴Kōckä karou wët Nhialic nyuɔɔth, kek aa tiim karou ye miëthken looi ዕ miök, ku kák ye mēc adök karou took kenhiiim ዕ kōjč Nhialic nhom bëny pinyinhom. ⁵Na le raan them ye bī kōckä karou yiék tērem, ke mac abö bei kethook ku nyuɔɔp kōc ater ebén. Kéya raan wic ye bī looi këya abi Nhialic nök. ⁶Aaci Nhialic gäm riël bī kek deej pēen bī cii

10:5-7 B.bei 20:11; L.rou 32:40; Dan 12:7; Amo 3:7 10:8-10 Edhe 2:8-3:3 11:1 Edhe 40:3;
Dhák 2:1-2 11:2 Lk 21:24 11:4 Dhák 4:3, 11-14 11:6 1Bj 17:1; B.bei 7:17-19; 1Tha 4:8

tueny nün bï kek wëtde nyuɔɔth. Aaci gäm riel aya bï kek piü waar bïk aa riem, ku cölkë kuat kérac ébën abö pinynhom. Kénë aléukë bïk aa looi akölaköl tëcít tê wickë ye.

⁷Nawén cï kockä karou wët jal nyuɔɔth ébën, ke län roor rac apei bë bei tëthuth mec yic, aabï thör ke ke ku aabï län ke nök, ⁸ku guäpken aabï cuat ë gëk yic gendit wäär cï kek bëny ë kockä karou piäät thïn tim cï riüu köj. Gen kénë acik gäm rin cït rin pan Thodom ku Ijip. ⁹Kuat dhiëth, wuöt ku thok pinynhom ébën aabï guäpken aa tüj piiny ë gëk yic nün kadiäk ku abak, ku acin raan bï puöl bï ke thiijk. ¹⁰Koc pinynhom ébën aabï puöth miet rin cï ë kockä karou thou. Aabï yai looi ku gëmkë röt käpath kamken, rin cï kockä karou koc pinynhom cöl agum apei. ¹¹Tëwén cï nün kadiäk ku abak thök, ke Wëi Nhialic la ë koc wën cï thou gup ku jötkë röt. Go koc njic ke cï ke tüj riööc apei dït. ¹²Ku piy kockä karou röl ke cöt pan Nhialic, “Bäk tén.” Gokë la nhial ke koc aterken daai, ke ke cath ë piööl yic. ¹³Kaam wën cök ka ayiëëkyiëëk dït tet loi rot. Go töön ë thiäär ë geu wiik, ku thou raan tiim kadhorou. Ku jol koc cï pür riööc ku leckë dït Nhialic tö nhial.

¹⁴Kénë, yen ë thök këreec ye kek rou, këreec dët ye kek diäk abö émën!

Kaŋ ë Dhorou

¹⁵Go atuny ë dhorou kaŋde kooth yic, guɔ atuuuc nhial piy röt ke jam röldit pan Nhialic ku luelkë,

“Nhialicda ku Raan cï dɔɔc ku lɔc aaci bääny pinynhom ya këden,
ku Nhialic abï mac akölriëec ébën.”

¹⁶Go kocdit kathiärou ku ḥuan cï nyuc ë thöny Nhialic lööm wiik ke gut kenhîɔl piny, ku dorkë Nhialic, ¹⁷ku luelkë,

“Bëny Nhialic Madhöl yen rëer thïn theer ku yen tö thïn émën.
Yin yeku leec rin cï yin rieldu nyuöth yook ku yin aci määcdú jɔɔk cök!”

¹⁸Ku koc kuc yiin aake cï puöth riääk rin tén riäŋ ë piändu aci bën tê bï koc cï thou yäth luk yic,
ku tê bï koc ariöpden yök yiin luɔɔi,
ku koc kák Nhialic tüj, ku kacku ébën koc yi door,
kockor ku kocdit ébën aaci bën.

Të bï koc cï pinynhom rac nök aci bën.”

^{11:6} 1Bj 17:1; B.bei 7:17-19; 1Tha 4:8 ^{11:7} Dan 7:7, 21; Ny 13:5-7; 17:8 ^{11:8} Ith 1:9-10
^{11:11} Edhe 37:10 ^{11:12} 2Bj 2:11 ^{11:13} Ny 6:12; 16:18 ^{11:15} B.bei 15:18; Dan 2:44; 7:14, 27
^{11:18} Wk 2:5; 110:5; 115:13

¹⁹Go luanj Nhialic nhial ḥaaany thok, ku röydít lōj è dōjör è tō aləŋthiñ. Go kák cít bir è deñ ku ayiē̄kyiē̄k, ku mär è deñ ku tueny è gei, röt looi.

Tik ku kēdiit cít jakanuaan

12 Ku loi kēdiit koc göi rot nhial. Tik è tō thín ke cí aköl gööm piny ku peei yecök, ku cien ajöm la kōu kuel kathiäär ku rou. ²Yeen è tiŋ liac, nawēn cí thiök ke dhiëth, ke röp ku rem abi dhiau apei.

³Ku ben dët bën bei nhial kēdiit koc göi, ku kēdiit thith cít jakanuaan la nhiiim kadhorou ku tuŋ kathiäär ku ajöm kadhorou kenhiim. ⁴Ku thél töŋ è diäk kuel bei nhial yejöl ku piir ke pinynhom, ku bii ku këec tiŋ wén dhiëth nhom bì manh dhiëth tiit bì dhiëth bì cam. ⁵Go tik manh è moc dhiëth, yen bì koc pinynhom mac ke cín ajuän. Go atuny nhial bën ku rum meth man cin ku yéth nhial tēnē Nhialic thönyde nhom. ⁶Go tik riŋ roor tē cíi ceŋ, tē cí Nhialic guir tēnē ye bì yen la rëer thín, bì la muk è nín tim ku buɔt karou ku thiärdätem.

⁷Go tēj rot looi pan Nhialic. Atuny cōl Maikel ku atuuc kök aaci bën thör kek kēdiit wén cít jakanuaan ku atuɔjöcke. ⁸Ku kēdiit kēnē aci bën tiaam, ku aci bën cuɔp wei pan Nhialic. ⁹Maikel kek atuɔjöcke aaci kēdiit kēnē kek atuɔjöcke bën cuɔp wei pan Nhialic. Kēnē yen è Bëny jakrec dìit wääär ye lueel ka cōl këpiiny, yen raan ébën cōl aloi awuɔc. Acik bën cuat pinynhom kek atuɔjöcke ébën.

¹⁰Ku pieŋ röldit ke cöt pan Nhialic ku lueel,

“Emén, tē bì Nhialic koc luɔk aci bën! Emén, Nhialic aci rielden yen bënyjaknhom nyuɔɔth! Emén, Raanden cí lōc ku dɔɔc aci rielde nyuɔɔth! Rin raan wääär è kɔɔc Nhialic nhom ku gɔɔny miëthakua aköl ku wëér, aci cuɔp wei pan Nhialic. ¹¹Miëthakua aaci jɔɔrac tiaam rin cí Manh Amääl rot juaar bì nɔkrienkua ku rin cí kek wët yic lëk raan ébën, ku keek aa këc wëiken nhiaar bìk riɔɔc è thou. ¹²Week ébën, wek koc rëer pan è Nhialic mietkë puɔth, ku kuat kë rëer è pinynhom ku wär abi gum apei dìt. Rin jɔɔrac aci cuɔp è pinynhom tēnē ke, ku yen acit puɔu mac rin acin nín juëc cí pál ye bì yen luui.”

¹³Nawēn le kēdiit cít jakanuaan ḥic lōn cí ye cuat pinynhom, ke cop tiŋ wén cí manh moc dhiëth bì dɔm. ¹⁴Go tik gäm wuɔk cít wuɔk acu ku bì cōl apëér tēden wääär roor tē cíi cien. Ku bì yen la tiiit thín run kadiäk ku abak, ku akëc jɔɔrac bën lēu bì yiëk tëtök. ¹⁵Ku ḥok këpiiny piëu dìt cít aboor yethok rin bì tik mou. ¹⁶Go tiɔm pinynhom tik kony,

11:19 Ny 8:5; 16:18, 21 12:3 Dan 7:7 12:4 Dan 8:10 12:5 Ith 66:7; Wk 2:9 12:7 Dan 10:13, 21; 12:1; Jut 9 12:9 Cäk 3:1; Lk 10:18 12:10 Jop 1:9-11; Dhäk 3:1 12:14 Dan 7:25; 12:7

rin cï yaardit apei piny dai yic, ku wet pii thïn yɔryɔr. ¹⁷Go këdiit cït jakanuaan puɔu riäär tënë tik apei ku le thör kek mithken kök cï lööj Nhialic theek, ku mukkë wët yic cï Jethu nyuccoth. ¹⁸Ku la jɔjrac kõöc ë wär nhom.

Lääi karou

13 Ku tiëŋ län roor rac apei ke bö bei adëkdiëet yic. Ku ala nhüüm kadhorou ku tuj thiäär la nhüüm ajöm kathiäär. Ku kenhüüm ebën rin aaci göt rin ë Nhialic tɔɔn guɔp. ²Län wén ca tij acit kuac, ku adit cök kek riööp bëer la köth nhüm, ku acit thok köör. Acii këdiit cït jakanuaan gäm rielde bi nyuc ë thööc nhom cït bënyjakhom la ye cök. ³Nhuɔm tök, nhüüm ë län kënë ala yic piäär cït piäär tëtök dít apei ku jol dem. Koc ë pinynhom ebën aake cï gäi ë län kënë ku buɔthkë. ⁴Keek ebën aake ye jɔjrac door rin cï yen lëi gäm riel, keek aya aake ye lëi door, ku luelkë, "Acin këril cït ë län kënë. Acin raan lëu bi thör kek ye."

⁵Go lëi puɔl bi jal nhiam apei, ku ye Nhialic lat. Go Nhialic päl riel kënë tënë pëi kathiärjuan ku rou. ⁶Ku jol lëi jam ku lëët Nhialic kek kocken rëer nhial paande. ⁷Acii Nhialic puɔl bi thör kek koc Nhialic ku tiëem ke. Ku éci gäm riel koc pinynhom nhüüm ebën. ⁸Kuat raan rëer pinynhom ebën abï ye adoor, koc cii ye bi ya door aa koc cï riënen göt athör pür yic, ke piny këc guɔ cak. Athör kënë ë kën Manh Amääl wäär cï nök.

⁹Na lakkë yith, ke we pïñ apath, ¹⁰"Kuat kë cï Nhialic guiir bi rot luɔi yi abï rot dhiel looi këya. Raan bi mac, raan bi teem röl ë pal abï teem röl. Wet kënë ë lön bi koc cï gam dhiel gum ku rilkë puɔth gamden yic."

¹¹Ku tiëŋ län dët ke bö bei piiny, ke la tuj karou cït tuj jɔjrac. ¹²Yeen alui riel cït riel län tueŋ ke njic län tueŋ, ku theny koc ë pinynhom thïn bik län tueŋ aa door, län wäär cï tëtök dem yenhom. ¹³Ku looi käkdiit jän göi. Ee ye mac csl alööny piny nhial ke koc ebën daai ë ye. ¹⁴Län ciëen kënë acii puɔl bi käkdiit jän göi aa looi ke län tueŋ daai thïn. Rin ë käkkä yen acii yen koc pinynhom wëj bik la yecök. Aaci bén yöök bik këdän buth bi kek län tueŋ kiëet ku yekë door, län wäär cï nök ë pal ku ben pür. ¹⁵Län ciëen kënë acii puɔl bi wëi yäth këwën cï län tueŋ kiëet yic, rin bi ya jam ku csl koc cii ye ye door anäk. ¹⁶Ku yöök län ciëen koc ebën, bëny ku kic, ajak ku raan ijöj, alony ku raan lääu nhom, bi raan ebën kit täau könjen cuëc, tëdë ke tëëu yenhom tueŋ. ¹⁷Acin raan cï puɔl bi

13:1 Dan 7:3; Ny 17:3, 7-12 13:2 Dan 7:4-6 13:5-6 Dan 7:8, 25; 11:36 13:7 Dan 7:21
13:8 Wk 69:28 13:10 Jer 15:2; 43:11

kēde yaac, tēdē ke ȳċċ ke cīn nhom kīt kek rin, tēdē ke ye akuēn riēnke nyuċċoth.

¹⁸Yin adhil kāj ȳic apath ba kēnē jāl deet yic. Raan la kē ȳic adhil kēnē dōt yic, bī akuēn ē lān ȳic, rin akuēn akāāc nyin rin ē raan, akuēn ē buċt kadātem ku thiärdätem ku dātem.

Manh Amääl ku kacke

14 Ku jōl lä diēl ya nyin piny, ke ye Manh Amääl yen tiēj ke kāāc gōt nhom Jeruthalem, kek kacke tim buċċot ku thiärjuan ku ḥjuan cī rin Manh Amääl ku rin Wun göt kenhüim tuej. ²Ku piej rōl nhial kecīt arōj ē piū kat apei. Aye pij kecīt mār dej thiek apei, tēdē ke ye thoom juēc gut. ³Ku kāāc kōc tim buċċot thiärjuan ku ḥjuan ē thōōc nhom tuej, ke ket waak yam läāi pīr kaļuan ku kōcdit nhüim. Waakkā acīn raan lēu bī ke ket, aa keek kek kōc cī Nhialic luōk ē rōt. ⁴Keek aa kōc cī rōt tiit cie wīc ē diäär. Keek aa kōc la cōk. Ee Manh Amääl yen aye kē buċċoth cōk kuat tē le yen thīn. Kōckā kek aacī luōk kam kōc ēbēn, aa kōc ē Nhialic ku Manh Amääl, aa cīt rap ē yam dhie ye juēr Nhialic. ⁵Ku keek aa kēc lueth kaļ lueel. Ku acīn kēreec cīk kaļ looi.

Atuuc nhial kadiäk

⁶Ku tiēj atuny dēt ke pār aliir yic nhial ke muk athör Wēt Puōth Yam, wēt pīr akōlriēēc ēbēn tēnē kuat dhiēth ku wuōt ku thok pinynhom ēbēn. ⁷Ku lueel rōldit, “Thekkē Nhialic ku leckē rin dīit yen apei. Rin nīn aacī thōk, nīn bī yen kōc ē pinynhom yāth ē luk yic. Duɔrkē rin yen aa cak nhial ku piny ku wērdit ku nyīn ē piū.”

⁸Ku buċċoth atuny rou atuny tuej cōk, ke ye lueel ē rōldit, “Gendit Babilon acī rac ēbēn. Babilon ē ye kōc pinynhom cōl adek muōn kec apei, muōn ke cōl aloi kāk ē bal cī Nhialic bēn rac puōu.”

⁹Ku buċċoth atuny ē diāk atuuc tuej wēn karou cōk, ke ye lueel rōldit, “Raan lān kēnē door kek kēden cī kiēēt, raan la kīn ē lān kēnē yenhom tuej, tēdē ke ye yecin. ¹⁰Abī muōn riāj puōu ē Nhialic dhiel dek, muōn kēnē ē kē cī Nhialic puōk ē bīny riāj piānde yic. Kōckā aabī dēp many bēn bei kuur yic tuc apei, ka atuuc nhial ku Manh Amääl daai thīn. ¹¹Many bī ke nyop kēnē abī ke reem akōlriēēc ēbēn. Kōc ē lēi ku kēden cī kiēēt ku kuat raan la kīn ē riēnke, acīi bī kaļ lōj acīn akōl ku wēēr.”

¹²Kēnē wētde yic ē lōn bī kōc ē Nhialic kepuōth deet, kōc lōōj ē Nhialic theek ku lek gam tēnē Jethu.

14:1 Edhe 9:4; Ny 7:3 14:5 Dhep 3:13 14:8 Ith 21:9; Jer 51:8; Ny 18:2

14:10 Ith 51:17; Cāk 9:24; Edhe 38:22 14:11 Ith 34:10

¹³Ku pieŋ röl nhial ke cöt ku lueel, “Dhil göt, koc mit gup aa koc thou ēmēn rin ci kek wët Bëny gam.” Ku lueel Wëi Nhialic, “Ee yic Alanden! Keek acii bï ben gum atheer. Käk cik looi aabi cath ke ke.”

Tëmtëm pinyhom

¹⁴Ku lä daai nhial, ke ye luäät yer yen tiëŋ ku këcít Manh raan ke ci nyuc ë piööl nhom, ku ala nhom ajöm ci looi mïläj töc, ku amuk pal moth thok yecin. ¹⁵Ku bö atuny dët bei luaj Nhialic ku jiëem röldit tënë raan ci nyuc ë piööl nhom, “Jök luoi cök ye pal kënë, käk tem pinyhom aaci luɔk, ku akölden bï ke tem aci bën.” ¹⁶Go raan wën ci nyuc ë piööl nhom palde met yic ku ler luɔide yic, ku käya, kériëec ebëen pinyhom aci tem.

¹⁷Ku tiëŋ atuny dët ke bö bei nhial luaj Nhialic ke muk palden moth aya. ¹⁸Ku bö atuny wën muk riël ë mac bei ariäk lëjöm. Ku cool atuny wën muk pal moth röldit ku lueel, “Löm paldú ku tem abiëc dom yic pinyhom rin abiëc aci luɔk.” ¹⁹Ku jol atuuc palde met yic ku jol abiëc tem piny, ku kuut keyiic ku yëth ke të bï ke la nhiac yiic thïn, rin riäjdit puöu Nhialic. ²⁰Abiëc ecii nhiac geu kou ayeer, go ya riëm yen loi kuëer, abï riem löl bär köu apei ku thuuth yic looi.

Kädít rec bï atuuc nhial bëëi

15 Ku tiëŋ këdít dët koc göi nhial. Kënë, aake ya atuuc kadhorou la riël bïk kärec apei kadhorou gäm koc, ke ye kek awuöjc ciëen bï Nhialic tém koc rec, rin kek aabi riän ë piände jäl thök. ²Ku tiëŋ këcít adëkdieet le pii nyin kir thïn ci liäap kek këcít mac. Ku tiëŋ koc wäär ci lëi kek kinden ci ye kiëet tiaam aya, agut län wäär ye rienke njic akuën. Keek aake käac adëkdieet le pii nyin kir you ke muk thom ci Nhialic gäm ke, ³ku ketkë waak Mothith alony ë Nhialic, ku waak Manh Amääl elä,

“Yin Nhialic, yin aril acin kë thöj ke yiin,

käk ye looi aa path ku aa koc göi!

Ee yin amac pinyhom ebëen,

kuat käk ye looi ebëen aala cök ku aa yith.

⁴Raan ebëen abï riöjc ë yiin Bëny! Ku rienku abï leec atheer!

Ee yiin ë rot yin Nhialic ë yic.

Koc ë pinyhom aabï ya bën ku dorkë yiin.

Raan ebëen aci têpeth ye yin luui thïn tij.”

⁵Nawën ë kënë cök, ke ya tij luaj Nhialic ke ñaany thok, kek duël Nhialic nyuɔoth alɔñthïn. ⁶Ku bö atuuc nhial kadhorou, wäär muk

14:14 Dan 7:13 14:15 Juel 3:13 14:20 Ith 63:3; Dh 1:15; Ny 19:15 15:3 B.bei 15:1

15:4 Jer 10:7; Wk 86:9 15:5 B.bei 38:21

kädít rec apei kadhorou bei luaj ë Nhialic. Keek ëbén aake cięj aléth yer la diardiar, ku karkar cí looi miläj töc aa cík kaar kepuöth. ⁷Go län tök kam lääi wääär pír kaujuan, atuöny tök ya atuuckä gäm aduŋ miläj töc la yic awuüjöc thiek bō tēnē Nhialic pír akölriëec ëbén, bī gäm koc ë pinynhom. ⁸Duël ë Nhialic éci tol paat yic piny, tol bō diik ku riel Nhialic yic. Ku acin raan lēu ye bī la thín, yet tē bī kärec dít apei kadhorou wääär muk atuuc nhial ku bī ke pinynhom, kaŋ thök.

Kärec dít apei cięen kadhorou

16 Guo röldit apei piŋ ke cöt luaj pan Nhialic yic, ke ye lueel tēnē atuuc nhial kadhorou élä, “Lak pinynhom ku gamkë kädít rec cięenkä kadhorou, kärec riäj puöu ë Nhialic.”

²Go atuny tueŋ kérerec cí Nhialic lëk ye bī gäm koc ë pinynhom gam. Go ya yöntöök rec rem apei kek tul koc la gup kün lëi gup, ku koc këden cí kiëet door aya.

³Go atuny ë rou kérerec cí Nhialic gäm ye bī gäm koc pinynhom gam. Go ya piü adékdiëet kek wel röt bïk ya riem, ku thou kák pír rëer piü yiic ëbén.

⁴Go atuny ë diäk kérerec cí Nhialic gäm ye bī gäm koc pinynhom gam. Go ya piü wér yith ye dek kek wel röt bïk ya riem. ⁵Guo atuny yen muk piü pinynhom piŋ ke lëk Nhialic, “Yin aci yic ték koc ë käreckä yiic, tedu kan emen ku tethær yon, ee yin apath yitök rin le luöndu cök. ⁶Koc rec wääär cí kacku ku koc kakkü tiŋ nök aaca gäm riem bïk dek, yen këpath ke ke.” ⁷Ku pięj raan röl ke dhiau tēn ariäk ku lueel, “Ee tede Bëny Nhialic Madhol, kärec ca gam aa yith ku aa la cök, luk aca ḥiéc looi!”

⁸Go atuny ë ḥuan kérerec cí Nhialic gäm ye bī gäm koc pinynhom gam. Go aköl tuöc apei, ee cí Nhialic puöl bī koc nyop atuöc. ⁹Koc aake cí atuny aköl nyop apei abii ke gäm gup yöntöök. Gokë Nhialic lat guöp, Nhialic yen bii käreckä, ku cík luɔi kärec päl ku cík Nhialic ye leec.

¹⁰Ku gem atuny ë dhiéc kérerec cí Nhialic gäm ye ku ler ku téeu thöny län rac nhom. Go ya muööth yen kum koc mec lëi piny arëk abïk kethook aa kac rin areem, ¹¹ku yekë kärec apei lueel ë Nhialic guöp rin areem ku yöntöök rëer kegup, ku cík luɔi kärec päl.

¹²Go atuny ë dätem kérerec muk gam, go ya wärdit Yuparet yen döu, bii banyajaknhüim lɔŋ cięen puöl bïk tem kek apuruöökken. ¹³Ku tięj wëi jakrec kadiäk cít aguek. Keek aake bō bei këdit cít jakanuaan thok, ku län rac thok, ku thon län wääär aya bō kek wët ë lueth yen koc wëj nyin.

15:8 B.bei 40:34; 1Bj 8:10-11; 2Lék 5:13-14; Ith 6:4 16:2 B.bei 9:10 16:4 B.bei 7:17-21; Wk 78:44
16:10 B.bei 10:21 16:12 Ith 11:15

¹⁴Keek aa wēi jakrec ē cath ke loi kāk kōc göi. Wēi jakreckä kadiäk aa bāny pinynhom ēbēn kuööt nhiiüm bī ke yāth tōj yic. Tōj kēnē ē tōj bī rot looi luñdit bī Nhialic Madhol luk looi tēnē kōc pinynhom ēbēn.

¹⁵Aye Bēny lueel, “Pieñkē! Yen abō cīt ya ye cuär wakjou. Raan mit guöp ē raan ba yōk ke kēc nin, cięj aläthke, rin bī cīt cath ke cīn alanh cięj bī guöp yär tē tüj ye.”

¹⁶Ku jōl wēi jakreckä bānyjaknhiiüm kuööt nhiiüm tē ye kōc Itharel cōol, Amagedon.

¹⁷Ku jōl atuny ē dhorou kērēec muk päl aliir yic. Go Nhialic jam röldit nhial ē thööc nhom luanje ku lueel, “Kuat kēkith ēbēn acī luɔci tēcīt tēde.” ¹⁸Ku bier dej apei, ku mēer ē mār thiiek ku looi ayiëëkyiëëk rot abi kōc riööc ēbēn. Acīn kēdīt cīt kēnē cī rot kaŋ looi tēnē cēk ke raan pinynhom, ayiëëkyiëëk rec piny cīt kēnē. ¹⁹Go gendit Babilon yeyic tek ē diäk, ku wit ayiëëkyiëëk geeth ē pinynhom juēc, ku kēya, ke Nhialic tēm gen Babilon awuöc thiiek apei rin riänj piände.

²⁰Tēwēn le piny rot yääk ke yōn thöny wiir mār, ku la gat dīr piny ēbēn. ²¹Go gōidit thiiek apei löony piny nhial ē kōc nhiiüm. Ku kēya, ke kōc lēet Nhialic rin cī yen dej cōl atueny gōi thiiek apei cī piny bēn rac.

Tij rac adējöök

17 Go atuöny tök atuuc wääär bō nhial kadhorou muk kārec kadhorou bēn tēnē ya ku lueel elä, “Bääär ba yi nyuöth tē bī Nhialic ē tiij rēec adējöök tēm awuöc thīn, yen tiij rēer wēr yöth.^a ²Bānyjaknhiiüm ē pinynhom aaci kārec apei, kāk ē bal looi kek ye, ku kōc ē pinynhom aake ye miände dek bīk wieet, ku tē cī kek wieet ka jōl kārec apei kāk ē bal looi kek ye.”

³Go Wēi Nhialic la yaguöp, ku nyieei atuny Nhialic ya ku yēth ya roor tē cīt cięj. Ee tēen ke ya tiij tiij cī nyuc län thith köu, län la nhiiüm kadhorou ku tuŋ kathiäär cī guöp thiäj rin ē Nhialic lat guöp. ⁴Tik a cięj alanh thith ku alanh mathiäj. Ku acī mīläj töc ku käkkök la diardiar ku guët dhēj thiäj yeguöp. Ku amuk aduŋ cī looi mīläj töc cī thiäj käracken ē bal ye looi. ⁵Ku yenhom tuej acī rin gōt thīn rin cie deet yiic. Rin ye lueel elä, “EE YEN BABILONDIT, YEN È MAN DIÄÄR REC ÈBËN, YEN AYE KÄREC JÄL THÍN KÄREC È PINYNHOM ÈBËN.” ⁶Ku tiēj tiij wēn ke cī wieet riem ē kōc Nhialic wääär cī ke nōk, rin cī kek wēt Jethu gam.

Ku wēn tiij yen ye, guɔ gäi apei. ⁷Go atuny nhial ya thiieć, “Yenjö cī göj? Yin aba lēk wētde yic yen kēnē, ku län cieth yen la nhiiüm kadhorou

^{16:15} Mt 24:43-44; Lk 12:39-40; Ny 3:3 ^{16:16} 2Bj 23:29; Dhäk 12:11 ^{16:18} Ny 8:5; 11:13, 19

^{16:19} Ith 51:17 ^{16:20} Ny 6:14 ^{16:21} B.bei 9:23; Ny 11:19 ^a17:1 Wētde yic gen Babilon. (Jer 51:13)

^{17:2} Ith 23:17; Jer 51:7 ^{17:3} Ny 13:1 ^{17:4} Jer 51:7

ku tuŋ thiäär. ⁸Län yen ca tiŋ emen aci kaŋ pir theer, ku acii ben pir emen rin abi bën bei piiny tethuth mec yic akoldä, ku abi jal la röm ke riääk. Koc pir e pinynhom kéc Nhialic gät athörde yic, athör e pир theer kéc piny cak, aabi gäi tē tiŋ kek e län kéné. Aci kaŋ pir, ku acii ben pir ya akölë, ku abi ben dhuk pinynhom.”

⁹Go atuny nhial lëk ya, “Kéné awic raan ȳic tak. Nhium kadhorou aa rëer nyin kuör kadhorou kek ci tik nyuc kenhiim. ¹⁰Kek aa banyjaknhium kadhorou aya. Bäny kadhię kamken aaci liu. Raan tök ajoet ye bonyjaknhom emen ku dët ajoet kéc bën, ku na le bën ka bï rëer e bääny yic kam koor. ¹¹Ku län bï bën bei tethuth, yen abi ya bonyjaknhom ye kek bët. Ku yen e raan kam banyjaknhium kadhorou, ku yeen abi röm ke riääk.

¹²“Tuŋ kathiäär ye ke tiŋkä, aa rëer nyin banyjaknhium kathiäär kéc baai gu mac, ku aabi riel dhiel yök bïk baai mac kek lëi kam thiin koor. ¹³Wëtden e tök, abik gam kedhie bïk bäänyden thön lëi. ¹⁴Banyjaknhium kathiäär ku lëi aabi keyiic mat ku therké kek Manh Amääl. Ku keek aabi Manh Amääl kek kacke ke tiaam, rin Manh Amääl yen e bonydit e bany, ku banyjaknhium ku kacke kek aa koc ci Nhialic ku cool ke, ku kek aa koc ci wëtde gam.”

¹⁵Go atuuc lëk ya, “Piu ye tiŋ ci tik nyuc kenhiim, aa rëer nyin koc e pinynhom ebën. ¹⁶Lëi ku banyjaknhium kathiäär ca tiŋ aabi kenhiim wël adejöy kéné. Abik däm ku thatké ku retké kþu, ku palké ke cñ kë cieŋ. Aabi guapde cuet. Abik rac ku yot abaq ci döŋ e mac. ¹⁷Banyjaknhium kathiäärkä aabi e kéné looi, rin ci Nhialic ye tääu kepuoth bïk bäänyden gäm lëi, rin wic Nhialic ye käya. Aabi lääi theek yet tē bï kë wic Nhialic thök.”

¹⁸Go atuny nhial lëk ya, “Tiŋ ca tiŋ kéné e gendit yen mac bany pinynhom ebën.”

Nhialic aci Babilon rac

18 Nawen e kéné cök ke ya ben atuny nhial dët tiŋ ke bö bei nhial pan Nhialic, ku atuny kéné ala rieldit apei. Ruel diit yeer wén bö bei téné yen aci pinynhom ebën bën looi bï yer. ²Ku cööt roldit apei,

“Gendit Babilon aci riääk. Koc aaci kat thiin ebën.

Acin raan ci döŋ thiin, aa jakrec ku diet rec ciit awujooŋ.

³Karec e bal ye looi gen Babilon aaci yen ke pinynhom ebën liääp, bï bany pinynhom keek aa looi kák e bal, ciët ke ci muön kec apei dek.

17:8 Dan 7:7; Ny 11:7; Wk 69:28 17:12 Dan 7:24 18:2 Ith 13:21; 21:9; Jer 50:39; 51:8; Ny 14:8
18:3 Ith 23:17; Jer 51:7

Ku tēen yen aci Nhialic rac puōu yeguōp.

Ku koc ḫ pinynhom aake ye ḫōc thiin ku loikē kärec Nhialic rac puōu."

⁴Ku piej röldet ke jam nhial ku lueel,

"Kackie jälkē geeu!

Ku bi week ciī met awuōjōc looi keek yiic kā,
ku bi Nhialic we ciī yik kädit rec apei cimēnden.

⁵Awuōjōcken cik looi aaci juēc nawēn

ke la nhial abiik Nhialic dōöt bik la rac puōu.

Go Nhialic awuōjōckä yik ebēn, ku aaciī bi kaŋ puōl ke ciī tēm awuōc.

⁶Dhielkē luōi kärec cīt käwāär cī kaŋ aa luōi week.

Dhielkē kärec wāär cī looi cool kāk wāär cī kaŋ luōi koc kōk.

⁷Ee nhiam rielden dīt rēer ke yeen,

ku pirden rēer yen käpath yiic.

Adhielkē gām kē rem yeguōp thōj kek miēt ē puōu dīt rēer yen thiin.

Rin ye yen rot leec ēlā,

'Yen tiij dīt ḫaknhom mac paandiē ē riel cīn ke tem yanhom,
yen acīn mony bi thou ku ba dhuur.'

⁸Rin ye Babilon jieem kanhiaam kēya,

ee kaam thiin koor ku abi Nhialic kädit rec

apei cōl aabō tēnē yeen cimēn tuaany, ku cōjdīt apei ku thuuccu.

Abiik yōot mac bi nyop ebēn, rin Bēny Nhialic yen bi ye tēm

awuōc,

ala rieldit apei.

⁹"Bāny ē pinynhom wāär cī kärec looi kek ye aabī dhiau ku löonykē puōth tēnē ye, tē tiij kek tol many cī ye yōot nhom tēmec. ¹⁰Aabī kōjōc tēmec, rin cī kek riōjōc ciēt ke bi gām awuōc thiiek cīt kēn cī gām Babilon, rin wāär cī kek kärec looi aya kek ye. Abiik aa lueel,

'Ye kērēec ē dē, gendit Babilon, gen ril yen cī guō riāāk ye kam thiin yic!'

¹¹"Koc ē ḫōc pinynhom aa dhiau rin Babilon, rin acīn raan bi kākken ben lōk ḫōc. ¹²Milōjōken tōc, ku alēth path, alēth cī looi mīlāj thith ku guēt path ku kapuōth kōk cie lac yik ku tuj aa kön, ku kuōr path

18:3 Ith 23:17; Jer 51:7 18:4 Ith 48:20; Jer 50:8; 51:6, 45 18:5 Cāk 18:20-21; Jer 51:9

18:6 Wk 137:8; Jer 50:29 18:7-8 Ith 47:7-9 18:9-10 Edhe 26:16-17 18:11 Edhe 27:31, 36

18:12-13 Edhe 27:12, 13, 22

la diardiar, acin raan bī keek ben lōk ɣoɔc tēnē ke. ¹³Miök ḥjir, määu ku abiik, ku yōk ku thök, ku müthiööŋ ku lääi kōk baai ku tiim path ku aloony, acin raan bī ke lōk ɣoɔc. ¹⁴Abi kōc ɣoɔc aa lueel tēnē Babilon elä, ‘Kuat käpath wäär ye ke cam, ku käpuoth wäär ye ke cieŋ aaci rac, ku aaci bī ben yōk acin.’ ¹⁵Kōc ḥ ɣoɔc wäär ci jak rin ye kek kakkēn yōc ye aabi diahu tē tij kek ye ke dēp. Aabi ya kōjc tēmec rin wäär ci kek mat kek ye ciët ke bī mat ḥ riääk yic aya. ¹⁶Abik aa lueel,

‘Ye kērēec ḥ dē tēnē gendit cīt kēnē,

gen dīit dhēj cīt raan ceŋ mülööŋ tōc ku guët path yeyeth!

¹⁷Rin kakkä aaci guɔ bēn määu nyin yic.’

‘Kōc ḥ riäth geer adëkdiëet yiic, ku kōc la kakkēn yekē keek la yaac riäth yiic, kāk ye kek pīr thīn aabi kōjc tēmec, ¹⁸ku dhiësekē tē tij kek tol nhom ke dēp geeu kek kāk tō thīn ebēn, ku jōlkē ya lueel, ‘Makei! Acin gendit ci kaŋ ciët ḥ gen!’ ¹⁹Ku jōlkē kenhüüm pot ḥ ḥeth bīk nyuccoth lōn ci kek puoth löny ku dhiësekē apei ku luelkē,

‘Makei! Ci gendit riääk kēyä?

Gendit wäär ye kōc la riäth jieek la yōk thīn,

yen ci guɔ riääk ye kaam thiin yic kek kāk tō thīn ebēn!

²⁰Kōc rēer pan Nhialic mietkē puoth rin ci Nhialic Babilon rac.

Mietkē puoth kōc ḥ Nhialic ku atuuc ḥ Raan ci lōc ku dōc,
ku kōc kāk Nhialic tij rin ci Nhialic Babilon tēm awuōc tēcīt
tēn kārec wäär ci keek luɔi week.’”

²¹Ku tiëŋ atuny Nhialic ril ci kuurdit thiek kuany ku piir wiir adëkdiëet yic ke lueel,

“Kēnē yen ee tē bī gendit Babilon rac thīn,
ku aaci bī tij acin.

²²Yin Babilon acin läär bī ben piŋ yiic tēdu,
ku acin kēet bī ben piŋ rōt ke gut thom, tēdē ke ye kēŋ kooth yiic.
Kōckun atēet ebēn aabi määu,
ku wēthkun ye rap guur abi ciët rap ben guur thīn.

²³Ku mēc aaci bī kaŋ ben tij nyin ke dēp,
ku acin ruëi bī ben looi,
rin kōckun ḥ ɣoɔc kek aake ye kōcdit pinynhom,
ē pinynhom cam tēbäär ḥ ruëeny.”

²⁴Nhialic aci Babilon tēm awuōc rin le yen guōp awuōc ci yen kōc kāk Nhialic tij nōk, ku kōc juēc kōk ḥ Nhialic, Babilon ala guōp awuōc ci yen kōc juēc ḥ pinynhom ebēn nōk.

18:12-13 Edhe 27:12, 13, 22 **18:15** Edhe 27:31, 36 **18:17** Ith 23:14; Edhe 27:26-30

18:18 Edhe 27:32 **18:19** Edhe 27:30-34 **18:20** L.rou 32:43; Jer 51:48 **18:21** Jer 51:63-64;
Edhe 26:21 **18:22** Edhe 26:13; Ith 24:8 **18:22-23** Jer 7:34; 25:10 **18:24** Jer 51:49

Riäŋ ዕ Babilon ዕ kōc Nhialic miëet puöth

19 Tēwēn cī atuny ril thök ዕ jam, ke ya piŋ kōc röt nhial ke loi kieeu apei ku luelkē,

“Lecku Nhialic! Nhialic yen aci yo luɔk, diik ku riel aa käk Nhialicda kedhie.

² Luɔjde ee yic ku ala cök.

Yen aci tiŋ adéjöök wäär njec tēm awuöc thöŋ kek käk cī luɔj kōc ዕ pinynhom.

Babilon cī pinynhom rac, rin rim kōc Nhialic atö yecin.”

³ Ku ben thän awën loi kieeu yai cam,

“Lecku Nhialic!

Babilon abi dëp ku many nyop ye abi tol ya la nhial akölrüec ebēn.”

⁴ Ku tięŋ kōcdit kathiärou ku ሃuan, ku lääi pür kajuan ke gut kenhiöl piny ዕ Nhialic nhom ku dorkë ke cī nyuc thönyde nhom,

“Yenakan, Lecku Nhialic!”

Yan thięŋ Manh Amääl

⁵ Ku pieŋ röl ke cöt thööc lööm ku lueel,

“Wek aa dhil Nhialicda leec, week ebēn,

kōc ril ku kōc niɔp, wek kōc thek yeen ebēn ye door.”

⁶ Ku pieŋ kōc juëc ke loi kieeu nhial apei, ke loi arööл cüt arööл ዕ piiu kat apei, ku cüt mär deŋ ku luelkē,

“Lecku Nhialic! Rin Bänyda, Nhialic Madhöl ee Bënyjaknhom!

⁷ Jølku puöth miet ku lecku Nhialic,

rin cī nīn thięŋ Manh Amääl thök, ku nyan thiak aci rot guiir bī lor.

⁸ Aci Nhialic ruök alëth path cīn gup acuɔl bī keek cien.”

Alëth path aatö nyin käpath ye raan luɔj Nhialic.

⁹ Go atuucl lëk ya, “Gät wëlka, kōc mit puöth aa kōc cī cooł ዕ yan thięŋ Manh Amääl yic.” Ku met thün elä, “Wëlka aa wël ዕ yith bö tēnē Nhialic.”

¹⁰ Guɔ yanbiaal guɔt piny yenhom ba door. Go lëk ya, “Duk loi këya! Ee Nhialic yen aya luɔj cīmën ye yin ku miëthakun cī gam, kōc cī yic cī Jethu nyuccoth, buccoth yic. Ee Nhialic ዕ rot yen aye door.” Rin yic cī Jethu nyuccoth yen ዕ kōc cōl agam wët ዕ Nhialic.

Raan cath mathiäŋ yer

¹¹ Ku tięŋ pan Nhialic ke ሃaany thok, go ya mathiäŋ yer yen tięŋ thün kek raan cath ዕ ye. Ee yen raan ዕ Nhialic luɔj ዕ puön yer, kuat käk ye

19:2 L.rou 32:43; 2Bj 9:7 19:3 Ith 34:10 19:5 Wk 115:13 19:6 Edhe 1:24; Wk 93:1; 97:1; 99:1
19:11 Edhe 1:1; Wk 96:13; Ith 11:4

looi ዕብን aaya yith, tē looi yen luk tēdē ke ye ተጊ, ka la cōk ዕብን. ¹²Yen adēp nyin cīmēn mac, ku acieŋ ajōm juēc yenhom. Acī gät kōu rin, ku ዕ yen anjic rienke ዕ rot. ¹³Ku acieŋ alanh bär yekōu cī kōu thiāj ዕ riem. Ku rienke aa, “Wēt ዕ Nhialic.” ¹⁴Abuɔɔth apuruuk Nhialic ke cieŋ alēth yer, ku aake cath mīthiɔɔj̄ yer. ¹⁵Ku pal moth ዕ bēn bei yethok bī yen kōc ዕ pinynhom tök. Abī kōc pinynhom mac ke cīn ajuän, aabī nhiac yiic cīmēn mōn n̄hiēc bei athuääi yic, bīk riāj puōj̄ ዕ Nhialic yōk kegup. ¹⁶Ku alanhde kōu ku yeyäm, rin acī gōt thīn ዕlä, “BĒNYJAKNOM ዕ BĀNYJAKNHIİM, BĒNYDIT ዕ BĀNYDIT ዕBĒN.”

¹⁷Guɔ atuny nhial kāäc aköl nyin tūj̄, ke cōl diet pār aliir yic ዕብን ku lueel röldit, “Bäk tēn, bāk bēn mīth miēthdīt ዕ thēi cī Nhialic guir! ¹⁸Bäk ሙuetkē gup bānyjakanhiüm, kōcdit apuruuk, kōcdit ril, gup mīthiɔɔj̄ken ku kōc cath ዕ ke, gup kōc ዕብን, kōc aloony ku kōc cie aloony, kōcdit ku kōc kor!”

¹⁹Ku tiēj lēi ku bānyjakanhiüm ዕ pinynhom kek apuruɔɔkkēn, ke kuut kenhiüm ዕብን bīk la thōr kek raan cath mathiāj̄ ku apuruɔɔkkē. ²⁰Go lēi dōm, kek raan wēt lueth wēj̄ yen kōc nyin lueel, raan kāk kōc gōi looi, bī kōc la n̄hiüm kīn lēi kenhiüm tuej̄ muōr rin kakkēn kā ku dorkē kēden cī kiëet. Go keek ዕብን karou piēr manydīt tuc apei bēn bei kuur yic ke pīr. ²¹Ku näk apuruɔɔkkēn ዕብን ዕ pal bēn bei raan cath mathiāj̄ thok. Ku guäpken aacī diet bēn ሙueet.

Ruɔɔjn tiem tök

20 Ku tiēj atuny nhial ke bō piny, ke muk wēnh ye tēthuth mec yic tuer thok, ku luŋ arēk dīt thiiek apei. ²Ku dōm atuny nhial kēdīt cīt jakanuaan, kēpiiny theer yen jōjrac dīt ዕ pinynhom, ku rek ዕ ruɔɔjn tiem tök. ³Ku piir tēthuth mec yic apei, ku riit thīn ku thiöök thīn ዕ thaany. Ku abī rēer ዕ tēen ዕ ruɔɔjn tiem tök. Ku kēya acīi bī lēu bī kōc pinynhom ben tuɔɔr nyin. Ku na la runkā thōk ke yeen abī pāl ayeer ዕ kaam koor.

⁴Ku tiēj kōc ke cī nyuc ዕ thōc n̄hiüm, ku tiēj wēi kōc wāär cī tem rōt rin cī kek wēt Jethu Krītho ku yen wēt Nhialic gam. Kōckä aake näk ke rin kēc kek wēt lēi gam ku dorkē, ku aacin gup kin ዕ lēi kenhiüm tuej̄ ku kecin. Aacī ben pīr ku nyuuckē ዕ thōc n̄hiüm, rin cī Nhialic ke gām riel bīk mac. Ku jōlkē mac kek Raan cī lōc ku dōc ዕ ruɔɔjn tiem tök. ⁵Na cī runkā thōk, ke kōc kōk cī thou, kōc cī gam ku kōc ዕ pinynhom aabī ben pīr, ku ዕ yen jōn rot tuej̄ bī gup kōc cī thou rōt jōt. ⁶Ku Nhialic abī kōckä dōc, ku keek aabī ya kacke rin ye kek kōc cī kaŋ pīr, rin cī ke

19:11 Edhe 1:1; Wk 96:13; Ith 11:4 19:12 Dan 10:6 19:15 Wk 2:9; Ith 63:3; Juel 3:13; Ny 14:20
19:17-18 Edhe 39:17-20 19:20 Ny 13:1-18 20:2 Cāk 3:1 20:4 Dan 7:9, 22

kaŋ jöt thou yic. Ku keek aacii bï thou thon ë rou, ku aabï ya koc Nhialic luɔ̄j i ku Jethu Kritho, ku aabï mac kek ye ke ye bany ë tök ruɔ̄jñ tiem tök.

Jɔ̄jrac aci tiaam

⁷Të le ruɔ̄jñ tiem tök thök, ke jɔ̄jrac abi lony tewäär ci ye mac thiin. ⁸Ku abi ben bén ë pinynhom bï koc kök bén wëej nyin, koc ci thiëi ë bëei pinynhom yiic col Gok ku Magok. Aabï jɔ̄jrac mat yiic ku yëth ke tøj yic. Ku keek aa juëc ka cït lieet agör. ⁹Ku weerkë pinynhom ebën, ku goolkë gen nhieer Nhialic piny, gen rëer kacke thiin. Go Nhialic mac tuɔ̄jç piny nhial bï ke nök ebën. ¹⁰Ku cuet jɔ̄jrac wäär ke wëj manydit tuc apei bén bei kuur yic, tewäär ci lei ku koc tör lueth kaŋ cuat thiin. Ku keek aabï reem aköl ku wëer ë tëen akölriëec ebën.

Luŋ thök ë piny

¹¹Ku tiëj thönydit yer apei kek raan ci nyuc yenhom. Go piny ku nhial määr yenhom tuej ku cïn raan ben ke tij acin. ¹²Ku tiëj koc ci thou ebën kocdiit ku kockor ë pinynhom ebën ke käac thööc lëjñm. Ku jol athör ḥaany yiic, ku athör ci kák ci koc pinynhom looi göt thiin, ku jol athör dët yen athör pür ḥaany yic aya. Ku koc ebën aake ye tem awuöc thöjn kek ke ci ḥek looi pinynhom, ci göt riенke thook athöör yic. ¹³Ku jol koc ke thou wiir bén ku këeckë Nhialic nhom luk yic, ku jol koc ci thou rëer guäpkən piiny rëj yiic röt jöt aya, ku këeckë Nhialic nhom luk yic. Ku keek aaci bén tem awuöc thöjn kek kák ke cik looi pinynhom. ¹⁴Go thou nhom guöp cuat manydit dëp apei yic. Manydit dëp kënë yen ë thon ë rou. ¹⁵Kuat raan liu riенke athör ë pür yic, aci cuat baau mac dëp kënë yic.

Pinynhom ku nhial ë Yam

21 Ku jal pinynhom ku nhial ë Yam tij, rin ci piny ku nhial theer määr, ku cïn wërdit kök ben rëer thiin. ²Ku tiëj gen Nhialic yen Jeruthalem ë Yam, ke bö piny nhial pan Nhialic bï bén pinynhom. Gen ë Nhialic aci guir cimén nyan ci guir bï gäm moc. ³Ku piej raan ke cöt röldit apei ë thööc lëjñm ku lueel, “Emén pan Nhialic arëer kek raan! Ku keek aabï ya kacke, ku Nhialic nhom guöp abi rëer ke ke ku abi ya Nhialicden. ⁴Abi piü weec wei kenyin. Ku acin raan bï ben thou acin. Acin raan bï puöu ben riääk ku dhiëeu, tëdë ke ben tërem yök yeguöp cimén theer, rin kaij aaci röt waarr.”

20:8 Edhe 7:2; 38:2, 9, 15 20:11-12 Dan 7:9-10 21:1 Ith 65:17; 66:22; 2Pit 3:13

21:2 Ith 52:1; 61:10; Ny 3:12 21:3 Edhe 37:27; Leb 26:11, 12 21:4 Ith 25:8; 35:10; 65:19

⁵Ku lueel raan cī nyuc thööc nhom elä, “Tiëjké! Käj ebën aluccí bïk aa yam!” Ku lueel aya elä tēnē ya, “Gät kënë, alëu ba gam yen kë lueel rin wëlkä aa yith.

⁶“Kuat käkkith ebën eci lucci tēcít tede. Ee yen jök e cök ku yen thök e käj. Yen abi raan nök rou gäm pii dek, aba gäm pii e pïr, ku aba gäm ye e path. ⁷Kuat raan cī tiam abi käkkä yön tēnē ya. Aba gäm e käkkä ebën, ku yen abi ya Nhialic ku yeen abi ya manhdie. ⁸Ku koc riöc, ku koc cī gamden puöl ku koc cä adumuööm looi, koc cī koc nök, koc e luui kärec, koc e joñrac, koc jakrec door, ku koc alueth, kocca ebën aabí cuat manydit tuc bën bei kuur yic, ku yen e thon e rou.”

Jeruthalem e Yam

⁹Go atuöny tök kam atuuc kadhorou wäär muk kérac apei ciëen bën ku ccoł ya, “Bäär lokku ba yi la nyuöth nyan bi ya tiñ Manh Amääl.” ¹⁰Go Wëi Nhialic la yaguöp ku yëth atuuc ya e kuurdit bär nhom. Ee tēen ke nyuth ya Jeruthalem gen e Nhialic ke bö piny nhial pan Nhialic. ¹¹Ee dëp diardiar ke diik Nhialic. A dëp cít kuur cī guar bi la lëplëj. ¹²Ku aci gööl piny kal ril bär, ku ala thok kathiäär ku rou, ku thokkä ebën aaye atuuc köjc thïn. Ku thokkä aaci rin kuat Itharel kathiäär ku rou göt thïn. ¹³Ku kal cī geu gööl piny e la guök kanjuan, ku guöñ tök e la thok kadiäk. ¹⁴Kal cī ke geu gööl piny aaci buth aleeldit kathiäär ku rou nhiiim. Ku rin atuuc Manh Amääl kathiäär ku rou aake cī gät aleelkä kööth.

¹⁵Ku atuny wäär yen jam ke ya, amuk wai cī looi milän töc bi yen geu athem, pänyde ku thuɔkke. ¹⁶Geu ala guök kanjuan thöñ thook. Ku them atuny nhial geu waiden wén muk, ku yön ke cít meel tiem tök ku buot kadhiëc bär e köü, ku lääu yic kek bär la nhial e cít kënë aya. ¹⁷Ku them atuuc la nhial e kal ku dít e köude aya, ku yön ke ye akääth thiärdätem. Käk ke ye atuuc them aake cít kák ye koc them e path.

¹⁸Päny cī geu looi, aaci buth kuur yer dhëj ku geu nhom eci looi milän töc la gei cít macar. ¹⁹Puööny e geu aake cī jöök cök kuat aleel la diardiar. Aleel ke cī puööny jöök cök aya aake yiic thiäär ku rou. Kök aake thith, ku kök aa yer ku kök aa mañök, kök aa miithiööñ, kök aa mïkëth, kök aa miyén, kök aa milööth, kök aa malïik, ku kök aa mamer. ²⁰Ku kit ebën aake ye thiäär ku rou. ²¹Thok kathiäär ku rou e genë aake cī looi aleel yer kathiäär ku rou, thuɔñ tök e ye looi alel yer tök, ku gëek e geu yic aaci looi milän töc la diardiar cít macar.

²²Yen akëc luañ Nhialic ye koc röök thïn tiñ, ee gen kënë yic, rin Bëny Nhialic Madhöl ku Manh Amääl kek aa luañ Nhialic. ²³Gen kënë eci

21:6 Ith 55:1 21:7 2Tha 7:14; Wk 89:26-27 21:10 Edhe 40:2 21:12-13 Edhe 48:30-35

21:15 Edhe 40:3 21:18-21 Ith 54:11-12 21:23 Ith 60:19-20

wic ruel aköl, tädë ke ye pœei, rin ala ruelde ë rot, rin rueldit Nhialic yen aye ye mer yic, ku Manh Amääl yen aye ye mer yic cimën many adök. ²⁴Ku ruel ë gen yen aye kœ cath thïn, ku bœny pinynhom aabï ya bœn bik jaakden bœei thïn.

²⁵Kal aabï ya rœer ke ɻaany thook aköl ku wœer, rin piny aci ben a cuol. ²⁶Kœ wuöt ebœn aabï bœn ë gen yic rin bi kek Nhialic bœn aa door ku leckë. ²⁷Acin kœ la gup adumuööm bi puöl bik la geeu, ayi kœ ë luui kæk kœ col ayär gup ku kœ tör lueth. Kœ bi puöl bik la geeu aa kœ ci riœnken göt athör ë pîr Manh Amääl yic.

22 Ku ben atuny nhial ya nyuöth wär ci thiäj piü ë pîr la kirkir apei bö tënë thöny Nhialic ku Manh Amääl, ²ke kuœer geeu gæk ciel yic. Agör ë wär lœj ku lœj, akœec tim ë pîr thïn, tim luœk ë pœei thok ebœn ruöön tök yic, ku kœ wuöt ebœn aa yiëthke lööm bi kek yöntöök aa col adem, ku tueny kök aya. ³Acin dët meen Nhialic bi rœer ye gen kœnë yic. Kœ Nhialic ku thöny Nhialic kek thöny Manh Amääl kek aa rœer thïn, ku kœ ë Nhialic kek aabï ye aa door. ⁴Kœckä aabï Nhialic aa tüj ku rin Nhialic abi gät kenhüüm tuej. ⁵Abi ciën cuol ë piny ye gen yic. Kœ ë rœer thïn aaciï bi wic ruel aköl, tädë ke ye many bi piny mer yen wickë. Rin Nhialic yen abi ya ruelden. Aabi rœer thïn ke ye bœny akölriœec ebœn.

Bœn ë Jethu

⁶Go atuuc lœk ya, “Kuat kæk ca tüj ku piœj ke aa yith ebœn. Ku Bœny Nhialic yen Wœike yäth ë kœ kæk Nhialic tüj gup, yen acä atuönyde tuöjc bi kacke nyuöth kæk bi röt looi ye nïnkä.” ⁷Aye Jethu lueel elä, “Dhielkœ piœj apath! Yen abö emën! Kœ mit puöth aa kœ thek kæk ci lueel athör kœnë yic ebœn!” ⁸Ee yen Joon yen a ya piœj ku tiëj käkkä. Tewen ci yen ke piœj ku tiëj ke, ke ya gut yanhiœl piny yecök ku duœor atuny wœn nyuth yen käkkä. ⁹Go jal lœk ya, “Duk loi kœya! Yen alony cimëndu, ku miëthakui kœ kæk Nhialic tüj, ku kœ ebœn kæk tö athör yic theek. Dor Nhialic!” ¹⁰Ku lœk ya, “Duk kæk ci göt athör kæk Nhialic kœnë yic thian tënë kœ, rin ci piny thiöök ke thök. ¹¹Ku kœ kärec looi aabï ñot ke la tuej ke looi kärec, ku kœ ci wët Jœyrac gam aabï ñot loikë kœya. Ku kœ ë luui käpath aabï ya luui käpath. Ku kœ Nhialic aabï la tuej ke luui Nhialic.”

¹²Aye Jethu lueel elä, “Piœjkœ apath yen abö emën thiin, yen abö ba kœ bœn riœp, tädë ke ya tœm kœ awuöc thöj kek kœ ci ñek looi theer wäär. ¹³Ee yen jœk ë cök ku yen thök ë kœj.

21:23 Ith 60:19-20 21:24 Ith 60:3 21:25-26 Ith 60:11 21:27 Ith 52:1; Edhe 44:9

22:1 Edhe 74:1; Dhäk 14:8 22:2 Cäk 2:9; Edhe 47:12 22:3 Dhäk 14:11 22:5 Ith 60:19; Dan 7:18
22:11 Dan 12:10 22:12 Ith 40:10; 62:11; Wk 28:4; Jer 17:10 22:13 Ny 1:8, 17; 2:8; Ith 44:6; 48:12

¹⁴“Kōc mit gup aa kōc cā aläthken lōok riem Manh Amääl, rin aabü la yic bïk mïth tim pïir cam, ku aala yic aya bïk la gen Nhialic ë yam. ¹⁵Kōc tö geu köu aa kōc pan mac, kōc cï kegup yiék acuəl rin theek kek jɔjrac, kōc näk ë kōc, ku kōc ë jam lueth, ku kōc luui kák bal aacii kōj la ë gen kënë yic acin.

¹⁶“Aye Jethu lueel lëlä, Yen acä atuönydië tooc bï käkkä bën lëk we, wek akuut cï gam. Yen ë kuat dhiënh bënyipaknhom Debit, ee ciëer bak piny ë ruel bëëi.”

¹⁷Aye Wëi Nhialic ku kōc Nhialic kek cït nyan thiak ë Manh Amääl lueel, “Bäk!” Ku kuat raan piŋ ë kënë adhil lueel aya, “Bäk!” Na le raan nëk rou ke bö, kuat raan nëk rou abi dek pii pïir ë path.

Thök ë wël

¹⁸Yen Joon, yen alëk kuat raan piŋ ë wët kënë puöu ëbën, na le raan juek këde thïn ka bï Nhialic tuöc kärec cï göt athör kënë yic. ¹⁹Ku na le raan nyeei wët tök kam wël tök kam wël cï nyuöth yen yic, ke Nhialic abi yinyden bï tëk ye mïth tim ë pïir yic, ku la gen yam, cï ke göt athör kënë yic, nyaai tënë ye.

²⁰Ku Jethu raan lëk kōc käkkä ëbën aye lueel, “Yëë-yëë! Yen abö ëmën!” Këya, ee tëde. Bääär Bëny Jethu!

²¹Bï dhëëñ Bëny Jethu rëér kek kōc ë Nhialic. Yenakan.

Tët wël kök yiic athör kënë yic

— A —

Aa yic gël: Aa yic Nhialic pëen bï ciï njic (Rom 1:8)

Abaram: (*Abraham*) Eye wundit koc Itharel. Ku tieñde ë col Thara. Ku éciï dhiëth, ku keek aaci Nhialic bën thon lön bï kek manh moc dhiëeth. Ku wäär ci kek dhiçp aaci manh moc col Ithäk bën dhiëeth. Go Nhialic Abaram them ku lëk ye bï wënde Ithäk nök. Go gam. Ku wën wic yen ye bï Ithäk nök, go Nhialic pëen ku nyuth nyøj amääl bï ya yen nök (Cäk 11:26).

Abel: (*Abel*) Eye wämënh koor ë Kain yen ci ye bën nök (Cäk 4:4-5; Mt 23:23; Lk 11:51; Yëb 11:4; 12:24).

Adam: (*Adam*) yen ë raan ci Nhialic kañ cak, ku ë ciek ë tiçp. Ku tieñde ë col Eba. Ku yen ë tij tueñ. Eye Adam ke Eba kek aake ci wët Nhialic kañ dhöl ku loikë adumuëjom. Ku ë riënken yen abii adumuëjom pinyhom.

Aköl nök amël: (*Festival of passover*) Ë yandit apei ténë koc Itharel, rin ye kek aköl wäär jiël kek pan Ijip tak. Aköl kënë, éci Nhialic lëk ke bï njek manh amääl a nök ku rœoth këj yöt thok ë riem, rin na le bën bï mith röör ë kai pan kënë bën nök, ku tij riem ë këj köu ke bar yöt thok.

Akuila: (*Aquila*) Eye raan Krüthian koc Itharel ku tieñde ë col Prithkila. Ku keek aake ci kat Roma rin wic bënyjaknhom ye bï ke nök (Lusi 19:2, 18, 19, 26; Rom 16:3; 1Kor 16:19; 2Tim 4:19).

Amälthiin Nhialic: (*Lamb of God*) Joon raan koc mucc ci nhüim ë ye Jethu cool ka Amälthiin Nhialic (Jn 29:36). Ciëñ koc Itharel amääl aye nök ténë Nhialic bï riem kuër rin bï Nhialic adumuëjom päl piny. Të ci manh amääl thou bï riem kuëer, ë tö nyin raan ca adumuëjom looi. Ku raan ë jal la cök Nhialic nhom. Jethu aye col Amälthiin Nhialic rin ci yen wëike gam bï nök rin bï adumuëjomkua päl piny.

Amec ténë Nhialic: Ala gup adumuëjom (Rom 5:23).

Ananiath: (*Ananias*) Aa Diäk, Ananiath wäär ci kakké yaac ku ci wëeu gem èbën ténë akut koc ci gam (Lusi 5:1; 3:5). Ku mony wäär ci Nhialic rot nyuöth ye ku lëk ye bï la ténë Paulo (Lusi 9:10 le tueñ). Ku Ananiath raandit kakké Nhialic (Lusi 23:2; 24:1).

Antiök: (*Antioch*) Tëwäär ci akut koc ci gam cie koc Itharel kañ looi thïn. Antiök kënë ë tö Thiria. Ku Antiök dët ë tö Athia (Gal 2:11).

Ariäk: (*Altar*) Agen yik nhom ye raan kakké Nhialic Itharel kë ci juër Nhialic nök yehom (Cäk 8:20; Lusi 17:23; Ny 8:3; Yëb 13:10).

Ariöpакuth: (*Areopagus*) Eye gon tö gen Athen pan Girik. Amat koedit Athen ë ye röm gon kënë nhom. Ku akut ë kakké ë col Ariöpакuth aya (Lusi 17:19, 34).

Aron: (*Aaron*) Eye raan kuat Lebï, ku ë raan tök kam wëët ë Jakop kathiäär ku rou. Ku ë yen aci kaŋ a raan kák Nhialic. Ku koc kák Nhialic koc Itharel aake ye kuany dhiën Aron yic. Aron ë ye mën̄ Mothith (Lk 1:5; Lusi 7:40; Yëb 5:4; 7:11; 9:4).

Artemith: (*Artemis*) Aa rin jɔŋ cï kiëët ye koc juëc wun Athia kuc Nhialic door (Lusi 19:35).

Athiëëk dɔm ku nyieei: Wëtde yic bï dɔm ku näk (Mt 9:15).

————— B —————

Baal: (*Baal*) Eye jɔŋ cï kiëët ye koc ke kɔŋ rëér piny tɔ Itharel thïn ya akölë door (Rom 11:4).

Bääny Nhialic: (*Kingdom of God*) Wëtde yic ë määth kam Nhialic ke koc. Koc bääny Nhialic aa koc ye gam lɔn ye Nhialic bányden. Wäär bii Jethu pinynhom, bääny Nhialic écí tuöl dhël Yam rin ci Jethu dhël ḥaany thok, rin bii koc pír ë pír Yam ke määth ke Nhialic. Bääny Nhialic arëér tériëec ébën tɔ koc thïn koc ḥic Nhialic ke ye bányden. Ku abï jal nyuɔth koc ébën të le Jethu dhuk (Mt 5:3; 11:11; 13:24; Mk 4:26; 10:14; Lk 6:20).

Babilon: (*Babylon*) Eye gen theer ku ë tɔ pan Irak. Koc bënyjakanhom gen Babilon aake cï thör kek koc Itharel ku copkë ke. Ku yëthkë koc Itharel cik dɔm ke ye aloony panden. Koc ke ciëŋ gen Babilon aake dhäl Nhialic. Ku athör Nyuuth yic, ë kïn të dhël Nhialic thïn nyuɔth (Mt 1:11-12:17; Lusi 7:48; Ny 14:8; 17:5).

Balaam: (*Balaam*) Eye raan käj tij. Ku yeen écí bënyjakanhom col Balak thiëec bii koc Itharel theëeth rin bii yen ke cuɔp wei paande Moap wäär cï koc Itharel bën thïn. Nawën ka këc bën la Moap rin ci atuny Nhialic ye bën gël nhom. Ku Nhialic akëc Balaam bën puöl bii koc Nhialic theëeth. Ku aci Nhialic bën looi bii ke dɔc (Ny 2:14).

Balak: (*Balak*) Eye bënyjakanhom pan Moap. Tij Balaam.

Barak: (*Barak*) Eye bëny theer koc Itharel ci thör ke koc juëc aterden ku cop ke (Yëb 11:32; Bäny 4:6).

Beldhebul: (*Beelzebul*) Bëny jakrec. Ku rinkä aa rin jɔŋrac aya (Mt 11:26; 12:24, 27; Mk 3:22; Lk 15:18-19).

Benjamin: (*Benjamin*) Yeen ë wën koor wëët Jakop yiic. Ku këya, ë ye wundit kuat tök kam kuat Itharel thiäär ku rou yic. Ku Paulo ë ye raan kuat Benjamin (Lusi 13:21; Rom 11:1; Pili 3:5; Ny 7:9).

————— C —————

Cithër: (*Caesar*) Aa rin bënyjakanhom gen Roma. Ku yeen ë ye bënyjakanhom wuɔt juëc cï dɔm. Ku kuat bënyjakanhom koc Roma ë ye col Cithër.

Cï piände ḥoot: Ci ye puɔu wël Nhialic (L.rou 30:6; Rom 2:29).

Cin Guöp Ajuëëc (*Clean*) Tëne koc Itharel, raan cïn guöp ‘ajuëëc’ ë raan liiu ajuëëc ye guöp ye puöl bii rot mat të door Nhialic thïn. Të cem raan miëth ye Nhialic tij ke cii path, ke raan col ala guöp ajuëëc aya, ku cii la tëyaath. Raan la guöp tuet ayi raan cï raan cï thou goot ë guöp la ajuëëc.

— D —

Debit: (*David*) Eye bënydít koc Itharel, ku Jethu ë ye raan kuat Debit. Kënë écii koc kák Nhialic tij lueel lón Kritho raan bi Nhialic tuööc pinynhom bi koc bén luök, abi ya raan kuat Debit (Rom 1:3; Ny 22:16; Lk 2:4; Lusi 13:22).

Dhain: (*Zion*) Ë gon tök kam gat tö gen Jeruthalem thín. Aköl dët aye lueel Dhain ë Jeruthalem ébén, ku aköl dët ë ya pan Nhialic (Ny 14).

Diik: (*Glory*) Duaar ku riel Nhialic tij (Wk 1:3:4; Ny 12:13).

— E —

Elija: (*Elijah*) Eye raan kák Nhialic tij ril apei. Eye bány kärec looi ku koc Itharel jak cü kiëet door mät apei. Eye koc juëc Itharel tak lón bi yen dhuk bi koc bén lëk bük luoi kärec puööl aköl bi Methaya tuöl. Joon raan koc muucc c nhiiim athööj kek Elija käjuëc yiic (Mk 9:4; Rom 11:2-5; Jem 5:17; Mt 11:14; Lk 1:7).

Ethau: (*Esau*) Eye wëndít Ithäk, na wäär le cok nök ke yooç diëtde wei ténë Jakop wämënh koor, ku bi Jakop döc ë wëndít lööm (Rom 9:10-13; Yéb 11:20; 12:16-17).

— G —

Gabriel: (*Gabriel*) Atunydit atuuuc nhial ye Nhialic tooc, acii rot nyuccoth ténë Maria (Dan 8:16; Lk 1:19, 26-28).

Gamaliel: (*Gamaliel*) Eye raan akut koc piööc, ku ë ye raan piöc ténë Paulo. Ku yeen aya ë ye raan akut koc piööc ë löön. Ku yeen ë ye raan piööc ë löön (Lusi 5:34; 22:3).

Gidiön: (*Gideon*) Eye bëny koc Itharel. Ë la gamdít apei, ku ë ye röök ténë Nhialic bi ye tiit. Të wet yen apuruuk nhiiim tøj yic, ku cok apuruuk cüü juëc, ka cop koc aterde (Yéb 11:32).

Gok: (*Gog*) Eye bëny mac pan col Makog (Ny 20:8; Edhe 38:2).

Gomora: (*Gomorrah*) Tij Thodom.

— Y —

Yagar: (*Hagar*) Eye alony pan Thara tij Abaram. Na wäär cüü Thara dhiëeth ke lëk muonyde Abaram bi töc kek ye. Go Yagar Ithemail dhiëeth, ku acie yen manh cü Nhialic lueel bi gäm Abaram. Na wäär ke Abaram acii Ithäk bén dhiëeth ke Thara tiejde, ku ë yen manh cü Nhialic thön Abaram (Gal 4:24-25).

Yërot: (*Herod*) Lëk Yam yic koc col Yërot aa ḥuan

1. **Bënyaknhom Yërot:** (*King Herod*) Ë ye bëny pan Judia wäär dhiëeth Jethu. Ë yen wić ye bi Jethu nök wäär puoc ye dhiëeth (Mt 2:1-22; Lk 1:5).
2. **Yërot Antipäth:** (*Herod Antipas*) Ë ye bëny Galilia wäär jooč Jethu piööcde ku ye kák jääj göi looi. Yen ë mony Yërodia wäär col Joon raan koc muucc nhiiim atök yeth. Ku Jethu écii bëëi yehom wäär këc ye nök (Mk 6:14-29; Lk 23:6-12).

3. **Bënyjäknhom Yërot Agripa tuej:** (*King Herod Agrippa the First*) yen ë bëny køj koc cï Jethu gam nök (Luçi 12:1-23). Ku ë yen näk Jemith Wäménh Joon.
4. **Bënyjäknhom Yërot Agripa è rou:** (*King Herod Agrippa the Second*) yen ë bëny cï Paulo luñjde yäth tënë ye tuej, ku bï jal tucc Roma tënë Cithér (Luçi 25:13; 26:2, 19, 27, 32).

Yok aci muccac nhiiüm thuɔnde: Yok aci miöc nhom cöl aye tök ke yeen (Rom 6:3).

— I —

Itharel: (*Israel*) A rin cï Nhialic gäm Jakop, wän tök ë wëët Ithäk karou yiic kek tiejde Rabeka. Yen Itharel ë la dhäk kathiäär ku rou kek cï kuat thiäär ku rou Itharel bën dhiëeth. Itharel arin kuat Jakop, ku a rin panden aya.

Ithaya: (*Isaiah*) Eye raan kák Nhialic tiij ril apei. Wäär këc Jethu bën pinynhom, Ithaya èci käjuëc lueel ë rienke (Mt 3:3; Luçi 8:30; Rom 9:27-29 kök aatö thïn aya).

Ithäk: (*Isaac*) Eye wén Abaram ke Thara. Ë gam yen ë dhiëeth kek ye cök alon cï Abaram dhiçp ku tiejde Thara ke cüi dhiëeth. Èci gam lön bï wët cï Nhialic thön ye yenhom tieej (Yëb 11:11, 17, 20). Tiij Abaram aya.

Ithoik: (*Stoic*) Aa koc ke ye raan njic käj cöl Dheno buçoth. Eye Dheno piööc bï koc röt aa mac tëkték path. Ku gam raan piiр cüt të yen rot luçci thïn, ke koc cüi kenhiïüm tëeu kák areem tëdë kák miët ë puju yiic (Luçi 17:18).

— J —

Jakop: (*Jacob*) Ee wén Ithäk ke Rabeka, ku yeen ë wämänh Ethau (Cäk 25:21, 28; 32:28).

Jedhebel: (*Jezebel*) Eye tiij bënyjäknhom koc Itharel cöl Akaap, ku ë ye nyan bënyjäknhom Thidon. Aci koc Itharel cöl athek yanhden cöl Baal. Ku yeen ë rac apei ku nök koc Itharel kák Nhialic tiij. Ë tö thïn wäär ye Elija raan kák Nhialic (Ny 2:22; 1Bj 16).

Jeptha: (*Jephthah*) Eye bëny kam bäny Itharel. Tiij Bäny.

Jeriko: (*Jericho*) Ee gen wäär cï koc Itharel rum wäär le kek Kanaan. Koc Itharel aake cï päny ë geu gööt arak dhorou, ku njöthkë lön bï Nhialic ke kony. Nawén ke Nhialic cöl päny awiëëk (Yëb 11:30).

Jethe: (*Jesse*) Eye wun bënyjäknhom Debit. Èci Ithaya raan kák Nhialic tiij göt lön bï Jethu ya raan kuat Jethe ku Debit (Mt 1:5-6; Lk 3:32; Luçi 13:22; Rom 15:12).

Jethu: (*Jesus*) Wëtde yic, ‘Aluëëk,’ Tëdë, ‘Nhialicda a Aluänja.’ Jethu wén ee Maria, ku aci Maria dhiëeth ke ye raan. Ku aci Nhialic gäm ë rinkä rin bï yen koc wëër bei adumuëömkén yiic. (Mt 1:21) Rin kök Jethu a Jethu Kritho, Wén Nhialic, Manh Raan, Wén Debit.

Jethu aci dëjor looi è guäpde: (*Eucharist*) Jethu aci dëjor looi tënë koc ke Nhialic ë guäpde, bï Nhialic koc cï wëtde gam adumuëömkén päl piny (Lk 22:14).

Jieek ci wec piny dom yic: Ee Jethu ku raan la gam ténë yen abii la pan Nhialic, acit raan ci käk thiek yiic cít mïläj töc ku mïläj thith yokke ci wec piny dom yic (Mt 13:44).

Jocua: (*Joshua*) Yen acii bën a bëny koc Itharel wäär ci Mothith thou. Ku wet koc Itharel nhiiim Kanaan wäär ci Nhialic thön ke. Ku therké ku göökké koc ke ciëñ thün (Luoi 7:45).

Joon: (*John*) Koc col rienden Joon aaci lueel Lék Yam yic. Ku koc ril aa rou, Joon raan wäär koc muucc ci nhiiim ku Joon atuny Jethu.

1. **Joon raan wäär koc muucc ci nhiiim:** (*John the baptist*) Ë ye raan käk Nhialic tüj. Ku ë yen guir dhël ténë Jethu. Ë ye raan käk Nhialic tüj cít Elija. Ku ë ye koc lék cimën Elija bik kepuöth dhuöök ciëen adumuöömken yiic ku dhukké Nhialic. Wël juëc kök ci lueel riende aatö athörké yiic aya (Mt 3:1-15; 11:2-19; 14:1-12; 17:13; 21:24-32; Mk 1:4-11; 6:14-29; 11:29-33; Lk 1:13-17; 57-63; 3:2-20; 7:18-33; 11:1; Jn 1:6-8, 19-36; 3:22-30).
2. **Joon Atuuc:** (*John-Apostle*) Eye wën Dhubedü ku ë wamënh Jemith. Ë raan töj atuuc Jethu kathiäär ku rou. Acii wël Jethu göt ku athör kadiäk tö Lék Yam yic. Ku ë yen cít raan ë gät Nyuuth aya (Mt 4:21-22; 10:2; 17:1-13; Mk 1:29; 3:17; 5:37; 9:1-13, 38; 10:35-41; 13:3; Lk 8:51; 9:28-36, 49, 54; 22:8; Luoi 3:1-11; 4:13, 19-20; 8:14-17; Gal 2:9; Ny 1:1, 4, 9; 22:2, 8). Käjuëc kök ci lueel aa tö Lék Yam yic.
3. **Joon Marko:** (*John Mark*) Eye wën nyankën Barnaba ku ë lui kek Paulo. Acii athör wël Jethu göt (Luoi 12:12; 13:4-13; 15:37-39; Kol 4:10; 2Tim 4:11; Pil 24; 1Pit 5:13).
4. **Joon:** wun Thaimon Piter (Mt 16:17; Jn 1:42; 21:15-17).
5. **Ku raan many raandit käk Nhialic Anath:** (*Annas*) ë col Joon aya (Luoi 4:6).

Jona: (*Jonah*) Yeen ë ye raan käk Nhialic tüj. Nayon akäl tök ke tooc Nhialic gen Ninibe bi koc la lék wët Nhialic. Go kuec ku ler riäi yic ku le teden dët. Wën töj yen riäi yic ke Nhialic col yomdit apei aloi rot. Go koc ke töj riäi yic njic lön reec Nhialic puöu ténë ye, yen acol yom adit apei kélä. Goké Jona cuat wiir rin bi kek röt kony. Go récdit apei Jona liek ku réer yeyäc nín kadiäk, nawën ke jol njok. Go Jona Nhialic jal theek ku ler Ninibe, bi koc la lék wët Nhialic (Mt 12:39-41; 16:4; Lk 11:29-32). Ku athör Jona atö Lék Theer yic.

Jotheep: (*Joseph*) Koc col rienden Jotheep aaci lueel Lék Yam yic.

1. **Jotheep:** Wän tök wëët Jakop yiic, kuat koc Itharel. Eye wamënh Benjamin (Luoi 7:9-14; Jn 4:5; Yëb 11:21-22; Ny 7:8).
2. **Jotheep:** Mony Maria man Jethu (Mt 1:16, 18-20, 24; 2:13, 19; Lk 1:27; 2:4, 16, 33, 43; 3:23; 4:22; Jn 1:45; 6:42).
3. **Jotheep:** Wämënh Jethu (Mt 13:55; Mk 6:3).
4. **Jotheep:** Wämënh Jemith koor (Mt 27:56; Mk 15:40, 47).
5. **Jotheep raan gen Arimatheo:** (*Arimathea*) Eye ajak, ku e raan akut koc Itharel. Eye raan path ë Jethu bucooth (Mt 27:57-60; Mk 15:42-46; Lk 23:50-53; Jn 19:38-42).

6. **Jothep Barthabath:** (*Barsabbas*) Eye Jethu buɔɔth. Yen éci kööc kek Mathaya wääär wic raan la nyin Judath Ithkariöt. Go Mathaya kuany (Luɔi 1:23).

7. **Jothep:** Ee ijic rin Barnaba (Luɔi 4:36).

Juda: (*Judah*) Eye wän tök é wëët Jakop kathiäär ku rou. kuatde é rëér Judia yen dhiëéth Jethu thïn gen Bethalem. Jethu é ye raan kuat Juda.

Judeo: (*Jew*) A rin koc kuat dhiëéth Juda. Koc Itharel aaci ben col Judeo aya. Ku pan ciëŋ kek thïn é col Judia.

——— K ———

Kain: (*Cain*) Yen é manhdit Adam ke Eba. Nhialic aci käk cï Abel juuar gam ku kueec käk cï Kain juuar, go tieel dɔm ku nök Abel wämähn koor (Yëb 11:4; 1Jn 3:12; Jut 11; Cäk 4).

Kanaan: (*Canaan*) Yen é piny wääär cï Nhialic thon lɔn bï yen ye gäm koc Itharel. Émén acol Itharel, ku aye col Palestinia aya (Mt 15:22; Luɔi 7:11; 13:19).

Këdít cït jakanuan: (*Dragon*) Athör Nyuuth yic, kë cït jakanuaan é kün bëny jakrac nyuɔɔth.

Koc thäi: (*Gentiles*) Koc Itharel, aake ye koc cie koc Itharel col thäi.

Koc Epikuria: (*Epicureans*) Aa koc piööc é raan col Epikuruth buɔɔth yic. Epikuria e koc piööc bï ya käk koc col amit puɔth pir yic kek yïk koc nhiiim, ku dhäj käk areem ku riööc bëëi (Luɔi 17:18).

Krithiaan: (*Christian*) É raan buɔth Jethu Kritho (Luɔi 11:26; 26:28; 1Pit 4:16).

Kritho: (*Christ*) É Wët bö thoŋ Girik yic ku wëtde yic, raan cï lɔc ku tɔc nhom é miök bï ya bëny. Koc Itharel aake tit raan cï Nhialic lɔc ku tɔc nhom bï ke luök. Ku Jethu yen é raan cï Nhialic thon. Ku Jethu aye col Kritho rin cï Nhialic ye tɔc nhom Wëike

——— L ———

Län cït kuac: (*Bear*) Län kënë adit apei. Ee rëér ruɔrdit yiic ku gat nhiiim, é koc cam (Ny 13:2).

Lebi: (*Levi*) Eye wén Jakop kam wätke kathiäär ku rou, kek wunken kuat Itharel thäär ku rou. Kuat Lebi kek aake ye koc käk Nhialic looi. Ku wääär tek Jocua piny ténë kuat Itharel, é këc kuat Lebi, koc käk Nhialic tük dhiënh Aron yic. Lebi eye rin raan tök aya kam atuuc Jethu. Aköl dët aye col Matheo. Ku aci wël Jethu göt (Mt 9:9; Mk 2:14; Lk 5:27-29).

Lot: (*Lot*) Eye wén wämënh Abaram. Éci cath kek Abaram wääär le Abaram piny cï Nhialic thon ye. Nawén lek yet ke Lot la cej gen ye koc luui thin kärec apei col Thodom (Sodom). Go Nhialic lueel lɔn bï yen geu rac ku lëk Lot bï jäl geeu, go Lot jäl ke kacke ku rec Nhialic geu. Ku lëk atuny Nhialic Lot bï ciï ben liec tewen jiël kek, go tiejde liec go nyop bï ril wei bï ciët awai (Lk 17:28-32; 2Pit 2:7).

Löj ë döör: (*Covenant*) Nhialic écí löj ë döör looi ke koc ku thon lön bï yen a Wun Jethu Bëny ë kacke. Ku yeen adhil kacke wëtde piñ. Löj ë döör cï Nhialic looi aa rou, Löj Theer ku Löj Yam. Löj Theer a looi Nhialic Thina. Ecí thon koc Itharel lön bï kek ya kacke tê muk kek lööpken cï nyuöth Mothith nhüüm. Löj döör ë Yam aci thon lön na gam raan Jethu Kritho, ka bï ya raan la cök rin cï Jethu thou rin adumuööm koc ébën. Ku acin raan lëu ye bï löj Nhialic theek ébën, ku käya acin raan cï la cök tënë Nhialic ë löj theer.

Löj Yam cï Jethu thany ë riemde: (*New Testament*) E löj cï Jethu bëi pinynhom ke ye raan bï gum ku näk, rin bï koc wëer bei adumuööm yiic bï döör kam raan ke Nhialic bën (Yëb 9:11).

— M —

Magok: (*Magog*) Tiñ Gok

Mana: (*Manna*) Wäär jiél koc Itharel pan Ijip, aake cï cath roor tê cï ciëj ruöön thiärjuan. Ee runkä yiic ébën aake ye Nhialic yiék miëth camkë. Miëth kënë ë cöl mana. Eye löny pan Nhialic akölaköl, ku ë ye koc Itharel kuany bik cam. Mana écí löny aköl cï koc Itharel ë luui (B.bei 16:13-36).

Manh raan: (*Son of Man*) Yen ee Jethu cï bën pür ke cït raan pinynhom (Wk 1:0; Ith 32:1-8; Amo 9:13; Mt 16:16).

Manh raan: (*Son of Man*) Raan kák Nhialic tiñ tö rin athör Lék Theer yic cöl Daniel écí jam Aluäj bï Nhialic tuööc pinynhom, bï koc bën wëer bei adumuöömkene yiic. Ku aye cöl Manh Raan. Lék Yam yic Jethu ë rot cœl ke Manh Raan. Ku wëtde yic ë tooc Nhialic ku riëlde ë tënë Nhialic. Keya, Jethu ë ye raan ku ye Nhialic aya (Mt 25:31; Mk 10:32; Lk 18:31; Jn 13:31).

Maria: (*Mary*) Diäär juëc la rin Maria aa tö Lék Yam yic.

1. **Maria Man Jethu**
2. **Maria Magdalena:** Jethu aci jakrec kadhorou cuçp wei yeguöp, ku aci bën a raan tök kam koc ye buçoth (Mt 27:55-56; Mk 16:9; Lk 8:2; Jn 20:1-2; 11:18).
3. **Maria gen Bethani:** Ë ye nyankën Martha ke Ladhäro. Ecí nyuc Jethu cök ku piñ piööcdé (Lk 10:38-42; Jn 11:1-5; 12:1-7).
4. **Maria Man Jemith ke Jothep:** Maria kënë aduér ciët tiñ Kliöpath (*Cleopas*) (Mt 27:56; Mk 15:40; 16:1; Lk 24:10).
5. **Maria Man Joon Mark:** Ku Maria kënë ë la yöt Jeruthalem ye koc Jethu buçoth kenhüüm mat thïn (Luci 12:12).

Melkidhedek: (*Melchizedek*) Kë njic rin Melkidhedek aci göt athör Yëbru ku Cäk yiic (Hebrews-Genesis). Aci göt lön ye yen raan kák Nhialic ë kuény Nhialic. Wäär cï Lot peec tøj yic, go Abaram thör ku dhuk Lot ciëen. Tëwén dhuk yen ke Melkidhedek räm ke ye ku gëm ayup ku muön abiëc ku röök bï Nhialic Abaram dçoc. Ku Abaram aci Melkidhedek bën gäm töj ë thiäär kák cï la dhuök ciëen tøj yic (Yëb 6:9). Na wäär ke koc dhiën Lebi aaci bën

aa koc käk Nhialic. Awic raan ë gät athör kënë bï nyooth lön Jethu yen ë raandit apei käk Nhialic wär koc dhién Lebi. Aye lueel lön Jethu ë raandit apei käk Nhialic cít Melkidhedek. Wäär gäm Abaram Melkidhedek töj thiäär käkke yiic, ke koc ë kuatde, mith Lebi kek ya koc käk Nhialic aake jnot ke koc dhiéeth. Acit lön keek ku Abaram aci Melkidhedek gäm töj thiäär. Ku käya, éci gam alanden lön Melkidhedek ë ye raandit apei käk Nhialic wär ke.

Methaya: (*Messiah*) A rin Kritho thoq Ibru. Ku wëtde yic raan cí lœc ku tœc nhom bï ya bëny. Yen ë të ye koc Itharel cöl Jethu (Jn 7:27, 31).

Mothith: (*Moses*) Eye bëny ril apei koc Itharel wäär nyieei ke pan Ijip bï ke yäth piny cí Nhialic gäm ke. Yen éci Nhialic gäm lööij kathiäär gñ Thinai nhom. Athör kadhiëc tö tuej Lék Theer yic aake gët Mothith.

— N —

Nikolaitan: (*Nicolaitans*) Yeen ë raan wäär gen Epethuth cí jai ë wët yic (Jethu), ku ye koc piööc wëtde rot (Ny 2:6).

Noa: (*Noah*) Eye raan path rin theek yen Nhialic. Go Nhialic lëk ye bï riäi guaq bï yen la thïn kek kacke të le aboor bën. Nawen bö aboor ke Noa aci bën poth ke kacke ku muou koc kök ebën (Mt 24:37-38; Lk 3:36; 17:26-27; Yëb 11:1; 1Pit 3:20; 2Pit 2:5).

— N —

Qüöt: (*Circumcision*) Ë cieej koc Itharel. Manh dhök aye joot të ye nün dhiééth ye bët. Ayekë looi käya cít të cí Nhialic ye lëk Abaram thïn. Wäär jooq piööc wët Jethu Kritho ténë koc, ë la koc kök Itharel ye lueel lön na wiç raan cie raan Itharel ku bï ya Krithiaan ke yeen adhil kaq joot, rin bi nyuçoøth lön cí yen lööij Mothith gam. Ku wët kënë, akëc Paulo bën gam, ku lueel lön ke dhil raan looi bï luök ë lön bï wët Jethu Kritho gam (Cäk 17:9-14).

— P —

Parathi: (*Pharisees*) Akut koc Itharel ril apei wäär tö Jethu pinynhom. Ku keek aake ye koc piööc bïk lööij Nhialic wäär cí gäm Mothith buçoøth yiic. Aake nhiam rin ye kek röt yok ciët kek path ténë koc kök, ku aaci piööc ë Jethu bën maan ku näkké (Mt 12:24; 19:3; Mk 8:11). Tij Thaduthi aya.

Pilato: (*Pilate*) Eye raan Roma ku ë ye bëny mec Judia wäär piööc Jethu koc. Aci kë tö bëny Itharel puöth bën looi bï Jethu gäm ke bïk la nök (Mt 27:13; 27:27; Mk 15:4; Lk 23:3; Jn 18:33).

Pilipo: (*Philip*) Ë raan tök kam koc kadhorou wäär cí kuany bïk lëer ku abeer ya tæk miith (Luçi 8:5).

Porkiöth Pethtuth: (*Porcus Festus*) Ë yen bëny wäär la nyin Pilik bï koc Itharel mac (Luçi 24:27).

Prithkila: (*Priscilla*) Eye tij Akuila ku ë Krithian aya (1Kor 16:19).

— R —

Rabeka: (*Rebecca*) Eye tiŋ Ithäk wën Abaram. Yen ë man Pandieet ë dhäk, Ethau ku Jakop (Rom 9:10-13).

Rayäp: (*Rahab*) Wääär cï koc Itharel röt guiir bïk la piny cï Nhialic thön ke, gokë koc la geu caath kanj tuucc thïn. Go tiŋ adëjöök col Rayäp ciëŋ ë piny awën ke thiaan. Ë looi käya rin cï yen Nhialic gam. Ku gem aya lön ë Nhialic yen aloi ye bï koc Itharel piny kën lööm. Nawën la koc Itharel bën ke cop koc wën ciëŋ thïn. Ku näkkë koc ebën abi ya Rayäp kek kacke kek poth rin cï yen ke kony (Mt 1:5; Yëb 9:11-31; Jem 2:25; Joc 2).

— T —

Thabath: (*Sabaath*) Aköl cï koc Itharel ye luui thïn, aye kek löŋ thïn cït mën wääär cï Nhialic löŋ thïn (Cäk 1; B.bei 20:3-11; Lk 4:16; Mk 2:28; Mt 12:14).

Thaduthi: (*Sadducees*) Akut koc ajiæk cï piöc koc Itharel yiic. Aa lööŋ cï Nhialic gäm Mothith gam, ku aa kuec lööŋ ë ciëŋ kök cï lök mat thïn. Ku rin ë wët kënë aake ye lac këëk kek koc akut Parathii. Ë ye akut Parathii gam lön bï koc cï thou röt jöt aköldä. Ku aciï akut Thaduthi ye gam. Tiŋ Parathii.

Thamthon: (*Samson*) Eye bëny koc Itharel wätheer. Ëci gäm riel dit apei (Yëb 11:32).

Thamuel: (*Samuel*) Eye raan käk Nhialic tiŋ ril apei. Ee yen tœc Debit nhom bï ya bënyjaknhom koc Itharel. Ku yeen aciï bën a bëny ril apei (Luçi 3:24; 13:20; Yëb 11:32).

Thara: (*Sarah*) Yeen ë tiŋ Abaram. Na cök a wääär cï yen run juëc nök ke ciï dhiëth, ke yeen aciï Ithäk bën dhiëeth ke cï dhiçp apei (Rom 4:19; 9:9; Yëb 11:11; 1Pit 3:6).

Thëk ë miëth: (*Fast*) Eye ciëŋ koc Itharel ye kek rëér ke ciï müth nün kök. Ë yekë looi käya bïk gum bï Nhialic adumuɔ̄mken päl piny.

Thinai: (*Sinai*) Ee gɔn dit tɔ ror lieet pan Ijip wääär gäm Nhialic Mothith lööŋ thïn (Luçi 7:39). Tiŋ Mothith.

Thodom: (*Sodom*) Ë gen wääär ciëŋ Lot kek kacke thïn. Ë thiäák kek gen col Gomora. Koc gen Thodom ku Gomora aake ye kärec apei looi go Nhialic geethkä yɔɔt (Cäk 10:19; Rom 9:29). Tiŋ Lot.

Tholomon: (*Solomon*) Eye wän tök kam wëët Debit, ku ë ye bënydit ril koc Itharel. Nayɔn akäl tök ke Nhialic nyuth rot ye ë nyuöth yic ku thiëec kë wïc bï gäm ye. Go Tholomon Nhialic thiëec bi gäm njieec rin bï yen kacke njiec mac. Ë Tholomon yen ë kɔŋ luanj Nhialic buth, wääär yen duël yen ye koc Itharel Nhialic door thïn (Mt 1:6-7; 6:29; 12:42; Lk 11:31; 12:27; Luçi 7:47).

Tim cï riüi: (*Cross*) Eye ciëŋ bany mac koc Roma bïk raan cï tém awuɔc rin cï yen raan nök, ku raan ë koc rum ë riel aa piäät tim cï riüi kœ bï thou. Raan cï tém awuɔc cït kënë aye col aket timden cï riüi bï yäth të le ye nök thïn. Ku ëci Jethu lueel lön raan wïc bï ya raande, ka dhil käpuoth wïc piände puɔl ku buɔoth Jethu (Mt 10:38; 16:24; Mk 8:34; Lk 9:23; 14:27). Ku wëtde yic, adhil koc buoth Jethu njie lön dhil kek gum ë rienke, tëdë ke ke thou rienke aya.

Waak: (*Psalms*) Athör waak atö Lëk Theer yic. Ala yic waak ye ke Nhialic leec. Bënyŋaknhom Debit aci waak juëc göt ë waakkä yiic (Mt 22:44).

Wëi Nhialic: (*Holy Spirit*) Wëi ë Nhialic cimën Wun ë Nhialic ku Jethu Kritho ë Nhialic. Keek kadiäk aa Nhialic tök. Wëi Nhialic ë rëér kek köc cï Jethu Kritho gam

1. Ë köc col aŋic yic (Jn 16:13; 1Kor 2:10-13).
2. Ë röök tënë Nhialic rin köc cï Jethu Kritho gam (Luci 13:2; 16:6-7).
3. Ë köc tiit ku bïk dhël Nhialic njic (Luci 13:2; 16:6-7).
4. Ë köc gäm riel bïk wët Nhialic lueel ku njické luçide (1Kor 2:4-5).
5. Miöcken ye gam tënë raan aa keek kony, bïk käk akut köc cï gam col aril, aa looi (1Kor 12:4-11).

Wët Puoth Yam: (*Good News*) Wëtde yic, Nhialic aci Wënde Jethu Kritho tuööc pinynhom bï köc bën wëér bei awuöc bï Nhialic tém köc yic, rin adumuööm cik looi. Ku looi dhël tënë ke bïk aa mith Nhialic.

Yan Amuac Piny: (*Pentecost*) Ë yan ye köc Itharel looi të tem kek rapken. Eye aköl looi yan kënë yen ë bïi Wëi Nhialic köc nhüüm wätheer, köc cï wët Jethu Kritho gam (Luci 2:1-4).

Yan ayum cïn yic luɔu: (*Festival of unleavened bread*) Ë yan ye köc Itharel looi bïk këwäär ciem kek ayum cïn yic luɔu tak. Rin wäär jiël kek pan Ijip ake ben keköth wei bï ciën të yïk kek ayup yic luɔu, ku titkë bï puɔör bï jal nyop.

Yan döc luaj Nhialic: (*Festival of dedication*) Yan kënë aye köc Itharel looi bïk këwäär cï Juda Makabéth luaj Nhialic döcc, bï buɔöl wäär cï köc ater Nhialic yäth lueek nyaai (Jn 10:22).

Yan Duël: (*Festival of shelters*) Ë yan ye köc Itharel looi të cï tämtäm thök. Aa duël looi bï kek rëér thïn nün kadhorou, rin bïk tewäär ye wunken dït rëér ke kuany ror yic të cïi ceŋ ruɔön thiärjuan tak, bïk pan wäär cï thön ke jäl dööt (Jn 7:2).

